

LAVAR 19

Geriadurioù PREDER

Roparz HEMON, **Geriadur istorel ar Brezhoneg**, eil embannadur
e peder levrenn keinet, 2 880 p. en holl, 335 € (pe e 45 rann 64 p., 250 €)

Guy ÉTIENNE, **Geriadur ar Bredelfennerezh**
(galleg, alamaneg, saozneg, brezhoneg), 384 p., 1983, 18,29 €

Yann-Baol AN NOALLEG, **Geriadur an Armerzh, ar c'henwerzh hag an
Arc'hant** (galleg, brezhoneg), 326 p., 1995, 24,39 €

Guy ÉTIENNE, **Geriadur ar Stlenneg**
(galleg, saozneg, brezhoneg), 544 p., 1995, 27,44 €

Guy ÉTIENNE, **Geriadur ar Gorfadurezh**, eil embannadur
(galleg, latin, brezhoneg), 246 p., 1999, 17,53 €

Pascal LE MOAL & GUY ÉTIENNE, **Geriadur ar Mediaoù**
(galleg, saozneg, brezhoneg), 360 p., 2000, 22,10 €

Yann-Baol AN NOALLEG, **Geriadur ar Jedoniezh**
(galleg, brezhoneg), 174 p., 2003, 15 €

Gab CHEREL & ALAN E. AR BERR, **Geriadur ar Verdeadurezh**
(galleg, brezhoneg), 508 p., 2004, 25 €

Yann-Baol AN NOALLEG, **Geriadur ar Fizik**
(brezhoneg, galleg), 240 p., 2006, 23 €

Guy ÉTIENNE, **Geriadur ar Vezekniezh**
(galleg, saozneg, brezhoneg),
Rann 1 – Rann 9, 2007 – 2015, 22 € ppep rann

LAVAR

LAVAR 08, 536 p., 1992, 24,39 €

LAVAR 09, 536 p., 1996, 24,39 €

LAVAR 10, 510 p., 1997, 24,39 €

LAVAR 11, 510 p., 1998, 24,39 €

LAVAR 12, 525 p., 1999, 24,39 €

LAVAR 13, 544 p., 2000, 24,39 €

LAVAR 14, 517 p., 2001, 24,39 €

LAVAR 15, 536 p., 2003, 25,00 €

LAVAR 16, 512 p., 2004, 25,00 €

LAVAR 17, 510 p., 2006, 25,00 €

LAVAR 18, 448 p., 2008, 25,00 €

LAVAR 19

PREDER
2022

Embannet gant skoazell Kuzul Ranndir Breizh
Publié avec le concours du Conseil régional de Bretagne

© 2022 Preder

KENTSKRID

Gant embannidigezh al levr-mañ e sevenomp unan eus al labourioù a lakae Guy ÉTIENNE da bouezus kenan, eizh vloaz war-lerc’h Lavar 18 deuet e gouloù e 2008. Ar pep brasañ eus an notennoù zo gouestlet da respontoù Guy ÉTIENNE ha Yann-Baol AN NOALLEG d’ar goulennoù graet gant Martial MÉNARD evit sevel e c’heriadur *Dictionnaire français-breton*, embannet e 2012. A hent all e vo kavet heuliad labourioù Guy ÉTIENNE war e *Geriadur ar Vezekniezh* hag atersoù Yann-Baol AN NOALLEG da Guy ÉTIENNE evit pengenniñ *Geriadur ar Gimiezh*, deuet er-maez e 2008. Un dra nevez zo da venegiñ: donedigezh ur remziad yaouank war o stummadur, en o zouez diazezerion ar gelaouenn *Nidiad*, skrivet e brezhoneg kempred. Diouzh e du e kendalc’h Laorañs MOTROT da sevel notennoù war zanvezioù o tennañ d’e vicher skolaer, evel da skouer ar rizhoù raz. Yann Varc’h THOREL, skolaer eñ ivez hag embanner *An Treizher*, a c’houlenn resisadurioù a-zivout krefen yezh, dalc’hmat en amboaz eus an unvaniñ.

Petore sell kaout war stad ar brezhoneg er mare-mañ? Bennozh d’an holl labourioù kaset da benn eo bet savet ar brezhoneg d’ul live a zanvez yezh kevredigezhel. Ar pezh a zo dreist hon galloud, avat, zo eskoridigezh ar gevredigezh-se hag ivez an ensavioù gouest d’he skorañ. Chalet e oa Guy ÉTIENNE gant unvanded ar yezh ha kavet e vo e Lavar 19 lies pennad diwar-benn keal ar *yezh destlel* lakaet a-geñver gant keal ar *yezh kaozeek*. Ne daol ket Guy ÉTIENNE ar bec’h war ar yezh kaozeek, rak un anadenn reizh eo evit pep stroll tud, na pa ve en ur c’houblad a zo etrezo gerioù ha troiennoù dibarek. Pa arvester a-ziavaez war ar pezh a skriver e brezhoneg e stader e ve gwell komz eus “brezhonegoù”, rak pep hini a sach diouzh e du, hemañ war-du parlant e vugelvezh, hennezh etrezek ur “yezh a’r bobl” evel pa vije, o krediñ distagañ evel an dud a wechall war ar maezioù, un all o venegiñ yezh an “dud”, evel pa vije ur gevredigezh vrezhoneger kempred. Un dra gentañ zo splann avat: an deodyezherion a-vihanik a ya da Anaon tamm ha tamm ha kent pell e vo diaes komz eus ar brezhoneg evel “yezh ar bobl e Breizh Izel”. Un eil tra zo ken splann ivez: dazont ar brezhoneg zo ar yezh destlel savet gant hil ar yezhourion a remziad da remziad. Hon tud n’o deus ket treuzkaset o zeodyezha dimp. Evel-se emañ an traoù. N’eus ket da geuziañ avat, pa weler ar boan o deus an avihanion. Pa ra anv an dud-se eus o “yezh vamm”, ha kevazas

eo an termen “yezh” en degouezh? Ha ne ve ket kentoc’h idiomoù an *terminal speakers*, displeberet e pep keñver : leun a c’herioù gallek, leun a blakadurioù diwar ar galleg. Rak ne c’haller ket lavarout e oa ar parlantoù-se lec’hioù krouiñ hag araezioù dezevout, hag evit an eztaoliñ e oa aze ar galleg evit stankañ an toulloù. A-benn ar fin e ranker anzav ne dalv da vann evit hon yezh pa vez dindan ur veli pe ul levezon estren.

Aet eo hon c’heneil Gwion da Anaon ha dimp ni eo bremañ da genderc’hel gant an erv. Dic’hallus e vo kas pep tra war-raok ha ret e vo dibab. Da gentañ e vo peurechuet *Geriadur ar Vezekniezh* hag evit se e vimp skoazellet gant mezeion ha gant an notennoù chomet a-ziwar-lerc’h Guy ÉTIENNE. D’an eil e vo kendalc’het gant ar steudad LAVAR, rak danvez zo c’hoazh. D’an trede e klaskimp echuiñ Rann 1 ar *Geriadur ar Yezh Kempred* a gloto gant al lizherenn A moarvat. En ul lankad kentañ e vo lakaet war ar Gwe — war load PREDER —, rak ret e vo reizhañ ha klokaat, hep ket a var. Tamm ha tamm e teuimp a-benn da sevel ur geriadur o kinnig ur yezh diorreet a live kevatal d’ar yezhoù a sevenadur all. Nag evit se, hañval ganin e sour ar yezh kempred mui ouzh mui. Ne vank nemet ul lusk bihan, ur chifrodennig, evit ma ’z afe ar vrezhonegerion war-du ar yezh nemeti gouest da dalañ ouzh an dazont. Da bep unan da wellaat e vrezhoneg evel yezh dezevout. Ha n’eo ket ur pal dreistdiraez e nep keñver.

Yann-Baol AN NOALLEG

Roll an dud meneget dre deskanvioù e LAVAR 19

AAB	Alan E. AR BERR	LM	Laorans MOTROT
ALMO	Alan MONFORT	MA	Malo ADEUX
Ao. ***		MC	Mikael Coïc
CHAN	Chantal AN NOALLEG	MME	Martial MÉNARD
FFMP	Ffran MAY-PRIGENT	MP	Marcel POULAIN
GC	Gab CHEREL	RLN	Roger LE NESTOUR
GE	Guy ÉTIENNE	RU	Rafael URIEN
GM	Gwenael MAZE	TAM	TURIAW AR MENTEG
GP	Goulven PENNAOD	YBAN	Yann-Baol AN NOALLEG
GWP	Gwendal PIÉGAIS	YBQ	Yann-Bêr QUIRION
JMM	J. M. MAHE	YVT	Yann Varc'h THOREL

Berradurioù yezhel

a.	adanv	kv.	keñveriañ, dave da
aaO.	adanor	La.	latin
Al.	alamaneg	l.	liester
b.	benel	n...	nevez(yezh)
bn.	bonad	pa.	pennanv
Br.	brezhoneg	pao.	pennanor
BrW.	rannyezh Bro Wereg	Pd.	predeneg
Et.	furm etrevroadel	qqc.	quelque chose
g.	gourel	qqu.	quelqu'un
Gl.	galleg	ra.	raganv
Gr.	gresianeg	rn...	raknevez(yezh)
h...	hen(yezh)	s.	strollder
hh.	ha pajennoù da heul	sk.	skouer
hv.	heñvelster	sl.	sellet
It.	italianeg	sp.	spisc'heriad
Iw.	iwerzhoneg	Sz.	saozneg
Kb.	kembraeg	SzAm.	saozneg amerikan
Kn.	kerneveg	u.	unander, unanderenn
kr...	krenn(yezh)	ub.	unan bennak
Kt.	keltieg	udb.	unan bennak

Teskanvioù an oberoù

Evel el levrennoù kent e kaver arveret e LAVAR 19 teir reizhiad teskanvioù :

– evit an oberoù hag ar geriadurioù brezhonek, ar reizhiad diazezet gant Roparz HEMON en e *Geriadur istorel or brezhoneg* [GIBR], bet kloket gant René LE GLEAU en e *Dictionnaire classique français-breton* hag An Here en e *Roll daveennoù gant o berradurioù*; ur roll hizivaet emeur o prientiñ;

– evit on oberoù er yezhoù all, ar reizhiad etrevroadel evel m'emañ embannet e 'Byrfoddau Ilyfryddol' Rhan LXI *Geiriadur Prifysgol Cymru*;

– evit ar steudadoù DAFAR ha LAVAR ez eo bet dalc'het an doare boas da venegin al levrennoù, eleze Da-63, h.a., La-01, La-02, h.a.

I – GE da YBAN 13 01 09

COEFFICIENT

Setu ur bajennad eus GEVEZ-3, meret enni kealioù jedoniel ha fizikel. Taol ur sell warni ha reizh pezh a gavez reizhadou. Trug.

coefficient d'efficacité lumineuse ◇ **luminous efficiency coefficient** ◇ **gwezhiader efedusted luc'hel, gwezhiader luc'hefedusted, gwelsked g.** rannad gremmsked ul luc'h dave (gwenn peurliesañ) dre c'hremmsked ul luc'h unliv o tec'han an un gwelsked ; emañ ar gwezhiader luc'hefedusted e dalc'h an trohed hag azasadur al luc'hsae (sl. *brilliance visuelle : sensation de* —)

coefficient d'efficacité protéique ◇ **protein efficiency ratio** ◇ **argeñver g. efedusted proteek**

argeñver o tewerzhañ askorad ur protein euvret, jedet dre rannañ kresk ar pouez korf dre gementad ar protein bevezet, imbourc'h renet war ar razh 21 deiz maget gant ur boued skouerikaet a zo ennañ 10 % proteinoù

coefficient d'extinction ◇ **coefficient of extinction** ◇ **gwezhiader mougñ**

lugez dre unanenn regad eus un dileizhenn suj da saveleñ Berr-Lambert

coefficient d'extinction molaire ◇ **coefficient of molar extinction** ◇ **gwezhiader mougñ molel**

rannad ar gwezhiader mougñ dre ar bec'h mol/ml eus an dileizhed

1 coefficient d'extraction || 2 coefficient d'extraction, coefficient de partage ◇ 1 extraction ratio || 2 distribution ratio ◇ 1 argeñver douhenniñ || 2 argeñver dasparzhañ

1 termen a Liagorzhoniezh, rann lia douhennet gant un organ da bep tremen eus ar gwad hag, e se, lamet eus an amred dre gennevidañ pe dre ezvevennañ || 2 keñver etre bec'hioù ketep ur c'horf war zileizh dasparzhet etre daou zileizher anvesk

coefficient d'utilisation digestive des protéines ◇ net protein utilization ◇ argeñver danveziñ koazhadel ar proteinoù

rannad an nitrogen azdalc'het gant ar bevedeg dre an nitrogen euvret

coefficient de friction ◇ friction coefficient ◇ gwezhiader rimiañ

keñver etre an nerzh rimiañ arbenniat ouzh loc'h ur rannig en ur metoù liñvel hag an tizh anezhi

coefficient de perméabilité ◇ permeability coefficient ◇ gwezhiader hedreuzded

niver molekul eus ur c'horf lavaret o treuziñ ur gennenn dre unanenn bad hag unanenn c'horread, pa vez par d'an unanenn ar c'hemm bec'h etre daou dal ar gennenn; e dalc'h skignusted ar molekul ha naouusterioù ar gennenn

II – YBAN da GE 15 01 09

Ar wech kentañ din gwelout an termen *argeñver*. Amañ dindan despizadur Gl. *coefficient de friction = coefficient de frottement*.

La *friction* est généralement quantifiée par un *coefficient* μ dit *coefficient de friction*, défini par la relation $F = \mu L$, où F est la force de *friction* et L la charge de compression (le poids du skieur dans l'exemple précédent) supportée par les deux corps en contact glissant.

⌋ Anglais *coefficient of friction*

⌋ Synonyme(s): *friction factor*

⌋ Français *coefficient de frottement* n. m.

⌋ recommandé par l'Office de la langue française

Neuze: ar *coefficient*-se zo keñver div werzhad a'n un braster, eleze un niver hep ment = *gwezhiader*. Pezh a glot gant GEVEZ amañ dindan:

coefficient d'efficacité lumineuse ◇ **luminous efficiency coefficient** ◇ **gwezhiader efedusted luc'hel, gwezhiader luc'hefedusted, gwelsked g.** rannad gremmsked ul luc'h dave (gwenñ peurliesañ) dre c'hremmsked ul luc'h unliv o tec'han an un gwelsked; emañ ar gwezhiader luc'hefedusted e dalc'h an trohed hag azasadur al luc'hsae (sl. *brillance visuelle: sensation de* —)

coefficient de friction ◇ **friction coefficient** ◇ **gwezhiader rimiañ** keñver etre an nerzh rimiañ arbenniat ouzh loc'h ur rannig en ur metoù liñvel hag an tizh anezhi

coefficient de perméabilité ◇ **permeability coefficient** ◇ **gwezhiader hedreuzded**

niver molekul eus ur c'horf lavaret o treuziñ ur gennenn dre unanenn bad hag unanenn c'horread, pa vez par d'an unanenn ar c'hemm bec'h etre daou dal ar gennenn; e dalc'h skignusted ar molekul ha naouusterioù ar gennenn

coefficient d'extinction ◇ **coefficient of extinction** ◇ **gwezhiader mogañ**

lugez dre unanenn regad eus un dileizhenn suj da saveleñ Berr-Lambert

coefficient d'extinction molaire ◇ **coefficient of molar extinction** ◇ **gwezhiader mogañ molel**

rannad ar gwezhiader mogañ dre ar bec'h mol/ml eus an dileizhed

E GEFIZ e lakaan *luc'hefeduster (ur skinad) = efficacité lumineuse (d'une radiation)*, despizet evel “keñver etre luc'hgas ha gremmgas”, eleze ur periad hep ment a dalvez da eren ar brasterioù luc'hventouriel (*grandeurs photométriques*) ouzh ar brasterioù gremmoniel (*grandeurs énergétiques*). Unanenn al *luc'hefeduster* zo al lm.W^{-1} (lumen/watt). Evezhiadenn: al lumen zo a un vent gant ur c'halloudezh.

A se, ne gav ket din ez eo an hevelep tra hag ar *gwezhiader luc'hefedusted* a venegez.

Kudenn ebet neuze gant ar gwezhiaderioù-se.

Evezhiadenn: evit tud 'zo ez eo ar *coefficient* keñver daou vraster a spesad kevarall, dezhañ ur vent enta hag un unanenn da heul. Evit an dud-se, keñver

daou vraster dezho an un vent a zlefe bezañ graet *periad* anezhañ. Met ne zoujer ket atav d'an destladur-se.

Evit a sell ar skouerioù amañ dindan, perak ober gant *argeñver*, rak keñverioù daou vraster dewerzhed gant an un unanenn eo ez int. Nemet e ve evit heuliañ an evezhiadenn amañ diaraok? Ha *periad* a ve kevazas ivez? Evidon me a rafe kenkoulz gant *gwezhiader*, *argement* (Sz. *ratio*), *periad*, ma n'eo ket *kenfeur* pe *dregantad*.

} **coefficient d'efficacité protéique** ◇ **protein efficiency ratio** ◇
 } **argeñver** g. **efedusted proteek** [E GEVEZ en deus GE dibabet *gwezhi-*
 } *ader*]
 } 1 **coefficient d'extraction** || 2 **coefficient d'extraction, coefficient**
 } **de partage** ◇ 1 **extraction ratio** || 2 **distribution ratio** ◇ 1 **argeñver**
 } **douhenniñ** || 2 **argeñver dasparzhañ** [E GEVEZ en deus GE dibabet
 } *gwezhiader*]
 } **coefficient d'utilisation digestive des protéines** ◇ **net protein uti-**
 } **lization** ◇ **argeñver danveziñ koazhadel ar proteinoù** [E GEVEZ
 } en deus GE dibabet *gwezhiader*]

KIS-916

I – Ao. *** da GE 31 01 08

Trugarez evit da valad eus dec'h. Gant plijadur e lennan e 'c'h eus adstaget da labourat ingal. Kalz labour 'c'h hep mar da ober etre Lavar 18, *Geriadur ar Vezekniezh*, kentelioù SADED ha marteze labourioù na 'm eus ket klevet c'hoazh diouto.

Gwir eo e ve mat din ha da dud all kregiñ gant poelladennoù SADED. Hogen evit ar mare ez on sammet gant va micher. Emaon o lenn da levr *Maen ar Ya* ha keñveriañ a ran ar barzhonegoù en div yezh. Testennoù berr ha doues o chom a-sav d'un 11 gwengolo. Ha goude?

Mikael 'm eus bet dec'h er pellgomz. Goulenn a raen digantañ al Lavaroù 1, 2 ha 6. E soñj emeon niverelaat KIS adalek an deroù. Un doare mat eo evidon da zeskiñ hag ouzhpenn e c'hallfe servijañ deoc'h da adembann al lodennoù peurwerzhed.

Lakaet 'm eus e 'm fenn peurzeskiñ ar yezh a-raok sankañ da vat el labour krouiñ. Ne fell ket din ober labourioù leuniet a fazioù. Hag an doare gwellañ da zeskiñ, etre traoù all, eo niverelaat KIS. Ne grogin ket diouzhtu gant al labour-se ha hir e vo moarvat da niverelaat. Hogen ul labour ret eo da 'm meno, rak da betra poaniañ kement war ar yezh ma n'eo ket hegerz al labourioù-se? Mat e ve dit lavarout da soñj war gement-se.

Setu embannet eo bet niverenn gentañ *Nidiad*. Anat o deus c'hoazh da wellaat o yezh, yaouank koskor ar gelaouenn avat ha gant labour hag amzer...

Fellout a ra din distreiñ war galvezder ar yezh a-zivout *dec'hmegañ* evit bezañ asur da na faziañ. Mar 'm eus komprenet mat, Br. *drec'hel* zo kevatal da Gl.

imaginaire. Neuze penaos ober gant Gl. *imagination*?

Daoust hag ez eo Br. *dec'hmeg* a glotfe ar gwellañ pe neuze Br. *drec'h* a yafe gwelloc'h?

Br. *dec'hmeget* zo kevatal da Gl. *imaginé* (GBLF [571])

Br. *drec'hel* zo kevatal da Gl. *imaginaire*

Ne ouzon ket pehini a ve ar gwellañ evit Gl. *imagination*?

II – GE da Ao. *** 01 02 08

Trugarez evit da ziv valad, keleier mat ganto. Berr e vo va respont, rak berr va amzer...

Gourc'hemennoù d'an dud yaouank-se ha berzh da *Nidiad*. Re wir: dav eo deomp holl gwellaat hon brezhoneg, ha pa weler pezh a skriver er Mouvement Breton e c'haller laouenaat gant ur gelaouenn nevez skrivet e brezhoneg kempred.

Trugarez evit pezh a skrives a-zivout va levr barzhonegoù divyezhek. Ha goude, emezout. Mont war-raok, tra ken.

Marteze, tu bennak e 'm grignol e chom skouerennoù kozh eus *Preder*, eus Lavar. Gwelet e vo se un deiz a zeu. Lod anezho zo aet gant Laorañs Motrot n'eus ket pell. Moarvat n'en doa ket sammet pep tra...

Niverelaat KIS. Ya, perak ket. Daoust ma vo marteze hentoù all da zonaat da anaoudegezh eus ar yezh, evel ober troidigezhioù lennegel; diwar varzhed a garez marteze. Hag ivez lennegezh vrezhonek gwirion an tremened (ha da gentañ ar re embannet gant *Gwalarn* hag *Al Liamm* en deroù).

Pell diouzhin “tamall” *Aber*. A-du ganit, muioc'h a lavaran zoken, ar gelaouenn lennegel vrezhonek nemeti eo. N'he barnan ket a-geñver gant skridoù nul ar Mouvement breton, met a-geñver gant oberoù diles al lennegezh er yezhoù all. Hon marc'h nemetañ eo, ha flipat hon skourjez warnañ a ray mil vad dezhañ d'an deiz ma asanto d'an dezvarn.

A-zivout Br. *dec'hmegañ* ez eo touellus daveiñ d'ar galleg. Istor Gl. *imagination* adalek Descartes ha Pascal betek prederourion an 20^t kantved a laka meizadoù liesseurt dindan an termen-se. Gwell mont dre an alamaneg: *Einbildung*, *Phantasie* (mod derc'hañ nad eo nag ar merzhout nag ar c'hounañ, evitañ da dennañ anezho e zanvez) (Br. *dec'hmegañ*, *faltazian*). Pell bras emañ meizad

Lacan : *l'imaginaire* (Al. *das Imaginäre*) ; n'en deus netra da welout gant meizad ar Brederouriezh : anv a ra eus an *drec'h*, eleze ar *skeudenn velezhour* ; ar me eus ar bugel bihan a vez stummet diwar me an dud a wel dirazañ (e vamm dreist holl) ; sl. linennoù diwezhañ ar mellad 570 e GBLF hag ivez ar mellad 1254 : STADE DU MIROIR.

III – GE da Ao. *** 01 02 08

Setu ar maladur nevez a ginnigan evit an trede kentel gramadeg. An danvez anezhi oa da resisaat, rak *bout* en deus un hir a istor en holl yezhoù, e brezhoneg dreist holl pa zisoc'h an istor-se gant ar stad a draoù kemplezh a anavezomp. Ar gentel gentañ oa disoc'h ar c'henlabour etre Ar Glev, gresianeger ha gramadegour, Pennaod, yezhoniour, keltiegour, indezeuropegour... ha me, skridaozer, a glaske sevel ar pont etrezo. A-fet ar verb *bout* avat ne c'haller ket tremen hep diazezañ war ar brederouriezh, rak mar dalc'h *bout* ul lec'h bras er c'hramadeg, ez eo bras kenan ivez an domani gouestlet dezhañ gant ar brederouriezh. Hogen Ar Glev ne oa ket prederour ha techet oa da zeskrivañ ar brezhoneg diwar-bouez rummennoù an henc'hresianeg (hag o furm “arnevez”, *Grammaire de Port-Royal* !); Pennaod, diouzh e du, a anaveze mat ar yezhoniezhoù hag ar gramadegoù kempred, nemet a-fet prederouriezh e tue gant al *Logischer Empirismus* (*Wiener Kreis*), ha techet oa da jedoniekat diazezoù al lavar ; ur wech embannet an trede kentel, ez arzaelas an arroudoù anezhi ma pladen gant ar *bezoud*. Hiziv ez on a-du gant e arzaeladur, met n'eo ket gant ar jedoniekadur a rae eus keal ar *bezoud*. Er furm nevez a roan hiziv d'ar gentel ez on tremenet hebiou, a gredan, d'ar fazioù a 'm boa graet er maladur kentañ (evel kealioù ur *bezoud dizave* hag ur *bezoud daveat*), ha strivet 'm eus da venel e par un devezvout gramadegel rik.

Moarvat ne vo ket aes dit lenn ar maladur nevez-se. Un dornad gerioù nevez (hep kevatal gallek) zo ennañ. Klasket 'm eus o despizañ d'ar gwellañ. Forzh penaos, mar kavez kudennoù, ez on prest da reiñ dit an displegadurioù a 'z po ezhomm.

I – YBAN da LM 03 02 08

Prederiet 'm eus war ar pennadoù a 'c'h eus kaset din. Diaes avat e kavan plediñ gant un droidigezh diwar ur pennad gallek krennet. Kentañ penn e kavan amjestr ober gant *pri* evit kendeç'heriañ Gl. *argile*, war dachenn ar yezh resis. Gwir eo e kaver e geriadurioù ar yezh voutin an termen **pri** hag e zevedadoù e domani an douar, ar fank, ar poderezh, ar simant. Dav lavarout ez eo gwall neuennus endeo er yezh voutin. Ne ra ket ar ger *pri* dave d'un hennad diforc'hellek, un erdalva ledan zo gantañ evel e hBr. **PRI** hag e Kb. *pridd* “douar, arbrad”, Kb. *daear*, *gweryd*, *tir*, Sz. *soil*, *earth*, Gl. *sol*, *terre*, *glaise*.

E levr Montfort *Gerioù evit komz brezhoneg bemdez* – awenet gant Turiaw Ar Menteg – e kaver teir gwech *arbrad* kevatal da Gl. *argile*. Ne 'm eus kavet nemet *prierezh* ha *priañ* el levr-se. Hañval ganin en doa Turiaw abegoù sonn.

Kement ha ken bihan ma 'z eo bet degemeret **pri** da gevatal Gl. *sol* er yezh resis (betek gouzout eme GE), sl. La-9, pp. 162-163 ha La-10 Br. *priad* Gl. *sol* ha Br. *prioniezh* Gl. *pédologie*.

Dav kavout ur ger kevatal d'ar galleg *argile*, d'ar saozneg *clay*. Ar c'hembraeg a amprest ar ger saoznek dindan ar stumm *clai* “Math o bridd lleidiog, gludiog, marl [...]”, da heul liessteriegezh *pridd* evel e brezhoneg.

Neuze, ober evel levr Montfort gant *arbrad* GIBR “terre argileuse”? Petore gerdarzh zo d'an termen-se? Un dra bennak da welout gant *prad*? “Douar arbrat a zo douar pounner o tennañ da hini ar pradoù hag ar fenneier (Pleiben,

Gouezeg)” WDAP22 (Geriaoueg ha notennoù yezh Yeun Ar Go, Hor Yezh, 2000). Ali GE a ve deuet mat.

GPC a lavar e teu Kb. *morter* eus Sz. *mortar*. Heñvel dra evit an iwerzhoneg. A-du ganit : un hanc’her zo da gavout evit kenderc’heriañ Gl. *mortier*, rak estreget pri, raz, traezh a vez dedalvezet, ha war dachennoù liesseurt ha n’eo ket war hini ar mañsonerezh. Marteze en defe GE un ger en e GEMEZ?

Ha tennet e vo udb eus hBr. *impest* > *empest* morvat “ciment”?

II – LM da YBAN 10 03 08

Gant aked e ’m eus lennet da evezhiadennoù a-zivout va labour, va degas a reont d’ober ar re-mañ :

PRI zo mil anavezet el lec’hanvadurezh (Poullpri, Toull (an) Pri, Prieg, ...). Diskouez a ra al lec’hanvennoù-se an arver armerzhel a veze graet anezhañ (mañsonerezh, poderezh).

ARBRAD a anavezan evel kevatal da Gl. *terre lourde*, a seurt gant an hin zo e ’m liorz, yen, pegus ouzh ar botoù, nebeut a atil ennañ. N’en deus hemañ lezet roud ebet (din da c’houzout) el lec’hanvadurezh peogwir ne veze ket eztennet. Ned eo ket labouradus, arveradus evel ar pri. Douar priek eo an arbrad, ned eo ket pri rik. Ne c’hell bezañ poazhet. Nul eo evit ar sevel tiez (ned eus ket dalc’h a-walc’h ennañ ur wech sec’h).

FANK a c’hell bezañ forzh petra adal m’eo distrempet an danvez : douar, arbrad pe bri. Sterioù all en deus ar ger ivez diwar ma c’haller bezañ louzet gantañ (kaoc’h).

Ur fazi e ve da ’m meno reiñ da **PRI** ur ster all, Gl. *sol*. Gwell klask de-verañ diwarnañ evel ma oa bet graet c’hoazh *priad* ha *priadoniezh* ha ned eo ket *prioniezh* a ve dalc’het evit studi ar prioù (maenoniezh ar prioù).

Va abegoù zo ken sonn ha re Turiaw !

Ne ven ket enep *impest/empest* a gemerfe lec’h *simant*. Ne ’m eus ket kavet roud eus ar ger e-barzh DGVB (1964) Fleuriot, met gwir eo n’emañ ket embanadur diwezhañ al levr ganin.

I – MME da GE 11 02 08

Goulennoù

1. Gl. *infinitude*, Br. *anvevennegezh*?
2. Ha miret ec'h eus termen Vallée *enanalañ* evit Gl. *inhale* (+ *-ateur*, *-ation*)?
3. Arbennikaet ec'h eus BrE. *heudiñ* ouzh e lakaat a-dal da Gl. *inhiber*. Gwelout a ran ivez ec'h eus graet e GEVEZ gant *skoilhañ*; hag un termen ledanoc'h e ster eo *skoilhañ*? (ne 'm eus ket kavet *inhibitif*, Br. *heudus*?)
4. Gl. *initier*. Reiñ a ra GEAK *anlaezañ*. Ha gouzout a rez diwar betra eo bet savet ar ger? Ha pledet ez eus bet gant ar sterioù all eus ar verb?
5. Gl. *nucléariste*, Br. *derc'hanelour*? Gl. *nucléarisme*, Br. *derc'hanelouriezh*? Klevet em eus ivez Gl. *médecin nucléariste*, moarvat ec'h eus bet tro da blediñ gant ar ger, Br. *mezeg derc'hanour*? Ha Gl. *médecine nucléaire*? Br. *mezekniezh derc'hanel*?
6. Gl. *nucléonique*, Br. *nukleonik* (pa.), *nukleonek* (aa.)?
7. Eskemmet hor boa a-zivout Gl. *fixisme*, *fixiste* (db. ar re a sav enep Darwin) cf. 12 08 07. Lenn a ran ganit (Lavar 11) Br. *meizadur sonnek*, Gl. *conception fixiste*, ha pelloc'h Br. *sonnded*, Gl. *fixité*. Petra eo tachenn arver *fest-* ha *sonn-*?
8. E GBLF e rez gant Br. *ergerc'hennel*, *ergerc'hennek*, Gl. *objectal*. Hag e Lavar 12 gant *ergerc'hel*.
9. Gl. *anténatal*, Br. *rakganedel* (n'emañ ket e GEVEZ-A). Ha heñvelster rik

eo gant *prénatal*? (+ *postnatal*, Br. *goudeganedel*, *goude genel*)? (cf. hon eskemm 04 08 06).

10. Gl. *organes pairs*, Br. *organoù par*?

11. Gl. *intuber*, *extuber*, Br. *enkorzennañ*, *ezkorzennañ*?

12. Graet ec'h eus gant Br. *amsklerijennadur*, Gl. *obscurantisme* (Lavar 13). Petra rez eus Gl. *obscurantiste* (pa. & aa.)? Me gav din bezañ lennet tu bennak (Lavar?) ober gant Br. *demer-* war an dachenn-se...

13. En TLF e welan ur ster eus Gl. *oblatif* a denn d'ar vredoniezh ha d'ar bredelfennerezh (ster na gaver ket e Pet. Rob.). Ne welan netra ganit e GBLF.

14. Gl. *infléchir*, *infléchissement*. Adlennet em eus da bennad e Lavar 15 db. *gwarañ* / *gwariañ* (KIS 768). Met lenn a ran e GEFIZ *gwariañ ar skinoù luc'h* Gl. *fléchir les rayons lumineux* (ne gavan nemet *infléchir les rayons lumineux*; moarvat eo heñvelster an daou).

15. (Da heul 14 a-us): sevel a ra gant *gwariañ* kudenn ar verboù e *-iañ* pa vezont displeget (e trede gour unan an amzer-vremañ da skouer)... Evel ma ouzout, evit ar verboù e *-niañ* ha *-liañ* e verker ar glebiadur er skritur gant *-gn-* ha *-lh-*, e degouezhioù zo, met n'eus doare ebet d'e verkañ er verboù e *-riañ*, *-ziañ* (estreget evit ar verb *diskleriañ*, pa weler a-wechoù lod o skrivañ *diskleir-*; an dibennoù all a ziskouez bezañ rouesoc'h: notennañ a ran *bideviañ*, *binviañ*, *klaviañ*, *reñviañ*, *berlobiañ*, *kediañ*, h.a.). N'eus tu ebet da ziforc'hiñ dre lenn ar furmoù-se displeget eus *gwarañ* pe *gwariañ*, ha neuze e steuz an diforc'h soutil etre an daou... Ha studiet 'c'h eus an traoù-se? (E skridoù 'zo e weler aozerion o strivañ da verkañ ar glebiadur-se un tammig pep hini en e vod, moarvat dre m'o doa lakaet evezh eo disheñvel an distagañ; skouerioù 'm eus dastumet).

II – GE da MME 15 02 08

Ur paouez a ran e 'm zrevell gramadeg evit respont da lizher eus an 11. Kentelioù Yezhadur SADED a voe savet gant Ronan Ar Glev, Goulven ha me. Ar Glev a bourchase ur morad skouerioù hag un dezrann gramadeg a live uhel, met diazezet war ar c'hramadeg henc'hresianek ha *Grammaire de Port-Royal*; Goulven a zegase diazezoù arnevez a zieube hon spered diouzh ar patromoù "klasel"; me evel skridaozer a strive da gribañ disoc'h ar gejadenn ha da unvaniñ an hanc'herieg. Pergont vloaz goude e weler aesoc'h ar pezh a chom soliet ha solut, met ivez ar skorterioù, an toulloù, ar fazioù koulz hag ar gwanoù en hanc'herieg. An trede kentel da skouer oa da adsevel en he fezh (setu 15 devezh ma kian warni ha ne 'm eus adc'hraet nemet pemp pajennad anezhi!)

Trugarez evit da zivankadurioù war GIBR. Alan ha me a soñj e vo dav adober ar roll errata bet embannet c'hoazh. Pa soñjan, hag ur roll klokaat zo bet graet d'ar roll teskanvioù a 'z poa savet e 1994? E hemañ e klasken dec'h teskanv *Evidon va unan*. Betek gouzout e 'm eus graet gant EVUN. Hag *Enezenn al lavar*?

Da c'houlennoù:

Dre fazi moarvat e voe lakaet *anvevenn* benel e Σ KIANT.

1. Gl. *infinite* zo skouer ur ger klasel (damheñvelster neuze da *infinité*), advevaet en 20t kantved gant ar brederourion (ha gant ar jedoniourion) evel kontrol da *finitude*. Er Brederouriezh hon eus: Br. *anharzegezh* hag er Jedoniezh: Br. *anvevennegezh* (moarvat, Yann-Baol a roy e ali).

2. Mirout a ran Br. *enanalañ* gant ar ster en deus en daouad *enanalañ-ec'hanalañ* (Gl. *inspiration-expiration*). Gant Br. *dewentañ* e ran evel kevatal da Gl. *inhalation* (sl. La-13 364).

3. Br. *heudiñ* a arveran evel kevatal da Gl. *inhiber* er Vredoniezh dreist holl; evel ma lavarez, ez eus gant Br. *skoilhañ* ur ster ledanoc'h, hollekoc'h: Gl. *bloquer, empêcher*. (Diwar vont, e gallaoueg Sant-Karreg, e kleven [a]h'yde] (Gl. *enheuder*) "hualañ (ur vuoc'h)").

4. Br. *anlaeziñ* < hBr. *anlaedam*. DGVB 66 a verk ur?; DOB 391 avat a ginnig ur gerdarzh, hini Br. *laez*.

5. Ya, Br. *derc'hanelour* "dalc'hiad arver ar gremm derc'hanel"; Br. *mezeg derc'hanour* "arbennigour war arver ar skinadoù derc'hanel".

6. Br. *nukleonik*, a-du.

7. Gl. *fixisme*, doazhadur ez eo hervezañ manet digemm, fest, ar gouennadoù abaoe krouidigezh ar bed. Gl. (*conception*) *fixiste* (La-11 57): (meizadur) digemm evit a sell e zavez, eleze digemm, sonn, ennañ e unan: *sonnek* eo meizadurioù 'zo eus an ergorelezh dre ma talc'hont da intent an ergorelezh evel ma veze intentet a-raok ar Fizik derc'hanel. E La-11 107 e komzer eus *sonnded* (digemmed, kenkoulz all e vije bet lavared *fested*) *ar menezioù hag ar stered*. E gwir, YBAN eo en deus advevaet Br. *fest* er Jedoniezh en ur reiñ d'ar ger ur c'hemeradur ergorel rik. Gant *sonn*, damheñvelster, e vez alies kemeradurioù dangorel, divezel, arzaelek: *ur gredenn sonn, spered sonnet ur paranoiak...*

8. Br. *ergerc'hennel* "a-zave d'an ergerc'henn(où)", Br. *ergerc'hennek* "ouzh an ergerc'henn" (GBLF 1097); Br. *ergerc'hel* "a-zave d'an ergerc'h(añ)" (e gwir,

er ster-mañ e c’hallfed ober ivez gant *ergerc’hadel*; hogen, e La-12 238, e vennen kevenebiñ *ergerc’hel* ouzh *ergorel*: pa sellan ouzh ur vaouez gant ur sell neptu, e ’m bez anezhi un anaout *ergorel*; pa sellan outi gant c’hoant, ez an dezhi gant un anaout *ergerc’hel*).

9. Damheñvelster eo Gl. *prénatal* hag *anténatal*. Arveret e vez *prénatal* a-zivout an amzer a-raok ar gwilioud da geñver deznauñ nammoù er grouell ha ren ar prederiadurioù ret; *anténatal* a verk hepken amzer ar vrazezded etre an engehentiñ hag ar gwilioudiñ. Met war a hañval, ne vez ket merket bepred ar c’hemm ster-se. Da skouer e lennan er Garnier Delamare (2006): “DIAGNOSTIC ANTÉNATAL ou PRÉNATAL [angl. *prenatal diagnosis*]”.

10. Gl. *organes pairs*. Diegi ’m be oc’h ober gant *organoù par*, en askont da liessteriezh Br. *par*. Met o vezañ ma lavarer *daoulagad*, *divskouarn*, *divvrec’h*, h.a., e lavarfen kentoc’h: *organoù daouat*.

11. E GEMEZ.ms e lakaan: Gl. *intuber*, *extuber*, Br. *enpibañ*, *ezpibañ*.

12. Br. *amsklerijennadur* a adkavan ivez e La-13 380 (mar plij, ro daveoù klok, gant niv. ar p.) en un destenn gant YBQ. N’ouzon ket a belec’h e teu ar ger, met al lostger *-adur* ne zere ket, pa ’z eus anv eus un emzalc’h, eus un doug spered. Kentoc’h e ve *amsklerijennegezh* ha, kevazasoc’h c’hoazh, *amsklerijen-nelouriezh*; daoust ha bevus avat e ve seurt jamezegenn? E GAGB e kinnig YO *obskurantegezh* da heul *Emsav* 124 54 hag an diskoulm-se a zegemerfen ivez. Gl. *obscurantiste*, Br. *obscurantek* aa., *obscurantour* aa. & g.

13. An daouad Gl. *captatif-oblatif* a vez arveret gant bredoniourion ’zo da verkañ div bazenn eus diorreadur ar bugel: er bazenn a *captativité* e tenn ar bugel da biaouañ traoù ha tud eus e amved; er bazenn da heul, a *oblativité* e tenn da ziskouez e garusted ha d’ober profoù. Gwelout a rafen a-walc’h Br. *krapusted-profusted*. Un ster kempleshoc’h zo gant Gl. *oblation* er ster divezel ha kravezel: Br. *emouestlañ* a zerefe moarvat.

14. E La-15 238 hh. e verkan ur c’hemm etre *gwarañ* arveret er Steradurezh ha *gwariañ* arveret en diskiblezhioù all. En Optik ez eo *gwariañ* a zere; mar komprenan, ez eo ar c’hemm etre Gl. *fléchir* ha *infléchir* a laka kudenn dit. Yann-Baol a respontfe...

15. Bepred *gwariañ/gwarañ*, a-fet distagadur ar wech-mañ. Da gentañ, ne rafen ket ur reolenn c’herluniañ eus seurt enebadur etre al lostgerioù gant *-i-* ha hep *-i-*; un darvoud eo er yezh kentoc’h, ha ne ven ket techet da sevel daouadoù all diouzh an hevelep patrom. Anat eo, e-barzh deveradoù hag e furmoù verbel ’zo, n’eus ket tu da lakaat kemm etre an daou dermen eus ar c’houblad.

An hevelep entremar a c'hoarvez gant koubladoù all, da skouer etre deveradoù 'zo eus ar verboù treadanvat en *-añ* hag en *-aat*; sk.: *duañ—duaat* hag o deveradoù *duadur—duadur* (parraat a reer ouzh ar mesk dre ar skrivadur *duad—duâd* dre notañ an distagadur diwar-bouez un *-â-*; an un distagadur avat zo d'ar c'houblad *duadur* pe ar c'houblad *duadoù*). Kement-se ne c'hoarvez ket paot er yezh ha dav eo e c'houzañv, *nothing is perfect!* (ne ven ket a-du evit erbediñ distagadur stavnelaet ar c'hensonennoù *b, d, r*, h.a. ha, da heul, ur skrivadur anezho; a-walc'h zo gant an amprestoù *-gn-* ha *-ilh-*, tampir evit falc'huneion an dazont!)

I – GE da GC 06 03 08

O prientiñ *Gramadeg ar Verb*¹

Setu enta an destenn nevez a ginnigan evit Yad-3.

Evel ma welez e kasan pelloc’h an troc’h diouzh doareoù hiron ar gramadegoù savet gant Roparz Hemon ha Kervella, anezho kempennadurioù diwar furm glasel gramadeg ar galleg (dilezet houmañ ivez hiziv gant gramadegourion ar galleg). Ne ’m eus ket plaket ouzh gramadegoù arnevez ar galleg evit kelo. Kendalc’het ’m eus an hent boulc’het gant SADED, eleze reiñ d’ar brezhoneg ur c’hramadeg diazezet war e yezhadur dezhañ ha n’eo ket war yezhadurioù allyezh.

E se, en tu all d’an daou elfennañ kent, neuziadurel ha kevreadurel, ez arveran daou elfennañ all : an elfennañ ambredadurel hag an elfennañ keffoadurel :

An elfennañ ambredadurel a loc’h diwar ar steradur, met o vont donoc’h eget studi ar ster, o treiñ kein da vat d’ar vac’h strukturelour. Evit ar strukturelourion, un touell eo krediñ emañ al lavar diazezet war ar ster, pa vez d’o meno saveleñnoù diabarzh pep yezh eo a ren warni, ar ster o vezañ un ec’hanadenn hep mui : ouzh ar *semantik* — keñver etre an arouezioù hag ar pezh a arouezont — ez erlec’hiont ar *semiotik* — keñver an arouezioù kenetrezo. Ouzh kemm, an elfennañ ambredadurel a bled gant ar c’heñver etre an den hag ar bed e kement ma vez graet dre al lavar (pe dre nep mod all a realezh). Ne zegas elfenn nevez ebet : ne zistaol ket an devoudoù savelet en diarsell steradurel pe frammadurel (trevnad

¹ SADED, *Gramadeg ar Verb*, PREDER, 2010

an odoù da skouer zo disoc’h eus ar sell frammadurel), met nac’hañ a ra troc’hañ al lavar diouzh an den ha diouzh ar bed. Pa savan al lizher-mañ, ez on chalet evel just gant ster ar gerioù a zibaban ha gant ar frammadou a amparont, met pezh a gont da gentañ eo ar c’heñver etrezout ha me, ent dibarek etre an durc’hadurioù a roomp d’hon c’henlabour, ent dibarekoc’h c’hoazh an doare da intent ar yezh e kement ma talvez dimp en hon darempred ha dre vras d’ar yezherion en o darempredoù, da yezherion an dazont pergen — alese ar pouezus eo *a)* lakaat anvadoù resis war bep arvez eus buhez ar yezh, *b)* klask ar sol en deus pep hini eus an arvezioù-se ken e-barzh ar yezh, ken er-maez anezhi (da skouer, kealioù an divoud hag an ditour zo o sol er Boelloniezh, keal an hennad en Drabedoniezh, keal an destlenn en Dareulerezh). Kement-se ne laka ket en arvar reolennoù ar Gevreadurezh, hogen na reolennoù ar yezh, na lezennoù ar Stad n’int diferet gant un aotrouniezh a wir doueel !

An elfennañ keffloadurel evitañ zo piaouel d’ar brezhoneg — ac’hoel ne ouzon ket hag ur preder heñvel zo bet diorreet evit yezhoù all. Fiñvus eo urzh ar gerioù el lavarenn vrezhonek ha hervez load pep hini e teu gant al lavarenn talvoudoù nad eo ket ar c’hevreadur evit ober reiz warno. Alese an damant da studiañ “armerzh al loadoù”. Ar c’hemm ambredadurel etre *brav eo an amzer* hag *an amzer zo brav* ne c’hell ket bezañ lakaet war wel dre ar c’hevreadur ; domani ar c’heffloadur eo.

I – MME da GE 06 03 08

Trugarez evit da skoazell. Spi 'm eus ez ez war-raok gant ar c'hentelioù gramadeg. Hag a-nevez gant Lavar 18 ha geriadur ar gimiezh?

A-zivout divankadurioù GIBR : a-dra-sur e vefe mat adembann ur roll anezho, met da 'm soñj n'eus ket a vall ruz war an dra... me gav din em eus c'hoazh tost da zaou vloavezhiañ labour a-raok disoc'h gant va geriadur Gl.-Br. Ha tro am bo da ziskoachañ mankoù all c'hoazh moarvat (ha gouzout a ran en deus Gwennole Ar Menn ur roll mankoù kavet gantañ). Marteze e ve gwelloc'h gortoz ur pennad. Petra soñjez?

Fazioù zo a reas RH en daveoù a gomprenan aes a-walc'h ar perag anezho : dihelenn eo an niveroù e laez pajennoù GReg ha L'Arm, ha ret eo sellout ouzh ar pajennoù a-raok ha war-lerc'h evit bezañ peursur. Mankoù all zo souezhusoc'h... Met en un hevelep trevell e van bepred eus ar seurt fazioù : ned eo ket ar peurvad tra hor bed-ni, a-hervez.

Goulennoù

1. Petra eo an adanv a zegouezh gant Br. *oleeunad*?

2. Reiñ a ra Ar Glev Br. *goubarzhelañ*, Gl. *particulariser*. Ne welan ket e ve bet arveret tu-pe-du... Evit GBAV a ro *dibarañ*, tennet eus DBFVsup 14b, met gwall astennet en deus ster ar ger roet gant gant P. Ar Gov! Ha *dibarekaat* a zegouezhfe gant sterioù all ar verb?

3. Y. Olier a ro Br. *goubarzhelouriezh* en domani kravezel, ha PRED 139-140/21 er gevredadouriezh...

4. GEAK a ro Br. *tioñv*, *tioñviñ*, Gl. *paraphe*, *parapher*. Ha diwar hBr. *tigom* eo savet?

5. Gl. *parturition*, *parturiente*?

6. Graet ez poa anv eus Gl. *pédicure* & *podologue* en un eskemm eus an 22/02/06. Ha tro ac'h eus bet da blediñ gant ar gudenn abaoe?

7. Diwar betra e oa bet luniet Br. *kosp*-? hBr., Kb.?

8. Pet. Rob. a ro Gl. *pensable*, met hepken en ur ster pemdeziek (implijet peurliesañ er stumm nac'h). An TLF a ro sterioù all e domani ar brederouriezh; ha Br. *dezevadus* a zerefe eno? Ha penaos treiñ frazenn vrudet Pascal: « l'homme est un roseau pensant »?

9. Daoust ha Br. *merzhad* a c'hall treiñ Gl. *percept* (enebet ouzh *concept*)?

10. Gl. *perceptionnisme*, Br. *merzhelouriezh*?

11. E Lavar 09 KIS 363/148 e lennan *kiziata* « percussion »; ha ne ve ket ur vi-koukoug evit *biziata*? Adkemeret eo bet *kiziata* e roll GP.

12. E GSTL e rez gant Br. *deiziad ezkreriañ*, Gl. *date de péremption* (hag ivez Lavar 13 KIS 691/370). GEAK ivez a zever diwar *ezkrer*-. Petra eo *-krer*- amañ? Hag an hevelep ger ha Br. *kreirioù*, Gl. *reliques* eo?

13. Gl. *perfectif* / *imperfectif* (verbes)?

14. Gl. *perfuser*, *perfusion*? (ne welan netra neblec'h!) Moarvat ec'h eus udb. e GEVEZ.

15. Gl. *performant*, Br. *digonat*?

II – GE da MME 08 03 08

Setu un nebeut danvez respontoù da 'z koulennoù:

1. Treuzkaset 'm eus da aters da Yann-Baol.

2. A-zivout termenoù an domani Gl. *particulier*, *général*, h.a., sl. La-07 58 hh. Evel ma welez e linenoù diwezhañ an notenn-se, p. 62, ne roomp ket da *goubarzhel* ur ster poelloniell, met trabedel, kevredadel, politikel. An emzalc'h *goubarzhek* zo anezhañ emdennañ e-barzh an diforc'hioù hiniennel, rannvroel, broadel, kumuniezhel; nes eo ar c'healiadur *goubarzhelour* d'an doazhadurioù

hevelebour, kumuniezhour, h.a. E galleg, kentoc'h eget *particularisme* e lavarer hiziv kentoc'h *communautarisme, repli identitaire...*

3. Kevazas e hañval bezañ an arver eus *goubarzhelouriezh* gant Youenn ha DGYA: ar c'houbarzhelouriezh kravezel zo un devoud kevredadel.

4. Ya.

5. Un niver mat a c'herioù a gaver e galleg (evel er yezhoù all) da aroueziñ ar gwilioud: *accouchement, parturition, gésine, travail, enfantement...* Er Vezekniezh e reer boas gant *accouchement* ha *travail*. Evit *parturition*, ent klasel "accouchement normal", n'on ket sur e ve arveret ken. Ne gav ket din e ve dav kaout termenoù mezegel ouzhpenn Br. *gwilioud* ha, mar karer treiñ resis Gl. *parturition*, Br. *gwilioud bonan*. Mar fell dimp kaout ur c'hevatal unger da Gl. *paruriente*, Br. *gwilioudat, gwilioudadez*.

Un draig o sellout ouzh istor ar yezhoù. E La-07 39, KIS-166, e pleustremp Goulven ha me war Kb. *erthyl*. Dav merkañ ez eus un hevelep gerdarzh d'an termen-mañ ha da La. *pario, parturio* (en orin Gl. *(multi)pare parturition*, h.a. < **(p)artuLa* - h.a.). An termen kembraek avat ne zave ket d'ar *gwilioud bonan*, met d'ar sioc'haniñ. Atoret 'm eus ar ger er Vezekniezh (sl. GEVEZ-1 130 v° *arzhelidigezh*).

6. Ne 'm eus ket bet tro d'ober war-dro Gl. *pédicure / pédologue*. Un deiz a zeu e teuin en-dro war ar c'hraf...

7. Br. *kosp* zo amprest Kb. *cosb*.

8. Gl. *ce n'est pas pensable* zo ur bomm idiomatek; kevatal er c'haozeeg: *n'eo ket posubl, n'eo ket kredapl*, h.a.; en ur prezeg cheuc'hoc'h: *diaes krediñ, digredadus, dreist kred...*

Frazenn Pascal a drofen: *ur raosklenn o tezevout*.

9. Krouet e voe Sz.Gl. *percept* gant ar vredoniourion da verkañ ar meni "keal" hollek bezant en hon merzhout hon laka da anaout ar seurtad-mañ seurtad a draoù; da skouer, ar *percept* « aval » zo evel ar "skeudenn" eus an avaloù bezant en hon bred a ya hanter hent etrezomp hag an avaloù gwirion hag hon laka d'o merzhout diouzhtu evel avaloù. Heñvel dra, ar *concept* zo ar c'heal hollek bezant en hon meizañ hon laka da anaout ar seurtad-mañ seurtad a vennozioù; ar *concept* e unan zo disoc'h ul labour hollekaat diwar ar *percepts*: mar komzer eus ar *percept* avaloù, e komzor kentoc'h eus *concepts* frouezh, gouennañ, gwez, struzh, beved, h.a. Evel ma lavarez, mar greer gant *meizad* a-dal da *concept*, e reer gant *merzhad* a-dal da *percept*.

An Anadennoniezh he deus roet da *percept* ar stern dezevout a vanke dezhañ. O loc'hañ diwar ar merzhout (despizet evel an ober eus ar bred e kement ma tro ouzh udb er bed), en deus Husserl savelet keal an *Noesis* (ergorañ) despizet evel an ober eus an emouezañ e kement ma tro ouzh udb er-maez anezhañ e unan — ar merzhout o vezañ ur mod, ar mod diazez, eus an ergorañ. Un astenn heñvel en deus graet e par ar *percept*: an *Noema* (ergorad) zo, e-barzh an emouezañ, ar meni “keal” eus ar pezh emañ an emouezañ o treiñ outañ, “o vukañ outañ”, “oc’h ambredañ”, evit ober gant termenou resis. E galleg, e reer gant *noème*, *objet intentionnel*, e brezhoneg gant *ergorad*, *ambredad*. Meur a notenn ’m eus savet war gement-se, KIS-346, La-08 343 hh., 347-349 pergen.

10. Gl. *perceptionnisme* zo an damkaniezh savelet gant ar skol skosat ha gant un niver prederourion da heul (eus Schopenhauer betek Merleau-Ponty ha Sartre). Hervezi, pezh a verzhan zo ken gwerc’hel ha me, pe, evit adkemer bomm Sartre: “Pa welan ur gador, n’emañ ket ar gador e-barzh va emouezañ.” Ur furm a werc’helouriezh eo, aozerion ’zo a ra *nevezwerc’helouriezh* (*néoréalisme*) anezhi. E gwir, an hanc’her *perceptionnisme* n’eo ket gwall fraezh; *réalisme*, *gwerc’helouriezh* zo anvad an damkaniezh o lakaat ez eus ur *werc’helezh* er-maez eus hon spered (a-gevenep da *idéisme*, *derc’helouriezh* a laka ez eo *derc’hel* ar bed, eleze n’eus anezhañ nemet un *derc’h* eus hon spered). Ar *perceptionnisme* a laka ez eo *gwerc’hel* ar pezh a vez *merzhet*, Br. *merzhedouriezh*.

11. Br. *kiziata*, eo, deveret diwar hBr. ha Kb. *cis* "taol (skoet)".

12. Br. *ezkzeriañ*, Br. *krer*, sl. La-03 80-82, La-07 19-20, La-08 517, h.a.

13. Gl. (*aspect*) *perfectif/imperfectif* a glot gant ar c’hemm a zo etre an hanc’herioù Gl. *parfait/imparfait*, Br. (*argouezh*) *peurveradel/darnveradel* (sl. SADED Yad-0/8). E yezhoù ’zo, evel ar rusianeg, e vez araezadoù da lakaat ur verb *peurverat* (?) da vezañ *darnverat* (?), eleze e *zarnverataat* (?), dre ouzhpennañ dezhañ ur rakverb pe un enger. Ar (?) a lakaan evit testiñ skorted va gouiziegezh er yezhoù-se. Da heul GP, e lakaemp kemm etre an termenou neuziadurel *pervezh*, *ampervezh* hag an termenou kevreadurel *peurveradel*, *darnveradel*.

14. Gl. *perfuser*, *perfusion* a ran Br. *trefennañ*, h.a. anezho.

15. Br. *digonat*, ya, zo o klotañ gant ur ster eus Gl. *performant*, e-kichen *digonus* (sl. GEAK).

Respont d’ar goulenn 1**PARALLACTIQUE**

16 Evit ar Gl. *parallactique* “relatif à la parallaxe d’un astre” e rafen gant ar Br. *oleeunadel*.

I – GE da YBAN 08 03 08

ADDUIT

Gl. *adduit* a welen evit ar wech kentañ. War a gomprenan o deus loc'het lunnierion ar ger-se diwar ster kentañ La. *adduco*: "deren war-du an unan"; mar komprenan, derc'het e vez an **A** evel disoc'h an dereadur eus div volekulenn an eil war-du eben "hep ma ve ezvevennet tra ebet" anezho. Soñjet 'm eus en un de-verad diwar Br. *-kovl-*; arveret eo bet c'hoazh e La-11 120 en arroud "*derc'hoù kengovl*" (a-dal da Gl. *idées s'ajustant l'une à l'autre*, e La-13 207: "kenstok kloz etre daou gorf", hag e GEME: Br. *kovl*, *kovlad*, Gl. *engrenage* — keal a 'm eus korvoet ivez er Vezekniezh a-dal da Gl. *coaptation* ha Gl. *engrènement*, Br. *kengovl*). Dit da welout ha dereout a ra un termen evel *angovl(-)*, ennañ *an-rakger kreñvaat diouzh an ental*.

I – JMM da GE 20 03 08

Pell 'zo ne 'm eus ket bet tro da skrivañ deoc'h ha spi 'm eus ez a mat an traoù ganeoc'h. Kendalc'het 'm eus gant va labour treiñ abaoe va malad diwezhañ. Ur gevellenn zo bet embannet endeo war *Al Liamm* (Muntr dre vurzhud), echu eo ganin levrenn gentañ troioù kaer Fidelma (Absolvenn de ar muntr) ha boulc'het mat eo an eil (Liñsel an arc'heskob). A hent all, emeon o paouez echuiñ treiñ un eil kevellenn (Ur c'hantik evit Wulfstan) ha gouez da LM en deus he lennet ha divanket e tlefen he c'hinnig d'ar gelaouenn *Aber*. A-raok mont e darempred gant ar renerez avat e karfen kaout ho soñj a-zivout tri ger n'on ket deuet a-benn da dreiñ :

- 1) anv an doue skandinaviat *Woden* e Sz. / *Odin* e Gl.
- 2) *reconstruction* er frazenn (“You have given an excellent reconstruction”)
- 3) *false trails*

N'ouzon ket ha plijout a ra deoc'h ar romantoù polis, kas a ran deoc'h va labour koulskoude e ken kaz m' ho pefe c'hoant e lenn.

II – GE da JMM 21 03 08

Setu va meno a-zivout ar c'hrefen a zegasit :

- 1) En ho troidigezh e talc'hit skrivadur orin an anvennoù tud ha doueoù, gant gwir abeg. Skrivit enta *Woden* ivez.

2) E Geriadur ar Bredelfennerezh e 'm eus bet tro da blediñ gant Al. *Konstruktion*, hervez an daou gemeradur en deus e galleg: Gl. *reconstitution* (Br. *dian-derc'hañ*), eleze, a-berzh an elfenner, adkavout ar pezh a zo bet diwar ar pezh a zo, anaout darvoudoù tremenet diwar arverkoù stadet bremañ; Gl. *reconstruction* (Br. *diansavelañ*), eleze, a-berzh ar gouzrec'h, krediñ eñvoriñ darvoudoù eus e istor tremenet en ur reiñ dezho ur ster a-geñver gant e istor bremañ. En ho troidigezh enta, *dianderc'hadenn*.

3) Sz. *trail, track*, Gl. *piste* evit an hemolc'h hag ar bolis zo Br. *loabr* (hag *ol, lerc'h*). Gl. *fausse piste* a zegouezhfe gant Br. *loabr gaou*.

Lenn a rin ho troidigezh pa 'm bo goar: er mare-mañ e savan menegvaoù La-18 — a ro din poan benn ha tendinit al logodenn e 'm brec'h dehou! Un doare vo da zistanañ va c'hokenn...

III – JMM da GE 23 03 08

Trugarez evit ho titouroù atav ken talvoudek. Trugarez ivez evit hoc'h evezhiadenn. Adlennet eo bet an destenn ganin ur wech ouzhpenn ha reizhet munudoù 'zo. Adkas a ran deoc'h ar skrid evel ma vo kinniget da *Aber*.

Ur goulenn all am eus da sevel ouzhoc'h:

Penaos e trofec'h "the papal *household*"? Ne gav ket din e tere ar ger "tiegezh" pe "ti" rak anv 'zo amañ eus amaezhiadurezh ar Vatikan kentoc'h.

IV – GE da JMM 23 03 08

Daou gevatal zo e kembraeg da Sz. *household*:

1) *cosgordd, cosgor* "retinue of attendants, household, war-band, bodyguard"; a-geñver: ar c'heveleb krBr. *coscor* "familh, bodad ar servijerion"; Br. *koskor* "bodad implijid un embregerezh, gwazourion un amaezhierezh" (sl. GEAK);

2) *teulu*, a arver kozh, alese lies kemeradur dezhañ a-hed ar c'hantvedoù: "family, tribe, nation; household, royal retinue, retainers, entourage, comitatus, bodyguard, household troops, war-band, etc."; amprestet eo bet *teulu* e brezhoneg kempred er furm *tilu*, met hep bezañ arveret kalz; e glevet 'm eus en arverioù kennevin: "*Bloavezh mat deoc'h ha d'ho tilu*" = familh ent ledan) pe leterc'hadel: "*(pep den zo) ezel eus tilu an denelezh*" (Turiaw in *Preder* 110

12), “*an tilu denel*” (*ibid.* 30), “*an hevelep tilu kristen*” (*ibid.* 36); “*e kelc’hiad an tilu denel*” (Jil Ewan in *Preder* 119-120 ¶17). Dieub an hent enta evit astenn steriegezh Br. *tilu* hag e intent er ster en deus Sz. *household* er c’herienn *the papal household* — pezh na vo nemet daskor d’ar ger unan eus ar sterioù a zo gant e geveleb kembraek.

Evel ma ’m eus lavaret deoc’h, ne ’m eus ket an amzer rekis evit ober evezhiadennoù war ho troidigezh. Ur braslenn ’m eus graet war un nebeut pajennoù. Plijus ho yezh. Reizhadennoù a ve d’ober war an arver a rit eus ar skorelloù hag ar perzhenelloù (gwechall anvet rannigoù-verb ha raganvioù-stagañ). Ha Laorañs ne c’hallfe ket gwelout se ganeoc’h?

I – YVT da GE 23 03 08

Ma, divizet 'm eus diwar ali Laorans merkañ liester ar pennanvioù tud e *-ion* ha neket e *-ien*. Koulskoude, pa nend on ket boas ha pa n'en gran ket dre gomz, e vanan en amzivin a-wechoù :

- *kile*: *kileion*?
- *mordreizher* (bag): *mordreizherion*?
- *gwenneg* (blank): *gwenneion*?
- *kelien*: *kelion*, diouzh *Gwenedegerion*?

Ma digarezit evit dont dalbezh war ho korre gant traoù ken dister...

Plijadur 'm bo bepred o kaout keloù ac'hanoc'h hag eus ho labour. Kaset 'm eus ul lizher da Alan Ar Berr.

II – GE da YVT 26 03 08

Digarez va dale : emañ o fardañ menegvaou La-18, trevell aes, hir... ha brevus.

Emglev peurunvaniñ 1941 a erbede skrivañ *-ion* al liesterioù skrivet *-ien* e KLT. An darn vuiañ eus ar skrivagnerion a heulias an erbedadenn, nemet tamm ha tamm e tistroas lod d'o zeodyezh (Roparz Hemon en o zouez). Daou abeg hon eus bet evit sentiñ ouzh erlev ar beurunvanerion : da gentañ, ar mennadur da gas ar peurunvaniñ da benn, d'an eil ar c'hemm da verkañ etre al liester *-ion* hag al lostger *-ien* (< *-gen*).

Vallée a gredas renkañ dibennoù al liester hervez natur an ergeñverennoù: “*ou, ed, ien* [qui] s’appliquent respectivement, en gros, aux noms de choses, d’êtres animés et de personnes” (VALL xv). Er yezh lennegel e voe heuliet an ali-se dre vras, gant ur bern nemedennoù: *tadoù, gwenneion*, h.a. Er yezh kempred avat, war dachenn ar skiantoù hag ar Jedoniezh pergen, ez eur distroet d’ar boazioù kembraek ha henvrezhonek hag arveret al liesterioù e *-ion* evit ergorennoù estreget an dud: *gwerc’helion* (= niveroù gwerc’hel), h.a. GIBR a ro an div furm *kileed, kileien*; e-barzh SKET e kaver *kileien*, e NOTK *kileed*, ken e vez arveret an div furm *kileed* ha *kileion* (*kile* a gaver e Kb. *cilydd, cilyddol*, e Br. *egile, kilezel, kilezenn*).

Evit respont da ’z atersoù dibarek: dalc’het eo bet al liester valleek e *mor-dreizherioù*; *gwenneion, gwenedegerion* evel just. Heñvel dra evit an termennoù all a venegez: *kelion, koc’hion*, h.a.

I – MME da GE 26 03 08

Goulennoù

1. Gl. *entreprenariat*, Br. *embregeriezh*?
2. Gl. *perspiration*?
3. Ober a rez gwezh gant *preder*- ha gwezh gant *filozof*-; hag un arster a lakaez etre an daou dermen?
4. E Lavar 10 p. 31 e rez gant Br. *mouezhiañ*, troet er gerva gant Gl. *phonation*. E GEFIZ e ro YBAN ar Br. *soniañ* &a evit Gl. *phonation* ivez. Ha heñvelster eo an daou c'her?
5. Gl. *phoniatre*, Br. *mouezhour*?
6. E Lavar 09 KIS 357 pp. 65/72 ec'h eus pledet gant geriaoueg al luc'h; p. 68 e roez gerioù e *-luminescence*. Petra eo an adanvioù a glot ganto: *-luc'h*, *-luc'hek*, *-luc'hus*? (moarvat ez eo heñvel evit *phosphorescence*?)
7. E Lavar 09 p. 172, mellad 146 e kinnigez Br. *luc'htrevn*-. Lec'h all e rez a-wezhioù ar c'hemmadur dre vlotaat en tarzhennoù goude *luc'h*-; perak ne rez ket amañ? P'emaon ganti ne rafen-me nep tro ar c'hemmadur-se, ha gwell e kavan *luc'htrevn* eget *luc'hdrevn*. Met direizh e kavan en em gavout war un dro gant *luc'hdredan*, *luc'hgimiezh* ha *luc'htrevn*. Evit gwir ne hañvalit ket YBAN ha te heuliañ an hevelep reolenn: e GSTL e lennan *luc'htredanel* (§3106) hag e GEFIZ *luc'hdredanel*.

8. Ober a reer gant Br. *personelaat* a-dal da Gl. *personnaliser* (+ *personeladur*). Hemañ diwezhañ zo roet gant GIBR da heul Vallée, a savas anezhañ diwar Br. *personelañ*, ha neket diwar *personelaat*. Mesk a zo eta evit treiñ *personnaliser* ha *personnifier*. Me soñje din e vefe tu da loc'hañ diwar Br. *den*, met gwelout a ran ez eo bet arveret *denekaad*, *denekadur* gant sterioù all.

9. E Lavar 15 p. 280 e rez anv e Gl. eus *plantes phototropes*. Ne gavan neblec'h an adanv-mañ e Gl. db. ar plant. Ne gavan nemet *phototropique*. An adanv *phototrope* a gavan e Sz. hag e Gl. db. ar gwer lunedoù a deñvala diouzh ma'z eo skedus pe skedusoc'h an heol.

10. Ha tro ac'h eus bet da blediñ gant Gl. *phallocrate*?

11. Gl. *maladies orphelines*, Br. *kleñvedoù emzivat*?

12. Ober a rez gant Br. *livegenn*, Gl. *pigment*. Ha pledet ec'h eus ivez gant an deveradoù?

13. Gl. *pilosisme*, *hirsutisme*?

14. Gl. *cycle œstral*?

15. Ar vagerien yer a ra e Gl. gant ar verb *accouper* (+ *accouvage*, *accoureur*). Ha dereout a rafe ar rakger *de-* amañ? Ar pezh a rofe dimp: *dec'horin*, &c. Ne gaver er Pet. Rob. nemet ar pa. *accouvage*. E Breizh, ma saver yer a-vil-vern, ne ve ket diezhomm kaout ar rummad gerioù-se en hor c'herz. Betek-henn n'eus netra er geriadurioù brezhonek...

16. Gl. *planimètre* (& *-métrie*); ha deveradoù diwar Br. *plaen-* zo kinniget (estreget an stummoù etrevroadel).

II – GE da MME 26 03 08

Ur wech c'hoazh e c'houlennin diganit pasiantiñ un nebeut deizioù. Emaon bepred gant farderezh menegvaoù La18. Respont a roin dit evelkent da 'z koulenn 14. Emaon dres o paouez ober tro al lizherenn O evit ar menegva gallek:

ŒSTRUS

GE 19 01 07 – Orin an termen eo Gr. oistros “mouienn; flemm; flemmad; barr ernez; c'hoant feuls”. Adkemeret e voe an termen e La. *oestrus* gant an eil ster “ambren ar barzh, ambren an diouganer” hag e Gl. *œstrus* en 20t kantvet da arouezañ rud ar bronneged. Treugoù steradurel heñvel zo bet er yezhoù keltiek:

diwar an **dar* bezant e hBr. *cunnaret*, e Br. *konnar*, e Kb. *cynddaredd* “konnar, ernez”, e tispakas ur skourrad all gant krBr. *dirigaez*, Br. *dirik*, *dirigezh*, Kb. *terig* “taer, feuls; dirik”, Iw. *dair* “sailhañ ur vuoc’h” (sl. DGVB 125, 129).

Arveret e vez Gl. *æstrus*, Sz. *oestrus*, Al. *Östrus* er Vezekniezh da verkañ al lankad eus kor ganadel ar beneved ma tozvont ar vi ha ma c’hellont bec’hiegañ. Kinnig a ran menel en treugoù steradurel boutin d’ar yezhoù keltiek ha da yezhoù arnevez Kornog, ha korvoiñ Kt. **dar* evit luniañ kevatalioù Gl. *æstrus* hag e zeveradoù, eleze:

Gl. *æstrus*, Br. *dar* g., *darvezh* g.

Gl. *cycle æstral*, Br. *dargor* g.

Gl. *prææstrus*, Br. *rakdarvezh* g.

Gl. *postæstrus*, *métæstrus*, Br. *diandarvezh* g.

Gl. *diæstrus*, *interæstrus*, Br. *etredarvezh* g.

Gl. *anæstrus*, Br. *andar* g.

III – GE da MME 28 03 08

Trugarez evit da gasadenn eus an 26. Setu va danvez respontoù:

1. Br. *embregeriezh* a lavarfen ivez.

2. Gl. *perspiration* a verk an diaezhennañ a-dreuz d’ar c’hroc’hen; soñjal a rafen e Br. *treaezhenniñ*. Ar c’hweziñ o vezañ un *treliñvenniñ*.

3. Br. *prederour* zo an termen hollek. Br. *filozofer* a arverer gant ur c’hennotadur istorel: *ar Filozofer* (Aristoteles); *ar Filozoferion* (luskad an 18^t kantved).

4. A-dal da Gl. *phonation* ez eus bet arveret meur a dermen. E dalc’hioù BAYA (sl. La-10 31) e voe kinniget *mouezhiañ*; dilezet ’m eus an termen-se en abeg d’e ster all ha dreist holl dre m’en arverer da heul GP e steudad termenoù ar *vouezhiadoniezh* (Gl. *phonologie*), diforc’h houmañ diouzh ar *soniadoniezh* (Gl. *phonétique*) — notomp ar mesk a zo gant aozerion c’hallek: *phonème* a vez arveret war un dro e ster *mouezhiad* (Al. *Phoneme*) hag e ster *soniad* (Al. *Phon, Laut*; aozerion c’hallek evel Martinet, Mounin avat a ra gant *son* er ster-se). War ar poent-mañ emañ ar gwir gant GEFIZ: *ec’hodiñ sonioù* pe *soniadoù* zo *soniañ* (eleze Gl. *phonation* evel termen a Soniadoniezh, *er ster deluzañ sonioù dre ar vouezh*); e La-17 172 e ran gant *mouezhparañ* (Gl. *phonation* er ster bevedourel: furmiñ stenioù dre wikefre organoù ar vouezh). Da heul GP e reomp *soniadoù perzhiek* eus ar *mouezhiadoù*, sl. La-07 9. E galleg avat, lakaet er-maez an aozerion usveneg, e reer gant *phonème* en daou ster — ha GEFIZ eveldomp holl alies a ya

da heul dre lakaat Br. *phonème* a-dal da Br. *soniad*. E lavar strizh ar Yezhoniezh enta e lakaer kemm etre a) Br. *sten*, Gl. *bruit*; b) Br. *son*, *soniad*, Gl. *son*, *élément phonique*; c) Br. *mouezhiad* (*soniad perzhik*), Gl. *phonème* (*élément phonique pertinent*).

5. Aon 'm eus na ve skort ha forc'hellek ober gant Gl. *mouezhour* a-dal da Gl. *phoniatre*. Hebiou d'an hevelep trap ez a ar galleg dre zibab *phoniatre* ha n'eo ket **phonologie*. Aze e heuilhfen awalc'h skouer ar galleg hag e kinnigfen *mouezhvezeg* evel ma reer gant *psychiatre* ha *bredvezeg*. E La-10 31 e kinnigan *mouezheuner* a-dal da Gl. *orthophoniste*.

6. GEFIZ: Gl. *luminescence*, Br. *treluc'hañ*; Gl. *phosphorescence*, Br. *astre-luc'hañ*.

7. A dra sur, *luc'hdrevn- luc'hdredanel* eo ar furmoù degemeret. E 1989, ne oamp ket evezhieq bras — hag e chomemp dindan levezon ar gerioù valleeq, *luc'htorr*, h.a.; e 1995 ivez!

8. Br. *personelaat* zo "lakaat da vezañ personel", Gl. *personnaliser*; Gl. *personnifier* a ve *personaat* ("treuzfurmiñ en ur person"); e La-09 87 e kinnigan daou dermen all: *dremmegañ* ("prosopopée") ha *tudennañ* ("personnification"); Br. *personnekaat* a ve "reiñ pe gemer perzhioù enlenat ur person". *Personelañ* zo damheñvelster da *personelaat*; marteze e lavarfed: *personelaat an telloù*, *personnelet 'm eus va c'harr...* Amañ c'hoazh eo dav dispegañ diouzh an devezout gallek!

Diaes e ve amañ deverañ diwar *den*: steriegezh *person* ha steriegezh *den*, hag int paoterek, ne glotont ket a-walc'h, dreist holl war ar poent-mañ: *den*-zo dezhañ peurliesañ ur c'hemeradur hollek: an doare *denel* da evañ ($\neq$ an doare *loenel*), *person*-ur c'hemeradur dibarek, unveziat: va doare *personel...* An *denelaat* eo argerzh emdreiñ an traoù bev a-dreuz d'ar milvedoù bet disoc'het gant mab den. *Denekaet* emañ ar c'hi doñv. An dremmour o *tudennañ* Harpagon. Ar barzh o *tremmegañ* an avel. Komz ouzh un delwenn zo he *personaat*. Dastum skiant keodedour zo *personnekaat...*

9. Ar gwir a zle bezañ ganit: ne gavan nemet *phototropisme* ha *phototropique* a-zivout perzhioù ar plant da gemmañ durc'hadur gant ar gouloù. Moarvat e voen levezonet gant an termenoù a Vezekniezh: *neurotrophe*, h.a.

10. Tu a ve da blakañ war Gl. *phallocrate* ha sevel *kalc'hveliour*, h.a. O vezañ ma 'z eo un termen piaouel d'ur stuzegezh (hag istorel, ha n'eo ket bet trec'h hon c'hoarezed faoutet a-benn ar fin?) e rafen evidon gant *fallokrat*, *matcho*, h.a.

11. Ya, *kleñvedoù emzivat* a rafen ivez hep klask pavioù ouzhpenn da loened ar Grouadelezh.

12. Hag ar respontoù a ris dit e 2005 (La-17 58-59) ne spiront ket?

13. Dav lec'hiañ Gl. *pilosisme*, *hirsutisme* en o arver mezegel :

- Gl. *pilosité*, ar bezañ blevek, Br. *blevegezh* (devoud bevedel)
- Gl. *hyperpilosité*, blevegezh reñverek, Br. *gourblevegezh*² (azon)
- Gl. *hypertrichose*, *polytrichie*, *polytrichose*, *trichauxis*, *hirsutisme* (ster 1), Sz. *Pilosis*, *hirsutism*, *hypertrichiasis*, *hypertrichosis*, *polytrichia*, *polytrichosis*, *trichauxe*, *trichauxis*, Al. *Pilosis*, *Hirsutismus*, *Hypertrichosis*, *Polytrichie*, Br. *piloziz* g., blevegezh reñverek (azoniad, kammneuziad pe gleñved hervez an aozerion — skouer an hennadoù kleñvedourel dispis soliet o arver war goulevadoù an arveriadet ha n'eo ket war un dezrann skiantel)
- Gl. *virilisme pilaire*, *hirsutisme* (ster 2) [e saozneg hag en alamaneg, ne hañval ket bezañ diforc'het an hennad-mañ diouzh ar re gent], Br. *gourevegezh vlevel*, (mar bez ezhomm un termen berroc'h: *hirsutegezh*), azoniad o tizhout ar merc'hed da heul usvorc'h an hormonoù androgen hag o reiñ dezho ur vlevegezh heñvel ouzh hini ar baotred.
- Gl. *pilosisme* ne gaver mui er geriadurioù mezegel; hervez despizadur ar geriadurioù hollek: *gourblevegezh lec'hiek*.

14. Sl. va malad eus an 26 03.

15. Br. *dec'horin*, ya, ar rakger *de-* a glot alies gant Gl. *ad-* hag amañ e tere: “degas da c'horin”.

16. Barrekoc'h Yann-Baol egedon evit respont dit.

IV – YBAN da MME 26 03 08

Respont d'ar goulenn 16

16 Planimétrie: an *Dictionnaire des Mathématiques* (PUF) a lavar “Géométrie appliquée à la mesure des aires”. Tra ken. Ne lavar ket ez eo plaen an kez gorreennoù. Met evit *planimètre* e lavar “Instrument permettant la mesure des aires planes”. E lec'h all ez eus anv a vuzuliañ ar gorreennoù plaen evit *planimétrie*. En Iw. e kaver *planaiméadar*. Me a gav din e c'haller darbenn *planimetr* ivez.

²E GEVEZ en deus GE dibabet *usvlevegezh* evit Gl. *hyperpilosité* hag *gourblevegezh* evit Gl. *hypertrichose*

Evit *planimétrie* ez eo disheñvel an traoù, rak un diskiblezh eo, ha n'eo ket eeun al liamm gant ar benveg.

1. *planimétrie*: partie de la géométrie qui étudie les surfaces planes. Ce terme désigne également la représentation graphique d'un terrain, sur un plan horizontal, selon une certaine échelle et sans tenir compte de l'altitude et de ses variations. (*Encyclopédie des sciences*, la Pochothèque, 1998)
2. *planimétrie*: la planimétrie est la mesure des aires planes. On détermine les projections des lieux sur un plan de référence et on mesure les distances entre ces points. Complétée par le nivellement, qui mesure les hauteurs, la planimétrie permet d'obtenir une représentation des terrains pour un levé des plans.
3. *altimétrie*: c'est la mesure de la hauteur des objets.

Ar *blaenventoniezh*, eleze ar ventoniezh o plediñ gant gorreennoù plaen, zo ar *ventoniezh plaen*, *Glométrie plane*. Gwell neuze *plaenventouriezh*, pa 'z eus kel eus ur c'halvezerezh – hini ar mentour, lakaomp – *derc'hennadur kevregat un dachenn war ur blaennenn a-zremm*. Neuze e ve degemeradus *plaenventer* ivez evit anv ar benveg.

Ur c'hemeradur all zo: er greanterezh e talvez *planimétrie* kement ha dikted ar gorreennoù plaen, eleze o *heblaended*. En ur yezh laosk e talvez ivez *planimétrie* ar munudoù hag an ditouroù merket war ar gartenn, estreget ar menegoù a sav. Dewerzhadur an kez savioù zo tra an diskiblezh anvet Br. *savventouriezh*, Gl. *altimétrie*.

Lexique topographique, Association Française de Topographie

planimétrie: Exécution et exploitation des observations qui conduisent à la représentation en projection plane des détails à deux dimensions du plan topographique. Représentation de l'ensemble de ces détails.

altimétrie: Exécution et exploitation des observations relatives à la détermination des altitudes dans un levé topographique. Représentation du relief sur un plan ou une carte.

topographie: Technique qui a pour objet l'exécution, l'exploitation et le contrôle des observations concernant la position planimétrique et altimétrique, la forme, les dimensions et l'identification des éléments concrets, fixes et durables existant à la surface du sol à un moment donné.

E brezhoneg ez eo *glennadurezh* (*glennadurour*, Gl. *topographe*, evel *geriadurour* lakaomp) anv an diskiblezh a dalvez da *c'hlennañ* (*glenner*, *glennerezh*, Gl. *topographie sur le terrain*) un dachenn, eleze da sevel he *glennadur* e-keñver hed, led

ha sav, e gerioù all merkañ naouusteroù plaen- ha savventouriel ar glennadoù. Ha bastus e ve *plaenventadoù*, *plaenventadur* evit an ditouroù merket war ar gartenn?

I – Ao. *** da GE 14 04 08

Gwir eo ar pezh a lavarez a-zivout ar c’hemmadennoù degaset, hep displegadenn, gant An Here. Kement-se ’m boa merzhet gant skouer “mennozh”. Ur bloavezh hanter ’zo bremañ, pa oan kroget da studiañ ar brezhoneg, e oan bet souezhet gant an diforc’hioù skritur a veze a-wechoù : « mennoz » (*Preder, Aber*), « menoz » (*Geriadur bihan Roparz H., Ronan H.*), « mennozh » (*Geriadur An Here*). Gant an nebeut a anavezen d’ar mare-se, ne oan ket evit diskoulmañ ar gudenn. Goulennet ’m eus enta ouzh an dud a anavezan peseurt arver a oa an hini reizh. Ne oa den evit displegañ din perak e veze arveret “mennoz” ganeoc’h. Hogen evit lod, Roparz Hemon a oa faziet (war an abeg ne c’helle ket gouzout pep tra) hag ar wirionez a oa gant An Here. Gant *Aber* eo e ’m eus bet ar respont un nebeut amzer goude.

Geriadur ar Brederouriezh : evit an ampoent e krogan nemet da renkañ holl ar gerioù dre urzh al lizherenneg a-raok reiñ un displegadenn da bep hini. Hogos echu e ’m eus renkañ al lizherenn A (brezhoneg ha galleg). Amañ kevret ez adkasan dit al lizherenn A (brezhoneg-galleg). Ur mennoz mat eo displegañ ar gerioù, pe da vihanañ an dibaboù / distaolioù ger. Trugarez da zegas din menegvaoù Lavar 18.

Trugarez dit evit kentskrid Lavar 18. Plijet bras on bet gantañ. Danvez a zo da emsoñjal a-zivout kudenn ar geodedouriezh vrezhonek. Evel ma tisplegez ervat, an neb a fell dezhañ krouiñ e vuhez e brezhoneg a rank krouiñ d’an hevelep mare brezhoneg e vuhez. An devez-se a oa bet boulc’het endeo e kentskrid Lavar 17 a soñj din. Sabatuet e oan bet bloaz ’zo o lenn ar c’hentskrid-se. D’an ampoent-se

eo e 'm boa merzhet pegen tost e oa hon mennozioù war ar brezhoneg : “...diwall an aozerion a blakañ o yezh war ur yezh all” (Lavar 17) ha dre se na implijout dalc’hmat ar galleg a-dal d’ar brezhoneg pa lennomp al Lavaroù da skouer.

Amañ kevret e kavi ivez respont AAB emañ o paouez degemer. Evit al lizherenn A, ne zeuan ket a-benn d’he c’has dit dindan Word; spi 'm eus e teuin a-benn memes tra.

II – GE da Ao. *** 14 04 08

Trugarez evit da valad, ar restr A eus da zanvez GEPRD (teskanv a ijinan war an taol, a vo da azgwelout evel just) hag eilad lizher AAB.

A-zivout *menoz* / *mennozh* / *mennoz*, un notennig. N’eo ket e termenoù a reizh pe a faziek e c’haller barn ar stummoù-se.

E-keñver gerdarzh e chom ar yezhoniourion war vartezeoù. Ernault a sell evel diwirheñvel ar gerentiezh gant Br. *meneg* ha gant *meno* (o daou bezant ivez e Kb. *mynag* ha *mynw*), goulakaat a ra kentoc’h ur gerentiezh gant Br. *mennout*, Kb. *mynnyd*, *mynnu*. O vezañ avat ma kaver ar ger skrivet *menos* gant Gregor, e voe degemeret er yezh lennegel gant ar stumm *menoz*. Hogen, *a*) Gregor a ra eus *menos* ha *meno* daou zoare da skrivañ an un ger (pezh na glot ket gant an devoudoù, eme Ernault, o vezañ ma kaver *menos* ha *meno* arveret en hevelep teodyezhoù gant ur c’hemm ster etrezo), *b*) ar skrivadoù rannyezhel (savet enta diwar distagadur an deodyezherion) zo gwech *menoz*, gwech *mennoz* — dav lavarout e kaver an un devoud e kembraeg er stummoù *mynnu* ha *mynu* (*mynnu* o vezañ ar skrivad koshañ ha paotañ avat), *c*) Ernault a bouez war ar skrivad *menos* roet gant Gregor, hag ar skrivad dibenn s gant Gregor a ya bepred da z er brezhoneg lennegel ha kempred, nepred da *zh*. Maodez Glanndour, o tegas an *-nn-* en-dro, ne rae nemet diazezañ war goulakadenn Ernault — e abeg gwirion oa dezevoudel: merkañ keñver ar *mennozioù* ouzh ar *mennout*; e zibab ne oa ket unan a Yezhoniezh, met a Yezhouriezh, a grouiñ yezh. Ouzhpennañ ur *-zh* avat (moarvat dindan levezon *ratozh*) oa dianaout evezhiadenn Ernault da heul ar skrivad *menos* gant Gregor. Setu perak en en lamjomp diwar ali GP. Tud An Here avat, mar o doa hon selaouet evit skrivañ *mennozh*, a chomas bouzar ar wech-se.

A-zivout kement-se e komzan e La-18, p. 190.

A-zivout Geriadur ar Brederouriezh, pa 'z po graet renabl an termenoù brezhonek ha gallek, e vo dav dit sevel ur pennadig displegañ evit pep hini, evel ma ran

e Geriadurioù ar Bredelfennerezh, ar Stlenneg hag ar Vezekniezh, gant brasoc'h abeg: ma n'eus nemet ur Stlenneg pe ur Vezekniezh evit brezhonegerion ha gallegerion, n'eo ket tre heñvel evit ar Brederouriezh (an abeg eo a 'm lakaas da zilezel embann Gervaoù prederel e dibenn Lavar): kenglotañ a ra an darn vrasañ eus an termenoù eus an eil yezh d'eben; un nebeut kemmoù e vez avat, dre an dezevout a reomp eus hon buhez e brezhoneg. Ar ger *liberté* da skouer zo dezhañ e istor ha ne vez despizet evel hini eus an daou c'her *freedom, liberty* (dezho o istor ivez) pe evel hini eus an tri ger *rezid, frankiz, dizank*, ar re-mañ o (teraouiñ) kaout o istor ivez — istor lodek en hon hini. Gant gerioù all, ul labour war ar yezh hag ul labour war ar preder 'z po da ren war un dro...

GE – 15 04 08: Reizhadenn da 'm malad eus dec'h

Evit bezañ peurreizh e rankan klokaat ur poent a yezhoniezh e 'm c'hasadenn eus dec'h. An arroud “c) Ernault a bouez war ar skrivad *menos* roet gant Gregor, hag ar skrivad dibenn s gant Gregor a ya bepred da z er brezhoneg lennegel ha kempred, nepred da zh” zo da glokaat: “[...] ar skrivad dibenn s gant Gregor *dindan an taol mouezh* a ya bepred da z [...]”; da skouer GREg *caz, mèt (mèh), pezh, piz, poaz, tizout* zo aet da *kazh, mezh, pezh, pizh, poazh, tizhout*; a du 'rall, GREg *kaset, meus, mis, pès (pis), peus* zo aet da *kazout, meuz, miz, piz, peuz*; en eneb, *laerès, mallos, matès* zo aet da *laerezh, mallozh, matezh* (pezh n'eo ket lavarout ez a da zh kement s dibenn e-maez taol mouezh a gaver gant Gregor!) Ar stadadenn-mañ a wana arguzenn Ernault, ouzhpennañ ur marteze ne ra ken. Bezet pe vezet, n'eus abeg soliet ebet da skrivañ *mennozh* (ne gaver reveziadenn ebet eus BrW. *menoh* pe *mennoh*).

III – Ao. *** da GE 15 04 08

O paouez degemerout da gasadenn emañ. Trugarez evit gervaoù Lavar.

Abaoe 'm eus kroget da renabliñ ar *Gervaoù Prederouriezh* e 'm eus merzhet ez eus kalzik a ziskiblezhioù all a zo bet pleustret warno. A-raok adembann kentelioù *Yezhadur SADED*, e c'hallfen, mar fell dit, ober ur renabl eus ar gervaoù war ar C'hramadeg hag ar Yezhoniezh (mesket an daou a-gevret). Gallout a rafe aesaat studi ar yezhadur arnevez. Lavarout a ri da soñj war gement-se. Marteze eo ur mennoz fall ouzhpennañ ur gerva brezhonek-gallek er yezhadur nevez; gallout a rafe bezañ ur gerva brezhonek-saoznec.

Trugarez evit da zisplegadennoù deurus ha spis a-zivout “mennoz”. Pouezus tre eo anavezout labourioù ar yezhourion kent. Hogen un hir a labour eo ha n'eo ket

aes kaout an danvezioù (levrioù, teulioù h.a.) evit gallout studiañ. Setu perak, a soñj din, e ve mat krouiñ ur lec'h labour, en dazont, e lec'h ma c'hallfemp studiañ a drugarez da levraoueg GP. Rak ul lodenn eus e levrioù ne vezont ket kavet ken pe ker ruz int bremañ.

Gant peseurt levrioù pe c'heriadurioù e labourez dreist holl? Geriadurioù Ernault? Gregor?

Gant an displegadenn a 'c'h eus degaset din ez eo anat ar fazi en deus graet An Here ha tud all o skrivañ “mennozh”. Fazioù a c'hell bezañ graet evel just, hogen ur wech merzhet ar fazi n'eus pal ebet ken da genderc'hel da ober ar fazi-se. Siwazh, alies, e lennan c'hoazh “mennozh” e pep lec'h; estreget ganeoc'h evel just... Daou abeg a zo da se: pe ne oar ket an dud ez eo anreizh skrivañ “mennozh” (ar pezh zo da 'm meno an diskoulm ledetañ) pe ne fell ket d'an dud kemm o doare skrivañ (ha d'ar mare-se, war beseurt abeg?). Forzh penaos, abaoe an amzer m'emaon o klask kompren perak e ra ar Vrezhoned ar c'hontrol eus ar pezh a zo mat evito, n'on ket deuet a-benn da gaout ur respont bastus; moarvat n'eo ket peogwir n'eus poellelezh ebet en o amkanioù.

I – YBAN da GE 17 04 08

Trug evit da valad diwezhañ. Mall warnon lenn Lavar 18.

Kudennoù an ti a bado c'hoazh ur frapadig. Evit adsterniañ ez a gorrek en dro. Evel ur c'heflusker kozh ha merglet un tammig. Evit ar mare e labouran war GEKIM. Bep an amzer e klaskan respont da c'houlennoù evel ar re amañ dindan (da ali a garfen kaout).

Ur respont 'm eus boulc'het ivez a-zivout *planimétrie*.

Spi 'm eus ivez e teuy Ao. *** da benn mat gant e labourioù war ar Brederouriezh hag ar brezhoneg. An dezerzh a chom bepred ken dizourus ha gwechall ha vad a ra kejañ gant unan bennak bep an amzer.

Evit a sell labour GC war an Ebrouriezh e chomo a-gostez evit ar mare. Ur pezh mell trevell evit gwir, poentek kenan e keñverioù 'zo, dreist va anaoudegezhioù evit un darn, forzh penaos.

Gwelet e vo e koulz hag e kentel pezh a c'hallimp ober.

Setu atersoù digant ur c'henskriver ha va respontoù merket ☞ :

1. *alphabétisation*: YBAN ☞ *analphabète* zo *anle*, *anleek*, neuze degas ub. da vezañ *leek* a ve *deleekaat*?

2. *improvisation, improvisateur*: YBAN 𐀓 GEMED a lavar Gl. *improvisation*, Br. *deraoz* g. -ioù, *deraozad* g. -où, Gl. *improviser*, Br. *deraozñ*. Neuze Gl. *improvisateur*, Br. *deraozer*, moarvat.
3. *lectorat* (lennerezh?): YBAN 𐀓 *lenneriezh*, kentoc'h. Evel *proleter* → *proleteriezh*. Moarvat e c'haller lavarout *al lennerion* ivez?
4. *potentiel* (al "lectorat", dres): erveziat? galloudel? : YBAN 𐀓 *galloudel* a gav din; *erveziat* a ve *futur et hypothétique*.
5. *remise* (d'un prix...) *ennegadur*? : YBAN 𐀓 *ennegañ* zo *adresser* kentoc'h. Me lavarfe *debarañ ur priz*, *debaradur ur priz*, *debaridigezh ur priz*, *un debaradenn*... Nemet e ve a-walc'h gant *reññ*, *roidigezh*?
6. *reconnaître, reconnaissance* (*être reconnu* [hep renadenn] = eleze, bezañ degemeret, priziet marteze...); *daznaout?* *daznavezadur?* : YBAN 𐀓 me lavarfe *angemer* er ster-se (Lavar 15, p. 146).
7. *exigeant*; *darvennus* ne glot nemet evit un den. Komz a ran eus "œuvre exigeante", i.e. a live uhel, a skarzhe an tunioù aes, h.a.: YBAN 𐀓 *rekizus*, *goulus*, *darc'houlus*, *endalc'hus* ha perak ket *darvennus* ivez?
8. Ur gudenn 'm eus gant *publication*; "une publication", i.e. ur gelaouenn, da skouer. Ur ger 'm boa gwelet en ul lizher bennak, na adkavan e neblec'h. Un dra bennak evel "rollenn", evit a 'm eus soñj. Te 'wel? : YBAN 𐀓 Perak ket *embannadenn*? Emañ *rollenn* e-barzh NDBF "revue (publication)". Mat eo ar ger-se evit ur gelaouenn enta.
9. Ha *contre-réforme*, evit echuiñ: YBAN 𐀓 NDBF a ro *enepdisivoud*. E gwir e lavar ar Petit Robert "Réforme catholique qui succéda à la Réforme pour s'y opposer". Neuze e klot aze ar rakger *enep*-.

II – GE da YBAN 17 04 08

Setu va soñj war an diskoulmoù a ginnigez :

- *alphabétisation*, Br. *deleekaad*, ya. Treug sterel ar brezhoneg n'eo ket amee-unoch eget hini ar galleg.
- *improvis*-, Br. *deraoz*-, ya.
- *lectorat*, Br. *lenneriezh*, ya, hep mar ebet.

- *potentiel*, er ster-se, *galloudel*, ya.
- *remise d'un prix*, ober a rafen ivez gant *debaradur*, — ur c'hemm ster bihan ez eus: Gl. *attribuer* zo "devredañ, reiñ"; *remettre* zo "reiñ"; *debarañ* zo a-c'haoliad war an daou.
- *reconnaître*, Br. *angemer*, ya.
- *exigeant*, pep hini eus an adanvoù a venegez en deus e chañs, nemet e kilfen rak deveradoù *-menn-* a c'houl un oberour denel; *rekizus*, pe *kevodus*? Hemañ a lavar se ha muioc'h, hervez e ster kembraek hag e ster brezhonek.
- *publication*. Turiaw a rae gant *embannenn*, nemet e kavan gwell *emban-nadenn*.
- *contre-réforme*. VALL. a ginnig *enep-disivoud* ha NDBF a ya da heul, nemet emañ aze savboent untuek ar Gatoliged. E gwir, n'ouzon ket penaos e lavar(as) ar Brotestanted vrezhoneger evit envel an adreizhad a vennas o iliz ober. Klask kevatal brezhonek Kb. *diwygiad*? Pe loc'hañ diwar Br. *adreizh*? *enebadreizhad*?

Kevret va eskemmoù diwezhañ gant Ao. ***. Ivez an notenn a 'm eus astennet da 'm lizher eus dec'h da Gab evit harpañ va c'hentañ evezhiadenn.

Evel a ouzout, e raed gwechall Gl. *dérivés* (I) eus al luniadoù *base (lexème)* + *suffixe* ha Gl. *composés* eus al luniadoù *lexème + lexème* ha *préfixe + base (lexème)* (sl. meskad ar c'hevatalioù brezhonek kinniget e VALL. hag e YBRB 425 hh.). Un dedroadur zo bet ha sellet e voe Gl. *composés* (II) evel luniadoù *lexème + lexème* hepken ha Gl. *dérivés* (II) evel luniadoù *base (lexème) + affixe (préfixe, suffixe)*. An dasparzh-se a zegemer GP e La-07 6 hh. pa zi-forc'has daou rumm liesgeriadoù, anezho an deveradoù (Gl. *dérivés II*), anezho geriad + amc'heriad (Gl. *affixe*) hag ar c'hediadoù (Gl. *composés II*). Gron-nañ a rae an daou rumm dindan ar skritell liesgeriad. Breskted ha neuennusted ar vevenn etre ar rakgerioù hag ar c'hedrannoù all a zegas da zilezel an dasparzh (II) ha da zegemer un dasparzh (III) eeunoc'h: unvezioù diged ÷ unvezioù kediat (pe kediadoù, kenstrolladoù), ar re-mañ rannet etre kenstrolladoù a-gevandod (pe kevandodadoù) ha kenstrolladoù a-geveldod (pe keveldodadoù) — an deveradoù o vezañ ur rumm hepken eus ar c'hevandodadoù. Perzh hevelep dasparzh (III) eo bezañ arc'hwelek evit ober reiz war ar c'hemmadurioù e-barzh ar c'henstrolladoù.

I – MME da GE 18 04 08

Goulennoù

1. Gl. *plasturgie*, Br. *mezellouriezh*? (& *plasturgiste*, *mezellour*?)
2. Gl. *chirurgie plastique*?
3. Ober a rez gant Br. *arzoù delvel*, Gl. *arts plastiques*, pa rae VALL gant *arzoù neuziañ*... Ha tu a ve da sevel Br. *delvour*, Gl. *plasticien* (pa. & aa.)?
4. En e *Geriadur broadel* e ra RH gant Br. *megaloman*, *megalomaniezh*. Ha miret ec'h eus an daou dermen-se?
5. Gl. *lentilles de contact*, Br. *ferennoù stok*?
6. Gl. *plurivoque*, Br. *lietal*?
7. Pelec'h eo bet arveret Br. *treorc'had* &c. evit ar wezh kentañ? Eus pelec'h e teu? (ned a ket renabl GP betek al lizherenn T ha ne gaver ket ar ger e gerva Preder).
8. Ha tennet ec'h eus splot eus an trestummañ etre *arguz* / *argu* / *ergu*? Gwelout a ran en doa Vallée graet gant Br. *ergu*, Gl. *polémique* (& *erguer*). Berroc'h eget ar c'hinnigoù all, a zo charabañ a-walc'h...
9. E GSTL ne'c'h eus ket graet anv eus Gl. *portail* (internet); ober a ra an Ofis gant Br. *porched*, petra soñjez?

10. Hag un notenn ac'h eus savet diwar-benn Gl. *posologie*?

11. Klevet em eus anv e Gl. eus *hypnologie* pe *somnologie*, mezekniezh ha studi ar c'housked. Ha heñvelster eo an daou dermen? Ha klotañ a ra Br. *kouskedoniezh*?

12. Ur c'hraf disheñvel : lakaet em eus evezh e skrivas GP : ur c'hargadennenn : ur gensonenn distaget gant ar c'hargadenn... (cf. Lavar 11 - KIS 520 p. 84). Tennañ a fell din an evezh war ur c'hraf n'eus ket bet taolet kalz a gont outañ : gerioù brezhonek zo, un toulladig anezho, ha dezho kaout un dibenn **-enn**, a adkemer un dibenn **-enn** ouzhpenn. Skouerioù : *saladenn / saladenenn, koabrenn / koabrenenn, eskenn / eskenenn, delienn / delienenn*, &a. Gerioù all a skriver gant an dibenn **-en**, evel *koaven* da skouer, o deus ivez furmoù deveret heñvel : *koavenenn* pe : *c'hwen / c'hwenenn*, &a. Evit ar gerioù evel an daou ziwezhañ-man, *koaven* ha *c'hwen*, kudenn ebet : trawalc'h eo stagañ **-enn** outo, ha fin ha kuit dre eno ; evit ar re all am eus graet anv anezho uheloc'hik, ez eo splann e kollont un N en afer.

II – GE da MME 19 04 08

Emañ Lavar 18 er voulerezh — daou vizvezh galeoù eo bet din sevel ar meneg-vaoù, sport na hañval mui bezañ diouzh va oad (eikont e vin hevlene!)

Setu va notennoù :

1. Gl. *plasturgie*. Ya, deverañ diwar Br. *mezell*, a-genstur gant an deveradoù diwar Br. *metal* : *mezellouriezh, mezellour, mezellaozañ, mezellwezhour*, h.a.

2. Gl. *chirurgie plastique, plastie*, h.a. Er ster-se e ran gant Br. *atelv-* (< *ad-delv-*) : *surjianerezh atelviñ, atelvoiriezh* (Gl. *chirurgie plastique*), (*surjian*) *atelvour* (Gl. *chirurgien plastique, plasticien*), *oberatadenn atelviñ, atelverezh* (Gl. *opération plastique, intervention plastique*), *askornatelviñ* (Gl. *ostéoplastie*), *osod atelviñ* (Gl. *prothèse insérée dans un but plastique*), h.a.

3. Ya, a gav din ivez e terefe Br. *delvour* e ster Gl. (*artiste*) *plasticien*, hep disteurel Br. *delvaozour, delvarzour*...

4. Gl. *mégalomanie, délire de grandeur*, Al. *Größenwahn(sinn)*, a roan dezho ar c'hevatal Br. *meurvredezh* b. ; da heul, Gl. *mégalomane*, Al. *größenwahnsinnig*, Br. *meurvreat, meurvread* ; Gl. *mégalomaniaque*, Br. *meurvreadel, meurvreadek*.

5. Gl. *lentilles de contact*. Da 'm meno e ve resisoc'h Br. *ferennoù diastok*.

6. Gl. *plurivoque*. Er Jedoniezh e ve gwell goulenn e ali digant Yann-Baol, Br. *liestal*? Er Yezhoniezh (= Gl. *polysémique*), Br. *liesster*, *liessteriek*, *lieske-meradek*.

7. Ne oufen ket lavarout pelec'h e voe arveret Br. *treorc'h*- (< *tre*- + hBr. *org*) evit ar wech kentañ. Ma ne fazian e voe graet gantañ a-raok GSTL, met e pe zegouezh?

8. Me 'gav din e 'm eus graet tu bennak gant Br. *argu*- e-kichen *arguz*- hep re goustiañs vat... Forzh penaos e ve gwell an trestummadur kinniget gant Vallée: *ergu*- dibabet hervez pennaenn an dreuzvegenn.

9. Ya, Br. *porched*, perak ket. Ur skritell n'eo ken, ha valsenn ar skritelloù a ya en dro fonnus gant ar stlennegourion.

10. Gl. *posologie* zo dezhañ tri c'hemeradur: 1) studi doenoù al louzeier hervez an oad, ar rev, stad ar c'hlañvour, Br. *doenouriezh*; 2) mod diounit ul lia (a gaver peurliesañ un diverrad anezhañ war al lizhad lakaet er voest), Br. *doenadur*; 3) (kemeradur kaozeek dialiet) kementad diunezet, Br. *doen*.

11. Anaout a ran Gl. *hypnologie* (n'ouzon ket ha Gl. *somnologie* a vez arveret evel kenster dezhañ; n'en kavan e geriadur ebet). Studi vezegel ar c'housked (ha, da heul, prederiadur strafuilhoù ar c'housked), Br. *hunouriezh* (betek henn eo bet arveret Br. *-hun*- da gevatal da Et. *-hypn*-) Ar skiantour o studiañ ar c'housked e-maez ar Vezekniezh (mar bez eus an diskiblezh-se) a ve un *hunoniour*.

12. Moarvat e kaver reveziadennoù eus deveradoù dre *-ennenn* pe *-enenn* en teodyezhoù ha Kervella a emylisae ganto. Perak ket? gant nad afe ket seurt charabañchoù da neriñ (*c'hwenenn* avat n'eo ket un deverad met un unanderenn). Evit Br. *gargadennenn*, e rae GP ur fazi war an toull: eus ar *c'harloc'henn* ez eus anv ha n'eo ket eus ar *c'hargadenn*. GP e unan ne oa ket gwall laouen gant al lostger *-ennenn* pa reas en e *Geriaoueg Elfennoù indezeuropeg* gant *laringalenn* e-kichen *gouelienn (vélaire)*, *stavnenn (palatale)*, *dentenn (dentale)* ha *tarzhegenn (glottale)*. Dizunvan a-walc'h enta e hanc'herieg. Daou ziskoulm: 1) derc'hel reizhiad GP, eleze anvad ar gensonenn = anvad an organ + *enn*, neuze degemer *garloc'henn(n)enn* ha *tarzhenn*, 2) amprestañ an termennoù allyezh: *laringalenn*, *palatalenn*, *velarenn*, *glotalenn*, *dentalenn*, h.a. Evel ma 'm eus bet tro da lavarout dit c'hoazh, ar soniadourion a zivizo (gant ar spi ma vint tud oc'h ober gant ur yezh dereat ha n'eo ket gant dilavadurioù ar galleg!)

I – GE da Ao. *** 25 04 08

Kudennoù yezh :

Respont a ran diouzhtu da 'z atersoù war ar div gewazell *ma* ha *mar*.

Kompren a ran emaout o patouilhañ, mar fell dit heuliañ war un dro kentelioù a-c'haoliad war ar yezh klasel hag an trefoedoù ha kentelioù Kelc'h Debauvais (savet er mare ma edomp o tigej ar c'hramadeg kempred). Ha lennet 'c'h eus KIS-677, La-13, pp. 301 hh? E berr ez eus teir furm distag mat dre o arver :

1) **mar**, kewazell debiñ (anvet gant lod stagell vartezeañ), kevatal da Gl. *si*, da Sz. *if*: **mar** bez brav ez in ["The origin of *mar*, also found in Cornish, is obscure" (Roparz Hemon, *Historical morphology and syntax of Breton*, p. 296)].

Dirak furmoù *bout* ha *mont* o teraoiñ gant ur vogalenn ez a **mar** da **mard**: **mard** eus, **mard** emañ, **mard** it, h.a.

En nac'hañ ez a **mar** da **ma ne**: **ma ne** zeuit ket, ned in ket ivez.

2) **ma**, skorell liesarver, alies kevatal da Gl. *que*, da Sz. *that, so that* : an urzh a roez **ma** teuñ; digor an nor **ma** tremenñ.

E gavout a reer e-barzh kevarzhelloù niverus: **daoust ma**, **evit ma**, **gant ma**, h.a.

Peurliesañ dirak ur vogalenn ez a da **ma 'z**: an urzh a roez **ma 'z** in; **daoust ma 'z** out breizhat, e teskez da yezh (ur fazi a glever hag a lenner alies

eo ***ma** **yan**, eleze arverañ **y-** dirak furmoù *mont* estreget goude **a**; ar **y**-se zo un aspadenn eus furm ar berzhenell bredenek a gaved c'hoazh er berzhenell hengembraek **hai**, **ai**, **ay**; GP en doa kinniget skrivañ *me ay a*, e-lec'h *me a ya* — hogen, daoust ma oa soliet e ginnigadenn war istor ar yezh, reizhistorek evel ma lavare, e voe kavet re vihan ar gounid da dennañ eus ar gemmadenn e-skoaz ar priz a goustfe d'ar yezherion).

3) **ma**, ragany, perzhenell saviadel (lec'h, amzer, stad, h.a.): *bihan eo an ti ma vezan o chom en hañv* [“There is in my opinion little doubt that the conjunction *ma* ‘that’ and *ma* ‘where’ are the same word, and that *ma* is originally the same as the old breton noun *ma* ‘place’ {...} In Vannes *émen* (*é* ‘in’ + *men*) is also found: *d’émen éh et?* ‘where are you going?’ (*ibid.* p. 138)].

A-gostez e lezan ur pevare furm boaziet e krennvrezhoneg, nebeut arveret (c'hoazh) e brezhoneg bremañ [“*den mar sanctel* ‘so saintly a man’; *mar meur hon caras* ‘so greatly did he love us’” *ibid.* p. 51]; ar **mar**-se a seller evel ur stumm eus **meur**.

Evel ma c'haller gwelout dre studiañ henvrezhoneg ha krennvrezhoneg, n'eo bet nepred stabil furm nag arver an termenoù *ma*, *mar*. Seul aesoc'h e komprener an derez a vreinañ m'o c'haver e teodyezhoù an *terminal speakers*. Un deroù skoueriekadur a voe renet gant Vallée ha Hemon, strivet eo bet d'e gas da benn abaoe 1960. Aozerion chomet azezet etre div gador ar yezh lennegel hag an teodyezhoù ne reont netra evit sklaeraat ar speredoù. N'eus nemet ur yezh unvan ha stabil a c'hell dont da vezañ un araez dezevout ha n'eus deur ebet da chom bac'het en trefedachoù.

Lavaret pe lâret, pe lart, lêrt... Evel just, n'eus abeg ebet da zistreiñ etrezek stummoù displeberet, dreist holl er yezh skrivet. A-vec'h gouzañvadus int er yezh komzet pe en ur skrid lennegel o lakaat tudennoù dizesk da gomz. Poanioù awalc'h zo bet a-hed tri c'hantved evit unvaniñ ar yezh, un tammig abred eo evit bourrañ ouzh he distummañ. Ar skrivagnerion saoznek ha gallek a c'hoarvez dezho arverañ stummoù kaozeek, lec'hel pe luc'hach (T.S. Eliot, Céline), hep dañjer evit yezhoù stabilaet kantvedoù 'zo. Gwell echuiñ unvanidigezh ar brezhoneg eget kregiñ gant hevelep c'hoarioù.

KIS-929

I – YBAN da GE 02 05 08

An *dalton* zo un unanenn dolz a vez arveret alies gant ar vevgimiourion hag a zo an hevelep hini hag an unanenn dolz aroueziet *u*, arveret evit an tolzoù a-feur-ment gant an atom. Neuze $1 \text{ dalton (Da)} = 1 \text{ u} = 1,6605402 \cdot 10^{-27} \text{ kg}$.

Kv. ivez KIS-849 La-17.

Mall warnon kaout al Lavar nevez.

Pa soñjan, ha prederiet 'c'h eus un tammig a-zivout *argile*? Me oar eo arzael-adus *arbrad*, met ne 'm eus ket kavet gwell evit ar mare. Da nebeutañ ez eo unsteriek ar ger.

I – YBAN da GE 05 05 08

Pegañ a ran amañ dindan un nebeud linennoù eus an danvez GEKIM. Ha pledet 'c'h eus gant an hanc'herioù-se?

- dic'harvadur** *g.adoucissement*
- dic'harvañ** *adoucir* • dic'harvañ an dour *adoucir l'eau*
- dic'harver** *g. -ioù adoucisseur* • un dic'harver zo un unvez a dalvez da zic'harvañ an dour dre ezvevennañ ar meinadoù garvaus
un adoucisseur est une unité qui est employée pour adoucir l'eau, en enlevant les minéraux qui rendent l'eau dure
- garv** *dur (eau)*
- garvder** *g.dureté (eau)*

E seurt flapach skiantel ez eo diaes hepkoriñ ar gwered klañvdi, ha ne gavan ket re chalus. Petra eo da vennoz?

II – GE da YBAN 06 05 08

Marteze e ve tu da zegas ur geriad all evit “diglañvdiaat” hanc'herieg an dour garv. Diskoachet 'm eus un *Dictionnaire de l'environnement* (Marabout 1975) a gouske gant e fri ouzh ar voger en ur c'horn eus va burev. Moarvat n'eo ket bet kemmet ster ar gerioù abaoe:

Appliquée aux eaux, la dureté exprime la plus ou moins grande difficulté à faire mousser une eau. Les sels de chaux et de magnésie doivent être préalablement précipités par les savons. La dureté est exprimée en degrés hydrotimétriques” (p. 120).

TH. Titre hydrotimétrique: mesure de la teneur globale d’une eau en sels de calcium et de magnésium qui sont la cause de la dureté (pp. 300-301). [+ hydrotimétrie, hydrotimètre.]

Adoucisseur. Appareil servant à diminuer la dureté de l’eau en la débarrassant des sels de calcium et de magnésium qu’elle contient (p. 10).

Kudenn ebet evit degemer Br. *dour garv*, *dic’harvañ* (bezañs *dic’harvad* en Dareulerezh ne ve ket ul lec’h a vesk, kentoc’h a ereoù dierouez). Daoust avat ha ne ve ket arveradus ivez deveradoù diwar Br. *hal(ioù kalkiom & magneziom)* hag ur verb luniet diwar batrom *ec’haezhañ*: *ec’halañ* (na ve ket mesket gant *disallañ*, Gl. *dessalement*, Sz. *desalination*)?

Da heul, Et. *hydrotimetr-*, Br. *halvent-*?

Evel just, ma ne zegas va c’hinnig arvar ebet a vesk gant termenoù all eus hanc’herieg ar Gimiezh...

Evit a sell da ginnigoù *plaenvent-*, *savvent-*, OK.

III – YBAN da GE 09 05 08

Houmañ eo ar gudenn: *dic’harvañ* an dour n’eo ket tennañ an holl halioù anezhañ, met ar re a ra e ve *garv*, eleze an halioù *kalkiom*, *magneziom*, *houarn*, ... Garvder an dour pe *titl hidrotimetrek* (TH) zo muzul bec’h an ion Ca^{2+} ha Mg^{2+} , a eztaoler ent pleustrek e derezioù *garvder*:

- °f (derez hidrotimetrek gall) = 10 mg CaCO_3 en ul litr dour;
- °GH (an derez alaman: *Gesamthärte*) = 10 mg CaO en ul litr dour;
- °TH (an derez amerikan: *total hardness*) = 10 mg Ca(OH)_2 en ul litr dour.

Me gav din neuze ne c’haller ket darbenn *ec’halañ*. Heñvel dra *halventañ* zo mentañ an halioù, tra ma’z eo *hydrotimetr-* dezventerezh an halioù *kalkiom* ha *magneziom* hepken.

Dav merzhout e ra ar yezhoù-se gant *dureté* = *hardness* = *Härte*. Menegomp ivez ar c’hembraeg *caledwch*. Heñvel dra, an iwerzhoneg a ra gant *cruas*, ken evit

ar metaloù ken evit an dour. N'eus abeg ebet da vont da heul ha d'ober gant *kalet*, evel ar c'hembraeg.

War-benn hepkoriñ ar gwered klañvdi e ve dav kavout un termen yael o verkañ ar c'hontrol eus **garv**. Marteze e ve tu da gorvoiñ hBr. **LERIAN**? Sl. ivez Kb. *llerw*. *Dour lerien* a ve dour dic'harvet, alese *lerieniñ*, *leriener* ivez?

Ur gudenn damheñvel zo gant an diroù: Gl. *acier dur*, *acier doux*. Ober a rafent gant *dir kalet* ha *dir gwevn*.

IV –GE da YBAN 09 05 08

OK evit *lerien*. Teurel evezh evelkent: na foranañ loazioù geriadel evit krefen re arbennik (evel just, e ve tu da arverañ ur ger evel *lerien* e domanioù all gant kemeradurioù all).

Dir gwevn? Ur rikladur ster zo bet gant krBr. *gueznn* "fort à rompre" betek Br. *gwevn* "souple, flexible". Ar ster kentañ zo chomet gant e gevatal Kb. *gwydn* "o herzel ouzh ar plegañ, kalet " "tough, resistant". A-du e ven evit na zilezel ster kentañ *gwevn*, pa n'eus termen all en araez d'e zec'heriañ, tra ma reomp gant *hebleg*, *gweüs* er ster all.

I – YVT da GE 06 05 08

Aliet on gant AAB da skrivañ Br. *todilhon* (da heul Vallée ha Hemon) ha neket *todion* (lizh da GBAH). Ne 'm eus me damkanenn ebet war ar c'hraf-se (evel war veur a hini all, goude ma 'z on goubet d'ar gerdarzh). Ar skoueriekadur pe an unvanadur zo mat din. Un dra ret evit kehentiñ. Unvaniñ gant piv? Penaos distreiñ diwar GBAH, a zo ur gwir teul studi, pezh nend eo ket Pitidico, evit ar skolaer ez on, hag a labouran gantañ gant va skolidi?

Dalc'hmat en amboaz da unvaniñ e fell din gwiriañ daou pe dri c'hraf c'hoazh :

– Diwar lenn unan eus ho pennadoù e 'm eus kemmet dalc'hmat “pa ne...” (stumm nac'h ar verboù goude stagell isurzhiañ) e “pa na...”. Ha lennet 'm boa mat?

– Ne 'm eus ket kavet roud e kentelioù Istor SADED eus ar Ragistor – razas. Hag eus Henvarevezh ha Nevezvarevezh ar Maen e komzor pe eus Henoadvezh ha Nevezoadvezh ar Maen?

– Evit Br. *nadozwanerezh* e 'm boa lakaet kentoc'h Br. *kurwanerezh* e 'm zroidigezh. Pelec'h an diamig em boa diskoachet kement-se?

Trugarez evit ho tiskrivadenn pa zegasit enni soñj din eus ur goulenn a felle din sevel ouzhoc'h : ur gentel yezhadur 'm eus ezhomm c'hoazh a-zivout ur c'hraf a 'm c'hrafign : lec'h an adanor.

Ur c'hankr en deus deznaouet ar mezeg e 'm skevent.

Ur c'hankr en deus ar mezeg deznaouet e 'm skevent.

An daou ereadur a gaver a bep eil er skridoù brezhonek. Dieub ez eur dirak an dibab (soniadurezh, pluennerezh...) pe ur reolenn zo e-keñver stlenn?

II – GE da YVT 07 05 08

A-du e savan gant Alan evit skrivañ *todilhon*. Prizius eo geriadurioù An Here, dreist holl evit a sell arver an araogennoù hag an troiennoù idiomatek. E-keñver ar skrivadoù avat e santer betek re an dizunvan e oa mennozioù ar genlabouerion — reoù anezho ne hañvalent ket bezañ emouez ouzh ar strivadeg vras ha dalc’hus a zo bet renet abaoe daou c’hant vloaz evit diazezañ ur brezhoneg klasel unvan ha prest oant bepred da zistreiñ d’an dizurzh teodyezhezh. Evit *todilhon*, na anavezer ket pa ouzon e c’herdarzh, a voe moarvat dastumet gant Vallée e unan eus un deodyezhezh a vro Dreger; skrivañ *todion* zo ober daou fazi, ar fazi grevusañ da gentañ, e-keñver unvanidigezh (dastumet eo bet an hanc’her ha n’eo mui da zastum: ar skrivad roet dezhañ pa zeuas tre er yezh unvan na c’hallfed dilezel nemet mar be un abeg kreñv); an eil fazi zo e-keñver distagadur: hervez reolennoù an distagañ brezhonek ez eus div leñvenn e *todion* evel e *merion*, *kelion*, h.a., endra ro GBAHE dezhañ un distagadur dre deir leñvenn.

A-zivout arver ar skorell nac’h goude ar gewazell *pa*, n’eus bet embannet studienn ebet pa ouzon. Ar gramadegour nemetañ a studias ar c’hraf eo GP a zisplegas din en ul lizher ez eo *pa na* ar furm da zibab (e GIBR e kaver skouerioù krennvrezhonek, v° **na** — **3**), o vezañ ma save d’ur berzhenell (pezh na oa ket degouezh *ma ne* — daoust ma kaver ivez skouerioù eus *ma na* e raknevezvrezhoneg, sl. GIBR. *ibid.*). Lizher GP avat ne voe ket embannet...

Evit a sell ar Ragistor, n’on ket evit respont dit. Gab CHEREL moarvat a rafe. Treuzkas a rin da c’houlennnoù dezhañ.

Me eo a reas da gentañ gant *kurwanañ*. Dav e voe din azgwelout an dermeneg pa voe anv da reiñ kevatalioù da Gl. *électropuncture*, *galvanopuncture*, h.a. ha disoc’h a ris gant *nadozwanañ*, *tredanwanañ*, *galvanwanañ*...

A dra sur e c’haller sevel ar frazenn vrezhonek hervez meur a urzh — ur perzh piaouel d’ar brezhoneg eo end-eeun. Ha mat an daou savadur a roez. (Tu bennak e ’m eus lennet dindan bluenn ur “skrivagner” kempred ne vez ket dispartiet an adanor diouzh ar skorverb — moarvat n’eo ket gant an termennoù-se e rae — peogwir n’he dije ket graet he mamm gozh ar “fazi”-se biskoazh.)

I – MME da GE 07 05 08

Trugarez evit da skoazell.

Ur c'heloù mat eo e vefe Lavar 18 o voullañ. Ha tu zo dit da gas din hollad ar restroù zo aet d'e ober, evel ma 'c'h eus graet gant an niverennoù kent? Trugarez dit en a-raok.

Ya, gouzout a ran ar start hag an torr-revr ez eo sevel gervaoù! Un uz spered gwirion, da lavarout gwirionez... Hag ur benveg dispar ivez, na petra 'ta! Hag a nevez gant ar geriadurioù all war ar stern: hinouriezh, kimiezh, mezekniezh? Eikont vloaz hevlene! A-youl Doue e talc'hi pell gant da erv.

Goulennoù

1. Gl. *-plégie* (cf. *hémi-*, *para-*, *tétra-*) = Br. *-seizi*?

2. Lennet em eus an hir a bennad savet ganit ha respont GP db. Gl. *prédicat* hag an deveradoù diwarnañ... Luziet an traoù (evidon da vihanañ!). War am eus komprenet ez poa lezet sterioù 'zo a-gostez. Ha tro ac'h eus bet da blediñ ganto abaoe?

3. Er Pet. Rob. e lennan Gl. *médecine prédictive*?

4. E Lavar 14 e rez gant Br. *rakvezant*, Gl. *préexistant*. GEAK a ginnig *kentveziat*. Heñvelsterioù? Quid a-zivout *préexistence*, *préexister*?

5. Anv az poa graet e Lavar 11 eus Gl. *hominien*, *hominoïde*. O vezañ ma'c'h eus graet gant *hominideged*, *hominineged*, daoust ha ne ve ket ar gwellañ ober gant *hominian*, *hominoid*?

6. Gl. *prématuré* (db. ar babigoù). Hag ober a rez gant Br. *kentrat* aa. (cf. L'Arm, CHal.ms., &a.) Pa. *kentrad* g. -ed? Pe gwell e ve *kentradek* -deg/-deion? Gwelout a ran e ra RH gant an aa. *regentrat* e NDBF & GEBR (n'emañ ket e GIBR). Mechal hag ezhomm ez eus eus ar rakger *re-* amañ, *kentrat* a verk an dra dija... A-hervez e reer ivez gant *prématurité* & *prématuration* e yezh ar vezeien.

7. Da heul da respontoù diwezhañ e kav din e c'heller luniañ Br. *kalc'hatekvouriezh*, *gouinatekvouriezh*, Gl. *phalloplastie*, *vaginoplastie*.

8. Gl. *natif*. Evit a sell ouzh an dud e reer gant an aa. anavezet *genidik*. Arveret e vez ar Gl. ivez e domani al louzawouriezh « *se dit d'une plante originaire du lieu où elle vit; poussant naturellement dans une région; se dit d'une plante présente à l'état spontané, naturel, dans une aire géographique donnée* ». War a hañval ne gaver ket an despizadur-se er geriadurioù gallek boas. Tro am eus bet da glevout ober gant ar ger diwar-benn gwez eus Aostralia en un abadenn skinwel. Kentañ klevet oa din. Kavet em eus an despizadur a-us war Internet. Disheñvel e hañval bezañ diouzh Gl. *endémique*, Br. *brosezat*. Ha tu a vefe da soñjal e Br. *broat*? Boazetoc'h eo ar ger er vaenoniezh, cf. Gl. *or*, *cuiivre natif*; hag un termen zo bet arveret e kentelioù SADED? Ne gavan ket... Tu a vefe da soñjal e Br. *gwerc'h*, *digemmesk*.

9. Hervez an TLF ha Pet. Rob. e talvez Gl. *prémonitoire* er vezekniezh. Ha pledet ec'h eus gantañ? Daoust hag an termen ac'h eus dibabet a dalvez war an tachennoù all ivez?

10. Gl. *prémunition*, mezekniezh?

11. Lakaet hor boa ar gaoz war Gl. *prénatal* hag *anténatal* (cf. va lizher eus an 11/02/08). Ez respont e lavares e tiforc'her al luniadoù diwar -*ganad*- ha -*ganed*-. Mar komprenan mat e rez gant Br. *rakganedel* evit an daou dermen gallek?

II – GE da MME 08 05 08

Trugarez evit da lizher hag ar forniad nevez a zifaziadennoù. Kevret e kasan dit La-18 niverelaet. Emaon o labourat war GEVEZ-2 (graet eo an div drederenn eus ar Rann); emañ Yann-Baol o pleustriñ a-zevri war ar Gimiezh; sac'het emañ bepred prientidigezh geriadur an Hinouriezh...

Da c'houlennoù:

1. Ya, kinnig a ran deverañ diwar *seizi*: *ledseizi*, *daouseizi*, h.a.

2. Evit Gl. *prédicat*, n'eus ger ebet gant muioc'h a gemeradurioù gramadegel egetañ — hep lakaat e penn kont ar c'hemeradurioù all a zo gant Al. *Prädikat* ha Sz. *predicate*. E lavar ar Boelloniezh klasel, hin ar Skolastik, ez eo ar *P* pezh a haerer (yaer pe nac'her) eus ur *S* (sujet) — er ster-se e reomp gant Br. *ardaolad*: el lavarenn bras eo an oabl ez eo bras eo an ardaolad (Gl. *prédicat*), an oabl an *divoud* (Gl. *sujet*). Er C'hramadeg klasel e lakaer kemm etre *prédicat* er ster poelloniell hag *attribut*; el lavarenn diaraok ez eo bras an *attribut* hag an oabl ar *sujet*. Hag aze e krog ar mesk, evel ma verk ar gramadegour S.Y. Kuroda: “le terme *sujet* et corrélativement le terme *prédicat* sont, comme termes techniques en grammaire, désespérément ambigus” (*Langages*, 30, 1973, 85). Hag e gwir, hervez ar skolioù Yezhoniezh e kaver evit Gl. *prédicat* (ne ran ket meneg eus ar yezhoù all) despizadurioù a bep seurt, da skouer, hini roet gant Mounin: “Est prédicat celui des éléments: 1° qui ne dépend syntaxiquement d’aucun autre élément; 2° par rapport auquel la phrase s’organise, et 3° dont la disparition détruit l’énoncé”; skouerioù roet gantañ: er frazenn *Viens ici!*, ez eo *Viens* ar *prédicat* pe, er frazenn gant Proust “*Chercher? Pas seulement: créer*”, ez eo *seulement* ar *prédicat*. GP en doa klasket difuilhañ ar bloue dre zegas Br. *prezegad*. Anzav a ran ne 'm eus ket meizet pep tra; warnañ edo levezon Martinet hag ivez an dermeneg arveret gant Haudry en e studi eus an indezeuropeg, ha ne gaven eno hent ebet evit divrazañ ur c'hramadeg eus ar brezhoneg.

Kevret e kasan dit trede kentel kentelioù SADED adc'hraet evit an embann ma kinnigan un doare da elfennañ ar frazennoù brezhonek hervez ar pevar derez neuziadurel, kevreadurel, ambredadurel ha keffloadurel. Kement-se ne roy ket dit moarvat an tu da bourchas e pep degouezh kevatalioù brezhonek d'an termennoù gallek “désespérément ambigus” *sujet* ha *prédicat*... Koulskoude e c'haller savelañ ar braskevatalderioù Gl. *prédicat*, Br. *ardaolad*, *ditour*; Gl. *sujet*, Br. *divoud*, *rener*; Gl. *attribut*, Br. *gwereenn*. [E La-15 335, e ran gant *prezegad*, *divoud* diwar an alamaneg *Prädikat*, *Subjekt* gant kemeradurioù a-c'haoliad war *ardaolad* ha *gwereenn* hag etre *divoud* ha *rener*!]

3. Gl. *médecine prédictive* “rann eus ar Vezekniezh a zo he amkan savelañ, o terc'hel kont eus he doareoù hiloniel, tebegezh ar c'hleñvedoù a c'hallio tizhout un hinienn”; keal resisoc'h eget ar re dec'heriet gant *diawel-* (re hollek), *rakwel-* pe *erdeb-* (oc'h amplegañ diarselloù deberzhek betek re), disheñvel ivez diouzh *dervant-* (bloc'hel, mar daveer d'ar ster en deus hervez GEAK, sl. ivez La-17 305); an arver nesañ eo hini *dargan-* evel m'en kaver e GEAK, evel ma 'z eo arveret e La-11 56, eleze “diawelout dre soliañ war devoudoù savelet ent skiantel”. Kinnig a rafen: *mezekniezh darganat* (pe *darganadel*).

4. N'ouzon ket ha lakaet ez eus bet kemm a-zevri gant aozer pe aozer etre *kentvezant* ha *rakvezant*, da skouer dre intent *rakvezant* en ur ster keñverel ha

kentvezant en ur ster tralenel (*kent* = kentañ holl). Forzh penaos, seurt arlivioù ne c'haller ket o erskrivañ, diwanañ a rankont eus arver bev ar yezh.

5. A dra sur e tleer kemer an termenoù etrevroadel hep kas re bell an dezneuziañ : *hominianed*, *hominoïded*. E La -11, e 'm boa heuliet “Gerioù etrevroadel” Roparz Hemon ha dezneuziet Gl. *hominidés* e Br. *hominideged* hag *homininés* e *homini-neged* (sl. an diervad dastumet dre Google).

6. Ernault, da heul Pelletier, a c'houlaka Br. *kentrat* evel deveret diwar *kentr* “o tegemer un taol kentr”, eleze Gl. *prompt*, *vite*, *promptement* (GMB 548-549). Ar ger luniet gant Vallée : *regentrat* a loc'h diwar ar ster-se, “re vuan”. Evel a ouzout, eus *kentrat* ez eo bet deveret *kentradiñ* “inaugurer (une pratique)”. Ur bugel a lavarar *prématuré* pa vez ganet bevus a-raok an termen (“goude etre 22 ha 37 sizhunvezh mizanliñv” hervez Aozadur Bed ar Yec'hed, WHO, OMS). Gwell 'm eus kavet loc'hañ diwar an despizadur hag e kinnigan Br. *rakkoulz*-, *rakkoulzat*, *rakkoulzad*, -ed, *rakkoulzadezh* b., evel ma reer gant Al. *Frühzeitigkeit*, Kb. *cynamserol*. Gant Br. *kentrat* e rafen a-walc'h ur c'hevatal da Gl. *précoce*.

7. A-walc'h zo gant Br. *kalc'hatelviñ* (Sz. *phalloplasty*, Gl. *chirurgie réparatrice du pénis*), *gouinatelviñ* (Sz. *colpoplasty*, Gl. *colpoplastie*) — Br. *kalc'hatelvouriezh* a ve anvad diskiblezh an arbennigourion war ar c'halc'hatelviñ — n'eus anezho pa ouzon nemet war spamoù Internet !

8. Ya, Br. *broat* a hañval dereout, met marteze ivez Br. *engenidik* (Gl. *autochtone*, Br. *ezgenidik*, Gl. *allochtone*).

Evit Gl. *cuivre natif*, e vo dav goulenn ali Yann-Baol.

9. Gl. *signe prémonitoire* zo damheñvelster da *prodrome* (n'en kaver ket en holl c'heriadurioù mezegel gallek hag er geriadur etrevroadel ez eo lakaet an daou dermen da genster, daoust ma reer bremañ gant Sz. *premonitory* ivez) ; ne welan netra gwell eget Br. *degemennus*.

10. Gl. *prémunition*, *immunité d'infection ou de surinfection*, *immunité relative*, *immunité non stérilisante*, *immunité partielle*, *immunité tolérance*, anvadoù lakaet war un hennad na hañval ket bezañ despizet mat, da geal kreiz dezhañ : harzusted a-berzh ur bevedeg poreet ouzh an dreistporeañ gant hadennoù all, harzusted o paouez peurliesañ war un dro gant ar poreadur ; an hangae (Gl. *immunité*), en eneb, zo an harzusted pad ouzh an adporeañ gant an un hadenn. Ne ven ket re a-du evit loc'hañ diwar geal an hangae hag evit ober gant *hangae keñverel*, h.a. An anadenn n'he deus netra da welout gant an hangae end-eeun ; un termen nes, Gl. *prémunisation* a voe krouet gant Ch. Nicolle evit arouezñ an harzusted ouzh an dorzhellegezh degaset gant ar vaksin BCG — nad eo ket

ur vaksin *hangeüs* (rak an den vaksinet a c'hell bepred pakañ an dorzhellegezh, stourm gwelloc'h outi ne rafe ken) met, a lavarfen, *deharzus*. Setu perak e kinnigfen a-walc'h Br. *deharzañ* a-dal da Gl. *prémunisation* ha Br. *deharz* a-dal da Gl. *prémunition*, sk.: diwar ar baludegezh ne vez ket *hangae* (ouzh un adfeilh), met *deharz* ouzh poreadoù all.

11. Amañ ivez evit ober gant *rak-* ha *kent-* e ve dav klevout an ezhomm; seul gent a se, e ve foranañ loazioù diferañ e klot ar c'hemm etre an daouad brezhonek-se gant ur c'hemm kevatal etre an daouad Gl. *pré-* hag *anté-* — mar seller er geriadurioù e kaver hepen It. *prenatale*, Sp. *prenatal*, Al. *pränatal*, ha Gl.Sz. *pré/enatal*, *anté/enatal* a vez roet evel kenster.

III – YBAN da MME 08 05 08

Respont d'ar goulenn 8

NATIF

8. *natif*: (Minéralogie) Métal qui se trouve dans la terre sous la forme métallique, sans être minéralisé par sa combinaison avec d'autres substances. *Or*, *argent*, *cuivre natif*. A-wechoù e lavarer ivez *brut*: *or brut*.

Evit c'hoarzhin un tammig e lakaan amañ war-lerc'h pezh a 'm eus kavet war load an ABP: “Dictionnaire des sciences exactes et des techniques de Brezhoneg 21 Kreizenn Ar Geriaouiñ:

NATIF [physique: se dit de métaux qu'on trouve naturellement non combinés] nann-kombinet ag., de l'or à l'état natif *aour er stad nann-kombinet*.”

Da-64 a ro evit *sulfur*: *divetal kalet diouzh an doareoù ordinal, a gaver diged en natur pe e stumm sulfidennoù zink, houarn, h.a.* Padal, ar stad diged zo disoc'h an digediañ, eleze a-zivout ur c'horf kediat, mont, pe lakaat da vont en e elfennoù, dispenn ur c'hediadur. Neuze e ve gwell *anked* a dra sur. Hogen ne glot ket an termen-se ouzh an arvez “naturel” roet gant Gl. *natif*, eleze *anked ent-naturel*. Tud Kreizenn ar Geriaouiñ o dije ranket kinnig *naturelamant nann-kombinet*!

E dibenn dezrann e talvez Gl. *natif*, Sz. *native* kement ha Lat. *nativus* “naturel, ankalvezadel”, eleze kavet en e lec'h “genel”. Perak ne ve ket tu da ober gant *genidik*, evel er c'herienn *handelv c'henidik* (ergrafet “a orin”) ha neuze hor befe *metal genidik* (bezant “a orin”, ganet en douar)?

KIS-933

I – YBAN da GE 13 05 08

Amañ dindan un evezhiadennoù bennak :

DÉMINÉRALISATION

1. *ec'halañ* : ar ger-se savet ganit zo mat evit kendeç'heriañ Gl. *déminéralisation* (evit an dour). Menegomp kinnigadenn GEVER Gl. : *eau déminéralisée*, Br. *dour dihal*.

Kavet war ar gwe :

⌋ The calcium and magnesium ions which cause hard water, along with
⌋ other minerals and salts, are removed from the water supply (partial
⌋ demineralization removes only the so-called carbonate hardness, while
⌋ full demineralization removes all salts).

Eleze ez eo al lerienñ un ec'halañ darnel.

FER DOUX

2. *gwevn* , termen kinniget gant Vallée p. 299 : **fer doux** *houarn gwevn*.

Sed un nebeud despizadurioù :

– Dir : Houarn kediet gant ur c'hementad karbon bihanoc'h eget 1,7%. Teuzverk : 1400°C.

- Dir *demi-doux*: 0.25 betek 0.40% karbon.
- Dir *demi-dur*: 0.40 betek 0.60% karbon.
- Dir *doux*: Dir ennañ ur c'harbonvec'h izel kenan (0.15 betek 0.25% karbon).
- Dir *dur*: 0.60 betek 0.70% karbon.
- Dir *extra doux*: < 0.15% karbon.
- Dir *extra dur*: > 0.70% karbon.

Gwelout a reer ez eo ar c'harbonvec'h eo a ro e berzhioù d'an dir war skeul ar c'haleter. Un dir gant ur c'harbonvec'h izel zo dezhañ gwevnded (Gl. *ténacité*) hag orjaleennaduster (Gl. *ductibilité, ductilité*) bras kenan. E saozneg e reer ivez gant *mild (low carbon) steel = soft steel, medium carbon steel, high carbon steel, ultra-high carbon steel*. Adalek ur bec'h a 0,3% karbon e komzer eus *hard steel*. Evel reizh ez eus ivez *ultra-hard steel*.

Types of carbon steel

- *Mild (low carbon) steel*: approximately 0.05–0.15% carbon content for low carbon steel and 0.16–0.29% carbon content for mild steel (e.g. AISI 1018 steel). Mild steel has a relatively low tensile strength, but it is cheap and malleable; surface hardness can be increased through carburizing.
- *Medium carbon steel*: approximately 0.30–0.59% carbon content (e.g. AISI 1040 steel). Balances ductility and strength and has good wear resistance; used for large parts, forging and automotive components.
- *High carbon steel*: approximately 0.6–0.99% carbon content. Very strong, used for springs and high-strength wires.
- *Ultra-high carbon steel*: approximately 1.0–2.0% carbon content. Steels that can be tempered to great hardness. Used for special purposes like (non-industrial-purpose) knives, axles or punches. Most steels with more than 1.2% carbon content are made using powder metallurgy and usually fall in the category of high alloy carbon steels.

N'eo ket sur e ve kinnigadenn Vallée eus ar gwellañ, met diaes e hañval din na ober gant *dir kalet, dir kalet kenan*. Forzh penaos e c'haller bepred ober gant *dir karbonvec'h izel (izelgarbonvec'h, pe gwell marteze izelgarbon?)*, *dir karbonvec'h*

krenn (*krenngarbonvec'h* = *krenngarbon*), *dir karbonvec'h uhel* (*uhelgarbonvec'h* = *uhelgarbon*), *dir karbonvec'h dreist* (*dreistkarbonvec'h* = *dreistkarbon*).

Me gav din e rafen gant *kuñv*, *kalet* evit an dir. Klevout a ran dir hegarat, anfeuls, aes ober outañ.

AGRESSIVITÉ

2. *agressivité*: amañ ez eus kel eus an dour. Ne welan ket gwell eget *tagusted*. Tagusted un dour zo e varregezh da zileizhañ ar mein raz devoudet gant an dioksidenn garbon reñverek bezant ennañ. An dileizhidigezh a gendalc'h betek tizhout ar c'hempouez razek-karbonek. Un dour tagus ne c'hell ket devoudañ ur ouelezenn razek.

I – YBAN da GE 21 05 08

Hag amzer 'c'h eus bet da deurel ur sell war va malad eus an 13 05 08 (*gwevn, natif*)? Amañ dindan e pegan enmoned GEKIM:

karbonvec'h g. **-ioù** *teneur en carbone* • dir karbonvec'h dreistizel (dreist-izelgarbonvec'h, dreistizelgarbon); dir karbonvec'h izel (izelgarbonvec'h, izelgarbon); dir karbonvec'h krenn (krenngarbonvec'h, krenngarbon); dir karbonvec'h uhel (uhelgarbonvec'h, uhelgarbon); dir karbonvec'h dreistuhel (dreist-uhelgarbonvec'h, dreistuhelgarbon) *acier bas carbone; acier médium carbone; acier haut carbone; acier très haut carbone.*

Evit tud a vicher e teufe ken buan all, hervez ar c'harbonvec'h: dir DIK, IK, KK, UK, DUK.

Evit a sell an doare “hengounel”:

- acier demi-doux (0.25 betek 0.40% karbon): dir damguñv
- acier demi-dur (0.40 betek 0.60% karbon): dir damgalet
- acier doux (0.15 betek 0.25% karbon): dir kuñv
- acier dur (0.60 betek 0.70% karbon): dir kalet
- acier extra doux (< 0.15% karbon): dir dreistkuñv
- acier extra dur (> 0.70% karbon): dir dreistkalet

Kraf all: ha pledet 'c'h eus gant Gl. Sz. Al. *ligand*? Kevatal gallek erbedet: *coordinat*. A se *chimie de coordination*.

“Du point de vue biologique, un *ligand* est une molécule se fixant sur un récepteur membranaire, un récepteur cytoplasmique ou un récepteur nucléaire d’une cellule et induisant généralement une réponse de la part de celle-ci.”

Ouzhpenn se e vez komzet eus *denticité d’un ligand*, eleze e c’hell bezañ *bidentate* (*bidente*, *bidenté*) pe *monodente* (*monodenté*) pe *multidentate* (*polydente*, *polydenté*), pe *ambident(ate)*.

Un displegadenn verr :

ul *ligand ambident* = ul **L** a c’hell lenañ dre div atomenn diforc’h. Met n’eus nemet unan anezho a len ouzh ar metal, ha n’eo ket an div. En degouezh ma len al **L** ouzh ar metal dre an div atomenn war un dro e komzer eus ul *ligand bidentate*.

“*Les molécules portant plusieurs fonctions chimiques pouvant jouer le rôle de ligands sont des ligands polydentés ou polydentes (l’anglicisme polydentate est parfois utilisé, à tort) : leur denticité, c’est-à-dire le nombre d’atomes susceptibles de se lier au métal, est supérieure à 1.*”

Sl. GE da YBAN 08 03 08.

Evit keal an *-dent-* ez eus *ank*, *dant*, *kraf*, *krap*, *krog*, *onk*, *strap*. Hag evit al **L** ha n’eo ket deuet mat *-kovl-*, *chimie de coordination* a ve *kimiezh kengovlañ*? **L** = *kengovlant* pe *angovlant*? Marteze deverañ c’hoazh eus *len*: *lenant*? Nemet e ve kavet gwell udb. evel *ereant*?

Gant *-kovl-* emeur war dachenn an *dent*. Neuze evit ober evel ar yezhoù all: Gl. *denticité*, Br. *dentennder* (evel *atomennder* da skouer), rak *denter* a ve iskis? Ha da heul: *kengovlant uezant*, *daoudant*, *liesdant*?

A-zivout Sz. *cryptand*: al lenant a ampar ur meni kev en dro d’ar gationenn (kaliom da skouer). E Kb. e kaver ivez *claddgell*. Neuze Br. *kevant*, *kleuziant*, *klaziant*? Dav gouzout e roer an anv *cryptate* d’ar gemplezh etre ar gationenn diabarzh hag al lenant. Neuze *kriptant*, *kriptat* e brezhoneg ivez? Tuañ a rafen da lezel an anvadoù etrevroadel evit ar c’hediadoù, met da grouiñ termenou du-mañ evit an ergrafoù, leterc’hadek ivez.

II – GE da YBAN 21 05 08

A-zivout Br. *darc’houlus*, e ’m boa ankouaet eo te a ’z poa kinniget ar ger

e 'z lizher eus ar 17 04. Pa 'm eus e gavet e pennad *Aber*, ez on aet dezhañ hep soñjal e termen gallek ebet ha dreist holl ket er c'hemeradur eus Gl. *exigeant* ambredet; *darc'houlus* er frazenn en *Aber* 31 p. 63 a intenten "stegnet kreñv evit bukañ uhel", damheñvelster enta da *deriunus* (perak lakaat kemm etre aozer hag oberenn? an *darc'houl* a zo en oberenn eo hini an aozer). A du 'rall, deurus eo orin Br. *goul*; e GMB e ra Ernault meneg anezhañ. Emañ *goul* etre *youl* ha *goulenn* evel ur meni bastard lakanek, ganet n'eo ket dre hentoù ar gerdarzh klasel, furmel hag erouez, met dre c'hoari un eskoriñ gouez (pezh a rae Merleau-Ponty anezhañ "la pensée sauvage"), anerouez, anloueradel. Tachenn vrientek an kez eskoriñ gouez eo al lennegezh — emañ en andon kediadoù sonel ar varzhoniezh, ac'hoel keit ma ne gouezh ket ar re-mañ d'o zro dindan grabanoù ur furmelaat erouez, setu perak on diaesaet o lenn barzhonegoù Botrel...

Dleet oa din lavarout va soñj a-zivout da notenn war an dir hag ar c'harbon, digarez. Ne 'm boa ket graet dre ma oan a-du...

Nann, ne 'm eus ket pledet gant *ligand*. Anzav a ran emañ pell an domani-se diouzh va frederioù eus ar mare; dreist holl, e soñjan out barrek kaer da ziluziañ ar c'hudennoù a stigneze aze. Emouiziek mat out ouzh an daou zamant a zo hon re da gement kammed a reomp war an tachennoù skiantel ha kalvezel, eleze 1) lakaat ar vevenn etre an du-mañ hag an amprest (gwelout a ran an entremar m'emaout pa lakaez un digorell goude Br. *kriptant*, *kriptat*); 2) ren armerzh al loazioù geriadel. Hini ebet eus an daou n'eo eeun, rak ha p'hor befe un anaoudegezh klok eus ar yezh hag eus an danvezioù a gasomp warno ar brezhoneg, e chom bepred un andiended ledan o vezañ ma labouromp evit ur gevredigezh n'eus ket anezhi c'hoazh hag a vo frouezh un dedro istorel omp dre ret dic'houzvez krenn anezhañ. Hon devredad diwar an deroù eo pourchas termenoù gwerc'h, digabestret diouzh kemezioù ar yezhoù beziat — digabestret, n'eo ket diouzh ar poell bev a zougont, met diouzh o c'hig ken bev all, deverzhek avat hag estren dimp, borc'het gant ar c'hevredigezhioù a ra ganto. Dre sevel hanc'heriegoù skiantel ha kalvezel e soliomp war ar poell hag e talc'homp kont dik eus ar yezhoù all; e-barzh an un lavar avat e vez gerioù ar skiant ha gerioù ar gedvuhez ha peogwir e ro ar brezhoneg an dro da bourchas danvez d'an eil ha d'eben e kavomp gwell tremen hep o dispartiañ betek re. Hogen randoniñ ne ran ken, a bell 'zo e ouzomp se. Pouezañ a fell din ober war ar poent-mañ: ar brezhoneg n'eo ket ur finvez, met un araez a zigabestratur. Hag er c'heñver-se en devez an arz ur roll blein da ren.

I – FFMP da PREDER 23 05 08

Emaon o labourat war un dornskrid bennak, ha ne deuan ket a-benn da dreiñ ar c’hleñved “obsessionnelle compulsive” e brezhoneg ! laouen e vefen da gaout ho kenskoazell.

Trugarez en araok,
Ffran May-Prigent

II – GE da FFMP 26 05 08

Gl. *obsession-compulsion*. Azon eus an neuroz mac’hennel (sl. *Geriadur ar Bredelfennerezh*, 810 & 219-221, 831). Gl. *obsession* a sav da Janet (1903) evel kevatal da Al. *Zwang* arveret gant Freud adalek ar bloavezhioù 1890. Hemañ a zeskrive diouzh un tu ar *Zwangsvorstellung* (Gl. *représentation obsessionnelle, idée obsessionnelle, obsession*; Br. *mac’henn derc’hañ, derc’hañ mac’hennek, mac’henn*), diouzh an tu all ar *Zwangshandlung* (Gl. betek 1950: *action obsessionnelle, action impulsive, obsession impulsion*, abaoe 1950: *action compulsionnelle, compulsion, obsession-compulsion*; Br. *mac’henn realañ, realañ mac’hennek*).

E brezhoneg diwar *mac’hañ* (kevatal Al. *zwingen*, La. *compellere*) ez eo bet deveret *mac’henn* (Al. *Zwang*, Gl. *obsession, compulsion*) ha *mac’hennek, mac’hennel* (Al. *zwingend, zwanghaft*, Gl. *obsessionnel, compulsif, compulsionnel*).

Diouzh ar c'hiz eo e galleg ober gant an droienn *TOC* (teskanv *troubles obsessionnels-compulsifs*), doare kazetennek ganti, eviti da vezañ arveret gant lod eus ar vredvezeion. Un droienn stambouc'hek eo, rak e-barzh *compulsif* e kaver ar c'heal *obsessionnel* endeo: ar *compulsion* zo un *obsession* tremenet eus ar mennoz d'an ober. Alese, e brezhoneg ez eus a-walc'h gant *realañ mac'hennek*, *strafuilhoù realañ mac'hennek*, *kleñved ar realañ mac'hennek*; *bezañ klañv gant ar realañ mac'hennek*; *bezañ gant ar realoù mac'hennek*...

III – FFMP da GE 26 05 08

Trugarez deoc'h evit bezañ respontet din en un doare ken klok ha fraezh ! Nag a draoù a chom din da zeskiñ e brezhoneg...

Bennozh Doue deoc'h eta, ha kalon vat gant ho labour.

Ffran May-Prigent

I – MME da GE 23 05 08

Goulennoù

1. Mar komprenan mat e rez gant Br. *ledseizi*, Gl. *hémiplégie*; *daouseizi* Gl. *paraplégie* & *pevarseizi*, *tétraplégie*? (+ deveradoù: pa. ledseized, ledseizidi: aao. ledseizet)?

2. Gl. *satyre* zo dezhañ kemeradurioù mezegel ha *satyrisme* ivez. E GEBR ha NDBF e reas RH gant Br. *satir* g. *-ed* & *satirek*. Ha miret ec’h eus ar gerioù-se ivez? Moarvat e c’heller deverañ *satiregezh*.

3. Gl. *saturnisme*. Ar geriadurioù boas a dro gant an despizadur *kleñved ar plom*. Petra ac’h eus-te graet? Deverañ diwar Br. *sadorn-* pe Et. *saturn-*?

4. E GSTL e rez gant Br. *dis-*, Gl. *saut de* (cf. dislinennañ, “saut de ligne”; dispajennañ, “saut de page”). Ne rez ket anv eus Gl. *saut de colonne*. Kinnig a ran dit Br. *disvannañ*. Ober a ra ar Gl. ivez gant *saut conditionnel*, *inconditionnel* (cf. Pet. Rob.) N’ouzon ket petra eo. Hag udb. ac’h eus da ginnig?

5. Ha deverañ a c’heller ur verb diwar Br. *gwarzh*, kement ha treiñ Gl. *scandaliser*?

6. Petra zo bet abeg deoc’h da zilenn ober gant Br. *skar-* kentoc’h eget *skarr-* (ha dilezel hemañ enta)? Gwelout a ran hor boa graet an hevelep dibab e GBAHE, met n’ouzon mui tamm ebet perak. Hag ober a rafes gant Br. *skarañ*, Gl. *scinder* (evel VALL, a skriv *skarrañ*)?

Hag ur roll ac'h eus embannet tu bennak eus an anvioù kleñved a lavarar "boutin" (cf. *varicelle*, *scarlatine*, *rougeole*, &a.)?

7. Ober a reer anv e galleg eus *masse osseuse*, pa veneger an "osteoporoz". Ha degouezhout a rafe Br. *tolz eskernel*, *tolz an eskern*?

8. E Lavar 09 ez poa pledet gant Gl. *appareil* er vezekniezh. Lavarout a reer e Gl. *appareil dentaire* (n'eo ket moarvat an anvadur en arver gant an dentourien, ha n'ouzon ket ha kemm ez eus etre *appareil dentaire* ha *prothèse dentaire*). Graet em befe gant Br. *stern dent*, da vihanañ e yezh ar pemdez, petra 'soñjez?

9. Pet. Rob. a ro Gl. *scotomisation*, *scotomiser*, er bredelfennerezh. N'emaint ket ez keriadur (nag en TLF a-hend-all. Ha gerioù dispredet e vent?

10. War a hañval n'eus nemet Vallée a ginnig udb. evit treiñ Gl. *centennal*. Ober a ra gant *kantuloaziek*. Ar ger a arverer ivez e Gl. en hidrologiezh (Vallée a ro douriaouriezh; ha ne ve ket gwell douroniezh?) gant ur ster disheñvel a c'houlenn un termen brezhonek all. Komz a reer eus *crue centennale*, da lavarout eo un dic'hlan en deus ur chañs diwar gant da c'hoarvezout bep bloaz. Anv a reer ivez eus *crue décennale*, *millennale*. Kinnig a ran loc'hañ diwar *dregant-* (cf. *dregantad*) hag ober gant Br. *dic'hlan dregantel*, *drezegele*, *drevilele*.

11. Gl. *plateau tibial*, ne welan netra e GEGO.

Reiñ a rez Br. *skiantelouriezh*, Gl. *scientisme* e gerva Lavar 11. N'en adkavan ket el levr. A-hend-all e roez Br. *skiantelour*, Gl. *scientiste* e gerva Lavar 12. GEAK a ro *gouizielour*. Heñvelsterioù?

12. War an hevelep tachenn e lennan a bep eil *skiantel* ha *gouiziel* a-hed niverennoù Lavar, hep ma welfen splann ha kemm ez eus etrezo pe get. Ha splann eo bet lakaet tu bennak ar c'hemm etre *skiant-* ha *gouez-/gouiz-*?

Lenn a ran da skouer :

- a) devoud gouiziel *fait scientifique* (Lavar 09); devoud skiantel (Lavar 17).
- b) anaout gouiziel *connaissance scientifique* (Lavar 11, gerva; Lavar 12, gerva); anaout gouezoniel *connaissance scientifique* (gerva Lavar 13/14)
- c) devezout gouiziel *pensée scientifique* (gerva Lavar 10/15); devezout gouezoniel *pensée scientifique* (gerva Lavar 13/14); devezout skiantel *pensée scientifique* (gerva Lavar 10/15, Lavar 17).

II – GE da MME 23 05 08

1. Ya, *ledseizi*, *daouseizi*, *pevarseizi* ha *(-)seizet*, *(-)seized*, *-idi*. Ne 'm eus ket graet va soñj c'hoazh, nemet ez emc'houlennan ha ne ve ket mat degas amañ

peluz (evel kenster, dre un abeg sonel) a-dal da gemeradurioù 'zo eus Gl. *paralytique*, ar re-mañ o vezañ: 1. (= *paralysé*) *seizet*, *seized*, 2. (a-zave d'ar seizi) sk.: *apnée paralytique*, *harzanal diwar seizi*, *harzanal peluzel* [*seiziel* zo reizh ent luniadurel, met amfraezh d'an intent?], 3 (o tevoudañ ar seizi) sk.: *béribéri paralytique*, *beriber peluzus* [*seizus* amfraezh ivez?], 4 (o tennañ d'ar seizi) sk.: *mydriase d'allure paralytique*, *mabusvoll peluzheñvel* [kentoc'h eget *seiziheñvel*, *seizivanek*?]. Moarvat e teuy sklaeroc'h an traoù bep ma kasin war raok aozerezh GEVEZ... Penaos e santez te an traoù?

2. Gl. *satyre*, *satyrisme* n'int ket termenoù kalvezel — en ur yezh laosk e ra ar vezeion gant ar gerioù-se, rak Gl. *satyriasis* eo an termen mezezel; an adanv (dispredet) oa Gl. *satyrisiaque*; Porot e *Manuel alphabétique de psychiatrie* (1951) a ro an adanv *satyrisique* hag ar pennanv *satyre* “malade atteint de satyriasis”; e kement ha ma ouzon, ez eo bet distaolet kinnig Porot d'ober gant *satyre* hag ar geriadurioù a ro hiziv *satyriasis* (ha *satyromanie*, *æstromanie*) evit ar c'hlañvadur ha *satyrisique* aa. & g. (ha *satyromane*) evit ar c'hlañvour. Forzh penaos, e brezhoneg e tere *satiriaziz* ha *satiriazek*, *satiriazeg*. E yezh ar pemdez, e c'hallfe *satir* ha deveradoù dont da glokaat ar skalfad gerioù roet gant da *Alc'hwez bras*.

3. A-dal da Et. *saturn-* a-geñver gant ar plom, e c'haller ober, evel e yezhoù all gant deveradoù diwar Br. *saturn-* koulz ha diwar Br. *plom-*: Sz. *saturnism*, *lead poisoning*, Gl. *saturnin*, *saturnisme*, *plombique* [e spagnoleg, italianeg ivez; en alamaneg avat ne hañval ket bezañ bet arveret ar pennrann *saturn-*]. Setu ur mellad eus GEVEZ-2 ma kaver Gl. *saturnin* ha *plombique*:

Burton: liseré de —, liseré saturnin, liseré plombique **Burton's line glizenn b. Burton, glizenn blomel**

“linenn arzu war ribl ar munsunoù ouzh gouzoug an dent da geñver ar pistriadur henek dre ar plom, kevret alies gant plakennoù livegennek war c'hlaourgenn an divc'hen”

A-dal da Gl. *saturnisme* e ran gant Br. *plomegezh*, met ne zistaolfen ket *saturnegezh*.

4. A-dal da Gl. *saut de ligne*, *de page*, *de section* e kinnigan deverañ dre *dis-*, nemet ez arverfen *lamm* kenkoulz all; da skouer e rafen gant *lamm* pa vez anv eus ar bannoù: *lamm bann*, war-benn hepkoriñ ar mesk gant an termen Optik *disvannañ*. A-zivout *saut conditionnel* e kavez ar respont a ginnigan e GSTL 3773 & 1992: *lamm amplegdek*, *diamplegad*.

5. A-zivout Gl. *scandale*, *scandaliser* e 'm eus bet tro da skrivañ, sl. La-08 162. Gant *gwallfeukañ*, *gwallskoueriañ* ez eus kemeradurioù divezel (deveret diwar re

Gr. *scandalon* “trap lakaet war an hent, maen strebotus, asoup”). Gant Gl. *scandale* ez eus deuet ur ster kreñvoc’h, trabedel, tragek evel ma verkan e La -08, ha Br. *gwarzh* eo ar c’hevatal a zere. Ober gant ur verb *gwarzhañ*? An arver er blegenn a roy ar respont, pe daoust ha ne ve ket gwell *ober gwarzh (da)*, *bezañ gwarzh (evit)*, *skeiñ gwarzh (gant)*?

6. Ar furm *skar-* a gaver e hBr. *scarat*, e Kb. *ysgaru*, en Iw. *scaraim*. Gant GReg. eo deuet *skarr* ha chomet eo er yezh lennegel. N’eo ket da zisteurel moarvat, nemet e tere degemer an trestummañ c’hoarvezet (trestummañ na hañvale ket Vallée bezañ chalet gantañ).

7. Evit anvad ar c’hleñvedoù “boutin” ne welan abeg ebet da gemmañ ar furmoù lennegel, e kement ma ne zegasont ket mesk evel just. An anvadoù-se a gaver e levr Monfort: *Gerioù evit...*

8. Ya, *tolz an eskern*, pe *tolz eskernel*. Ya, perak ket *stern dent* er c’haozeeg? Merkomp avat e tenn ar c’haozeeg da goazhañ dre levezon ar mediaoù (ha se abaoe pell: souezhet e vezen o klevout va arvalion o strinkañ ganin an termenoù kalvezel endra glasken displegañ an traoù dezho gant gerioù pemdeziek).

9. Gl. *scotomiser* zo ur ger eus luc’hach ar vredvezeion a hañval gwrizeniñ er yezh vicherel: Gl. *scotome*, Br. *skotom* a verk ul lec’hiennig dall el luc’hsae da heul un anaf navel; dre leterc’had ez anver Gl. *scotomisation* (pe, klase-loc’h, Gl. *amnésie élective*, Br. *ankoun hanbarus*) ar c’hall eus eñvor un darvoud, ur prantad buhez poanius, dre berzh ur wikefre diemouez a natur gant an arvoustrañ. Abaoe pell e reomp ivez gant Br. *ezkounañ* (*Emsav* 24/349 1968) er ster-se. Etre *ezkounañ* hag *ankoun hanbarus* emañ an hevelep kevatalded hag etre Gl. *scotomiser* hag *amnésie élective*. Evel just, netra ne vir ouzhimp a amprestañ al leterc’had hag ober ivez gant Br. *skotomiñ*; kv. Sz. *to scotomize*, Al. *skotomisieren* (hag e genster *verleugnen*, pezh a ziskouez forc’hellegezh al leterc’had, rak *verleugnen* a voe roet dezhañ ur ster all gant Freud, e stern ar psikoz, sl. GBLF 308, endra arverer Gl. *scotomiser* peurliesañ da verkañ ur wikefre vonan pe neu-rozel).

10. Gwell kaout ali Yann-Baol amañ.

11. An termen eus yezh voutin ar vezeion Gl. *plateau tibial*, Sz. *tibial plateau*, Sp. *platillo tibial*, *meseta tibial* n’eo ket bet degemeret er PNA, setu perak e kaver Al. *Facies articularis superior tibiae* nemetken. Ezhomm zo koulskoude eus un anvad berroc’h eget an termen latin pe e gevatal Br. *talbenn kenvellañ uhelañ ar skin*. Ober a rafen gant Br. *gwastad ar skin* (*gwastad* o tec’heriañ war un dro kealioù talbenn a-zremm ha diazez start).

12. Ya, neuennadurioù zo bet en arver an deveradoù diwar *skiant*-, *gouiz*-, *gouezoni*-, na oant ket neuennadurioù ar yezhouriañ, met neuennadurioù an devezout. En istor an devezout ez eus un troc'h etre an diskiblezhioù diazezet war ar Jedoniezh, kementadel enta (Fizik, Kimiezh, h.a. hag ar Jedoniezh he unan) diouzh un tu ha diouzh an tu all an diskiblezhioù na spir ket dezho ar Jedoniezh dre benn m'o deus un diazez doareadel andireadus (Denoniezh, Kevredadouriezh, Yezhoniezh, h.a.). Kinniget 'm boa kemer *gouezoniezh* evel anvad rumm an diskiblezhioù jedoniel, kementadel rik, ha *skiant* evel termen hollek — eleze dispartiañ ar Jedoniezh ha skiantoù an alvez dindan ar skritell *Gouezoniezh*, diouzh an diskiblezhioù all lakaet dindan ar skritell *skiantoù an den*. War an dachenn avat e c'hoarvezas pezh a c'hoarveze er yezhoù all: ober a reer gant Sz.Gl. *science* da verkañ kement diskiblezh 'zo (ha pa vent oc'h imbours'hiñ war an alvez pe war an den — en ur soliañ war ar mennoez ez ay un deiz studi an den d'ur rann eus studi an alvez), ha heñvel generadur a voe roet da Br. *skiant*; ken e steuzias ar c'hemm ster etre *skiant* ha *gouezoniezh* hag ez eas hemañ hogos diarver; ken e voe arveret daou dermen kenster a-dal da Gl. *scientisme* (an emzalc'h end-eeun o tiren skiant mab den d'ur skiant a 'n alvez): *gouizielouriezh* (kurzhadur diwar *gouezoniellouriezh*) ha *skiantelouriezh*. Ar c'hemm da lakaat etre an daou rumm deveradoù (diwar *skiant*- ha diwar *gouezoni*-, *gouiz*) a denn enta muioc'h d'ar mennozioù eget d'ar gerioù. Ha da 'm meno ez eo dleet d'ar geriadurour menegiñ an daou rumm termenou — ac'hoel e kement ma venn chom diuntu.

III – YBAN da MME 03 06 08

Respont d'ar goulenn 10

CENTENNAL

GC a ginnig ivez *douroniezh* = *hidrologiezh* e GEEBR. Ne gav ket din ez eo bastus. Hep mont dre ar munud e c'haller lavarout ez eo an *hidrologiezh* skiant ar redennoù dour – an dourredennoù eme Vallée –, eleze ar gouerioù, ar gwazhioù, ar froudoù, ar riolennoù, an andonioù, an doureier kondon, ar glaveier ha me oar me. Aze e vo ret ivez gwelout a dostoc'h... Evit gwir ez eo ret diforc'hiñ an *hidrometeorologiezh* (*dourebrouiezh*: studi lankadoù aergelc'hel ha douarel kor an dour ha dreist holl treuzfurmadur ar glaveier e diveradurioù), an *hidrolík* (a reer anezhañ ivez *loc'honiezh an heverennoù liñvel*, *loc'honiezh al liñvennoù*, pa ra dave ar rakger *hidro*- da n'eus forzh petore liñvenn, met pa reer anv ent arbennik eus an dour e c'haller ober gant *dourloc'honiezh*: studi an diveradurioù, pergen treuzfurmadur ar c'hasoù e savioù ha tizhoù redoù dour en un naoz pe ur ganienn), hag an *hidrogeologiezh* (*dourzouarouriezh*: studi an diveradurioù

dindan douar). Dav venegiñ ivez an *hidrologiezh kêrel* – an *dourenouriezh*, iji-nouriezh kas an dour – a ampar un istor a'n dour a denn da obererezh an dud: kenderc'h ha dasparzh an dour evadus, dastum ha dispurañ an dourioù skarzha ha glav.

E dibenn dezrann e c'haller lavarout ez eo an *hidrologiezh* ur skiant ledan kenan he zachenn, hini dasparzh hag amred an dourioù en natur. Ned eo ket skiant an dour H₂O (a zo tra ar Fizik hag ar Gimiezh), met hini an dourioù naturel war ar blanedenn. E se e kavan gwell an termen kinniget gant Vallée ha Roparz Hemon: *douriaouriezh*.

E galleg ez eus daou rumm termenou dezho ar rakgerioù *hydro-* pe *hydrau-*. An hini kentañ a ra dave d'an dourioù, kor an dour en natur ha dedalvezadur an dour da ezhommoù an dud. Ent resis e klot ar rakgerioù gant an diskiblezhioù-se. Un eil rumm zo, hini an diskiblezhioù kalvezel ha greantel, an tuellennoù, ar pompoù, ar binvioù a bep seurt: an *dourwaskerell* da skouer (Gl. *presse hydraulique*), anvet evel-se dre henvoaz, rak en derou e veze arveret dour ha goude ul livrizhenn dour-eoul, ha bremañ eolioù hepmuiken. Kement ha ken bihan ma vez graet ivez e galleg gant termenou evel *oléohydraulique*, *oléolique*, *fluiditique*, *fluidique* (termen a gaver e Petit Robert « Hollad ar c'halvezderioù o tedalvezañ an etreweredoù fistroù heverennoù e trevnadoù hep pezhioù heloc'h hag en araez da geweriañ stlennadoù dre seveniñ arc'hwelioù mezoniel evit un darn vras. »), *mécatronique*... Hag e brezhoneg? Dav kavout termenou digor a-walc'h hep dave re strizh d'un heverenn bennak, dour pe eoul. Ha graet e vo gant Br. *fluidik* evel *elektronik*? Pe neuze *hevereg* evel *stlenneg*? Ha quid eus *heverouriezh* evit Gl. *hydraulique* (*mécanique*, *industrielle*) = *oléohydraulique*, eleze an diskiblezh kalvezel ha damkanel oc'h ober gant heverennoù? Diouzh ret e ve ouzhpennet adanvioù doareañ.

- Gl. *décennal*, *centennal*, *millennal*.

Kent pep tra e kav din n'eo ket kevazas ar termenou *drezezel*, *dregantel*, *drevilel*. Ar c'heal pouezusañ da zec'heriañ zo trovezh distro an anadenn, eleze ginad tebegezh revezadur an kez anadenn. Pezh zo da verkañ enta: an anadenn zo dezhi an debegezh un dekvedenn (0,1) da c'hoarvezout bep bloaz. E gwir, Gl. *crue centennale* zo un doare meztroc'h evit *crue de récurrence centennale*³. Gwelout a

³**Centennal**: Qualificatif donné à ce qui couvre une période de cent ans, à ce qui se fait, se produit, se tient, survient, a lieu tous les cent ans. En droit civil, on dit d'une prescription qu'elle est centennale pour signifier qu'elle mène à l'acquisition d'un droit réel principal par la possession prolongée d'un bien pendant cent ans.

À remarquer que la prescription qui s'opère par l'écoulement d'une période d'un an est annale, de dix ans, décennale, et vicennale si elle se rapporte à un délai de vingt ans, mais trentenaire si le laps de temps est de trente ans, quarantenaire, s'il est de quarante ans, cinquanteaire, s'il est de cinquante ans, et ainsi de suite, mais on ne dira pas [centenaire] pour qualifier la

reer mat tre en notenn draoñ ez eo al lostgerioù gallek ur gudenn a voaz muioc'h eget a ster. Gwelout a ran e vez lavaret ivez e galleg *crue séculaire*⁴, *crue annuelle*, *bisannuelle*, *inondation d'ordre séculaire et millénaire*.

Amañ ur pennad gant Hydro Québec :

Crue millénaire ou millennale?

En parlant de la **crue des eaux**, peut-on dire qu'elle est millénaire ou millennale? Il s'agit ici de désigner une crue qui est susceptible de se produire une fois au cours d'une période de mille ans, c'est-à-dire dont la probabilité de récurrence est d'une fois par mille ans.

Le terme **millénaire** désigne ce qui a mille ans, une période de mille ans ou un millième anniversaire^{1,2,3}. Il ne devrait donc pas être employé lorsqu'on veut signifier qu'un phénomène peut revenir tous les mille ans.

Bien que **millennal** ne soit pas répertorié dans les dictionnaires généraux, il est bien formé - sur le modèle de décennal et de centennal - et correspond au sens qui nous intéresse. Comme le terme décennal désigne ce qui se fait ou ce qui revient tous les dix ans et centennal, tous les cent ans^{1,2,3}, millennal désigne donc ce qui se produit ou ce qui revient tous les mille ans.

Après consultation de plusieurs ouvrages spécialisés, on constate que millennal tend à remplacer millénaire. En effet, dans les textes plus anciens, les auteurs n'employaient que millénaire. Sans doute hésitaient-ils à créer un néologisme et avaient, de ce fait, étendu le sens de millénaire. Toutefois, puisque décennal et centennal existaient déjà, on constate que par suite de l'évolution de la langue, le terme millennal est maintenant celui qui est le plus employé dans la documentation récente.

De plus, un organisme international qui groupe les plus grands spécialistes dans le domaine des barrages et de l'hydrologie, la Commission internationale des grands barrages, recommande l'emploi des termes suivants dans son dictionnaire⁴ : **crue décennale**, **crue centennale**, **crue millennale**.

Par conséquent, en nous fondant sur ce qui précède, on désignera par **crue vicennale**¹ une crue qui est susceptible de se produire une fois tous les vingt ans.

prescription centennale.

Ce qui risque de se produire une fois tous les cent ans, ce qui chaque année a une chance sur cent de se produire sera aussi qualifié de centennal : crue centennale, crue de récurrence ou de fréquence centennale.

© Centre de traduction et de terminologie juridiques (CTTJ), Faculté de droit, Université de Moncton.

⁴**crue séculaire (pour les réseaux de rivières et de ruisseaux)** : Crue qui, d'après une analyse des précipitations, de la fonte de la neige ou d'une combinaison des deux, a un cycle de 100 ans en moyenne ou a 1 pour 100 de chances de se produire ou d'être dépassée au cours d'une année donnée. (<http://www.mah.gov.on.ca/Page3729.aspx>)

Quant à une crue qui peut survenir tous les cinquante ans, nous proposons **crue quinquagennale**, expression formée sur le modèle de crue vicennale. Nous aurons ainsi une famille de termes utilisant le même suffixe; ce qui ne peut que faciliter la compréhension des textes.

Jean-Marc Lambert

Chronique Pour bien se comprendre d'*Hydro-Presse*, fin mars 1981.

Références

1. *Grand Larousse de la langue française*, 1971-1978.
2. ROBERT, Paul, *Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française*, 1958-1964.
3. *Dictionnaire Quillet de la langue française*, 1975.
4. COMMISSION INTERNATIONALE DES GRAND BARRAGES, *Dictionnaire technique des barrages*, 1978.

Daoust d'ar pezh a lavaront “Comme le terme décennal désigne ce qui se fait ou ce qui revient tous les dix ans [...]” e talvez ivez *décennal* “a bad dek vloaz”, da skouer *une assurance décennale*. E brezhoneg ez eus div steudad gerioù heñvelster, an hini g entañ diwar bloaz (dekvloaz, kantvloaz, milvloaz) hag an eil diwar an urzhelion (dekved, kantved, milved). Marteze a-walc’h e c’haller digemmañ bep a zurc’hadur ster, hep bezañ re strizh avat: ar steudad kentañ o verkañ ar pad (ur c’hretadur dekvloaz, ar Ramz trimilvloaziek) hag an eil durc’haet d’an arreadegezh, an urzh (e troiennoù evel “la centième année, la dernière année d’un siècle” = “ar c’hantvet bloavezh, ar bloavezh kantvet”, eleze an diwezhañ bloavezh o verkañ dibenn ur prantad kant vloaz. Ha c’hoazh! Lavaret e vez ivez *kef trimilvedel ar brederouriezh* (La-10, p. 277) o verkañ ar badelezh ha *bloaziek* “Annuel. Qui dure un an. Qui revient tous les ans” (GON).

Vallée a glask lakaat un tamm urzh:

CENTENAIRE adj. *kantvloaziat*; centième anniiversaire *kantvet deiz-ha-bloaz m*; || **-NIER** *kantener*, *kantdenour* pl. *ien*; voir **centurion**; || **-NNAL** *kantvloaziek*; périodicité — **E** *kantvloaziegez* f.

SÉCULAIRE, qui a cent ans *kanvloaz(iat)*; qui revient tous les cent ans *kantvloaziek*, *bep kant vloaz*; -*kantved*, *kantvedek*, -*del*; année —, qui termine le siècle *bloaz dibenn-kantved*.

MILLÉNAIRE, le nombre mille *milveder m*; mille ans *milved m. pl. ou*; *milvloaz m. pl. iou*; le contenu d’un — *milvedad m*; adj. *miulvedel*, *milvloaz*, -*ziat*, -*ziek*.

E penn an trosell-mañ ne c’haller ket lavarout ez eus bet lakaet urzh er blouemañ, an termennoù eus an div steudad o verkañ kenkoulz ar pad hag an talm.

Un evezhiadenn kent mont pelloc’h. Mar kemeromp tro an esorc’h dezhañ an debegezh $p = 0,01$ da c’hoarvezout bep bloaz hag an debegezh $\bar{p} = 0,99$ da na c’hoarvezout, emeur en ur blegenn vernouilliat (sl. JEDO II 207) hag an debegezh n’eus esorc’h ebet e-doug kant vloaz zo $0.99^{100} = 0.366$. A se, tebegezh un esorc’h da nebeutañ e-doug kant vloaz zo $1 - 0.366 = 0.634$.

Pa lavarer *crue centennale* enta, ez eus anv eus un esorc'h derc'hek jedet diwar studiañ an esorc'hoù tremenet, un esorc'h jedoniel dezhañ un debegezh dewerzhed da 0,01 bep bloaz = un dre gant ar bloaz.

Gl. *crue centennale*, Sz. *100-year flood*, Al. *Jahrhundert-Hochwasser* = *Jahrhundertflut* = *100-jährlicher Abfluss* (e berr *HQ100*) a c'hell lakaat an dud nad int ket arbennigourion da grediñ e c'hoarvez un esorc'h bep kant vloaz. Ne ve ket gwashoc'h moarvat e brezhoneg lavarout esorc'h kantvloaziek. Ur skritell n'eo ken, an termen eus ar yezh voutin *kantvloaziek* o kemer ur ster arbennik en degouezh, ster nad eo ket estren a-grenn da hini ar yezh voutin. A hent all ne welan ket penaos dec'heriañ en ur ger hepken ha ne gav ket din e talvezfe *dregantel*: dezhañ an debegezh un dre gant ar bloaz. Dav lavarout e ra an amerikaneg mui ouzh mui gant an droienn *1-percent-annual-chance flood* = *100-year flood*. Neuze e brezhoneg: *esorc'h un-dre-gant tebegezh-vloaz* = *esorc'h 1/100 tebegezh vloaz* = *esorc'h kantvloaziek*?

IV – GE da MME 26 05 08

Ur resisadenn hag ur reizhadenn da vellad 1 va lizher eus an 23 05. War ar prim e 'm boa steudet: *ledseizi*, *daouseizi*, *pevarseizi* evel kevatalioù da Gl. *hémiplégie*, *paraplégie*, *quadriplégie*. E gwir, kempleshoc'h eo an traoù: *paraplégie* a verk ur seizi kemparzhek eus an izili, pe an daou ezel krec'h, pe an daou ezel traoñ, pe ar pevar ezel (ar *quadriplégie* zo ur furm eus ar *paraplégie*); mar 'm bije taolet ur sell e 'm danvez GEVEZ e-lec'h respont dit re vuan, e 'm bije adkavet Br. *treuzseizi* a-dal da Gl. *paraplégie*. Un termen all eus ar steudad eo Gl. *diplégie*, termen despizet gwechall: "hémiplégie bilatérale" (sic), (*tétraplégie* enta!), arveret hiziv da verkañ kleñvedoù dibarek, azonet gant ur seizi darnel daou du (kleñved Little, h.a.). N'on ket sur e ve Br. *daouseizi* ar c'hevatal da reiñ da Gl. *diplégie* (dav e vo din prederiañ c'hoazh).

I – MME da GE 09 06 08

Trugarez evit da skoazell. Adlenn a ran er mare-mañ un nebeut levrioù klasel o doa talvezet da RH da sevel GIBR, ha gwiriañ a ran bep tro an dave. Se zo kiriek ma roan dit muioc'hik a zivankadennoù...

Ur sebez eo din bep tro koulz lavarout diskoachañ traoù na 'm boa ket lakaet evezh outo e 'm lennadennoù kent. Kement-se a laka splann an ezhomm bras zo da labourat a-stroll en un obererezh renet... Al labour ramzel en doa graet RH gant GIBR zo bet din skouer da genderc'hel gant e erv, ar pezh en deus va lakaet da zastum ha da renkañ miliadoù a bajennadoù skouerioù. Ar chañs hon eus ni bremañ da labourat gant urzhiataerioù a neket gant fichennoù bristol! Daoust da se, gallout a ran gwelout ervat ar c'hemm zo etre labourat an unan evel ma ran bremañ ha labourat a-stroll evel ma voe graet da-geñver aozidigezh GBAH(E)... N'eus ket bet tu da genderc'hel evel ma ouzout! Distok a-walc'h on bremañ diouzh an darvoudoù evit dezrann ar pezh a c'hoarvezas: eneberezh ar pennadurezhioù ha lure anavezet ar Vretoned!

Goulennoù

1. E PRED 149/150 p.10 e lennan Br. *gouzediñ*, Gl. *sédimenter*. Gwelout a ran ivez ec'h eus graet gantañ e GEVEZ, Br. *tizh gouzediñ*, Gl. *vitesse de sédimentation*. Petra rez eus Gl. *sédiment* er vezekniezh? Br. *gouzed g. -où?* Penaos e voe savet *gouzediñ*? Ha miret ec'h eus Br. *gouelezenn-* e domani an douarouriezh?

2. Penaos brezhonekaat Et. *sélacien*? Br. *selakian*, *selasian*? (o tont eus Gr. *selakhos*).

3. Gl. *septicémie*, *-mique*? Br. *septisemiezh*? Un termen du-mañ?

4. Moarvat ez eo bet troet ar frazenn-mañ tu bennak: *chaque direction comprend deux sens opposés*. Ha degouezhout a ra Br. *pep roud zo dezhañ daou du enep*? Nemet ha gwell e ve en degouezh-mañ ober gant Br. *durc'hadur*?

5. E Lavar 09 p. 429 e rez anv eus Br. *steudad soazel*, Gl. *série fonctionnelle* (kim.). Mar komprenan mat e domani ar gimiezh enta. Ne gavan netra e Gl. db. an dra-se... Ha tu zo dit da reiñ ur banne sklerijenn din? Hag arveret e vez an droienn en un domani all?

6. Gl. *sessile* a dalvez, hervez Pet. Rob., er vezekniezh hag el louzawouriezh. Moarvat e tere ivez an hevelep ger brezhonek en daou zomani. Pehini a implijez-te?

7. Ha tro ac'h eus bet da vrezhonekaat Gl. *shintoiisme -iste*?

8. E GEME e rez gant Br. *stignadur a-steud*, Gl. *montage en série*, hag e GEFIZ e kavan Br. *stignad en arsteud*. Ha kemm ez eus aze etre *a-steud* & *en arsteud*?

9. E Lavar 18 ez embannez unan eus hon eskemmoù db. Gl. *éclectique*. Menegiñ a rez ez eo kenorin gant Gl. *sélect-* hag e taveez da Lavar16 201. Ne welan netra eno db. Gl. *sélect-*. Ne welan ket kennebeut e titloù KIS e ve ur pennad db. *sélect-*.

10. Pledet hor boa gant Gl. *asexué*, cf. Lavar 18. Lavarout a res e tilezfes a-walc'h da ginnigadenn Br. *anrevek* e gounid daou dermen all: *anrev* & *anrevel*. Kavout a ra din e c'heller marteze mirout Br. *anrevek* a-dal da Gl. *agame*. Pet. Rob. a ro ar ger da adanv hag e domani al louzawouriezh nemetken. En TLF avat e roer ar ger adanv ha pennanv el louzawouriezh hag el loenoniezh. Moarvat ez eo ret ivez *anrevel* (cf. *phase agame de l'existence de certains vers*).

11. Bepred war an hevelep tachenn: kemm a lakaer etre Br. *revel* ha *revek*, Gl. *sexuel* ha *sexué* (cf. PRED 149-150/12). Moarvat e ranker ivez ober gant Br. *revel* evit treiñ Gl. *reproduction sexuée*, Br. *gouennañ revel*.

12. Gl. *sexisme*, *sexiste*?

13. E GEGO e troez Gl. *sigmoïde* gant Br. *sigma*; ha talvezout a ra ivez er jedoniezh? cf. *courbe sigmoïde = krommenn sigma*? (ne gavan netra e GEJED).

14. E Lavar 18 e pledez div wezh gant Gl. *sénile* (pp. 172-173 & 317). Ne zegouezh ket tre-ha-tre ar pezh a embannez en eil pennad hag egile. En hini kentañ

ez erbedez lezel *kabac'h* &a. gant yezh ar pemdez, en askont d'o c'hennotadur disprizus, hag en eil e kinnigez Br. *kabac'hded* (& *toc'hended*) a-dal da Gl. *sénilitéé* pa'z poa kinniget Br. *henizilded* araok.

15. Ne welan ket hor be kalz a dra a-dal da Gl. *senior*. Kinnig a ra an Ofis ober gant Br. *henad* (moarvat o harpañ war VALL a ro *yaouankad* evit *junior*). Chom a ra Gl. *vétéran*.

16. Bepred e Lavar 18 er pennad kentañ diwar-benn Gl. *-able/-ible* e lavarez ez eo ezvezant an dibenn *-adus* eus GIBR. Un tamm ez out aet buan ganti 'm eus aon : reveziadennoù niveruzik am eus kavet (evel-just ne ran ket anv eus an degouezhioù all, cf. *arabadus*, *peurbadus*, *fourradus*, *huanadus*, &a.). Kavout a ran avat : *debradus*, *degemeradus*, *diabegadus*, *digavadus*, *diimplijadus*, *dilavaradus*, *dilennadus*, *dirannadus*, *diverzadus*, *dizegemeradus*, *embregadus*, *enteuzadus*, *evradus*, *gwiriadus*, *hunadus*, *keuziadus*.

Ar braz eus ar reveziadennoù zo dizave nemet : *gwiriadus* (VALL), *hunadus* (termen deuet ken abred ha dibenn an 18vet e CHal.ms), *keuziadus* (VALL), *luziadus* (VALL).

Gerioù all zo evel : *magadus*, *plijadus*, *poelladus* n'ouzon ket re c'hoazh petra soñjal diwar o fouez : bez' emaint e-kichen gerioù all : *magus*, *plijus*, *poellus*, met marteze ez int bet savet diwar levezon gerioù all en *-ad* (cf. *poellad*), pe c'hoazh : *-adur* (cf. *plijadur*, *magadur*)

II – GE da MME 11 06 08

A-du ganit evit a sell al labour stroll. Intentomp mat avat : strollañ n'eo netra anez unvaniñ. Diouzh hon tu, abaoe deroù *Preder* hon eus bet tro d'ober hon mad eus un niver unvanidigezhioù. An diazez kentañ hon eus bet ar chañs da gavout eo ur yezh unvan. Chom a rae da unvaniñ ar c'herzhed istorek. Ensammet hor boa pal hon diaraogerion, ar Stad vrezhon. Dre gerzhout etrezek pal ar sevel Stad hon eus kejet gant div wirionez a zo : n'eus ket Stad hep kevredigezh ha n'eus ket kevredigezh hep yezh. Diwar se hon eus kreizet hon labour war diorredigezh ur yezh hep plediñ war eeun ken gant kevredigezh na gant Stad — nemet emañ ganimp bepred al lusk hon doug da reizhañ hon oberoù diouzh an hevelep pal. E sklerijenn al lusk unvan-se e varnomp ar pezh hon eus graet, ar pezh a reomp hag ar pezh a vez graet en dro dimp. En degouezh, evit a sell erbar ar geriadur hollek ez eo fraezh ganimp ar saviad. Etre traoù all, ne droomp ket ouzh ar gevredigezh a zo bremañ nag ouzh ar Stad he framm ; ni a oar e c'hoariomp hon

buheziad labour war ar glaoustre e teuy a-benn ar gevredigezh a zo bremañ da emzizober diouzh ar Stad a zo warni — evel just ma n'en gra ket, hor bo labourer evit ket ha netra, reolenn ar c'hoari eo. Aze emañ an troc'h krenn etrezomp ha brasniver ar vrogarourion. Na gred ket koulskoude en o sellomp evel didalvoud. Pell diouzhimp lakaat eo didalvoud an aozadurioù evel *Ofis ar brezhoneg*: ur roll nac'hek o devez a zo c'hoari roll ur virus e-barzh ar Stad ha talvout da brientiñ an emzizober anezhi; an diazez a gemeront avat a vir outo a vezañ adeiladerion ar yezh: dibavezerion straedoù n'int ken. Ma ne vije bet nemet o c'hevatal en Israel, e vije hiziv yezh ar vro-se ar saozneg (evel ma 'z eo en Iwerzhon), pe ar yidich d'ar muiañ. Kement-se a lavaran dit dre ma kenlabouromp ha pa hañvalez dezrannañ tonkad *An Here* e diarsell ar gevredigezh a zo hag ar pennadurezhioù, evel pa vijec'h bet o c'hortoz kas ar gevredigezh d'ho heul gant skoazell ar Stad.

Bremañ da c'houlennoù:

1. Br. *gouzediñ* zo dezneuziet diwar hBr. *gutdot*. Ober a ran gant ar ger-se da envel un anadenn a denner korvo anezhi er Vezekniezh: an diskenn eus ar c'helligoù ruz en ur gorzennad gwad digaouledusaet; hervez tizh ar gouzediñ e tezreer bezañs ha grevusted ur poreadur. Ne welan ket perak ne ve ket graet gant *gouelezenn*- a du 'rall.

2. Br. *selakian*.

3. Kinniget 'm eus Br. *gwadlestegzh*.

4. Aters evit Yann-Baol.

5. Br. *steudad soazel* pe *steudad strolloù soazel* a ra anv eus ar soazioù bezant en ur molekul. Yann-Baol a rofe dit displegadurioù hiroc'h diouzh ret.

6. Gl. *sessile* a zeu eus La. *sessilis* (deveret diwar La. *sedeo* "azezañ, koazezañ, sezañ, chom, bezañ stag") "dezhañ un diazez ledan, a c'hell chom koazez mat"; el Louzawouriezh e talv "stag war eeun kuit a c'harenn", el Loenoniezh "o vevañ stag ouzh ul lec'hienn", er Vezekniezh "a-zivout ur yoc'henn da skouer, stag war eeun ouzh un organ kuit a droadenn"; arnodiñ a rafenn deveradoù diwar *-sez-* pe *klud-* hag ar rakger kreñvaat *an-*: *ansez-*, *anglud-* (pe, dre amprestañ al leterc'had latin: *koazez-*) hep degemer ar redi d'ober gant an hevelep termen en teir diskiblezh (mar grez da zibab, etre ar furmoù a venegan, pe eus ur furm all, lavar din, mar plij, evit ma ve toniet hon bioloñsoù!)

7. Ne 'm eus ket brezhonekaet *shintoisime*, met gerioù japanek all. Ober a rafenn gant *chintoegzh*, h.a.

8. Ne welan ket kemm ster etre *a-steud* hag *en arsteud*; betek gouzout, n'eus eno nemet un afer a bluennadur

9. Fazi zo e La-18, dav eo lenn: La-17 201 — daoust da holl aked ha priminikted Alan e chom un nebeut vioù koukoug el levr.

10. Aze, n'on ket gouiziek a-walc'h war al Louzawouriezh evit ober war-dro kevatal Gl. *agame*. Moarvat en deus *-game* aze an un kemeradur hag e *cryptogame*, h.a. Mogn Naoned a oar moarvat talvoudegezh resis an termenoù-se. Evit e vrezhoneg avat...

11. Ya, Br. *gouennañ revel*.

12. Br. *revelouriezh, revelour* (evel *broadelouriezh*, h.a., na petra 'ta!)

13. Afer Yann-Baol.

14. Ar gwir ganit, mezh war va barv gwenn. Pezh a ve chalus, n'eo ket e 'm befe kinniget *henizil* d'ar 05 10 06 ha *toc'hen* d'ar 06 11 06 (deiziadoù a chomfe da wiriañ!) pa vezer boas da arverañ heñvelsterioù e lavar ar Vezekniezh, met ne 'm be ket e verzhet. Spi 'm eus n'eus aze nemet merk an iskoun kozhiadel ha n'eo ket azon ar migoun *toc'hen*!

15. Ya, perak ket Br. *henad*, hep ankouaat *yaouaer* ha *henaour*.

16. Ya, n'eo ket sklaer va arroud a-zivout geriadurioù Vallée ha Roparz Hemon. Fellout a rae din diskouez ne oa ket chalet Roparz Hemon da gevenebiñ *-us* hag *-adus* evel merkoù ketep ar c'hallusted oberiat ha gouzañvat — tamall na oa ket d'ober da GIBR a zo ur *Geriadur* istorel, da NDBF ne lavaran ket; ar rikted dezevout ne oa ket e du kreñvañ! A du 'rall, kavet e vez e skridoù ar c'hantvedoù tremenet an dibenn *-adus*, disoc'h moarvat eus ar c'hendeuz etre *-us* hag *-adou* pe, evel ma lavarez, da zedenn al lostger *-adur*; da skouer *hunadus*, na arverfen ket muioc'h eget ma tizouarfen un termen eus lavar savant ar 17^t kantved. Emaomp o krouiñ evit ar c'hantved a zo dirazomp, n'eo ket o sevel mirdi peñseoù ar c'hantvedoù tremenet!

III – YBAN da MME 09 06 08

SENS OPPOSÉS

4. Ur *roud* (Gl. *direction*) zo un anveennad eeunennoù kenstur. War ur *roud* ez eus daou *du* (Gl. *sens*) ha *durc'haat* (Gl. *orienter*) un eeunenn zo devredañ

pehini eus an daou zo muiel, egile o vezañ leiel. A se, un durc'hadur war un eeunenn a savel an tu muiel anezhi. Eus un eeunenn durc'haet e reer ahel.

SÉRIE FONCTIONNELLE

5. Komz a reer a *séries (fonctionnelles) homologues* Br. *steudadoù (soazel) kevelep*, da skouer steudad an alkanoù, steudad an alkenoù, ... Elfennoù ketep ur steudad kevelep a gemm hepken dre niver ar strolloù $-CH_2-$ e ristenn ar c'harbonoù, da skouer steudad kevelep an alkanoù reol (*n-alcane*s, "n" o talvezout *normaux*).

SIGMOÏDE

13. Ar gevreizhenn savelet dre $f(x) = 1/(1 + e^{-x})$ evit nep gwerc'hel x zo dezhi ur grommenn derc'hennañ e stumm ur sigma, pe un S kentoc'h. Hollekaat a reer evit nep kevreizhenn savelet dre: $f(x) = 1/(1 + e^{-\lambda x})$. A se an anv a roer d'ar grommenn: *krommenn (e) sigma*, *krommenn sigmaheñvel*, *krommenn en S* pe *sigmoid* g.

Evit ar gevreizhenn avat e talvez *kevreizhenn sigma* traoù all. Neuze *kevreizhenn sigmoid(el)*? Evel *sinuzoidel*.

I – YBAN ha MME 16 06 08

EAU LOURDE

MME: Gl. *eau lourde*?

YBAN: *dour ponner* D₂O, diwar D an deuteriom pe hidrogen ponner.

ÉBULLIOMÈTRE

MME: Gl. *ébulliomètre –métrie*, Br. *bervventer –venterezh* g.?

YBAN: an *ebulimetr* pe *ebulioskop* ivez zo ur benveg da vuzuliañ *bervverk* al liñvennoù, dedalvezet da vuzuliañ bec'h an alkool er gwin. Da neuze e c'haller moarvat ober ivez gant *bervverker*, *bervverkerezh*.

ÉCRÊTER

MME: Kavout a ran meneg eus Gl. *écrêter, écrêtement* e domani an armerzh hag en amaezhierzh. Cf. Pet. Rob. & TLF: *écrêter les prix, les salaires; écrêtement de la marge bénéficiaire; écrêtement des périodes de pointe*. Ne'c'h eus ket graet anv eus kement-se e GEAK. Kavout a ra din e c'heller ober gant Br. *kompezañ ar prizioù, ar goproù*. N'on ket sur e vefe mat evit ar marz buzad.

YBAN: E domani ar Fizik e ran e GEFIZ gant *digerniañ* pa reer gant *kern ur wagenn* Gl. *crête d'une onde*. Evit a sell ar prizioù, ar goproù e talvez "égaliser en supprimant les éléments supérieurs à une moyenne". *Kompezañ, keita, keidañ* a c'hell bezañ arveret hervez ar c'hemperzh. Met evit a sell ar prantadoù renn ez eus tu d'ober gant *liveañ, divarrañ, digerniañ* ivez, a soñj din.

EFFLORESCENCE

MME: E Lavar 17 ho poa labouret, te ha Gwion, war Gl. *efflorescence*, Br. *ec'huz*, a ginnigez e GEFIZ gant ar v. *ec'huziñ*. Ne roez ket an adanv avat. Br. *ec'huzek*?

YBAN: *ec'huzet*, *ec'huzek*, *ec'huzat*. Hervez an arster.

ÉLECTROCINÉTIQUE

MME: E GEFIZ e roez an adanv *tredanfiñvel*, met petra eo ar pennanv?

YBAN: *tredanfiñvoniezh* Gl. *électrocinétique*.

ÉMULSEUR, ÉMULSIFIEUR, ÉMULSIFICATEUR, ÉMULSIONNEUR

MME: E GEFIZ e roez Br. *livrizher*, Gl. *émulsifieur*; ne lennan e Pet. Rob. hag en TLF nemet *émulseur*; ha kenster eo an daou dermen?

Gl. *émulsification*, Br. *livrizhadur*?

YBAN: E galleg ez eo mesket an traoù ha kavout a reer *émulseur* a zo un dourzilezhenn hag ivez ur benveg. Moarvat e teu Gl. *émulsifieur* diwar Sz. *emulsifier*.

Neuze: ar benveg a dalvez da livrizhañ: *livrizher*, Gl. *émulseur*, *émulsionneur*, *émulsifieur*, *émulsificateur*. Al liñvenn a gevaraez al livrizhañ: *livrizhuzenn*, Gl. *émulsifiant*, *émulsionnant*, *émulseur*, *émulsifieur*, (*agent*) *émulsificateur*. Ha bastus e ve e brezhoneg ober gant *livrizher* evel adanv ha pennanv gourel o talvezout ivez an danvezenn ha n'eo ket mui ar benveg? Evel *dileizher* a-benn ar fin. Seul gent a se e c'haller ivez ober gant *livrizherez* evit ar benveg.

EXCITATEUR, EXCITATRICE

MME: Gl. *excitateur* & *excitatrice*; kinnig a ran Br. *argrider*, da heul Br. *argrid* & *argridañ*. Hag ezhomm ez eus da sevel Br. *argriderez* a-dal d'an termen gallek benel?

YBAN: Me a gav din e c'haller kaout an daou: *argrider* hag *argriderez*. Sl. *livrizher* ha *livrizherez* amañ diaraok. An arver a ray ar c'hemm ster.

EXÉCUTER UN DÉBITEUR

MME: Gl. *exécuter un débiteur* & *excécuter qqn en bourse*. (& *exécution*).

YBAN: Sed a gavan war ar Gwe: © Centre de traduction et de terminologie juridiques (CTTJ), Faculté de droit, Université de Moncton

9) Dans le droit du commerce et dans le vocabulaire économique, financier et boursier, le verbe *exécuter* s'emploie comme transitif direct et son complément d'objet peut être une personne. *Exécuter un débiteur*, ce n'est pas le mettre à mort, mais *procéder à l'exécution forcée de sa dette* en saisissant ses biens. Dans la phraséologie boursière, *exécuter un acheteur, un vendeur, un spéculateur défaillant*, c'est *exercer leur exécution* pour défaut de remise des titres ou des fonds dans les délais ou pour omission de remettre les paiements destinés à libérer les actions, le cas échéant, en vendant ou en achetant par le ministère de l'agent de change leurs titres ou leurs valeurs, selon le cas.

La forme substantive prend la même acception : *exécution d'un débiteur, d'un acheteur, d'un vendeur, d'un spéculateur défaillant*.

GReg a lavar *exécuter un débiteur* sicuti un dlëour, *exécuter un testament*, sicuti un testamand, effedi un testamant ; lacqât un testamand da effed. GIBR *sikutiñ*. Neuze perak ket *sikutiñ un dleour*, hep skuizhañ. Ha n'eo ket heulian troiennoù idiomatek ar galleg betek re, avat? Sz. *to distraîn upon*, Br. *anc'havaelañ*, Gl. *saisir*. Diouzh ret e ve tu ivez da lavarout *rediañ un dleour da dalañ* pe *anc'havaelañ madoù un dleour*.

FISCALISTE

MME 03 10 06 : Gl. *fiscaliste*, Br. *kemedour*?

YBAN 22 07 07 : Gl. *fiscaliste* zo un arbennigour eus ar gwir kemedel. *Kemedel* zo Gl. *receveur des impôts*, ha *mutadis mutandis* e ve ar c'hemedour d'ar c'hemedel pezh ez eo al livour d'al liver. Neuze, evit tremen hebiou d'an diaesterig-se e rafen a-walc'h gant *kemedoniour*.

FLÉCHIR, INFLÉCHIR, DÉVIER

YBAN : e GEFIZ e kaver *gwariañ ar skinoù luc'h* “dévier les rayons lumineux” ha n'eo ket *fléchir*. Moarvat e ve tu da lavarout ivez *infléchir les rayons lumineux*. E gwir e lavar ar Petit Robert evit *infléchir* “fléchir de manière à former une courbe plus ou moins accentuée” ha reiñ ar skouer “l'atmosphère infléchit les rayons lumineux”. Evit *dévier* a zo “écarter de la direction normale”, sk. : “milieu réfringent, prisme qui dévie les rayons lumineux”. Un damheñvelster eo Gl. *défléchir* : “modifier la direction de”, sk. : “faisceau de particules défléchies”). E brezhoneg hon eus *gougammñ (déflexion)*, *gwariañ (dévier, fléchir)*, *krommañ (courber, fléchir)*, *plegañ (flexion)*.

FREINTE

MME 03 10 06: Gl. *freinte* (perte de volume ou de poids subie par certaines marchandises pendant la fabrication ou le transport).

YBAN 22 07 07: Sz. *loss* (*during manufacture, transport, etc*), Gl. *freinte de route* Sz. *ordinary loss in weight or quantity*.

Freinte n. f. XIIe siècle, « vacarme » ; XIXe siècle, au sens moderne. Forme féminine substantivée du participe passé de l'ancien verbe *fraindre*, *freindre*, issu du latin *frangere*, « briser ». Déchet, altérations que subit une matière au cours de sa transformation, une marchandise durant son transport. La freinte du coton. Freinte de route, perte de poids ou de volume occasionnée par le transport maritime.

Freinte (*Voyage shrinkage, wastage*): Perte admise comme inévitable dans le transport de certaines marchandises.

freinte nom féminin (ancien français *frainte*, de *fraindre*, briser). Déchet subi par certaines marchandises pendant la fabrication, les manipulations, le transport. (Synonyme: déchet de route.) (Larousse.fr)

Ur rikladur ster zo c'hoarvezet e galleg: eus traezadoù torret, gwastet, dre goazhadurioù, fuadurioù, betek kolloù hep displeg. Ober gant Br. *torraj* (Favereau) a ve plakañ war ar galleg ent diarlenn, bout ma 'z eus, ouzhpenn, eus ar ger gant ur ster all “bezhin kaset gant ar mor”. Gwir eo ez eus eus Br. RAVAL, déchet ou baisse sur les marchandises. *Raval zo war an ed*, le blé est en déchet (TDE.BF). A hent all e ro Troude da gevatal *koll*, *diskar* ha *raval*. E GEAK e ran gant *raval* a-dal da *abattement* (*rabais d'une somme*) ha *baisse* (*de prix*). Sl. ivez NDBF ha GIBR. Diaes eo neuze ober gant ar ger-se.

Dav menegiñ GIBR *dishilh* g. (1) égrenage, (2) coulage, gaspillage. Vallée *dissiper*. TDE.BF: “Égrener, s'égrener, s'échapper de l'épi ou de la fleur, s'échapper d'une gerbe ou d'un sac percé, parlant du blé, et par extension, s'évader, parlant des personnes.” Ne gouezh ket pell ar ger-se. Astenn e nask pa sell ivez ouzh an arc'hant hag ar madoù, sl. ivez *Geriadur Brezhoneg* an Here? Pezh a zo da zec'heriañ eo ar c'holl, ar fuadur, an diveradur, an diazhennadur (evit an alkooloù, al liñvennoù), ar c'hoazhadur, al laerezh hag ar fripañ, e-ser an treug etre enkerzh ar varc'hadourezh er ristenn pleuskañ-dezougen hag an ezkerzh gant ar prener. Br. *dishilh* a c'hell merkañ ar fuadur, ar c'holloù e-ser an dezougerezh eus marc'hadourezhioù evel an edeier, pe eus danvezioù poultrennek, met da 'm meno e c'haller astenn e ster dre berzh ar c'hennotadur “kalavriñ (gaspillage)”, pe *dissiper*, *échapper*, *évader*. Evit a sell Gl. *coulage* a dalvez daou dra: 1. an diveradur (Sz. *leakage*, Al. *Leckage*) ha 2. ar fripañ, al laerezh. Ne ouzon netra a-zivout ar ger meneget e VALL.Sup “**dépérir** *ragodi*

L”. Ha ne ve ket mat *ragod* da zec’heriañ kement displeberadur enien eus ur varc’hadourezh e-ser an treug kenderc’hañ ha dezougen?

FUSER

MME: DCFB a ginnig ober gant Br. *tarzhata*, *strakata*, Gl. *fuser*, e domani ar gimiezh. Ha dereout a ra?

YBAN: E DCFB e lennan FUSER II. crépiter 1. Tarzhata 2. Strakata. E domani ar gimiezh? Gl. *fuser* a dalvez 1. redek o teuziñ, evel ar c’hoar, 2. ec’haozañ o tarzjata ha strakata dindan gwered ar wrez ha 3. fuc’hañ, flistrañ evel ur fuc’hell.

ISOBATHE

MME: Ha degemer a rafes Br. *keitdonat* aa. & *keitdonadenn* pa., Gl. *isobathe*?

YBAN: Gl. *isobathe*, Br. *keitdon* aa. ha *keitdonenn* b. evit ar grommenn (Sl. GEVER).

ISOGONE

MME: Ober a rez gant Br. *keitkorn*, Gl. *isogone* e domani ar jedoniezh. *Pet. Rob.* a ro ivez *Courbes isogones*: “de même déclinaison magnétique (géophys.)”

YBAN: GEVER a ro *déclinaison magnétique* Br. *amroudad*. Neuze *courbes isogones* Br. *krommennoù keidamroud(at) = keidamroudennnoù*. Goulenn ali GC.

MINUTIER

MME 10 03 07: Kinnig a ran deverañ Br. *eskadenniñ*, *eskadenn* g. -ioù evit treiñ Gl. *minuter*, *minutier* e domani ar gwir (cf. *eskadenn*).

GE 12 03 07: N’on ket arroutet war yezh ar gwir. Da ’m sell beotian e hañval bezañ kevazas da ginnigadennoù. Ha YBAN en defe ur ger da lavarout?

YBAN 21 11 07: Bez’ hon eus, da skouer, *meneger* ha *goueler*. Neuze e kavan mat *eskadenn* l. -ioù ivez.

MOBILISME

YBAN 21 11 07: En Douaroniezh ez eo ar *mobilité* un doazhadur ivez, eme Petit Robert: “Doctrine de la dérive des continents”. Emc’houlenn a ran avat ha n’eo ket an termen *arlakadenn* a zere amañ. A zo muioc’h: ha n’eo ket un anadenn dien a studier en degouezh? A se e terefe an anvad *diruzoniezh* a gav din.

PÔLE DU FROID

MME: Gl. *pôle du froid* (cf. zéro absolu), Br. *blein ar yen*?

YBAN: Ar wech kentañ din lenn seurt troienn. Petra a dalvez resis?

POSER UNE ÉQUATION, METTRE EN EXPOSANT

MME: Penaos e lavarez « poser une équation »? *Lakaat un atalad*? Penaos e lavarez « mettre un nombre en exposant »?

YBAN: Hep embrederiañ betek re e lavarfen *dodiñ un atalad*. Bez' ez eus ivez *lakaat e rezh un atalad*, Gl. *mettre sous forme d'équation*. Met lavarout a rafen ivez *sevel un atalad*. Ha traoù all ivez emichañs.

Gl. *mettre une expression, un nombre en exposant*, Br. *lakaat ur riñvenn (ur bomm), un niver e rezh mac'her*. Mechal e c'haller ivez sevel ar verb *mac'heriñ: mac'heromp an niver x ouzh a: a^x* .

SERVITUDE

MME: E GEAK e roez Br. *gwizad*, Gl. *servitude*. Ha degemer a rafes Br. *gwizad deverañ*, Gl. *servitude d'égout*? Ha penaos treiñ: *frappé de servitude*?

YBAN: *servitude d'égout des toits, d'écoulement des eaux pluviales, des eaux usées*. GEFIZ a ginnig *diverañ*. Neuze *gwizad diver an toennoù, gwizad diver an dourioù glav, gwizad diver an dourioù skarzh*.

Hag evit *frappé de servitude*, Br. *endalc'het d'ar gwizad, dindan gwizad*.

VECTEUR GLISSANT

MME 03 10 06: Ne gavan ket *vecteur glissant* na *glisseur* e GEJED (cf. Pet. Rob.) GE 05 10 06: Goulenn ouzh YBAN.

YBAN 22 07 07: Ne 'm eus ket lakaet *vecteur glissant = glisseur* e GEJED, rak ar gerioù-se zo dispredet. Bremañ ez eus *daouboentoù* (Gl. *bipoint*) ha *sturi-adelloù*. Ar sturiadell zo un dere kevatalder a zaouboentoù kevarzh. Kement-se lavaret e c'haller mat tre empentiñ ur ger kevatal da *daouboent*. En alamaneg ez eus *Pfeil* ("bir") = Gl. *vecteur glissant*. Hag ur *Pfeilkasse* zo ur *Vektor*. Da skouer *daouboent = rikladell*? Met, perak klask pemp troad d'ar maout?

II – GE da MME 04 07 08

Ha kompren a rankan n'eo ket degouezhet ganit va respont da 'z lizher eus an 26 06? E gas a ran dit en-dro hag ivez un notenn kaset en hevelep deiz

a-zivout Gl. *-plégie*. [Da ouzhpennañ emañ Gl. *hémiparaplégie*, Br. *ledtreuzseizi*; ar mesk en termenoù a zeu eus an dave a reont, gwech da zeskrivadur ar seizi, gwech d'an arbenn anezhañ; da skouer, ent deskrivadurel, ez eus un *unseizi* (*monoplégie*) eus al *ledtreuzseizi* hag an anvad *hémiparaplégie* a ra dave d'an arbenn, eleze d'un troc'h daraezel c'hoarvezet en un hanterenn eus ar mel — kenster da *hémiparaplégie* eo *syndrome de Brown-Séquard*.]

I – LM da GE 10 06 08

SE CONCENTRER

Amañ da heul al lizher a gas YBQ din fenoz.

Da vat gant ar pezh-c’hoari a vo displeget disul gant ar vugale dirak o zud.

YBQ: Ne ’m eus kavet ger bastus ebet evit menegiñ ar pezh a zo lakaet dindan ar ger *concentration*.

Anv zo eus kreizañ e spered war un ober da gas da benn. Pezh a hañval bezañ diaes evit ar vugale a-wechoù.

Ret eo dezho na soñjal nemet er pezh o deus da ober, er pezh o deus ezhomm evit kas da benn an ober, hag er pezh a zevoudo. Ret eo dezho bezañ barrek war un dro da veizañ pezh a c’hoarvez war hollad al leurenn...

Mat, ar ger-se a dalvez un dra bennak evidon met ne ’m eus ger brezhonek ebet, ha ne zeuan ket a-benn da zisplegañ an dra.

II – GE da LM 11 06 08

Berzh enta da *Don Kic’hote de la Mancha*!

Gl. *se concentrer* zo rez d’ar reiz... evit neb a soñj e galleg; pa seller a-dost, n’eus kreiz ebet en degouezh: un arver idiomatek eo ha ne vez kevatal rik ebet

a yezh da yezh d'an arverioù idiomatek. Nemet ha karout a rafed mont da heul ar c'heneil mat, Doue d'e bardono, a zistagas: "*ar flied oa war an dent*", e ranker tremen gant damgevatalioù: *sipañ (e spered) da, e, stiañ war, emzastum* (meneget gant LE GLÉAU ivez), *ampleriñ* (goude reiñ ur c'hemeradur oberiat d'ar verb-se), pe digeriñ an nor d'an nevezc'herioù: *emvredañ war, ouzh* (en orin *bred* emañ **bher-* "dougen, kas war raok", alese Kb. *bryd* "mind, desire, purpose"), h.a.

Emaon oc'h echuiñ skridaoz kentañ GEVEZ-2 (Auscultation — Ch...)

III – LM da GE 11 06 08

Trugarez evit da respont prim.

Brav "ar flied oa war an dent". Setu unan all a gaver e-barzh ul levr jedoniezh embannet gant TES: "ur c'hourser war velo zo o redek a-enep d' ar montr"...

I – MME da GE 26 06 08

Bet hiziv da gasadenn db. *-plégie*. Gortoz a ran enta disoc’h da brederiadennoù war an divoud. A-zivout an divankadennoù e GIBR : e c’hall bezañ em befe meneget meur a wezh an hevelep re. Emaon o sevel ul listennad anezho (evit diskuizhañ diouzh labourioù all !).

Goulennoù

1. Pa c’houlennez va soñj a-zivout ar furmoù a c’heller dibab da gendec’heriañ Gl. *sessile*, e rafen-me gant Br. *-sez-*. Lavarout a rez din ober gant ar rakger *an-*, peseurt ster zo dezhañ amañ ? ur ster kreñvaat ? An adanv a vefe *ansezat* enta.

2. Meur a wezh e troez Br. *kenstrollad laosk*, *strizh* gant Gl. *composé large*, *strict*. Ne gavan ket an implij-se eus *large* & *strict* e galleg. Ha diwar ziviz e rez gant an daou adanv-se ? Daveoù gallek ac’h eus ? Klevet em eus-me ober gant *composé libre*, *soudé*. Moarvat war France Culture.

3. Pet. Rob. & TLF a ro skouerioù eus Gl. *simulat-* e domani ar bredelfennerezh, h.a. Ne welan ket ez pefe lakaet se e GBLF. Ha *darvan-* eo a zegouezh amañ ivez ?

4. Soñjet em boa ivez brezhonekaat Gl. *shintoïste* e Br. *chintoegzh* ha *chintoek*, adanv (cf. hon eskemm diwezhañ). Hogen petra ober eus Gl. *les shintoïstes* ? Br. *chintoeged*, *chintoëion* ? Ha ne ve ket gwell ober gant Br. *chintoouriezh*, *chintoour*, aa. & pa. ?

5. Gl. *subduction*, en douarouriezh. Graet ez eus bet gant Br. *islínkaň*.

6. E Lavar 15/243 e kinnigez heuliañ Vallée ha mirout Br. *didarzh* a-dal da Gl. *éruption volcanique*. Meur a spesad didarzhioù zo avat evit ar volkanourien, en o zouez : *éruption effusive, fissurale, bitumeuse* ; eno e tegouezhfe ober gant Br. *didarzh*. Met petra ober eus Gl. *éruption explosive*. Emaomp amañ tre-ha-tre e trap ar gwered klañvdi. En e zanvez *Geriadur an Ebrouriezh*, e ra GC gant Br. *didarzh* ivez e domani ar steredoniezh : Gl. *éruption solaire*, Br. *didarzh heol*. Ober a ra tud Diwan gant Br. *difuc'h* en degouezh-se : Gl. *éruption solaire, stellaire*, Br. *difuc'h heolel, steredel*. Gwir eo n'eo tamm ebet an hevelep anadenn. Petra soñjez ?

7. Gl. *oculariste*, Br. *lagadosodour* ?

8. Gl. *suivisme, suiviste*, Br. *heuliouriezh, heuliour* (aa. & pa.) ?

9. Gl. *vaudouisme, vaudouiste* ? Tro am eus bet da welout un abadenn (war Arte) diwar-benn ar sklaverezh, hag en dibenn anezhi daou istorour afrikan (ur Senegalad hag ur Moritaniad) o spisaat ha resisaat an holl dermenoù en arver en domani. Termenoù heñvelster pe damheñvelster evit ar braz eus an dud. Tro din da veizañ n'hon eus ket sellet a-dost a-walc'h e brezhoneg ouzh an hanc'herieg istorel-se. Daoust ha RLN en dije bet tro da labourat war an dachenn-se ?

II – GE da MME 26 06 08

Divankadurioù GIBR a vo da embann deiz pe zeiz, evel m'hon eus lavaret meur a wech ; marteze avat e vo gwell gortoz e 'z pefe graet an dro glok eus an oberenn. Setu va evezhiadennoù da heul da c'houlennoù :

1. En *ansez-* e kinnigan *an-* kreñvaat. Chom a ra da zivizout e pe zomani(où) arverañ *ansezat* : el Louzawouriezh, el Loenoniezh, er Vezekniezh...

2. Ken bras eo ar c'hemm etre ar gerlunieriezh e brezhoneg hag e galleg ma rankomp krouiñ termenoù gallek pa zeskrivomp ar furmoù brezhonek. Da lakaat ouzhpenn ez eus meur a skol e gramadeg ar galleg : gwelout a ran e sigur *mots composés* an termenoù : *nom expansé (formant un syntagme plus étendu que le nom, mais plus petit que le groupe nominal)*, *noms composés en un seul mot*, *nom composé soudé*, *noms juxtaposés (du type nom + verbe, h.a.)*, *mots complexes, syntagmes lexicalisés*, h.a. Pezh a gont eo e ve savet ha despizet strizh termenoù brezhonek gramadeg ar brezhoneg. Evit ar c'hevatalioù gallek da reiñ dezho avat, ne c'hellomp evit an ampoent nemet reiñ gerioù da c'hortoz.

3. Ne adkavan ket an notenn a 'm boa savet a-zivout Gl. *simulation, simulateur* e ster ar Vezekniezh lezennel (gant ar ster lezennel e vez arveret an termen er Vredvezekniezh); kement ha ma 'm eus koun e kinnigen *darneuzier, maoglañv, fincher*. An termen-mañ diwezhañ a zibabfen da gentañ, hep disteurel ar re all; *finchañ* n'emañ ket pell diouzh an termen Sz. *feignig*; Sz. *malinger* a vez arveret ivez gant ar ster *fincher* (e yezh al lu, ma ne fazian = Gl. *tire-au-flanc, tire-aucul*). En alamaneg e reer gant *simulieren, vortäuschen* (# **erdouellañ*).

4. Moarvat e ve *chinto* da zeverañ en hevelep doare ha *bouda*: *chintoad, chintoat, chintoegzh, chintoek, chintoelezh*, h.a. Plas a ve ivez evit *chintoour* emichañs.

5. Afer Yann-Baol e ve kentoc'h, nemet en defe Gab ur c'hinnig d'ober...

6. Evel a ouzout e reomp gant deveradoù *blosk-* peurliesañ a-dal da Et. *explos-, explod-*.

Gab ha Yann-Baol a rofe o ali aze. Marteze e tere Br. *difuc'h-* aze (kaerat ger). N'on ket barrek avat war an domani-se.

7. Ya, Br. *lagadosodour* a hañval din dereout.

8. Gl. *suiveur, suiviste, suivisme* zo bet diouzh ar c'hiz er bloavezhioù 1968 hh. En ESB e raemp gant *heulier, heulierezh* (sl. *Emsav* 75/105 +22). Hag ezhomm zo a dermenoù all? En alamaneg e reer gant *Mitläufer*, met *Suivismus*.

9. Ne ouzon ket kalz tra a-zivout ar *vaudou*. Evel just e c'hallfed deverañ diwar an amprest Br. *vaodou* evel ma teverer diwar *chinto*, h.a. Treuzkas a ran da lizher da RLN.

III – YBAN da MME 26 06 08

Respont d'ar goulenn 5.

SUBDUCTION

5. N'on ket gwall varrek war an diskiblezh-se. Un taol arnod elkent. Gant ar S ez eo douget ar blakenn da vont dindan: neuze *danzoug* + deveradoù? Gant an O ez eo douget ar blakenn da vont dreist: neuze *dreistdoug* + deveradoù? Ali GE?

I – YBAN da GE 01 07 08

Ur goulennoù bennak :

1. Perak Br. *bor* ha n'eo ket *boron*?

2. Ober a reomp gant *nitrogen* evit N, evel ar saozneg. Ar yezh-se a ra gant *sodium azide*, an alamaneg gant *Natriumazid* evit NaN_3 hag ar galleg gant *azide de sodium* pe *azoture de sodium*, un hal eus an drenkenn HN_3 , anvet *acide azothydrique* (pe *acide hydrazoïque*) e galleg.

⌋ The weakly acidic (and potentially explosive!) hydrogen azide, HN_3 ($\text{H}-\text{N}=\text{N}=\text{N}$)
 ⌋ can also be called *azoic acid*, *hydrazoic acid*, *hydronitric acid*, *triazoic acid*,
 ⌋ or *Stickstoffwasserstoffsäure*.

E-se: ha graet e vo diwar **azot-** ivez da heul ar boazioù etrevroadel evit kediadoù 'zo? A se: $\text{HN}_3 = \text{trenkenn azothidrek (pe hidrazoek)} = \text{azidenn hydrogen} = \text{trenkenn driazoek} = \text{trenkenn hidronitrek}$.

Neuze e kav din e teu $\text{NaN}_3 = \text{azidenn natriom}$.

II – GE da YBAN 01 07 08

A-zivout Br. *bor*, ne welan ket petra a zegasfe dilezel ar furm embannet gant Vallée ha Roparz Hemon — ouzhpenn ma n'eus nemet ar saozneg pa ouzon oc'h

ober gant *boron* (kv. Al. *Bor*, It. & Sp. *boro*). Arzel Even en doa kredet erlec'hiañ Br. *iodion* ouzh iod (moarvat evit hengeltiekaat Sz. *iodium*). Skritelloù n'eus ken eus an termenou-se ha gwell na gemmañ an termenou en arver (pezh hor boa graet oc'h erlec'hiañ Br. *nitrogen* ouzh termenou Vallée *azot*, *nitraezh*, *nitraezhenn* hag Hemon *nitr* — moarvat m'hor bije da zibab hiziv e tremenjemp gant *azot*, met dibabet eo bet *nitrogen* e grez SADED ha n'eus abeg ebet da gemmañ skritell bremañ). Elsevier's *Medical Dictionary* pempyezhek (1964) a ro: Sz. *N*, *nitrogen*, *azote*, *Az*; Gl. *nitrogène*, *azote*, h.a.

Ha kudenn a welez gant an termenou etrevroadel a zo enno ar gedrann *-az-*, *-azo-*, *-azot-*? Hag a bouez eo evit an alamaneg sevel trenioù patatez diwar *Stickstoff*? Ha ned a ket an alamaneg diouzh durc'hadur ar yezhoù arnevez etrezek ar berrañ gwellañ?

I – MME da GE 25 08 08

Goulennoù

1. Gl. (*se*) *spécier* ac’h eus lakaet a-dal dezhañ Br. *spesata* (cf. Lavar 09 & 10). Klask a ran skouerioù eus arver ar verb e galleg, met ne gavan hogos netra. Ne c’heller ket kaout *Encyclopedia universalis* keflinenn, siwazh... Ha skouerioù ac’h eus-te?

2. Ober a reas A. Even gant ar verb *sporañ* cf. *Bevoniezh* pp. 54 & 60, moarvat evit Gl. *sporuler*, *produire des spores*, evel m’en kaver ivez gant RH e GEBR (*sporañ* v. krouiñ spor). Ar verb-se a dalvez evit kement ha: *se reproduire par spores*. Daoust ha ne ve ket resisoc’h Br. *sporouennañ* (spor + gouennañ) en degouezh-mañ, pe re zeskrius eo (ar pezh nad eo ket fall bep tro da ’m meno).

3. Gl. *pubertaire*, Br. *kaezourel*? Ne gaver ket an deverad-mañ en hor geriadurioù. Cf. *âge pubertaire*, *retard pubertaire*, *crise pubertaire*, &a. Moarvat n’eo ket ret ober bep tro gant an adanv. *dale kaezouregzh* a zle bastañ, da skouer.

4. Gl. *stomachique*, er vezekniezh, “a aesa an treizhañ boued” (Pet. Rob). Kavet em eus ganit *-ar stomok* er gorfadurezh.

5. *Stomato*-?

6. Gl. *aire striée*, *muscles striés* (korfadurezh) a lennan e Pet. Rob. Ne welan netra e GEGO. Br. *gorread rizennek*, *kigennoù rizennek*?

7. Gl. *sporadique*, h.a. a welan a implijer e domani ar vezekniezh.

8. Gl. *caténaire*, adanv a arverer e domani ar gorfadurezh, hervez Pet. Rob.

9. Gl. *protocolaire*, Br. *komenenadel* pe *komenel* a ve sufiz?

10. E GSTL (cf. 933 conversationnel) e taveez d'ur mellad Gl. *interactivité*, met n'eus mellad ebet...

11. Gl. *mégalithisme*. Ha degouezhout a ra Br. *neurvaenouriezh*? Ne gaver ket ar ger gallek er geriadurioù boas na kennebeut all en hor geriadurioù-ni. Ned eo ket diezhomm avat en ur geriadur Gl./Br. Bet on nevez zo oc'h ober ur weladenn da garn Barnenez, hag arveret eo ar ger en embannadurioù ledañ gouiziegezh e gwerzh war al lec'h; moarvat en en kaver ivez en ur bern plasoù all brudet evit o meurvein.

12. Ha graet ez eus bet gant deveradoù *tsar*- e kentelioù istor Saded? (cf. *tsarisme*, *tsariste*) (ne adkavan mui va gervaoù...).

13. A-hed niverennoù Lavar e reer anv eus Gl. *structure* ha lod eus e zeveradoù. E Lavar 10 KIS 451 ez poa savet ur pennad a blede gant ar ger-se ha gerioù all nes dezhañ dre ar ster. Mankout a ra ur pennad hollek diwar-benn ar ger, o resisaat arver an termennoù brezhonek a zo war ar marc'had e-keñver ar c'hemeradurioù gallek: *fram*-, *lun*-, *struktur*-, h.a. Kavout a ra din e tenn an deveradoù diwar *lun*- da c'hounit tachenn diwar-goust *fram*-, met marteze ez eo me a dreuzvez an traoù!

II – GE da MME 25 08 08

Trugarez evit da gasadenn. Ar wech diwezhañ ma kasis ur valad dit (ha da Mikael war un dro) e voe d'an 11 08.

1. Ar reveziadenn nemeti a gavan eus Gl. (*se*) *spécier* eo an hini a venegan war La-10 132. E nep lec'h a hent all (*Encycl. Univ.*, *Wikipedia*, *Dict. Biol. PUF*) ne gavan roud eus ar verb. Setu an arroud gant Teilhard de Chardin: “En première approximation, se spécier (ou plus simplement, au neutre, « spécier »), pour une portion de matière vivante, c'est se fragmenter, statistiquement, en un certain nombre d'amas définis par un certain assemblage de caractères communs” (*La vision du passé*, 367).

2. Br. *sporañ* “furmiñ spor”; *sporouennañ* zo da intent “gouennañ dre spor” (n'ouzon ket ha kevatalioù e rezh gerioù untamm zo er yezhoù all, met ne ve ket un abeg evit disteurel ar verb-se).

3. Ur gudenn bleustrel a sav gant deveradoù Br. *kaezour*. Ne hañval ket bezañ anavezet gerdarzh ar ger; DEBM a veneg hKb. *caitoir* na gavan roud anezhañ e nep lec'h. Bezet pe vezet, dre e ster kentañ e verk *kaezour* ur rannbarzh korf. Alese *askorn kaezour*. Diwar skouer al latin ma teverad diwar *pubes* “blev ar c’haezour” an termenoù o venegiñ ar grennarded (*pubentes*, *puberes*), an oad ma teraou kreskiñ ar blev oadour (*pubertas*), e voe deveret e brezhoneg diwar *kaezour*: *kaezourek*, *kaezoureg*, *kaezouregzh*. Penaos luniañ an adanv o taveiñ d’ar gaezouregzh? An deveradur reol a zegouezhfe gant *kaezouregzhel*, charbañ na gredfen kinnig. Tremen gant *kaezouregel*? Evit *kaezourel* a zave d’ar c’haezour pe d’an askorn kaezour (Gl. *pubien*), kv. Br. *kaezourost*, Gl. *pubalgie*); (GReg. a ro *kaezour* evel kenster da *kaezouregzh*, pezh na zegas ket diskoulm dimp). Ober a rafen gant *kaezourek*, en ur zilezel evit ur wech reolenn Vallée, ha kinnig ar c’hevatalderioù: *kaezourek* 1 *pubère*; 2 *pubertaire*. Evel ma lavarez, e vemp tuet da lavarout: *oad ar gaezouregzh*, *enkadenn ar gaezouregzh*, *dale kaezouregzh* koulz ha *oad kaezourek*, h.a.

Ur gudenn heñvel ’m eus bet da skarat c’hoazh: etre pluskenn an empenn hag ar mel a-livenn ez eus un hordenn graet gant gwiennoù navel a zo astennoù diouzh neuron loet er bluskenn, korf an neuron-se o vezañ a stumm pikernennek, anezho ar *c’helligoù pikernennek*. Alese, e reer eus hordenn ar gwiennoù an *hordenn bikernennek*, eus an azoniad diwar anaf an hordenn-se an *azoniad pikernennek*, h.a. An deveradur valleeek a c’houlennje *pikernennegel* ha zoken *pikernennegennel*! El latin mezegel hag er yezhoù arnevez all e reer ivez *cellulae pyramidales*, *fasciculus pyramidalis* hag evit an azoniad: Gl. *syndrome pyramidal*, Sz. *pyramidal syndrome*.

4. Gl. *stomac(h)*- zo bet dilezet pellik ’zo gant lavar ar Vezekniezh, e gounid *gastr*-. Evit Gl. *stomachique* zo un termen eus mezekniezh ar Grennamzer aet di-arver pelloc’h ’zo c’hoazh. Hiziv e vez graet (ha c’hoazh en ur yezh amresis) gant Gl. *eupepsie* “koazhadur bonan”; Gl. *eupeptique* 1 “(lia) a aesa d’ar c’hoazhañ” (dilezet ivez), 2 “a-zave d’ar c’hoazhañ bonan”; Gl. *dyspepsie* “strafuilh er c’hoazhañ”, Gl. *dyspeptique* 1 “gant strafuilhoù koazhañ”, 2 “a-zave d’ar strafuilhoù koazhañ”, (Br. *hegoazh*; *hegoazher*, *hegoazhel*; *migoazh*; *migoazhek*, *migoazhel*). Da ’m meno eo gwell lezel deveradoù *stomac(h)*- da gousket en o bered hep klask ijinañ un istor a ’r brezhoneg evel pa vije.

5. Gl. *strié* er Gorfadurezh a ginnigan da gevatal dezhañ Br. *rizennek*: *fibre musculaire striée*, *gwienn gaher rizennek*; *aire striée*, *leur rizennek*; *corps strié*, *korf rizennek*. Derc’hel a ran digemm *rizennek* (evel ma ran evit *pikernennek*) er geriennoù klinikel o taveiñ d’an elfennoù korfadurel *rizennek*: *syndrome strié* (Sz. *striatal syndrome* avat, pa sell ouzh ar *striate body* pe *striatum*), *azoniad rizennek*, h.a.

6. Setu un arroud eus GEVEZ-2 ma kavez un arver eus ar c'hevatal a roan da Gl. *sporadique*, Br. *skignek*:

borrélioses [...] poreoù broreuziat, darreuziat pe skignek [...].

An destenn c'hallek keñverek zo: *maladies infectieuses endémiques, épidémiques ou sporadiques*.

7. Setu an isvellad eus GEVEZ-2 ma kavez meneg eus Gl. *caténaire*:

(-)catén-

-caténaire: *qui se rapporte à une chaîne de ganglions lymphatiques ou de ganglions nerveux, ou d'une chaîne moléculaire* -hedadel, -kefel, -digorvell: a-zave d'un hedad gwerblennoù pe d'ur c'hef kangrennoù pe d'un digorvell molekulel • *hormone polypeptidique monocaténaire* hormon polipeptidek undigorvell

8. Gl. *protocolaire*, Br. *komenadel* pe *komenadek* hervez ar c'hemeradur.

9. Ya, gwir eo, e GSTL emañ ar melladoù *interactif, interaction* ha n'eus mellad *interactivité* ebet. Hervez ar c'hemeradur: *etrewezhiañ, etrewezhiezh, etrewezh-iadelezh*. E degouezhioù all, en ur ster hollek, ez eus bet graet gant *etrewered*.

10. Setu a lennan war Wikipedia; “Le mégalithisme ou art mégalithique est une forme d'architecture que les peuples de l'époque néolithique (environ 3500 à 2000 av. J.-C.) ou beaucoup plus rarement de la protohistoire ont pratiquée un peu partout en Europe et dans le monde.” Moarvat e tere da ginnigadenn *meurvaenouriezh*.

11. En HYZK 183 347 e kavan an daveoù *tsarek* 50/29; *tsarel* 161-162/94. Moarvat e terefe an un mod deverañ hag evit *roue*: *tsarel, tsarek, tsarelezh, tsaregezh, tsarelour, tsarelouriezh*. Sk.: *ar renad tsarek; an tsaregezh, an tsarouriezh* (hervez ar c'hemeradur). Merkañ ne c'hoarvez kemmadur ebet gant *ts-* a zo ur soniad dioutañ (GP a arboueze an devoud).

12. A-zivout Gl. *structure*, sl. GSTL ¶¶ 3991, 4228. Na vir ket e reer ivez gant *strukturelour* h.a. a-zivout ar skol semiotikel.

I – MME da GE 05 08 08

Dec'h em boa bet ur bellgomzadenn a-berzh Gab a-zivout berradurioù. Mar komprenan mat en deus adlakaet war ar stern labour Goulven da sevel ar gerva en doa boulc'het betek deroù P. Chiantusat trevell mard eus! Met benveg labour dispar mard eus ivez. Kinnig a ra ober gant GEVEZ-1 evit al levrenn gentañ eus da c'heriadur ar vezekniezh; kinnig a raen dezhañ ober kentoc'h gant GEVEZ-A, un tamm mat eeunoc'h ha sklaeroc'h da gompren. Nemet lavarout a ra din ned a al levrenn gentañ nemet betek Gl. *auscultation* hag e kav gwelloc'h neuze ober gant e zibab. Daoust ha gerioù all zo da vezañ ouzhpenn el lizherenn A avat? Petra a vo ganit en eil levrenn, gerioù eus al lizherenn B hepken, pe ivez dibenn al lizherenn A? Moarvat ivez e vo lizherennoù gallek a vo enno kalz muioc'h a dermenoù eget lizherennoù all. Al lizherenn E marteze. Petra a ri en hevelep degouezhioù, div levrennad pe unan hepken? Hervez ma rakwelez an embannadur, gwelit ho-taou pehini eo an diskoulm gwellañ.

Daoust hag RLN en dije savet ur c'heriaoueg an Istor? Ne zleje ket bezañ ul labour dreistpenn, o loc'h diwar gerva kentelioù SADED. Hag un dra dalvoudus e vefe er skolioù: kelennerien 'zo a vefe mil laouen o kaout hevelep benveg, ha lec'h a gavfe aes e rummad geriadurioù arbennik Preder. Staget e oa Reun An Hir gant ul labour a-seurt-se, met n'en doa ket bet amzer da vont gwall hir ganti.

Goulennoù

1. Petra eo istor Br. *gremm*? N'emañ ket e GIBR. Gwelout a ran gant DCFB e voe arveret ken abred hag Emsav 03.

2. Gl. *sociétariat*, Br. *kevarzhiezh*?

3. Gl. *solécisme*?

4. E Lavar 11 KIS 513 ec'h eus graet gant Br. *kreudadur*. N'emañ ket er gerva. Petore ster a roez dezhañ? Ha degouezhout a rafe Br. *kreudelaat* gant Gl. *somatiser*?

5. Gl. *sophrologie*, Br. *sofrologiezh*?

6. Graet ec'h eus e Lavar gant Br. *sofegezh*, Gl. *sophisme*. Ha gallout a reer ober Br. *sofegour* eus Gl. *sophiste*?

7. E GEAK e lennan Br. *hefil*, *hefilded*, Gl. *sophistiqué*, *sophistication*. Petra eo istor ar ger? Ne gavan ket daveoù e gervaoù Preder & Emsav. Ha tu zo d'ober gant Br. *hefilaat*, Gl. *sophistiquer*?

8. E Lavar 08 p. 254 e rez gant Br. *andag*, Gl. *spasme*. Gwelout a ran ivez kenstrolladoù strizh e GEVEZ-A. Ha dereout a ra Br. *andagek* a-dal da Gl. *spasmodique*, Br. *andageg -ion*, Gl. *spasmophile*, Br. *andagegezh*, Gl. *spasmophilie*?

9. Petra rez eus Gl. *médecin traitant*?

10. 10. GEAK a ro *enkemmad*, Gl. *amendement*. Hag *isenkemmad* a zegouezhfe gant Gl. *sous-amendement*?

11. Gl. *sous-qualifié*, *sous-qualification* (d'un ouvrier), Br. *isperzhek*, *isperzhegezh*?

II – GE da MME 09 08 08

Da c'houlennoù :

1. Br. *gremm* a voe degaset er Fizik a-dal da Gl. *énergie* (ML^2T^{-2}). Amprest Kb. *grym* eo; meneg a ra Fleuriot eus ar ger (DGVB 179, v^o *gredm*).

2. Neuennus e hañval bezañ ar c'hemm etre Gl. *association* ha Gl. *société* (e-keñver gwir ez eo *association* ur c'heal a wir amaezhel, *société* ur c'heal a wir keodedel hag a wir kevredin). Evel a welez dre GEAK, n'eo ket stabilaet bodad ar c'hevatalioù brezhonek nag ar c'hemeradurioù gwir anezho (dre an abeg eeun ma n'eus ket a wir brezhon!); dre vras e tenn GEAK da lakaat *kevarzhe* adal da *association*, *kevredad* adal da *société*, hep lezel a-gostez an termennoù koshoc'h: *breuriezh*, *kenseurtiezh*, *unvaniezh*, h.a.

Evit Gl. *sociétaire* a hañval bezañ arveret a-geñver ken gant *association*, ken gant *société*. Er c'hevredadoù ez eo *sociétaire* kenster da *détenteur de parts* (Sz. *shareholder*, Al. *Teilhaber*, Br. *piaouer lodennoù*, *ranndalc'her* — da skouer er

Comédie Française o devez ar *sociétaires* perzh er buzadoù, a-gevenep d'ar *pensionnaires* a zo gopridi). Evel just, e c'haller ober gant Br. *kevarzh* evel kevatal da Gl. *sociétaire* en arverioù 'zo. Ober a rafen gant Br. *ranndalc'her* e tro ar c'hevredadoù. Soñjal a c'haller ivez e Br. *kevarzhead* e tro ar c'hevarzheoù. En ur ster hollekoc'h e ven tuet da heuliañ Sz. *member* hag ober gant Br. *ezel* na mui na maez (evel ma ra Kembreiz gant *aelod*).

E berr, e hir kentoc'h, a-dal da Gl. *sociétaire* e kaver termenoù GEAK : *kevarzh* (a ster ledan tre = "kevatal e renk, e vri, e wirioù"), *kilezour*, *kevelour*, [*keveler* a gaver e GEAK gant gwiroc'h abeg a-dal da Gl. *partenaire*], *kevredour*, *ezel*; lakaat a rafen ouzhpenn : *ranndalc'her*, *kevarzhead*...

Da heul, a-dal da Gl. *sociétariat* e welfen : Br. *ezeliezh* (kv. Sz. *membership*, Kb. *aelodaeth*) er ster hollek, ha Br. *ranndalc'heriezh*, *kevarzheadiezh* er sterioù dibarek ; diegi 'm be o kinnig devedadoù en *-uriezh* en askont da gemeradurioù all al lostger-se.

3. Gl. *solécisme*, sl. La-14 380-381.

4. E La-11 28, e ran eus Br. *kreudadur* keñvereg *bredadur*; evel ma 'z eo *bredadur* teskad an doareoù dibarek eus bred un den, ur bobl, h.a., ez intantan *kreudadur* evel teskad an doareoù dibarek eus ar c'hreud (perzhioù bevedourel) anezho. Ne welan kevatal gallek ebet, nemet e ve *physiologie* en ur c'hemeradur arlezat dispredet, pe c'hoazh *tempérament*, *constitution*...

5. Betek ma teuy ur *sofrologour* da zisplegañ din petra eo ar *sofrologiezh*, e ran gant an termen-mañ diwezhañ.

6. Hervez reizhiad dezneuziañ Roparz Hemon ez a Gl. *sophisme* da Br. *sofegezh* ha *sophiste* da Br. *sofour*. Anzav a ran n'on ket entanet gant ar stumm-mañ diwezhañ, pezh a 'm atizfe da furmiñ termenoù du-mañ. Klask a rafen deverañ diwar Br. *eul*. Evel ma 'z eo dedroet ster ar ger-mañ, e talvez "ster enkelat a vez dindan ar ster diskelat". An *dareulañ* da skouer zo dazlammat diwar an eul evit gwiskañ ur furm nevez war ar ster. Da skouer, ent eulel e c'houglever kenglot etre ar gwin hag ar gwad, alese an *dareulad* a zo leterc'hañ ar gwin evel "gwad ar gwini". Ar sofegezh ivez a emvata eus an eul, n'eo ket avat evit reiñ nerzh d'ar ster, met evit touellañ ; da skouer : "Breizhiz omp ha n'eo ket Gallaoued, hogen Breizhiz zo Gallaoued, alese n'omp ket breizhat" (ster enkelat "Breizhiz" ha "Gallaoued" (I) zo disheñvel diouzh ster enkelat "Breizhiz" ha "Gallaoued" (II), touellus eo enta an dezreadur evitañ da vezañ reizh en e furm diskelat). Sevel a rafen un termen diwar batrom *dareul-* en ur gemmañ rakger ; soñjal a ran e *troz-* (nes ent sonel hag ent sterel da *treuz* ha *trais*, sl. DGVB 322-323) : *trozeul-*, *trozeulañ*, *trozeulad*, *trozeuler*, h.a.

Evel termenoù istorel, e talc'hfen d'ober gant *sofist*, *-ed*, *sofistik* : "Ar sofisted kentañ ne oant ket trozeulerion, deskourion ar furnez e vennent bezañ ; teskad

o doazhadurioù oa ar sofistik; tamm ha tamm avat e trojont e trozeulerion hag un trozeulerezh ne voe ken ganto ar sofistik.” Prederourion ’zo hiziv a ra eus ar Sofistik ur rann eus ar Boelloniezh o plediñ gant diorzherezh an trozeuladoù end-eun.

7. Istor *hefil-* a lezan Yann-Baol, aozer an termenoù-se, d’e gontañ dit.

8. Deveradoù *andag* zo evel boaz: *andagek*, *andagel*, h.a. Sk.: *penngamm andagel* (*torticolis spasmodique*). Gl. *spasmodique* a roan dezhañ ivez ar c’hevatal Br. *dasstrizhek*, da skouer er mellad-mañ eus GEVEZ-2:

bronchospasme ◇ **bronchospasm** ◇ **bronkezandag** g.

argrezad dasstrizhek kaherioù ar bronkez

Gl. *spasmophilie* (termen krouet gant Escherich e 1909) zo ur skritell war un teskad strafuilhoù bihan o deus da welout a-bell gant an andagoù; aozerion ’zo a gomz kentoc’h eus *tétanie chronique constitutionnelle*; re all a zistaol revoud an anaez-se. Bezet pe vezet, gant an un skritelloù e tleomp chom: *spasmofiliezh*, *tetaniezh henek a-c’henezh*.

9. E Frañs, hervez kenouestl mezegel 2004, ez eo ar *médecin traitant* ar mezeg karget “da respont d’ar goulenm prederiadur kentañ” ha, mar bez ezhomm, “da zigeriñ d’ar gouziviad hent an heuliad kenurzhiet a brederiadoù”. An termen *traitant* zo ur skritell hep mui, rak mar kas ar c’hlañvour etrezek ur mezeg all, e vo hemañ *traitant* ivez — *médecin correspondant* a vez graet anezhañ avat e testenn ar c’henouestl. Eus hennezh, ober *mezeg kentañ* pe *mezeg kentamoug*, eus hemañ, *mezeg eilamoug*?

10. Ya, *isenkemma* moarvat. Ali Yann-Baol.

11. Heñvel dra, *isperzhek*. Ali Yann-Baol ivez.

III – YBAN da MME 11 08 08

Respont d’ar goulennoù 7., 10. & 11.

SOPHISTIQUE

7. Br. *hefil-* n’eo ket da vezañ lakaet a-dal da holl sterioù Gl. *sophistiqué*, ne ra dave nemet d’ar c’halvezderioù blein, kemplezh, diorreet, araokaet, ijinek, tuniek. Ur c’halvezder hefil eo unan a ziskouez ijin ha tun. En ur galleg poblek e ve lavaret ivez « *C’est sioux* » (distaget /*sjuks*/) e-lec’h « *C’est sophistiqué* ». E VALL p. 668 e lennan “**Ruse**, en bonne part *ijin* m. *gwévnved-spered* f. *fil* T m.,

filenn C f.” Kentoc’h eget deverañ diouzh *tun*, *troidell*, *ijin* gwall garget endeo e ’m eus kavet gwell mont gant *fil*, diarver betek henn. War a hañval en deus ar ger-se graet e doull.

SOUS-AMENDEMENT

10. Ya, *isenkemmañ* a hañval din ivez bezañ kevazas.

SOUS-QUALIFIÉ

11. Gl. *sous-qualifié*, Br. *isperzhek*, ya moarvat.

I – LM da GE 19 08 08

ÉMINEMMENT HYDRAULIQUE

Trugarez evit da gasadenn a 'n deiz all. Emaon o labourat en-dro war **kalkar* ha *raz*. Penaos e trofes Gl. *éminemment hydraulique*? *dourrenel kenan*, *-dreist*? *Gourdourrenel*? A-raok embann GEKIM e ranko Yann-Baol plediñ dre ret gant kudenn Gl. *calcaire* ha deveradoù (va c'hinnigoù: *maen-kalc'h* – Kb. *calch-*, *maen-kalk* –Al. *kalkstein-*, pe eeunoc'h marteze, **kalkar*). Frazennoù 'zo a zeufe diaes da intent mar be dalc'het d' an anvadurioù henvoazel evel a c'helli gwelout en destenn a gasin dit en deizioù a zo o tont. Ya, tu a ve din kemer perzh e stummadur ar re yaouank. Da studiañ (Breizh zo hir he fri).

II – GE da YBAN 20 08 08

Setu ar valad a zegemeran digant Laorañs. Me gav din e koll kalz amzer gant hanc'herieg ar *raz*. Poent terriñ mogerioù ar milendall. E 'z respont dezhañ, ro da ali ivez war *éminemment hydraulique*, termen na lavar netra din — a-walc'h din evit an ampoent gant rinoù an hangaeoniezh!

III – GE da LM 20 08 08

Trugarez evit da valad. He zreurkas a ran da Yann-Baol. Goulenn a ran outañ respont dit ivez a-zivout *éminemment hydraulique* a zo e-maez krenn eus va siperezh: bac’het on e-kreiz rinoù an Hangaoniezh... A du ’rall eo rinek din lavar ar Fizik un disterig diorreet. A-zivout dalc’hioù stummañ ar remziad nevez, emañ Mikael diouzh e du o tuta stummerion...

IV – YBAN da GE 23 08 08

A-zivout *éminemment hydraulique* eo ret din gounit un tammig skiant, rak ne ouzon ket kalz a dra evit ar mare (sl. YBAN da GE 09 09 08).

Evit a sell *calcaire*, e kav din ez eus a-walc’h gant *razek*, *razel* aa. ha *maen-raz* pe *razvaen*. Forzh penaos Kb. *calch* a dalvez **raz**. Neuze, perak erlec’hiañ *calc’h* ouzh *raz*? Kement-se a ya a-enep d’ar reolennoù hon eus digejet tamm ha tamm. Vallée a ra ivez gant *razeg* b. *-où*, *-i*, *-ier* evit Gl. *causse* ha gant ar ger-se e raemp p’edomp un ugent vloaz bennak ’zo er *Causse-Méjean*, badezet ganimp *Razeg Mezon*. Ha ne welan ket muioc’h petra a zegasfe **kalkar*.

Menegomp ivez ur c’herentiad elfennoù Gl. *chalcogènes*, eleze elfennoù ar 6^{vet} bann O, S, Se, Te, Po, a ’m eus graet *kalkuzennoù* anezho, furmet evel haluzennoù. Ul liketenn ned eo ken.

<http://www.lbs.fst.u-3mrs.fr/Minerale/fam-p-6.htm>

Chom a ra kudenn *argile*. N’eus ket gwall bell e kleven er skingomz (ne ’m eus ket mui soñj petore skinva) un den o komz a-zivout ar poderezh. Dedennet on bet gant an diforc’h a lakae etre *pri prad* ha *pri arjil*. N’eus nemet an eil a dalvez evit ober podoù. Trawalc’h da ziskouez ned eo ket azas ger ar yezh voutin ha lennegel *pri*, adalek ar mare ma komzer eus diskiblezhioù kalvezel pe skiantel.

Neuze: <http://fr.wiktionary.org/wiki/argile>.

Amprestañ *argila*? Teurel evezh e ra ar saozneg. ivez gant *argil* : “Clay (esp. potter’s)”. Pe neuze tennañ udb. eus ar c’heltieg *gliso*- “blanc, brillant”, pa zeu *argile* eus ar gresianeg *argillos* < *argos* “gwenn, skedus”? Evidon ez afe a-walc’h *argila*. Ouzh *gliso*- e c’haller marteze liammañ Iw. *glé* “sklaer, skedus”, e kerentiez gant *glan*, *glas*, *glein*, *gloev*. Neuze empentiñ Br. *gleiz*? N’emañ ket pell diouzh Gl. *glaise*, liammet evit tud ’zo ouzh Sz. *clay*.

I – LM da GE 22 08 08

Un tammig sikour c’hoazh! Bez’ e ’m eus ezhomm ur c’hevatal brezhonek da Gl. *eau de gâchage*. Arveret e vez *gâcher* (pa zaveer d’ ar morterioù) evel ma reer gant *délayer* evit a sell ouzh ar bas krampouezh. Furchet ’m eus ar geriadurioù ha kavet :

- GÂCHER > GBAV.: priennañ, DCFB. ha DBGA.: meskañ, VALL.: diveskañ, NDBF.: meskañ
- DÉLAYER > GBAV.: distrempañ (an toaz), DCFB.: disliñviñ, glec’hiñ, diswalc’hiñ (hep nep skouer), DBGA.: meskañ, kemmeskañ, VALL.: meskañ, NDBF.: glec’hi(a)ñ

Bet Martial dre bellgomz war an divoud; div skouer gant Br. *diveskañ* en deus dastumet, an eil o tennañ d’an teil (“diveskañ teil gant dour”) eben d’ ar c’heginañ. *di-* kreñvaat a gaver aze. Petra eo da soñj?

II – GE da LM 22 08 08

Ur savboent damkanek ne ’m eus ken war dermenoù micherel evel Gl. *gâcher*, *délayer*, h.a. Kentañ tra d’ober eo klask an termenoù arveret gant ar vañsonerion vrezhonek, lakaet ne vent ket holl aet da anaon. Martial a ra moarvat dave da skridoù. Emichañs n’eo ket bet embannet an holl imbourc’hioù graet war deodyezhoù an 20t kantved. Ha goulennet ’c’h eus ali Gwennole Ar Menn? D’an

eil, ha kavet e ve gerioù teodyezhezhel pe get, e vo dav andalañ derez resisted an termenoù arnodet : astenn sterva pep hini, e se an anforc'hellegezh anezho. Da skouer, *meskañ* zo ledan e sterva ha bras e forc'hellegezh.

Dreist holl, mont d'an traoù o unan. Kement ha ma komprenan, e komzer aze eus an aozadoù o tisoc'h a lakaat kejañ liñvennoù ha sonnenoù ; an aozad disoc'h a c'hell bezañ ul liñvenn (ma ne fazian, en dro-mañ e reer e galleg gant *diluer, dissoudre, étendre, allonger*) ; an aozad disoc'h a c'hell bezañ ur meskad a barzhioù en arvez sonnel ha liñvel (Gl. *délayer, gâcher, détremper*). Damant ar yezhour brezhonek a zle bezañ hepkoriñ ar forc'hellegezh a ve arverañ an un verboù evit an daou vod.

Un damant all e tle bezañ hepkoriñ forc'hellegezh un termen a ginnigfed arverañ war lies tachenn. Da skouer, a-douez an holl sterioù lakaet gant ar geriadurioù war *glec'hiañ* e 'm eus ranket dibab unan resis e lavar ar Vezekniezh : lakaet 'm eus *glec'hiañ* da gevatal Gl. *infuser*. Meskus e ve reiñ ur ster kalvezel all e-maez ar Vezekniezh. Evit *disgwalc'hiñ*, e kinnigan en e gichen, dre drestummañ, *dizolc'hiñ* [BrW. *dizolhein*], kevret gant *amolc'hiñ* a-dal a-getep da *diluer* hag *éluer*, alese an dizañjer e ve arverañ *disgwalc'hiñ* gant ur ster all war un dachenn all.

Dav gouzout ivez hag ezhomm 'zo eus daou dermen brezhonek a-dal d'an daou dermen gallek *gâcher* ha *délayer*. Evel just, mard eo kenster an daou verb, *délayer* o vezañ hollekoc'h, genadel, e-keñver *gâcher*, hemañ o kaout ur c'hemeradur dibarek, spesadel, hag o sellout ouzh ar mortar hepken. Ur mañsoner hepken a lavarfe dimp...

Kas a ran an eskemm-mañ da Yann-Baol, Mikael ha Gab kenkaz m'o defe mennozioù resisoc'h eget va re.

III – LM da GE 22 08 08

Me eo adarre... Re brim on bet o kas dit va malad kentañ, un dra bennak all 'm boa da c'houlenn ouzhit. D' ober mortar, d' ober betoñs ez eus ezhomm eus ur glener : raz pe simant, dour, traezh hag e degouezhioù zo grouan, kanab hag all.

Ar re-mañ diwezhañ traezh, grouan, kanab zo anvet "*agregats*" dre wallarver e galleg ar mañsonerezh. Evit Gl. *agregat* e ro GEFIZ Br. *kevelstrollad*. GBAV a ro Br. *toueziad* (na gavan ket fall en abeg d' e skorted). Anat ne zegouezh ket nag an eil nag egile evit ar pezh a 'm eus da dreiñ. Petra ober eus an elfennoù-se a c'hell bezañ meinel, struzhel pe all (polistiren...)?

IV – GE da LM 23 08 08

Studiet eo bet ar stroll gerioù en dro da *agréger*, *agglomérer*, h.a. e 1977 (sl. KIS-186, La-07 69 hh.). Er Vezekniezh e kinnigan deverañ diwar *daz*-, sl. GEVEZ-1. Ar gudenn amañ n'eo ket diskoachañ stirannoù nevez, met ober an dibab a-douez ar re a zo. Boulc'het mat e voe an dibab-se e KIS-186. Chom a ra da echuiñ al labour dre un emglev da vat etre ar yezhourion, Yann-Baol en o fenn pa denn an danvez d'an domani ma kas e imbourc'h. Ur gudennig a welan diouzh va zu: hag anadenn an *dazañ* er Vezekniezh he deus a-walc'h da welout gant anadennoù kenglenañ an dafaroù meinel evit ma ve arveret an termen *dazañ* a-zivout ar re-mañ ivez? E galleg e reer gant *agréger* en daou geñver — n'eo ket un arguzenn skarus evel just.

I – MME da GE 09 09 08

Goulennoù

1. GEAK a ro Br. *goudrovanel* a-dal da Gl. *subtropical*, ha danvez GEEBR *goudrovanat* (& gerioù all en -at : kehederat, &a). Hag ezhomm zo eus an daou zibenn -el & -at? (Te ivez a ra gant Br. *goudrovanel* en ur pennad db. *jet-stream*, cf. Lavar 15 KIS 773).

2. Bepred e domani an douaroniezh, perak Br. *isandezat*, Gl. *subandin* (cf. renabl GC) hag ar gerioù all o kregiñ gant *gou-*; degouezh disheñvel gant ar menezioù? (neuze : *isalpat*, &c.).

3. Gl. *subfébrile*, Br. *gouderzhiennek*?

4. Daoust ha *seulad* ha *dindanad* zo heñvelster?

5. « (...) ces ancêtres communs s'étaient trouvés divisés en deux populations aux contraintes adaptatives différentes – contraintes alimentaires imposées par les circonstances, contraintes staturales et locomotrices consécutives. » (*Le genou de Lucy* – Yves Coppens, éd. Odile Jacob, p. 31). Gl. *statural*, Br. *korfadurel*? (Ober a reer dija gant *korfadurel* a-dal da Gl. *anatomique*). En degouezh-mañ end-eeun, e ve marteze gwell treiñ an adanv gant an anv-verb... Met degouezhioù all zo, da skouer : *retard (de croissance) statural*; moarvat ec'h eus bet tro da blediñ gant ar skouer diwezhañ-mañ, evel gant Gl. *statur-pondéral*...

6. En hevelep levr p. 48 e ra anv an aozer eus Gl. *degré spécifique* & *degré générique*, ar pezh a drofen gant Br. *derez spesadel* & *derez genadel*, nemet

n'ouzon ket hag ar ger *derez* eo a zere amañ : « Le zoologue dit que, par définition, le degré de différence minimal entre deux formes animales qui ne sont pas interfécondes s'appelle le *degré spécifique* et les formes sont appelées des espèces ; en dessous de ce seuil, se rencontrent donc les sous-espèces ou races, qui elles, sont interfécondes ; au-dessus, au contraire, le degré de différence immédiatement plus important que celui d'espèce s'appelle le *degré générique* et les formes se nomment des genres. »

7. Gl. *interfécond*, *interfécondité*, Br. *etresperius*, *etrestrujus* (-ted) ?

8. VALL (mellad **sujet**) a ro Br. *liñvadus*, Gl. (fleuve) sujet aux inondations. A-raok gwelout kement-mañ, soñjet em boa ober gant *liñvadus* evit treiñ Gl. (terrain) inondable, submersible. Marteze e c'hall talvezout en daou zegouezh, ar c'hemperzh o sklaeraat. Petra soñjez ? (n'eo ket bet adkemeret Br. *liñvadus* e GIBR).

9. Gl. *substantialité*, Br. *solwezelezh* ? (ne 'm eus ket eñ kavet e gervaoù Lavar).

10. Gl. *autosuggestion*, Br. *emc'houdro* ? (cf. da bennad e Lavar 17 p. 369).

11. Gl. *sulpicien*, Br. *sulpisian*, *sulpikian* ?

12. Gl. *superlatif*, Br. *usrez* ; *derez uhelañ* ; Gl. *superlatif absolu*, Br. *dreistrez*. Hogen Gl. *adverbe superlatif*, *préfixe superlatif* ?

13. Gl. *pronation*, *supination* ?

14. Gl. *fossile* aa. & pa. ha deveradoù. Graet ez eus bet gant Br. *karrekaenn* (+ *karrekaat*, *karrekaus*). Degouezhout a ra ar gerioù-mañ kentoc'h gant Gl. *pétrif*-, petra bennak ma kaver ivez deveradoù diwar *maen*... Met en em gavout a c'heller ivez gant troiennoù pe frazennoù evel : *fossilisation par pétrification* pe c'hoazh : *le cœlacanthe est un fossile vivant*. Anat eo ne zegouezh Br. *karrekaenn* degouezhioù-mañ. GIBR a ro Br. *fosilenn* b. -où ha NDBF *fosilenn* b. *fosilou*. Moarvat eo gwell tremen gant Br. *fosil* g. -où hep mui, an dibenn -enn o vezañ diezhomm ha pounneraus hep degas stlenn. Setu en em gavfed gant ar gerioù-mañ er yezh resis :

Gl. *fossile*, m. Br. *fosil* g. -où

Gl. *fossile*, adj. Br. *fosil* (?) *fosilek* (?) .

Gl. *fossiliser*, Br. *fosilekaat*.

Gl. *fossilisé*, Br. *fosilekaet*

Gl. *fossilisable*, Br. *fosilekadus*.

Gl. *fossilisation*, Br. *fosiladur* & *fosilaat* pao.

Gl. *fossilité* (caractère de ce qui est fossile), Br. *fosilegezh*.

Gl. *fossilifère* (qui renferme des fossiles), Br. (?) *fosilek*, *fosilus* (?)

Gl. *fossilisateur*, Br. *fosilekaus* (marteze e c'heller ivez kavout e Gl. ar ger-se implijet da bennanv, neuze hor befe Br. *fosilekaer* g. *-iouù*; kavout a reer avat Gl. *agent fossilisateur*).

Petra soñjez?

II – GE da MME 09 09 08

Trugarez evit da gasadenn, enni ur bochad divankadurioù c'hoazh. Emaon o kiañ war Gerva GEVEZ-2. Kudennoù e-leizh 'm eus da ziluziañ, o tennañ n'eo ket d'ar brezhoneg, met d'ar galleg. Ur yezh kozh ha hengounel eo ar galleg mezege hag ur bern termennoù ennañ, lieskemeradek, a zegemer o ster eus ar c'hemperzh. An diaes n'eo ket reiñ pep a gevatal brezhonek d'ar c'hemeradurioù (diorreet a-walc'h eo a-benn bremañ ar brezhoneg evit pourchas kement termen resis a zo ezhomm), met, en ur Gerva, lakaat a-dal da bep termen brezhonek e gevatal gallek ha rankout ouzhpennañ ur bomm resisaat (sk.: emgefreek $\diamond$ *automatique (Physique)*, diarzoug $\diamond$ *automatique (Physiologie)*). Miz pe miz hanter a rankin chom c'hoazh war an trevell. Kerkent ha prest ar restroù, en o c'hasin dit. Echu eo korf al levr, nemet e ser sevel ar Gerva e tiskoachan c'hoazh vioù koukoug bet diwelet ganin ha gant Alan, mar briminik e ve eñ!

Bremañ da c'houlennoù.

1. Dre bennaenn, e reomp gant *-at* pa zaveer d'ur rannbarzh en (douar)egor: *breizhat*, *europat*, *pennahelat*, gant *-el* pa reer anv eus amveziadoù o tennañ d'ar rannbarzh: Va mab zo o chom en ur vro *c'houdrovanat*. E 2003, e renas war Europa un hin *c'houdrovanel*. Anat eo e teu ar c'hemm etre an daou lostger da vezañ soutil betek re troioù 'zo: Ne c'houzañvan ket an hin *c'houdrovanat* (pe *c'houdrovanel*). Dav eo lavarout ivez ez eus bet mesket a-wechoù an daou seurt adanvioù en hon testennoù kent... Un diforc'hekadenn heñvel 'm eus bet tro da venegiñ war La-15 286 etre *avel ar goañv* hag *un avel c'hoañv*.

2. Ya, war a hañval, gant aozerion kentelioù SADED (en o zouez e oan, met ne 'm eus ket soñj eus kement diviz a gemerjomp!) e voe arveret *is-* pa oa kel eus an durc'hadur a-zerc'h (eleze pa veneger ar rannbarzhioù en dro d'ar menezioù), *gou-* pa oa kel eus ul loadur kendivizet, e-keñver an derezioù ledred da skouer (gant kennotadur derezioù ar wrez da skouer e tro *trovan*, *goudrovan*). Arabat e ve gwelout eno ur reolenn strizh avat [Mikael Ar Gow a lavare din ez eo *Pont-Coblant* war e veno da vezañ intentet *Pont-Gobant* pe *Goubant* — hag evit gwir

e kaver Kb. *gobant* “dyffryn bychan, glyn, pant bychan — small valley or hollow, vale, glen” (hervez GPC 1417)].

3. Ya, Br. *gouderzhiennek*, evel *goulemm* “subaigu”, *gouseizi* “parésie”.

4. Br. *seulad* a glever evel louerekoc’h (*ar seulad kevandirel*), *dindanad* evel goubarekoc’h, hollekoc’h (Gl. *substrat(um)*).

5. Gl.Sz. *stature* zo “ment an den en e sav”. An termenoù *ment*, *sav*, *savad*, *braster*, *uhelder* zo pe diresis, pe arveret gant sterioù all. Dav dimp kavout un hanc’her, berr, deouezus, aes da arverañ. Soñjal a ran e *savder*, termen diarver pa ouzon ken e brezhoneg, ken e kembraeg — hag an div yezh n’o devez ket diegi o stagañ al lostger *-der* ouzh ur pennanv (en ul lizher da Roparz Hemon e raen gant *harzder*, ger na zistaole ket war a hañval, sl. La-08 428 — abaoe hon eus arveret *-der* er Fizik hag er Ventawouriezh gant ur ster resis). Evit *sav*, merkomp ivez en en arverer er Jedoniezh hag er Fizik da venegiñ ar vent a-zerc’h. Diwar *savder* e ve deveret *savderel*: *un dilerc’h savderel*. Evel kevatal da Gl. *retard statuopondéral* e ve Br. *dilerc’h savder-pouez*.

6. Br. *derez*, o tec’heriañ ur c’heal benveg, a zere amañ: *derez spesadel*, *genadel*...

7. Kudenn a sav gant ar c’hevatal da reiñ da Gl. *fécond*; *strujus* zo hollek ha diresis; *sperius* re strizh (pa gennot ar *sper*, tra ar gourev); *gouennus* a zerefe pa adkaver gantañ ar c’hemeradur bezant e *disgouennañ*, nemet e kaver *gouenn*-gant ur c’hemeradur all e *gouennad*, isderez d’ar spesad; *frouezhus*, marteze re hollek ivez, daoust m’en kaver er ster desellet en Al. *fruchtbar*; *hilius*, deveret diwar Br. *hiliañ*, amprest Kb. *hilio* graet endeo gant Jil Ewan (PRED 119-120 76), kevatal enta da Kb. *hiliog* “prolific, fruitful, fecund”; gwan e ve an arguzenn a-enep, eleze bezañ mesket gant un *hilius* all deveret diwar *hili*, teirleñvennek. Kinnig a rafen enta: *etrehilius*, *etrehiliusted*.

8. Ne gav ket din e c’hallfed degemer *liñvadus* er ster roet gant Vallée dre ma tere kentoc’h d’an douaroù a c’hell bezañ *liñvet*, beuzet gant ar stêr (mar intentfed *liñvañ* gant ar ster “dic’hlannañ”, e terefe *liñvus*, “a c’hell dic’hlannañ”); e ster Vallée e lavarfed kentoc’h *dic’hlannus*, *esorc’hus*. Evel ma lavarez, e talvez *liñvadus* kement hag “a c’hell bezañ liñvet, beuzet”.

9. Gl. *substantialité* er Brederouriezh zo dezhañ daou ster pennañ: 1. doare ar solwez pe d’ar solwezioù, Br. *solwezelezh*. 2. (ar) bezañ ur solwez, Br. *solwezegezh*.

10. Ya, setu ar mellad eus GEVEZ-2:

autosuggestion ◇ autosuggestion ◇ emc'hou dreñ

emlevezonañ war ur mennoz hep soliañ war estreget ar mennoz e unan

11. Hervez ar reizhiad dezneuziañ en arver e tegouezher gant *sulpikian*...

12. Ar *superlatif* a vez studiet 1) ent neuziadurel (e-keñver furm enta), dre ziforc'hiñ a) *le s. relatif*: *le plus grand*, b) *le s. absolu*: *très grand*, *richissime*; 2) ent ambredadurel (e-keñver ster), a) *le s. de comparaison*, kevastenn d'ar *s. relatif*, b) *le s. d'intensité*, a astenn ledanoc'h eget ar *s. absolu*: savadurioù dre *très*, *-issime*, met ivez, geriennoù evel *fort aimable*, *immensément riche*, *bête à pleurer*, h.a.

An *dreistrez* (diwall: an *usrez* a glot gant Gl. *comparatif*), ent neuziadurel, a furmer dre an dibenn *-^hañ*. Ent ambredadurel hepken e lakafed kemm etre an *d. keñverel*: an *den koshañ* hag an *d. tralen*: *un den kozh meurbet*, h.a. Da c'houzout avat ha dereout a ra astenn, dre zrevezañ gramadegoù ar galleg, rummenn an *dreistrez* er-maez eus ar furmoù en *-^hañ*. A-du e ven evit lezel an isrummennoù *d. keñverel* ha *d. tralen* er-maez eus gramadeg ar brezhoneg ha renkañ e rummenn ar *c'hreñvaerioù* an adverboù *meurbet*, *tre*, *kenan*, *dreist* h.a. koulz hag ar rakgerioù *gour-*, *dreist-*, *der-* (eus hemañ diwezhañ e rae GP un *dreistkreñvaer*), h.a.

13. Gl. *pronation*, Br. *palvstou*-(-iñ, -er, h.a.); Gl. *supination*, Br. *palvsav*-(-iñ, -er, h.a.) (sl. GEGO 122, 123, 234).

14. Hep kondaoniñ Br. *karrekaenn* (+), e 'm eus graet ivez gant *fosil* g. & aa. (ne 'm eus ket adkavet e pelec'h). Eveldout e soñjan ez eo gwell arverañ *fosil* eget *fosilenn*. An deveradoù avat a rafenn diwar *fosil* (ha n'eo ket diwar *fosilek*): *fosilaat*, *fosilaet*, *fosiladus*, *fosiladur*, *fosilded*; a-dal da Gl. *fossilifère* "a zo fosiloù ennañ" e c'haller termal evel ma rez etre *fosilek* (evel *dourek*) ha *fosilus* (evel *aourus*); koulskoude, o vezañ ma vez arveret an termen evel pennanv ivez, ez eo eeunoc'h, da 'm meno, ober gant *fosilek*: *ul load fosilek*, *ur fosileg* b., Gl. *un site fossilifère*, *un fossilifère*. A-dal da Gl. (*agent*) *fossilisateur*, *conditions fossilisatrices*, e teufe Br. *gwezher fosilaat*, *fosilaer*, *amveziadoù fosilaus*.

KIS-947

I – YBAN da GE 18 09 08

ANHYDRIDE (prientidigezh GEKIM)

Miret 'm eus *anhidridenn* evel a welez amañ dindan :

anhidridenn b. *anhydride* • anhidridenn fosforek *anhydride phosphorique* • anhidridenn garbonek *anhydride carbonique* • anhidridenn sulfurek *anhydride sulfurique* • anhidridenn sulfurus *anhydride sulfureux* • anhidridenn drenkenn *anhydride d'acide*

anhidrit g. *anhydrite*

Evit meur a abeg : 1. kentelioù Kimiezh SADED, 2. Bez' ez eus ivez un *anhidrit* all $\text{Ca}(\text{SO}_4)$ sulfat anhidr kalkiom), 3. E galleg e kaver a-wechoù *anhydrure* e-lec'h *anhydride* hag ez eus ivez *hydrure*, Br. *hidridenn*, da skouer Gl. *hydrure de sodium* Sz. *sodium hydride*, Br. *hidridenn natriom*.

II – GE da YBAN 19 09 08

CONFIRMÉ

Trugarez evit da respont a-z *anhidridenn*. Kevret ar valad a gasan da Lao-rañs da heul e aters dre bellgomz : ur c'heneil dezhañ, kelenner brezhoneg, a

c'houlenne e ali a-zivout ar c'hevatal da reiñ da Gl. *confirmé* (ar c'heneil-se a soñje e *kadarnaet*, kavet divastus gant Laorañs).

GE da LM: Tro 'm eus bet da lenn an termen *confirmé* arveret gant ar gelennerion vrezhoneg (n'ouzon ket hag arveret e vez ivez evit deskaded ar yezhoù all). Eveldout e soñjan ne zere ket *kadarnaet*, plaket war ster hollek Gl. *confirmer*. An hini a zo o teskiñ ur yezh zo o tont da vezañ *gouest* d'e gomz. Marteze ez eo *gouest* ar stirann da gorvoiñ — ouzhpenn d'e ster boutin "barrek, akuit, ampart", e spurmanter ennañ ur steriegezh orin (goulakaet moarvat, met a zeu furm sonel ar ger d'he dambredañ): Fleuriot a veneg *gouestad*, stumm eus *gwastad* "solide, bien établi" (DGVB 65), hervez GP e ve da gavout e *gouest* ur gerentiezh gant *gouzout*, *gouezet* (lizher diembann). Kinnig a rafen a-walc'h *arouestad*, *-ed* (= an hini a zo o tont da vezañ gouest); alese *deraouad* — *arouestad*. Al liesterioù zo en *-ed* evel just, rak al liesterioù en *-idi* zo re an adanorioù pennanvaet. Arverañ a c'hallfed ivez ar verboù *arouestañ*, *arouestaat*...

I – GE da YBAN 25 09 08

Re sammus e ve din prientiñ un niverenn all eus LAVAR ha, pa ouzon, n'eus den c'hoazh evit sammañ an trevell-se. E se, e kasan d'un nebeut kenlabourerion an eskemmoù yezhouriezh a gemeran perzh enno. Hiziv un eskemm gant Laorañs.

II – LM da GE 24 09 08

Evit ur gentel e 'm eus ezhomm ar c'hevatal brezhonek da Gl. *plantes aromatiques*. Gwelout a ran "louzoù fin" e GBAHe. Ha bastus eo da 'z meno? Ponner hag ankevezas e kavan "louzou-c'houezvat" pe "louzou frond-c'houek" VALL. Ouzhpenn frond a zegasont. Setu ar frazenn da dreiñ :

De ses voyages [Vasco de Gama], il a rapporté de nombreuses épices jusqu' alors inconnues : coriandre, poivre, gingembre, safran, paprika. Les épices sont des parties de plantes aromatiques à la saveur forte ou des préparations, notamment des mélanges faits à partir de ces plantes.

a droan :

Eus e veajoù e tegasas spisoù niverus dianav betek henn : koriandr, pebr, jinjebr, safran, paprika. Rannoù eus louzeier fin kreñv o saour int pe brientadoù, meskadoù diwar ar plant-se pergen.

Diwar vont : *koriandr* pe *koriandrez*, *safran* pe *safron*? Tũa a rafen evit ar re gentañ.

III – GE da LM 24 09 08

A-zivout Gl. *aromatique*, sl. Notennoù Keginouriezh Yann-Baol ha GEVEZ-1 135. Gl. *préparation*, Br. *angevezh*. Setu arroudoù eus GEVEZ-2 ma kaver Br. *angevezh*:

- servant de base pour des préparations cosmétologiques *danvezet evel kentaozad en angevezhioù gwezeladel*

baume ◇ **balsam** ◇ **balzam** g.

1 rousin struzhel frondek || 2 angevezh apotikel frondek arloet dre eliañ

Setu ar mellad eus GEVEZ-2 ma kaver Br. *brientad*:

autorisation de mise sur le marché (AMM) ◇ **marketing**

authorization application (MAA) ◇ **brientad** g. **mont en nevid (BMN)**

aotre amaezhiadurel da genwerzhelañ ul lia nevez

A du 'rall, e kavi hiroc'h a-zivout *angevezh* ha *brientad* war LAVAR.

I – MME da GE 25 09 08

Goulennoù

1. Distreiñ a ran gant daou graf hon eus pledet ganto en hon daou eskemm diwezhañ, Gl. *pubertaire* ha Gl. *statural*. Savet em boa an daou c'houlenñ distag, hep gouzout e oan d'en em gavout dre zegouezh gant an daou c'her en hevelep frazenn: « Le gain *statural* annuel passe de 5 cm avant la puberté à 7 à 9 cm durant le pic de croissance *pubertaire* ». Ha degouezhout a ra amañ ivez an daou adanv a ginnigez « kaezourek & savderel »?

2. Distreiñ a ran ivez war graf kentañ va lizher diwezhañ. Gl. *sub-* zo a-dal dezhañ Br. *gou-* pe *is-* diouzh an dro. Gerioù a zo evel Gl. *subdésertique* « dont les conditions biogéographiques sont voisines de celles du désert » ; daoust ha ne ve ket gwell ober gant Br. *damouelec'hiek*, *damzezerzhiek* en degouezh-se?

3. Kinnig a rez Br. *-hilius-*, a-dal da Gl. *-fécond-*. Mat eo din, rak evel ma lavarez e sav kudenn gant ar gerioù en arver betek-henn: *sperius*, *strujus*, *frouezhus*, &a, re zispis pe re resis. Ar pezh a ro dimp an deveradoù-mañ, mar ne fazian: féconder, *hiliañ*, fécondable, *hiliadus*, fécondabilité, *hiliadusted*, fécondant, *hiliaus*, fécondateur, *hilier-hiliañ*, fécondité, *hiliusted*, fécondation, *hiliadur*.

4. Gl. *superstrat*. Mar greer *dindanad* eus Gl. *substrat*, ez eo splann n'eur ket evit ober gant Br. *gorread*, *barrad*, a-dal da Gl. *superstrat*. Kinnig a rafenn loc'h diwar Br. *blein*, a dalv ivez kement ha Gl. *surface* (gwall nebeut a skouerioù

zo e GIBR met ned eo ket ur ger ral; skouerioù a-leizh am eus dastumet); bez' hor befe enta Br. *bleinad* g. 5. E Lavar 14 KIS 713 ez poa kinniget da GC Br. *gouzizadur* a-dal da Gl. *subsidence*. Petra ober eus Gl. *surrection*, a zo ar c'hontrol?

6. Gl. *convers*, er boelloniezh, cf. Pet. Rob.: *Une implication converse*.

7. E GSTL e rez gant Br. *klavier*, ha padal eo ar skrivad *klaouier* an hini a gaver e GIBR. Kompren a ran perak ec'h eus cheñchet (daoust ma erbedez chom hep cheñch hep « abeg sonn », evel ma lavare GP). Peseurt abeg sonn ac'h eus bet eta? Ha stlenn a zegas ar c'hemm? Mat eo din cheñch, nemet daoust ha cheñch a ranker ivez *klaouier* e *klavier* en holl zegouezhioù (cf. *klaouier-biroù*)?

8. Gl. *quadrupédie* « fait d'avoir quatre pattes, de marcher à quatre pattes », cf. ivez Gl. *bipédie*. An adanvioù brezhonek zo evel a ouzout *pevarzroadek* & *daoudroadek* (+ *-eg* evit ar pennanvioù keñverek). Ha trawalc'h eo deverañ Br. *daoudroadegzh*, *pevarzroadegzh*, pe marteze: *daoudroadiezh*, *pevarzroadiezh* ?

9. Bepred war an hevelep tachenn: Gl. *locomotion bipède*, *quadrupède* ? Br. *dilec'hiañ* war zaou droad, war bevar zroad, daoudroadek, pevarzroadek ?

10. Gl. *australopithèque*, an amprest eo ar gwellañ a-dra-sur. Hogen gant peseurt dibenn *-eg* pe *-ek* ? Mont a rafen kentoc'h war-zu *aostralopiteg* g. *-ed*, met ober a reomp gant Br. *elektronik*, *bionik*, &a. Marteze e vo ezhomm eus an daou skrivad, rak gwelout a ran ez implijer ar ger gallek evel un adanv, abaoe ma'z eus bet dizoloet unan yaouank: « mise au jour du squelette quasi-complet d'un enfant australopithèque ».

11. GEAK a ro Br. *dilesa*, Gl. *authentifier* ; ne glot ket gant Dafar rann A 1 p. 5, a ro *dilesañ*.

12. Gl. *contre-révolutionnaire*, Br. *enepdispac'her*, hvz. Dafar rann A 1 p. 16.; daoust hag e 1969 e oa splann ar c'hemm etre *enep-* & *gourzh-* ?

13. GEAK a ro: *amovible* = *treuzstaeladus* & *inamovible* = *andeziled*, ne gomprenan ket perak. Perak ne ve ket mat Br. *anttreuzstaeladus* ? Un tamm eo hir, gwir eo. Met *dezilediñ* zo *limoger*, ar pezh a zo un diviz groñsoc'h eget cheñch stael da ub.

14. Hervez renabl GP e kaver en Emsav 114 un implij eus Br. *henvroadelezh*. N'emañ ket ar bloaziad 1976 ganin. Setu ne c'hallan ket gwiriañ ar ster anezhañ. Ha klotañ a ra gant Gl. *indigénat* (ster kozh)? Penaos treiñ hemañ diwezhañ a-hend-all: *henvroadezh* ? Peseurt ster eus Gl. *indigénat* zo da Br. *annezouzelezh* (cf. Dafar A 2)?

15. Br. *haenad* a implijer a-dal da Gl. *strate* en dachenn gevredigezhel. Hag an hevelep termen zo bet implijet ivez er vevoniezh hag en douarouriezh? (*strate arbustive, herbacée, &a.*).

II – GE da MME 30 09 08

1. Ar frazenn *Le gain statural annuel passe de 5 cm avant la puberté à 7 à 9 cm durant le pic de croissance pubertaire* a drofen: *Muiâd bloaziek ar savder a dremen eus 5 cm kent ar gaezouregzh da etre 7 ha 9 cm e-doug renn kreskiñ ar gaezouregzh.* A-zivout Br. *renn*, sl. **GEAK**.

2. Anat eo e tere amañ Br. *damouelec'hiek* (gwell eget *damzezerc'hiek* dre abegoù sonel).

3. Er roll deveradoù gallek a roez amañ, ez eus daou vennoz: a) “bezañ gouest da ouennañ, perzh an unvezioù bev” (*fécond, fécondité*), b) “lakaat e tro da ouennañ dre zegas ur gamet gourevl da gejañ gant ur gamet benevel” (*féconder, fécondation, fécondable, h.a.*); er roll deveradoù brezhonek, ez eus un trede mennoz ouzhpenn: c) “gouennañ” (*hiliañ*; Gl. *se reproduire*).

Setu penaos e welan an traoù e brezhoneg:

a) bezañ gouest da ouennañ (da *hiliañ*): bezañ *gouennus* (el lavar boutin hag o sellout ouzh ar bevion revek), bezañ *hilius* (el lavar skiantel hag o sellout ouzh kement unvez vev a vez); alese Br. *hiliusted*, Gl. *capacité de se reproduire*; amañ dindan an enmoned *cellule* e **GEVEZ-2**:

cellule ◇ cell ◇ kellig b. -où

unvez luniadel hag arc’hwelel eus ar gwiadoù, dezhi beved emren ha *hiliusted*, anezhi un dolzenn brotoplasma gronnet gant ur gennenn, ar goc’henn, hag enni ur graoñell; ar bevion a anver *Protozoed* pa c’hoarvezont a ur gellig, *Metazoed* pa ’z a lies kellig d’o ober (sl. **cytologie, Métazoaires, Protozoaires**)

b) lakaat ur bev benevel (plantenn pe loen) e tro da *hiliañ* dre ober d’ur gamet gourevl kejañ gant e c’hamet; Br. *speriañ* (e tro al loened; e tro ar plant ivez, gouez da GON — ha da GBAHE); un termen all a gredan arverañ eo *frouezhigiñ* (da heul L’Arm); arveradus eo *pollenañ* pa vez anv strizh eus ar struzh; moarvat ez eo *speriañ* an termen kreiz, an hini a ve da zeverañ diwarnañ *speriadur, speriadus*, h.a. (strammusoc’h e ve deverañ diwar *frouezhigiñ*)

c) gouennañ; ouzhpenn ar verb-mañ end-eeun, e kinnigan ober er ster resis gant *hiliañ*.

Notenn. – Hag ur verb all zo da gaout a-dal da Gl. *insémination (naturelle, artificielle)*? A-walc’h e ve *speriañ (naturel, kalvezadel)* moarvat.

4. N’eo ket sur e ve mat astenn ster Br. *dindanad* da holl gemeradurioù Gl. *substrat(um)*. En degouezh, ez eus anv a zevoudoù eus istor ar yezhoù : p’he deus ur yezh A aloubet douaregor ur yezh B e reer *substrat* eus aspadennoù B en A ; p’he deus ur yezh C aloubet ha da c’houde kuitaet douaregor ur yezh B e reer *superstrat* eus aspadennoù C en A. Dereout a ra luniañ ar c’hevatalioù brezhonek dre adkemer divgedrannded an termenoù gallek. Kentañ kudenn eo ar c’hevatal da reiñ da Gl. *-strat* ; an termen ledanañ gwellañ, bet arveret c’hoazh, er Gevredadouriezh pergen, eo Br. *haen-* (amprest Kb. *haen* “stratum”) ; an eil kudenn eo dibab ar rakgerioù : *is-* (evel e kembraeg : *is-haen* “substratum”) hag *uc’h-*, pe *gou-* ha *gour-*, pe *dan-* ha *dreist-*? Dibab e ve d’ober enta etre *ishaen(ad)*—*uc’haen(ad)*, *gouhaen(ad)* pe *gwehaen(ad)*—*gourhaen(ad)*, *danhaen(ad)*—*dreisthaen(ad)*. Diaes dibab diwar vont. Dav e ve mont d’an termennoù-se e ser ur studi donoc’h a Yezhoniezh.

5. Gl. *surrection* a verk ar gorren eus un tamm eus ar bluskenn douar, eneb d’ar *subsidence* a zo ur gouzizañ. Evel ma lavarez e ve meskus deverañ diwar *gorre-*. Soñjal a ran en un elfenn nebeut arveret c’hoazh a zo *anven-*, bet arveret e hBr. *monoc* hag e krKb. *anfonog* (dre *an-* kreñvaat) da verkañ an dierned hag an dud uhelsavet. Hervez Fleuriot (DGVB 259), emañ aze ar gedrann *-mon-* a gaver ivez e hBr. *monid* aet da Br. *menez*. Ha dereout a rafe Br. *anvenadur*?

6. Gant YBAN an emell da respont.

7. Ya, an dibab zo bet graet (ganin emichañs) da drestummañ ha derc’hel d’ober gant *klaouier biroù* ha *klavier an urzhiataer*. Roparz Hemon ne zistaole ket ar stumm *klavier*, bezant e GIBR, evel ma veneg *lavn* ouzhpenn *laon* (pa gaver krBr. *klaffier*, *laffn*).

8. Betek gouzout, ne welan ket an ezhomm a ve eus *pevarzroadiezh* ouzhpenn *pevarzroadegzh*.

9. Ya, *dilec’hiañ war daou droad* er yezh voutin ha, diouzh ret er yezh skiantel, *dilec’hiañ daoudroadek* (*daoudroadel* hervez reolenn Vallée, met dre ledanviñ e c’haller intent ivez *dilec’hiañ (gant bevion) daoudroadek*).

10. Br. *aostralopitek*, *-ed* a skrivfen, hervez ma erbede ivez Roparz Hemon en e *Gerioù etrevroadel*.

11. Ur fazi oa skrivañ *dilesañ* ; reizhet e voe e *dilesa* gant GP. An adanvioù *les*, *diles* a ro deveradoù dre *-z* : *leziañ* (*leziedoù* a reomp eus ar restroù, an tammoù filmoù distaolet, sl. GEME 80). Br. *dilesa* zo luniet dre *diles + ^ha*.

12. Ya, un *enepdispac'her* eo unan a stourm ouzh an dispac'h pe ouzh an dispac'herion. Ur *gourzhdispac'her* a ve unan a ginnigfe ober an dispac'h dre hentoù disheñvel diouzh re an dispac'herion a zo war an dachenn — evel ma 'z eo ar *gourzhtevezvod* ur “shadow cabinet”. Marteze e c'hoarvezas dimp kammarverañ an daou rakger (daoust ma ne 'm eus ket soñj hor be eñ graet), nemet e strivemp da zispartiañ fraezh ster pep hini eus an daou. Skrivagnerion *Imbourc'h* avat eo a veske an daou, pe gentoc'h a denne da erlec'hiañ un tammig e pep lec'h ar rakger “cheuc'h ha kembraekheñvel” *gourzh-* ouzh ar rakger “uzet ha ledavidik” *enep-*.

13. Ali YBAN.

14. En un destenn war drevadennerezh Aljeria (*Emsav* 114/197), e ra Roger Le Nestour anv eus “ar vroadelezh henvroat” a oa ret mirout outi a beurbadout, hervez ar besmorvezhen de Gueydon. Pelloc'h e komz an kez morvezhen eus “dezveg an henvroadelezh aljerian”. RLN a lavarfe dit pere oa an termenoù gallek a zeue gant de Gueydon. [Diwar vont, pa venegez ur ger, mar plij, gra meneg eus an oberenn hag eus ar bajenn, ha n'eo ket eus niverenn ur gelaouenn pe eus un notenn KIS.]

(01 10 08 — Emaon o paouez pellgomz gant RLN. Setu ar geriennoù gallek eztaolet gant ar besmorvezhen: “la nationalité indigène”, “le code de l'indigénat algérien”. Anzav a ra n'eo ket bastus-tre an troidigezhioù a reas. Emañ o vont da adwelout an traoù hag e skrivo dit er sizhun a zeu.)

15. Br. *haenad*, evel a lavaran dit a-zioc'h, zo gantañ ar ster hollekañ, evel Gl. *strate* a du 'rall. Dav avat sellout a-zibarek ouzh pep arver eus an eil termen hag egile evit priziañ derez ar glotidigezh etrezo ha gouzout ha lakaet e vo Gl. *strate*, *couche*, *plaque* pe all a-dal da Br. *haenad* pe, a-c'hin, *haenad*, *gwelead*, *gwiskad* pe all a-dal da Gl. *strate*. Evel ma weli e GEVEZ-2 e 'm eus bet tro da arverañ *haen* ha deveradoù er Vevoniezh.

III – GE da MME & RLN

Da heul kenskrivañ gant Martial ha divizout dre bellgomz gant Roger e 'm eus studiet an doare da reiñ ur c'hevatal da Gl. *indigène*.

Notomp da gentañ an daou dermen all heñvelster: Gl. *aborigène*, *autochtone*. En o arver emañ ar c'hemm etrezo: *indigène* a zave d'an trevadennerezh (arveret e veze da verkañ poblañs, stuzegezh, dezveg ar pobloù trevadennet, alese ar c'hennotadur kemplezh a gablusted hag a zispriiz a zo outañ hiziv); setu perak e vez erlec'hiet peurliesañ *aborigène* ouzh *indigène* (hag ivez ouzh *primitif*, *naturel*, *natif* da heul eilpennadur kealiadurezh Kornog evit a sell kealioù an natur hag

ar c'hultur); *autochtone*, arveret ivez er Vevoniezh hag en Drevoniezh, a verk ur mennozh nes, gant an diforc'h e laka war wel keñver an traoù bev ouzh an douar, tra ma ra *indigène* hag *aborigène* anv eus ar c'heñver ouzh an hil pe, evel ma lavarer boas, ouzh ar gwad.

Ent yezhoniell, d'ober La. *indigena* ez eas an div gedrann *indu-* (stumm, evel *endo-*, eus ar rakger *in-* "en, e-barzh"), *geno* (henstumm eus *gigno* "genel") pe La. *genus* "gouenn, orin, kenel".

La. *Aborigines* oa an anvad lakaet war ar boblad wengelel a selled evel o vevañ a-viskoazh (adalek orin ar bed) war zouar Italia — pezh a ziskouez da nebeutañ, lavaret diwar vont, emañ an ideologiezh o ren a-viskoazh war spered mab den. Ar stumm Gl. *aborigine* a droas en *aborigène* dindan levezon Gl. *indigène*.

Ur mennozh damheñvel a voe en orin Gr. *autochthôn* "eus an douar-mañ douar".

War a hañval, a-douez yezhoù all Europa, n'eus nemet ar c'heltieg a zec'herias ar c'heñver merket gant an termenoù gresianek ha latin amañ a-zioc'h: test ar c'hembraeg *cynhenid* lakaet da ziskenn eus Kt. **kintu-genitos* (GPC 787), gwisket gantañ meur a ster, en o zouez an hini a gaver gant Gl. *indigène*, *aborigène*. Diaes e ve e zezneuziañ e brezhoneg koulskoude, dre ma 'z eo bev c'hoazh ar c'hedrannoù hengeltiek anezhañ e rezh Br. *kent* ha *gen(el)*, *gan(et)*. Dezneuziadoù evel *kentgenid-*, *kentgan-* a sachfe an intent re bell diouzh ar c'heñvel da zec'heriañ.

Vallée a ginnigas an termenoù *broat*, *broad* g., *henvroat*, *henvroad* g., diaes da arverañ en askont da ster politikel arnevez deveradoù *broad* (Roger en deus eñ merzhet pa rankas ober gant *broadelezh henvroat*, *henvroadelezh algerian*). Arbennadennoù heñvel a ve d'ober ouzh deveradoù diwar *kenel* pe *tudad*, bec'hiet betek re hiziv gant ur steriegezh politikel ha kevredadel. Ouzhpenn se, forc'hellek eo ar rakger *hen-* amañ: koulz hag "a zo oc'h annezhañ er vro abaoe an henamzer" e ve komprenet "a voe oc'h annezhañ er vro en henamzer" — an *henyezh* n'eo ket ar yezh du-mañ, met ar yezh a oa anezhi en henamzer.

Kinnig a ran loc'hañ diwar un termen eus an hevelep kerentiad ha *gen(el)* h.a.: hBr. *gen*, bezant en dornskrid Orléans 221, studiet gant Fleuriot: "*gen* signifie [...] race, famille, naissance" (DGVB 174); da rakger e kemerfen *en-*, kevatal da La. *indu-*, *in-*, evit sevel ar bennrann *engen-* ha deverañ *engeniad*, *engeniad*, *-ed* "indigène, aborigène, autochtone", *engeniadezh* b. "indigénat". Merkomp e voe dibabet en alamaneg un hent heñvel evit luniañ *eingeboren*, *Eingeborener*.

En Drevoniezh, e 'm eus bet tro da ginnig an daouad: *engenidik* – *ezgenidik* "autochtone – allochtone" (La-09 156-157). Arverañ a rafed kenkoulz all: *engeniad* – *ezgeniad*, an termen-mañ diwezhañ, hep kevatal e galleg, o tont da anvad rumm war "étranger, immigré, immigrant, colon..."

I – LM da GE 01 10 08

Tugarez evit da gasadenn. Ned on ket bet kendrec'het gant "angevezh" en degouezh a venegen e 'm malad. E domani ar geginouriezh e kavan gwell an hanc'her "prientad" (ha ned eo ket brientad) a 'm eus kavet dindan zorn Yann-Baol tu bennak en e Notennoù. Ne lavares netra evit a sell ouzh Gl. *coriandre* ha *safran*.

– Prest on da zegemer *safron* a gaver abaoe Gregor (daoust ma kaver *safran* e-barzh VALL. ivez. Peogwir e oa tu da zibab e ve bet gwell lakaat kemm etre *safran* [temz-boued] ha *safron* [trouzh]).

– *Coriandre* zo anezhañ un amprest latin (*coriandrum*) diwar ar gresim. Da 'm meno e terefe diforc'hiñ ar blantenn (*koriandrenn*, *ur goriandrenn* < GReg) diouzh ar spis kenwerzhelet a-vras hag ar blantenn arveret el louzawouriezh (*koriandr*) ha diouzh ar greun (*koriandrez*, *-ezenn*) en o arver er c'heginañ tiegezh. Gwir eo eo tanav ar c'hemm a-wechoù.

Un nebeut traoù all :

1. Ha dereout a ra *kizidikaat* er frazenn Gl. *sensibiliser l'élève à son alimentation?* *santidikaat*, *gwiridikaat*? Pe araogenn arverañ da heul : *da*, *ouzh*, *war*? Neuze : Br. *kizidikaat ar skoliad ouzh e voued*?

2. Gl. *explorer ses perceptions gustatives*, Br. *erc'hwiliañ e verzhadennoù tañva*?

3. Gl. *le laisser oser exprimer ses préférences*, Br. *lezel frankiz gantañ da ezgeriañ e wellvezioù (e zilennoù)?*

4. Gl. *faire appel à son vécu*, Br. *ober engalv d' e vuhezadoù (engervel e ...)?*

Deuet eo din ar c'hoant da aozañ ur meni "kendalc'h a 'r yezh arnevez" (anv da gavout) war un dibenn-sizhun a c'hallfe bezañ diwan (!) ur skol-veur hañv, goañv pe all mar grafe berzh an arnod kentañ. Un tammig (ret bezañ uvel) war skouer ar pezh a vez graet e Katalonia (sellout ouzh *Universitat catalana d'estiu* war ar gwe) . E stumm prezegennoù o tennañ da ziskiblezhioù liesseurt e ve. Tu vo din da lavarout dit hiroc'h a-zivout an erbar pa vimp emvodet Yann-Ber Quirion, Jean-Michel Mahe ha me.

04 11 08

Da glokaat va c'hasadenn a 'n abardaez :

CHal.ms i.: *chalcet é en doüar guet en aüel, guet er c'hlaü*, endurcie par le uent et la pluye.

Neuze ne ve ket divalav *dourchalket* nag *aerchalket*....

II – LM, JMM, YBQ 04 11 08

Danvez erbar

Keneiled ker,

Abaoe un toullad bloavezhioù e c'haller stadañ ur giladenn spontus, mantrus, evit a sell arver ur brezhoneg e-tailh da eskemmañ gant yezhoù diorreet ar bed. Eskoridigezh ar c'helenn brezhonek (Diwan pergen) en defe gallet bezañ ur skleur en noz. Siwazh, Diwan, TES, Skol an Emsav, Al Liamm ha meur a hini all zo troet da zihunerion tasmantoù... N' en deus graet Diwan nemet prouiñ ned eo ket ar brezhoneg (e vrezhonegoù...) ur skoilh evit trec'hiñ en arnodennoù gallek. Pe c'hounid avat evit ar preder brezhonek? Netra. En ur ober tregont vloaz ned eus deuet netra digant ar miliadoù a skolidi tremenet dre ar skol vrezhonek. Met penaos e c'hallfe bezañ mod all pa rank klask ar skolidi emzilugañ diouzh lies distagadur, diouzh stummoù yezhadurel diseurt, diouzh geriaouegoù hiniennel dislavarus ha pa vez ken luziet ha dister all labour ar gelennerion skol-veur e karg eus stummadur an danvez skolaerion vrezhonek...

Ned eus ket keit-se c'hoazh ez embanne ar gelennerez war ar brederouriezh el lise Diwan ne c'haller ket ren imboure'hioù e brezhoneg en he diskiblezh e diouer ar gerioù evit e ober...

III – GE da LM 01 10 08

Moarvat e 'm boa lennet re vuan da valad eus an 24 09. Roet 'm boa da Gl. *préparations* ur ster nes da hini al liaerezh ha n'eo ket ster ar c'heginerezh...

A-dal da Gl. *safran* e 'm eus degemeret ar skrivad roet gant NDBF, DFBH, GIBR, GBAHE ha ne welan abeg sonn ebet da zilezel Br. *safron*.

A-zivout Br. *koriandr*, *koriandrenn*, e hañval bezañ soliet da ginnigadenn. Degas *koriandrez* ouzhpenn avat a ve mont re bell da 'm meno... Vallée, da heul skrivagnerion an 19^t kantved, oa techet betek re da stagañ *-ez*, *-enn* ouzh ar furmoù amprestet.

Er bommoù a vennez treiñ :

- *kizidikaat* eo ar verb degemeret da hollek ; *kizidikaat ouzh*...
- Treiñ a rafen ivez : *Erc'hwiliañ e verzhadennou tañva*...
- *Lezel frankiz gantañ da ezgeriañ*... OK
- Gl. *faire appel à son vécu* zo ur bomm idiomatek. Da gentañ, piv a dro ouzh ar buhezadoù ? Ar buhezer e unan pe an hini a ra war e dro. Mard eo ar buhezer, ez eus un niver troiennoù ; *treiñ ouzh*, *daveiñ da*, *gounit korvo gant*, *emvataat eus*, *tennañ kentel eus*, *soliañ war*. Mard eo un den all : *ober dezhañ* + an troiennoù kentañ...

Pezh a ginnigez gant Kendalc'h a 'r yezh arnevez a denn d'ar pezh en doa aozet Herve Kerrain gant BAYA (Bodad ar yezh arnevez). Frouezhus oa, berrbad avat. Mikael zo aet e darempred gant un nebeut tud eus ar remziad kozh gant ar spi ez asantfent plediñ gant ar stummerezh war ar yezh a c'houlenn ar remziad yaouankañ (Ao. *** hag e geneiled) hep berzh betek henn. Mallus eo disoc'h.

I – YBAN da GE 24 10 08

CIS-, TRANS-; FLUAGE

Brevus oberidigezh al **Lavaroù**. Ha ne ve ket ar mare da lakaat an eskemmoù war load Preder? Gwelout a rin kement-se gant MC.

Un nebeud goulennoù :

Evit Gl. *cis-* ha *trans-* e rez gant *kiz-* ha *treuz-*? Er Gimiezh e komzer eus *résonance* (Sz. *resonance*) evel kevatal da *mezomeriezh*. Ha lazout a ra kavout udb? Sed a skriven da GM :

Ur goulenn evit GM :

Penaos e rez evit kendec’heriañ Sz. *resonance* = *mesomerism*. Ar ger saoznek zo bet ijinet gant Pauling evit lavarout ne oa ket azas delunioù Kekule ha Dewar evit ar benzen ha neuze e oa al luniadur gwerc’hel anezhañ o “resonate” etrezo, kedaozad linennek eus al luniadoù bevennat. Ar pezh a gavan arzaeladus : ar *resonance*-se n’en deus netra da welout gant un dasson. Aoz-erion amerikan ’zo a lavar ez eo ur “misnomer”, hag aozerion alaman ’zo a lavar int n’eo ket un anvad “eürus” (*glücklich*). Kembreiz a ya da heul ar saozneg dichipot gant an termen *cyseiniant* (= Br. *kenson*). Graet e vez ivez gant Gl. *mésomérie*, Sz. *mesomerism*, Al. *Mesomerie*. An darn vrasañ eus ar yezhoù, avat, a ya da heul an amerikaneg hag ober gant udb o tennañ da *resonance*. Diegi ’m eus oc’h arverañ Br. *dasson* en degouezh. Neuze *mezomeriezh*

hepken? Tud 'zo a glask kanteizhañ *resonance* oc'h ober dave d'ul luskelladur etre an elektronoù p, o jediñ an talm zoken gant: talm $\nu = E/h$ (h arstalemm Planck). Petra eo da vennoz war ar c'hraf? Ha hini MP? Anat e ve tu da amprestañ Br. *rezonañs* ivez. Kerteri vras zo ganin avat. Danvez diskoulmoù: *dazrezh*, *dassoz*

Ha n'hon eus ket kinniget tu bennak Gl. *fluage* = Br. *firiñ*? Petra 'c'h eus luniet evit Gl. *extemporané*? Eleze a-zivout ul lia aozet d'*ar pred* ma vez ezhomm anezhañ. Kinnig a ran Br. *arbred*.

Ha pledet 'c'h eus gant dazgweredoù *régiosélectif* ha *régiospécifique*? Evit ar blegenn gentañ ez a ar gediuzenn a-ziuz war-du ur parzh eus ar molekul, o werediñ war barzhioù all evelkent. An disoc'h zo ur meskad a zedaoladoù, unan pennañ (a-ziuz) ha reoù all. Evit *régiospécifique* e wered ar gediuzenn war ur parzh hepken ha n'eus nemet un dedaolad d'an dazgwered. Kinnig a ran *hanloziuzel* ha *hanlospesadel*.

E kentelioù SADED ne 'm eus morse kavet anvioù evit ar gwerennoù liesseurt a arverer: *bécher*, *erlenmeyer*, h.a. Un dra bennak zo bet kavet? Sz. *beaker* (Lat. pobl *bicarium*, Gr. *bikos*). Ar c'hembraeg n'en em chal ket: *bicer*. Amprestañ Al. *Becher*?

II – GE da YBAN 25 10 08

A-zivout *cis*- ha *trans*-, e vo dav divizout pe gevatal brezhonek reiñ dezho e pep diskiblezh. Daou gemeradur pennañ *trans*- zo: a) a-dreuz da: Gl. *transthoracique* "a-dreuz d'ar brusk", Br. *treuz-brusk*; b) en tu-hont da: Gl. *transalpin* "en tu all d'an Alpoù", Br. *treuzalpat*. Kemeradurioù all nes pe nesañ d'an daou-se a gaver gant Gl. *transverse*, *transport*, *transformation*, *transcrire*, *transir*. Ar brezhoneg zo aet dre vras da heul ar galleg hag al latin. Koulskoude emañ en e gerz peadra da zec'heriañ an daou gemeradur: a) *treuz*-, b) *tra*- (*tre*-), *hont*(-). Merkomp emañ ar c'hemeradur b) gant un toullad termennoù rakgeriet *tra*- (*tre*-), *hont*- : *tramor*, *trafell*, *trastenel*, *trabihan*, *trabedel*, *tralavar*, *trehontel*, *hontyezh*, *hontren*, *hontkenderc'hañ*, kevatal da dermennoù gallek nad int ket holl rakgeriet *trans*-: *oultre-mer*, *infini*, *supersonique*, *infiniment petit*, *transcendental*, *métaphysique*, *métalangage*, **ultralangue*, *induction amplifiante*, *poiein*. Petra divizout? Ne c'hellomp ket evel just adober an termennoù degemeret er yezh voutin, da skouer erlec'hiañ **traalpat* pe **hontalpat* ouzh *treuzalpat*. E yezh resis ar skiantoù alvezel avat, er Gimiezh pergen, e vo mat unvaniñ an dec'heriadoù. Ha bastus ha gallus

eo derc'hel enno ar c'hevenebadur *a) treuz- / b) tra-, hont-?* Mar responder ya, ha dav eo derc'hel an daou rakger *tra-* ha *hont-?* Da welout moarvat war an dachenn.

En danvez GEVEZ savet 15 vloaz 'zo e skriven ar mellad :

Gl. **cistron**, Br. **kistron** — Unvez arc'hwelel izek eus an dafar hilel, eleze an hini o kemalañ an amindrenkennoù en un digorvell polipeptidek ; lakaet eo bet a-wel keal ar c'histrion diwar-bouez ar prouad *kiz-hont* (La. *cis-trans*) war bakteri poreet gant bakteriofag.

Petra dibab : *kiz-hont, kiz-tra, kiz-treuz?* N'on ket evit kemer perzh en imbourc'h war *mezomeriezh*, h.a. Re arbennik a-galz evidon. Ar gedrann *-mer-* a vez korvoet kalzik er Vezekniezh : *blastomère, micromère, macromère, mérocrine*, h.a. Kevatalioù ketep a ginnigan e 'm danvez GEVEZ : *blastomer, mikromer, makromer, pizhezvorc'hat*.

Koun ebet a Gl. *fluage*.

Gl. *extemporané*. E 'm notennoù prientiñ GEVEZ (savet 20 vloaz 'zo) e lennan : *war an taol, diampell, en arbred*. An diskoulm-mañ diwezhañ a gavan ivez ar gwellañ.

Br. *hanloziuzel, hanlospesadel* a hañval din dereout.

Ne gav ket din e ve bet anv e kentelioù SADED eus Gl. *bécher*, h.a.

I – YBAN da GE 02 11 08

Kaset 'm boa dit ur valad war an divoud d'an 21 05 08, rak soñjal a rae din e 'z poa pledet gant ar gudenn a zo unan Mezekniezh ivez. Pegañ a ran amañ dindan an enmonedoù eus GEKIM o tennañ d'an argraf. Merzhout a ran e 'm eus lakaet *kemplezh* da vezañ gourel. Marteze e tere evit un *niver kemplezh*, met moarvat ez eo gwell e lakaat benel evit a sell ar Gimiezh, evel er bredelfennerezh a du 'rall.

Evit a sell ar *métaux lourds*, me gav din e vez arveret bepred, met ur c'herienn amspis eo. Heñvel dra en alamaneg :

⌋ [http: //de.wikipedia.org/wiki/Schwermetall](http://de.wikipedia.org/wiki/Schwermetall) :

⌋ Mit der Bezeichnung *Schwermetalle* wird willkürlich eine Gruppe von Metallen zusammengefasst. Durch das Fehlen einer eindeutigen wissenschaftlich akzeptierten Definition des Begriffes “Schwermetall”, gibt es eine Vielzahl unterschiedlicher Definitionen in der Literatur. Eine Studie der IUPAC fand mindestens 38 Definitionen des Begriffes, der angefangen von der Dichte, dem “Atomgewicht” oder der Ordnungszahl bis zu den chemischen Eigenschaften oder der Toxizität reicht.

E saozneg ivez :

⌋ [http: //www.iupac.org/publications/ci/2001/november/heavymetals_t1.html](http://www.iupac.org/publications/ci/2001/november/heavymetals_t1.html) :
⌋ A Meaningless Term

Daoust da se e kendalc'her da arverañ ar brizhtermen-se. Emichañs e c'haller ober ivez gant *metaloù ponner* e brezhoneg.

Enmonedoù GEKIM :

Br. *kelat* g. -où Gl. *chélate*

Br. *kelater* aa. & g. -ioù Gl. *chélateur*

Br. *kelatuzenn* b. -où Gl. *chélateur, chélatant, agent chélateur*

Br. *kelatadur* g. -ioù Gl. *chélation*

Br. *kelatañ* Gl. *chélation*

Br. *keletrop* Gl. *chélotrope* • dazgwered *keletrop réaction chélotrope*

Br. *kemplezh* aa. & b. -ioù Gl. *complexe*

Br. *lenant* g. -où Gl. *ligand*

Br. *dentennnder* g. Gl. *denticité*

Br. *liesdant* Gl. *multidentate, polydente, polydenté*

Br. *uezant* Gl. *ambident(ate)*

Br. *undant* Gl. *monodente, monodenté*

Br. *daouzent* Gl. *bidentate, bidente, bidenté*

Br. *kenurzhiad* g. -où Gl. *coordinat*

Br. *kenurzhiadur* g. -ioù Gl. *coordination*

Br. *kenurzhvod* g. Gl. *coordinence*

Br. *kenurzhiañ* Gl. *coordiner, coordination* • niver *kenurzhiañ nombre de coordination*

KIS-953

I – Ao. *** da GE 02 11 08

(A-zivout *Geriadur ar Brederouriezh*) – Setu dre vras penaos e welan stumm ar GEPRD. Mat e ve treiñ e galleg an arroudoù tennet eus al Lavaroù. Met ezhomm 'm befe eus da skoazell.

Daoust hag a c'hellez reiñ din da ali a-zivout va labour? Trugarez en a-raok.

II – GE da Ao. *** 03 11 08

Gourc'hemennoù evit an doare ma stignez GEPRED. Sklaer ha klok eo. Un nebeut evezhiadennoù evelkent :

Er bommoù evel hemañ :

VTCP 277: « Une « entité » peut exister de trois façons: *objectivement* dans l'idée que nous en avons; *formellement* dans l'être que représente cette idée; *eminemment* dans le principe d'où cet être tire sa réalité ». Troidigezh: « Hervez tri hent e c'hell un « hennad » bezout: *ent ergorel*, eleze en derc'h anezhañ enmanus d'hon spered; *ent furmel* eleze er beziad a ro an derc'h-se furm dezhañ; *a-c'hourzañv* er bennaenn a zegemer ar beziad diganti e werc'helezh. »

e ve mat arverañ kefarzoù disheñvel evit merkañ deroù / dibenn ur venegadenn hag evit distagañ un termen diouzh e genarroud. E La-11 194 e kavez roll ar

c'hefarzoù. Ar boaz gallek eo ober gant daouankoù evit merkañ deroù / dibenn ur venegadenn, ha daouskilfoù evit distagañ un termen, sk.: « Une “entité” [...] sa réalité. » Ar boaz degemeret e Lavar zo en eneb: “Une « entité » [...] sa réalité.”

Evel just, n'out ket endalc'het da heuliañ boaz Lavar e GEPRD. Ar pezh a ve mat ober eo diforc'hekaat an daou seurt kefarzoù.

An arouezioù astaliñ: gourskej, daoubik, sikell, digorell (sl. La-02 114) a c'houlenn araozo un esaou anhoskus (sl. GSTL § 622) (war va c'hlavier e reer an esaou anhoskus dre bouezañ kevret war alt hag ar stokell esaouiñ. Arabat enta kavout ; : ! ? e deroù ul linenn, stag e tleont bezañ ouzh dibenn ar ger araok dre un esaou anhoskus.

Bepred en hevelep bomm, e-lec'h Troidigezh e c'hallfes bezañ resisoc'h ha merkañ, da skouer: Tr. La-14 88:

Er bomm-mañ:

La-12 96: ma n'eus ket eus ar me direet ur parzh eus ar bed, heñvel dra,
a-c'hin, ar bed hag ergorennoù ar bed n'int ket parzhioù eus va me / So wie
das reduzierte Ich kein Stück der Welt ist, so ist *umgekerht* die Welt und
jedes weltliche Objekt nicht Stück meines Ich /

e ve mat heuliañ an urzh a roez er bomm all, eleze an destenn orin da gentañ, eleze alamanek amañ da heul ar meneg C.M. 26-27, in La-12 96: , hag an droidigezh vrezhonek da c'houde, gant ar meneg: Tr. La-12 95:

Kalon vat dit, rak un trevell ramzel out sterniet outañ en eürusted ar yaouankiz.

III – Ao. *** da GE 03 11 08

Trugarez evit da valadoù. Talvoudus eo bet da evezhiadennoù evidon. Kem-pennet 'm eus va labour hervez da alioù.

Setu neuz nevez GEPRD. Paouez a ran evit hiziv gant al labour-se. Ret eo din prientiñ va respont da AAB, na 'm eus ket graet c'hoazh...(Daoust ha deuet out a-benn da lenn e lizheroù?)

IV – GE da Ao. *** 03 11 08

Goude kas va malad dec'h da noz ez eus deuet din un nebeut mennozioù a-zivout an doare da venegiñ an testennoù skouer :

Degouezh kentañ : ar skouer meneget zo un destenn vrezhonek orin. Merkañ en deroù anezhi an dave (evel ma rez), sk. : La-14 227 : “Amkan Nishida n'eo ket komz eus an anlouerañ diouzh savboent ar brederouriezh diazezet war an troc'h dangor-ergor ha war an dasselliñ”

Da 'm meno, peurliesañ ne vez ket ezhomm reiñ troidigezh c'hallek un destenn vrezhonek orin. D'al lenner da vont dezhi ha da emzibab d'he c'hompren war eeun hep mont dre ur yezh all (daoust hag ar pal n'eo ket soñjal e brezhoneg war eeun?)

Eil degouezh : ar skouer meneget zo un destenn allyezh orin. Reiñ da gentañ an destenn allyezh (p'he c'haver meneget evel just e-tal he zroidigezh vrezhonek) ha merkañ en deroù anezhi anv he aozer hep meneg eus al levr nag eus niverenn ar bajenn (al lenner a gavo an ditouroù-mañ diwezhañ en oberenn vrezhonek, en un notenn draoñ peurliesañ), sk. : *Barère* : “Le fédéralisme et la superstition parlent bas-breton.” Tr. La-14 131 : “Ar gevreadelouriezh hag ar brizhkredennoù a gomz brezhoneg.” (testenn a zibaban e-maez tachenn ar Brederouriezh, evel skouer nemetken). Evit an testennoù brezhonek e c'haller arverañ teskanvioù, rak berr eo roll an oberennoù brezhonek a brederouriezh pe eus an diskiblezhioù nes. Evit an testennoù allyezh, gwell tremen hep teskanvioù, rak ar roll anezho a ve re hir da sevel. Reiñ anv an aozer zo a-walc'h, rak an dave resis d'an destenn orin a vo kavet el levr brezhonek (er skouer-mañ e lenner war La-14 130 ez eo tennet komzoù *Barère* eus ur gomzidigezh a reas er Guzuliadeg d'an 8 Pluviôse bloaz II). Evit ar Geriadurioù, da zibab e 'z po etre *Lalande* ha *Voc. Phil. Lalande*, etre *Foulquié* ha *Dict. Phil. Foulquié*, h.a.— gwelout a ri dre an arver an doare azasañ hag eeunañ.

Mat eo dit gouzout ez eus bet savet gant An Here roll teskanvioù an holl levrioù brezhonek hag e kendalc'h Martial Ménard (e kenemglev gant Preder evit hon embannadurioù) d'e glokaat bep ma teu levrioù nevez. En degouezh, e vo dav emglevout gantañ war an teskanv da reiñ da Geriadur ar Brederouriezh (ober a rez gant GEPRD, moarvat e vo a-du evit degemer an teskanv-se). Spi 'm eus e chom skouerennoù eus *Roll daveennoù* An Here. Goulenn a rin digant Martial ha tu a vo da gas ur skouerenn dit.

V – GE da YBAN 04 11 08

Trugarez evit an ditouroù klok a 'c'h eus kaset din a-z ar c'helatañ. Setu an daou vellad eus GEVEZ-3 a-zivout ar c'hraf :

chélate ◇ **chelate** ◇ **kelat** g.

molekul o tisoc'h eus un argerzh kelatañ

chélateur ◇ **chelating agent** ◇ **kelater** g. -ioù, **kelatuzenn** b.

nep danvezenn en araez da c'henel kemplezhioù stabil gant kation liesamsav (kalkiom, kouevr, plom ha metaloù ponner all); arveret er Yac'hadouriezh evit prederiañ pistriadurioù (dre ar plom dreist holl, ar bevargant, ar c'hrom, ar c'hobalt), stadoù 'zo a wadusvec'h kalkiom, an hemokromatoz, kleñved Wilson; gant ar metal bezant er bevedeg e c'han ar gelatuzenn ur gemplezh (ar c'helat) hezileizh, an-ionaet, anpistri hag ezvevennadus dre al lounezh

I – LM da GE 27 05 08

CALCAIRE, CALCINATION, ARGILE

Ne 'z poa ket ersavet da 'm c'hasadenn eus an 31 Meurzh ha d' ar c'hinnig a raen da gavout un termen all evit Gl. *calcaire*. Distreiñ a ran war ar c'hraf-se war lerc'h lenn pennad DECALCIFIER, -ICATION e-barzh La-18. Ken kudennek eo Br. *raz* = Gl. *calcaire* ha ma oa Br. *pri* a-dal da Gl. *mortier* evel a c'halli e verzhout er frazenn-mañ :

“La calcination du calcaire (carbonate de calcium) entraîne la formation de chaux vive (oxyde de calcium) et de gaz carbonique (dioxyde carbonique).”

a drofen evel henn : “Pulluc’hadur ar maen-raz (karbonat kalkiom CaCO_3) a zec’han raz kriz (oksidenn galkiom CaO) hag aezhenn garbonek (dioksidennn garbon CO_2).

Kinnig a ran derc’hel Br. *raz* evit Gl.*chaux* ha degemer ur Br. **kalkar* pe *kalc’h* daoust ma c’hallfe hemañ diwezhañ bezañ amjestr !

Pezh a rofe : “Pulluc’hadur ar c’halkar / ar c’halc’h (...) a zec’han raz kriz (...).”

Alese an adanvioù **kalkarek* pe *kalc’hek*, Gl. *(dé)calcifier*=Br. **(dig-)kalkar-eka* / *(dig-)kalc’heka*.

II – LM da YBAN & GE 03 09 08

Ne gomprenan ket re vat perak e kinnig Yann-Baol ober gant *argila*. Ar gudenn ned oa ket kavout ur ger all evit kemer lec'h Br. *pri* a zo bastus evit Gl. *argile* (La-18) ha dereat eo Br. *pri(-)prad* pe *arbrad* evit Gl. *glaise*. Ar gudenn oa hin Gl. *mortier* roet gant Br. *pri-raz* (na zegouezh ket pa c'haller ober *mortier* gant simant ivez) ha kinniget 'm eus degemer ur Br. *morter* war skouer ar c'heltiegoù all.

Gl. *calcaire* (pa.) zo kudennek peogwir e teu frazennoù 'zo da vezañ amfrazeh ur wech troet e brezhoneg. Ouzhpenn, an tuf (seurtadoù), ar marmor zo "kalkarioù" na c'haller ket ober raz ganto. Neuze **kalkar*, **maen-kalk*, **kalkmaen*, **maen-kalc'h*, **kalc'hmaen*...

Gl. *agrégat* zo arveret "a-dreuz" e galleg evit ober anv eus an elfennoù a vez ouzhpennet d' ar simant / raz, d' an dour ha d' an traehzh ("morter") d' ober betoñs. Bez' e c'hell bezañ grouan (lavarout a reer e galleg "les granulats" – Br.? diwar vont – en degouezh-se) met bouloù bihan polistiren pe drailhoù plant (kanab dreist-holl) e c'hell bezañ ivez. O vezañ ma 'z int distag, digenaoz a-raok bezañ ebarzhet er "morter" ne c'haller ket ober *agrégats* eus an kez grouan, bouloù pe zrailhoù a gav din.

III – YBAN da GE 09 09 08

Trug evit da valadoù. Hervez ar c'hrennlavar "A gar, a garez", emañ a-du evit lavarout d'ar re yaouank labourat ha labourat c'hoazh. Diaes meurbet dibegañ diouzh ar galleg, evidomp holl.

Degouezhet eo ganit ivez moarvat malad Laorañs, ma skriv :

Ne gomprenan ket re vat perak e kinnig Yann-Baol ober gant *argila*. Ar gudenn ned oa ket kavout ur ger all evit kemer lec'h Br. *pri* a zo bastus evit Gl. *argile* (La-18) ha dereat eo Br. *pri(-)prad* pe *arbrad* evit Gl. *glaise*. Ar gudenn oa hini Gl. *mortier* roet gant Br. *pri-raz* (na zegouezh ket pa c'haller ober *mortier* gant simant ivez) ha kinniget 'm eus degemer ur Br. *morter* war skouer ar c'heltiegoù all.

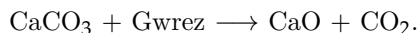
Gl. *calcaire* (pa.) zo kudennek peogwir e teu frazennoù zo da vezañ amfraezh ur wech troet e brezhoneg. Ouzhpenn, an tuf (seurtadoù), ar marmor zo "kalkarioù" na c'haller ket ober raz ganto. Neuze *kalkar*, *maen-kalk*, *kalkmaen*, *maen-kalc'h*, *kalc'hmaen*

Pa lavar ar ger brezhonek **pri** e klev ar galleg **argile**, 'm eus aon, met **pri** a dalvez traoù all ivez. Ha neuze pa dro pennadoù gallek, *argile* = *pri* bewech. Pa lenn e bennad en-dro e ra ar c'hontrol *pri* = *argile*, gant holl sterioù ar ger gallek. A-du e savan ganit pa lavarez e'z malad eus an 03 05 08 :

Mar komprenan, ez eus gant Gl. *argile* ur ster boutin pemdeziek ha sterioù kalvezel ha skiantel. Evit ar ster boutin e ve diaes kemer Br. *pri* – diresis bepred – ar yezh voutin, met aze ez a an diresisted betek ar mesk! Kemer *arbrad* er ster boutin? Gab a ve a-du, Laorañs ne ve ket (o taveiñ da GBAHE?). Evit ar sterioù gouiziel e ve gwell moarvat amprestañ.

En e bennad *Ar rizhoù raz* e ra Laorañs gant termennoù a gavan abegadus :

- *pulluc'hañ* evit *calciner*: *Pulluc'hañ* a dalvez “peurleskiñ, luduañ” ha ne vez ket pulluc'het ar mein raz. Tud 'zo a lavar *poazhañ* ar mein raz. E gwir n'eo ket un dispenn ez eo, un treuzfurmadur ne lavaran ket :

A se e tegemerfen a-walc'h *poazhañ mein raz*, oc'h adkavout forzh penaos unan eus sterioù ar ger brezhonek *poazh* hag ar c'hembraeg *poeth*. Da genster ez eus ivez *darwreziñ*.

- *chalkiñ* evit *prise (mortier)*: padal BrE. *chalchein*, *chalkein*, *chalsein* “endurcir, s'endurcir, se coaguler” → *chalchennad* “grumeau (de sang)”. Ne ouzon ket ha mat eo astenn nask ar ger-se. Betek henn hon eus e Kim-10 / 6 : *sonnadur ar prirazioù*, *danvez sonnañ*. Ne welan abeg sonn ebet da zilezel an hanc'her-se.

- *raz aerrenel* ha *raz dourrenel* evit *chaux aérienne* ha *chaux hydraulique*? Un tammig heñvel ouzh ar gudenn *argile / pri*. Mar chomer e par ar gerioù gallek hep distreiñ d'an traoù o unan e teu da vezañ diaes. Er gentel Kimiezh 10-se e lenner : “ar razioù dour zo enno etre 20 % ha 30 % pri : sonnañ a reont dindan zour.” Neuze Gl. *chaux hydraulique* = Br. *raz dour*. Moarvat e c'haller lavarout ivez Gl. *chaux aérienne* = Br. *raz aer*. Kement-se a ampar un diskoulm kentañ, met diaes eo deverañ. A se eo dav kaout adanvioù, un tammig evel *gwrezkale-taus* evit ar mezelloù. Neuze *raz doursonnus* ha *raz aersonnus*, Gl. *hydraulicité* Br. *doursonnusted*, *doursonnuster*.

AN DOURSONNAÑ :

- Argile = 0% → Chaux grasse = Prise aérienne à 100% = prise hydraulique à 0% : Br. **raz *druz* = 100 % *aersonnadur* = 0 % *doursonnadur*.**
- Argile < 3% → Chaux maigre : Br. **raz *treut*.**
- Argile de 8% à 15% → Chaux faiblement hydraulique : Br. **raz *nebeut doursonnus*.**
- Argile de 15% à 19% → Chaux hydraulique : Br. **raz *doursonnus*.**
- Argile de 19% à 22% → Chaux éminemment hydraulique : Br. **raz *doursonnus meurbet (kenan, bras, tre)*.**

Evel just emañ ar gwir gant Laorañs evit *mortier*, *priraz* zo un tammig berr. Evit *calcaire* e vo dav kavout un hanc’her kalvezel ivez. Ha c’hoazh ! Ar saozneg a lavar *lime* ha *limestone* = *raz* ha *razvaen*. Gortoz a ran c’hoazh evit embred-eriañ ha kavout a ran gwell kenderc’hel gant GEKIM. Marteze o devo an dud mennozioù lugernus evit *argile*, *mortier*, *calcaire* hag all. Me oar emañ o kiañ war da labourioù, met ur mennozig a’z pefe marteze ?

I – LM da GE 12 08 08

HANDICAP

Goulenn a reer diganin treiñ Gl. *handicap et solidarité Bretagne*. Gant pe c’her e rafes: *namm* pe *naoued*? Pe deveradoù diwarno?

II – GE da LM 12 08 08

War a hañval emañ Yann-Baol o kas war raok GEKIM. Emaon me o fardañ Gerva Rann 2 eus GEVEZ (*Auscultation — Chaîne*). Kenlabourat a ran bepred ingal gant Martial.

Bremañ da aters a-z Gl. *handicapé*. Lezel a rafen an termen *namm* e kerz ar Vezekniezh, ha tremen gant *dilañs* e lavar ar gedvuhez (*un dilañsed, dilañsidi*). A-du e ven evit heuliañ skouer ar c’hallegerion p’o deus erlec’hiet *handicapé* ouzh *infirmes*... Tro ’m eus bet da genskrivañ gant Martial war an divoud (La-17 215).

III – YBAN da GE 02 09 08

GÂCHER

Ur gerig a-zivout Gl. *gâcher*, Sz. *to mix*, Al. *anrühren, anmachen*, tra ken. War a hañval ne arverer *gâcher* nemet evit ar *plastr* hag ar *mortier*. Menegiñ a ran *strabouilhat* a zo dezhañ ur steriegezh nes da hini *gâcher*. Ar ger brezhonek ne sellfe nemet ouzh ar boued, met tud 'zo a ra gant *gâcher* evit ar bleud ivez (ur ger all nes: *kabouilhat*). Dav tennañ an evezh ouzh *mezañ* "pétrir; faire du mortier" (NDBF). Neuze? Ha ne spir ket *mezañ*? Ha degemeret 'c'h eus va malad a-zivout *calcaire* hag *argile*?

IV – LM da YBAN 04 11 08

GÂCHER, CALCINER, PRENDRE, CALCAIRE

Setu va evezhiadennoù a-zivout da valadoù da Wion :

Gl. *gâcher* (*du mortier*): ned on ket gwall entanet gant Br. *strabouilhat* pe *kabouilhat* a zegas ganto ar mennoz "ober fall". Gwell din *mezañ*. Ne 'm boa ket soñjet ennañ n' ouzou ket perak. Ne gaver skouer ebet eus arver *mezañ* evit ar morter e-barzh GBAHE, met adkaset e vezer da *merat* ma kaver "merat pri gant un trañch". Neuze, *mezañ* pe *merat*.

Gl. *calciner*: *pulluc'hañ* a gaver e-barzh VALL (calciner) gant verboù all met mar kavez gwell *poazhañ* pe *darwreziñ*, ne 'm eus netra a-enep. Ne 'm boa graet nemet klask ur verb all da gemer lec'h *regeziñ* (sl. SADED Kim-10/6) na gaven ket azas kennebeut. Lakaat a ran *darwrezadur* e 'm zroidigezh.

Gl. *prendre, prise* = "kalediñ, kaletadur: texttt"; *chalkiñ* zo anezhañ un amprest digant ar gallaoueg moarvat. Br. *sonnañ* zo mat din evel reizh, ket peogwir ne blijfe ket *chalkiñ* din met en abeg d' an deveradoù a ginnigez (*doursonnus*, h.a). Padal, e 'm zroidigezh, 'm eus ranket ober gant *kaletaat* = *prendre* en un degouezh: Gl. *lors de la mise en œuvre du mortier la chaux aérienne va effectuer sa prise par carbonatation* Br.e-kerzh embregerezh ar morter e kaleta ar raz *aersonnus dre garbonatadur*.

Gl. *calcaire*: lezet 'm eus **kalkar* en destenn da c'hortoz un disentez. *Maen-kalk*, *kalkmaen* (pa hañval *maen-kalc'h* bezañ skoemp a-walc'h!) zo bastus ha muioc'h diouzh stil ar brezhoneg met *maenkalkek* pe *kalkmaenek* zo diaesoc'h da zistagañ marteze eget *kalkarek*.

Chom a ra un diskoulm da gavout evit Gl. *agregats* pa veneger an danvezennoù a ebarzher er morterioù raz pe simant: traezh, grouan, drailh kanab h.a.).

V – YBAN da GE 04 11 08

POLYVALENT, CALCAIRE

Ur gudennig zo, a gav din, gant *polyvalent*, sellout ouzh Kim-8 / 3. Pegañ a ran enmonedoù GEKIM :

liesamsav *plurivalent (à plusieurs valences)* • an houarn zo ur metal liesamsav
le fer est un métal plurivalent

liesamsavus *polyvalent* • kation liesamsavus *cations polyvalents*

Emaout o paouez degemerout ur valad a-berzh LM, evel don moarvat. E gwir ne welan ket perak ez argas *maen-raz* (pe *razvaen* lakaomp) e gounid **kalkar*. Mar lavar *kalkar* = *karbonat kalkiom*, ez eo dindan levezon ar galleg *calcaire*, a zo da gentañ un adanv o talvezout *razek* ha da heul ur pennanv o talvezout *maen raz(ek)*. Marteze e ve tu da empeniñ ur Br. *razegenn* = Gl. *calcaire*? Met spirus eo *maen raz* a soñj din. En Al. ez eus *Kalk* = Br. *raz*; *kalk(halt)ig* = *razek*, *Kalkstein* = *maen raz*, *razvaen*. E Sz. *lime* = *raz* ha *limestone* = *razvaen*. Neuze... Ezhomm ebet eus ur *kalkarek*, *razek* zo mat tre evidon.

Hag evit Gl. *mortier*? Br. *morter* g. -ioù? Hag *argile*?

VI – GE da YBAN 05 11 08

POLYVALENT, CALCAIRE

Dres, edon en entremar. Ar Garnier-Delamare a skriv : “ions positifs multivalents”. Kredet ’m boa kompren e oa anv eus ion dezho lies amsav (evel ar c’houevr a zo gwech unamsavus, gwech divamsavus, hervez ar skouer roet e Kim-8/3)... Kompren a raen *métal multivalent* evel "o piaouañ meur a amsav hervez an dro : CuCl , CuCl_2 " ha *métal polyvalent* evel "o piaouañ lies unanenn amsav : ar c’harbon zo pederamsavus". Garnier-Delamare en dije dleet skrivañ *polyvalent* enta?

E GEVEZ, e ran gant *razek*, *razekaat*, *razekaus*, *razekaenn* ha ne welan ket petra a zegasfe deverañ diwar *kalkar*. A du ’rall, ha ne ve ket *chalk*- o tont eus

kalk-end-eeun? Arabat e ve kouezhañ e tech an deraouidi a ginnig gerioù nevez hep derc'hel kont eus ar pezh a zo bet degemeret endeo.

VII – YBAN da GE 06 11 08

“Arabat e ve kouezhañ e tech an deraouidi a ginnig gerioù nevez hep derc'hel kont eus ar pezh a zo bet degemeret endeo”, emezout.

Re wir. Aet on skuizh gant an istor *chalchein*-se. Ne gomprenan ket perak e klask Laorañs kanteizhañ *chalkañ*, koustet a gousto. E kentelioù SADED e reer gant *sonnañ* ha me d'o heul! Perak en em voureviañ pelloc'h, seul gent ma'z eo gwall goumoulek orin *chalchein*, *chalkein*, *chalsein* “endurcir, s'endurcir, se coaguler”. Bez' ez eus e hGl. *chalchier*, *cauchier* “presser, fouler aux pieds, pressurer, piétiner, couvrir la femelle” diwar La. *calcare* “presser”. Gwelout a ran ivez *chalcie* La. *via calceata* “chaussée, route maçonnée à la chaux”. Neuze?

Un dra bennak da lavarout evit *mortier* hag *argile*?

VIII – GE da YBAN 07 11 08

ARGILE

A-zivout Gl. *argile*, h.a., e teu ar gudenn, n'eo ket eus an divoud, met eus an hentenn, eus an diouer hentenn kentoc'h. An diouer-se a gaver war bep pajenn eus geriadur An Here. Hemañ a gemer diazez war skridoù damlenneion an 19^t kantved evel pa vijent bet savet e yezh wirion ur gevredigezh ha, da heul, war deodyezhoù an 20^t kantved evel pa vijent dreistbevadur an hevelep yezh; war un dro ez arvenne e aozerion kinnig ur yezh evit ar bed kempred, alese ar c'hempenn a raent d'an danvez geriadurel a ginnigent, an amprestoù digant labour ar yezhourion; priziüs eo moarvat an disoc'h, evel mengleuz avat evit ar yezhourion, n'eo ket evel danvez yezh un danvez kevredigezh. Azonoù bihan a ziskouez n'eo ket aet aozerion An Here er-maez eus an disklot ha n'int ket troet penn da benn ouzh ar “bremañ bev”, sl. da skouer arbennadenn Martial e La-18 118: “ne gaver nemet *ar varn* e pep lec'h”. Laorañs diouzh e du a glask arguzennoù e geriadur Favereau, ha se kuit a skiant varn, sl. an eskemm a 'm eus bet gantañ a-zivout Gl. *plat de résistance*. (Hervez Mikael en teodyezhoù bigoudenn, ez eo ur *mañjer* ur pred aozet a-ratozh ha cheuc'h — ar galleg a zeree neuze, evel e Douarnenez ma *emganne* al loened, nemet ez *emvate* an dud). Da 'm meno, an diaez disoc'h

gantañ e-keñver Br. *argile, prendre (ciment)*, h.a., a denn d'un durc'hadur spered dizunvan ha d'un hentenn diasur da heul.

GEVEZ-2 zo hogos echu er voulerezh. Kaset e vo da Mikael er sizhun a zeu moarvat. Ne vo skignet nemet e Genver avat, rak rankout a reomp gortoz respont ar C'huzul Rann-dir a-zivout ar skoaziadenn. Evel a welez, e kasan war-raok GEVEZ-3. Va soñj oa prientiñ Yad SADED evit an embann. Evit ar bloaz a zeu e vo⁵...

IX – GE da YBAN 15 11 08

POLYVALENT

1. Setu ur gudenn n'hor boa ket spurmantet pa savjomp an termenoù *div-*, *teir-*, *pederamsavus*. Ar re-mañ zo da intent : "(dezhañ) div, teir, peder (unanenn) amsav". Sevel a ra ur gudenn c'hramadegel nad eo ket bet studiet. Kudenn ar c'heñver etre ar c'hemmadurioù hag an destiañ. Er c'herienn div volekulenn emañ an destier div kediet (angediet?) ouzh an destied molekulenn hag e c'hoarvez ar c'hemmadur. E *teiramsavus* ez eo angeriet an destied ; an destier avat a zoug merk ar benel eus an destied ; mar bije, e-lec'h *amsavus*, ur gedrann o kregiñ gant ur gensonenn gemmus, ha kemmadur e vije ha pe hini ? Lakaomp ar gedrann *pebr* : ha lavaret e vije **teirfebr-* dre lakaat ar c'hemmadur da c'hoarvezout ent vekanek ; pe **teirbebr-* dre atoriñ ar c'hemmadur a c'hoarvezfe hep an angeriañ (teir unanenn bebr) ; pe **teirpebr*, hep kemmadur ebet ? Anheboell e ve **teirfebr-* pa glotfe an destier gant an destied evit ar reizh, en ur c'hoari e gaou roll an destier gant un elfenn all. Re goustus e ve **teirpebr*, pa c'houlennfe sevel ur rummenn ankemmañ nevez. Ne welan nemet **teirbebr-* evel diskoulm : ouzhpenn kaout poell dre zaveiñ d'ar gedrann angeriet dre reizh an niverell ha dre gemmadur an trede elfenn, e c'hell *teir-* bezañ intentet evel rakger ordinal. Br. *teirgloret* enta ?

Evit a sell kevatal Gl. *trichloré*, ez eus un diskoulm eeunoc'h c'hoazh, a ve an amprest : *trikloret* evel *trikloridenn*, h.a., o pellaat avat diouzh furmoù evel *sulfat divnatriom*... Aze avat n'on ket evit muzuliañ an diaester a zegasfe ar pellaat-se.

LANTHANE, TITANE

2. : Br. *lantanom* pe *lantam*, *titaniom* pe *titan* ? Mennoz ebet. Dit da welout dre an arver. A-du : an arver kent eus *titaniom* hag ar saozneg, a-enep : ar berraat.

⁵ Embannet eo bet *Gramadeg ar Verb* e 2010 gant an Embannadurioù PREDER

X – YBAN da GE 15 11 08**POLYVALENT**

1. Un dra a c'haller ouzhpennañ da'z tezhann : bez' ez eus da skouer *trenkenn drikloraketek*, hag ivez an *trikloretilen* (dileizher anavezet mat). Neuze evit an amprestoù glez n'eus kudenn ebet : *trikloridenn*, *dioksidenn*, *trioksidenn*, *trikloretilen*, h.a.

Evit Gl. *disodique*, *trisodique*, *dicalcique*, *tricalcique*, h.a., e ve tu da amprestañ ivez : *disodek*, *trisodek*, *trikalkek* (Sz. *monocalcic*, *dicalcic*, *tricalcic phosphate* da skouer). Met ne 'm boa netra a-enep da *fosfat unkalkiom*, *divgalkiom*, *teir-c'halkiom* (*teirgalkiom* kentoc'h hervezout neuze). Menegomp ivez Br. *fosfat dihydrogen kaliom*, Gl. *phosphate dihydrogénique de potassium* pe *fosfat dihydrogenek kaliom*?

Heñvel dra, gwechall e veze lavaret *oksigen*, *hidrogen*, *klor* evit an aezhennoù divatomennek, met bremañ e lavarer Gl. *dihydrogène* (H₂), *dioxygène* (O₂), *dichlore* (Cl₂), h.a. Penaos e vo graet? Betek henn e raen gant an amprestañ glez : *dioksidenn*, *dihidrogen*, *diklor*.

Ya, met an amprestoù-se a c'hell tourtañ ouzh an emframm brezhonek, rak ar rakger **di-** a c'hell merkañ al lemel. Da skouer e welan e GEVEZ rann 1 :

diaminadur *désamination*. Hogen bez' ez eus ivez eus an *diamin* (Sz. Gl. *diamine*) a zo ur rizh *liesamin* (pe *poliamin*?) gant daou stroll *amino*. Ha da heul Gl. Sz. *diamination* zo stagañ daou stroll *amin* (*amino* ivez). Da skouer Gl. *diamination des alcènes*, Br. *diaminadur an alkenoù*.

A dra sur e ranker embrederiañ un tammig. An amprestañ glez a c'hell krouiñ kudennoù evel diskouezet amañ diaraok. Evel just e oa tu da lavarout **dizaminadur** *désamination* ivez. Met aze zoken e c'hell tourtañ ivez ouzh Sz. Gl. **dys-** !

Ez an o vont da brederiañ pelloc'h. Marteze e vo mat kaout un diskoulm hiron : amprestañ glez ha brezhonekaat.

ARGILE

2. Evit ar mare e ran gant *argila*, evel *silika*, *urea*, h.a.

Sed an enmonedoù a zo e 'm geriadur :

argila (meinoniezh) g. *argile* (minéralogie)

pri g. **-où** *terre* (terme générique: terre à potier, argile, ...) • pri poazh *terre cuite*

priad g. **-où** *sol*

prialkalieg g. **-où** *alcalino-terreux* (métal)

prialkaliek *alcalino-terreux*

prioniezh b. *pédologie*

pripoazhel *relatif aux terres cuites*

XI – GE da LM 15 11 08

ARGILE, CALCAIRE

Trugarez evit da gasadenn. Poent echuiñ gant feilheton ar pri hag ar raz, morterusat chalkadenn anezhañ!

Diwar vont, e 'm eus bet ditour eus *mañjer* gant Mikael. Arveret e vez an hanc'her e teodyezhoù bigoudenn 'zo: “Mañjer 'vo”, da lavarout eo ur pred a-ratozh, a zoare. An hevelep pleg spered hag e teodyezh Douarnenez ma veze ar chas oc'h *emgannañ*, nemet an dud oc'h *emvatiñ*.

I – LM & YBAN

Ar rizhoù raz

Naouusteroù

Evit darbar raz bev e vez gwrezet un danvez razek, mein raz, kregilh, da skouer, a zo karbonat kalkiom en o c'henaoz. Darwreziñ (lavarout a reer ivez : poazhañ) a reer ar razvein e fornioù (anvet fornioù raz) ha lies rzh raz a genderc'her hervez natur ar mein raz :

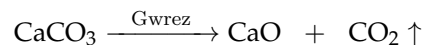
1. Raz aer – aersonnus – diwar mein raz amparet gant karbonat kalkiom hepken ;
2. Raz magnezitek diwar mein raz gant karbonat magnezium en o c'henaoz ;
3. Raz dour – doursonnus – diwar mein raz priek, argila enno.

Ar razioù aersonnus

Eus ar vengleuz d' ar chanter e c'hoarvez lies treuzfurmadur gant an danvez :

eztennañ $\longrightarrow$ darbar $\longrightarrow$ arverañ.

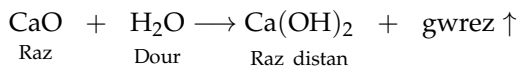
Darwrezadur ar razvein (karbonat kalkiom CaCO_3) a zevoud un ec'haoz diouzh ar reollun-mañ :

An dazgwered-se a dalvez da zarbar ent greantel ar raz kriz er fornioù raz. En ur gwrezverk a 1000°C e tarwrezer ar mein raz, a ec'haoz o koll pouez diwar laoskidigezh dioksidenn garbon (45 %) hag ec'honad ivez (betek 15 %).

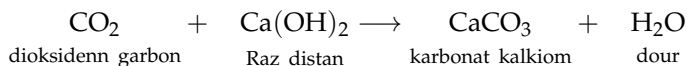
Ar raz kriz – pe raz bev – zo ur sonnenn wenn start kenan, a vez poultrennet ha lakaet war-eeun er c'henwerzh pe treuzfurmet en empest. Ar raz bev zo un oksidenn galkiom stabil kenan, anec'haoz ouzh ar wrez eo.

Dezalc'hidik kenan ouzh an dour eo ar raz kriz, hervez an atalad kimiek da heul :

Gwreztaolus kenan eo an dazgwered-se ha diaezhenniñ a ra un darn eus an dour o tevoudañ strimpadennoù takennoù dour berv mesket gant bruzun raz bev. Dav bezañ evezhiekenan, rak dañjerus meurbet eo. An aozad disoc'h – an (di)hidroksidenn galkiom – a vez graet *raz distan(et)* anezhañ. Mar reoler ar c'hementad dour en dazgwered e c'hounezher raz distan hueek ha mar ouzhpenn dour e tisoc'her gant raz distan toazek. Gant dour reñverek e teu ul liñvenn arwenn a anver *laezhenn raz*. Dre silañ al laezhenn raz-se e tastumer un dileizhenn voull a raz distan : an *dilav raz* pe *dour raz* eo.

Arverañ a reer ar raz distan en tisaverezh. Evit darbar ur morter e vesker raz distan, traezh (pe danvezioù all anvet *dazadoù* evel grouan, kanab, h.a.) ha dour evit mezañ pep tra. C'hoarvezout a ra neuze un dazgwered kimiek : dioksidenn garbon an aer (CO₂) a vez dezalc'het gant ar raz distan ha diwanañ a ra ur goc'henn arwenn a garbonat kalkiom.

Dre an dazgwered-se ivez e tispleger *sonnadur ar morterioù* : e-harz dioksidenn garbon an aergelc'h e tiwan karbonat kalkiom ha sonnañ a ra ar morter. An traehzh zo dezhañ ur perzh treloc'hel nemetken : derc'hel a ra ar morter splu a-walc'h evit gallout sec'hañ. Ouzhpenn se e vir outañ a gurzhañ betek re er mare ma sonn.

Ar razioù magnezitek

Ar maen raz dolomitek – an dolomit : CaMg(CO₃)₂ a vez graet ivez magnezit-kalkit anezhañ – a ro tu da zarbar raz kriz magnezitek (CaOMgO) p'en poazher

en ur gwrezverk izeloc'h eget 900°C en hevelep treugennad kenderc'hañ da gaout raz aer.

Ar razioù dour

Dibaot eo ar razvein pur. Mesket enno e kaver alies pri (argila naturel), marg, gant elfennoù kimiek all evel silika, houarn, aluminium, dreist holl. Er gwrezverk poazhañ (800° ha 1 500°) e ked ar c'halkiom gant an elfennoù-se o furmiñ silikatoù kalkiom, aluminatoù kalkiom ($m\text{CaO} \cdot n\text{Al}_2\text{O}_3$) hag aluminatoù kalkiom-houarn $(\text{CaO})_4 \cdot (\text{Al}_2\text{O}_3) \cdot (\text{Fe}_2\text{O}_3)$. Seul uheloc'h ar gwrezverk ha seul vrasoc'h bec'h ar silika, seul nebeutoc'h a raz rez ez eus (CaO) ha neuze seul doursonnusoc'h eo.

E-harz an dour, da-geñver an distañ eus ar raz bev, hag e-doug prientidigezh ar morterioù e tec'han ar molekul-se hidratoù dizileizh. Kenfeurioù an alumin hag an houarn zo izel kenan : er glenerioù gwenn ez eo ar bec'hioù houarn izeloc'h eget 0,1 pe 0,2 %. An doursonnadur zo devoudet dreist holl gant an dazgwered etre ar CaO hag ar silikatoù.

Ar razioù dour a sonn da gentañ diwar-bouez dour evit 30 % eus ar sonnadur war-bouez nebeut ha da c'houde e c'hoarvez un eil lankad a rizh aersonnadurel, ma vo karbonatet ar raz hag an hidratoù e-harz an aer leizh evit furmiñ en-dro ar c'harbonat kalkiom hag ar silika bezant en derou. Buanez ar c'harbonatadur-se en diabarzh zo 1 cm dre vloaz war-bouez nebeut.

Rummataet e voe ar rizoù raz gant Louis VICAT (ijinour gall, 1786–1861) diouzh ar rizh sonnadur anezho hag ar bec'h argila enno. Savelañ a reas an ditourenn doursonnañ (an *doursonnusted*) : eleze ar c'heñver etre tolz ar c'hedaozennoù diseurt kevredet ouzh an argila ha tolz ar raz bev, o titouriñ buanez ar sonnadur e-harz an dour. Da skouer : ar razioù dour naturel (anvet NHL diwar ar Sz. *natural hydraulic lime*) a gaver er c'henwerzh a vez doursonnus pe doursonnus meurbet.

Dregantad an argila er mein raz kent ar boazhidigezh zo un amplegad d'an doursonnusted eus ar razioù treut. Tu zo da rummata ar razioù dre un argement doursonnusted *i* dewerzhed dre ar c'heñver etre an elfennoù trenkekañ (argila) hag an elfennoù bazekañ (CaCO, MgO) :

$$i = \frac{\text{Tolz argila}}{\text{Tolz raz}} \quad i = \frac{\text{SiO}_2 + \text{Al}_2\text{O}_3 + \text{Fe}_2\text{O}_3}{\text{CaO} + \text{MgO}}$$

Ar seurtadoù raz diouzh ar c'heñver $\frac{\text{ec'honad dour}}{\text{tolz raz kriz}} = \frac{\text{H}_2\text{O}}{\text{CaO}}$:

Savelet en deus VICAT tri rumm raz hervez ar c'heñver etre an ec'honad dour degaset da zistanañ un tolz raz kriz lavaret. Sed taolenn ar 4 rizh raz :

Rizh raz	H ₂ O / CaO (ec'honad / tolz)
Raz druz	etre 2,6 ha 3,6 (3,6 raz pur)
Raz etre	etre 2,3 ha 2,6
Raz treut	etre 1 ha 2,3

War al linenn gentañ e kaver ar razioù drusañ aersonnus, o rekizañ un ec'honad dour bras evit bezañ distanet (betek 3,6 l dour evit 1 kg raz kriz). Evit ar razioù treutoc'h doursonnus ez eus ezhomm eus nebeutoc'h a zour d'o distanañ.

I – GE da MC 29 09 08

Bommoù evit maerdi Ploveilh

Setu penaos e trofen ar bommoù kaset dit gant maerdi Ploveilh. Diaezet on un tammig gant hirder an termenoù brezhonek. Met diaes mont hebiou dezho, 'm eus aon. Da skouer, diaes e ve treiñ Gl. *entreprise* dre Br. *stal*. En ur gendestenn ma 'z eus anv eus un embregerezh e c'haller arverañ *stal*, pa vez anat e taveer d'an embregerezh bet meneget; met mar greer gant *stal* hep kendestenn e vo komprenet *magasin*. A du 'rall e c'haller heuliañ ar galleg pa grenn: (*numéro*) *spécial (consacré aux) entreprises* ha lavarout ivez: *arbennik embregerezhioù*.

Stagadenn da niverenn Kerzu 2007

Arbennik Embregerezhioù ha Gwazadurioù

Kenwerzhioù

Yec'hed ha Frammoù degemer

Tisaverezh

Dornwezhourion hag Embregerezhioù

Staliadurioù war ar stern.

Gwell lakaat pennlizherennoù e deroù an anvadoù.

I – GWP da GE 04 10 08

STRATÉGIE, TACTIQUE

Skrivañ a ran dit abalamour d'ur gudenn c'heriaouegel: ne gavan ket a c'her e brezhoneg evit kevatalañ an troioù lavar gallek ha saoznek *stratégie/strategy* ha *tactique/tactics*.

Ar *stratégie* o termenañ raktresoù graet en a-raok, da skouer a-raok an emgann, ha *tactique* an ersavioù hag emzalc'hioù evit ma 'z afe ar maout gant unan bennak, met ar wech-mañ ez eo oberennet ar preder milourel-se ur wech loc'het an emgann. Ne zeuan ket a-benn da lakat war wel en un doare splotus an disrann etre ar meizadoù-se.

Daoust hag alioù hoc'h eus a-zivout tachennoù da ergerzhout, rak evit ar poent ne 'm eus kaset da benn an imbourc'hioù-se nemet war dachennoù prederourel ha yezhadurel saoz ha gall. Marteze e ve ret din klask en alamaneg pe e yezhoù kozh 'zo met evit ar poent ne ouzon ket penaos kemm penn d'ar vazh.

II – GE da GWP 05 10 08

Trugarez evit da valad. Sioulloc'h an traoù. Echu ganin skridaozañ eil rann Geriadur ar Vezekniezh (GEVEZ-2). Emañ an testennoù diwezhañ (ar Gerva) etre daouarn an divanker, Alan Ar Berr. Al levr a zeuy e gouloù e miz Du. Evel ma welez a hent all e talc'han da genlabourat war ar Yezhouriezh gant Martial

Ménard, Laorañs Motrot, Yann-Baol An Noalleg. Marteze en deus Ao. *** disk-ouezet dit an eskemm emañ o paouez kaout gantañ a-zivout al labour a gasit da benn war ar yezh pergen evit ar mare, rak kent pep tra e tle an testennoù a embannit bezañ disi e-keñver gramadeg.

Ent klasel, an daou dermen *stratégie / tactique* zo dezho ur ster eeun : ar S a sell, evel ma lavarez, ouzh raktresañ, steuñviñ ar brezel diouzh ar pal da ziraez, goulenn a ra ur meizadur hollek, bloc'hel, plediñ a ra gant ar “brezel war ar gartenn”; an T a sell ouzh ren an emgannoù evel ma c'hoarvezont, diouzh doareoù al lec'h, diouzh an darvoudoù ha dibun ar saviadoù, he afer eo ar “brezel war an dachenn”. Ent klasel, e brezhoneg e teverer diwar *bell-* evit luniañ an termennoù o tennañ d'ar S : *belloniezh*, *bellouriezh*, *bellerezh*, ha diwar *kad-* evit luniañ an termennoù o tennañ d'an T : *kadoniezh*, *kadouriezh*, *kaderezh*.

Hiziv eo bet astennet arver an termennoù-se, *stratégie* dreist holl, da zomanoù er-maez eus ar brezel, e gwir da gement embregadenn 'zo, ar politikerezh, an armerzh, ar c'henwerzh, ar c'hoari, an deskadurezh, ar sport... Da heul eo steuziet tamm pe damm ar c'hevenebadur a oa etre S ha T. Kement-se 'm eus klasket diveskañ en notenn KIS-716 (La-14 153-156). Tri zermen a ginnigan a-dal da T : *erdrevnañ*, *amdrevnañ*, *trevnaozañ*. Eus an tri, *amdrevnañ* eo an hini tostañ d'an T klasel (hini ar melldroader war an dachenn); evit *erdrevnañ* zo bet arveret da c'houde gant Yann Varc'h Thorel en e bennad “Ar strafuilhoù anaoudel en deskiñ” (La-16 258-280) — da skouer pa ro Br. *erdrevnadoù kempouezañ* da gevatal da Gl. *stratégies de compensation*, pezh a zo kantrat, rak ar rakger *er-* a verk un tennder war raok, war-du an dazont (tra ma verk ar rakger *am-* e troer etrezek ar pezh a zo tro-dro, war an dachenn). An trede termen a ginnigan, *trevnaozañ*, a glot tost da vat war un dro gant *bell-* ha gant *kad-* (aozañ an trevnadoù ken e ser ar S, ken e ser an T — da welout en deus gant Sz.Gl. *management*, Br. *ardeadezh*).

I – LM da GE 08 10 08

SE BOTANISER

Disadorn pa oan gant va lein e skigne France-Inter e abadenn liorzhañ sizhunik. Liorzhour Versailles, Alain Baraton, a responte da c’houlennoù ar selaouerion. D’ ur vaouez a zamante d’ he zulipez a yae o neuz war fallaat bep bloaz e respontas: “On ne peut empêcher une plante évoluée de se *botaniser au fil du temps*” (pe udb. eus ar seurt), eleze da zistreiñ da stad kent ar blantenn. Ar wech kentañ oa din klevout ar ger. Ur verb nes ez eus, gant ur ster all avat, “herboriser” eleze dastum plant e sell d’ un arver mezegel pe e sell da sevel un “herbier”. E brezhoneg e reer gant *louzaoua* a-dal da Gl. *herboriser*, diaes neuze deverañ diwar *louz-* evit sevel ur ger kenster da Gl. *botaniser*. Diwar *luv-*?

Diwar vont, hag a-c’hin da vennoz *se botaniser*, emañ Gl. *cultivar* (diwar *culti[vé]* ha *var[iété]* hervez ar Petit Robert).

El Littré: *botaniser* (néolog.) = *herboriser*.

II – GE da LM 08 10 08

Furchet ’m eus war Google: e nep lec’h ne gaver *se* *botaniser*. Ne ra forzh, fraezh ar mennoz: evit ur blantenn *évoluée*, eleze o tisoc’h eus ur gounit stuziañ ha diuzañ, distreiñ da zic’hounez, distuz, gouez, difezh.

Daou hent d'ar gerluniañ amañ, merkañ pe an argizañ diouzh ar stad “diorreet”, pe an distro d'ar stad “krai”. Hentoù gerluniañ niverus zo digor. An diaester eo an dibab etrezo pa na vezer ket louzawour. Pe stirann dibab da verkañ ar stad “diorreet”? pe ar stad “krai”? -*stuz-* ha *gouez-*? Soñjal en daouad hBr. *guerg* ha *guelde* (DGVB 187, 189) a ve Br. *gwerc'h* ha *gweot*. Penaos merkañ an argerzh? dre ur rakger o verkañ an argizañ (*kil-* pe *il-*), ur rakger o verkañ an distro d'ur stad kent (*daz-*), ul lostger o verkañ an devoned (*-aat*)? Disoc'h gant *ilwerc'hañ*, *dazgouezañ*, *gweotaat*. Anzav a ran ez eo hemañ diwezhañ an deouezusañ evidon : pell ent sonel diouzh nep termen all, berr hag aes da zistagañ, kevazas ennañ ar stirann *gweot* (hBr. *guelde enes* zo spisc'heriet “insula indomita”; ar c'heveleb Kb. *gwyllt* zo kevatal da Sz. *untamed, uncultivated*). A-enep *ilwerc'hañ*, an arverioù all eus *gwerc'h* (daoust ma kaver hBr. *guerg enes* “l'île travaillée, cultivée”). A-enep *dazgouezañ*, an heñvelsonioù Br. *gouez(-)*.

Bezef burutellet va c'hinnig gant unan arroutet war al Louzawouriezh avat !

I – GE da MC 08 10 08

PORNOGRAPHIQUE

Gl. *pornographie* zo bet studiet en un eskemm gant Alan Monfort p'edo o prientiñ eil embannadur e levr, sl. La-13 355-356. Siwazh evit an Naonedad e chomjomp gant Br. *pornografiezh*, *pornografek* (evel ma kaver e levr Alan Monfort). Mar fell da MA kaout ur ger keltiek purju, e c'hallfe ober gant Br. *ec'hazas* "obscène", dizoloet gant Kervarker ha lakaet gantañ e geriadur Le Gonidec er stumm '*hâaz*', bet studiet gant Ernault (GMB 562-563) a roas d'ar ger e furn reizh. Evel ma ouzout en doa An Here embannet en *Alc'hwez bras ar baradoz vihan* un dastumad a droiennoù boc'hbidik ha pornografek o tont, ken eus an henstuzegezhioù, ken eus ar yezh arnevez. N'eo ket sur e ve mat aliañ MA da arverañ al levr, n'eo ket dre zamant d'an dereadegezh, met peogwir marteze ne laka ket ar paotr kemm etre ar stuzegezhioù henvoazel hag arnevez hag e ve en arvar da gouezhañ e trap ar *mañjer*... Un dastumad all zo bet embannet gant Skol (Gwennole Ar Menn): *Glossaire cryptologique breton (expressions érotiques, scatologiques, etc.)*, par Émile Ernault. Bepred e gwerzh. Ne 'm eus ket e brenet (digant Abeozen e 'm boa bet un tamm eus un dornskrid eilskrivet gant Youenn Drezen diwar notennoù Ernault ha, war a hañval, an danvez anezhañ zo bet adkemeret e-barzh an *Alc'hwez bras*...)

I – GE 28 10 08

Notenn yezh

Orin Br. *gwengel* a sav d'ar bloavezhioù 1950. Luniet e voe gant Alan Heusaff diwar un termen iwerzhonek a lavaras din. Ne 'm eus ket adkavet al lizher ma venege an termen iwerzhonek. N'eo ket grevus, rak sklaer eo orin keltiek ar ger : **uindos -ko(m)-sketlo-*. Kt. **uindos* a gaver hiziv er furmoù Br. *gwenn*, Kb. *gwyn* oc'h aroueziñ al liv ha war un dro keal an eurvad, ar santelezh, ar vennozh ; e adkavout a reer e Br. *gwenna*, *gwenved*, *gwenvidik*, Kb. *gwynfa*, *gwynfyd*. Kt. *sketlo-* a gaver e Kb. *chwedl* "story, account, legend, fable, report, saying, adage ; matter(s), action(s)" (GPC 846), hag e titl al levr brudet *Sketla Segobrani* (istor kurioù Segobranos) [orin pellañ an termen zo indezeuropeg *squetlom* "lavar, lavarout"]. Kt. *ko(m)-sketlo-* zo aet da Kb. *cychwedl* "tale, news, report", da kr.Br. *quehezl* "nouvelle, publication, annonce, renseignement" (GMB 527) ha da Br. *keal*, *kel*, *keloù*, *kevellenn*. Eus Br. *gwengel* e reer peurliesañ ar c'hevatal da Gl. *mythe* er sterioù arnevez. An deveradoù zo an adanvioù *gwengelek*, *gwengelel*, ar pennanvioù *gwengelouriezh* (korf mennozioù, kredennoù gwengelek, sk. : *ar wengelouriezh varskour*, *ar wengelouriezh vreizhek*), *gwengeloniezh* (studi ar gwengeloù hag ar gwengelouriezhoù).

Hogen evit studiañ an devoud istorel ez eo ar "gwengeloù" hervez an intenterezh henc'hresian, e ve alies gwell ober gant an termen gresianek *mūjos* (skrivet gant lizherennoù gresianek, pezh na araez ket Internet ober) pe gant an dezneuziadur brezhonek *mitoz*. Chom a ra da c'houzout hag alies eo e ve ret adebarzhiñ an amprest gresianek. D'an aozerion da briziañ ha da zivizout. Anat eo e vo gwell

ober gant an amprestoù gresianek mar fell dit studiañ ar c'heñverioù a lakaed etre mŭjos ha lógos (e lizh. gres.) pe *muthos* ha *logos* (e lizh. boutin).

El lennegezh, e kav din n'eus diaester ebet oc'h ober gant Br. *gwengel*.

Heñvel dra, er vuhez politikel pe kevredadel, er sterioù o ren abaoe an 20^t kantved, e tere *gwengel*. Tost e pep levrenn eus Lavar e kaver arveret ar ger pe un deverad diwarnañ.

N'eus ket reolennoù evit tremen eus ur yezh d'unan all. Heidegger a haere ne c'haller prederouriañ nemet e gresianeg, nemet e lavare se en alamaneg ha, dre e alamaneg, e lakae ar gresianeg da lavarout traoù n'o doa ket lavaret ar brederourion c'hresian. Kenkoulz, e lec'h all e haere ne c'haller prederouriañ nemet en alamaneg hag e lakae alamaneg ar brederourion deuet araozañ da lavarout pezh n'o doa ket lavaret. Ne ziskare ket ar brederourion henc'hresian nag alaman nemet, dre ur meni disgorren (*Aufhebung*), en o adkroue en e brederouriezh dezhañ. An termen *Dasein* da skouer, krouet ma ne fazian en 18^t kantved evel kenster da *Existenz* gant ur prederour a venne dilatinekaat an alamaneg, a wiskas gant Heidegger ur ster nevez, pe gentoc'h gant Heidegger e talvezas *Dasein* da reiñ ur ster nevez donoc'h, dramaekoc'h, da *Existenz*. Ar brederourion c'hallek a strivas da reiñ ur c'hevatal da Al. *Dasein* en o yezh : *existence, exsistance, être-là, être-le-là* hag, a-benn ar fin, ez amprestjont *Dasein*, na mui na lei.

Gwelout a reer lec'h ar yezhoù en afer. Ar brezhoneg n'en deus tremened prederourel ebet, pe ac'hoel unan berr ha skort. Daou hent zo dirazomp evit diorren ur brederouriezh vrezhonek :

– pe amprestañ termenoù allyez, gallek — an dañjer neuze eo e ve prederouriet e galleg gant gerioù gallek treuzwisket e brezhoneg ;

– pe krouiñ termenoù brezhonek a-dal d'an termenoù allyez, gallek, hag aze daou hent c'hoazh :

– pe prederouriañ e brezhoneg gant mennozioù enporzhiet eus prederouriezhoù all, adskrivañ Descartes, Husserl, Heidegger e brezhoneg,

– pe prederouriañ hon buhez dimp, hon drama dimp, hon tonkad dimp ha diorren ur brederouriezh digent.

Anat eo ne c'hellomp dioueriñ hini ebet eus ar pevar hent-se : ne c'hellomp ket tremen hep amprestañ gerioù allyez, nebeutoc'h c'hoazh mennozioù bet ganet e lec'h all, ne c'hellomp ket tremen hep treiñ prederourion all e brezhoneg, met an tri hent kentañ-se ne gasont da netra ma n'int ket hentoù da brientiñ ha da skorañ ar pevare hent a zo gorren hon buhez betek ma eztaolo he rin. Ha ma ne dalvez ket ar brezhoneg da ziskoachañ hon dremm istorel dirak dremm ar pobloù all, e rankomp e lezel e peoc'h da echuiñ e dremen van.

I – MME da GE 11 11 08

Goulennoù

1. GEFIZ ha GEJED a dro o-daou Gl.*absorbance* gant daou c’her disheñvel :
Br. *lugez & lugrez* ; ha reizh eo pe ur vi-koukoug e ve?

2. Daoust ha heñvelster eo Br. *treizhid-* & *treborzh-*?

3. Ha dilezet ec’h eus an deveradoù diwar Br. *gloaz-*, Gl. *trauma-*?

4. Gl.*antithétique*, Br. *gourzhdodek*?

5. Gl. *intuitionnisme*, Br. *nadelouriezh*? (nemet e klotfe gant Gl.*intuitivisme*).

6. Souezhet on gant Br. *derenvaez* e GEFIZ, troet Gl. *induction magnétique*.
Ar gerioù all oc’h echuiñ gant *-vaez* e GEFIZ zo a-dal da Gl. *champ de*. Ha ne
ve ket kentoc’h da dreiñ *champ inducteur*? (anzav a ran c’hoazh n’intentan ket
ur siseurt er fizik!) E Lavar 09 e taveez al lenner da Lavar 05 KIS 091 p. 65, met
n’emañ ket an niverenn-se ganin.

7. Gl.*microchirurgie*, Br. *korrsurjianerezh*?

8. Gl.*verres progressifs*, Br. *gwerennoù argreskiñ*?

9. Gl.*lallation*, Br. *lallaiñ*?

10. E Lavar 11 KIS 514 pp. 32-33 e rez gant Br. *kevelverzh*, Gl. *synesthésie*,
hag e Lavar 18 p. 329 e kinnigez *dazverzh*...

II – GE da MME 12 11 08

Trugarez evit da lizher eus dec'h, an difaziadennoù niverus a rez da GIBR (emañ Alan Ar Berr o studiañ ar rolloù a 'c'h eus kaset din betek henn e sell da brientiñ o embannadur) ha da c'houlennnoù. D'ar re-mañ e respontimp Yann-Baol ha me (treuzkas a ran da lizher dezhañ).

1. A-zivout Br. *lugez, lugrez* e responto Yann-Baol. Da c'hortoz, sl. La-17 111-112.

2. Br. *treborzh* a zave da *enporzh, ezporzh*, an eil hag egile mard eo war un dro. Br. *treizhid* zo dezhañ ur ster hollekoc'h: *treizhid ar marc'hadourezhioù (en treborzh pe get), ar veajourion, ar stlenn*, h.a.

3 Br. *gloaz-* zo dezhañ un durc'hadur ster ledan, a gavez meneget e GIBR; Br. *gloazad*, en eheb, zo spisoc'h, setu ar mellad eus GEVEZ-2:

blessure ◇ **wound, injury, lesion** ◇ **gloazad** g. -où

nep anaf lec'hiek graet gant ur gwezher diavaez

Br. *daraez* zo ledanoc'h e ster: nep keuziad o tiraez ar c'horf (darvoud karr) pe ar bred (plegenn enkus) sellet en e amveziadoù ha, war un dro, en e heuliadoù er gouziviad, sl. *agression* e GEVEZ-1, ivez GBLF ¶ 1380. Ur skouer hon eus amañ eus digenglot ar yezhoù dre berzh dedroadur dizehan ar steriegezhioù e pep hini. En ur ober ur c'hantved ez eo dedroet talvoudegezh Gl. *trauma* bet kinniget en 19^t kantved evel kenster da *blessure*, ha *traumatisme* a vened arouezñ drezañ ar gloazad hag e heuliadoù er bevedeg; hiziv ez arverer an daou evel kenster peurliesañ hag a-zivout bred koulz hag a-zivout korf. Kinniget 'm eus ober gant Br. *gloazad* er ster resis roet a-zioc'h, Br. *daraez* en ur ster ledan ha digor. [Da venegiñ e ve ivez un dedro eus ster Gl. *blessure* er c'herienn arveret er Bredelfennerezh: *les blessures narcissiques*.]

4. Ya, Br. *gourzhdodek, gourzhdodel* diouzh an dro.

5. Gl. *intuitionnisme* zo un termen a Brederouriezh, anvad lakaet war ur bodad doazhadurioù a zo boutin etrezo an dodad e c'haller anaout ar werc'helezh war eeun; an termen diazez a ve amañ Br. *nadelouriezh* hag, evit luskadoù 'zo marteze, *nadadouriezh*. Gl. *intuitivisme* a ve kentoc'h un termen a Vredoniezh pe a Arzoniezh: an tuadur da reiñ lañs d'an nadiñ kentoc'h eget d'an aregañ (sl. La-04 46), d'an dezevout nadek kentoc'h eget d'an dezevout meizek; *nadegouriezh* a zerefe aze.

6. En Dredanouriezh ez a ar mentadoù d'ober un emfram, pep hini o vezañ despiet dre he atalad mentawouriel. E brezhoneg ez eus bet strivet da gaout anvadoù an emframmeañ gwellañ :

- 1a) *tredanvaez* (atalad : UL^{-1}) ha 1b) *gwarellvaez* (IL^{-1}) zo a-geñver ganto
- 2a) *douenlanvad* (IT) ha 2b) *derenlanvad* (UT),
- 3a) *douenvaez* ($UL^{-2}T$) ha 3b) *derenvaez* ($IL^{-2}T$).

Emframmegezh nad eo ket ken anat gant an anvadoù gallek :

- 1a) *champ électrique*, 1b) *champ magnétique* pe *excitation magnétique*,
- 2a) *flux d'induction électrostatique*, 2b) *flux d'induction magnétique*
- 3a) *induction électrostatique*, 3b) *induction magnétique*.

Sl. La-06 43-56 ma kavi un alberz eus talvoudegezh *maez*, *barr*, *lanvad*, h.a. en Dredanwarellouriezh. Marteze en devo Yann-Baol reizhadennoù pe klokadurioù d'ober amañ.

7. *Korrsurjianerezh*, OK.

8. Ne gav ket din e tere *argreskiñ* amañ. Lavarout a rafen *gwerennoù* pe *ferennoù argammedek*. Gwell e ve goulenn e ali digant Yann-Baol

9. Gl. *lallation*, *lalliement* zo daou gemeradur dezhañ : 1) gagouilhat evel ar vugale vihan ; ma ne gaver ket *gagouilhat* resis a-walc'h, e c'haller degemer da ginnigadenn : *lallañ* (pe *lalliñ* — soñjal en deveradoù) evel m'o deus graet galleg (*lallation*), saozneg (*lalling*), alamaneg (*Lallen*), diwar La. *lallare* ; 2) kamm-zistagañ ar soniad [l], pe Gl. *lambdacisme*, Sz. *lambdacism*, Br. *lambdakegezh*

10. Daou zorc'hadur ster zo da Gl. *synesthésie* :

1) perzh bonel eus mab den en orin an dareulerezh, an arz, al lavar, ar ged-vuhez he unan : en dareulerezh : “derc'hañ un dra zo war un dro bezañ tuet da leterc'hañ an traoù hon laka an dra da soñjal enno” (La-18 240) ; en arz : “*Pa zistagan, Annaig Riou, da ano, / e sav ennon gweledigezhioù diniver*” (Kerverziou) ; el lavar : *ur sell lemm, ul liv flamm, ur wrez ponner*, h.a. ; er ged-vuhez : ar pezh a zo dirazon zo un tolzad danvez, ur bevedeg, un den, va c'heneil Paol ;

2) anadenn gleñvedel a zeskrivan e La-18 329, nad eo ket estren d'ar perzh 1) nemet ez eo un direizh anezhañ.

E testenn Barbaras (La-11 32-33) ez eus anv eus ar ster 1) a gredan dec'heriañ dre *kevelverzh(-)* [merzhout war un dro, perzh reizh eus mab den]. En anadenn gleñvedel e vez strafilhet ar merzherezh pa c'hoarvez un eraezadenn faos n'en deus ar bred perzh ebet enni : un azon navel n'eus ket anezhi ; en dro-mañ e kinnigan ober gant *dazverzh(-)*. Ur c'hemm heñvel a lakaer etre *leterc'hañ*

(Gl. *métaphore*) ha *trezerc'hañ* (Gl. *hallucination*). Notomp diwar vont bomm Arthur Rimbaud: “*je m’habituai à l’hallucination simple*” — ken kreñv oa ar c’hevelverzhout gantañ ma rae un “*trezerc’hañ eeun*” anezhañ. Diwar vont c’hoazh, notomp e vo pouezus seurt skalfad termenoù (klokaet marteze gant re all) evit deskrivañ ar merzhadennoù dindan wered an drammoù. Henri Michaux, Sartre o deus skrivet war ar gudenn.

I – GE da YBAN 06 11 08

Dont a ran da 'z porodiñ c'hoazh gant ur gudennig a lostgerioù. Gl. *chloré* a hañval kaout daou gemeradur. En *eau chlorée* e hañval talvout kement ha "dour a zo bet ouzhpennet dezhañ klor pe ur c'hediad eus ar c'hlor evel an dour javell", e *produit chloré* e talvezfe kement ha kediad klor? Pe gevatal(ioù) brezhonek? Techet oan d'ober gant Br. *klorek*, nemet e ranker teurel evezh gant an termenou kimiek o vezañ m'o deus al lostgerioù *-ek*, *-us*, *-at*, h.a. un dalvoudegezh disheñvel diouzh o ster boutin. Ha n'eus ket un *drenkenn glorek*? Ha ne ve ket gwell ober evel ar galleg ha degemer *kloret*? *dour kloret*, *aozadoù kloret*? Marteze e kinnigez diskoulmoù all? (Gwelout a ran e Da-64 36: *raz kloret*, *gomou kloret...*)

II – YBAN da GE 20 11 08

Skrivañ a rez :

choline ◇ **choline** ◇ **kolin** g.

alkool nitrogenek renket e-touez vitaminoù ar stroll B, ganet dre vetilañ an etanolamin (pe kolamin), a zo unan eus kedrannoù pennañ al lekitinoù hag ar sfingomielinoù ; o c'henel, dre aketilañ, un nervhanterad pouezus, an aketilkolin ; anezhañ ivez, a-ser gant e zevevad dre oksidañ, ar betain, ur barenn vehingerc'h

Br. *nitrogenek* pe *nitrogenet*, pe... E galleg: *alcool azoté*. Klasket 'm eus dre Google ar c'hevatalioù alamanek, saoznek, met ne 'm eus kavet netra. Ha tro 'c'h

eus bet da reiñ kevatalioù da *azoté*, *nitré*, *nitrique* (*azotique*)? Gwelout a ran e Da-64: *nitrazad* danvezenn, dh. greantel, deveret diouzh an nitrogen...

Daou gemeradur a hañval bezañ d'an deveradoù gallek dre -é: *chloré*, da skouer, a ve o spizañ ur c'horf a zo klor kediet en e volekul, koulz hag ur metoù a zo bet ouzhpennet klor dezhañ, meskad enta ha n'eo ket kediad...

A-du ganit evit an “daou gemeradur”. Kement-se a gaver ivez evit :

- *sulfuré* / *sulfureux* / *sulfurique*,
- *azoté* / *azoteux* / *azotique*

(amañ ez eo dispredet an daou dermen diwezhañ e gounid *nitreux/nitrique*, tra ma sell *nitré* ouzh ar bonad NO₂. Lennet 'm eus *composé nitrogéné* ivez),

- *phosphoré* / *phosphoreux* / *phosphorique*,
- *iodé* / *iodeux* / *iodique*,

Dav lavarout neoazh e hañval bezañ dispredet ar *participe passé* gallek -é evit merkañ ur c'hediad. Da skouer an *hydrogène phosphoré* zo kentoc'h *phosphure d'hydrogène*, an *hydrogène sulfuré* zo ivez *acide sulfhydrique*, idem *chaux chlorée* = *hypochlorite de calcium*, ...

Neuze? En ur yezh “laosk” e c'haller lavaout *kloret*, *nitrogenet* = *azotet* (?), *fosforet*, *sulfuret*. Al lostgerioù *Xeux*, *Xique*, *perXique* a verk lies derez oksidatur war gresk evit an elfenn.

Evit a sell *azoté*, ez eo resisoc'h moarvat *alcool aminé* = *amino-alcool* (skrivet ivez *aminoalcools*) a gav din. Neuze, e brezhoneg e ve *aminalkool*? Evel *amin-drenkenn*.

E saozneg e ren ur meskach laouen: *nitrogenic substances* (*derivatives, compounds*), *nitrogenated derivatives*, *azotic compounds*,...

En Al. ez anavan *azotische Derivate*, *nitrische Gifte*, *Aminoalkohole*.

Sl. *Geriadur ar Gimiezh*.

I – YBAN da GE 15 12 08

Dictionnaire médical pour les régions tropicales (Centre pour la Promotion de la Santé - Congo, 1989, 871 p.)

ferrugineux (*lat. ferruginis, rouille*). Qui contient du fer ou l'un de ses composés. *Eaux minérales ferrugineuses. L'hémoglobine est un pigment ferrugineux.* – voir aussi martial.

martial (*de Mars, dieu de la guerre dans la mythologie grecque et symbole du fer*). Syn. *ferrugineux*. Qui contient du fer. * Qui est à base de fer, qui concerne le fer. *Traitement martial de l'anémie ferriprive. Fonction martiale*: fonction par laquelle le foie met le fer en réserve. *Carence martiale*: carence alimentaire en fer.

Bez' ez eus *houarnek* = *ferrique*, *houarnus* = *ferreux*, *amhouarnek* = *non-ferreux*. Dav eo kavout udb. all evit *ferrugineux* “a zo ennañ houarn pe ur c'hediad houarn”. Neuze *houarnet*, evel *kloret*, *bromet* hag all?

An haluzennadurioù (*halogénations*) zo dazgweredoù kimiek a ro tu da gediañ un haluzenn ouzh ur volekulenn bennak: fluorañ, klorañ, bromañ, iodañ. E degouezh ar c'hediadoù houarn enno, ne embreger ket un dazgwered evit stagañ houarn ouzh ur volekulenn, met mechal ha ret eo lakaat kemm etre ar c'hediadoù naturel hag ar re gevanaozel?

Bez' ez eus ivez hBr. **HOIERNIN** “de fer, ferreux, qui a les qualités du fer”. A zo endeo un adanv. Penaos bremanelaat? *houarnin* war a hañval. Evel hBr.

meinin, ... An tu e ve da zegas ul lostger ouzhpenn gant un durc'hadur ster **Xin** : “gant X e-barzh, gant doareoù X, kement-se en un doare ameeun, kemplezh mui pe vui”. Sl. ivez GRVB p. 224 “Dérivés en *-in*”.

Neuze: *ul livegenn houarnin eo an hemoglobin*.

Penaos e ri evit *traitement martial*? “qui contient du fer” = *houarnin*, “relatif au fer, qui concerne le fer” = *houarnel*?

II – GE da YBAN 15 12 08

OK evit *livegenn houarnin*. Setu an arroud eus GEVEZ-3 ma kaver ar ger :

cirrhose bronzée $\diamond$ **pigmentary cirrhosis** $\diamond$ **kirroz staenek, kirroz livegennus**

lec'hiadur avu an hemokromatoz kentael, kirroz usteñvus kevret gant ensiladur livegennoù houarnin, melanoderma hollek ha diabet c'hwek peurliesañ

E 'z malad eus an 20 11, e kinniges amberzañ *-et* evit ar meskadoù pa vez tu da sevel anvadoù all evit ar c'hediadoù : aminalkool e-lec'h *alkool aminet. Gwell neuze dilezel *houarnet* er Gimiezh.

A-zivout Gl. *martial*, laosk e arver kantvedel, e c'haller reiñ kevatalioù brezhonek resisoc'h : a-dal da Gl. *carence martiale*, e tere Br. *negez houarn* (evel ma lavarer *negez heol*, *negez vitamin D*, h.a. A-dal da Gl. *martial* e *traitement martial*, *fonction martiale*, e korvofen a-walc'h ur verb *houarna* (evel doura en e zaou gemeradur "klask dour", "kas dour e") : Gl. *fonction martiale*, Br. *arc'hwel houarna* ; Gl. *traitement martial*, Br. *prederiadur houarnaus*. Ul lia arveret evel *houarnaus* a ve un *houarnaer*.

I – MME da GE 15 12 08

Goulennoù

1. En unan eus da lizheroù (05 09 07) ez poa skrivet din ne oa abeg ebet da skrivañ *mennozh*, hervez ar pezh en doa displeget GP, daoust da ginnigoù M. Glanndour. Ha tu zo dit da lavarout din pere e oa abegoù GP? Hag ur studiaden bennak zo bet db. al lostgerioù *-ozh / -oz*?

2. En ul lizher nevesoc'h (08 05 08) e kinniges din Br. *mezekniezh darganat*, Gl. *médecine prédictive*. Eus pelec'h e teu Br. *dargan*-? Tremen souezhet on bet o welout Br. *dargan & darganañ* e geriadur godell Taldir! Gerioù kembraek?

3. Gl. *perturbateurs endocriniens*, Gl. *strafuilheroù enborc'hadel*? E gerva GEVEZ-2 eo e 'm eus kavet Br. *enborc'hadel* ganit (ne 'm eus ket eñ kavet e korf al levr avat). Ha stummoù all zo d'an adanv?

4. Gl. *tendanciel*, Br. *tuedel*?

5. GEJED a ro Br. *stennadell* b. *-où*, Gl. *tenseur & GEFIZ stegnadell* b. *-où*. Hag un dibab a-ratozh eo? Din-me ez eo kenorin an daou dermen... Hag un drestummadenn eo? (Marteze e lavari din ez eo da YBAN reiñ ar respont, met setu ur viken n'en deus ket kaset keloù hag e chom direspont va goulennoù).

6. Gl. *térébrant*, *térébration*, e domani ar vezekniezh hag ar surjianerezh?

7. Gl. *forêt secondaire*, enebet ouzh *forêt primaire*)?

8. Hag un termen arbennik a arverez evit Gl. *terrain* e domani ar vezekniezh?

II – GE da MME 16 12 08

Trugarez evit da gasadenn eus ar 15, an divankadennoù da GIBR ha GEFIZ ha da c'houlennoù. Mar fell dit kaout diouzhtu da skouerenn eus GEVEZ-2, goulenn hi digant Mikael: ne vo kaset o skouerenn d'ar rakprenerion deboner nemet e Genver, rak gortoz a reomp bepred respont ar C'huzul Ranndir d'hon goulenn skoaziad. War un dro e teuy er-maez GEKIM, *Geriadur ar Gimiezh*, a zle bezañ embannet a-raok dibenn 2008, bepred evit kaout ar skoaziad! Eno emañ moarvat arbenn direspont Yann-Baol: ranket en deus hastañ da echuiñ al levr e koulz. Trugarez evit da amboaz sevel ur pennad evit O-F; spi 'm eus e 'z po muioc'h a chañs egedomp: kement kemennadenn kaset ganimp d'ar gazetenn-se a ya d'ar gest hep mank. Pa 'z eo bet embannet *Geriadur ar Stlenneg*, ar paotr a oa e penn O-F e Kemper oa chomet un endervezh a-bezh ganin evit prientiñ an hanter bajennad e par 29 a felle dezhañ gouestlañ d'al levr (luc'heiladoù e-leizh eus kelaouennoù all ha luc'hskeudenn an aozer zoken en doa dastumet) — ne zeuas netra e gouloù, hag ar c'hazetenner ne respontas nepred da 'm atersoù war an divoud.

E GEVEZ-2, mard eus divankadennoù d'ober (ha boulc'het eo roll an errata), n'eus tra da gemmañ er mellad Gerva “**endan-enkalonenn** *sous-endocardique*”. Er ster-se (“a-zave d'an enkalonenn, *enkalonennel* enta”) eo reizh ar skrivad Gl. *endocardique*; er ster “a-zave da ziabarzh ar galon, *enkalonel* enta” emañ Gl. *endocardiaque* — n'eo ket ken resis ar saozneg pa ra gant *endocardiac*, *endocardial* en daou gemeradur.

Da c'houlennoù bremañ:

1. Moarvat ne 'm boa ket kaset dit va eskemm gant Ao. *** eus ar 14 04 08. Setu an arroud a-zivout *mennozh*:

E-keñver gerdarzh e chom ar yezhoniourion war vartezeoù. Ernault a sell evel diwirheñvel ar gerentiezh gant Br. *meneg* ha gant *meno* (o daou bezant ivez e Kb. *mynag* ha *mynw*), goulakaat a ra kentoc'h ur gerentiezh gant Br. *mennout*, Kb. *mynnyd*, *mynnu*. O vezañ avat ma kaver ar ger skrivet *menos* gant Gregor, e voe degemeret er yezh lennegel gant ar stumm *menoz*. Hogen, a) Gregor a ra eus *menos* ha *meno* daou zoare da skrivañ an un ger (pezh na glot ket gant an devoudoù, eme Ernault, o vezañ ma kaver *menos* ha *meno* arveret en hevelep teodyezhoù gant ur c'hemm ster etrezo), b) ar skrivadoù rannyezhezhel (savet enta diwar distagadur an deodyezherion) zo gwech *menoz*, gwech *mennoz* — dav lavarout e kaver an un devoud e kembraeg er stummoù *mynnu* ha *mynu* (*mynnu* o vezañ ar skrivad koshañ ha paotañ avat), c) Ernault a bouez war ar skrivad *meno* gant an *s* roet gant Gregor, hag ar skrivad dibenn *s* gant Gregor a ya bepred

da *z* er brezhoneg lennegel ha kempred, nepred da *zh*. Maodez Glanndour, o tegas an *-nn-* en-dro, ne rae nemet diazezañ war goulakadenn Ernault — e abeg gwirion oa dezevoudel: merkañ keñver ar *mennozioù* ouzh ar *mennout*; e zibab ne oa ket unan a Yezhoniezh, met a Yezhouriezh, a grouiñ yezh. Ouzhpennañ ur *-zh* avat (moarvat dindan levezon *ratozh*) oa dianaout evezhiadenn Ernault da heul ar skrivad *menos* gant Gregor. Setu perak en en lamjomp diwar ali GP. Tud An Here avat, mar o doa hon selaouet evit skrivañ *mennozh*, a chomas bouzar ar wech-se.

2. Deurus eo gouzout e rae Taldir gant Br. *dargan*. Displegadur gwirheñvel: lakaet en doa e fri e barzh *Vocabulaire vieux-breton* Loth, rak ne hañval ket ar ger bezañ treuzvevet er parlantoù. Fleuriot a studi an termenoù deveret diwar *-can* (DGVB 129). Lakaat a ra hBr. *darcenneti* a-geñver gant Br. *diougan*, Kb. *darogan*, Iw. *doerchain*, h.a.

3. Ne 'm eus ket bet tro da glask ur c'hevatal brezhonek da Gl. *perturbateurs endocriniens*; Br. *strafuilheroù enborc'hadel* a hañval din bezañ un diskoulm azas. Br. *enborc'hadel* a gaver e GEVEZ-2 293 (+13).

4. A-zivout Gl. *tendance*, *tendanciel* e ve dav ren un trosell war arverioù an termennoù-se. Betek henn e brezhoneg e vezer douget d'ober gant *tuadur* en ur ster hollek hag e tachenn an alvez, gant *tued* e tachenn ar vuhez hag ar gedvuhez; dav anzav avat n'eus bet renet studi ebet a-zevri war an termennoù-se. Marteze en defe Yann-Baol muioc'h da lavarout evit a sell ar Jedoniezh...

5. Amañ c'hoazh, Yann-Baol hepken a c'hallfe respont. Ha *tenseur* en deus sterioù disheñvel er Fizik hag er Jedoniezh, pe ur vi koukoug e ve tu bennak? Evidon 'm eus graet gant *stenner* er Gorfadurezh (v° *muscle tenseur du fascia lata*), gant *stennadur* evel kevatal da Al. *Spannung* e damkaniezhoù Breuer ha Freud (troet Gl. *tension*), sl. GBLF 407.

6. Tro 'm eus bet d'ober eus ar filoksera un amprevan *trewaner* (La-16 376, 394); ne gav ket din ez eus da glask pelloc'h evit an termennoù arveret er Vezekniezh: *trewanañ*, *trewanus*, *trewaner*, h.a. (gant ur ster nes e kaver Kb. *trywanu*).

7. Dre vras e vez lakaet *kentael* – *eilvedel* a-gevatal da *primaire* – *secondaire*; n'on ket barrek a walc'h war an Douaroniezh pe ar Struzhouriezh evit lavarout ha dereout a ra an termennoù-se en dro-mañ. Ha Gab en defe e c'her da lavarout?

8. E GEVEZ-2 265 (–1) e ran gant Br. *goudrevn* a-dal da Gl. *terrain* er ster mezegel (an termen klasel *diathèse* damgenster zo dilezet hiziv, ac'hoel e galleg, rak e saozneg e reer bepred gant *diathesis* hag en en arverer evel kevatal da Gl. *terrain*).

I – GE da YBAN 26 12 08

CLIMATO-, MÉTÉO-, COSMO-

Kudenn a gavan gant Et. *kosm-*. Setu an hent a 'm c'has dezhi. Rannoù an Hingleñvedouriezh (Gl. *climatopathologie*) zo an Ebrgleñvedouriezh (Gl. *météoropathologie*), an Dalañgleñvedouriezh (Gl. *telluropathologie*) hag an? (Gl. *cosmopathologie* despizet: “Partie de la climatologie qui étudie l'action nocive sur l'organisme des facteurs cosmiques (soleil, lune, rayons cosmiques, etc.)”). Betek henn, ma ne fazian, hon eus graet gant Br. *kosm-* er ster-se. Ha talvout a ra ar boan klask ur gedrann du-mañ, evel ma 'c'h eus klasket (ha kavet) unan a-dal da Et. *tellur-*? Ne c'hellomp ket ober gant Br. *alvez-*, engwezhiet m'emañ er steregor gouiziadoniel. Hag un elfenn all a welez en arsanaill? Hegasus e kavan bezañ rediet d'ober gant Kosmopatologiezh, Kosmobiologiezh, h.a. e-kichen Hingleñvedouriezh, h.a.

II – YBAN da GE 27 12 08

Cosmos a dalvez amañ kement hag *ec'hegor*. Mar komprenan mat ez eus 1. talañv an Douar, 2. an aergelc'h = an ebr ha 3. pezh a chom neuze, eleze an egor er-maez eus an douar = ec'hegor, krennet en *egor* gant an Here ha tud 'zo da heul. War a hañval ez eo diwar levezon ar rusianeg e talvezfe Gl. *cosmos* kement hag “espace extraterrestre” = ec'hegor. Mechal ha bastus e ve deverañ diouzh *egor*. Aon 'm eus e ve treuzkomprenet un *egorgleñvedouriezh* bennak, rak kalz

ledanoc'h eo seurt diskiblezh eget ar *Kosmopatologiezh*, a zo kleñvedouriezh ar parennoù diavaez d'an Douar o werediñ war an dud o chom war ar voull bri-mañ. An diskoulm marc'hadmatañ a ve *Kosmogleñvedouriezh*, met n'emañ ket diouzh da c'hrad war a hañval.

Adlennet 'm eus an eskemmoù en dro da *oabl*, *steregor*, *ec'hegor* gant PH. Tu zo da lavarout ivez e sell ar *cosmopathologie* ouzh ar c'hleñvedoù o tont eus an *oabl*, eleze o tont eus an ec'hegor gwelet eus an Douar, eleze dre ar c'hetal ez eo an *oabl*. NDBF *oablouriezh* "météorologie" a ve kentoc'h "skiant an *oabl*", da lavarout eo *Ebrgleñvedouriezh* + *Aeronomiezh* (*Laezaeroniezh*) + *oablgleñvedouriezh* + *Fizik an iongelc'h* + ...? Me oar ez eus trestummadurioù eus *ebr* hag *oabl*, kalz ne vern. PH a rae an disparti etre *oabl*-henvoazelezh hag egor-arnevezelezh. Gwelout a ran an traoù evel henn: an *oabl* zo an ec'hegor gwelet eus an Douar, ha betek gouzout e sell an Hingleñvedouriezh ouzh an dud war dalañv an Douar. Neuze ez eo kantrat desellout annez an dud war ar blanedenn rannet e tri live: talañv, ebr hag *oabl*.

Treut ar peuriñ.

III – GE da YBAN 27 12 08

Trugarez. Evel ma lavarez, ez eo berr ar peuriñ. Da c'hortoz ma kouezhfe ur glizh oablel war hon talañv da reiñ tiñv d'hon geoteier, degemeromp *ebr*-/*oabl*-. E gwir, el lavar etrevroadel e hañval bezañ neuennus bras steriegezh *kosm*-; da skouer, *cosmobioologie*, arveret da gentañ da verkañ ar Vevoniezh en aozioù oablel, a hañval bezañ dilezet e gounid *exobioologie* (dre ma vez arveret *cosmobioologie* dreist holl da envel ur furm a Astrologiezh); kavet eo bet gwell kemer *exo*- gant an durc'hadur gounezet en *exoplanète* (a 'm eus kinniget *hanblanedenn* a-dal dezhañ e La-18 152). Arabat emdeurel re bell er waflez-se enta! Dav e vo dimp amprestañ *kosm*- e degouezhioù 'zo, marteze er c'herienn *skinoù kosmek* ma 'z eo *kosmek* ur skritell lakaet war un anadenn nebeut anavezet c'hoazh he orin, war a lennan. Ha pledet 'c'h eus gant an termen-se? Evit an Dalañvgleñvedoù, n'eus bet betek henn diazezet netra, lakaet er-maez un embannadenn, ha ne hañval ket bezañ graet anv anezho gant kalz tud hiziv (orin ar mennoz a hañval bezañ bet an anvad *fièvre tellurique* roet d'ar baludegezh pa greded e teue an hadenn anezhi eus an talañv...)

IV – YBAN da GE 27 12 08

Mar lavarar *skinoù katodek* e c'haller lavarout ivez dizaon *skinoù kosmek*, liesorin a dra sur.

Tamm ha tamm e teuomp a-benn d'em ziazezañ war dalañv hon planedenn,
mar galet eo bet arlene.

I – MA da GE 19 01 09

Skrivañ ar yezh

Trugarez evit ar resisadurioù a roit din. A-du on ganeoc'h evit a sell ouzh ar skritur, hag ur gudenn a gaver e Breizh (se a 'm boa komprenet a-raok e lenn e-barzh Lavar), hag a zo ur gudenn a "ego" : va mamm, he deus desket brezhoneg nepell zo hag a zo o teskiñ d'ar vugale er skol Divyezhe he deus ur geneilez a skriv "ur wezenn-sapr" e doare Bro-Dreger, eleze "sap". Ne gomprenan ket an tech-se da skrivañ en doare ma skrive "mamm-gozh-mañ-mamm-gozh" eus "parrez-mañ-parrez". Ar gudenn-mañ avat zo rouesoc'h e Bro-Naoned, un takad ma oa nebeutoc'h a vrezhoneg, ha neuze nebeutoc'h a zeodyezhoù.

Ur skouer e skol Diwan Naoned, e lec'h m'edon : graet e oa gant ar gerioù "Douaroniezh", "Maodiern", studiet hon eus "Alis e Bro ar Marzhoù" (troet gant H. Kerrain)... Nag ur souezh oc'h erruout er 6^{vet} e Skolaj Gwened, a arvere dichipot "Geografiezh" pe "Matematik". "Ya, met gwenedeg eo" a oa lavaret deomp, ar pezh ne oa ket evit plijout deomp kement. Da 'm soñj ez eo kunujenniñ ar gwenedeg pa lavarer eo an deodyezh-mañ ur meskaj flaeus etre galleg ha brezhoneg.

Evit a sell ouzh M. G. en he anavezan mat, dre ma 'z on bet en hevelep klas hag he merc'h Aziliz e-pad 15 vloaz. Anavezet 'm eus ar KDSK kentañ e Gwened, ha heuliet 'm eus a-dost an enkadenn darempredel a vez etre KDSK ha Diwan er mare-mañ. Ur greizenn nevez zo bet savet en Naoned, met en tu all eus ar gêr. Klask a rin distreiñ di pa 'm bo amzer.

Favereau 'm eus kroget da anavezout er skolaj dre ar geriadur glas. Ne gompren ket ar skriturioù disheñvel, perak skrivañ "nos"? Un taol-arnod fall eo evit ar vugale dizoleiñ ez eus tri doare skrivañ disheñvel, hep kontañ an argemmoù teodyezhele. Dedennus eo ar geriadur (met an hini a arveran an nebeutañ), daoust da amprestoù droch meurbet d'ar galleg (*ouvrierion, reaksion...*), met n'eo ket tamm ebet ur benveg studi. Forzh penaos n'eus nemet tud kozh e Skol Vreizh evel e Brud Nevez, un troad er bez o deus endeo.

Ur goulenn 'm boa e mod all : hag eñ zo un destenn skrivet eus Emglev 1941?

II – GE da MA 19 01 09

Prizius eo an evezhiadennoù a rez diwar-benn da vuhezadur a skoliad hag a lisead.

Evidon me zo genidik eus ul lec'h (e-kichen Sant-Brieg) ma 'z eas ar brezhoneg da get 800 pe 900 vloaz 'zo ha ma veze komzet gallaoueg c'hoazh war ar maez e grez va bugeliezh. N'on ket difrom pa glevan gallaoueg deluzet gant tud eus kumun va ganedigezh (a zo galleg o yezh pemdeziek a du 'rall); reoù anezho o deus nevez 'zo dastumet kanaouennoù ha kontadennoù diwar genoù ar re gozh hag, en amboaz "saveteiñ an tamm-se eus ar glad", emaint o prientiñ kantennoù stumm ganto — a 'm eus rakprenet; n'eus eno avat eus va ferzh (hag emichañs eus o hini) engwezhiadur ebet en ur c'hrouiñ denel. Un afer a ego, evel ma lavarez.

War gement-se, hon eus bet tro da skrivañ c'hoazh. E La-10 333 hh. e kavi un eskemm a 'm eus bet gant Paol Keineg (unan eus testennoù gallek rouez e Lavar); e La-14 165 hh. e 'm eus studiet kevatalioù brezhonek Gl. *vernaculaire, véhiculaire*; e La-16 42 hh. hon eus studiet Laorañs Motrot ha me, an doareoù da gomz e brezhoneg a-zivout an *diglossie*, evit a sell Diwan pergen.

Ankouaet 'm boa respont da 'z aters a-zivout Emglev 1941.

Ne anavezan embannadur kefridiel ebet eus testennoù an Emglev-se. Ar skrid nemetañ embannet e 1941 eo, pa ouzon, an destenn skort a gaver e Gwalarn 138-139, Gouere-Eost 1941, pp. 67-68. An destenn-se n'eo ket sinet; ned eo ket diwar zorn Roparz Hemon (n'en dije ket graet ar fazi gros a zo en he zitl: Peurunvanidigez ar vrezhoneg). D'e gompren e ranker distreiñ da istor bihan turmudus an unvanidigezh a oa o reuziañ abaoe bloavezhioù; dav gouzout e veze Roparz Hemon oc'h enebiñ outi dre ma felle dezhañ gwarediñ skrivadur Gwalarn (diazezet war rannyezh Leon) ha ne intende an unvaniñ nemet e par ar geriadur: abaoe bloavezhioù ez ampreste gerioù gwenedek ken en e skridoù,

ken en e c'heriadurioù. E 1941 avat, e tivizas ur "Strollad studi" o c'hoarvezout eus dek skrivagner (en o zouez Roparz Hemon) kavout un hent etre gwenedeg ha leoneg e par ar skrivadur. Roparz Hemon en doa pleget da veno ar muian-iver, nemet e chomas diek da gas ar peurunvaniñ da benn; ur skouer hepken: e Gwalarn e 1944 e rae gant al liesterioù en -ion (dispac'herion da skouer); en e skridoù war Al Liamm diwar 1946 e oa distroet d'al liesterioù en -ien.

Lakaet er-maez an destenn-se eus Gwalarn 138-139 hag an div a ran dave dezho e La-17 79, ne anavezan embannadur ebet o tennañ da zisentezioù ar Strollad studi. Kement-se avat zo devoùdoù istorel bremañ hag ankouaat a reomp lentegezh Roparz Hemon.

III – MA da GE 19 01 09

Da 'm soñj e ve pouezus lakaat an dud yaouank (eveldon) da anaout an Emglev-mañ. Un nebeud tud e 'm eus divizet ganto, ha ne welent ket pouezusted un dra ken dister hag al liesterioù en -ion (pe zoken arlivioù munut, e-giz erlec'hiañ "va" ouzh "ma"). Evidon ez eo sklaer kement-se, ha n'on ket evel ma lavaren deoc'h dindan beli "skritur va mamm-gozh a vro-drukmuch". Met amañ ne zeu ket kennebeut ar gudenn eus ur "chaovinouriezh" bennak, an dud a gomzen ganto ne oant ket eus Breizh-Izel.

Warc'hoazh on gouest da gemm skritur mar bez dizoloet un dra welloc'h evit ar brezhoneg, pe distreiñ war doareoù skrivañ a arveren abaoe va ganedigezh (liesterioù e -ien da skouer), hogen penaos diskouez d'ar re a oad ganin pouez ur skrivadur strizh? Penaos o lakaat da gompren "dura lex sed lex"? (se oa bet respontet din gant GWP evit difenn kement-se)

E mod all petra soñjit eus ar gallaoueg hag an doare gwivder tro-dro d'al lugan mil-droch (hervezon) "les trois langues de Bretagne"?

IV – GE da MA 20 01 09

A dra sur eo pouezus unvanded ar yezh; ur wech unvanet ur yezh, en he desker hag e reer ganti hep soñjal ken en he unvanded; ha gwelout a reer ur skrivagner gallek o chom da ematersiñ: skrivañ a rin *le temps* pe *le tems*? Peadra e vije da derriñ pep awen ennañ! Ar brezhoneg zo o tizhout par ur yezh unvan. Ur c'hammed bras eo bet Emglev 1941; bihan-bihan eo ar c'hempennadurioù a

zo bet graet abaoe; reoù anezho zo bet graet evit diorren barregezh ar yezh e domani ar preder hag ar skiant. Da skouer, ar c'hempennadur graet gant Roparz Hemon war ar raganvioù; betek 1950 e veze graet gant *hen* e pep degouezh: “hen gwelout a ran, me hen gwel, betek hen”. Roparz Hemon, o tistreiñ da drevnad ar c’hrennvrezhoneg, a zivizas ober gant *e* dirak ar pennanor (“e welout a ran”), gant *en* dirak an orioù (“me en gwel”); divizoù klokaet abaoe gant Preder ha kavet mat gant Roparz Hemon, evel skrivañ *henn* e troiennoù evel “betek henn”; dirak an adanor, eo chomet dispis c’hoazh an arver: “me ’m eus e welet” ~ “me ’m eus eñ gwelet”... Merzhout a rez diouzhtu ar splot ez eo bet kaout ar raganv *henn* er preder: diwarnañ ez eo bet deveret ar pennanvioù *hennad* hag ar verboù *hennañ*, *hennadiñ*.

A-zivout ar gallaoueg e skrivin dit ur wech all. Berr va amzer...

V – MA da GE 21 01 09

Trugarez deoc’h evit ar restr hoc’h eus kaset din. Splot zo da gavout en divizoù-mañ, enno goulennnoù a savan a-wechoù.

Pa soñjan, ur goulenn all a rafen a-walc’h ouzhoc’h: petra a soñjit a-zivout ar reizhadenn graet da "alc’houez" gant An Here? Perak hoc’h eus divizet mirout ar ger evel ma oa, pa weler bremañ skrivet "alc’hwez" en hogos holl c’heriadurioù (er Roparz Hemon adwelet gant Ronan Huon zoken?)

Trugarez a hent all evit an displegadurioù a-zivout "henn". Gwir eo ez eo dedennus, ha gwelet e vez e c’hell ur ger kemm skodoù ur frazenn (va c’helenner war ar c’hramadeg c’hallek a lavare dimp er Skol-veur: "la vulgarisation n’existe pas. Quand on change un mot, on change un sens", hag a-du e saven gantañ).

VI – GE da MA 21 01 09

Buan e respontin dit...

Un nebeudig kempennadurioù d’ar skrivadoù a reas Roparz Hemon, ha ni d’e heul. Nebeut tre, rak re ger oa bet paeet an unvanidigezh, re hir an amzer d’he diraez, evit ma c’hoarifed da gemmañ ar skrivadoù hep abeg soliet. Lavarout a rae: mar krogfed da “reizhañ” skrivadur ar gerioù evit kemplegañ d’ar gerdarzh, e ve distrujet unvanded ar yezh (gwashoc’h c’hoazh mar en grafed evit kemplegañ

d'ar rannyezh-mañ rannyezh). Diwar vont, ez eo dizonest bezañ lezet anv Roparz Hemon war e c'heriadurioù en ur ober ar c'hempennadurioù en doa nac'het ober — ha n'eo ket Voltaire a skrive: “Sur le Racine mort le Campistron pullule”? En degouezhioù dibaot ma voe kempennet skrivad ur furm gant Roparz Hemon, ha ganimp, her a-walc'h on d'e haerñ, e voe: 1) pouezet gant aked ar gounid a oa da dennañ eus ar gempennadenn e-keñver dazont ar yezh, a-fet pinvidigezh an devezout (da skouer pa voe erlec'hiet an trevnad *e*, *en*, *henn* ouzh *e*, *hen*), 2) embannet an abegoù a oa da ginnig ar gempennadenn. Atersiñ a ran: hag embannet o deus kempennnerion geriadurioù Roparz Hemon an abegoù o doa d'o farlotiñ? Ha muzuliet o deus ar gounid da dennañ eus o c'hempennadoù e-keñver ar priz a lakaent ar yezh unvan da baeañ evito? Gwashoc'h zo: degemeret o deus ar c'hempennadurioù kinniget gant Roparz Hemon (ha ganimp) hep kompren, ac'hoel hep derc'hel kont eus, an abegoù a oa bet d'o ober na d'ar gounid tennet anezho; da skouer, e weler arveret gant luskadoù ar kempennnerion *e*, *en*, *hen* ha *henn* dirak orioù pe anorioù mesk ha mesk. Bremañ e c'houlenan: pe oberenn a dalvoudegezh denel zo bet skrivet gant tud eus al luskadoù-se? Bac'het int en o Mouvement breton, hent dall en istor.

Degas a rez skouer *alc'houez*. Moarvat, e-keñver boazioù skrivañ ar c'hembraeg, ar c'hrennvrezhoneg, ar gwenedeg, e vije bet kenkoulz skrivañ *alc'hwez*. Ar skrivad dre *-ou-* a voe arveret en 19^t kantved ha Vallée en degemeras. E zilezel avat zo lakaat ar yezh unvan da baeañ ur priz hep gounid a-fet pinvidigezh ar yezh. Dilezidigezhioù eus ar seurt dres a voe en orin ar falc'huneg hag ar morvannaoueg, “cadavres exquis” all o vreinañ hiziv e geunioù ar Mouvement breton.

Ar gallaoueg? Gortoz a reomp an oberenn gentañ a dalvoudegezh denel diles savet en idiom-se. Ha diforc'hioù ken bras-se zo etre ar gallaoueg hag an teoyezhoù romanek all? Tuet e ven da welout an hevelep savlec'h d'an teodyezhoù-se e-keñver ar galleg ha da deodyezhoù Breizh Izel e-keñver ar brezhoneg kempred: evelto ez int aet da get pe dost, ma ned eo ket, siwazh, ar brezhoneg kempred ken bleunius hag ar galleg...

I – GE da MA 26 01 09

Ur resisadenn a-zivout Geriadur an Here. Hini ebet eus tud Preder n'en deus kenlabouret d'e sevel, daoust d'ar pezh a ro da grediñ ar bajenn deroù, dezhi da ditl “Kuzul skiantel” (*tu parles !*). Evidon me 'm eus bet un nebeut kenskrivadennoù prevez gant Martial Ménard, Jean-Yves Lagadeg hag Iwan Kadoed, met e doare ebet ne 'm eus bet perzh en aozidigezh ar geriadur. Se lavaret, prizius eo hemañ evit un nebeut arverioù, evel arver an araogennoù goude ar verboù; evit ar peurrest e ranker mont dezhañ gant ar brasañ evezh ha dezvarn e ginnigadennoù, gant bezañ gouest d'o dezvarn.

“Yezh ar bobl he deus he finvidigezhioù.” Poent e ve dit anaout istor ar yezh, ha war un dro ar randonnennoù a glever gant an dud n'en anavezont ket. Ar yezhadurourion o deus labouret adalek an 18^t kantved da zastum danvez ar brezhonegoù komzet n'o deus ket hon gortozet evit o dastum. Ha ken mat o deus graet o labour ma ne chom koulz lavarout netra talvoudus da rastellat, dreist holl er stad a zisleberidigezh m'emañ parlantoù an dornadig terminal speakers. Ar paourkaezh Jean-Yves Plourin zo o tizoleiñ devoudoù anavezet abaoe pell gant ar geltiegourion wirion; hBr. *ap(om)*, krBr. *aff*, Br. *añ* zo anevzet o stumm teodyezhel brezhonek *a*, h.a. (anaout a reer ivez an amprest gallaouek [meñ] — digarez ar skrivad, e 'm restr n'on ket gouest da lakaat an donnan war an e). Evit *amm-*, sell La-08 17. Forzh penaos, lakaet e revezfe c'hoazh hanc'herioù nad int ket bet dinoet e-barzh ar parlantoù (e 1974, e voe dizoloet ar gevarzhell *no* en ur parlant bigoudenn, dreistbevadur hBr. *nou*, keveleb Kb. *neu*), n'eus nemet ur

c'heltiegour arroutet evel ma oa Fleuriot pe Pennaod evit o hennadiñ — e skolioù meur Brest pe Roazhon ne gav ket din e ve den gouest d'e ober.

Hañvalout a rez balafennañ eus ul levr d'egile ha koll ur bern amzer evit gounidoù dister. Da 'm meno — va meno eo hag ober a ri gantañ pezh a gari — kentañ a zleez ober eo peurzeskiñ brezhoneg ha dreist holl ar c'hramadeg. Da skouer, ne hañvalez ket gouzout ez arverer *-mañ* pa zaveer d'un dra emeur o vont da venegiñ, ha *-se* da zaveiñ d'un bra emeur o paouez menegiñ. Ur skouer n'eo ken, rak n'eo ket va amkan bezañ skolaer dit. D'an eil, poent bras eo dit dibab un emell pouezusoc'h eget pourmen dre al levrioù en dro d'ar brezhoneg; dre sevel un oberenn ez amproui da varregezh ha tro 'z po da wellaat da yezh.

II – MA da GE 26 01 09

Gwir eo n'on ket bepred asur war ar gerioù da arverañ e 'm frazennoù, hag an diforc'h etre *-mañ* ha *-se* zo talvoudus. Koulskoude, ar gudenn eo n'eus ket a c'hramadeg hollvrezhonek, hag ar re a zo, eleze reoù Kervella hag Hemon, a seblant pe re skort pe amzere. Ar re all zo e galleg. Ha danvez a-walc'h e ve er c'hentelioù all gant SADED a c'hallfec'h kas din? Marteze e c'hallfen tennañ splet eus kement-se.

N'eus abeg da 'm balafennerezh nemet an enoe a gavan er skridoù brezhonek. E-maez levrioù Preder, a zo pinvidik (betek re a-wechoù evit va live) hag a 'm eus er gêr, e Naoned e oa re ar B.U. munut o renk. En o zouez e kavis al levrig-mañ en doa desachet va evezh. Truezus ar skritur, siwazh din, met kendalc'het 'm boa da deurel ur sell ennañ a-wechoù.

Ar gwir zo ganeoc'h koulskoude, ha forzh penaos ez eus pinvidigezh a-walc'h el levrioù a zo ganin. Met, ha n'ho pefe ket a hent all skridoù da ginnig din evit a sell ouzh istor ar yezh?

III – GE da MA 27 01 09

Prim ha prim e respontan dit. Dav din evelato kas war-raok va labourioù...

Marteze e venegin testennoù na gavi ket diouzhtu. Ne ra forzh, pa 'z po tro da lakaat da zorn warno...

A-fet lennegezh, en tu all d'ar *Sketla*, Gwalarn evel just hag an oberennoù dinodet en dro dezhañ (Skridoù Breizh, Sterenn, h.a.) pe war e lerc'h (Al Liamm

an deroù hag e embannadurioù kentañ). Pennadoù 'zo en Aber (en ur deurel evezh ouzh ar yezh, nad eo ket reizh bepred) — kevellennoù e levr diwezhañ Pierrette KERMOAL, *Hunvre, d'an Hollsent*, zo enno ur vouezh denel diles na ve ket mouget dre an treiñ en ur yezh all (warlene e lavare din Paol Keineg ne wele en Aber testenn ebet a dalveze ar boan da vezañ troet — ar wech-mañ eo savet Pierrette KERMOAL en ur par hollveziadel). Moarvat e ve da venegiñ un toullad levrioù all eus an 20^t kantved. Un dra zo sur avat, en holl e red sabr ar *Sketla*, e c'hwezh avel Gwalarn.

A-fet geriadurezh, geriadurioù Roparz Hemon ha, da gentañ penn, ar *Geriadur istorel* ha ... geriadurioù Preder. Hep lakaat e-maez kont Geriadur An Here evel just, da arverañ gant evezh (evel m'hon eus merket c'hoazh).

A-fet gramadeg, Yezhadur Kervella zo prizius — an aozer ne oa ket yezhoniour, ne anaveze mat nemet e leoneg a Plougastell, hag un intent soliadek en doa eus ar yezh (ne ouie ket e vez pep komz vev o neveziñ dremm ar yezh — evitañ da vezañ savet testennoù lennegel diles); se lavaret, paotaat a ra en e levr kealioù sklaerius ha solius e-leizh. Yezhadur berr Roparz Hemon a chom ul levr diazez daoust d'e verrded ha d'he stil *Grammaire de Port-Royal*. Levrennoù René LE GLÉAU, *Études syntaxiques bretonnes*, a resisa ur bern krefen a gevreadur.

A-fet istor ar yezh, levrioù Fleuriot evit geriadur ha yezhadur an henvrezhoneg, Ernault evit geriadur ar c'hrennvrezhoneg, Roparz Hemon evit ar geriadur hag ar yezhadur adalek ar c'hrennvrezhoneg betek ar rakgwalarneg. Ul levr diazez eo e *Historical morphology and syntax of breton*. Studiennoù keltiegouriezh Goulven Pennaod, strewet en ur bern kelaouennoù pe diembann, zo diaes da ziraez. Emañ e *Dornlevr krennvrezhoneg* bepred avat war gatalog Preder.

I – YBAN da GE 27 01 09

COHORTE

Ar c'heal Sz. *cohort*, Gl. *cohorte* a zave d'un doare standilhon stadegel a gaver er studiennoù mezekniezh pe poblañsouriezh. Ne 'm eus ket pledet gant an tuadur-se eus ar stadegouriezh. Evidon zo chomet e par ar jedoniezh. Bez' ez eus hanc'herioù all evel Gl. *tribu* (a-wechoù Sz. *tribe*) ivez. Graet 'm eus kentoc'h gant ar c'hevatal *s-aljebr* (sigma aljebr), neptuoc'h ha boazietoc'h e Sz. hag en Al.

⌋ <http://en.wikipedia.org/wiki/Sigma-algebra>:

⌋ In mathematics, a *s-algebra* (or *sigma-algebra*) over a set X is a nonempty
 ⌋ collection S of subsets of X (including X itself) that is closed under com-
 ⌋ plementation and countable unions of its members. It is a Boolean algebra,
 ⌋ completed to include countably infinite operations. The pair (X, S) is also a
 ⌋ field of sets, sometimes called a *s-field* or a *measurable space*.

Me gav din e c'haller ober gant Br. *droue* ivez.

KIS-970

I – MA da GE 05 02 09

Trugarez evit da resisadurioù, hogen n'ouzon ket ha peurlaouen e ven. E Lavar (08 peurgetket) ho kwelan, te ha tud all a Preder, ober gwech gant ar furm "be", gwech gant ar furm "befe", ha se a 'm freder dreist holl (ma ne vije hepken erlec'hiañ "be" ouzh "befe" e 'm bije graet abaoe pell).

Va digarez mar en menegan adarre, met anv a ra Favereau eus "subjonctif" evit "be" hag eus "conditionnel" evit "befe"... daoust da amsklaered (ha gaou sur a-walc'h) e zisplegadennoù, on techet evelato da adsevel ar goulenn.

Ur furm na 'm boa ket gwelet c'hoazh a welis nepell zo: "labourat war ur geriadur a 'r vezekniezh". Ha faziañ a ran mar intentan an "a"-se evel kevatal da "eus" pe "ag", ar pezh a c'hellfe reiñ ar frazennoù da heul "labourat war ur geriadur ag ar vezekniezh" = "labourat war ur geriadur eus ar vezekniezh"?

Poan 'm eus bet o sevel ar frazenn-se. Petra zo gwelloc'h: "ne 'm boa / a welis"; "ne 'm boe / a welis"; "ne 'm boe / a 'm eus gwelet"; na 'm boa / a 'm eus gwelet"? Un tamm luziet arverioù an orioù aze...

Deiz ar goulennoù eo, trugarez vras da foraniñ kement a amzer da 'm respont.

II – GE da MA 06 02 09

Ne gavan ket direizh an arver eus *befe*, h.a. peogwir ez eo bet degemeret er yezh unvan. E arveret 'm eus moarvat e La-08 hag e lec'h all. Displeget 'm eus dit istor ar furmoù-se. Dit d'ober hervez ma santez.

Prepozioù an Ao. Favereau zo koniri bur. En ur c'hramadeg deveret diwar hini Port-Royal, e vez graet *subjonctif présent* eus ar bonragor, *subjonctif imparfait* eus an eilragor, *prétérit* eus ar bonator, *plus-que-parfait* eus an eilator — an termenoù-se a ra Fleuriot ganto c'hoazh e VBEG. Dit da c'houzout an hent a vennezh kemer. Diwall avat, dañjerus eo lakaat an dorn war hael an arar ha sellout war giz, lizh d'an Aviel.

An araogennoù *a*, *da*, ar skorelloù *e*, *a*, ar berzhenell *a*, ar c'hewazelloù *ma*, *pa*, an nac'helloù *na*, *ne* a vez alies engeriet ouzh ar ger mell ha/pe ouzh al leurell. E brezhoneg betek ar 17-18t kantved e lakaed ur gedell etre an div elfenn: “unan a-n deizioù-mañ” (HB.p.46 in GIBR 23), “unan a-r veleien” (SBI.p.260), hag a-wechoù ur skrab: “da 'm avis” (GReg.p.2), “da 'm zennañ ac'hano” (HTC.p.32); e brezhoneg an 19t hag e brezhoneg lennegel e staged an div elfenn: “em zi” (VNB-) pe e troc'hed a-dreuz: “n'am abandonit ket” (RS.p.225); e brezhoneg kempred e lakaer ur skrab: “ur geriadur a 'r vezekniezh”, “e 'm zi”, “dont da 'z kerc'hat”, “ne 'm eus ket”. Un engeriañ all a veze e krennvrezhoneg, hini ar gevarzhell *ha*: “ma corf ha-m speret” (J.p.45), “da safar ha-z digarez” (B.n.449), “ma ytron, [...] ha-m disquiblion, ha-n ebestel” (Pm.n.21), bet arveret en hon amzer a-wechoù er barzhonegoù. Skrivagnerion 'zo o deus engeriet an araogenn da ouzh ar ger mell an ha skrivet “da 'n”, “da 'r”, “da 'l”; betek henn n'int ket bet heuliet, daoust ma n'eo ket direizh ar skrivad-se, marteze peogwir e ve dic'hallus engeriañ *da* ouzh ar ger mell amstrizh ha pa na c'haller skrivañ nemet: “d'un, d'ur, d'ul”.

[Ar berradurioù hag ar skrivadur unvanet a gavez a-zioc'h zo re GIBR.]

Ne faziez ket enta pa intentez an *a*-se evel araogenn kevatal da *eus*.

“Ur furm na 'm boa ket gwelet c'hoazh a welis nepell 'zo” pe “a 'm eus gwelet” — an daou savadur zo reizh. Dit da zibab hervez ma santez.

III – GE da MA 09 02 09

Merzhout a ran e vez graet alies gant lod ac'hanoc'h ur fazi savadur: **goulenn a ran ma 'z out yac'h*, **n'ouzon ket ma teuy*, e-lec'h ar savadur reizh: *goulenn a ran ha yac'h out*, *n'ouzon ket ha dont a ray*. Orin ar fazi — a gaver ivez e teodyezhoù henvoazel 'zo — eo levezon an arver gallek eus ar gewazell *si* war un

dro evit tebiñ : “tu viendras si tu es en forme (hypothèse)”, hag evit atersiñ : “je demande si tu es en forme (interrogation indirecte)”. E brezhoneg avat ez arverer a-getep ar gewazell debiñ *mar* : “dont a ri mar bezez yac’h” hag ar rannig *ha* : “goulenn a ran ha yac’h out”.

An dro eo evit lakaat anvadoù gramadeg war an elfennoù-se :

Da gentañ, al lavarennoù o unan :

- dont a ri mar bezez yac’h (islavarenn debiñ, adverbenn debiñ)
- ha yac’h out? (unlavarenn atersiñ)
- goulenn a ran ha yac’h out (islavarenn atersiñ, pennanvenn atersiñ)
- n’ouzon ket ha yac’h eo ar paotr-se. Aze e sav kudenn evit envel al

lavarenn, rak n’eus aters ebet evit gwir. N’omp ket endalc’het da heuliañ ar galleg a ra *interrogative indirecte* eus an holl lavarennoù eus ar seurt, ha pa ve atersiñ pe get enno. Un anvad all a ginnigfen : islavarenn argrafiñ, o vezañ ma vez lakaet en argraf ar yac’h ez eo ar paotr (war Br. *argrafiñ*, sl. La-14 103-110). An anvad-se a dalvezfe ivez evit an islavarennoù atersiñ gwirion.

Da eil, ar gerioù benveg :

- mar (kewazell debiñ, tebell)
- ha (rannig argrafiñ, argrafell) [an “ha”-mañ, a veze peurliesañ skrivet “a” e krennvrezhoneg, n’en deus netra da welout gant ar gevarzhell ha]

Digarez evit bezañ deuet d’ho porodiñ gant ur c’hraf ken dic’hrad, met an amkan nesañ dimp holl eo ober gant ur yezh emouiziek !

IV – MA da GE 09 02 09

Trugarez vras evit ar resisadurioù-mañ. Ur goulenn a ’m be da sevel c’hoazh : pegoulz ez arverer "ma" neuze? Ha deveret eo "mar" diwar "ma"?

V – GE da MA 09 02 09

Va respont eo da gentañ daveiñ da La-16 20-21 ; mesk bras a rene er skridoù rannyezhel, hag er yezh lennegel zoken, en arverioù eus *mar* ha *ma* tebiñ. E kentelioù SADED e voe lakaet urzh dre savelañ ar reolenn : *mar* dirak an holl orioù er yaiñ, *ma* dirak an holl orioù en nac’hañ ; hevelep reolenn, na vanke ket

a sol istorek (evel ma veneger e La-16 20-21) zo dezhi neoazh ur parzh tidegezh, met eno evel e lec'hioù all e tremenas ar preder unvaniñ a-raok an doujañs da zismantroù an tremened.

Dav merkañ ivez n'eo ket seurt arver eus *ma* an arver nemetañ eus ar gewazhell milmicher-se, p'he c'haver ivez o teren islavarennoù all : 1) adverbennnoù (Gl. *circonstanciellles, adverbiales*) all : peurgetket islavarennoù derenet gant kewazelloù kevneuziat evel *evit ma, o vezañ ma, dre ma, diwar ma*, h.a. ; 2) pennanvennoù (Gl. *complétives*) : “Gourc’hemennit ma vo graet un oaledad tan” (RIBA-19, in Yad 7/6) [moz arwantel start] ; 3) adanvennoù (Gl. *relatives*) : “al lec’hioù ma emañ bremañ ar Rusianed”, “d’an eur ma varvint” (GIBR 1836), *ma* o vezañ neuze perzhenell (Gl. *pronom relatif*), h.a.

[Merzhit “berusted” ar yezhadur brezhonek : er frazenn “Mont kuit a rin e lec’h ma karo Doue va c’has” (GIBR 698), e c’haller elfennañ *e lec’h ma* [= e-lec’h ma] evel kewazell gevneuziat hag an islavarenn evel adverbenn lec’hiañ ; e c’haller ivez elfennañ *e lec’h* [= el lec’h, d’al lec’h] evel klokaenn adverbenn lec’hiañ, *ma* evel perzhenell hag an islavarenn evel adanvenn.]

Techet omp holl dre berzh hon stummadur skolel da intent yezhadur ar brezhoneg a-dreuz da c’hramadeg(où) ar galleg. Abaoe SADED e labouromp d’e intent dre ur c’hramadeg adeiladet diwar ar brezhoneg e unan. Pell emañ an adeilad a vezañ echu !

I – GE da YBAN 14 02 09

SENSIBLE

1. Dic'hortoz a-walc'h eo arver Gl. *sensible* en degouezh, eleze dre ma sammer war an adanv-se, ouzhpenn e ster aristotelek (haezel), e ster bevedourel (eraezus, fraouadus) hag e ster bredoniel (haezus, h.a.), ur ster fizikel. Mar komprenan, amañ e vez anv eus ar gremm o werediñ pe dre gemmañ stad fizikel un danvez pe dre vuiaat gwrezverk un danvez. Daoust ma arverer an termen *sensible* amprestet diwar diskiblezhioù estren d'an alvezoniezh, emeur o plediñ gant anadennoù alvezel.

Da 'm meno e ve diaes adkemer haezel er ster aristotelek; kevenep emañ haezel ("bezant e bed ar skiantennoù") ha meizel ("bezant er-maez eus bed ar skiantennoù, e-barzh bed an derc'hoù"), ha ne gav ket din e ve mat distreiñ haezel betek re diouzh e ster klasel; *chaleur sensible* ha *chaleur latente* n'o deus ster nemet en alvez; da Aristoteles hag d'ar Skolastik avat e oa estren ergraf an alvez.

An diaester a zeu diwar ma komzer, n'eo ket eus gremm "treuzstadus" hag eus gremm "treuzwrezverkus", met diwar ma kemerer savboent ar wrez — hogen mard eo gremm pep gwrez, n'eo ket gwrez pep gremm. Evit skoeviñ an diaester e ve mat menel an nesañ gwellañ da gealioù alvezoniel: enkelat, erzerc'hat? An dave d'ar merzhout bezant en daou dermen ne ve ket en arvar da ober intent o c'hevenepted en ur ster prederourel pe vevedourel. D'an arver da skarat, evel just.

Kevret e kavez ar respont a ris da Motrot a-zivout e erbar. Gwell eget dizouarañ ar gozhidi pe rakkozhidi ac’hanomp evit ober prezegennoù d’ar remziad nevez, e vo gwell o lezel (pe o lakaat d’ar muiañ) da ren al labour ha da sammañ ar c’hentoderezh o unan. Petra hon eus graet ni en amzer dramaek ha benniget hon yaouankiz?

Kas a ran goustad war raok GEVEZ-3, gorrekoc’h pa ’z on degouezhet er parzh eus al labourioù kent ma ne ’m boa ket skridaozet ar melladoù. Degouezhet on etre hanter ha daoufarzh al levr. Va gorrekaat a ra ivez va eskemmoù paoterek gant an “adkelligourion”, met n’eo ket poan gollet, a gredan !

oooooooooooo

Respont da LM a-zivout an erbar

A-du krenn gant an erbar. Emaoc’h o kas da benn ar mennoz a eztaoles e ’z lizher eus an 11 02 00 (La-13 248-249).

Diouzh va zu, n’on er mare-mañ evit kemer engouestl ebet en abeg da ’m yec’hed. Perzh a gemeran evelkent evel ma welez dre genskrivañ paot gant ar remziad nevez[...]

Mat e vo d’ar berzhiaded ober prezegennoù war o diskiblezhioù — ha tud ar remziad nevez ivez a vo gouest d’ober darlizhennoù diouzhtu : ne ve ket mat lakaat un troc’h evel an hini a vez etre kelennerion ha skolidi. Diziouerus e vo ivez skoazellañ an holl da wellaat o yezh.

Ezhomm hon eus, an holl ac’hanomp, gwellaat hon yezh — kement-se a verzhan evidon pa c’hoarvez din adlenn an testennoù a ’m eus skrivet er bloavezhioù tremen. Ha n’eus danvez annoazh ebet da gavout pa ra unan ac’hanomp evezhiadennoù war yezhadur pe geriadur unan all. E se, en ho kelc’hlizher e rafen ur reizhadenn war arver an eilragor en arroud : “Eskoridigezh [...] en defe gallet bezañ [...]” (moz disveziadel, en dije neuze). P’emaon ganti, war an droidigezh gant Jean-Michel Mahé embannet gant Aber ez eus un nebeut evezhiadennoù d’ober war-benn gwellaat ar brezhoneg. Alan Ar Berr en doa kinniget e skoazell ; me gav din e ’m boa e roet dit da c’houzout. Ur c’hall bras e ve tremen hep kenlabour Alan Ar Berr en degouezh, rak ur c’huzulier dispar ez eus anezhañ

(n'emañ ket skourret ouzh Internet, met ur skoilh dister eo moarvat).

Ur c'hendalc'h bloaziek, emezoc'h? Darempredoù ingal (ha frammet?) dre Internet a du 'rall neuze?

Va ersavioù kentañ betek amañ...

II – YBAN da GE 17 02 09

SENSIBLE Te a skriv :

“Mar komprenan, amañ e vez anv eus ar gremm o werediñ pe dre gemmañ stad fizikel un danvez pe dre vuiaat gwrezverk un danvez”, eleze *chaleur sensible* “treuzwrezverkus” ha *chaleur latente* “treuzstadus”. An eil a lavarer *enkelat*, pa chom kuzh – ne gresk ket ar gwrezverk –, nemet e teu “erzerc’h” dre ar c’hemm stad. Soñjet ’m boa e oa diaes ober gant *erzerc’hat* evit an hini “santadus”, “merzhadus”, pa erzerc’he an daou seurt gremm, e doareoù disheñvel, met erzerc’hat o daou evelkent. Kredet ’m eus menegiñ *haezel* da heul ar pennadoù niverus war an divoud war La-11, pa rez anv a *haezelion* evit ar gouleier (p. 119), pe c’hoazh *anadadoù an haeziñ* (p. 409). Ha ne dalvez ket amañ *sensible* kement ha santadus, merzhadus dre ar skiantennoù, muzuliadus dre ar gwrezverker? Eleze e komprenen *haeziñ* : a c’haller tizhout dre ar skiantennoù, ar binvioù hag ivez a c’hell hon tizhout.

III – GE da YBAN 18 02 09

Ne ven ket a-du evit reiñ da Br. *haezel* ar ster "a c’hell bezañ haezet" ; *haezadus* pe *merzhadus* a zere er ster-se. Br. *haezel* pennanv, termen aristotelek ha skolastikel (sl. La-10 413) zo bet adkemeret gant Merleau-Ponty en ur ster prederourel na oa ket tre ar ster skolastikel ken, a hil gantañ avat (evel ma ’z eo *Intentio* arveret gant Husserl a hil gant an *intentio* skolastikel) ha n’eo ket en ur ster fizikel.

Evit distreiñ da afer *latent/sensible* : pa dommer dour, emañ ar gremm e furn gwrez, ar gwrezverker en test ; pa verv an dour, e paouez gwrezverk an dour a sevel, e paouez enta ar gremm a vezañ e furn gwrez, debarzhet ma ’z eo da gemmañ arvez an dour. E diouer un termen all e talc’her koulskoude warnañ ar

skritell *chaleur* hag evit e ziforc'hekaat evelkent e saver ar c'hevneuziad *chaleur latente* a zo, er ster strizh, un dareulad. Kantreizhadus eo hemañ dre an doare ez eo da zaveiñ da dremenad an anadennoù (ezgwrez eo ar furm gremm ambredet) ha da unded ar vammenn c'hremm (an un mammenn c'hremm a vez en degouezh e raklen an tommañ hag ar c'hemmañ arvez). Kenkoulz all e ve bet komzet eus *gwrez klaviet, *gremm klaviet (dre un dareulad kellidel). Ar yezhoù n'o deus termen ebet evit envel hevelep furm gremm, setu perak e rankad ijinañ ar skritell *chaleur latente*, *gwrez enkelat*, h.a. evit stankañ an toull en hanc'herieg.

Heñvel dra evit *chaleur sensible*, *gwrez verzhadus*. Ma ne vije ket bet savet ar skritell *chaleur latente*, *gwrez enkelat*, ne vije bet ezhomm nemet eus an anvad *chaleur*, *gwrez* rak aze e komzer eus gwrez er ster dien hep mui. Evit kevenebiñ an div furm c'hremm avat, o vezañ ma reer *latente*, *enkelat* eus an eil furm, an "ezgwrez", ez eur rediet da stagañ un adanv; dibabet e voe *sensible*, en ur e lakaat da goll e ster dien dre berzh ar c'hevneuziañ: an adanv *sensible* pesketaet eus ar bed merzhadennel evit aozañ ur skritell er bed fizikel a lamer digantañ e zoareoù merzhadennel, hemañ da skouer: ne vez merzhadus ar wrez nemet en ur prenestr strizh, lakaomp etre -5°C ha 50°C . Setu perak, e brezhoneg, n'omp ket endalc'het da besketa ur c'hevatal da Gl. *sensible*, h.a. Kinniget 'm eus *erzerc'hat* (erzerc'hat, emezout, eo ivez gweredoù ar wrez enkelat; nemet ne erzerc'hont ket evel gwrez: ent strizh ez int gweredoù erzerc'hat eus an "ezgwrez", eleze eus ur furm all a c'hremm). Kenkoulz all e komzfed eus *gwrez dien*, *gwrez ent strizh*, *gwrez wrezverkadus* (pe *gwrez verkadus*), pe c'hoazh *gwrez naou* (La-10 462 IV 2 1° B), pezh a araezfe hepkoriñ un dave re eeun d'ar merzhout (krBr. *gnou* "évident, manifeste").

IV – YBAN da GE 19 02 09

Trug evit da zisplegadurioù sklaerius meurbet. Evel a skrivan da Gab e tibabfen *gwrez dien*.

I – MME da GE 16 02 09

goulennoù

1. Gwelet em eus e GEVEZ e rez gant Br. *tetaniezh*, Gl. *tétanie*. Petra rez eus an deveradoù Gl. all (cf. *tétanique*, *tétanisation*, *tétaniser*)?

2. Gl. *thématisme*? Moarvat diwar Br. *dodenn-* (anzav a ran ne gomprenan ket kalz a dra en deveradoù, koulz Gl. koulz Br. *thèm-* & *dodenn-*!) Ha tu zo dit da reiñ ur banne gouloù? (& orin *dodenn*?)

3. Gl. *texture*; kavet 'm eus Br. *gwiadezh kreudel*, Gl. *texture charnelle* ganit e Lavar 11 KIS 524; implijet eo bet *gwiadezh* gant YBAN en ur ober anv eus an druzennoù e Lavar 15. Quid avat a-zivout Gl. *texturer/texturiser*, *texturant*?

4. Ne gavan ket Gl. *thermomagnétique -isme* e GEFIZ; diwar skouer gerioù all e kredan luniañ Br. *gwarezwarellet*, *gwarezwarellouriezh*.

5. Gl. *thrombus*, Br. *trombuz g. -où*, *trombozenn b. -où*?

6. Reiñ a ra Pet. Rob. Gl. *culture tissulaire*. Daoust hag an heveleb eo ha Gl. *culture de tissu*? N'ouzon ket a betra ez eus anv. Gwelet 'm eus e GEVEZ e rez gant Br. *gwiadell* evit Gl. *tissulaire*.

7. Gl. *torpide*, Br. *morz*?

8. Kavout a reer a-dal da Gl. *opportuniste* gerioù savet diwar Br. *koulz* pe gerioù heñvelster. Padal ned eo ket ar c'houlz an hini a zo e kont bep tro, met ivez ar

plegennoù. Pa reer anv da skouer, er vevoniezh, eus loened pe blant *opportuniste* ne gav ket din e ra ar gerioù-se an treuz. Cf. *prédateur opportuniste*, &a.

9. Gl. *déni de grossesse*, Br. *dinac'h brazedded*?

10. Gwelout a ran e rez gant Br. *diren*, Gl. *réduire*. Ha talvezout a ra e domani ar surjianerezh? Gl. *réduire une fracture*, Br. *diren un torr*?

11. Ha tro ac'h eus bet da blediñ gant Gl. *déhiscence, déhiscent*? DCFB a ginnig Br. *diflosk-* ha VALL *difrailh-*.

12. Gl. *traceur* (utilisé pour le dépistage de certaines maladies) cf. Pet. Rob.

II – GE da MME 17 02 09

Trugarez evit da gasadenn. Ya, paot eo ar vioù koukoug e GIBR !

Da c'houlennoù :

1. Daou gleñved diforc'h mat eo an *tetanoz* (pore grevus kenan diwar vazhell Nicolaïer) hag an *detaniezh* (azoniad diwar wadisvec'h kalkiom), dargrezadoù da azon gant an daou. Alese an diaester en deverañ ; Gl. *tétanique* ha Sz. *tetanic* da skouer, a zave gwech d'an tetanoz, gwech d'an detaniezh, tra ma tave Gl. *tétani-forme* d'an tetanoz hepken, ma ne zave Gl. *tétanisation*, Sz. *tetanization* ent dibarek na d'an tetanoz na d'an detaniezh. Kenster da Sz. *tetanus*, e reer gant *lockjaw*, da Al. *Tetanus* gant *Starrkrampf*, nemet, war a hañval, e teverer diwar Sz. *tetan-* hepken, tra ma tever an alamanegerion diwar o zermen du-mañ ivez.

Skritelloù n'eus ken eus anvadoù an darn vuiañ eus ar c'hleñvedoù hag alies pa na gaver ket hanc'herioù du-mañ er yezh kent, ez eo kenkoulz amprestañ an termen etrevroadel. Setu perak e kinnigan *tetanoz* ha *detaniezh*. Pe adanvioù arverañ en o c'heñver avat? Pe zibab d'ober etre an daou hent boas : amprestañ an deveradoù etrevroadel : *tetane*, h.a. war un dro gant o forc'hellegezh? sevel deveradoù brezhonek diwar ar pennanvioù amprestet : *tetanozel, tetanozek, detaniezhel, detaniezh*?

Diaester ouzhpenn, meneget a-zioc'h : gant Gl. *tétaniser, tétanisation* hag o c'heveleboù allyezh, n'eus mui anv dre ret nag a tetanoz nag a detaniezh ; merkañ a ra an termennoù-se an dargrezad pad o c'hoarvezout gant ar c'higennoù, forzh pe orin a ve dezhañ, kleñvedel pe galvezadel (da skouer dec'hanet gant ur red tredan arloet ouzh ar c'haher).

Evit ar mare, e ran gant Br. *tetanoz* (Gl. *tétanos*), Br. *tetanozvanek* (Gl. *tétani-forme*), Br. *detaniezh* (Gl. *tétanie*), Br. *tetane* (Gl. *tétanique*) (er ster ledan, eleze

o taveiñ da *tetanoz*, *tetaniezh*, *tetanekaot*). Diouzh ret e teverfen dre an hent du-mañ diwar *tetanoz*, *tetaniezh*: *tetanozel*, h.a.; dreist holl e tremenfen hep deverañ pa ve tu: Br. *vaksin(añ)* *eneptetanoz* (Gl. *vaccin(ation)* *antitétanique*), Br. *barrad tetaniezh* (Gl. *crise tétanique*).

2. Orin *dodiñ*, *dodad*, *dodenn*, h.a. zo hBr. *dot*, Kb. *dodi* "lakaat". Sl. arver *dodiñ* e La-01 65 hh. (Al. *Thesis*, Gl. *thèse*, *position*), ivez, *passim*, an tri zermen *dodiñ*, *gourzhdodiñ*, *kendodiñ* (Gl. *thèse*, *antithèse*, *synthèse*), an *dodad* (Gl. *thèse*) zo un *dodiñ* dibarek, sk.: "*an dodad ez eo revel pep daraez*" (GBLF § 1362). An *dodenn* (Gl. *thème*) zo nep roadenn e kement ma c'haller he *dodiñ*; sk.: *dodiñ* a reer eo marvus an dud; ul livour a gemer ar marv evel *dodenn* e daolenn. *Dodennek* eo pezh a zo gant un *dodenn*: sk. al livour-mañ livour a vez *dodennek* bepred e daolennoù. Alese *dodennegezh* (Gl. *thématisation*), perzh un oberenn, un doazhadur, h.a., bezañ *dodennek*. En 20t kantved, gant prederourion 'zo, eo deuet en arver ar verb Gl. *thématiser*: "*l'attention est la constitution d'un objet nouveau qui explicite et thématise ce qui n'était offert jusque là qu'à titre d'horizon indéterminé*" (Merleau-Ponty) (*An evezh zo amparadur un ergorenn nevez oc'h ezeplekaat hag o todennañ ar pezh na oa erouez betek neuze nemet evel dremmwel andesavelet*); da skouer, dizoleiñ a greiz holl e karer unan bennak, e lavar ar brederouriezh: *dodennañ evel karantez an deure a zouged ouzh unan bennak*.

3. Dreist da 'm barreezh eo an termenou greantel-se. Marteze en devo YBAN sklerijenn da reiñ dit...

4. Ya, Br. *gwrezwarell*- moarvat

5. Ya, *trombuz*, *tromboz* (GEVEZ-1 221, GEVEZ-2 393)

6. Gl. *culture de tissu*, *culture tissulaire*, *culture cellulaire*, Sz. *tissue culture*, *cell culture*, Br. *tiñvañ gwriad(où)*, *tiñvadenn wiad*, *tiñvañ kelligoù*, h.a.

7. Gl. *torpide* arveret er Vezekniezh er geriennoù Gl. *plaie torpide*, *ulcère torpide*, h.a. Kinniget 'm eus Br. *gouli diek*, *angreizh diek*, h.a. Anafoù eo na hañvalont ket dedreiñ etrezek ar pare.

8. Er gedvuhez ez eo *koulzataer* an hini a glask gounit korvo gant ar plegennoù, kuit a nep erbar all. Er gleñvedouriezh e reer Gl. *bactéries opportunistes*, Sz. *opportunistic bacteria* eus garvevion bezant er bevedeg ha dinoaz peurliesañ (saprofitiek) o vont da gleñvedus pa goll ar bevedeg e zifennou (pezh a c'hoarvez da skouer gant an haza). E GEVEZ-2 173, e kinnigan daou dermen: *bakteri koulzataer* (dre adkemer al leterc'had gallek ha saoznek), *bakteri kevaraezet* (eleze, pourchaset dezho araezioù da vezañ kleñvedus).

9. Ya, Br. *dinac'h* a zere amañ, ha n'eo ket an hanc'her bredelfennerezh Br. *gourzhodiñ*.

10. Ya, a gav din, Br. *diren*, dezhañ un erdal ledan, a c'haller arverañ da venegiñ nep *lec'hiñ*, na pa ve un avelenn, un askorn disvellet, un askorn torret. Evit un disvellad e talvez kenkoulz *lec'hiñ*. Evit un torr, *kengovlañ*.

11. Gl. *déhiscent* e-keñver ar struzh: “(frouezh) o tigeriñ diouto o unan ha lezel o greun da gouezhañ”. Tro 'm eus bet da gavout ar ger arveret ent leterc'hadek gant Merleau-Ponty en droidigezh a ris eus un arroud eus e levr *Le visible et l'invisible*, sl. La-11 124 (linenn eildiwezhañ); graet 'm eus gant Br. *ezvoulc'hadur*. Daoust ha dereout a ray an termenoù *ezvoulc'hat*, *ezvoulc'hañ*, h.a. ouzh al louzawourion?

12. Gl. *marqueur, indicateur, traceur*, Sz. *marker, tracer*: 1) elfenn lenet ouzh un danvezenn hag o reiñ tro d'he dinoiñ, Br. *naoudi* g. (ivez Gl. *identificateur*, Sz. *identifier* er Stlenneg, sl. GSTL 1927); er Vevoniezh 2) (Gl. *marqueur biologique, biomarqueur*) danvezenn o reiñ tro da zinoiñ ur c'hleñved, an dezventañ anezhi o reiñ an tu da heuliañ dedroadur ar c'hleñved, Br. *merker, beverker*.

I – MA da GE 27 02 09

Gouzout a ran mat e 'c'h eus kalz labour, hogen soñjet 'm eus ennout pa 'z eus bet komzet din eus ur raktres.

Eeun a-walc'h eo : ur c'heneil zo e-sell er mare-mañ da sevel ul levr, e zanzez o vezañ adunvanidigezh Liger Atlantel ouzh peurrest ar rannvro Breizh (gant ar gefridi Balladur er mare-mañ ez eo bet kresket an ezhomm da gomz eus an darvoud) ha goulenn a reas ouzhin ha gallout a rafen mont e darempred gant "pennadurezhioù". Ar meizad a ve skrivañ ur pennadig a-zivout "perak e soñjan ez eo mat adstagañ L-A ouzh peurrest Breizh", da 'm soñj e ve e galleg daoust ma n'eo ket bet resizet ar yezh da arverañ.

Marteze ne 'c'h eus nag an amzer nag ar c'hoant da skrivañ a-zivout kement-se, ar pezh a gomprenfen mat, met moarvat ez anavezez tud a ve dedennet da reiñ un taol skoaz.

II – GE da MA 28 02 09

Evit mad Frañs e vo mar fell da c'houarnerion Frañs stagañ al Liger Atlantel ouzh Ranndir Breizh. Mar fell da Vreizhiz emellout en afer-se, e vo, pe evel Frañsizion, pe evel Brezhoned. Evel Frañsizion e tifennint an arguzennoù a-du pe a-enep embannet gant o dilennidi PS, UMP, h.a. Evel Brezhoned, daoust ha

pellaat e c'hallint diouzh an doazhadenn : “French difficulty, breton opportunity”? Mar diviz gouarnerion Frañs distreiñ d’ar 5 departamant, eo pa welont eno ur *french opportunity* ha pa na zougont *difficulty* ebet a-berzh Breizhiz... Me n’on ket politiker (daoust ma kreden e ’m yaouankiz e oan unan, mezh war va barv), met politikerion vrezhon gwall akuit a rankfe bezañ evit gounit korvo gant ar blegenn. Marteze e welez te tud eus ar ouenn-se tu bennak e-touez ar Vrezhoned. Berrwel on moarvat, rak ne welan hini.

Ned in ket betek marmouzañ an diouganer amerikan pa zeluze : “I have a dream”. Forzh penaos, an *dream* a voe hini hon diaraogerion zo deraouet dont da wir : un dornadig, munut met gwerc’hel kaer, a zanvez keodedourion vrezhon zo diwanet, hag int pell diouzh ar patrom lakaet war annezidi Frañs ha ken pell all diouzh ar patrom lakaet warno o unan gant ar rannvrogarourion vreizhat. Kentañ mein ur gevredigezh nevez eo an danvez keodedourion-se, dezho evit an ampoent o yezh da venveg krouiñ.

Ur sport plijus eo diskelañ dre ar straedoù en ur c’harminñ “Naoned e Breizh”, anzav a ran e ’m eus avi a-walc’h ouzh ar re en gra ; e diskeladegoù eus ar seurt e ’m eus kemeret perzh pa oan a oad ganto, hag un eñvor hiraezhus ’m eus eus hevelep kerc’hadennoù — al labour-se avat ne gemere nemet un darn dister eus va amzer. Labourioù all a raen hag a gendalc’han d’ober.

KIS-974

I – LM da GE 02 03 09

Emaon o prientiñ fichennoù labour jedoniez evit va skolidi. E daou zegouezh e 'm eus ezhomm ar c'hevatalioù brezhoneg evit Gl. “départ - arrivée”:

1.

	bus 21	bus 22
départ	07 h 05 min	13 h 45 min
arrivée	07 h 35 min	14 h 20 min
pad an treug		

2 - E degouezh ur redadeg e komzer ivez eus *départ* hag *arrivée* met amañ e reer anv eus lec'hioù (loc'hañ hag emgavout) ha n' eo ket eus euriadoù. Ne gavan netra dereat er geriadurioù (gwelout *aplud* e GBAH).

II – GE da LM 11 03 09

Ne gavan ket gwall vastus kennebeut ar gerioù bet kinniget betek henn : *disparti*, *kimiad* / *donedigezh*, lieskemeraddek, amjestr da arverañ ha da zeverañ.

Kinnig a rafen, evit an termen kentañ : *deloc'h* (*kae an deloc'h* pe *kae deloc'hañ*, *deloc'hioù an endervezh*, *lec'h deloc'h* (pe *deloc'hva*) *al linennoù bras*, *an trenioù (ar veajourion) war zeloc'h*, h.a. Arveret ez eus bet deveradoù diwar *deloc'h*- en

un nebeut degouezhioù arbennik, nemet ne welan ket e ve bras an arvar a vesk (sl. GEAK 213, ma chom nes ar ster, ha GEVEZ-2).

Evit an eil termen, e savfen a-du a-walc'h gant an Ofis pa ginnig *degouezh*, dre ma 'z eo ur ger berr ivez, gwriziennet mat er yezh, ha gant un derez kemparzhded gant *deloc'h*: *kae an degouezh, kae degouezhout, degouezhioù an endervezh, degouezhva al linennoù bras, an trenioù, ar veajourion war zegouezh(out)*... Ne gav ket din e ve arverioù all *degouezh* e tro da noazout ouzh an arver-mañ.

Ma, klask gouzout, dre an arver, hag un dra bennak zo da dennañ eus va c'hinnig.

Kas a ran hon eskemm da Yann-Baol.

I – MME da GE 16 02 09

Goulennoù

1. Gl. *trifide*, Br. *daouforc'hek* ? Hag ur reolenn ez eus evit rakgeriañ gant daou-/div- er gerioù gourel pe venel ? Mar heulian Br. *divyezhek*, e tlefe *daouforc'hek* mont da *divforc'hek*.

2. Ober a rez gant Br. *divblezh*, Gl.*duplex*. E pe domani e vez arveret. Hag arveradus eo en holl zomanoù ?

3. Gwelout a ran ez arverer Gl. *trépidation* er vezekniezh (Pet. Rob.). Petra rez anezhañ e Br. ? (a-hend-all, evit ar yezh pemdez, e kavan dister kenan ar pezh a ginnig hor geriadurioù : stroñs- ne zegouezh tamm da'm meno).

4. E GEVEZ e rez gant Br. *kerc'hus da*, Gl. *ayant un tropisme pour*. Met petra rez eus Gl. *tropisme* ?

5. Gl. *étoile variable*, Br. *steredenn argemmluc'h* ?

6. Gl. *en vase clos*, troienn n'eus kevatal ebet dezhi e nep geriadur. Moarvat udb. diwar Br. *kloz*, soñjal a c'heller en un treuzplakadur Br. *e/en ul/lestr kloz*, met kavout a ra din e tlefe bezañ udb. er yezh voas. Ha betek pa'z on ganti, daoust hag udb. zo e kentelioù Saded da zec'heriañ Gl. *principe des vases communicants* ?

7. E bed an arvestoù e reer e Gl. gant ar verboù *bisser*, *trisser* evit azgervel ur c'haner, &a. war al leurenn. Ha kavout a ra dit e c'hellfed ober e Br. gant *eilvedin*, *trivedin* (ur c'haner, ha.) ?

8. Gl. *mythologie* a droer gant Br. *gwengelouriezh*. Hogen petra ober eus Gl. *mythographie* ? (Pierrette Kermaol a laka kemm etre gwengelouriezh ha mojennouriezh : seurtad gwengelouriezh).

9. Petore kemm zo etre Br. *gouliez* hag *angreizh* a arverez o-daou e GEVEZ ? Diwar behini e teverez Gl. *ulcératif, ulcération, ulcéré, ulcérer, ulcéreux* ?

10. Gl./La. *varus* & *valgus* aa. & pa. ; ober a ra ar yezh poblek gant troiennoù a bep seurt da envel ar c'hammneuziadoù-se : “treid war-zastum, war-skuilh, treid skarbet” a c'hell bastañ war ar pemdez. Ha gerioù skiantel ac'h eus kiniget ?

11. Gl. *variateur*, Br. *argemmer* ?

12. Gl. *variation de la masse*, Br. *argemm an tolz* (pe : *argemmad, argemmadur* ?)

13. Gl. *trigémellaire, trigéminé* ?

14. Gl. *truisme* ?

15. Eus pelec'h e teu *traze-* e-barzh *trazeat/antrazeat* ?

II – GE da MME 12 03 09

Trugarez evit da gasadenn. Petra a anvez “Geriadur ar brederouriezh” ? Resisa, mar plij, ma ouezin petra da gas dit.

Da c'houlennoù :

1. Gant La. *bifidus, trifidus* ha da heul gant Gl. *bifide, trifide* ez eus c'hoarvezet ul ledanviñ niverel (ul *ledriñvañ* (?)) : *bi-* ha *tri-* a verk niver ar begoù, *fid-* avat a dalvez n'eo ket “beg” met “faout” ; hogen pa vez daou veg, n'eus nemet ur faout etrezo, h.a. Setu perak e lakaas Vallée *forc'hek, gaolek* adal da Gl. *bifide*. Gwell, da 'm meno kenderc'hel war lañs Vallée ha na amprestañ al *ledriñvañ latin. Ober a rafen gant *daouviz* pe *daouveg, tribiz* pe *tribeg* (kuit a ouzhpennañ al lostger *-(i)ek* ; not e kinnig Roparz Hemon *tribiziek*, met *daouvizek* — evit disheñvelaat diouzh *daouviziek* “bep eil miz” emichañs).

2. Br. *divblezh* a ran gantañ e GSTL. Da welout dre an arver hag astenn a c'haller an termen da zomaniou all e-mesk torkad an deveradoù diwar *daou* ha *div*...

3. Gl.Sz. *trépidation* a arverer en Nervouriezh da envel un anadenn dibarek, sl. ar mellad-mañ eus GEVEZ-3 :

clonus, trépidation épileptoïde clonus gougrid g., brac'hitell b. (droukfellvanek)

argrezañ korvezek ur gigenn pa vez dalc'het war zehed, anadenn stadet er gigenn bevarfennek (*gougrid ar padelleg*) pe e kigenn drifennek ar c'har (*gougrid an ufern, gougrid an troad*), azon un anaf er stirad pikernennek

En un arver all eus Gl. *trépidation* e 'm eus graet ivez gant Br. *brac'hitell*, sl. GEVEZ-2 167, v° *aviateurs: mal des* —.

4. Pledet 'm eus gant Gl. *-trophe, -tropisme* e La-07 51, La-09 172, La-15 280, La-17 365.

5. Aze e vo barrekoc'h Yann-Baol egedon.

6. Ur gudenn lennegel eo kavout kevatal Gl. *en vase clos*. Lu e ve amprestañ al leterc'had ger ha ger (“ar fiked oa war an dent” a lavare YY, Doue d’e bardono rak diwar fent e oa, daoust ma veneger ar bomm evel bet distaget gantañ a-zevri). Diouzh an dro e c’haller soñjal e *dizarempred, digehent, en distro, en dezerzh, er geto, bac'het, kloastret*, h.a. ha gwell moarvat pa c’hwezho an awen...

E kentelioù Fizik SADED e kavez meneg a *listri kehent* a-hed ar c’hentelioù etre Fiz-11 ha Fiz-20 (moarvat emañ ganit menegvaoù kentelioù SADED bet savet gant Gab). Br. *pennaenn al listri kehent* moarvat, Yann-Baol da 'm reizhañ diouzh ret.

7. Un toull zo e hanc’herieg ar brezhoneg aze ha, war a hañval, e hini ar yezhoù all. Marteze ez eus ur bomm kaozeek en alamaneg, met netra er geriadur. E saozneg, e kaver *to encore!* Ne zarempredan ket al lec’hioù ma kan arzourion vrezhonek ha ne ouzon ket petra a vez huchet dezho evit o azgervel. Hervez ar geriadur, e kembraeg e klever : *eto, unwaith eto!* Br. *c’hoazh?* Da ginnigadenn, *eilvediñ, trivediñ*, perak ket, nemet e c’hallfed intent ez eo ar c’hanour a vez oc’h *eilvediñ* (pezh a zo ster all Gl. *bisser*). Aze ivez e vo gortoz c’hwezh an awen. Evit an ampoent ne welan nemet ar verb deveret diwar *c’hoazh*: *c’hoazhiñ (c’hoazhet* eo bet teir gwech ar ganourez)...

8. Kaer zo din furchal, ne gavan despizadur sklaer hag unvan ebet eus Gl. *mythographie*, Sz. *mythography*, Al. *Mythographie*. O vont adalek “mythography is the study of the study of myths (the study of myths itself being mythology)” betek “histoire et description des mythes” ha “Genealogie und Mythographie”,

on techet da soñjal e ro an aozerion pep a ster d'ar ger. Gl. *mythe* ha *mythologie* zo ivez meur a gemeradur dezho, adalek "doueedoniezh an Henved" betek "kredennoù ha dodennoù kentidik hon c'hemprediz"; ouzhpenn se ez eo niverus an diskiblezhioù o studiañ an danvez, hep kontañ diarselloù pep hini eus an diskiblezhioù-se: istorel, prederourel, kravezel, kevredadel, h.a. Ne gredfen ket kinnig ur c'hevatal brezhonek d'an termen-se en e bergont kemeradur. Ur gudenn heñvel, eeunoc'h dre eurvad, a voe dirazon gant deveradoù Gl. *symbole*: *la symbolique d'un domaine* "(studi) reizhiad an argeloù en arver en domani-se", Br. *an argeladur(ezh)*; *le symbolique* "unan eus an tri gwere savelet gant Lacan en e zeskrivadur eus ar bred", Br. *an argelel*. Marteze, en unan eus e sterioù, e c'hell Gl. *mythographie* kaout da gevatal Br. *gwengeladurezh*. A gement-se avat n'on ket sur. Mar 'm bije me da sevel ur geriadur galleg-brezhoneg, e lezjen *mythographie* e-maez kont. Gortozomp ar mitografour brezhonek kentañ evit gwelout sklaeroc'h!

Br. *mojenmouriezh* a voe arveret e grez Vallée gant ar ster a roomp da *gwengelouriezh* (*gwengel* a voe ebarzhet e brezhoneg gant Alan Heussaff). Br. *mojenn* a roed dezhañ da gevatalioù Gl. *fable*, *légende*, *mythe*, en ur chom diwar c'horre bepred. Vallée a lakae, evel ma ouzout, *mojenmouriezh* kevatal da Gl. *art de la Fable*. Me oar o deus ar semiotikourion diorreet ur studi strukturel eus ar sorbiennoù, eus ar mojennoù ha moarvat eus ar gwengeloù — ne 'm eus ket anaoudegezh vras eus o labourioù ha n'ouzon ket hag arver a reont eus termenoù evel *mythographie*. Yann-Bêr Quirion, pa bled gant ar sorbiennoù, a wel marteze sklaeroc'h egedon...

9. Gl. *ulcération*, Br. *gouliez* zo un termen deskrivadurel a arverer pa na zaveer ket d'un arbenn: nep anaf o c'hoarvezout eus un ode diwar goll danvez en un amwiskad (kroc'hen, glaourgenn), ha pa ve ar garchennadur graet gant ur votez pe un anaf poreel pe kankrel. Arverañ a reer Gl. *ulcère*, Br. *angreizh* adalek ma lakaer un arbenn e penn kont, neuze peurliesañ ez a *ulcère*, *angreizh* lodek en un termen a zo anvad ur c'hleñved: *ulcère de l'estomac*, *ulcère peptique*, *ulcère du Gabon*, h.a. Evel just, en arver, e c'hoarvez e reer gant an daou dermen a-zivout an un anaf, sk.: *an angreizh fagedenek a vez dezhi furm ur c'houliez vras* (dav lavarout n'eo ket gwall spis Pet. Rob. en degouezh). An deveradoù gallek zo forc'hellek dre ma ne lavaront ket, ur wech tennet e-maez o c'hendestenn, da behini eus an daou bennanv e taveont. Kudenn na gaver ket e brezhoneg: *gouliezañ*, *gouliezus*, *gouliezel*, *gouliezek*, h.a., *angreizhañ*, *angreizhus*, *angreizhel*, *angreizhek*, h.a.

10. E GEVEZ.ms: Gl. *pied bot valgus*, *pied bot varus*, *pied bot varus équin*, Br. *troad potin ezkamm*, *troad potin enkamm*, *troad potin enrakkamm*.

11. & 12. Evit Yann-Baol

13. O loc'hañ diwar geal tri bugel ungwilioudet, ez eo bet savet an anvioù Gl. *trijumeau*, *trigémellaire* hag ouzhpennet *trigéminé*. Graet 'm eus gant *nervenn drigevell* a-dal da La. *nervus trigeminus*, Gl. *nerf trijumeau*, gant *gevelladezh* a-dal da Gl. *bigéminisme*. Kavout a ra din e c'haller ober gant *trigevell* kenkoulz all a-dal da *trigémellaire* ha *trigéminé*.

14. War an taol, e rafen gant *gwirde* *nebant* pe, marteze, gwell rak krennoc'h, gant *nebantiz* (sl. La-13 255 hh.).

15. *trazeat* < *tra-* + *teat* (evel *merdead* < *mor* + *tead*), ouzh e ober: *tra-* "a-dreuz, en tu-hont", hBr. *toe*, *toi* "mont" (sl. La-11 85 hh.). An un *to-*, *te-* a gaver e *kalonustead* "tachycardie", *ardoerezh*, *ardeiñ*, *ardead* (GEAK 95, h.a.)

I – ALMO da YBAN 08 03 09

Sz. EXT TOUCH TRIANGLE

Emaon o treiñ Inkscape e brezhoneg, ur mezialer evel Illustrator.

<http://inkscape.org/>

N'on ket barrek da dreiñ Sz. *extouch triangle* (hag ouzhpenn se ne gavan ket an droidigezh e galleg evitañ).

Amañ em eus kavet displegadennoù a-zivout an dra :

<http://mathworld.wolfram.com/ExtouchTriangle.html>

N'emañ ket an droienn war Lavar, na war da c'heriadurioù. Evit ar mare e troan *tric'horn 'extouch'* a-benn na leuskel un destenn didroet. Petra a ginnikfes?

II – YBAN da ALMO 11 03 09

E galleg e lavarer *le triangle de Nagel d'un triangle*, en alamaneg *der Nagelsche Dreieck eines Dreiecks*. Bez' ez eus ivez *le point de Nagel d'un triangle, der Nagelsche Punkt eines Dreiecks*.

Ar gudenn : penaos ober e brezhoneg? E Geriadur ar Jedoniezh ne 'm eus ket paotaet an enmonedoù dezho anv ur jedoniour, evel displeget er c'hentskrid.

An diskoulm eeunañ ha marc'hadmatañ eo hini ar galleg hag an alamaneg : *tric'horn Nagel*, *poent Nagel un tric'horn*.

Bez' ez eus pevar c'helc'h a-spin da deir eeunenn : tri c'helc'h ezkaet an tric'horn amparet gant an teir eeunenn a-skej div ha div + ar c'helc'h kaet en kez tric'horn (sl. Jon-9/7). An tri c'helc'h ezkaet a spin tuioù an tric'horn ABC e tri foent A'B'C' a zo begoù tric'horn Nagel ABC. Sz. *extouch triangle* zo un dareulad – ur goustav, boas e Sz. –, evit *the triangle A'B'C' formed by the points of tangency of the triangle ABC with its excircles*. E brezhoneg hor befe : *an tric'horn A'B'C' amparet gant poentoù spin an tric'horn ABC gant ar c'helc'hioù ezkaet*. Ne welan ket penaos ober ken berr e brezhoneg, rak aon bezañ treuzkomprenet.

Bez' ez eus ivez *intouch triangle* = Gl. *triangle de Gergonne*.

I – MME da GE 11 03 09

Goulennoù

1. Gl. *vergeture*, Br. ?
2. Gl. *verres progressifs* (evit al lunedoù), Br. *gwer argreskiñ* ?
3. Er vezekniezh hag er gimiezh ez arverer Gl. *virage* (traoù disheñvel moarvat). Ne gavan netra, ken e GEVEZ, ken e GEGIM (arveret ivez el luc'hskeudenniñ).
4. Reiñ a ra Pet. Rob. Gl. *muscle volontaire, dont la contraction dépend de la volonté (opposé à lisse)*. Ne welan netra neblec'h.
5. E GEVEZ e rez gant br. *amskarad* evel e GEAK. Petra eo istor ar ger, ha penaos e talvez e daou zomani ken disheñvel ? (e Gl. ivez !).
6. Gl. *vitellus* ? (*ℰ vitellin*)
7. Gl. point de suture, br. *kraf...* ?
8. Gl. *virose*, br. *viroz* ? (peseurt reizh ?)
9. Gl. *surdimutité* ?
10. Petra eo istor an daou c'her roet e GEAK (*aden ℰ argron*) cf. Gl. *volant* ? Ne gavan pennad ebet war o divoud e Lavar.

11. E Lavar 09 e rez br. *amgemer* eus Gl. *syllepse*, e domani an dareulerezh. Ne rez ket anv eus ar *syllepse* er c’hramadeg.

12. Gl. *verbe suppléant*, br. *verb amsavat*, *erlec’hiat* ?

13. Ne gavan ket *superfluide* (aa. & pa.) e GEFIZ, na *superfluidité*.

14. Hag ur rummad kemmadurioù klok a arverer goude *ent* ?

15. Gl. *stratification concordante, discordante*, br. *gweleadur kenstur, digenstur* ?

16. Gl. *stomato-*, deveradoù diwar br. *genaw-* ?

II – GE da MME 04 04 09

Da c’houlennoù :

1. Gl. *vergetures*. Da grediñ e chome dibistig kroc’hen kof ar brezhonegerezed pa na gaver meneg eus an anaf-se e skrid ebet. E galleg, e reer gant ul leterc’had : “merkoù taolioù skourjez” a zo ivez ster an anvad all (latin mar plij) roet d’ar merkoù-se : *vibices*. En italianeg, leterc’had ivez : *smagliatura* “divailhadur” (evel gant al loeroù). E saozneg, e tremener gant un deskrivad latin : *atrophia striata et maculata* “isteñv rizennek ha brizhellet” (war a hañval, e vez graet hiziv gant ur Sz. *vibices* kentoc’h). En alamaneg, latin ivez : *striae cutis* “rizennoù ar c’hroc’hen”, *striae distensae* pe ar plakadur diwarnañ : *Dehnungsstreifen* “rizennoù diwar dardennañ”. Meur a hent zo dirazomp : pe amprestañ leterc’had ar galleg hag ober gant *skourjezadoù*, pe sevel ur c’hevatal furmel da *striae distensae* : *rizennoù dardennañ*, pe luniañ un termen du-mañ dre zambredañ lod eus ar c’healioù bezant e despizadur an anaf : ¹| “kroc’hen”, ²| “dardennañ”, ³| “rizenn”, ⁴| “isteñv”. E seurt degouezh, e tibaber daou geal, en ur glask o aroueziñ dre gedrannoù ar berrañ gwellañ. A ster gant “kroc’hen” e c’haller soñjal e Br. *kenn*, a ster gant “dardennañ” e *tenn* (evel e *tenngof*) pe e *stir* (sl. La-11 46-47), a ster gant “rizenn” e *roud(enn)*, *erv(enn)*, a ster gant “isteñv” e *tanav* (evel e *tanavenn*), *flav* (evel e *flaviadenn*). Ouzhpenn damantiñ d’ar ster, soñjal ivez er furm sonel : *tennrizenn*, *stirrizenn*, *flavrizenn*, *stirdanavenn*, *stirgennad*... Hemañ diwezhañ ar berrañ hag an hesonañ ha ne ve ket re vras al lamm ster. An arver evel just en defe da amprouiñ ar ginnigadenn.

2. Ya, *argreskus* a hañval dereout. Prizius e ve ali Yann-Baol.

3. Gl. *virage* ne vez ket arveret ken evel termen resis a vezekniezh pa ouzon ; er c'haozeeg e reer anv c'hoazh eus *virage de la cuti*, peurliesañ e leterc'hadennoù ; da gevatal e oa Sz. *conversion*, Al. *Umschlag* "troadur, amdroadur", Br. *amdreiñ* a zerefe. Er Gimiezh, e lavarfe Yann-Baol arver resis ar ger. El luc'hskeudenniñ e 'm eus kinniget *amdoniañ* (GEME 229). Er mennozioù, er politikerezh e 'm eus bet tro da gomz eus *c'hwelad* a-zivout prederouriezh Heidegger pe Tanabe (La-14 278, 296, 302), Al. *Wendung*, *Umschwung*, a ve Gl. *virage*, *revirement*. Ober a rafen ivez gant *amc'hwelad*.

4. Gl. *muscle volontaire* a arverer dre ledanviñ evit envel pezh a anver kentoc'h *muscles striés* (Br. *kigennoù rizennek*) = "kigennoù al loc'hañ diarvenn (muscles des mouvements volontaires)".

5. Br. *amskar*- zo bet amprest furmel Kb. *amysgar* "endalc'had ar c'hof, bouzel-loù" adsteriet diwar e gedrannoù : "disrann, skaret" (diouzh ar pezh a zo) "tro-dro" (a zo ivez doare ar bouzelloù, hag int bezant e kavenn ar c'hof ha disparti diouzh ar speur anezhi). Alese, an deveradoù diwar *amskar*- a c'hell talvout ken evit ar vezekniezh : un *amskar*, un *amskarad* zo un tamm gwiad (askorn, skevent) bac'het e-kreiz ar gwiadoù all hep darempred arc'hwelel ganto, ken evit ar gwir : mad dalc'het hep ma ve gant an dalc'hour ar gwir d'e arverañ.

6. A-zivout Gl. *vitellus*, setu an notenn a savis un ugent vloaz 'zo, na welan koulz lavarout tra da gemmañ enni : "Dre vras eo ar *vitellus* anvad gouiziel etrevroadel ar melen vi. Hogen, ent strizh, ez a ar melen vi d'ober ul lodenn hepken eus ar *vitellus*, ar *vitellus melen*.

"Ar *vitellus* eo teskad an danvezzennoù arboell dastumet e-barzh an ovokitenn. Degouezhet on gant an termen *kadoan* g. evit kendeç'heriañ Et. *vitellus* dre an hent-mañ : e kembraeg, *cadw* evel aa. zo "kept for future use, store" hervez ar gerdarzh, evel g. "flock, herd" dre un amzerc'had aes da intent, alese Kb. *cadwan* g. "small herd or flock, troop, band", a c'haller intent evel "arboellad bihan, kadavad bihan". An termen Kb. *cadwan* a adkaver e hBr. *kadoan* (DGVB 92). Merkomp an termen hBr. nes : *cadau*, Br. *kadav*."

7. Evel ma welez e GEVEZ e kinnigan *krafaelañ* a-dal da Gl. *suturer*. Diwar se, kevatal da Gl. *suture*, Br. *krafaelañ*, *krafaelad*, h.a., ha da Gl. *point de suture*, Sz. *stitch*, Al. *Stich*, *Naht*, e c'hallfed lakaat Br. *krafaelad*, *poent krafaelañ*, *gwri*.

8. Ya, Br. *viroz* g. (reizh hemañ a ginnige ivez Roparz Hemon en e *Gerioù etrevroadel*)

9. E La-17 236 e kinnigan Br. *klevmuderezh* a-dal da Gl. *audimutité*. A-dal da Gl. *surdimutité* e kinnigan Br. *bouzarmuderezh*.

10. Br. *aden* zo amprest Kb. *adain*, *aden* “askell (evn, amprevan, h.a.)” (kv. hBr. *atan*). Evit Br. *argron* avat e vo gwell kaout displegadur Yann-Baol.

11. Ar rummenn Gl. *sylllepse* zo boutin etre dareulerezh ha gramadeg. Dav lavarout avat ez eus meur a zareulerezh evel ma ’z eus meur a c’hramadeg. E se, ar skouer roet e La-09 88: “Ni, Maer Pensans”, roet evel *erdaoliñ* (Gl. *énallage*) gant dareulerion ’zo a ve sellet evel *amgemer* (Gl. *sylllepse*) gant gramadegourion ’zo.

12. E gwir, ne ’m eus ket bet tro da bleidiñ gant an arc’hwel gramadegel-se. D’ar sell kentañ, e hañval **amsavat** dereout; *amsaviñ* zo kemer lec’h ub. en e gefridi; *erlec’hiañ* zo dezhañ ur ster hollekoc’h: kemer lec’h, hep mui, sk.: *Skrivañ a rez?* — Ne *ran* ket (*gran verb amsavat*): hogen mar bez ar respont: *Lenn a ran*, emañ *lenn* erlec’hiet ouzh *skrivañ*, ha n’eo ket **verb amsavat**.

13. Da Yann-Baol da respont.

14. Pa ouzon, goude *ent* e c’hoarvez kemmadurioù blot ar pevare rummad (B, M, GW).

15. Ha Yann-Baol en defe pledet gant an termenoù-se?

16. Ya, ober a ran ivez gant Br. *genawouriezh*, h.a.

III – YBAN da MME 04 04 09

PROGRESSIF⁶

2. Ha kel zo eus un dra bennak o vont “war greskiñ”? Ne gav ket din. Pennaenn seurt gwerennoù zo bodañ war ur werenn an tu da welout mat a-bell hag a-dost, an tremen etre an daou dachad o vont en un doare argammedek. Gwechall e oa rannet ar werenn e daou.

Me a lavarfe: *gwerennoù argammedek*.

VIRAGE

3. E kentelioù SADED e kaver ken eeun ha tra *treiñ* (ruz, glas, ...), *kemmañ* (liv), pa gemm liv ur merker dre liv! En arz al luc’hskeudenniñ e talvez *virage* kement ha *kemmañ* ton(iezh) al luc’hskeudenn ha n’eo ket ent resis al liv, da skouer treuzfurmiñ he neuz e sepi. A se kinnig GE *amdoniañ*. Er gimiezh ez eus ur

⁶ Sl. ivez GE da MME 12 11 08, 8.

c'hemm liv anat, da nebeutañ evit lod, rak evidon me e oa diaes a-wechoù spur-mantiñ kemmoù liv 'zo. Marteze n'eo ket ret ret krouiñ un hanc'her er gimiezh, *treiñ* zo mat a-walc'h. D'ar muiañ e ve kevazas *amdreiñ* (*amdroadur*) ivez.

VOLANT

10. A-du evit *aden* diouzh Kb. *adain*, *aden* hag ivez Kn. *aden* “probably binding-board of book, M. Lat. *folium*, thin board.”

Evit Br. *argron* (surentez, dic'hwel, kred) ez eo un doare marz, *kroniad* a dalvez da reoliekaat, da gomepezañ ar c'hemmoù. Sl. ivez Kb. *croniad*.

SUPERFLUIDE

13. Gl. *fluide* zo Br. *hever* aa., *berus* aa., *heverenn* b. ha Gl. *fluidité*, Br. *berusted*. Marteze e ve dav ouzhpennañ ivez *beruzenn*. Ur *superfluide* zo un heverenn dezhi ur c'hludegezh par da vann. Neuze Gl. *superfluide*, Br. *gourhever* aa. ha g., *gourheverenn*; Gl. *superfluidité*, Br. *gourheverded*. Nemet e ve kavet gwell *gourberus*, *gourberuzenn*, *gourberusted*, pa'z int berroc'h? Ali GE a ve deuet mat.

STRATIFICATION CONCORDANTE

15. Ne ouzon hogozik tra ebet a-zivout an douarouriezh. Klasket 'm eus war ar Gwe ha setu an disoc'h amañ da heul⁷:

Discordance de stratification : En Géologie on dit que deux couches sédimentaires sont en stratification concordante toutes les fois qu'elles sont parfaitement parallèles, il y a discordance de stratification dans le cas contraire. On distingue trois sortes de discordance 1° quand les couches horizontales du terrain supérieur reposent sur les couches inclinées du terrain inférieur ou buttent contre elles ce qui indique des mouvements violents du sol dans l'intervalle des deux dépôts 2° quand les couches du terrain inférieur ont été ravinées par les eaux avant le dépôt du terrain supérieur 3° (D par transgression) quand les couches du terrain supérieur au lieu de suivre exactement les mêmes limites que le terrain inférieur le dépassent plus ou moins et semblent par suite s'être déposées dans une mer de configuration toute différente. C'est par suite de discordance transgressive que l'on voit des terrains reposer sur d'autres terrains qui ne les précèdent pas immédiatement dans l'ordre chronologique.

Ne gav ket din e ve mat ober gant kenstur ha digenstur (re jedoniell), yezh ebet n'en gra war a hañval, met kement-se n'eo ket kanteizhus. Amañ diaraok e

⁷ [http://www.svt.ac-versailles.fr/archives/Lithotheque versailles/cormeilles/stratigraphie.htm](http://www.svt.ac-versailles.fr/archives/Lithotheque%20versailles/cormeilles/stratigraphie.htm)

lavarer “e c’hell ar gwiskadoù bezañ kenstur hag ar weleadezh diskouez un disklot eeun [...]”, sed a zo kendrec’husoc’h. Tu zo da lavarout e kenglot ar gweleadoù dre an doare o deus bet da ouelezennañ, hag ivez e c’hellont bezañ en disklot da heul darvoudoù ’ zo.

Neuze e kinnigfen ober gant *kenglot* aa. & g. ha *disklot* aa. & g., hag ivez *kenglotadur* ha *disklotadur*. Evit Gl. *stratification* e rafen gant *gweleadezh* b., *gweleadur* g., hervez an arster.

I – GWP da GE 04 04 09

A-zivout labourioù ha studioù all met tost awalc’h : skrivañ a ran (evel bepred) va fennad diwar benn ganedigezh ar brederouriezh e Bro-Hellaz. Met ur gudennig ’m eus. Penaos treiñ e brezhoneg ar gerioù gallek *éternel/sempiternel* o c’houzout e vo marteze dedennusoc’h arverañ gerioù evel Qr’onos a>i’wnios ?

II – GE da GWP 04 04 09

An termenoù bet diwanet e brezhoneg en domani-mañ a-dal da La. *aeternus* :

- Gregor (1732), Gonideg (1847) : *a-viskoazh da virviken*
- Vallée (1919) : peurbadel, peurbadus
(1931) : id. + *hirbad, hollbad, peurbad*
- Jestin (1936) : *treamzerel*
- Turiaw (1997) ; *bizh, trafad*
- me (2002) : *bezhel*.

An termenoù boaziet e brezhoneg lennegel (eus Gregor da Maodez Glanndour) a-dal da Gl. *éternel* eo *peurbad* hag an deveradoù *-us, -el*.

Jestin, en e levr war ar voudaegezh, a ra gant *treamzerel* (= en tu-hont d’an amzer), termen adkemeret gant Turiaw en laka kevatal da Gr. <a’”idios.

Turiaw a ra ivez gant *bizh* (a gaver ivez e Br. *biken*, *birviken*, *biskoazh*, *dalbez*), hag en laka kevatal da Gr. a>i'wnos, Hb. ôlâm. Sevel a ra termenou evel *Bizhvev* ("anv doueek ar C'hrist") ha *Bizhwerc'hez*.

Ober a ra ivez gant *trafad* (= en tu-hont d'ar badelezh), kenster evitañ da *bizh*.

Diouzh va zu e 'm eus graet gant *bezhel* (La-15 189, « ar feiz kristen en ur vuhez all, bezhel, "nad eo ket eus ar bed-mañ" »).

E-keñver yezhouriezh, reishoc'h eo ar skrivad Br. *bezh(-)* eget *bizh(-)* — kevelep eo da Kb. *byth(-)*.

Mar 'm befe da sevel un destenn lakaomp a Deologiezh pe a Drabedoniezh, e rafen gant Br. *peurbad(-)* da verkañ "padout a-viskoazh da viken", ha gant Br. *bezh(-)* da verkañ "en tu all d'ar badelezh" (o kevenebañ *bezhelezh* ha *padelezh*). Bremañ, evit kavout kevatalioù da Gr. a>i'wn ha qr'onos, ne 'm eus ket studiet a-walc'h ar gudenn evit reiñ ali dit. Marteze e c'hallfes treiñ ouzh Br. *oad*, a zo a un orin gant Gr. a>i'wn (setu a skriv Fleuriot: [hBr.] *oit* "âge, époque" [...] Bret. moy. mod. *oat*, *oad* [...] mais aussi -oet dans le composé peu connu annoet "temps" [dérive] d'une forme *aito [...] apparenté au gall. oes "âge", à l'irl. aes, ais, oes "âge, vie", au latin aeuum, au grec a>i'wn." DGVB 275). Kudenn zo stignet enta: hag ur c'hevatal vo roet da Gr. a>i'wn gant Br. *oad* pe un deverad anezhañ? hag adroet e vo buhez da krBr. *annoet* er furm Br. *annoad*? Ur studi pishoc'h a-fet yezh ha preder a ve da ren...

I – MME da GE 11 03 09

Goulennoù

1. Gl. *stimulateur cardiaque*, Br. *fraouaer kalon* ? (Orin *fraou*-?)
2. E GEVEZ e rez gant Br. *dishadennañ*, ha padal e lennan e Lavar 10 & 13 *dishadennaat*. Moarvat e verk an eil ur c'hresk evel an holl verboù en *-aat*, nemet ne welan ket an ezhomm en degouezh. Ha reizh eo ober gant Br. *dishadennded*, Gl. *stérilité* (des instruments chirurgicaux)?
3. Gl. *stéréotypie*, Br. *bloc'heiladezh* ?
4. Gl. *sphéroïde* (& *-dal*), Br. *ambellenn*, *ambellennek* ?
5. Gl. *spéculum*, Br. *spekulom* ?
6. Gl. *sous-normale*, Br. *isskoueriegenn* ?
7. E GEGO e rez gant Br. *gwragrennoù ar soav*, Gl. *glandes sébacées*. Ar pezh a c'hell reiñ da gompren ez eo amañ Br. *soav* par da Gl. *sébum*. E Lavar 18, en un eskemm ganin (cf. *excréter*), hor boa graet gant Br. *sebom*. Petra ober e Br. eus an aa. *sébacé*? Br. *soavek*, *sebomek*? cf. *humeur sébacée*, *matière sébacée*, *acné sébacé*, *kyste sébacé*, ha.?
8. E Lavar 09 e rez gant Br. *antikorf gwadvez* eus Gl. *anticorps sérique*. Moarvat ec'h eus un adanv o klotañ gant an ezhommoù all: *albumine sérique*, ha.

II – GE da MME 19 04 09

Da c'houlennoù :

1 Gl. *stimulateur électrique*, Br. *tredanfraouaer* ; Gl. *stimulateur cardiaque*, Sz.Gl. *pacemaker*, Br. *fraouaer kalon*, *adalf* g. (sl. La-10 331 n. 1). Dav gouzout ez arverer ivez an termen *pacemaker* evel kenster da *centre d'automatisme*, ar greizenn eus nerveg ar galon ma vez ganet ar broud loc'hañ, Br. *broudalf* (sl. GEVEZ-2) — an *adalf* o vezañ an tredanfraouaer oc'h amsaviñ ar *broudalf* pa vez direizhet.

Orin -*froù*, *fraou-* zo BrW. '*freù*, *frèu*' brizhunvanaet *frev* gant Roparz Hemon (sl. La-08 27). Tro 'm eus bet da zeverañ diwar ar stirann-se: *kefroù* (GEVEZ-1 42), *kefraouat* (GEVEZ-2 258), *enfroù* (GEVEZ-1 14, 138), *defroù* (La-11 286, La-13 416).

2. Un daouad gourleizhat eo *dishadennaat*, *dishadennañ*, evito da vezañ luniet reizh: *dishadennaat* "lakaat da vezañ dishadenn", *dishadennañ* "leml kuit an hadennoù". Tro 'm eus bet da arverañ an daou nemet, o vezañ ma 'z int heñvelster (betek gouzout), e 'm eus dilezet an hini hirañ.

Ne vez ket arveret Gl. *stérilité* er ster *dishadennded*, met *stérilisation*.

3. Gl. *stéréotypie*, Br. *bloc'heilad*, met netra ne vir a ober gant *bloc'heilañ*, *bloc'heiladur*, ha *bloc'heiladezh* (gant ma ve ezhomm eus an deveradoù-se evel just).

4. Gl. *sphéroïde*. Yann-Baol a rofe e ali. Sl. ivez La-18 268-269.

5. Gl. *spéculum*, Br. *spekulom* moarvat.

6. Domani Yann-Baol.

7. Ya, an daou a arverfen: Br. *soav* ha *sebm*, evel ma ran gant *mel skouarn* ha *kerumen*. Kement ha ma c'hallfen avat, e teverfen diwar *soav-*, berroc'h ha stabiloc'h (an termennoù etrevroadel a vez deveret gwech diwar *seb(o)-*, gwech diwar *sebac-*); sl. *soavred*, *soavredel* e GEVEZ-1.

8. O klotañ gant Gl. *sérique* e c'haller ober gant an adanv *gwadveizel* ha gant ar pennanv adanvaet *gwadveiz*, sl. GEVEZ-1 & -2.

III – YBAN da MME 17 04 09

Respont d'ar goulennoù 4 & 6.

SPHÉROÏDE

4. Lavarout a reomp *elipsoid* hag ar *sphéroïde* zo un elipsoid c'hwelañ. Neuze greomp ivez gant **sferoid** hag ivez **sferoidek**. Bez' ez eus ar *sferoid hir* (*sphéroïde prolate, allongé*) hag ar *sferoid plat* (*sphéroïde oblate, aplati*).

SOUS-NORMALE

6. Kentoc'h eget *is-* e ve gwell *gou-* da 'm meno, evel e *goustenner* Gl. *hypoténuse*, rak *is-* a verk dreist holl e jedoniezh ur c'heñver isurzhiañ : *isteskad, isegor, isstroll, ispoblañs, isgoulev, isroudennad, istrevnad, iswezenn...*

Houmañ eo ar gudenn : penaos ober evit 1. ar regenn, ha 2. he muzul. Evit 1. hon eus digudenn *gouskoueriegenn* hag o vezañ ma reer *regad* eus muzul ar *regenn* ha *mentad* hini ar *ventenn*, e kav din e c'haller ivez degas *gouskoueriegad* evit 2.

Heñvel dra hor bo ivez :

- *skoueriegenn* ha *skoueriegad* : *normale*
- *spinenn* ha *spinad* : *tangente*
- *gouskoueriegenn* ha *gouskoueriegad* : *sous-normale*
- *gouspinenn* ha *gouspinad* : *sous-tangente*

oc'h ouzhpennañ *a-vlein* evit an holl anezho : Gl. *polaire* (*normale polaire, sous-normale polaire, tangente polaire, sous-tangente polaire*).

IV – MME da YBAN 22 04 09

Trugarez evit ar respontoù. Udb. neoazh : e GEJED e rez gant Br. *sinuzoidel* a-dal d'ar Gl. *sinusoidal*. Ha ne zlefe ket bezañ neuze *sferoidel*, e-lec'h *sferoidek* a ginnigez ?

V – YBAN da MME 22 04 09

Evit *sinuzoidel* e ran evel NDBF Roparz hemon ha ne 'm eus ket klasket pelloc'h. Hag ivez evel GE en e GSTL ha GEMED a-du 'rall. *sinuzoidel* a dalvez

“a-zave d’ar sinuzoid, d’ar gevezhenn sinuz”. Da skouer : “arhentoù sinuzoidel, froum tredan sinuzoidel”.

Evit *sferoidek* a dalvez ez eo ur perzh enlenat d’an ergorenn, evel *kelc’hiek* (*Geriadur Brezhoneg* an Here), *pellennek*, da skouer *ferenn bellennek* Gl. *lentille sphérique* (GEFIZ). Sl. ivez GEMED.

I – GE da YBAN 08 01 09

A-zivout Geriadur an ebrouriezh lusket gant Gab CHEREL

E La-14 27-28 hor boa Gab ha me kenskrivet a-zivout Gl. *météorologie* hep savlec'hiañ fraezh ar *météorologie* hag ar *climatologie* an eil e-keñver eben na di-raez un diskoulm fraezh. Ha ne oa ket ar c'hevatalioù roet gant ar geriadurioù brezhonek evit sklaeraat ar gudenn. Br. *ebrenn* 'm boa kinniget da Gab p'edo o sevel GEVER, hag *Ebroniezh* 'm eus kredet sevel er miz tremen p'edon o plediñ gant an termenoù *climatopathologie*, *météoropathologie*. GPC ne ro ket orin *tywydd*, ha forzh penaos, ne ve ket tu da amprestañ un *tevez* ouzhpenn...

Emaon o lenn levr Pierrette KERMOAL, *Hunvre, d'an Hollsent*, Aber 2008. Tre-fuet don on. Mouezh un den diles en e donkad. Pell ivez diouzh geun brezhonegachoù ar Mouvement breton, evit hemañ da vezañ roet ur priz d'al levr...

II – YBAN da GE & GC 08 04 09

Sed amañ dindan un notenn tennet eus va labour war studienn GC a-zivout *klimatologiezh* ha *meteorologiezh*:

Dav eo skarat. O furchal un tammig el lizheradur e kaver *hinouriezh*, *hinadouriezh*, *hinadoniezh*, *hinoniezh*, hag an amprestoù *meteorologiezh*, *klimatologiezh*. Tu zo da ouzhpennañ *ebroniezh*, *ebrouriezh*.

Guy ÉTIENNE, *Geriadur ar Vezekniezh* Rann 3, p. 437 :

cosmopathologie ◇ **cosmopathology** ◇ **Oablgleñvedouriezh** b.

rann eus an Hinadouriezh o plediñ gant kleñvedusted ar parennoù oablel (Heol, Loar, skinoù oablel).

Aze e talvez *Hinadouriezh* kement ha *climatologie*.

War a hañval ez eo an *hin* “Climat (en général)”, met ivez “temps qu’il fait, température (NDBF)” ha *hinad* “Climat particulier” (GEBB Montfort), “hin dibar ul lec’h” (Da-63). GEBB a ro ivez *hinoniezh* “Météorologie (science)” ha *hinouriezh* “Météorologie (appliquée)”, pezh a zo dislavarus en un doare bennak. Ha kudennus eo *hinoniezh* en arbenn eus *hinon* “amzer vrav”?

O tesellout lieskemeradiezh *hin* e hañval gwell deverañ eus *hinad* evit *climat*-. A se kandreizhadur dibab GE *hinadouriezh* ha diouzh ret *hinadoniezh* evit a-getep *climatologie appliquée* ha *climatologie théorique*.

Neuze e ve *ebrouriezh* / *ebroniezh* evit *météorologie (appliquée, théorique)*. Kv. ivez Kb *wybryddeg*.

Neuze?

Kavet e vez a bep seurt war ar Gwe, hag evit a sell ar brezhoneg ur bern bleupadoù dreist holl. Kit da welout *hinouriezh*, *meteorologiezh*... Gwechall e chome mut ar vastrouilherion, rak ret e oa kavout un embanner. Bremañ e c’haller dislonkañ forzh petra war ar Gwe, a zo spluius kenan. Da heul e soñjan ez eus gant ar paper ur staelad uheloc’h, rak diaes eo an embann. Kement-se evit lavarout eo ret kenderc’hel gant an erv. Kinnig a ran ma ve graet GEEBR eus GEHIN hiviziken.

I – MA da GE 02 06 09

Ur geneilez din he deus goulennet diganin treiñ an termenoù da heul :

- (se) documenter
- (Examen) oral
- option
- LV2 (Langue Vivante 2)

Dre ma ne gaven netra resis e GEAK on chomet en entremar, ha ne 'm eus ket kredet respont dezhi gant brizhsturyezhouriezh ijinet ganin.

Gouzout a ran ez arvered *dre gomz* e Diwan, alese *un dre gomz*, Gl. *un oral*. Ur gallekadur eo da 'm meno, ha tu ebet d'e lakaat el liester **dregomzoù*. Heum...

Evit *option* e chom amsklaer GEAK: ster hollek *dibab* pe *diuz*. Hemañ a arverer evit komz eus ar Yalc'h, hag e ve *dibab* arveradus?

Evit *LV1*, *LV2* e kinnige va c'heneilez *YB* (Yezh vev), da 'm soñj ez eo an eeunañ.

Evit *documenter*, ne 'm eus mennoz ebet. Hag ez eus un diforc'h a ster etre *ditouriñ* hag *en em zitouriñ*?

II – GE da MA 03 06 09

Deurus eo da c'houlennoù pa lakaont a-wel arvezioù 'zo eus ar yezhañ.

Da aters a-zivout Gl. *oral* g. a zegas d'ober meiz war daou seurt yezhañ: ar yezhañ a lavarfen destlel, a zo an ober gant ur yezh an unvanañ gwellañ n'eo ket hepken en un amzer lavaret (sellet ent kevadegel enta), met ivez a-dreuz d'an amzerioù (ent treadegel enta) hag ar yezhañ kaozeek (sl. La-13 218-219). Ar yezhañ destlel zo yezh an devezout hag ar gwarant da vuhez ar yezh ha dre se d'an eskemmoù leun etre yezherion un amzer hag etre ar remziadoù yezherion dre ar c'hantvedoù. Ar yezhañ kaozeek zo ar stummoù a gemer ar yezh destlel en arver a ra anezhi yezherion un amzer, ul lec'h, ur metoù, ur renkad, ur rannvro, h.a. An diforc'hioù etrezi hag ar yezh destlel a denn, etre parennoù all, d'an doug a vez gant ar yezherion da eeunaat, da verraat, da aesaat o lavar: e-lec'h *baccalauréat*, lavarout *bac* (*bachot* a glevet e 1940), *fac* e-lec'h *faculté*, hag *oral* e-lec'h *épreuve orale*.

En ur metoù resis, hini ar studierion, ez eo kenster *oral* hag *épreuve orale*, ha hep mar ebet, war ar pemdez, ez eo gwell, skañvoc'h hag eeunoc'h, ober gant *oral* eget gant *épreuve orale*. Arabat diwelout avat e vez arveret *oral* e meteier all, gant ar vredelfennerion, ar yezhoniourion, ar vezeion, e sterioù disheñvel: mar kevenebet *oral* hag *écrit* en deskadurezh, er bredelfennerezh e kevenebet *oral* hag *anal* (Br. *genaouel* ha *fraezhel*), er yezhoniezh *oral* ha *gestuel* (Br. *teodel* ha *meidel*), er vezekniezh *oral*, *rectal* ha *parentéral* (Br. *genaouel*, *youlc'hel* ha *lezkoazhadel*).

Goulenn da geneilez eo hemañ enta: ha kavet ez eus bet gant ar studierion vrezhonek ur stumm berroc'h eget amproenn dre skrid (evel m'o deus ar studierion c'hallek kavet unan dre bennanvaat *oral*)? War a hañval, nann. Un aters a c'haller ober outi: ha dav eo heuliañ ar galleg e pep keñver? An hanc'her *oral* g. zo ur furm gaozeek, eleze difluket e yezh ar pemdez e metoù ar studierion c'hallek. Siwazh, n'eus metoù ebet a studierion gwriziennet don a-walc'h er brezhoneg evit ma tiflukfe ganto ur c'haozeeg yac'h ha buhezek. Ken e rank c'hoazh yezhourion a-vaez o metoù ijinañ evito o yezh a 'r pemdez. Betek gouzout, e lavarfen bommoù evel: "N'on ket ken mat er gomz hag er skrid". "Pegoulz e vo amproennoù ar Fizik? — Ar skrid zo d'ar 15, ar gomz d'an 30". Ne welan evit an ampoent gerienn ebet da erlec'hiañ ouzh *amproenn dre skrid*, *amproenn dre gomz*. *Un dregomz*, *an dregomzoù* zo plakadurioù plat diwar ar galleg ha ne rafent ket ganto. O tennañ d'ar c'hudennoù-se, e kavi meur a bennad war Lavar. Da skouer "Intentadusted an nevezc'herioù" (La-15 244 hh.), "A-zivout la novlangue française" (La-17 130hh.) ma kinnig J. Semprun distrujañ ar yezh destlel ha

fiziout al lavar e kaozeeg ... an ijinennoù.

Gl. *se documenter*, sl. GSTL 1306-1309: *teuliaoua, teuliata...*

Gl. *option*, sl. GSTL 2931-2933: *dibarzh*. Gl. *choisir, prendre une option*, Br. *diuz un dibarzh*. Gl. *l'option que j'ai choisie, prise*, Br. *va diuzad*. A-zivout *dibarzh/debarzh*, sl. La-09 318-319 5b. Sl. ivez La-10 13 hh.

Ya, krennañ Yezh Vev 2 e YB2.

Notenn :

Er berradurioù, en teskanvioù ne zalc'her ket kont eus ar c'hemmadurioù, sk. :
daou kilometr → 2 km, Yezh Vev → YB.

III – MA da GE 22 04 09

Setu un nebeut goulennoù 'm eus a-zivout termenoù 'zo :

- Gl. *thème* ha *version* evit an droidigezh.
- Termenoù gallek hen evel *point* (“je ne veux point”). Marteze e ve tu da ober gant BrE. "pas"? Ha mod all an droienn "que nenni". Ha tu ve da dreiñ an traoù-mañ?
- Marteze e tlefen kentoc'h sevel ar goulenn-mañ ouzh YBAN, met perak ez anv an arouez – gant *maez* e GEAK ha gant *lei* en e levrioù Jedoniezh?

IV – GE da MA 22 04 09

A-zivout Gl. *thème, version*, sl. La-10 306.

A-zivout Gl. *point* avat, eo savet fall da c'houlen — evel pa vije ar brezhoneg ur galleg treuzwisket. Ar fazi-se omp techet holl d'ober : soñjal galleg e brezhoneg. E brezhoneg evel e galleg ez eus ur bern ataerelloù nac'hañ, e brezhoneg : *ket, seurt, seurt ebet, tamm, tamm ebet, kammed, eskenn, banne*, h.a., e galleg : *pas, point, mie*, h.a., hep ma ve klotidigezh a dermen da dermen.

E gwalarneg e veze graet gant *maez* e frazennoù evel “pemp maez tri zo daou” oc'h adkemer *maez* eus ar c'herienn arveret abaoe ar c'hrennvrezhoneg :

“na mui na maez”. SADED a yeas da heul. YBAN avat, pa ziazezas da vat hanc’herieg ar Jedoniezh a reas gant an daouad *mui* – *lei* evel ma oa e henvrezhoneg (e yezh ar pemdez avat e chom reizh lavarout *na mui na maez, teir eur nemet dek*, h.a.). Merk e vez deveret *lei* da reiñ *leiel, leiek, leiañ, leiaat, leiâd, leiadur*, h.a., steudad kemparzhek da hini deveradoù *mui*: *muïel*, h.a. [Br. *lei* zo usrez *lav* "bihan, nebeut, dister"]

V – MA da GE 27 03 09

O klask e oan war an termenoù gallek *cyclothymique* ha *lunatique* met ne ’m eus ket o c’havet e’z keriadur a’r bredelfennerezh. War load Preder e ’m eus kavet Br. *loariék*, met petra a ginnigfes din evit *cyclothymique*?

VI – GE da MA 27 03 09

An termen Al. *Zyklothymie* a voe krouet e 1882 gant ar bredvezeg KAHLBAUM da verkañ ur strafuilh eus an noa (Gl. *humeur, thymie*) o tremen lerc’h ouzh lerc’h dre stadoù uhel (broudedigezh, Gl. *excitation*) hag izel (gouvid, Gl. *dépression*); degemeret e voe an hanc’her alamanek en un niver a yezhoù all, Gl. *cyclothymie* da skouer. Da heul, Br. *kelc’hnoa*. Un den gant ar c’helc’hnoa zo *kelc’hnoaek* (Gl. *cyclothymique*).

Dav lavarout avat :

— ne ro ket an holl aozerion an un ster da *cyclothymie*; evit reoù ’zo ez eo ar c’helc’hnoa un tu eus an neuzid (Gl. *caractère*) ha n’eo ket ur c’hleñved (tud ’zo a vez laouen ha birvidik e-pad miz pe zaou lakaomp, usnoaek (Gl. *hyperthymiques*) enta, dinerzh ha tristidik e-doug ar mizioù da heul, eleze isnoaek (Gl. *hypothymiques*); evit aozerion all, ez eo ar c’helc’hnoa ur c’hleñved bred, an *usnoa* o wiskañ furm ar mania (Gl. *manie*) gant broudedigezh vras ha kefroù (Gl. *agitation*) a ranker prederiañ en un ospital, an *isnoa* o wiskañ furm ar velankoliezh (Gl. *mélancolie*) gant mantridigezh vras, c’hoant da emlazhañ, a ranker ivez prederiañ diwar zifrae;

— ar c’helc’hnoa sellet evel kleñved a vez roet dezhañ anvadoù all niverus, e galleg da skouer: *folie circulaire, folie périodique, folie à double phase, folie intermittente* [dilezet eo hiziv an termenoù-se], *psychose maniaco-dépressive, psychose cyclothymique, psychose bipolaire, trouble bipolaire, bipolarité* [an daou

dermen-mañ diwezhañ zo nevez ha diouzh ar c'hiz]; kevatalioù brezhonek an holl dermenoù-se: *follezh kelc'htroek*, *follezh trovezhiek*, *follezh daoulankadek*, *follezh spanaennek* [termenoù istorel hepken, na zleer ket arverañ ken], *psikoz maniakel-gouvidel*, *psikoz kelc'hnoael*, *psikoz daouvleinek*, *strafuilh daouvleinek*, *daouvleinegezh*.

Evit Gl. *lunatique*, Sz. *lunatic* zo un termen bet arveret en Henamzer (La. *lunaticus*, kv. hGr. selhni'azw "bezañ droukfellek") da zoareañ an dud iskis pe klañv o nervennoù, tremenet er Grennamzer hep kemmañ ster, arveret c'hoazh en 19t kantved el lennegezh, ha marteze hiziv c'hoazh evel kevatal da "iskis". E brezhoneg e kaver er skridoù ar c'hevatalioù *loarius*, *loariadek*, *loariiek*, *loarier*, *loaraour*, hep ster mezegel avat (ha n'ouzon ket hag arveret e vent gant ar skrivagnerion).

VII – MA da GE 21 03 09

Dizoloet 'm eus e oa bet embannet geriadur gwenedek Turiaw Ar Menteg gant Hiziv an deiz. Petra soñjal eus ur geriadur a seurt-se?

VIII – GE da MA 22 03 09

Turiaw 'm eus anavezet mat ha kenlabouret 'm eus gantañ evel ma c'hallez gwelout dre levrennoù Lavar. Bez' e oa anezhañ unan eus an dud ouiziekañ eus e amzer war geriadurezh ar yezhoù keltiek. Gwenedeger a-vihanik oa ha studiet en doa pizh lennegezh e rannyezh koulz hag an teodyezhoù gwenedek. Evel just e veve er yezh unvan hag e oberennoù a savas er yezh unvan.

Pal ar skrivagnerion a bleustras adalek dibenn an 19t kantved da unvaniñ ar brezhoneg oa dastum ar pep pinvidikañ eus danvez ar rannyezhoù. Lankad diwezhañ an unvanidigezh, etre 1930 ha 1941, e voe ober ur yezh hepken eus ar gwenedeg hag eus ar yezh lennegel o tisoc'h eus unvanidigezh an teir rannyezh all (bet graet e 1901).

El lankad diwezhañ-se, evit a sell an doare skrivañ e voe tizhet an emglev dre zerc'hel kont eus an hen- hag ar c'hrennvrezhoneg, ivez eus ar yezhoù predenek all (kembraeg ha kerneveg) — ar skrivad **-th-**, da skouer, arveret e henvrezhoneg, e kembraeg hag e kerneveg, aet da **-h-** e gwenedeg ha da **-z-** er rannyezhoù all a voe adkemeret er furm **-zh-**. Turiaw a glemme, gant gwir abeg, pa wele skrivagnerion

o tilezel ar furmoù unvan evit distreiñ da furmoù rannyezhel kozh, leonek pergen, evel ar re a zistroe d'al liesterioù en *-ien* (*kadourien* e-lec'h *kadourion*).

Evit a sell ar c'heriadurezh, en doa Roparz Hemon labouret abaoe ar bloa-vezhioù 1920 da zegas gerioù gwenedek er yezh lennegel. Turiaw, diouzh e du, en doa dastumet un niver mat a dermenoù gwenedek. Ne 'm eus ket gwelet al levr embannet gant Hiziv An deiz. Moarvat ez eo ar gerioù-se a zo e-barzh.

Pehini eo bet mennoz an embanner p'en deus lakaet an titl Geriadur gwenedek war al levr? Moarvat ez intent geriadur er ster geriaoueg, rak n'on ket evit krediñ ez eus tud c'hoazh oc'h ober eus ar gwenedeg ur yezh diforc'h, dezhi he geriadur hag he gramadeg. An dastumad gerioù-se zo ur vengleuz a vo ar yezh unvan evit tennañ diouti danvez he c'hreskidigezh, ur c'heriaoueg n'eo ken enta.

IX – MA da GE 31 07 09

Me zo tapet gant ul labour tenn a-walc'h, un droidigezh all diwar ar saozneg a ginnigin da Alan pa 'm bo he echuet.

Dres, un nebeud goulennoù 'm be da sevel ouzhit, mar 'z pe amzer da blediñ ganto... Va atersoù a sell kudennoù brezhoneg muioc'h eget kudennoù a droidigezh, setu perak en o savan ouzhit kentoc'h eget ouzh Alan.

1. Ha peseurt troienn zo gwelloc'h evit komz eus un doenn, lavarout anezhi ez eo "begek" pe "lemm"?
2. Peseurt araogenn a arverfed gant ar verb "evodiñ diouzh ul lec'h bennak" pe "eus ..." pe unan all?
3. Degouezhet on, e Geriadur ar Jedoniezh, war an termen "enebat" evel kevelep da Gl. "opposé", o klask ma oan un droidigezh eus an droienn saoznek *an opposite pair*; padal n'on ket gwall varrek war ar skiant-se ha n'ouzon ket hag ur ster resis ez eus gant ar ger a 'm eus kavet. Hervezout, "un daouad enebet" pe "... enebate"?
4. Sz. *I was not myself*, Gl. *Je n'étais pas moi-même*. E brezhoneg ez eo anat n'eo ket kantrat tamm ebet respont gant *Ne oan ket me va unan*, vil ha diazas splann. Ouzhpenn se, un droienn evel *bezañ en e vleud* ne glot ket kennebeut. Un droienn galvezel ne ve ket azas rak lennegel eo ar prepoz amañ. Ha, gwashañ devoud, n'en deus Geriadur an Here degaset diskoulm ebet din. Hag ur mennoz a ve ganit?

5. Er skrid saoznek e 'm eus kavet an droienn *old Blandot*, Blandot o vezañ un dudenn eus an dezrevell. E brezhoneg e 'm eus soñjet e ve tu da dreñ ger ha ger hag e hañvale "Blandot kozh" bezañ brezhonek tre. Ar gudenn o vezañ ne gavan roud ebet eus hevelep troienn e GIBR pe e GEHE. Da soñj?

Setu holl evit an ampoent, klask a rin labourat va unan ar muiañ ar gwellañ a-raok sevel ouzhit goulennoù a hañvalfe re gemplezh evidon.

Diwar vont, ur goulenn 'm be da sevel ouzhit ma n'eo ket rummet "Secret défense": adlennet 'm eus ur valad savet ganit ma lavares e oa bet savet unnek kentel all gant René LE GLÉAU war ar C'hramadeg.

Emc'houlenn a raen neuze petra e oa an danvez anezho ha petra e oas e soñj ober ganto...

X – GE da MA 01 08 09

Da atersoù.

1. Br. *lemm* a gennot ar galloud troc'hañ, flemmañ, gantañ un durc'hadur ster dialuskel enta; *begek*, en eheb, zo kentoc'h deskrivadurel. N'eo ket fall a du 'rall anaout kemeradurioù leterc'hadek an eil termen hag egile, evel m'eo gweler testet e GIBR.
2. Br. *evodiñ* zo unan e-touez deveradoù diwar Br. **hot*, **hod* (Kb. *hawd*, *hod* "to thrust, push"); Br. *evodiñ* hag an deveradoù all *diodañ*, BrE. *inhodein* a veze arveret a-zivout furmidigezh al lanvennoù. [Luniet eo *evodiñ* moarvat diwar **ez-*, *ec'h-* + *hodiñ* — evel ma ouzout, e troe alies [h, x] e [f pe v] (un elfenn all eo an *-od-* a gaver e Br. *ec'hodiñ*: hBr. *ot* "teurel, lemel", Kb. *ôd*, *odi* "erc'hiñ"). Er yezh kempred eo bet lakaet *evodiñ* da gevatal da Gl. *émaner* er Brederouriezh, da Gl. *résulter*, *provenir* er Jedoniezh hag er Fizik; er Vezekniezh e ran gantañ evel kevatal da "être issu, dériver (de), se former, se développer à partir de, au dépens de" evel ma weli e GEVEZ-3 512. Pe araogenn, a c'houlennet, arverañ da heul *evodiñ*? Meur a hini e gwir: *eus*, *diwar*, *diwar-goust*, *diouzh* gant pep a zurc'hadur: *eus* o vezañ an hollekañ ha neptuañ, *diouzh* o vezañ an emplegusañ, *diwar*, *diwar-goust*,

adalek, h.a. o wiskañ arsterioù etre. Un afer a zegouezhioù, a zoareoù intent ha santout a-berzh an aozerion, a gennotadur koulz hag a zenotadur.

3. Unsteriek strizh e rank bezañ termenoù ar Jedoniezh hag ar skiantoù alvezel. Liessteriek puilh eo avat *enebiñ* ha, da heul, an adanor *enebet*, alese an dibab a voe graet eus *enebat* da verkañ ur perzh spis. Mar komprenan mat e klaskez an adanv o verkañ ar c'heñver etre div ergorenn loet an eil ragenep da eben; *kevenep* emaint enta.
4. Estren d'ar brezhoneg oa chomet kealioù ar bout, an anvout, an nedev, an an-un, h.a. ha d'o ebarzhiñ e voe dav troc'hañ er yezh betek ar bev. Forc'hellek oa an troiennoù *va unan...*, *an unan* pa dalvezent war un dro ken "me end-eeun...", ken "me hep den all, digenvez", forc'hellegezh a barraed outi dre ataeriñ: *me va unan penn* er c'hemeradur-mañ diwezhañ. Da ziforc'hiñ skañvoc'h, e voe lezet gant *va unan* ar ster "digenvez", ha trestummet evit arverañ *me va un er ster* "me end-eeun" [a-gostez e lezan an diforc'h all a voe graet etre *an un* (Gl. *le même*) hag an *an-un* (Gl. *le soi*) — e niverennoù Lavar adalek La-09 16 e kavez al labour war an ergrafoù-se]. Alese, "me va un ne oan ket" pe "me va un ne oan ken"?
5. Ur bern kemeradurioù zo, ken gant Sz. *old*, ken gant Br. *kozh*. Dit da welout ha kemeradur *old* en *old Blandot* a adkaver e-touez kemeradurioù *kozh*. Ya, war a hañval.

Ha Gab en deus kaset dit Renabl termenoù ar yezh kempred? Prizius eo evit an neb a skriv brezhoneg...

An 11 kentel all savet gant René LE GLÉAU ne 'm eus ket bet amzer d'o lenn c'hoazh. War a hañval e ra enno war-dro frammidigezh ar frazennoù. A dra sur, e vo dav tennañ ul levr anezho. Ramzel e vo al labour avat, evel ma 'z eo bet ramzel al labour sevel an 10 kentel gentañ. Danvez ar re-mañ bet pourchaset da GP ha din oa skridaozet hervez geriadur ha kealiadur ar yezhadurioù kent plaket diwar hini ar galleg hag al latin. Prizius e oant dre an anaoudegezh en doa LE GLÉAU eus lizheradur an daou gantved kent hag eus lennegezh an 20t hag ivez dre e stummadur a yezhadurour klasel (war ar gresianeg, al latin, ar galleg ha, betek ur poent, war ar yezhoù kornogat all). GP eo a droas pep tra en ul lavar strukturelour — da skouer o tispartiañ ar furmoù hag an arverioù; va roll din e voe a) kenlabourat gant GP da luniañ an dermeneg, b) (er bloavezhioù 60 hag abaoe) divankañ ar gwan bras eus ar sell strukturelour (a zo ober eus ur yezh un emframm getoek) dre adloañ ar yezh evel arvez eus ar gedvuhez (da skouer erlec'hiañ an elfennañ ambredadurel ouzh an elfennañ steradurel) ha se bennozh

da 'm stummadur war an Anadennoniezh. Kement-mañ evit reiñ dit da glevout
ment al labour a ranko sammañ ar re a venno embann an 11 kentel...

I – MME da GE 07 06 09

Goulennoù

1. En un eskemm ganin, cf. Lavar 18 mellad *corrélation*, ez poa graet gant Br. *mouezhded*, Gl. *sonorité*. Daoust ha da heul e c'heller ober gant Br. *mouezhiañ* Gl. *sonoriser (une consonne sourde)*, *mouezhiadur*, Gl. *sonorisation*, Br. *mouezhienn*, Gl. *consonne sonore, voisée, (une) sonore*?

2. Bepred e Lavar 18 e rez Br. *stenlun* eus Gl. *sonagramme*. Moarvat eo Br. *stenluner* a glot gant Gl. *sonagraphe*?

3. Gl. *persévération*?

4. Ne gavan ket Gl. *moteur perpétuel (de première, de deuxième espèce)* e GEFIZ.

5. E Lavar 11 p. 423 e rez gant Br. *trebarzhusted*, Gl. *pénétrance*. Ha talvezout a ra ivez e domani ar vevoniezh? cf. Pet. Rob.

6. Gl. *prion*, Br. *prion*, stroll.? Gl. *maladie à prions*, Br. *kleñved prionek*?

7. Gl. *préfrontal*, Br. *raktalel*? (*zone préfrontale du cerveau*).

8. Gl. *séropositif, -négatif*?

9. Hag arveret e vez c'hoazh Gl. *singultueux* er vezekniezh? Br. *difronkek*?

10. Gl. *état fébrile*, Br. *stad terzhiennel pe terzhiennek*?

11. Daoust ha Gl. *fébrilité* a vez arveret gant ur ster mezel?
12. Ha talvezout a ra Br. *endelvadur*, Gl. *endomorphisme* (cf. La-19 -*morph*-) e domani an douarouriezh ivez? Ha Gl. *endomorphe*, *endomorphique*?
13. Gl. *scissipare*, -*parité*?
14. Gl. *idiolecte*, -*lectal*?
15. Gl. *omnibus*, Br. *hollarsav*?
16. Gl. *onirique*, -*isme*, -*ologie*, &a.
17. Gl. *opposable*, Br. *enebadus* (*ouzh*)? (na gavan neblec'h).

II – GE da MME 09 06 09

Setu ar respontoù a c'hallan reiñ da 'z koulennoù. Ar goulennoù a zo dreist da 'm skiant a dreuzkasan da Yann-Baol.

1. Ober d'ur gensonenn *divouezh* bezañ *hevouezh* zo he *hevoueshaat*. Ar *vouezhded* eo ar reg perzhek a sell ouzh ar c'hemm etre kensonennoù *hevouezh* ha *divouezh*, ken e c'haller lavarout, da skouer: e brezhoneg ne vez ket perzhek bepred mouezhded ar c'hensonennoù (ar soniad arouezet dre [g] er ger *brezhoneg* a vez distaget a-wechoù /k/, a-wechoù /g/ — GP a roe dezhañ an arouez vouezhoniel /K/. Merkañ a c'haller *mouezhded* ar c'hensonennoù *hevouezh* ha *divouezh* evel *mouezhded +* ha *mouezhded –* pe *mouezhded 0*.

2. Eveldout e soñjan e tle dereout *stenluner*. [Gwell e ve dit reiñ niverenn **ar bajenn** pa venegez un termen e Lavar. Trugarez]

3. Gl. Sz. *persévération* zo un termen hollek evit ober anv eus nep arreadur dre emzrevezañ: en Nervouriezh: an *daradfiñv* (La-18 276-277), er Vredkleñvedouriezh: an *drec'heilañ* (La-18 133), er Bredelfennerezh: an *arloezañ* GBLF ¶ 505), h.a. Da zibab oa etre *treeilañ* ha *dareilañ*, hemañ diwezhañ a ginnigan, dre abegoù sonel.

4. Evit Yann-Baol.

5. Gl. *pénétrance* zo unan eus an tri zermen arveret a-zivout an *erzerc'hañ* a ra ur c'henenn doareennoù e-barzh fenotip an hiniennoù ez eo hi bezant en o genotip (sl. La-17 231). An daou dermen all zo:

Gl. *expression génique*, Br. *erzerc'hañ ar gen*,

Gl. *expressivité*, perzh ur c'henenn da erzerc'hañ er fenotip, Br. *erzerc'husted* b.,

Gl. *pénétrance*, feur an hiniennoù a zo bezant en o genotip ar c'henenn-mañ genenn ha bezant en o fenotip an erzerc'had anezhi, Br. *erzerc'hadezh*.

6. Br. *prion* zo un amniverad (sl. La-16 364-365, La-17 272) evel Br. *molekul, viruz* ha ... *frouezh*, eleze a reer anezhañ gwech ur strollder oc'h aroueziñ unvezioù louet, gwech un unander oc'h aroueziñ ur spesad.

7. Kemplezh amañ ar sterioù gant Gl. *pré-, anté-*. A-dal da Gl. *antéhypophyse, préhypophyse* e kinnigan: Br. *rakgougorfenn* b., rak daou organ diforc'h kempieg zo oc'h ober ar c'hougorfenn. A-dal da Gl. *prétrachéal* aa. e kinnigan *rak-briantel* aa., rak ar ster zo "lec'hiet dirak ar vrian". Gant Gl. *préfrontal* ez eus un trede ster: n'eus ket anv eus un organ diforc'h diouzh an *dolbezenn dal* (n'eus ket a **dolbezenn raktal*) nag eus un dra bennak lec'hiet dirak an *dolbezenn dal* met eus parzh diaraok an *dolbezenn dal*. Setu perak e kinnigan ober gant *raog* ha *treñv* (a-dal da Gl. *pré-, post-* er c'hemeradur-se): *raog troad, treñv troad* (Gl. *avant-pied, arrière-pied*), *raog an dolbezenn dal, azoniad ar raog tal, azoniad raogtalet* (Gl. *syndrome préfrontal*) [e GEVEZ-2 e ran gant *araog troad*, reizhet e vo en Errata GEVEZ-3]

8. Ober a ran gant Br. *gwadveizyaek, gwadveiznac'hek*; a-dal da Gl. *sérodiagnostic* gant Br. *deznau gwadveizel*, pe *gwadveizdeznau* ma ne vez ket kavet re charbañek.

9. Nepred ne 'm eus lennet pe glevet Gl. *singulteux*. Mar bije ezhom m da zec'heriañ e ster, e terefe Br. *difronkek, difronkvanek*...

10. Gl. *état fébrile* zo un hanc'her kaozeek, un doare cheuc'h da lavarout *fièvre*. Un termen all zo Gl. *pyrexie*, arveret evel kontrol da *apyrexie* (Br. *gwrester, angwrester*).

11. Ne gav ket din e ve arveret Gl. *fébrilité* gant ur ster mezegel. Ur ger lennegel eo ha marteze en en klevfed e genoù ur bredvezeg evit deskrivañ bervidanted ur gouziviad. Ur ger a gavfe e lec'h e-touez an aridennadoù gallek (ha brezhonek) meneget e La-18 147.

12. Marteze e c'hall Yann-Baol respont dit. [Lavar 19? salv ma vo daouarn yaouank evit e sevel!]

13 Gl. *scissiparité, fissiparité, mode de reproduction par segmentation*, mod eeunañ eus emrannañ ar bevion unkellig. Daou vod emrannañ zo d'ar c'helligoù: an *emrannañ eeun*, anezhañ un troc'hañ o c'hoarvezout dre greiz ar gellig, an

emrannañ ameeun, anezhañ un heuliad treuzfurmadurioù o c'hoarvezout gant ar c'hromozomoù e-barzh kraoñell ar gellig. Puilh eo amañ an hanc'herieg c'hallek : Gl. *mode de division indirect*, *mode indirect de reproduction*, *mitose*, *caryocinèse*. Ha, da heul, Br. *daouhanterin eeun*, *mod emrannañ ameeun*, *mitoz*, *kariokinez*.

Kinnig a ran degas un tammig urzh. Da gentañ dec'heriañ spisoc'h ar c'heal dec'heriet gant Gl. *reproduction* amañ. Ne gav ket din e ve azas astenn ster Br. *gouennañ* d'ar c'helligoù. Gwell mirout ar ger en e arver boutin. Degas a rafen ur verb *ac'hañ*, deveret diwar Br. *ac'h* (hBr. *acom*, Kb. *ach*), arveret c'hoazh e meur a lec'h er yezh kempred. Evit ar mod kentañ, e lavarfen : *mod ac'hañ eeun dre emdroc'hañ*, dre lakaat Br. *emdroc'hañ* da gevatal da *fissiparité*. Kement-se ne lakafe ket e-maez arver an termenou *emrannañ eeun*, *emrannañ ameeun* e-kichen *ac'hañ eeun*, *ac'hañ ameeun*.

14. Gl. *idiolecte*. Hervez an deveradur boas, e kouezher gant Br. *unanyezh*, *unanyezhañ*, *unanyezhenn*. Aon 'm eus avat ez afe dreist goñvor an arver a reomp eus *yezh*. Hep disteurel an termenou diagent, ne ven ket evit arverañ Br. *idiolekt* dre an hevelep abeg ma reomp gant Br. *idiom*.

15. Perak ket ober gant ur Br. *omnibus*, evel ma reomp gant *bus* en e gemeradurioù kêrel ha stlennegel?

16. Gl. *onirique* en e ster boutin : Br. *hunvreel*, *hunvreek*. Ent kalvezel, e vez arveret puilh gant kemeradurioù niverus an deveradoù diwar *onir*- er Vezekniezh, er Vredkleñvedouriezh hag er Bredelfennerezh. A-dal da Gl. *onirisme* e 'm eus lakaet Br. *errizh* hag e zevedadoù, sl. *Emsav* 100/144-146 ma kasan ur studi anadennoniel war an danvez (sl. ivez La-08 258, La-13 256, La-15 67).

Er Gleñvedouriezh e reer anv a Gl. *onirisme*, *délire onirique*, Br. *errizhañ ambreek*, *ambren errizhek*, *errizhegezh*; Gl. *état confuso-onirique*, Br. (*stad*) *arluzerrizhañ*, *arluzerrizhegezh*.

Sterioù klasel Gl. *onirologie*, *onirologue* a c'houlenn Br. *hunvreoniezh*, *hunvre-oniour*.

17. Pa ouzon, ez eus daou ster gant Gl. *opposable* :

1. Er Vevedouriezh ez arverer an adanv a-zivout ar meud a c'hell e veg mont harp ouzh beg ar bizied all. Ober a rafen gant Br. *keharpus* (sl. Br. *keharz*, "lakadur an dent traoñ a-stok ouzh an dent krec'h", La-09 36-37).

2. Er Gwir, sl. an arroud-mañ da heul :

⌋ <http://www.dictionnaire-juridique.com/definition/opposabilite.php> :
 ⌋ *L' "opposabilité" est le caractère d'un type de relation qui régit les rapports*
 ⌋ *juridiques entre deux ou plusieurs personnes.*

⌋ Ainsi le droit de propriété qu'une personne détient sur une chose est "opposable" à tous. Ce caractère empêche d'autres personnes à s'en emparer ou simplement à empiéter sur sa propriété.

Ne gredan ket evidon kinnig un termen brezhonek, rak ne 'm eus ket labouret war yezh ar Gwir. Yann-Baol a rofe dit gwell skoazell.

III – YBAN da MME 07 06 09

Respont d'ar goulennoù 4, 12 & 17.

MOTEUR PERPÉTUEL

4. E Lat. e reer gant *perpetuum mobile*, Gl. *mouvement perpétuel*, Sz. *perpetual motion*, en Al. e vez arveret an droienn latin ha *ständige Bewegung* ivez. E Sz. e kaver ivez alies ar gerioù latin.

A se *perpetual motion machine* PMM, a) *of the first kind*; b) *of the second kind* (a *perpetual motion machine of the n-th kind violates the n-th law of thermodynamics*).

Moarvat e c'haller ober gant *perpetuum mobile* ha gant un hanc'her du-mañ e-kichen. Hogen: *fiñv* pe *loc'h*? Krediñ a ran gwelout pep a zure'hadur ster: gant ar *fiñv* ez ambreder doare mentoniell ar red en egor ha gant *loc'h* e reer dave ivez d'an nerzhoù, d'ar gremm. A se Br. *fiñvonezh*, Gl. *cinématique* ha Br. *loc'honiezh*, Gl. *mécanique*.

Neuze, evit ar PM ez eo **loc'h** an termen kevazas, a gav din. Hag unan a c'hell padout a-hed an amzer *drezañ* e unan. Kinnig a ran enta: *loc'h trebadus*. Alese: *loc'h trebadus a gentañ rizh, a eil rizh...*

Hag ivez: *ijinenn loc'h trebadus (a gentañ, a eil rizh)*, ha diouzh ret *keflusker (loc'h) trebadus (a gentañ, a eil rizh)*.

Sl. ivez:

<http://users.telenet.be/jandeloof/BZH-NL/>: **fiñverezh m -ioù bewe-ging**; **fiñverezh dibaouez** *perpetuum mobile*. Kompren a ran "unan bennak o fiñval dalc'hmat", evel ar strafuilh anvet kefroù, da skouer!

Arveret e vez *fiñverezh* e hanc'herieg ar vezekniezh Gl. *activité motrice*. Evit *dibaouez* a dalvez "hep paouez, a brantadoù tost an eil d'egile" (An Here). Diwar vont, lavaromp ivez ne glot ket muioc'h gant Gl. *permament* en droienn *formation permamente*. Rak ar stummadur a baouez bep an amzer evelkent, hag a-wechoù evit prantadoù hir pe hiroc'h, nemet e c'hell bezañ kendalc'het e mare pe vare. A se Br. *stummadur kendalc'hus*.

ENDOMORPHISME

12. Karregoniezh, douarouriezh ha maenoniezh, sed diskiblezhioù a ve da studiañ ivez war-benn diazezañ a-zevri an hanc'heriegoù. Evit ar mare ne c'hallan ket lavarout kalz a draoù: sl. La-16 pp. 15-16, La-18 pp. 247-248, La-14 pp. 173-174.

En degouezh ez eus anv a dreuzfurmadurioù ur c'harregad, a-fed neuz, luniadur, kenaoz kimiek. Bez' ez eus anv a *roches métamorphiques*, *métamorphisme endomorphe* (*endomorphisme*), *métamorphisme exomorphe* (*exomorphisme*).

Deverañ diwar *furm*, *neuz*, *delv*, *stumm*, *gwez*? Pe gant *c'hwel* er ster "kemm"? Gwall skuizh an holl stirannoù-se. Neuze: amprestañ tra ken (evel ar c'hembraeg hag an iwerzhoneg): *karregad metamorfek*, *endomorfek*, *eksomorfek*. A se *metamorfekaad*, Gl. *métamorphiser*.

OPPOSABLE

17. Moarvat e c'haller lavarout *enebiñ ur gwir ouzh ub*. pe *arbenniñ ur gwir ouzh ub*. Ur *gwir enebadus* zo ur gwir a c'haller lakaat a-dal d'ub.

I – Ao. *** da GE 08 06 09

Laouen bras on ouzh da lenn. Mikael en deus va c'helaouet a-zivout da gleñved. War a hañval ez a gwelloc'h mar gellez mont en-dro e'z purev !

Echuet 'm eus gant va zrepetoù boas. Un nebeut devezhioù ehanoù 'm eus gallet kaout. Evel-se e c'hallan labourat war un nebeut trevelloù a zo war ar stern : GEPRD ha nivereladur La-06.

Deurus bras eo da valad pa gomzez eus diforc'hioù ar yezhañ destlel ha kaozeek. Abaoe ur pennadig e 'm boa ar mennoz eus kement-se hep dont a-benn da lakaat ken sklaer va mennoz da dalvezout gant gerioù. N'eus ket ken eus "yezh ar pemdez" hiziv, daoust ma vez c'hoazh didroc'het gerioù 'zo met ket dre redi met kentoc'h dre fent pe dre heg : evel drevezañ pouez-mouezh lec'h-mañ-lec'h peogwir e vezer eus ar rannvro-mañ-rannvro : kement-se a anvfen a-walc'h "dislivadur ar yezh dre heg".

Evit poent eo anat n'eus ket eus ur yezh pemdeziek enni gerioù berraet dre ezhomm, pe gentoc'h dre "natur". Dleet eo kement-se da ezvezañs ur gevredigezh a unvanfe an dud tro-dro d'ar brezhoneg : ur yezh vev. Pa gomzan eus ur "yezh vev" ne ran ket anv evel-just eus ur c'hementad a dud gouest da zibuniñ un nebeut gerioù hag a ra ez eo "bev ar yezh", evel ar brezhoneg da skouer, met ur yezh a servijfe d'ar vuhez kempred ha d'ar c'hrouiñ ; ar pezh n'eo ket gwir c'hoazh evit ar brezhoneg.

Skrivañ a rin dit emberr. Hetiñ a ran dit pareañ buan bremañ !

A galon ganit keneil ker.

II – GE da Ao. *** 11 06 09

Laouen on o c'houzout e 'm eus da skoazellet da sklaeriañ krefen 'zo. Teir evezhiadenn a fell din ober :

1) En diarsell dibabet, e kavan gwell ober anv a *yezhañ* eget a *yezh*. Setu perak : pa studiomp ar yezh, omp endalc'het d'he c'hemer da ergorenn, eleze da zanvez dirazomp, da zanvez *estren*, ha se dre berzh pennaenn an ergorelezh, amplegad an anaout skiantel. An estreded-se avat zo goubarel, un *estreded yen* eo, dalc'het dre ret e-maez gwrez hon buhez. Un estreded all ez eus, enni gwrez hon buhez, an hini a anavezomp pa vez ar yezh, n'eo ket an danvez dirazomp, met an ober eus hon perzh — eleze pa 'z eo *yezhañ*. Va c'homzoù, kerkent hag eztaolet, a baouez a vezañ din, d'ar bed int aet, bed int hep paouez koulskoude a vezañ me. Komz, skrivañ, *yezhañ* zo krouiñ ur *c'heñver a estreded* etre me ha me, etre me a-raok komz ha me o komz. Va gerioù, hep paouez a vezañ lod ac'hanon, a zeu lodek er gevredigezh o degemer. War un dro ez int andon a estreded : estren ez a din ar c'homzoù a eztaolan ha, war un dro, estren int d'ar gevredigezh ez eont war-du enni. Dav anaout e vez neptuet diouzhtu estreded komzoù boas ar pemdez, hag int ken divuhez ha lerc'hwezadoù elektronek. Komzoù avat a chom bev, aneptuadus, an estreded a grouont. Ar re-se zo *yezhañ* er ster leun. Int a nevesa dremm an douar. Int a gantreizh al labour evit derc'hel bev ur yezh evel lec'h yezhañ.

2) Pa gomzen a yezhañ destlel hag a yezhañ kaozeek, eo mat arbouezañ ur poent : destlel ne dalvez ket sonnet. Yezhañ zo krouiñ hag emgrouiñ. Un dislavar all zo amañ. Ar yezhañ destlel, unvan, gant Gwalarn zo ha *n'eo ket* ar yezhañ destlel, unvan, ganimp. An hevelep brezhoneg eo yezh Gwalarn hag hon hini, an hevelep yezhañ, ya, met n'eo ket an hevelep yezh. Ar yezhañ mar paouezfe a emneveziñ a baouezfe a vezañ yezhañ. Ar yezhañ avat a baouezfe a vezout, mar paouezfe a vezañ unvan. An diaester war an dachenn eo derc'hel unvan ar yezhañ hep e sonnañ. [Menegiñ a reer estlamadenn Anatole Le Braz, a zegemere pennaenn ur brezhoneg unvan (daoust ma skrive peurliesañ e galleg), dirak skridoù Vallée : “Mais ce n'est plus mon breton !”]

3) Etre yezhañ destlel ha yezhañ kaozeek n'eo ket dihedreuz ar speur. Ar yezhañ unvan eo al livenn gein n'eo ket hepken d'ar yezh, met d'ar gevredigezh. Ar yezhañ kaozeek a vez krouus ivez (hag e grouadennoù a dremen alies er yezhañ destlel, evel Gl. *oral* aa. o vont da *oral* g.), nemet ne vev nemet dre dennañ e

sabr eus ar yezhañ unvan, evitañ da zianaout an unvanded. Ha, dre ma ne vez ket prederiet gant an unvanded ez eo gwan kenan keñver an estrended gantañ ha, da heul, ne c'hell ket padout ouzh dedro ar gevredigezh. Da skouer, ar yezhañ kaozeek o ren en ur familh yaouank a steuz pa bella ar vugale aet oadour. Skouer all : er Roc'h-Derrien, en 19^t kantved, e voe ul luc'hach brudet, an tunodo, a yeas da get pa gemmas dere kevredigezhel ar re en komze. Ha skouer anat holl : e diouer ul livenn gein yezhel ha kevredigezhel eo marvet teodyezhoù Breizh-Izel (ha re Breizh-Uhel ivez) — burzhud Gonideg, Vallée ha Hemon eo bezañ roet lec'h emgrouiñ d'ur yezhañ destlel en dezerzh m'edo bruzun an teodyezhoù o vervel.

I – MME daYBAN 08 06 09

IMBIBER D’EAU

1. A-zivout Br. *gouzourañ* & *gourdourañ*. N’eus ket kalz a skouerioù er yezh skrivet, met ar ger a ziskouez bezañ anavezet. Klask a rin kaout skouerioù all.

Evel ma verk Gwion, e kaver e GBAHE Br. *gouzouret* gant div skouer :

« *Ur plankenn gouzouret* » zo tennet eus ul listennad gerioù eus Pontekroaz embannet gant Roger Gargadeneg en Hor yezh (niv. 168/169 p. 66).
 « *Avaloù-douar gouzouret* » zo tennet eus geriadur Br.-Sz. Remon Ar Porzh (lizherenn G p. 609), diwar ur frazenn bet klevet gantañ digant ur vaouez eus Ar C’hastell-Nevez.

Skouerioù all am eus diskoachet abaoe, en o zouez lod eus Br. *gourdourañ*, arveret e Bro-Dreger.

- **gouzourek** adj. Imbibé d’eau.
 – (1967) LLMM 123/328. An tammou koad **gouzourek**.
- **gouzouret** adj. Imbibé d’eau, trempé.
 – (1944) DGBD 135. Ken gleb e oa pep tra, avat, ken **gouzouret** ar c’heuneud, ma uzjont kement alumetezenn a oa en o c’herz.

- **gourdourañ / gourdouriñ** v. intr.

(1) S'impregnier d'eau.

– (1962) TDBP ii 243. Me a oa eet da lakaad ma hevell da **hourdoura**, *tr.* «j'étais allé faire tremper mes casiers (les gorger d'eau afin qu'ils soient plus lourds).»

(2) Suinter, être humide, mouillé.

– (c.1930) VALLtreg 1020. **Gouldourañ**: verb. neutre. Suinter, se dit surtout en parlant du sable de mer ou de la vase de mer qui, entassée ou mêlée à autre chose, au mortier par exemple, la tient presque toujours humide. *Ar voger a c'houldou aliez* (Trég.) Even.

Voir **Gourdouri**.

– 1024. **Gourdourin**: se mouiller un peu, être mouillé. *Gourdouret eo ma dilhad*, mes habits sont légèrement mouillés. (Lechvn.) (connu de F. Gd.) (voir *gouldouran*) *Gourdouret*, humide (Even).

- **gourdourek** adj. Humide.

– (c.1930) VALLtreg 1024. *Gourdourek*: humide (Bertou. Pleubian.)

II – YBAN da MME 08 06 09

Ar skouerioù a roez a ziskouez ar mesk a zo en teodyezhoù etre *gou-*, *gour-* (ha marteze *gar-*?). En e roll rakgerioù war *Ar Stourmer* e skrive Goulven Pennaod: « **gour-** (5) eus **wor-*; e teodyezhoù zo e vez graet (1); gwell eo (5) hervez skouer Vallée, xxxiv. Kreskiñ: *gourfenn*, *gourzeurel*, *gourzadoù*, *gourmouezhiad*. » Ha ne ve ket neuze *gouzourañ* “peurintrañ gant dour” ur stumm teodyezhel evit *gourzourañ* gant fatidigezh an *r* dirak *z*? Pa ouzer ivez e teu *gou-* da vezañ *gour-* e teodyezhoù 'zo ez eus peadra da vezañ diroudennet, gant ar skouer “*Gourdouret eo ma dilhad*, mes habits sont légèrement mouillés”. En ur yezh resis e kav din eo mat lakaat kemm etre *gou-* (1) ha *gour-* (5), na pa ve miret ur ger gwriziennet er genyezh evel *gourdrouz*. Evit *gourdad* avat, e tegemerfen ivez *gourzad* en e gichen ha heuliañ alioù GP. Da 'm soñj, ne labouromp ket da saveteiñ an teodyezhoù a wechall, rak aon 'm eus e ve diskoachet c'hoazh stummoù digunvez evit gerioù a zo sklaer a-walc'h evel m'emaint. Ne ve gourfenn ebet d'an tabutoù, na goubenn ebet evidomp da ziskuizhañ. O lezel a ran gant difennerion ar *breton populaire* a zeuy da vezañ *galleg ar bobl* kent pell.

Sellout ivez GMB:

- gourgleuz l’A., litt. « grand fossé » ; a remplacé **gogleuz* = gall. *goglawdd* petit fossé.
- gourgreinnein mélange de **gourgrenaff* = gall. *gorgrynu*, *gorchrynu*, trembler beaucoup, et de **gougrenaff*, trembler un peu.
- gour-lescu [...] gall. *gorlosgi* brûler beaucoup, et brûler la surface ; *golosgi* brûler un peu.
- gour-veau demi-ivre, gris l’A., mélange de **gourvezu* très ivre, gall. *gorfeddw*, et **gouvezu* un peu ivre, gall. *goffeddw*.

III – MME da YBAN 08 06 09

REPOS RELATIF

3. Daou c’houlen diwar vont : Gl. *repos relatif*, Br. *paouez keñverel*? Gl. *masse au repos*, Br. *tolz er paouez*?

IV – YBAN da MME 08 06 09

Evit a sell Gl. *repos relatif* ha Gl. *masse au repos* eo dav gouzout ne gomzer a *loc’h* pe a *baouez* nemet a-geñver ouzh un *hansod* (Gl. *référentiel*) roet. Da zaveiñ a ran da Lavar 18 pp. 310-311.

Skrivañ a raen dit :

« Gl. *mouvement relatif*, br. *loc’h keñverel*, ha heuliañ Da-63 p. 21 “loc’h keñverel ar stergann”.

Gl. *repos absolu*, Br. *paouez dizave*. »

GE a skriv diouzh e du “Br. *daveel* zo dezhañ arverioù arbennik, er Jedoniezh, er Fizik, er Stlenneg, *oc’h amplegañ un daveadur*.” (stouedoù ganin). Unan eus palioù ar fizik eo sevel daveadurioù etre ar mentennoù. Va ali a ve hemañ : mirout *keñverel* en arverioù “prederouriel” dezho an erdal ledanañ hag ober gant *daveel* ≠ *dizave* evit ar c’hemeradurioù jedoniel-fizikel.

Neuze : Gl. *repos relatif*, Br. *paouez daveel* ha Gl. *masse au repos*, Br. *tolz er paouez*.

I – MME da GE 19 06 09

Difaziadennoù

GEAK :

E mellad *légiférer* e lennan : *légiférer par ordonnances*, *devedañ dezvoù*. Daoust ha ne vefe ket kentoc’h : *devredañ?* cf. *ordonnance* izeloc’h : *devredad*.

E mellad *ordonnance* e lennan : *ordonnance de référé*, *devredad daveidigezh* hag e mellad *référé* : *kemennadur daveidigezh*. Heñvelster enta *devredad & kemennadur* en degouezh-mañ?

Goulennoù

1. Gl. *non-lieu*?

2. Gl. *oropharynx*, n’emañ ket e GEGO.

3. Kalzik a levrioù deskiñ zo an titl anezho : “Introduction à (l’)astronomie, &a.)”. Penaos treiñ Gl. *introduction* amañ? Gwezhall-wezhall e troas Marion levr sant Frañsez a Sal (*Introduction à la vie dévote* gant Br. *An nor ag ar vuhez devot*).

4. Gl. *ovulation*. DCFB a ro Br. *vierezh* (diwar ABKE 136/101). Ha ne ve ket eeunoc’h ober gant Br. *vielladur*, *viellañ* (cf. Gl. *ovuler*)?

5. Gl. Sz. *overdose*?

6. Gl. *paranormal* (phénomène)?

7. Ober a rez gant Br. *kevelc'heriañ*, Gl. *paraphraser*; ha *paraphrase*?

8. E Lavar 13 p. 110 ec'h eus graet gant Br. *barokiezh*; ha treiñ a ra Gl. *baroquisme*, eus va zu, a-raok gwelout *barokiezh*, em boa lakaet Br. *barokelezh* em geriadur. Ha kemm zo etre an daou dermen?

9. E GEFIZ e lennan Br. *gwint unstabil*, *daoustabil*, Gl. *bascule monostable*, *bistable*. Mankout a ra Gl. *astable*. Ha degouezhout a rafe Br. *anstabil*?

10. Ne gavan e GEJED Gl. *carré*, *cube parfait*, nag *ensemble parfait*.

11. Distreiñ a ran gant Gl. *scissiparité*. Krediñ a ran kompren ne bledez en afer nemet gant bevion unkellig, met ar buzbug, ar preñved ivez a c'hall emrannañ... Ha ret eo neuze mont gant Br. *ac'hañ* evel ma kinnigez pe sufiz e ve chom gant Br. *gouennañ*? Ober a rez gant an adanvioù *eeun* & *ameeun*; ha degouezhout a rafent evit treiñ Gl. *scissiparité binaire*, *scissiparité multiple*? , pe gwell e ve ober gant Br. *daoubarzh*, *liesparzh*? (hervez a lennan ez eo dispredet an heñvelster Gl. *fissiparité*).

II – GE da MME 21 06 09

Lezel a ran gant Yann-Baol an emell da respont a-zivout *devedañ*, *devredañ*, *kemennadur*.

Da c'houlennoù :

1. Gl. *non-lieu*, Br. *nepenn* (GEAK 149)

2. Rannañ a reer ar c'hargadenn e teir lodenn : 1) TA (destladur bremañ, e-lec'h ar PNA) *pars nasalis pharyngis*, Gl. *rhinopharynx*, *nasopharynx*, *cavité nasopharyngienne*, *épipharynx*, *cavum*; 2) TA *pars oralis pharyngis*, Gl. *oropharynx*; 3) *pars laryngea pharyngis*, Gl. *laryngopharynx*, *hypopharynx*. E brezhoneg e c'haller ober gant an termennoù : 1) lodenn *a-fri* (*kavenn*) ar c'hargadenn, *fric'hargadenn* (GEVEZ-2 294, 300), *kavom* (GEVEZ-2 300), *gargadenn uhel*, *uhelc'hargadenn*; 2) lodenn *a-c'henoù* ar c'hargadenn, *genaouc'hargadenn*, *gargadenn grenn*, *krennc'hargadenn*; 3) lodenn *a-c'harloc'henn* ar c'hargadenn, *garloc'hennc'hargadenn*, *gargadenn izel*, *izelc'hargadenn*. D'an arver da ren an dibab. Ar vrasañ chañs a vo moarvat gant an termennoù skañvañ (hag, e degouezhioù 'zo, gant plakadur an anvad TA). Da skouer, ned afen ket da arverañ ur charbañ evel *garloc'hennc'hargadenn*!

3. Ar c'hevatal boas da Gl. *introduction* zo *digoradur* moarvat. Dispis a-walc'h eo ster an termennoù-se ha kenkoulz all e reer gant *kentskrid* pe...

4. Puilh eo an termenou arveret en dachenn ha, siwazh, hep unvanded a yezh da yezh nag e-barzh pep yezh zoken. E berr :

1) argerzh furmiñ ar vi : Gl. *ovogenèse, oogenèse*; Sz. *ovogenesis, oögenesis, ovigenesis*; Al. *Eientwicklung, Eibildung, Ovogenese*; Br. *vibarañ*;

2) heuliad ar stadoù ma tremen ar gellig a-hed ar vibarañ :

a) Gl. *ovogonie, oogonie*; Sz. *oögonium, ovogonium*; Al. *Ovogonium, Primordialei*; Br. *ovogonienn, kentvi*;

b) Gl. *ovocyte de 1er ordre*; Br. *ovokitenn a 1ⁿ urzh*;

c) Gl. *ovocyte de 2^e ordre*; Br. *ovokitenn a 2^l urzh*;

d) Gl. *ovule*; Sz. *ovule, ovulum*; Al. *Ovulum, Eichen, Eizelle*; Br. *vigellig, vi*

3) hervez stad ar vigellig ha hervez an aozerion :

a) Gl. *œuf, ovocyte, œuf vierge, ovule*; Sz. *oöcyte, ovocyte*; Al. *Eimutterzelle, Oozyt, Ovozyt, unreifes Ei*; Br. *vi, vi gwerc'h*;

b) Gl. *œuf, œuf fécondé, ovule*; Sz. *egg, ovum*; Al. *Ei*; Br. *vi, vi speriet*;

c) Gl. *œuf* (er ster : “rizhell pe krouell + adparzhioù”); Br. *vi*.

4) Gl. *ovulation, ponte ovarique*; Sz. *ovulation*; Al. *Eilösung, Ovulation, Follikelsprung*; Br. *viañ, dozviñ vierezel, viezvoulc'hañ*.

Gwelout a ran e rez gant Br. *viell* e GBAHE. Al lec'h nemetañ eo ma welan ar ger (lakaet er-maez ur ganaouenn gant Prosper Proux, ma 'z eo *viell* ur stumm eus *biell* war a hañval, *Preder* 187 62). Ne welan ket penaos e c'hallfe dereout er ster a roez dezhañ.

5. Sz.Gl. *overdose* a lavarfen Br. *gourdoenad* g.

6. Gl. *paranormal* zo dispis e ster, evel ma 'z eo dispis ster an heñvelsterioù *parapsychique, métapsychique, métapsychologique*. Tro hon eus bet da blediñ gant an termenou-se e La-12 284 hh, ha La-18 241-242. E gwir, d'an dud a gemer an “diskiblezhioù”-se a-zevri e ve da ijinañ anvadoù brezhonek evito. Betek gouzout, un den digredenn (enno) evel don ne oufe nemet sevel anvadoù disprizus, da skouer gant ar rakgerioù *troz* : trozreol, trozvredel, troznaturel pe *lez*-, pe adkemer an termenou allyezhañ... evel ma kinnigen da Yann Varc'h war La-12.

7. Arabat diwelout ez eo nesoc'h arverioù ar pennanor hag ar pennanv e brezhoneg eget e galleg. Br. *kevelc'heriañ* a glot ouzh Gl. *paraphraser* ha *paraphrase*. Mar karer kaout a-zevri ur pennanv brezhoneg, neuze: *kevelc'heriad*, *-adenn*, h.a.

8. Br. *barokiezh* ha *barokelezh* zo dezho sterioù disheñvelik: *barokiezh un oberenn arz*, *kantved ar varokelezh*.

9. & 10. Afer Yann-Baol.

11. Emañ ar gwir ganit. Ne raen nemet war dro ar bevion unkellig en ur ziwelout ar metazoed. Ober gant *ac'hañ* pe gant *gouennañ* evit ar re-mañ? Her eus va ferzh emellout e hanc'herieg un diskiblezh hogos estren din. Koulskoude e rafen kentoc'h gant *gouennañ*, na pa ve evit na zegas troc'h e hanc'herieg ar Vevoniezh loenel. Nesoc'h eo ar bevion unkellig d'ar c'helligoù a ya d'ober ar metazoed ha war un dro d'ar viruzoù, d'ar prion, h.a. ha gwell marteze derc'hel *emrannañ* evito. An tevet d'an arbennigourion avat! E-kichen *emrannañ* e c'hallfe bezañ adkemeret an termen kinniget gant Arzel Even: *daouhanteriñ*. Evit furmoù an daouhanteriñ gant ar metazoed, e vo gwell moarvat amprestañ an termenou etrevroadel: *arkitomiezh*, *paratomiezh*, *skizogenez*, *skizogamiezh*...

III – YBAN da MME 19 06 09

Respont d'ar goulennoù 9 & 10.

LÉGIFÉRER PAR ORDONNANCES

Sellout DGYA A2: *légiférer par ordonnances*, Br. *devedañ dezvoù* zo *décréter des lois* ivez. Gl. *ordonnance* zo kevatal da *décision*, eleze Br. *devredañ* ha komz a reer eus *devredad daveidigezh* pe eus *kemennadur daveidigezh* en argerzhadoù keodedel ha kastizel, pa 'z eo ur c'hemenn, un urzh, ur gourc'hemenn. Arverañ a reer *kemennadur* er gwir bonreizhel dreist holl.

Dav din lavarout ez on pell a vezañ arroutet war an diskiblezhioù-se, hag ar c'hinnigoù degaset e GEAK zo diazezet da gentañ penn war al labourioù diazez sevenet a-gent gant SADED, Preder, *Emsav*. Goude bezañ pleustret un tammig war an danvezioù-se e 'm eus kredet ledanaat an hanc'herieg, met ul labour ramzel a chom d'ober c'hoazh. E kemm ouzh ur bern difennourion ar brezhoneg e soñj din ez eo hir c'hoazh an hent evit ober eus ar brezhoneg ur yezh a sevenadur en-dro. Neoazh, hañval ganin ez a war-raok ar yezh arnevez well-wazh, daoust ma vez kollet kalz nerzh. Pegoulz e teuy an amzer ma vo ur strollad politikel

e-tailh da ober ar c'hevandod, o reiñ un dremmwel d'an holl strivoù? E gwir n'eo ket ken aes-se stummañ danvez bleniaded.

BASCULE MONOSTABLE, BISTABLE

9. Ur wint **un**stabil zo dezhi **ur** stad stabil hepken; lakaet er stad distabil e tistro emgefreak d'ar stad stabil goude un amzer t [...] (GESTL). Ur wint **daou**stabil zo dezhi **div** stad stabil. Neuze, kentoc'h eget *anstabil* e rafen gant *gwint vannstabil*, pa 'z eus dezhi *mann* stad stabil. Ober a reer ivez eus seurt gwint vannstabil: *liesfroumer*, Gl. *multivibrateur*. Dav ouzhpennañ ivez ar *wint tristabil*, dezhi teir stad stabil.

Evezhiadenn: E GEFIZ e ran gant *anstabilded derc'hanel*, Gl. *instabilité nucléaire*, evit un elfenn skinoberiek. Bez' ez eus ivez un *distabilded derc'hanel* all, Gl. *instabilité nucléaire*, devoudet gant paotadur an armoù derc'hanel. En eil degouezh eo bet kollet ar stabilded, distabilaet eo bet kempouez ar reizhiad amparet gant ar riezoù derc'hanel. Evit ur skinelfenn ez eo he natur bezañ hep stabilded, *anstabil* enta, daoust ma ve tu da gomz ivez a zistabilaat un elfenn dre ouzhpennañ neutron en he derc'han da skouer, met en degouezh ne ve ket mui an hevelep elfenn, rak kresket e ve niver an nukleon: distabilaat a reer un derc'han hag ober anezhañ un derc'han anstabil nevez.

Petore diforc'h etre *anstabil* ha *distabil*? E meur a lec'h eo bet graet ar c'heñver etre ar rakgerioù *di-* hag *an-*. Menegomp *anvevenn*: hep bevenn ha *divevenn*: lamet ar vevenn, *anhun*: hep hun ha *dihun*: tennet eus an hun, h.a. Gant an eil re e c'haller sevel verboù o verkañ an ober: *divevenniñ*, *dihuniñ*, *diweredekaet*, *didrouzañ*, *distabilaat*, ..., tra ma n'eus netra kevatal gant ar re gentañ, war a ouzon. Ne anavezan ket **anhuniñ*, **anvevenniñ*, **antrouzañ*, **angweredekaet*, **anstabilaat*...

CARRÉ, CUBE, ENSEMBLE PARFAIT

10.: ar **(1.)** *carrés parfaits* zo daouvac'hadoù an niveroù kevan, eleze 0, 1, 4, 9... hag ar *cubes parfaits* zo trimac'hadoù an niveroù kevan: 0, 1, 8, 27... Bez' ez eus ivez **(2.)** *carré parfait* all a c'hell bezañ rannet e karrezioù bihanoc'h disheñvel an holl anezho, un tammig evel ar **(3.)** *nombre parfait* a zo par da sammad e rannerioù bihanoc'h strizh egetañ.

Un **(4.)** teskad *parfait* zo ur parzh kloz hep poent digenvez ebet en un egor loadoniel. Da skouer ar regenn serr $[A, B]$, pe an isteskad gwerc'helion $[0, 1]$. Un doare all da lavarout: dlidek hep poent digenvez pe dlidek gant poentoù daspugn nemetken.

Despizadur ur **(5.)** *goupe parfait* zo diaesoc'h: "A group that equals its own commutator subgroup (i.e. derived subgroup)". Bez' ez eo ivez, e gerioù all, ur

stroll kantamsavat peururzhiat anarskarek, a zo usvonnet nep parzh muiantet angoulo anezhañ. Da skouer, ar stroll sammadel R (ar gwerc'helion) zo *parfait*, tra ma n'eo ket ar stroll sammadel Z (ar c'hevanion).

Gwall chigardus kavout kevatalioù brezhonek da Gl. *parfait*, Sz. *perfect*, Al. *perfekt*, rak *perfect* e-keñver petra? E gwir, tikedennoù koulz lavarout. Alies e klever ivez anv eus *sphère parfaite*, *perfect sphere*, Br. *peurvoull* eme Vallée. Atav e 'm eus kavet iskis kenan kement-se: ur bellenn zo ur bellenn ha ne welan ket perak e ve tu da venegiñ ur *sphère imparfaite*, evit ar voull Douar da skouer, pezh a gaver da lenn alies. N'eus nemet er jedoniezh ez eus kelc'hioù, pellennoù, ..., ergorennoù jedoniell n'int na peurvoudoù na dibeurvoudoù naket.

Evit **1.** e rafenn gant *karrezioù* (pe *daouvac'hadoù*) ha *diñsoù* (pe *trimac'hadoù*) *kevanien*, eleze “diwar kevan”.

2. ha **3.** An termen *parfait*, *perfect*, *perfekt* zo un dikedenn tra ken. Tu a ve da lavarout *excellent* pe *delicious* pe forzh petra all. Evit chom parfet hag a live gant ar yezhoù all, kuit a glask pemp troad d'ar maout, e rafenn gant Br. *parfet* tikedennek ivez: *karrezioù parfet*.

4. Me gav din e klot ervat *pervezh* hBr. PERFEITH: un *teskad pervezh*.

5. Ober a rafenn gant *pervezh* ivez, rak an hevelep mennoz eo. Neuze: ur *stroll pervezh*.

I – RU da GE 01 07 09

Marteze e c'hallfec'h reiñ hoc'h ali war ur c'hraf yezh : emañ o klask treiñ e brezhoneg an droienn *Unitary authority*. En entremar e choman etre *Amaezhierezh unvan* hag *Aotrouniezh unvan*. Da gavout an diskoulm e vo gwelloc'h spisaat eus petra ez eus anv. E Breizh-Veur, abaoe adaozadur ar Gouarnamant lec'hel e 1974, e oa 2 live lec'hel : ar c'hontelezhioù a-us, an distrigoù a-is. Abaoe ar bloavezhioù navgont, avat, e teuer en-dro mui-ouzh-mui d'ur reizhiad ul live hepken, dre gendeuziñ ar c'hontelezhioù hag an distrigoù (evel e Kernev-Veur) pe dre zisrannañ lodennoù eus ar c'hontelezhioù amaezhel (evel e Plymouth disrannet diouzh kontelezh amaezhel Devon). *Unitary authority* a vez graet anezho.

Meneget 'm eus Gouarnamant lec'hel Breizh-Veur. Petra dibab etre treiñ e brezhoneg diwar ar saozneg *Local government* pe diwar ar galleg *Administration locale*. Ar saozneg a hañval din reishoc'h pa denn an ensavadurioù dilennet evel-se d'al leviadurezh muioc'h eget d'an amaezhiadurezh.

II – GE da YBAN 01 07 09

Da ali 'm be ezhomm kent respont da Rafael.

Treiñ a rafen Sz. *authority* dre Br. *beli* (= "galloud piauuet ent wirel") ; evit Sz. *unitary* amañ a drofen dre Br. *unel* pe, o soliañ war zisplegadur Rafael, *unlive* ; *unelour* a hañval din bezañ re greñv, *undedel* re gemplezh...

Sz. *Local government* a drofen Br. *Levierezh lec'hel* (*amaezhierezh* a ve re wan, *gouarnamant* re greñv).

Ur sell 'm eus taolet e Notennoù politikel Emsav, nemet enno ez eus anv dreist holl eus framm ar galloud er riez ha n'eo ket el liveoù lec'heloc'h.

III – YBAN da GE 03 07 09

Amzer da furchal un tammig evit stadañ n'eo ket aes gwelout sklaer en aferioù breizhveurat-se. War a gomprenan ez eus ul *llywodraeth leol* o c'houarn un toullad *awdurdodau* isurzhiet, reoù 'zo *unedol*, eleze unan(et), met n'on ket sur kant dre gant. Un *awdurdod* Sz. *authority* zo un *amaezhierezh* (evel hini ar skolioù da skouer), ur *gwazerezh* (evel ar bomperion da skouer).

Neuze e rafen gant *levierezh lec'hel* hag *amaezhierezh unel* pe *gwazerezh* evit reoù 'zo anezho. Mechal ha ret eo treiñ pep tra. Soñjal a ran er *sheriff* amerikan da skouer.

Ur mennozig a-zivout va respont d'un nebeut goulennoù graet ouzhin?

– *Gradin*: Evit a sell ar gounit riz e Sina ouzh brioù an torgennoù e lavar Douaroniezh SADED: *leurennoù dereziataet*. A hent all Dafar 63 a ginnig *derezata*, dres evel GEAK p. 78, **étager en gradins, en degrés pazennadañ**, *derezata*. Neuze e ve tu da dennañ *derezad* evit *gradin*? En doare-se e lakaer un diforc'h gant *derez* ha *derezioù degré* pe *marche (escalier, graduation)*. Petra a soñjez a-zivout: *derezadoù ur c'helc'hva*, *derezadoù ur sirk*. Ne welan ket ar splot da zegas udb. evel *dazrezad*, tost a-walc'h ouzh *derezad* a-fet neuz. Goulenn a rin ali tud all.

– *Chapiteau*: Alan Montfort en e *Gerioù evit komz brezhoneg bemdez* zo a-unan gant Martial Ménard en e *Geriadur Brezhoneg* evit *pabell* ur sirk. Neuze, arabat mont da lakaat dizurzh aze.

IV – GE da YBAN 04 06 09

Trugarez evit da respont munudaouet. Treuzkaset 'm eus hon eskemm a-bezh da Rafael.

A-du evit Br. *derezad*. Evit Br. *pabell* a arveran ivez pellik 'zo.

Emaon o prientiñ Gerva GEVEZ-3 (Chaîne – Déplétion). Alan en deus trevellet hir da adwelout an destenn. War un dro en deus graet troioù adlenn war an div levrenn gentañ ha diskoachet vioù koukoug all...

GWP, a zo o sevel pennadoù prederouriezh evit An Nidiad, 'm eus daveet trema Alan evit an troidigezhioù a ra diwar Fichte hag aozerion alamanek all. Kejet o deus e Paris hag emzivizet hir e Liorzh al Luxembourg. Entanet e oa Gwendal... Entanet ivez ar baotred yaouank-se gant ar mennoz en deus MC da aozañ dalc'hioù labour war ar yezh (lizh dezho: “Kement hon eus da zizeskiñ ha da zeskiñ!”).

Gwell va yec'hed. Tamm ha tamm e souz ar skuizhnez hag ar jilgammerezh. Dre eurvad ne oan ket gortozet hevlene nag e Wimbledon na war an Tour de France! Un hanezenn a zeu da 'm eñvor. Da geñver ur vodadenn eus SADED aozet e Kallag en deiz ent eeun ma echue eno un tennad eus an Tour, e loje lod ac'hanomp en hevelep leti ha lod eus ar rederion; ha, tra ma 'z aemp hebiou d'ar re-mañ en diri, e klevemp Goulven Pennaod o c'hrumuzat outo: “Géants de la route!”

I – MME da GE 05 07 09

Goulennoù

1. Gl. *paroi abdominale*, Gl. *speurenn gof*?
2. E GEFIZ ne gavan ket Gl. *filtre passe-bande*; *filtre passe-bas*, *passe-haut*.
3. Gl. *peracide*, Br. *peurdrenkenn*?
4. E domani ar stlenneg e reer gant Br. *periant*, Gl. *matériel*. El louzawouriezh ez eus ur ger Gl. *périanthe*, mar amprester (an diskoulm eeunañ da 'm meno) en em gaver neuze gant un eil Br. *periant*. Ne gav ket din e ve kudenn eno rak n'emaon ket war an hevelep tachenn. Petra soñjez?
5. Implijout a rez a-wezhioù Br. *dic'hour* & *angourek*, Gl. *impersonnel*. Ha heñvelster rik ez int o daou?
6. E GEAK e ra YBAN gant Br. *gwir denel*, *gwir trael*; hag an hevelep enebadur a c'heller implijout evit an telloù? *tell denel*, *tell drael*, Gl. *impôt personnel*, *réel*?
7. Gl. *point de fuite*, *lignes fuyantes* (en tresañ, &a.) Br. *poent tec'h*, *linennoù tec'h*? Pe, evit hemañ diwezhañ, adkemer Br. *tec'henn* GEJED, cf. *fuyante*?
8. Gl. *perspectivisme* (Nietzsche), Br. *diaweladouriezh*? & aa. *perspectiviste*, Br. *diawelat*?
9. Gl. *phlébite*?
10. Gl. *phytothérapie*, Br. *lwgurañ*?
11. Gl. *picaresque*, Br. *pikaresk*? (pe azasaat ur ger diwar *pikaro*-?).

12. Kinniget ez poa Br. *treslun*, Gl. *pictogramme*. Da heul e kinnigan Br. *tres-lunerezh*, Gl. *pictographie*; Br. *treslunek*, Gl. *pictographique*. (cf. Lavar 17/329).

13. Gl. *plasmifier*, Br. *plasmaat*?

14. Gl. *végétation* (mezekniezh)?

15. Ha miret eo bet Br. *tolpek* a lennan e gerva SADED (douaroniezh)? Ne gavan arver ebet anezhañ.

16. GEKIM a ro Br. *liesamsav*, Gl. *plurivalent*. Gwelout a ran e talv ar ger-mañ ivez e Gl. e domani ar boelloniezh hag ar brederouriezh. Heñvel e Br.?

17. Deveradoù Br. *barzh*- zo implijet a-dreuz er braz eus ar skridoù... Klevout a ran a-wezhioù ober anv eus *barzhoniezh* ar skrid-mañ-skrid, pa rankfed ober (da 'm meno) gant *barzhezh* en degouezh-se. Gwelout a ran ivez an adanv *barzhek*, na welan ket re vat e pe zegouezh ober gantañ. Alies a-walc'h ec'h eus graet anv eus *barzhoniezh* e Lavar. Ha tu bennak ez pefe embannet ster resis deveradoù Br. *barzh*-?

II – GE da MME 07 07 09

Da c'houlennoù :

1. Gl. *paroi abdominale*, Br. *speur ar c'hof*.

2. & 3. a dreuzkasan da Yann-Baol.

4. Evel ma lavarez, ne ve moarvat kudenn ebet o tegemer Br. *periant*-el Louza-wouriezh.

5. Er C'hramadeg vrezhonek e vez arveret Br. *dic'hour*, *nepgour* (furm an 3u astennet d'ar gourioù all, Gl. *ullipersonnel*). GP e La-03, pa studi an euskareg, a ra anv eus an *angour* (p. 9 da skouer: “an « angour » evel ma voe anvet gant E. Benveniste”). N'anavezan ket talvoudegezh resis an termen — un euskaregour en lavarfe... Br. *angourek* 'm eus arveret e La-13 39 (dave hemañ a gavan goude koll amzer ouzh e glask — pa 'm eus goulennet ouzhit c'hoazh reiñ daveoù...) da verkañ pe verboù na vezont ket argenet (Gl. *conjugués*) evel Gl. *advenir*, *falloir*, *pleuvoir*, pe savadurioù a hevelep furm evel *il court des bruits*, *il lui arrive malheur*. Ar c'hramadeg c'hallek a ra anv eus *verbes impersonnels*, *constructions impersonnelles*. Netra da welout gant an *dic'hour* na gant an *nepgour* brezhonek. Setu perak e 'm eus kinniget ober gant Br. *angourek* a-gevenep da Br. *gourek*: er bomm *il court vite*, e verk ar rener *il* ur gour (an 3u), *savadur gourek*; en *il court des bruits*, ne verk ar rener *il* gour ebet, *savadur angourek*.

6. & 7. YBAN a responto.

8. Nietzsche a laka ne vez gounezet an anaoudegezh nemet a-geñver gant ezhommoù ar bevañ: ne anavezomp nemet pezh omp lakaet da sellout gant hon ezhommoù, eleze e vez hon anaoudegezh e diarsell hon ezhommoù, saviad a rae Nietzsche *Perspektivismus* anezhañ, Br. *diarsellouriezh*. Berthelot a renke *diarsellouriezh* Nietzsche e stern al *lazegouriezh* (Gl. *utilitarisme*) (a-zivout an termen-mañ sl. La-15 105).

9. Gl. *phlébite* tanienn ur wazhienn, Br. *gwazhiennfo* g.

10. Gl. *phytothérapie*, ya, Br. *lavgurañ*.

11. Gl. *picaresque*, Br. *pikaresk* (en alamaneg e reer ivez gant *pikaresk*; ur *romant pikaresk* a lavarer Al. *Pikaresker Roman*, *Schelmenroman* (= romant lamponed)).

12. Ya, Yann Varc'h eo a rae gant Br. *treslun*. OK evit an deveradoù a ginnigez.

13. Diwar skouer Br. *sonnennañ*, *liñvennañ*, *aezhennañ*, e ve tu da sevel *plasmañ*? Yann-Baol a roy e ali.

14. Ober a ran gant Br. *struzhennoù*, sl. an deveradoù dre Gerva GEVEZ-1 218.

15. N'ouzon ket hag arveret eo bet Br. *tolpek* e lec'h all, nemet e chom arveradus, a gav din, da skouer a-zivout *les concentrations urbaines*: Br. *an tolpegezhioù kêrel*, *ar c'hêrioù tolpek*.

16. Gl. *-valent* zo dezhañ arverioù niverus hervez an diskiblezhioù. Er Gimiezh endeo e kaver *plurivalent* ha *polyvalent*. Er Boelloniezh, er Brederouriezh, h.a. e kaver ivez *plurivalent*, *polyvalent*, moarvat gant kemeradurioù niverus, hep kontañ an arverioù er yezh pemdeziek. Dav ve labourat hir war bep arver e pep diskiblezh ha n'on ket evit sammañ an trevell-se diouzhtu. Respont a ran da aters evelkent: *-valent* zo da gevatalioù all Br. *-gwerzh*, *-talvoud*, *-eul*, h.a. Br. *-amsav*- ne gaver, pa ouzon, nemet er Gimiezh.

17. Lies deverad zo bet tennet diwar *barzh* a dra sur: *barzhoniel*, *barzhoniek*, *barzhonius*, *barzhel*, *barzhek*, *barzhus*, *barzhin*, h.a. Hep menegiñ an deveradoù diwar *gweud*, *poet*... Lavaromp ouzhpenn en devez pep barzh e vennoz eus ar varzhoniezh, hag ouzhpenn c'hoazh, e galleg ha moarvat er yezhoù all, e klevet deveradoù *poésie*, *poétique*, *poet*, *poetry*, *poetic*, *poetical* *Poesie*, *Dichtung*, h.a. e genoù an aozerion, ar gelennerion, ar gazetennerion, an itronezed hag an dimezelled gant ur ster ha mil hag aliesoc'h c'hoazh hep ster ebet... Ar ger

gweud a 'm eus arveret evit ar wech kentañ e La-08 157, nemet e kav din ez eo Koulizh en deus e zegaset (diwar Kb. *gwawd*). Evit adkemer ar bomm a venegez, e lavarjen: *barzhegezh ar skrid-mañ skrid* (e lavarjen, rak lezel a ran seurt prizadurioù gant ar flapacherion usveneg) — ar re-se lakaet er-maez, n'eo ket bet ganet an hini a roy un despizadur eus ar varzhoniezh (ha mezh war va barv, mar 'm eus kredet reiñ unan deiz pe zeiz!)

III – YBAN da MME 05 07 09

Respont d'ar goulennoù 2, 3, 6, 7 & 13.

FILTRE PASSE-BANDE

2. E GEFIZ e kaver

– **draf g.-où** *bande passante de fréquence* • draf un amplaer *bande passante d'un amplificateur*

– **drafet passant** • bann drafet *bande passante*

Neuze: ar bann drafet zo teskad an talmoù gavalet etre daou hin, ar gwehin (an talm izelañ o tremen) hag ar gourin (an talm uhelañ o tremen) o tezvonnañ lec'hed ar bann (ar bannlec'hed), eleze an draf. Ma n'eus nemet ur gwehin a lez an talmoù uheloc'h da dremen o tistaviñ an talmoù izel, eleze an talmoù izeloc'h eget an *talm troc'hañ* (Gl. *fréquence de coupure*, Sz. *cut-off frequency*), en hon eus ur Gl. (*filtre*) *passe-haut*, Sz. *high-pass (filter)*. Gant ur gourin hepken en hon eus ur Gl. (*filtre*) *passe-bas*, Sz. *low-pass (filter)*. Evit mont d'ar pep eeunañ e rafen gant *sil tremen-uhel* ha *sil tremen-izel*.

PERACIDE

3. Me gav din eo dav derc'hel d'ar rakger etrevroadel *per-*, a zo ur rakger brezhonek ivez o tont eus **petru-* “pevar” ha “klok, anterin, disi”, dezhañ kemmadurioù (1) hervez GP, eleze dre vlotaat. Met amañ Gl. *peracide*, Sz. *peracid* zo ur meztroc'h diwar *peroxyacide*, eleze un drenkenn enni ar stroll –O–O–, anvet *stroll peroksid* pe a-wechoù *stroll peroksi* ivez. Da skouer, an drenkenn peroksimonosulfurek H_2SO_5 , an drenkenn peroksidisulfurek $\text{H}_2\text{S}_2\text{O}_8$, an drenkenn peroksimonofosforek H_3PO_5 . Bez' ez eus ivez peroksitrenkennoù bevel dezho an delun hollek $\text{R}-\text{CO}(\text{OOH})$, ma'z eo R ur bonad rumm, en o zouez unan arveret paot evel trelusker, oksider, diliver a zo he anv an drenkenn beraketek.

Evezhiadenn: ar *peroksitrenkennoù* a vez graet anezho ivez: *trenkennoù peroksikarboksilek*, pe *trenkennoù peroksilek*.

Ma ! N'eo ket an dibab a vank. Neuze, mar fell dimp meztroc'hañ evel er yezhoù all e vo graet moarvat *per(oksi)trenkenn* $\longrightarrow$ *pertrenkenn*, evel peroksidenn, hag an holl *perhalioù* (Gl. *persel*, Sz. *persalt*) evel ar perkarbonat, ar permanganat, h.a., eleze hep kemmadur.

IMPÔT PERSONNEL

6. Moarvat. Rak an *dell drael* zo war ur mad pe un akta (an T.G.O. da skouer), tra ma toug an *dell denel* war glad pe korvoder un den, o terc'hel kont eus e saviad.

POINT DE FUITE

7. OK evit *poent tec'h* ha *linenn dec'h*, an *dec'henn* o vezañ un *eeunenn dec'h*.

PLASMIFIER

13. A-du gant Gwion evit *plasmaññ*. Evel *yodenniñ*...

I – MA da GE 17 07 09

Emaon e vont da reiñ kentelioù gitar adalek miz Gwengolo, ar c’hentelioù o vezañ e brezhoneg, na petra ’ta. Setu e plijfe din kaout un nebeut termenoù n’ouzon ket pelec’h o c’havout — mard eus anezho endeo —, setu e c’houlennan diganit ali evit daou dermen :

- Gl. *médiateur* (pe *plectre*), Sz. *pick* ;
- Gl. *tablature* ;
- Gl. *portée*.

Setu an termenadurioù a gavis er Petit Robert 1 (1989), gant evezhiadennoù eus va ferzh.

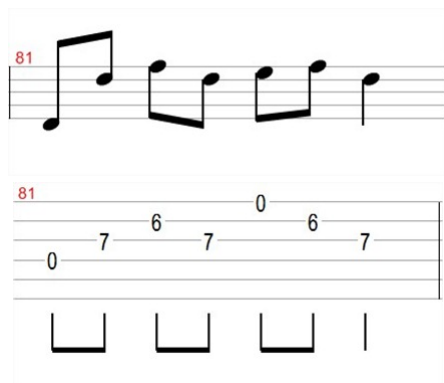
– Médiateur : “Petit plectre utilisé pour jouer de certains instruments à cordes grattées (mandoline, banjo)”.

– Plectre : “Petite baguette de bois, d’ivoire, servant à gratter, à pincer les cordes de la lyre, de la cithare. Lat. *plectrum*, Gr. pl hktron, gwr. pl’hssein ("frapper").”

Evezhiadenn : Er gêr ez arveromp Br. *skantenn* evit Gl. *médiateur*, ger a gavan heson, aes da zistagañ, ha komzus. Da ’m meno e ve an diskoulm gwellañ, met da ali ’m boa c’hoant kaout, daoust ma n’eo ket da dachenn marteze. Marteze e ve tu da gaout, evel e galleg, ur ger "skolel" hag unan all boasoc’h (e galleg ez arverer *médiateur* dreist holl, *plectre* o vezañ arveradus e metoù akademekoc’h, er skolioù sonerezh pergen).

– Gl. *tablature*: “figuration graphique des sons musicaux propres à un instrument. (La. *tabulatura* < *tabula*)”.

Setu ur skeudenn, ivez tapet war ar gwe:

A-us, ar *portée* ha dindan an *tablature*, a lenner evel pa vije kerdin ar gitar war an tu gin, ar sifroù o vezañ niverenn al log (Gl. *case*?) ma 'z eo ret pouezañ gant ar biz. Spi 'm eus e tisplegan mat. Evit ar ger-mañ avat ez on tapet diaes, n'ouzon ket penaos e ve tu da luniañ ur ger. Ne gredan ket e ve ur mennoz mat sevel ur ger war skouer ar galleg, gant Br. *taol*, ne ve ket brav ha marteze amsplann a-walc'h. Marteze gant "lenn" pe "skrid"?

II – GE da MA 18 07 09

Trugarez evit da valad gitarour. Displegañ a rez ervat da atersoù ha meizañ a ran ster an termenoù a fell dit lakaat e brezhoneg. Klask a rin da skoazellañ, en ur lakaat e penn kont: a) ez eo skort hanc'herieg vrezhonek ar sonerezh: Vallée, a oa barrek war ar sonerezh, a savas termenoù hervez yezhouriezh e amzer (da skouer e kinnige *skeul venveg* pe *benvegskeul* evel kevatal da Gl. *tablature*, *pemproudenn* a-dal da Gl. *portée*); nesoc'h dimp, Herbert, sonaozour, ha Jil Ewan, barrek war ar sonerezh, met dic'houest o daou war ar yezhouriezh, a savas ur Geriadur ar Sonerezh a c'haller lavarout diwar e benn n'eo ket nevez pezh a zo mat ennañ ha n'eo ket mat pezh a zo nevez... b) evidon da vezañ tapet un tamm barregezh war ar yezhouriezh, n'on ket barrek war ar sonerezh. O terc'hel kont eus ar resisadurioù a roez din, setu va evezhiadennoù ha va danvez diskoulmoù (hag int da vezañ azgwelet gant barrekoc'h egedon...):

Gl. *plectre*. Vallée a ginnige Br. *skraberig*, termen bet adkemeret gant Herbert-Ewan. Eveldout e kavan gwell Br. *skantenn* dre an abegoù a roez : berr, heson, deouezus.

Gl. *tablature*. Kinnig a rafenn astenn arver an termen *rezi* g., kevatal er Jedoniezh da Gl. *tableau ordonné*.

Gl. *portée*. Ne ven ket a-enep amprestañ an termen kembraek *erwydd* er furm Br. *erwez* g. -ioù.

Treuzkas a ran an eskemm-mañ da Yann-Baol evit kaout e ali.

III – YBAN da GE 19 07 09

BROUILLARD (GC o prientiñ GEEBR), TABLATURE, PORTÉE

4. Despizañ a rez **rezi** e GSTL : “Bodad gwerzhadoù rummet hervez un urzh lavaret”. Ent arbennik e venegez ar rezioù teirment arveret evit derc’hennañ daveennoù ar poentoù en un egor teirment. War a hañval e terc’henn an **T** al lec’hioù da lakaat ar bizied war fust ar gitar, eleze o daveennoù. A se e kav din e tere da ginnig.

A-du ivez evit *erwez* g. Gl. *portée*.

Testenn va malad da GC a-zivout e labour :

Trevellus kenan eo GEEBR, dreist holl mar klaskan mont dre ar munudoù ha ne welan ket perak ne rafenn ket. Sed an evezhiadenn a skrivan :

brouillard Sz. **fog**, Br. **lusenn** b. –où

Kudenn hollek, a c’hoarvez ivez er Geginouriezh : petore termenoù dibab pa gaver meur a hini e brezhoneg hag unan pe zaou e galleg? Dav da gentañ studiañ a-dost ar gerioù brezhonek.

Ne welan ket mat an diforc’h etre *latar* ha *lusenn*, rak ober a rez gant *latar* amañ diaraok evit Gl. *brouillard*. Perak ober gant *lusenn* neuze evit an despizadur ha dilezel *latar* a-greiz pep kreiz? Pegoulz ober gant *latar* neuze? Adalek ar

mare ma tivizez *brouillard* = *lusenn* ez out kondaonet da heul d'ar ger-se. Met e gwirionez a-dreñv *lusenn* emañ ar galleg *brouillard*, hag aze emañ an dañjer, pa “droer” ur geriadur arallyezh. An Here a lavar **lusenn** = **latar fetis**. Ne ve ket fall gwelout an termenoù a zo e brezhoneg evit studiañ an durc'hadurioù ster a zo ganto: *latar*, *lugenn*, *lusenn*, *brumenn*, *morenn*, *morlusenn*, *mougenn*, *mougasenn*, *nivlenn*... A-dal da Gl. *brouillard* e lakfen an aridennad gerioù brezhonek, gant an durc'hadurioù ster displeget. Rak, an despizadur amañ dindan a glot gant ar galleg **brouillard**, met daoust ha klotañ a ra gant ar brezhoneg **lusenn**? Hag an devoud-mañ a ra kudenn evit meur a dermen gallek, pa gaver lies ger brezhonek a-dal d'ur ger gallek. Ha ne ve ket *nivlenn* an termen diazez o talvezout kement ha bezañs takennoùigoù dour en aergelc'h?

- **brumenn** = doare koumoulenn war c'horre an douar, a stank mui pe vui ar gweled. Ar Gonideg: *Brume. Brouillard épais.*
- **latar** = brumenn (gleborek?). Sk. “Latar zo en amzer” troet gant Ar Gonideg *Il y a de l'humidité dans le temps. Humidité, brouillard, brume, emezañ.*
- **lugenn** = brumenn domm. Ar Gonideg: *Brouillard, vapeur épaisse qui obscurcit l'air. Brume.*
- **lusenn** = latar fetis. Ar Gonideg: *Brouillard, vapeur épaisse qui obscurcit l'air. Brume. Yen eo al lusenn-mañ ce brouillard est froid.*
- **mogidell** = latar stank. Ar Gonideg a ro “mogedenn” *Vapeur, espèce de fumée qui s'élève des choses humides, exhalaison.*
- **morenn** = brumenn dev.
- **morlusenn** = lusenn diwar vor. Glav mor a zeu trumm.
- **mougasenn**, **mougenn** = brumenn dev.
- **touilhenn** = *brume, brouillard.*

E dibenn dezrann: mar lakaer *brouillard* = *lusenn* ha *brume* = *brum*, e paouraer ar yezh dre ober dave da zespizadurioù termennoù gallek. Ar gudenn gant seurt geriadur eo hepkoriñ an trap-mañ: treuzwiskañ ar geriadur arallyezh. GEVER ne veneg ket da skouer gerioù evel *morlusenn*, *morenn*, *mougenn*. Diaes din kenderc'hel gant ar santad rediañ ar brezhoneg da blegañ.

Petra a soñjez te a-zivout kement-se?

IV – YBAN da GE 22 07 09

TABLATURE

Kendalc’het ’m eus da duriañ en dro da *tablature* dre ranellder ha peogwir e oan souezhet gant an ezvezañs eus an termen sonerezh-se e brezhoneg, ken paot eo ar sonerion er vro-mañ. Moarvat ez eo un emdouell ouzhpenn. Ur c’heneil⁸ din o vezañ oberier telennoù (e Provañs) ez on aet da wedeñ er biojoù-se, o soñjal o doa ar Gelted pledet gant ar binvioù-se hag o doa neuze “skrivet” ar sonerezh. Ha kavet ’m eus traoù. Un doare da zerc’hennañ ar sonerezh o doa abaoe ar Grennamzer ha marteze a-raok:

⌋ Mae gennym ni gorff o gerddoriaeth yn llawysgrif Robert ap HUW (Llyfrgell
 ⌋ Brydeinig, Llsgr. Ychwanegol 14905), a ysgrifennwyd ym 1613, sydd yn
 ⌋ amlwg yn ganoloesol ei naws; [...]
 ⌋ (<http://www.spanglefish.com/BillTaylor/index.asppageid=69321>)

En testennoù a vremañ e vez arveret an termen *tabl-lun* pe aliesoc’h *tablun* evit an **T**: *GPC*: *tablun* [*tabl + llun*] *eg. ll. -iau. Crdd.* Nodiant sy’n dangos byseddu ar gyfer y delyn, y liwt, y gitâr, &c.

Va c’heneil telenmour en deus va daveet etrezek load Violaine MAYOR, telen-nourez a Vreizh, ha kavet ’m eus war he load an termen *taolennadur*. Anat eo ned eo ket kevazas, ha brezhoneg al load-se ned eo ket ken dispar-se:

<http://www.henttelennbreizh.net/deizataer.htm>.

MA a skriv:

“Ne gredan ket e ve ur mennoz mat sevel ur ger war skouer ar galleg, gant Br. *taol*, ne ve ket brav ha marteze amsplann a-walc’h. Marteze gant *lenn* pe *skrid*?”

Moarvat eo bet luniet Kb. *tablun* diwar Sz. *tablature* (< It. *tavolatura* < *tavolare* “set to music”, *Oxford Dictionary*):

<http://www.myetymology.com/italian/tavolatura.html>

Pezh a gavan iskis eo ne ’m eus ket kavet gant petore termen e rae Robert ap HUW en e zornskrid (dihelenn evidon). Mar fizian war *GPC*. ez eo nevez luniadur *tablun*, gourleizhus un tammig. Souezhus eo evelkent ne ve ger ebet gant Robert ap HUW na gant Iolo MORGANNWG.

⁸ Didier SAIMPAUL, rener *HARPESMAG*:
 (<http://fr.calameo.com/read/002711661644964474e6b>)

Ne ve ket brav deverañ eus *taol*, eme MA. A dra sur, *taolennadur* zo da ez-vevennañ ha heñvel dra evit *lizhernotadur* LE GLÉAU. Dav ouzhpennañ *taol* = *stlepel* ivez, trawalc’h evit katreizhañ sonn *rezi*. Moarvat e c’haller sevel *reziñ*, *reziadur* ivez? Ha marteze e terefe *reziadur* evit *tablature* ivez (ha ret-ret eo an *i* ?), war-benn pellaat un tammig diouzh ar Jedoniezh, an notadur sonerezhel o vezañ “kempleshoc’h”?

V – GE da YBAN 22 07 09

TABLATURE

Ganit ar gwir. Re ziskoultret eo *rezi* en arver a ginnigen reiñ dezhañ. Ur *rezi* eo furm, luniad an T. Mar saver anvad brezhonek an T diwar *rezi*, ez eo gwell mont dre un deverad. An treug-mañ a welan :

Kevregañ sonioù ur benveg, lec’hioù ar bizied war ar c’herdin, h.a. e rezh ur *rezi* : *reziñ*.

Ar c’hevregad disoc’h : *reziad*.

Reziadur a c’hallfed degemer ivez, nemet ez eo gwell marteze derc’hel an termen-mañ en ur ster ledanoc’h : "an ober *reziñ*", "kalvezder ar *reziñ*", "teskad *reziadoù*" (evel ma ’z eo *geriadur* "teskad gerioù") – *reziadurezh*, "diskiblezh o plediñ gant ar *reziñ* hag ar *reziadur*" (evel *geriadurezh*, *yezhadurezh*, h.a.).

Emañ Alan o paouez pellgomz ouzhin a-zivout an divankadurioù a ra war GEVEZ-3. Diwar vont e ’m eus roet keloù dezhañ eus da entremar a-zivout *brouillard*, h.a. An hevelep entremar o doe o sevel GEVER. An diskoulm a rojont a gaver el levr.

VI – GE da YBAN 22 07 09

Trugarez evit da valad. A dreuzkasan da Malo.

War un dro e klaskan reiñ da Malo un alberz eus doareoù hon labour, en ur gemer da skouer ar gudenn emañ o tiskoulmañ gant *latar* ha *brum*... A-benn ar fin, er pezh a lavaran dezhañ emañ ar respont a ran da ’z aters : “petra a soñjez eus kement-se? ” Dav din chom en ur par hollek, n’emañ ket e ’m c’herz an anaoudegezhioù a rofe din an tu da vont er par dibarek. Ar moraer Gab a welfe marteze sklaeroc’h egedon en afer...

VII – GE da MA 22 07 09

Setu respont Yann-Baol.

War un dro e ra meneg eus an diaesterioù a gav eñ gant *Geriadur an Ebrouriezh*. Emañ o kenlabourat gant Gab war ar geriadur-se. Ne vo ket fall dit kaout drezañ un alberz eus un trap a gavomp dizehan er Yezhouriezh: un hent evit diorren ar brezhoneg eo sevel geriadurioù allyezh-galleg; frouezhus eo ma ne ziweler ket an dañjer a vez bepred da blakañ ar brezhoneg war ar galleg.

Evit ar skiantoù resis, Jedoniezh, Fizik, Mezekniezh zoken, ez eo bihan an dañjer-se rak ur ster skiantel hepken zo da bep termen ha klotañ a ra ar yezhoù ger ha ger (kenster rik eo er Jedoniezh Br. *tric'horn*, Gl. *triangle*, Sz. *triangle*, Al. *Dreieck* pe er Fizik Br. *metr*, Gl. *mètre*, h.a., pe c'hoazh er Vezekniezh Br. *askorn*, Gl. *os*, Sz. *bone*, Al. *Knochen*, h.a.).

Evit hanc'herieg ar pemdez ma eztaol pep hinienn, pep kevredigezh, pep pobl doareoù dibarek o buhez, e rank ar geriadurour, n'eo ket mui gwiskañ en e yezh kealioù unel boutin dre ret etre an holl sevenadurioù, met lakaat e penn kont ar c'hemmoù spered a zo etre ar sevenadurioù (lavarout a ran "spered" ha n'eo ket "hevelepted", e kement ma intenter an hevelepted evel ur glad sonnet, gaonac'h, hag ar spered evel al lusk krouiñ, an nit — en ESB pa raemp gant ar ger hevelepted, nemet e kevenebemp "hevelepted soliadel" ar glad sonnet ha "hevelepted nidiadel" al lusk krouiñ). An diaester evidomp (a se hon eus bet tro da gomz c'hoazh en hon c'henskriverezh) eo n'eus nemet eginou a gevredigezh ha dre se a sevenadur brezhonek: an hent fall, marvus, e ve klask repu en ur glad sonnet hag e sonnañ muioc'h c'hoazh, ober anezhañ kouc'h al lestr hon c'hasfe trema Tir na n-og, na petra 'ta! — ur c'houc'h toull ne ve ken avat na virfe ket ouzh al lestr a veuziñ hag a soliñ (standilhonoù a stadomp bemdez a vrezhonegoù paour un druez ha mouget gant ar galleg). An hent nemetañ en enkadenn m'emaomp: seul zibaotoc'h emaomp, seul eginokoc'h hon c'hevredigezh hag hon sevenadur, seul grouusoc'h hon eus da vezañ.

En diskiblezhioù evel an Ebrouriezh ma striver da reiñ ur furm skiantel da gealioù o tennañ da saviadoù eus ar vuhez pemdeziek eo alies diaes d'ar geriadurour mont pelloc'h eget an hanterhent etre lavar ar pemdez hag ul lavar ergorel rik. Yann-Baol a laka a-wel an diaes eo reiñ ur ster skiantel spis d'ar gerioù brezhonek arveret da gomz war ar pemdez eus doareoù an aergelc'h. Lakaat a ra war wel an disklot a zo etre niver ar gerioù brezhonek bet en arver betek henn ha niver berroc'h ar gerioù gallek damheñvelster. Un aters a zeu d'ar spered eo: ha ken skiantel-se eo hanc'herieg an Ebrouriezh, eleze hag ergorek eo an termenou

anezhi ha kenster rik a yezh da yezh evel ma 'z eo da skouer termenoù ar Fizik? Un azon eus an ergoregezh-se a zeufe e gouloù marteze dre glask hag an hevelep framm zo da hanc'herieg an Ebrouriezh en holl yezhoù. Gwall amjestr eo saviad ar yezhour en degouezh. War a hañval e voe Gab hag Alan en ur saviad heñvel pa labourjont war ar skeuliad Beaufort (sl. GEVER 70-77).

VIII – YBAN da GE 22 07 09

OK evit *reziad* = *T*. A-du ivez evit da evezhiadennoù a-zivout *reziadur* ha *reziadurezh*. Skrivañ a rez *reziadurezh*, eleze hep an daoubik?

Stadet 'm eus ivez an entremar e GEVER, gant an diskoulm a chom c'hoazh da glokaat da 'm meno.

IX – GE da YBAN 22 07 09

Hemon (ha Vallée araozañ en degouezh) a solie moarvat dilez an trema war an anaoudegezh o doa ar vrezhonegerion eus furm gomzet ar gerioù ha n'o doa poan ebet ouzh o adkavout er furm skrivet (ger boutin oa dimeziñ evito: lenn a raent *dimezioù*: [dimeziu] ha n'eo ket [dimezju]) — pezh na vire ket Vallée na Hemon a skrivañ *eürus* (Vallée zoken a skrive *kasäüs*!) Hiziv avat eo kemmet an amveziadoù: da gentañ peurliesañ ez anavezer ar furmoù skrivet kentoc'h eget ar furmoù komzet, d'an eil e paota an nevezc'herioù pe ac'hoel an nevezsterioù (*rezi*!) hag abeg ouzhpenn ez eus da resizañ an distagadur anezho. Ha mat eo derc'hel da savlec'hiad Hemon, ober eus arver an trema un nemedenn? pe, en eneb, ha lec'h a ve d'ober eus arver an trema ur reolenn?

Petra divizout?

Evel just, kenderc'hel da lakaat an trema war **u** goude **e**; “eürus, enoeüs, poreüs, hangaeüs”, h.a. (merkomp ez eo war an **u** ha n'eo ket war an **e** e lakaer an trema)

War **i** sonenn dirak ur sonenn all, meur a zegouezh: hervez ar bennaenn “na zirenkañ furmoù ar yezh unvan hep abeg sonn”, derc'hel da skrivañ “belioù, dimezioù, fazioù, hilioù, kasonioù”, h.a. Ned afen ket da heuliañ Kervella pa skriv “asied, kofesion, yezhoniezh”, h.a. (YBRB ¶ 60). A-du e ven evit lakaat an trema war an **i** hepken pa ve arvar a dreuzintent etre an daou zistagadur [j] ha [i], da skouer etre “reziou” (liester *rez*) ha “reziou” (liester *rezi*). Da c'houzout

hag astenn a zleer an trema d'an deveradoù : *reziad* pe *reziad*, h.a. ? Kement-se hon eus graet en hon eskemm diwezhañ. N'on ket peursur avat ez eus aze danvez d'ur reolenn. Douget e ven da zegemer an trema war an **i** evel un nemedenn, en degouezhioù hepken ma ve arvar a vesk etre div furn heñvelskriv. E zegemer e degouezhioù all, dre benn, da skouer, ma ve techet an nevezvrezhonegerion da gammzistagañ, ne hañval ket din bezañ un abeg sonn a-walc'h. Abeg sonn e vije mar bije deveret rez dre lostgerioù o teraouiñ dre **-i-**. Dre an arver moarvat e welimp sklaeroc'h war ar c'hraf...

Ur gudenn damheñvel 'm eus bet da ziluziañ : e pennanorioù pennanvaet 'zo e reer gant an tog evit merkañ ar pouez mouezh : pennanor fraouaat, pennanvaet : *fraouâd*. Hogen, pa steuz ar ret merkañ lec'h ar pouez mouezh e tilezan an tog : *fraouadoù*, *fraouadur*...[da notañ ar vi koukoug war GEVEZ-2, p. 352, lenn : *fraouâd*.]

X – YBAN da GE 23 07 09

A-du krenn ganit. Armerzhegezh ar yezh, sed a laz.

I – GE, MME & YBAN 26 07 09

–GRAPH–

4. MME: E Lavar 09 pp. 128, &a. ez poa pledet gant Et. *–graph–*. Nevez zo em eus bet tro da welout e reer bremañ gant ar ger *sitographie*: listenn al loadoù a yeer da welout war Internet evit ober ur studienn bennak, hag a roer al listenn anezho en dibenn anezhi; savet eo bet ar ger, aes eo gwelout, diwar e vreur henañ: *bibliographie*. Evit hemañ diwezhañ e reer e Br. gant *levroniezh* pe *levrlennadur*, hervez ar ster. Ha Br. *loadlennadur* a zerefe a-dal da Gl. *sitographie*? Pe marteze e ranker adwelout ar rummad gerioù-se (cf. *discographie* ivez ha marteze re all...).

GE: Luniet e voe Br. *levrlennadur* gant Vallée (= al levrioù a zo bet lennet evit sevel an destenn-mañ testenn); heñvel dra, Gl. *sitographie* (= al loadoù bet angerc'het enno...). Gwall hir e ve luniañ un termen **loadangerc'hadur*. Hir ivez, ha ken bras all al lamm d'ober etre ar gerluniad hag ar ster a venner reiñ dezhañ, e ve **loadlennadur*. Daou ziskoulm a welan, berroc'h ar gerioù ha bihanoc'h al lamm a c'houlennfent: 1) *loadva*, luniet diouzh patrom Kb. *geirfa*, Br. *gerva* (ar c'hemm etre *gerva* ha *loadva* eo e tave *gerva* da c'herioù bezant e-barzh an destenn hag e tavefe *loadva* da loadoù bezant e-maez an destenn; da c'houzout hag ur skoilh e ve hevelep kemm); 2) luniañ termenoù diwar Br. *alf*: ar meneg er **S** o vezañ an alf ma tizher diwarnañ ul load e-maez ar studienn; an *alfeg* b. e ve teskad an alfoù, ar **S** enta; da c'houzout ha spiriñ a rafe *alfeg* hep mui, pe hag ezhomm e ve menegiñ dre an hir: *alfeg al loadoù*, *loadalfeg*. Da soñj ha soñj Yann-Baol?

YBAN: Ar gudenn a rank bezañ adkemeret a-vloc'h o terc'hel kont eus an termennoù: *bibliography, discography, filmography, radiography, videography, webography*.

<http://www.olf.gouv.qc.ca/ressources/bibliotheque/dictionnaires/Internet/fiches/8391499.html>:

Anglais: *Webography*. Synonyme(s): *Webliography, Web bibliography*.

Français: *webographie* n. f.: bibliographie constituée d'adresses de sites Web et de renseignements concernant leur contenu.

Note(s): Les termes *sitographie, sitologie* et *réseaugraphie* sont à éviter. En effet, la forme *sito-* ne suffit pas à caractériser sans équivoque l'idée de « site Web ». De plus, *sito-* est l'homophone du préfixe *cyto-* utilisé dans les sciences de la santé, et il prête à confusion. Par ailleurs, le suffixe *-graphie* ne désigne pas a priori l'idée de « bibliographie ». Le suffixe *-logie* est utilisé pour désigner une science ou une discipline, ce qui n'est pas le cas avec une bibliographie Web. Enfin, le terme *réseaugraphie* est inapproprié puisqu'il ne s'agit pas d'une liste de réseaux, mais d'une liste de sites Web.

Plusieurs termes ont été proposés pour désigner une bibliographie de sites Web, dont *bibliographie électronique* et *liste de sites*. Ces termes n'ont pas été retenus pour des raisons de concurrence inutile ou d'imprécision.

Synonyme(s): *webliographie* n. f., *bibliographie Web* n. f.

Terme(s) à éviter: *sitographie, sitologie, réseaugraphie*.

Ne gav ket din eo ret ober dave d'al loadoù, rak anv zo eus ur roll ereoù gourzestenn (*A webliography is a special type of Web directory and consists of an enumerative list of hypertext links*), ur roll loazioù gwe: Gl. *liste de liens, collection de liens*; Sz. Am. *link collection, list of (Web) links, Web resources, link of resources*; Al. (*Internet*) *Linksammlung, Linkliste*. Eleze e kaver en ur roll eus ar seurt daveoù loadoù, maloù elektronek, pajennadoù loadoù, tezennoù, blogoù, levrioù, videoioù, skeudennoù, ...

Bez' ez eus *levrlennadur* endeo ha GEMED a ro *filmadurezh* evit *filmography*. Gwelet 'm eus ivez: *roll al loadoù, roll liammoù, roll ar pladennoù, roll an abadennoù (skingomz, skinwel)*. Anat eo e tere *roll* en ur yezh laosk, met lazout a ra luniañ termennoù deveradus: verboù, micher...

Pa'z eus kel a “zastum” e soñjer e *-adur(ezh)*, *le-* (La-08, p. 96), pe *lizh-*.

Neuze :

bibliography	discography	filmography
levrlennadur(ezh)	pladennadur(ezh) kantennadur(ezh)	filmadur(ezh)
levrleadur(ezh)	pladennleadur kantennleadur	filmleadur
levrlizhadur(ezh)	pladennalfeg kantennalfeg	filmalfeg
levralfeg	pladennlizhadur kantennlizhadur	filmlizhadur
levrolad(ur)	pladennolad(ur) kantennolad(ur)	filmolad(ur)

radiography	videography	webography
skingomzadur(ezh) skinweladur(ezh)	videoadur(ezh)	gweadur(ezh)
skingomzleadur skinwelleadur skinlead(ur)	videoleadur	gwelead(ur)
skingomzlizhadur skinwellizhadur skinlizhadur	videolizhadur	gwelizhad(ur)
skingomzalfeg skinwelalfeg skinalfeg	videoalfeg	gwealfeg
skingomzolad(ur) skinwelolad(ur) skinolad(ur)	videoolad(ur)	gweolad(ur)

Br. *gweadur* a c'hell bezañ komprenet evel disoc'h ar gweañ ha ne zere ket. Ha *gweleadur* a ve farsus ! A-du gant *lizhad(ur)* emañ an termenoù all evel *lizhad*, *arlizh*, a zo ur rolloù ivez.

A hent all ez eus tu da welout ar *-graphy* evel al lec'h ma loc'her pe al lec'h da dizhout, a se an termenoù kinniget gant GE diwar *angerc'h* pe *alf*. Ne gav ket din e ve korvodus gerioù o talvezout kement ha “dastum”, evel *tesk*, *bod*, *gronn*, *pun*, *tolp*. Marteze hBr. **ol** a ve dedalvezadus : “heuliañ ar roudoù”?

Setu va dibab (atersus c'hoazh, ali an dud?) :

1. diwar **ol-**;
2. diwar **lzh-**;
3. diwar **alf-**.

Ha quid ivez eus :

levrloazad	pladennloazad, kantennloazad	filmloazad	skingomzloazad, skinloazad	videoloazad	gweloazad
------------	---------------------------------	------------	-------------------------------	-------------	-----------

10. MME : Ne gavan ket Gl. *boîte vocale* e GESTL. Kinnig a ra an Ofis Br. *boest komz*.

GE : Sz. *vocal mail*, Gl. *messagerie vocale*, *boîte vocale*. Hervez Kebekiz e ve kemm da lakaat etre *répondeur téléphonique* ha *boîte vocale*. Gant dispakadur dizehan ar c'halvezderioù e c'haller tremen gant *boest komz* (gwell marteze : *boest komzer*, *komzerell*?), *boest vouezh(el)*, *mal vouezhel*... Ha Yann-Baol en deus mennozioù?

YBAN : En amerikaneg e lavarer *voicemail*, eleze Br. *mal vouezh(el)*, *mal-v* (?), nemet e ve kavet gwell *mouezhval*? Kavout a ran furoc'h na ober gant *komzer*, *komzerell* a zo re zurc'haet o ster “benveg a gomz”, lakaomp ez eus ur gomzerell en ur val vouezh, met traoù zo c'hoazh. A du 'rall, ar santad 'm eus n'eo ket kevatal ur *boest komz* d'ur *boîte vocale*, an adanv *vocal* o vezañ ledanoc'h e erdalva eget ar pennanv-pennanor *komz*. A du gant GE pa lavar e ve gwell *boest vouezh(el)*. A-du ivez gantañ pa veneg dispakadur dizehan ar c'halvezderioù. E brezhoneg ez eus endeo anv a *anvonerezh elektronek* a zo an unvez diazez enni a bep seurt trevnadoù mouezhel hag anvouezhel, o tremen eus an testennoù d'ar vouezh, pe ar gin. En dazont e vo kavet c'hoazh a bep seurt gwazadoù, hep ket a var. Emañ ret ivez ober anv eus an ere gwe-pellgomz-pellwel-skinwel. Pezh a zo sur : an hiniennoù o devo bep a drevnad eskemmañ kemennadoù mouezh, anvouezh – eleze bep a drevnad kehentiñ –, ha moarvat e vo dav komz eus *kehenterelloù*, *anvonerelloù* ? El levrioù skiant faltazi e 'm eus kavet an termen *comline* en defe pep hini...

<http://en.wikipedia.org/wiki/Voicemail>

Voicemail (or **voice mail**, **voice-mail**, **vmail** or **VMS**, sometimes called **messagebank**) is a centralized system of managing **telephone** messages for a large group of people. The term is also used more broadly, to denote any system of conveying voice message, including the **answeringmachine**.
http://en.wikipedia.org/wiki/Visual_voicemail

Visual Voicemail is the process of adding a visual aspect to phone **voicemail** such as allowing users to view a list of audio voicemail entries or even read transcripts of these voicemail as text.

II – GE da MME 01 08 09

Un nebeut evezhiadennoù war ar c'henstrolladoù Gl. (hag Et.) *-graphie* o talvout "listenn daveoù". Gant ar gedrann *-graphie* ez eus bet dispaket lerc'h ouzh lerc'h un aridennad durc'hadurioù ster; en termenoù koshañ e chome ar ster gresianek, sk.: Gl. *géographie* (1513) oa dezhañ an un ster ha Gr. *geôgraphia* "deskrivadur an douar"; un astenn e voe da ster ar gedrann pa voe dedalvezet d'an oberoù: Gl. *bibliographie* (1633) "studi an danvez skrivet ha moulet" (tra ma talvez e Gr. *bibliographia* "treuzskrivadur ul levr" hep mui); un eil astenn ster a voe dre ebarzhiñ an ampar amzerel: Gl. *biographie* (1721) "danevelladur buhez un den", Gl. *hagiographie* (1813) "danevelladur buhez ar sent". Ur rikladur ster all a voe gant Gl. *bibliographie* pa zeuas da dalvout, ouzhpenn "skiant an teulioù skrivet", kement ha "renabl, kavlec'h ar skridoù war un divoud lavaret" (rikladur hemañ o c'hoarvezout aliezik: *biologie* "skiant an devoudoù bevedel" ha "stad an devoudoù bevedel gant ur gouziviad"). Astenn diwezhañ omp bet test anezhañ en 20^e kantved eo al ledanaat eus erdal an danvez renablet d'an holl vodoù arouezañ, adalek "renabl ar skridoù" eur tremenet da "renabl ar filmoù, ar pladennoù, holl furmoù an danvez elektronek".

Ken ez eur degaset da zespizañ *Xgraphie*: "listenn daveoù d'an danvez meneget gant X (skridoù, filmoù, loadoù, h.a.), savet en un diarsell lavaret (un aozer, un oberenn, ur prantad amzer, ul lec'h, ur genad, h.a.)", sk.: la bibliographie théâtrale du XXe siècle, la filmographie de Marilyn Monroe.

Merkomp ez eus c'hoarvezet gant ar gedrann *-graphie* an anadenn steradurel a 'm eus kinniget envel **dazvellekaat**, eleze treuzfurmadur ster ur gedrann dre berzh ma chom warni roudoù eus ster an termenoù divellek ma voe parzh enno, sk.: Gl. *homophobie* (war *homo-* ez eus chomet roud eus ster *homosexuel*), sl. La-15 23. E se, *graphie*, a dalveze en deroù "skrivañ, skritur" (Gr. *graphè*), zo aet, gant deveradoù 'zo, d'ar ster "listenn daveoù d'un danvez, savet en un diarsell lavaret".

Er c'hevatal da Gl. *bibliographie*, Br. *levrlennadur*, ez eo c'hoarvezet gant Br. *-lennadur* un dazvellekaat heñvel ouzh an hini c'hoarvezet gant Gl. *-graphie*: ken bras all eo an treuzfurmadur ster.

Un danvez diskoulm zo aze. Da 'm meno e c'hellomp arverañ Br. *-lennadur* ken dinec'h ha ma arverer *-graphie*, *-graphy* er yezhoù all ha sevel *pladennlennadur*, *filmlennadur* (e-kichen pe e-lec'h *filmadurezh*), *radiolennadur* (kentoc'h eget *skingomzlennadur*, gwall bonner), *videolennadur*, *gwelennadur*, h.a.

An diaester gant hon c'hinnigoù kent, re Yann-Baol ha va re, eo e chom ur boulc'h bras etre steriegezh ar c'hedrannoù hag ar ster kerc'het: Br. *loadva* (pe Br. *gweva* mar karer), *alfeg* ne zec'heriont nemet un darn dister eus an despizadur "listenn daveoù d'un danvez lavaret, en un diarsell lavaret" ha re vras an darn andec'her evit ma ve chañs d'an divellekaat c'hoarvezout; heñvel dra evit an deveradoù diwar *-le-* pe *-lizh-*, dibaotoc'h eget an deverad diwar *-lenn-* ha dre se digoroc'h egetañ d'ar sterioù nevez, gwir eo, nemet o vont hebiou da hent an dazvellekaat digoret gant *-lennadur*; heñvel dra gant *-loazad* hag *-ol-* (hemañ diwezhañ o kaout arver endeo er Stlenneg gant Br. *oliad*, *oliata*, *ollun...*).

E 'm malad da Martial ez alien da glask berroc'h eget *-lennadur* (**loadlennadur*). Goude donoc'h dezrann e rankan kizañ ha lezel hent an divellekaat e gounid hent an dazvellekaat (evel m'o deus graet an allyezherion araozomp — diwar vont, merkomp ne gil ket ar yezhourion c'hallek rak terriñ reolennoù ar yezhouriezh voas en o yezh: *webographie*, *webliographie* zo warno liv faezhadennoù kentoc'h eget azonoù bagolded ur yezh! Pa ra Kebekiz ha gallegerion 'zo gant Gl. *toile*, perak ne savont ket un termen unvanoc'h evel *télographie*?)

Un notenn: ne gav ket din e ve azas ober gant *-lennadur* er c'hevatal da Gl. *biographie*. Vallée a ginnige Br. *buhezskrivadur*, met ivez Br. *emvuheziadur* a-dal da Gl. *autobiographie*. Pezh hon heñchfe etrezek Br. *buheziadur* a-dal da Gl. *biographie* ha Br. *buhezian* ("skrivañ buheziadur ub."), *buhezier*, *buheziour* (an neb a skriv buheziad(où))... Evit ar gudenn a sav rak ar c'hevatal da reiñ da Gl. *biobibliographie* avat...

Ne hañval ket bezañ ur skoilh andistrec'hadus.

A-zivout Gl. *boîte vocale* avat, ne welan netra gwell eget hon c'hinnigoù. Diwall evelkent: *mouezhval* zo gwall nes ent sonel da *mouezh fall* (soñjomp en daou ster eus *mouezh* ouzhpenn se!)

III – MME da GE 02 08 09

Evit a sell ouzh Gl. *-graphie*, e kavan gwelloc'h a-galz *heulian* ar c'hinnig az poa graet e GEME: *-adurezh* (cf. Gl. *filmographie*, Br. *filmadurezh*) ha neuze *lunian*

Br. *pladennadurezh* (a gavan un tamm mat hesonoc'h eget *pladennlennadur* diheson gant div wezh “enn” en ur gichen-) hag evit a sell ouzh *levrlennadur* tata Vallée e c'hell hep ober re vras kammed dont da *levradurezh*.

Goulennoù

1. Gl. *rhésus*, *facteur rhésus*, Br. *rezuz*, *parenn rezuz*? Arveret e vez ivez da adanv: *anticorps rhésus*, *système rhésus*, & a. Br. *antikorf rezuz*, *trevnad rezuz*? (pe: *rezus*)? El loenoniezh e kinnigan an amprest eeun: *rezuz* g. -ed.

2. Gl. *système*, er steredoniezh. Mar greer gant Br. *koskoriad an Heol*, Gl. *système solaire*, ha tu zo da ginnig Br. *koskoriad ar stered*, Gl. *système stellaire*? N'on ket sur e ve anv eus ar memes tra amañ...Ha Gl. *système cométaire*? Marteze e ve gwell Br. *reizhiad pe trevnad*?

3. GEFIZ a ro Br. *astron*, Gl. *réverbération (d'un son)*. Moarvat e c'heller deverañ Br. *astroniñ ur sten*, Gl. *réverbérer un son*?

4. E Lavar 14 p. 329 e rez gant Br. *diskerzh*, Gl. *digression*. Ha talvezout a ra da verb ivez?

5. Gl. *révuls-* e domani ar vezekniezh?

6. Br. *sou* a gavan e GEFIZ & GEJED, Gl. *rétrograde*. Ha talvezout a ra ivez e domani ar steredoniezh? cf. *mouvement rétrograde des planètes*. Neuze Gl. *rétrogradation*, Br. *souadur*?

7. Ha klotañ a ra Br. *ankoun diabellat* gant Gl. *amnésie rétrograde*? (cf. GEVEZ 1)? Ar pezh a gredan kompren pa roez Br. *ankoun dianesat*, Gl. *amnésie antérograde*.

8. Gl. *muscle rétracteur*, *protracteur*, Br. *kigenn didenner*, *erdenner*?

9. E Lavar 09 p. 44 e rez gant Br. *skinloezañ*, Gl. *radiolyse*. E GEFIZ e ra YBAN gant *skinrannañ*, perak daou dermen?

10. Ne gavan ket Gl. *radionavigation* e GEVER. Moarvat e tere Br. *skin-verdeñ*?

IV –GE da MME 04 08 09

Hesonoc'h moarvat *pladennadurezh* eget *pladennlennadur*. Diaes e ve avat arverañ -adurezh evel kevatal da -graphie er ster desellet :

– *-adurezh* zo ul lostger ; bevennet eo niver al lostgerioù ha, da heul, e wisk alies pep hini meur a generadur ; kemeradurioù ul lostger zo e dalc’h darvezadur e arverioù : an darvoudoù (ezhommoù, degouezhioù) a zo en orin *plijadurezh* diouzh un tu, *yezhadurezh* diouzh an tu all, disheñvel kaer ar c’hemeradur en deus *-adurezh* en eil hag en egile. Evel just e c’hell bepred ar yezhour krouiñ an darvoud a wisko ur c’hemeradur ouzhpenn war al lostger ha divizout da skouer e talvezo ivez *-adurezh* da venegiñ “listenn daveoù d’un danvez, savet en un diarsell lavaret”, eleze pezh a dalvez *-graphie* e Gl. *bibliographie*, *discographie*, h.a. — darvoud a ’m boa kredet krouiñ o kinnig *filmadurezh*. Ha bastus eo avat sammañ ur c’hemeradur ouzhpenn war al lostger-se ? Ul loaz rouez eo al lostgerioù hag o arboellañ a ranker. Digeriñ betek re skalfad o c’hemeradurioù zo dinerzhañ pep hini anezho hag, e degouezh ur yezh harpet c’hoazh betek re ouzh ur yezh kein, rediañ ar yezherion d’ober bep taol an distro d’ar ger allyezh evit dibab ar c’hemeradur da reiñ d’al lostger : “A ya ! *discographie* !” ; kenkoulz all e ve amprestañ ar ger allyezh war eeun ha lavarout *diskografiezh*, *filmografiezh*, h.a.

– *-lennadur* zo ur gedrann, ha dre bennaenn n’eus bevenn ebet da niver ar c’hedrannoù ; war an dachenn ne vezer bevennet nemet gant selledoù deberzhek a hirder, a hesonded, a ziforc’hellegezh, h.a. Kemplezh hag anrakweladus evit un darn vat eo al luskedoù a laka ur ger nevez da wriziennañ er yezh : an ezhomm evel just hag ar poell, met ivez ur bern abegoù anemouez, an hevelep re endeeun a laka degemer un oberenn arz. Evit a sell ar c’hevatal da reiñ da *-graphie*, hon eus darnodet Yann-Baol ha me un dornad danvez termenoù, na zec’herient avat nemet un darn dister eus kealioù an despizadur. A-benn ar fin hon eus anavezet ne oa ket gwell da gavout eget an diskoulm roet gant Vallée pa savas *levrlennadur* ; dibab ar gedrann *-lennadur* evel kevatal da *-graphie* (ur glaoustre oa, met d’hon meno ne oa ket ur glaoustre risklus) a ro dimp an tu da zaveiñ d’ur furm gwriziennet e brezhoneg endeo (arver boutin zo hiziv da Br. *levrlennadur*) ha da vont d’an allyezh hepken evit plediñ gant keal ar gedrann gentañ.

Bastet da ezhommoù ar poell hag an diforc’hellegezh, e chome da zerc’hel kont eus an hesonded. Merkañ a rez n’eo ket gwall vrav ur furm evel *pladennlennadur*. Divalavoc’h eget hennezh eo termenoù skiantel ’zo, amprestet pe luniet du-mañ ! Met, pa c’hellomp ober skañv ha nifl... Dre eurvad en degouezh e paota al loazioù. E domani al lerc’hwezañ e tedro afo ar c’halvezderioù : en ur ober un nebeut bloavezhioù omp tremenet eus ar vinil d’ar CD, d’an DVD ha da vodoù lerc’hwezañ all ; netra ne vir ouzhimp a ober gant *vinillennadur*, *CDlennadur*, *DVDlennadur*, *TVlennadur*, h.a.

Da soñj ?

Da c’houlennoù :

1. Ya, *rezuz*, *antikorf rezuz*, *antigen rezuz*, h.a., ha *reizhiad rezuz*. N'eus ket anv amañ eus ur c'hempennadur, un trevnad, met eus ur stad a draoù kemplezh, ur reizhiad.

2. Perak *koskoriad* ? Vallée, paeron an anvad-se (da heul Kembreiz), a skrive *koskor an heol*, tra ma ra tramoriz gant *planed osgorrd*, h.a. Kenkoulz all e ve lavaret *reizhiad heolel*, ha marteze *trevnad ar planedennoù* ; ali Yann-Baol ?

3. Yann-Baol da lavaro e soñj amañ ivez.

4. Ya, Br. *diskerzhañ* a glotfe gant Gl. *digresser*, *faire une digression*.

5. Gl. *révulsion* e lavar ar Vezekniezh zo lakaat ar gwad da zont a-fonn, da strumm d'ur parzh eus ar c'horf: *destrummañ* enta ; alese ul *lia destrum-mus*, un *destrummuzenn*. N'ouzon ket hag arveret e vez c'hoazh ar mezegadur-se. Disheñvel diouzh ster ar ger er yezh voutin, evel just.

6. Evit Yann-Baol.

7. Evel ma welez dre ar Gerva, e ran *ankoun* pe, resisoc'h, *andaskoun di-nesat*, an dic'halloud da eñvoriñ ar pezh emeur o vuhezañ (an eñvorennoù nes) (Gl. *amnésie antérograde*), *ankoun* pe *andaskoun diabellat* an dic'halloud da eñvoriñ ar buhezadoù a wechall (an eñvorennoù pell) (Gl. *amnésie rétrograde*).

8. Ya.

9. Br. *skinloezañ* zo digenaozañ, dispenn danvezioù bevel diwar-bouez skinaoù ionaus ; *skinrannañ*, na gavan ket e GEFIZ, zo savet diwar skouer *dour-rannañ* ; mennoz Yann-Baol.

10. Gl. *radionavigation*. Moarvat Br. *skinverdeñ*, a lavaran evel d'out. Ali Gab hag Alan.

V – YBAN da MME 02 08 09

Respont d'ar goulennoù 2, 3, 6, & 9.

SYSTÈME SOLAIRE

2. Menegiñ a ran ivez *koskor(iad) an Heol* e GEFIZ, met a-du gant GE evit *reizhiad heolel*, *reizhiad steredel*, *reizhiad planedennel*, ha diouzh ret *trevnad planedennel*, ..., gerioù arveret endeo er yezh voutin. Evit klokaat menegomp ivez Gl. *cortège des planètes*.

RÉVERBÉRER UN SON

3. *astron* zo tennet eus GEMED. Sl. hBr. –**TRON**. Devoudet an *astron* gant dassonioù kemplezh pe kempleshoc’h. Bez’ ez eus eus *sardonñ* “bourdonner”, neuze a-du gant *astronñ ur sten*.

RÉTROGRADE

6. Goulenn a ra Martial ha talvezout a ra *souadur* e domani ar steredoniezh ivez. Gwelomp.

E jedoniezh : *dihell* = *muiel* ha *sou* = *leiel* evit a sell an trizalegoù da nebeutañ, evel e galleg *droit* = *direct* = *positif* = *dextrorsum* ha *rétrograde* = *négatif* = *senestrorsum*. Evit ar steredoniezh, mechal hag e c’haller daveiñ c’hoazh d’an tu dehou ha d’an tu kleiz. Rak an doare da zurc’haat an egor (du-mañ da nebeutañ) zo hemañ : dehou = su, norzh = kleiz, dirak = reter (hBr. **recter** < rak-ter), a-dreñv = kornog. War a hañval e red boas an darn vrasañ eus ar planedennoù a gornog da reter war skramm ar stered difiñv : sed enta an *orbite directe*. War an tu all – a reter da gornog – e lavarar *orbite rétrograde*. Gwir eo e lavar an alamaneg *rechtsläufige Bahn*, eleze « hent o redek a-zehou », met me gav din e ranker kaout termenoù hollekoc’h, evel *direct*, *rétrograde*, *voreilend* end-eeun.

Evit un amgerc’hell e lavarfen Gl. *orbite directe*, Br. *amestez kendu* ha Gl. *orbite rétrograde*, Br. *amestez gindu*.

Evit ar planedennoù : Gl. *mouvement direct*, Br. *loc’h rageeun*, *diaraok* ; Gl. *mouvement rétrograde*, Br. *loc’h diasouz*, *diadre(ñv)*.

Ali ar genlabourerion a ve deuet mat.

RADIOLYSE

9. Sl. Lavar 11 pp. 252-254 a-zivout skinatadur ar boued. En notenn-se ez eo deskrivet anadenn ar skinrannadur, hini an dour peurgetket. An hanc’her fizik-kimiezh *skinrannañ* zo savet diwar skouer *tredanrannañ*, *gwezhannañ*, *luc’h-rannañ*. Sellout Da-64 **gwezhannañ** : “ec’haozañ ur c’horf kimiek dre wered ar wrez”. Perak daou dermen, a c’houlen Martial. Div gemez zo o c’hoari, hini ar c’himour-fizikour a sell ouzh rannadur ar molekul ha hini ar bevoniour a sell ouzh dispenn an danvezioù bevel. Evit brastresañ pezh a c’hoarvez (Lavar 11) : *skinrannadur* an dour bezant en danvezioù bevel a zevoud evit un darn vras ar *skinloezadur* anezho.

Er pennad (a-du gant ar skinatadur) *Ionisation des aliments* (Pr Jacques FOOS – 26 janvier 2006) e lenner :

⌋ Radiolyse = Thermolyse

⌋ *La nature des composés étrangers formés (produits de radiolyse) sont de*
⌋ *même nature que ceux engendrés par la chaleur (produits de thermolyse). Il*
⌋ *sont formés en plus faible quantité.*

I – MME da GE 18 08 09

Trugarez evit da skoazell. OK evit Br. *–lennadur*, Gl. *–graphie*.
A-zivout Br. *skinloezañ / skinrannañ* (cf. va lizher diwezhañ) on bet faziet war an dave : ned eo ket e GEFIZ e kaver *skinrannañ*, met e GEKIM.
Mard emañ embannadur kentañ GIBR ganit, ha tu a ve dit gwiriañ dave ar mellad “bed” a ran anv anezhañ en divankadennoù dindan? Marteze eo bet graet ar fazi en ur eilskrivañ an dave en eil embannadur... Heñvel evit ar mellad “arbenn”.

Goulennoù

1. Gl. *raison directe, inverse*, Br. *argammed dihell, argammed sou?* (cf. ivez va lizher diwezhañ a-zivout Gl. *rétrograde, direct*).
2. Ha heñvelster eo Br. *ankediedik & diheged*, Gl. *inerte* (GEFIZ & GEKIM)?
3. Gl. *radionucléide*, Br. *skinnukleid* s. *–enn?*
4. E Lavar 15 pp. 258-259 ec’h eus graet gant Br. *amstouad*, Gl. *déclinaison*. Deverañ a ran an adanv *amstouadus*, Gl. *déclinable* ha da heul *anamstouadus*, Gl. *indéclinable*.
5. E GBAHE hor boa lakaet an daou dermen Br. *diront & rontet*. War a welan e oant bet tennet diouzh Lavar 01/25 ; *diront* zo displeget en Dafar A-6 pp. 5 & 31 : *relatif aux voyelles tendues, etc.* GP en e bennad e Lavar 01 a ra anv eus an diweuz ; ha gallout a reer implijout an adanv diwar-benn ar vogalennoù o-unan? Mar talvez Br. *diront* kement ha Gl. *tendu*, petra eo kevatal gallek Br. *rontet*?

6. Gl. *primauté* (jedoniezh)? Br. *kentaegzh*? Ha penaos e lavarer : *a prime* (a')? E Gl. e kaver ivez an termen *primarité* en un domani all.

7. E Lavar 13 p. 390 (ez lizher da YBAN) e skrivez : “Lakaomp ar ger *kantalc’h* a ‘c’h eus krouet e 1996”. Hervez renabl GP (al lizherenn K n’eo bet klokaet c’hoazh gant GC) e lennan : “kantalc’h PRED.203.42 [kantdalc’h]”. Hag arveret e vez *kantalc’h* er goubar hepken pe el louet ivez?

8. Gl. *injection de rappel*, Br. *adensinkladenn*? (& *vaccin de rappel*, Br. *advaksin*?)

9. Gl. *aérodynamisme*, Br. *anharzhusted*?

10. Gl. *riveraineté*, Br. *glannadezh*?

11. Gl. *rappel à l’ordre*, Br. *dic’halv* d’an urzh pe *dec’halv* d’an urzh?

12. E Lavar 17 p. 378 e tezneuziez Gl. *herpès*, Br. *herpez*. Ha Gl. *herpétique*, Br. *herpezek*, *herpetek*?

13. En e respont din a-zivout Br. *skinrannañ*, *skinloezañ*, Gl. *radiolyse*, e ra anv YBAN eus Br. *luc’hrannañ*; peseurt termen gallek a glot outañ? Kavet em eus an termen ivez e GEBR (implijet ivez gant RH er mellad *spektrologiezh*). Klasket em eus petra eo Gl. *spectrologie*, met ne gavan nemet traoù o tennañ d’ar skiantoù amguzh!

14. Gl. *irrévocable*. GEAK a ro Br. *didorradus*, a zo evit an dud na c’heller ket terriñ eus o c’harg. Reiñ a ra ivez Br. *diziledadus* na gomprenan ket ; hag ur vi-koukoug e ve an -d-? Lenn *dizilezadus*? (cf. *terriñ an dilez*, Gl. *révoquer une donation*, Yeun Ar Gow). Klask a ran penaos treiñ Gl. *propriétaire irrévocable*, (perc’henn da vat, na c’heller ket diberc’hennañ eus e dra). E trap ar c’hlañvdiour e kouezher gant Br. *perc’henn diziberc’hennadus*... Ha Gl. *décision irrévocable*, Br. *diviz dizistro*? Gl. *verdict irrévocable*, Br. *devarn hep engalv*?

15. E Lavar 15 ez poa lavaret da GC ober gant Br. *meteorit*, Gl. *météorite*. Dibab heuliet gant Gab e danvez GEEBR. Dibab Diwan ez eo ivez. Ha va hini da heul enta. Deverañ a ran ent reizh Br. *meteoritek* da adanv. Va goulenn : daoust da reizhiad al lostgerioù *-ek/-el*, a lavar ober gant *-ek* en amprestoù, hag ezhomm a vefe eus ur Br. *meteoritel*? cf. *Cratère météoritique*?

16. Gl. *lyrique*. Estreget RH (cf. GEBR), n’eus bet hini o kinnig Br. *lourennel*. Reiñ a ra ivez Br. *lourennek* da zamheñvelster (a gaver er geriadurioù da heul GReg 577b). Hemañ diwezhañ a vez arveret en holl skridoù (cf. paneveken Lavar 12/235 ; 13/388 ; 15/249). Ne ro ket Br. *lourennelezh* avat... Petra ober? Debarzh

pep a sterva diforc'h d'an daou dermen ha deverañ reizh? Lezel an traoù en o stad? Perig Herbert ha Jil Ewan o devoa ouzhpenn degaset Br. *lourennekted* el lodenn Gl.-Br. hepken; n'ouzon ket ha sellet o devoa ouzh GEBR avat.

Amañ dindan ar pezh a dennan diouzh GEBR.

- *lourenn* gg. -où benveg sonerezh dre gerdin damheñvel ouzh un delenn, implijet en Henamzer.
- *lourennañ* v. c'hoari war al lourenn.
- *lourennegezh* gg. 1. doare barzhoniezh, eilet en Henamzer gant al lourenn. 2. doare barzhoniezh o tisplegañ dh. santadurioù ha fromadurioù ar barzh. 3. perzhioù an doare barzhoniezh-se.
- *lourennek* ag. 1. o tennañ d'al lourennegezh. 2. (db. ur pezh-c'hoari, un arvest, h.a.) ennañ gwerzennoù war gan.
- *lourennel* ag. 1. o tennañ d'al lourenn. 2. o. tennañ d'al lourennegezh.
- *lourenner* g. -ien unan a c'hoari war al lourenn.

II – GE da MME 19 08 09

Da c'houlennoù:

1., 2., 3., 6 a lezan gant Yann-Baol.

4. OK.

5. *Voyelles tendues* zo un termen eus mouezhiadoniezh Jakobson, anvet en doare-se en askont d'ar striv brasoc'h a ra ar benvegad mouezhparañ evit o ec'hodiñ. A-gevenep, ar *voyelles lâches* eo ar re a c'houlenn ur striv bihanoc'h (G. MOUNIN, *Dict. Linguist.*, 195, 322). Daoust ma ne gavan e skridoù GP reveziadenn all ebet eus *diront* ha *rontet*, e kav din e rae dre ledanviñ gant an hevelep termenoù a-zivout ar soniadoù, gant *sonennoù diront*, *rontet* a-dal da *voyelles tendues*, *lâches*.

6. Komz a rez ivez amañ eus arver Gl. *primarité* en un domani all: e neuzi-douriezh Heymans-Le Senne emañ kevenebet *primarité* ha *secondarité* evel daou vod eus ar *retentissement*, eleze eus an “dasson” he deus ur blegenn e-barzh bred un den (Al. *Nachwirkung* = goudegwerc'h, gwerc'h da heul). Soñjal a ra din e tere amañ ar stirann Br. *gwerc'h*, a 'm eus bet tro da studiañ e La-13 196 pa glasken dec'heriañ ar c'heal “azlamm eus un darvoud war ar c'hantaezañ” hag ivez e GBLF 98: *dianwerc'h*; an termen freudek-mañ diwezhañ (Al. *Nachträglichkeit*) avat a verk un azveradur gant ar bred o reiñ d'ar buhezad ur gwerc'h nevez — o

vont enta en tu all d'an anadenn eeun ez eo ar *retentissement*. LE SENNE a ra anv hepken eus aspadenn ar gwerc'h war ar bred a vez gant ar plegennoù (buhezad, merzhad pe all), hep lakaat e penn kont an diemouez; an *azgwerc'h* a rofen a-walc'h da gevatal da Gl. *retentissement*, Al. *Nachwirkung*. Komz a rafed eus un *azgwerc'h kentaek* hag eus un *azgwerc'h eilvedek* (war arver *kentaek* e sterioù nes, sl. Emsav 110 54 & 128 62; en degouezh, e reer gant kealioù sellet diouzh an ental: pa lavarer e galleg: "*c'est un primaire*", e komzer eus doare an den e unan (diouzh an ental enta) ha n'eo ket eus ur renkadur anezhañ en un urzh pe en un all (diouzh an erdal): en Emsav 128 62 e ra Roger LE NESTOUR *kentaecion* eus HITLER ha MUSSOLINI). En Neuzidouriezh e komzfed enta eus *kentaegzh*, *kentaek/g* (Gl. *primarité*, *primaire*) hag eus *eilvedegzh*, *eilvedek/g* (Gl. *secondarité*, *secondaire*). Gwell tremen gant an termenoù berr-se, a gredan, eget sevel termenoù kemplezh evel *kentazgwerc'hek*, *eilazgwerc'hek*...

7. E Preder 203 42, e treuzskriv GP Kb. *cynnal* dre Br. **kantalc'h*, nemet en e Renabl (K 23) e reizh dre skrivañ *kantalc'h*. Arveradus eo an termen ken er goubar (sl. Jedoniezh), ken el louer (sl. an enmoned *cellulose* e GEVEZ-2 308).

8. Gl. *injection de rappel*, Sz. *booster dose*, *maintenance dose*, Al. *Auffrischungsimpfung*, *Dauerdosis*, *Erhaltungsdose* (= vaksinadenn azgrenaat, doenad trezalc'h, doenad arzalc'h) "ebarzhiñ er bevedeg un doenad antigen nevez warbenn adsavelañ pe aznerzhañ an hangae". Kinnig a ran ober gant Br. *assav* pe *azgrenaat*: *ensinkladenn* pe *sankadenn assav* pe *azgrenaat*, *doenad assav* pe *azgrenaat*.

9. E La-12 20 e lenner Gl. *aérodynamique*, Br. *anharzus*. E La-10 201 ez eus bet kinniget termenù all a ster nes: *isaelek*, *heael* (Gl. *profilé*). Deveradoù: *anharzusted*, *isael* g., *isaelegezh*, *isaeladur*, *heael* g.

10. Gl. *riveraineté*, termen gwirel, dezvad glannadel; gwell moarvat ober gant Br. *glannadelezh*, evel ma reer gant *riezadelezh*.

11. Br. *dec'halv* moarvat; gant *dic'halv* ez eus ur ster all, sl. GEAK.

12. E La-17 e venegan Br. *herpez* e ser menegiñ *Gerioù etrevroadel* Roparz Hemon. E GEVEZ-2 61 (-3), e ran gant Br. *eror* (sl. ivez DGYA B-4). Eus hBr. *erorit*. Roparz Hemon en doa va aliet d'ober gant Br. *senkl* a-dal da Et. *zona*. Da heul, e 'm boa lakaet Br. *eror* a-dal d'ar c'hleñved amezek, Et. *herpes* (e kembraeg e kaver an daou ster *shingles*, *herpes* a-dal da *eryr*).

13. Gant Yann-Baol e lezan ar respont.

14. War-du ennañ ivez an atersoù-mañ.

15. Mar kemerer an diviz amprestañ ar pennanv hepken, e c'hallor deverañ diwar Br. *meteorit* hervez ar reizhiad du-mañ: *meteoritel*, *meteoritek*. Mar divizer amprestañ ar pennanv hag e zeveadoù allyez ne c'haller ober nemet gant an adanv *meteoritek*. En degouezh e kavfen emsavirusoc'h an hent kentañ.

16. Roparz Hemon n'en doa ket degemeret da vat reolenn Vallée (-*ek* ental, *el* erdal) — diek ma oa da blediñ gant nep poellouriezh, aketusoc'h da heuliañ skrivagnerion n'o doa ket kemeret ar boan da veizañ reolenn Vallée. Er roll a roez, ne welan nemet ur reizhadenn d'ober: tremen gant “*lourennel*, a denn d'al lourenn” hepken, en ur lemel: “o tennañ d'al lourennegezh”; nemet e sellfed *lourennel* evel ur c'hrennadur diwar *lourennegezhel*..., an hevelep despizadur a ro avat RH da *lourennek*, pezh a ziskouez e chom ken laosk all e boelloureizh.

Ar gudenn-se 'm eus bet da ziskoulmañ er Vezekniezh: un hordenn navel o tiskenn eus an empenn d'ar mel a-livenn a anver Gl. *faisceau pyramidal*, Br. *stirad pikernennek*; n'eo ket ar stirad e unan a zo pikernennek, met ar c'helligoù eus ar bluskenn ma loc'h diouto (Gl. *cellules pyramidales*, Br. *kelligoù pikernennek*); heuliañ rik reolenn Vallée a ve lavarout *stirad *pikernennegele*; muioc'h zo: un anaf war ar stirad-se a zevoud strafuilhoù navel a reer anezho Gl. *syndrome pyramidal*; bepred, dre heuliañ reolenn Vallée e tegouezhfed gant **azoniad pikernennegelel*. Eeunoc'h 'm eus kavet terriñ ar reolenn ha heuliañ ar gerluniañ allyez: ober gant *azoniad pikernennek*. Dav gouzout bepred avat petra a c'houlenn ar reolenn ha perak en he zorrer.

III – YBAN da MME 18 08 09

Respont d'ar goulennoù 1, 2, 3, 6, 9, 13 & 14.

RAISON DIRECTE INVERSE

1. Netra da welout gant *dihell* ha *sou*. Gl. *en raison inverse/directe (de)*, Sz. *in inverse/direct proportion (to)*, Br. *a-c'hinfleur/a-genfeur (da)* ha *ginfeuriek/kenfeuriek (ouzh)*, Al. *direkt proportional zu = in direktem Verhältnis mit = in direkter Proportion zu/indirekt proportional zu = in indirektem Verhältnis mit = in indirekter Proportion zu*.

E Gl. e vez lavaret ivez *proportionnel à, inversement proportionnel à*.

Emañ ret dimp diwall a begañ ouzh ar galleg betek re. Yezh kein morvat, met arabat chom braketa er gador-vrec'h.

INERTE

2. Damheñvelster kentoc'h. Da-64: *Diheged* = diaes dezhañ kediañ ha *kediedik* = tuet da gediañ; a c'hell kediañ aes $\rightarrow$ *ankediedik* = nad eo ket tuet da gediañ; na c'hell ket kediañ aes. Evit treiñ ar gerioù-se e galleg avat... *inactif*, *inerte*, *inattaquable*, *non réactif* (*andazgweredus* zo hirik).

RADIONUCLÉIDE

3. Ya.

PRIMALITÉ

6. E Jedoniezh e 'm eus bepred lennet ha klevet *primarité* evit a sell an niveroù kentañ. War a hañval e vez arveret ivez *primauté* gant tud 'zo diwar levezon Sz. *primality*. Ne vern, komzet e vez eus *skrivad kentael un niver* Gl. *écriture primaire d'un nombre* (da skouer: $24 = 2^3 \times 3$). Klask gouzout ha *kentañ* eo un niver zo ematersiñ war *kentaezh* an kez niver. Un *niver kentael* (Gl. *nombre primaire*) zo mac'had un niver kentañ (sk. 5 zo un niver kentael rak $5 = 5^1$ hag 8 ivez rak $8 = 2^3$).

AÉRODYNAMISME

9. An aernerzhoniezh zo ur skourr eus nerzhoniezh an heverennoù a zo hi ur rann eus loc'honiezh an heverennoù. An aernerzhoniezh a studi gwezh an aer war ar c'horfoù o tilec'hiañ ennañ, pe beradur an aer war ur c'horf soubet ennañ. A se an adanv *aerwezhezh*.

<http://www.infociments.fr/glossaire/a/aerodynamique-profil>

Aérodynamique (profil): Profil étudié, pour qu'il oppose le moins de résistance au vent. La forme de la goutte d'eau est le profil idéal.

A se lizh da GE: Gl. *profil aérodynamique*, Br. *anharzusted*, *isael g.*, *isaelegezh*, *isaeladur*, *heael g.*, goulakaet evit pep termen an adanv *aerwezhezh*.

RADIOLYSE

13. Br. *luc'hrannañ* = Gl. *photolyse*. Evit *spectrologie* e 'm eus lennet *spectrologie médicale*. E Sz. e kaver *spectrology*:

<http://www.thefreedictionary.com/spectrology>

Spectrology: n.

1. (*Chem. Phys.*) The science of spectrum analysis in any or all of its relations and applications.

Webster's Revised Unabridged Dictionary, published 1913 by C. & G. Merriam Co.

2. The study of ghosts, phantoms, or apparitions.

E brezhoneg hon eus endeo *elfennerezh skalfadel*, Gl. *analyse spectrale*. Mar kaver e GEFIZ *skalfadouriezh*, Gl. *spectrométrie* (e-kichen *skalfadventerezh*) gant ar ster “skiant pleustrek ar skalfadoù”, e c’haller empentiñ ur *skalfadoniezh* a glotfe a-walc’h gant despizadur Sz. ar *spectrology*.

IRRÉVOCABLE

14. Kv. hBr. **DEDILEDET**. Fleuriot a lavar n’eus ket kalz a ster gant ar rakger **DE-**. Neuze e vank e GEAK *diledañ*, Gl. *révoquer* e-kichen *dizorniañ*. Bez’ ez eus *dizorniadus*, Gl. *révocable*. Dav anzav e ve gwall bonner **dizizorniadus*! Seul gent a se un **dizeziledadus* bennaket! Setu perak e ’m eus kredet kinnig *diziledadus* kevatal da Gl. *irrévocable*. Ha c’hoazh... Kredet ’m boa ivez kinnig *dezilediñ*, Gl. *limoger*.

Quid enta eus *perc’henn diziledadus*? Marteze e ve gwell bremañ *andiledadus* a ve ur c’hurzhadur diwar **andeziledadus*. Neuze *perc’henn andiledadus*?

Gl. *décision irrévocable*: Br. *devredad*, *diviz*, *disentez anfreuzadus*? Pe *devredad andiled(adus)*?

Ha komprenadus eo: *diledañ un devredad*, *diledañ ur varnadenn*, *diledañ un devarn*?

Ali GE a ve deuet mat.

I – MME da YBAN 25 08 09

Na ra ket biloù, n'on ket kousket dous e kletadurezh hor yezh kein !

Mard em boa lakaet ar goulenn war Gl. *raison directe & raison inverse*, ez eo dre ma 'm boa lennet e Pet. Rob. kement-mañ : **Raison** : rapport entre deux grandeurs, deux quantités. *Raison d'une progression* : terme positif constant, qui, multiplié par un terme d'une progression ou additionné avec lui, donne le terme suivant (2, dans 2, 4, 8, 16 et 1, 3, 5, 7). *Raison directe de deux quantités* : “rapport tel que quand l'une des quantités augmente, l'autre augmente aussi. *Raison inverse* : rapport tel que quand l'une des quantités augmente, l'autre diminue”.

Penaos treiñ : *raison d'une progression – raison directe de deux quantités – raison inverse* ?

II – YBAN da MME 25 08 09

- E GEJED e ran gant *argammedadur* evit Gl. *progression*, ar *raison* o vezañ an ... *argammed*. Dispar evit ar gwered klañvdi ! Bremañ e kavan gwell lavarout *argammed an heuliad mentoniel pe niveroniel = raison de la suite géométrique ou arithmétique*. E galleg zoken e vez dilezet mui ouzh mui an termen *progression* evit an hanc'her hollekoc'h *suite*.

- *raison directe de deux quantités* : $a = k \times b$ kevatal da $a/b = k$, k o vezañ ar *raison directe des quantités* a et b. E brezhoneg e reer gant *gwezhiader ken-*

feuriegezh, Gl. *coefficient de proportionnalité*. Anat eo e c'houlakaer ez eo argemmus b ha da heul a a-gevreizh da b : kenfeuriek eo a ouzh b . A se ez eo arstalek (*constant*) ar c'heñver a/b , ar ger gallek *raison* o talvezout *ratio* en degouezh, eleze *keñver* e brezhoneg.

Neuze e c'haller lavarout ivez *raison directe de deux quantités = keñver (eeun) an daou gementad* ha da heul *raison inverse de deux quantités = keñver ginad an daou gementad* pe *gin(ad) keñver an daou gementad* pe *keñver gin an daou gementad*.

Da skouer :

keñver 6 ha 3 zo 2 ($6/3 = 2$) hag ar c'heñver gin zo 0,5 ($\frac{1/6}{1/3} = 3/6 = 1/2$).

Evezhiadenn : evit daou gementad a ha b oc'h argemmañ a-gevret e lavarer :

1. *argemmañ a-geñfeur* pa vez kengresk a a-gevreizh da b ;
2. *argemmañ a-c'hinfeur* pa vez gingresk a a-gevreizh da b .

Gl. *proportion inverse* pe *raison inverse*, Sz. *inverse proportion*, Br. *ginfeur* : sl. Da-64 keñver etre daou gementad hevelep ma van arstalek liesâd an daou niver o merk, sk. : bezet an daou gementad en argemm a ha b , ez eus ur ginfeur etrezo mar geller skrivañ $ab = k$, k o vezañ un arstalenn.

A du 'rall, *kenfeur (proportion, raison directe)* etre a ha b en argemm a dalvez $a = kb$, k o vezañ un arstalenn.

I – MME & YBAN 15 09 09

MME: E Lavar 17 ez arverez Br. *diskregiñ*, *diskrog*, Gl. *décrocher*, *décrochage* db. an nijerezioù a goll o c'hemporzh. Diwar-se e kav din e c'heller ober gant Br. *tizh diskregiñ*, Gl. *vitesse de décrochage*.

YBAN: a gav din ivez.

MME: Arveret e vez ivez ar gerioù gallek-se o komz diwar-benn un egor-lestr o tilezel e amestez. Kinnig a ran ober gant Br. *diamestezañ* en degouezh-se (antrazeat). Ent trazeat ez eo bet kinniget gant GE a-dal da Gl. *satelliser*.

YBAN: E La-12 eo e kinnig GE ar verboù trazeat *amestezañ* = *amgerc'hellaat* Gl. *satelliser* ha *diamestezañ* = *diamgerc'hellaat*, Gl. *désatelliser*. Da 'm meno e c'haller ober gant *amestezañ* ha *diamestezañ* antrazeat ivez.

MME: Ha degouezhout a ra Br. *bevdrelosk*, Gl. *biocarburant*?

YBAN: *Biocarburant* = *carburant tiré de la biomasse*, eleze *trelosk diwar ar bevdolz*. Neuze e hañval din kevazas *bevdrelosk* ivez, Sz. *biofuel*, Al. *Biobenzin* .

Tabutoù zo gant ar c'hallegerion :

⌋ <http://www.techno-science.net/?onglet=glossaire&definition=1057>
 ⌋ « Le vocable *biocarburant* (du grec *bios*, qui signifie *vie*, *vivant* , et du latin *carbo* ,
 ⌋ qui signifie *carbone*, *charbon*) peut prêter à confusion étant donné que, même s'ils
 ⌋ sont obtenus à partir d'êtres vivants, les biocarburants ne sont pas systématique-
 ⌋ ment issus d'une agriculture biologique (agriculture bio).

De ce point de vue, le mot *agrocarburant* (par référence à l'origine agricole du carburant) est préférable bien que moins usité. Les expressions "*carburant vert*" et "*carburant végétal*" sont aussi employées. »

Quid a-zivout *gounezdrelosk*, nemet e ve kavet gwell *ervdrelosk* kevatal da *agrocarburant* (Sl. hBr. **ERU**), pe c'hoazh *ardrelosk* (hBr. **AR-**). En termen diwezhañ ez eo forc'hellek kenan an *ar-*, rak tennañ a ra d'ar rakger *ar* = *war*. Ali GE a ve deuet mat.

Tu zo da ijinañ ivez an *treloskgounezerezh*, Gl. *carburoculture*, ur rann eus ar *gremmc'hounezerezh*, Gl. *énergiculture*.

MME: Pet. Rob. a ro Gl. *acyclique* e domani ar gimiezh, ar jedoniezh hag an douarouriezh. Ne welan mann e GEJED nag e GEKIM.

YBAN: Er jedoniezh e kavar *korek*, Gl. *cyclique*, neuze *ankorek* = Gl. *acyclique*. E domani ar gimiezh Gl. *acyclique* zo kevatal da *aliphatique*. Neuze *acyclique* = br. *digorvellek*.

II – YBAN, MME & GE 19 09 09

Kemmadurioù war-lerc'h *gounez-*

MME: Da ginnig Br. *gounezdrelosk*, Gl. *agrocarburant* a zegas kudenn ar c'hemmadur diabarzh.

E GEAK e rez gant Br. *gounezkalvezadel*, Gl. *agro-technique*. Neuze e tlefe bezañ *gouneztrelosk*?

Ne gavan netra e GEJED a-dal da Gl. *calotte sphérique* roet gant Pet. Rob. ha TLF. Trug evit ar gouloù.

YBAN:

- Petore kemmadurioù war-lerc'h *gounez-*? Emañ ar gwir ganit: gwell *gouneztrelosk*. Ali GE?

- Gl. *calotte sphérique*: GC a ginnig *kouc'h* (*calotte glaciaire*, *penngouc'h skorn* g. Don-6/4) ha Vallée *kalotenn voull*, *kokenn voull*. E-kichen *kouc'h* (*skorn*) *pennahelat*, Gl. *calotte glaciaire polaire* dezhañ un tevder bennak, e c'haller ivez mirout evit ar jedoniezh kinnig Vallée daskemmet un tammig *kokenn bellenn(ek)*, rak un diforc'h zo etre ar voull hag ar bellenn: ar bellenn zo ar c'horreenn (teskad ar poentoù keitpell diouzh ar c'hreiz), tra ma'z eo ar voull un ec'honnenn (teskad ar poentoù enklozet gant ar bellenn).

GE: Evidon, kudenn ebet : *gouneztrelosk*, hep kemmadur (sl. Ar Stourmer 133); sl. *ezkef*, *ezporzh*, *eztaol*.

I – MME da GE 25 09 09

Goulennoù

1. E GEGO e rez gant gerioù enno ar rakger *il-* (ilgreiz, ilderc’hvel, ilempenn). Da ’z heul e kinnigan Br. *ilvrusk*: e korfadurezh an amprevaned ez eus teir lodenn oc’h ober ar brusk, e Gl. *prothorax* (pe: *protothorax*), al lodenn gentañ diouzhtu goude ar penn, ar *mésothorax*, al lodenn greiz, hag al lodenn diwezhañ, ar *métathorax*; kinnig a ran Br. *rakvrusk*, *kreizvrusk*, *ilvrusk*.

Petra eo istor ar rakger *il-*? E anavezout a ran e Br. *ilpenn* (hep kemmadur diabarzh) hag e Br. *ilgostezañ*, *ildraoñ*, *ilgrec’h* (gant kemmadur k/g); en tri ger diwezhañ-mañ, *il-* a dalvez da zisteraat, bihanaat: *pencher légèrement*, *pente douce en descendant*, *en montant*.

2. E Lavar 17 p. 130 e troez Gl. *la confusion babélique des langues* gant Br. *mesk babelek ar yezhoù*. E Gl. e kaver ivez an adanv *babélique*; ha talvezout a ra Br. *babelek* evit an daou pe gwell e ve Br. *babelek*, Gl. *babélique* & Br. *babelel*, Gl. *babélien*?

3. Gl. *adstrat*?

4. Gl. *autotomie*, Br. *emambidañ*, *emvuturniañ*, *aototomiezh*?

5. Gl. *agrologie*, Br. *atilouriezh*? (kinniget ha dilezet e oa bet e Lavar 08 KIS 512 a-dal da Gl. *pédologie*.)

6. Gl. *table dentaire*, a lavarer db. gorre dent loened 'zo, kezeg, &a. (mar komprenan mat); Br. *gorre an dent*? pe ober evel e Gl. gant *taol*? Marteze e talvez ivez e micher an dentourien?

7. Gl. *protubérance* (steredoniezh): ober a-walc'h a rafen gant Br. *difuc'hadur* (cf. dindan an div skouer dastumet ganin). Gl. *protubérance solaire*, Br. *difuc'h-adur heol*; Gl. *protubérance éruptive*, Br. *difuc'hadur didarzhel*; Gl. *protubérance active*, Br. *difuc'hadur gweredek*; Gl. *protubérance quiescente*, Br. *difuc'hadur* (?) *stabil* (?)

An eil skouer amañ-dindan a ra anv eus “euff = fulennoù”, tan enta.

difuc'hañ v. intr. Jaillir, gicler.

– (1766) MM 1391. *ar goad a zifuc'hé eus e vin, tr.* «le sang lui giclait hors du museau.»

– (1874) FHB 491/166b. *difuc'ha a rea soken anezha evel eur gaouad eulf.*

8. Gl. *protubérance* bepred... Souezhet on o welout Br. *koagenn* er ster-se. Din-me ez eo ‘koagenn’ al lodenn gleuz a c’hoarvez diwar ur stok, ha ne c’hall ket enta bezañ ur bos (udb. heñvel a gaver e Br. gant ar ger *kleuz*).

9. E Lavar 18 p. 117 e rez gant Br. *verb oberel*, Gl. *verbe d'action*. War an hevelep patrom e kinnigan (ma n’eus bet kinniget mann c’hoazh) Br. *verb luskel*, Gl. *verbe de mouvement* (cf. da notenn db. hBr. –**lus**- Lavar 17 p. 235). Ha Gl. *verbe d'état*, Br. *verb stadel*? Lennet em eus, ne adkavan mui pelec’h, *verb merzhout*, *verbe de perception*, ha degouezhout a rafe ivez *verb merzhel* (evit chom war an hevelep patrom)?

10. Daoust ha Br. *beni dazgwerediñ*, Gl. *bobine de réaction* (GEFIZ) a zo an hevelep tra ha Gl. *bobine de réactance* (Petit Robert)? Ha petra lakaat a-dal da Gl. *réactant*?

11. Ober a reer gant Br. *dazgludañ*, Gl. *agglutiner* (cf. GEVEZ & GEFIZ). E Gl. e talvez ivez e domanioù ar yezhoniezh hag ar soniadoniezh, hervez Petit Robert. Arverañ a reer ivez an enepster *déglutination*. Ha degouezhout a rafe Br. *dazglenañ* & *disglenañ*? (& *Langues agglutinantes*, az poa graet anv anezho e Lavar 18 er mellad “formant” p. 167, Br. *yezhoù dazglenus*?)

12. Gl. *cathéter*, *cathétérisme*, Br. *kateter*, *kateteriñ*?

13. Gl. *censeur du moi*, Br. *karezer ar me*? (ne welan netra e GBLF).

14. Eus da bennad diwar-benn kelligoù ar gwad (Lavar 12 pp. 296-297) e tennan Br. –*tregenk*, Gl. –*diapédèse*. Ha gourel eo ar ger?

15. E lavar 17 p. 52 e lavares e vez gwell a-wezhioù dibab ur rakger brezhonek e deveradoù zo, cf. gwell *rakkambrian* eget *prekambrian*. Ar gudenn eo gouzout peur ober an dibab-mañ-dibab! D'an aozerien da welout moarvat... El louza-wouriezh ez eus deveradoù da Gl. *cotylédon*: *dicotylédone*, *monocotylédone*. Un tamm charabañ e kavan Br. *haddelienn -ek*, Vallée (n'eo ket gwall skañv ar ger gallek ivez!). Mar divizer mirout Et. *kotiledon*, ha mat e ve rakgeriañ e brezhoneg? neuze hor befe: *daougotiledon*, *unkotiledon*, pe neuze dezneuziañ hep mui Br. *dikotiledon*, *monokotiledon*. (Ar gerioù-mañ pe lod anezho a vez arveret er rizehelloniezh ivez; kavout a ra din bezañ lennet ivez Gl. *acotylédon*, *polycotylédon*).

16. Gl. *clan*, Br. *klann* (cf. Lavar 10 p. 49). Deverañ a ran Br. *klannek*, Gl. *clanique*, Br. *klannegezh*, Gl. *clanisme*.

17. Gl. *chyle*, Br. *sugenn*?

II – GE da MME 29 09 09

Setu echu (evit an ampoent, rak moarvat e tlein degas kempennadurioù all) trede kentel ar c'hramadeg diwar Yezhadur SADED: *Lavarennoù gant bout*. Kaset 'm eus pelloc'h an hanc'herieg divrazet gant Goulven, trevnad an orioù, h.a., ha dreist holl, hep disteurel degasadennoù ar strukturelourion (ez eo an orioù dres unan anezho), troet kein d'ar spered strukturelour; pennaenn hemañ oa studiañ ur yezh evel un emframm kloz warnañ e unan troc'het diouzh an diavaez, ken ar yezherion, ken ar bed ma vevont. Va amkan eo mont d'al lavar ha d'ar yezhoù evel d'ur rannbarzh eus ar werc'helezh. Degouezhout a ran gant un hanc'herieg paoterek ha resis, n'eus er yezhoù all kevatal ebet d'ul lod eus he zermennoù. Un divrazadenn n'eo ken, anat; aze neoazh evel e tachennoù all e rank an imbourc'her brezhonek dioueriñ kenlabourerion...

Da c'houlennnoù bremañ:

1. Deveradoù Et. *thorax* e korfadurezh an amprevaned? Un domani eo na 'm eus ket studiet ha n'on ket evit reiñ alioù dit. Evel a welez e GEVEZ-3 363, e ran gant *protoraks*. Div gudenn: divizout ha dav eo krouiñ termenoù brezhonek en tared-se; mar dleer, pe gedrannoù dibab. Ober ouzh anvadoù korfadurezh an amprevaned evel ouzh re ar gimiezh pe evel ouzh re korfadurezh an den hag ar bronneged?

2. Gl. *babélien*, *babélique*, *babélesque* a hañval bezañ arveret evel heñvelsterioù, ar c'hemm etrezo o vezañ er garg kantaezel lakaet enno gant pep aozer. Ambredet

e vez gwengel Babel dre an ental evel pep unvezriad. N'eus enta nemet ur c'hevatal brezhonek: *babelek* — den ne vir ouzhimp avat a ober gant pennanvioù evel *babelach*, *babeliri*, h.a.

3. An tri zermen *substrat*, *superstrat*, *adstrat* a arverer da verkañ doareoù ur yezh A bezant en ur yezh B, ar *substrat* o vezañ doareoù eus ar yezh A chomet er yezh B deuet war he lerc'h en ur vro (roudoù ar galianeg er galleg); ar *superstrat* levezon ur yezh A o tont da grouiñ ur gwiskad doareoù nevez war ur yezh B (an amerikaneg war ar galleg kempred); an *adstrat* levezon diwar an amezegiezh etre div gumuniez (brezhoneg ha romaneg). E diskiblezhioù all ez eus bet arveret kevatalioù brezhonek da Et. *substrat(um)*: *seulad*, *dindanad*. En dro-mañ eo dav advellekaat ha loc'hañ diwar ur c'hevatal brezhonek da Et. *-strat-*. Ar c'hevatal roet peurliesañ da Et. *-strat-* eo Br. *-haen-* (ha Kb. *-haen-* ivez). Kentoc'h eget amprestañ Kb. *is-haen* avat e kavan kevazasoc'h dibab ar rakger *gou-* (ha *gour-*) kennotusoc'h d'ar c'heñverioù a nerzh a vez en orin Et. *substrat* (aloubidigezhioù) ha *superstrat* (dreistlañs armerzhel ha politikel). Luniañ a rafen Br. *gouhaen(-)*, *gourhaen(-)*. Ober gant *gouhaen*, *gourhaen*? pe gant *gouhaenad*, *gourhaenad*? Ar re-se berroc'h, ar re-mañ fraeshoc'h ent sonel. Benel e ve an termenoù-se.

Bremañ Et. *adstrat*. Aze ez eus anv a levezonoù kedvuhez kementoc'h eget mestr-oniezhel, eskemmoù evel ma c'hoarvezas etre brezhonegerion ha romanegerion pe etre kastilhanegerion ha katalonegerion. Kinnig a rafen a-walc'h ar rakger *led-* o kennotañ keñverioù a-zremm (ha n'eo ket keñverioù a-zerc'h etre sujer ha sujed): *letaen*, *letaenad*.

4. Kentoc'h eget gant *em-* e rafen gant *unan-*. N'eo ket peurspis ar c'hemm ster etre *em-* hag *unan-*, koulskoude e tenn *em-* da gennotañ ar ratozhiegezh. Pa geveneber ar realoù diavenn hag ar realoù diarzoug, ez eo marteze spletusoc'h debarzh *em-* d'an diavenn hag *unan-* d'an diarzoug (evel d'ar gweredoù alvezel). A du 'rall, dre an arver e tenn *-bid-* da wiskañ ur ster krennoc'h ha *-ben-* ur ster kempleshoc'h. Br. *unanvidañ*?

5. Gwell e lezan Yann-Baol da respont dit.

6. War a hañval ne vez arveret Gl. *table dentaire* nemet evit ar c'hezeg. En dentouriezh denel e talvez an termen kement hag an daol ma laka an dentour e vinvioù. Betek gouzout, e lavarfen evel d'out: *gorre dent*.

7. Afer Yann-Baol.

8. GReg., a ro reveziadenn gentañ *koagenn*, en laka heñvelster da *bos*, *bosigern*. GIBR a ro da *koagenniñ* an daou ster "ober bosoù war valir" hag "ober « bosoù » war gleuz". Boutin a-walc'h eo seurt daouster en degouezh; e galleg ivez e lavarer

“faire une bosse à la carrosserie” pa vank ar ger da venegiñ ar bos war gleuz; er Vezekniezh e komzer a Gl. *enfoncement*. E brezhoneg e ran gant gerioù en doa desket dimp Ar Glev e grez SADED: *pukañ, pukadenn*. Evel ma lavarez, e talvez ivez *kleuz* ken ar foz, ken ar parzh balirek — e gallaoueg (ac’hoel hini va c’horn bro genidik) e kaver ivez an daou ster gant *faoseu*, l. *faosieü* (digarez pa n’anavezan ket ar gallaoueg skoueriekaet).

9. Hevelep rummadur a ’r verboù a hañval bezañ dilezet gant ar yezhoniorion, nemet e chom talvoudus er yezhouriezh. Daou hent da luniañ kevatalioù da Gl. *verbe d’action, de mouvement*, h.a.: ober pe gant pennanvioù, pennanorioù ar pennanvaet: *verb (a) stad, ober, loc’hañ, merzhout*, pe gant adanvioù: *verb stadel, oberel, loc’hadel, merzhadel*. Evidon da vezañ graet gant *verb oberel*, e rafen kenkoulz all gant *verb a stad, verb a loc’hañ, verb a verzhout...* D’an arver da skarat.

10. Yann-Baol a vo evit respont.

11. N’ouzon ket ha *dazglud-* zo bet arveret e studi ar yezhoù. Ne welan arguzenn ebet a-enep an arver anezhañ a-dal da (*langues*) *agglutinantes*. Lavarout neuze: *yezhoù dazgludadek*, eleze yezhoù ma teskriver *dazgludadoù* (kedrannoù kevreadurel). Gl. *agglutination-déglutination* zo un dra all: e Br. *antronoz* ez eo aet ar ger mell *an* da begañ ouzh ar pennanv *tronoz*; ne ven re a-du evit korvoiñ ar gedrann *-glud-*, perzhiat en ur ster kevreadurel (*yezhoù dazgludadek*), pa ’z eus anv amañ eus un devoud neuziadurel; tuet e ven da dreiñ ouzh *-glen-*, bezant e *disglenañ*, “lemel kuit ur gevarzhell” (La-09 96) hag en termenoù a surjianerezh *englenañ, ezglenañ*: dre leterc’had e lavarfed ez a *an* da *englenañ* ouzh *tronoz* hag, en askont da hirarver an termen englenat e KLT, o deus saverion ar yezh unvan kavet gwell tremen hep e *ezglenañ*. Diwar vont, menegomp un devoud neuziadurel all, an hini a gaver gant *ne don ket*: *kammdroc’h* an *d* eus *ned* hag an *englenañ* anezhañ ouzh *on*. Kinnig a rafen enta: *englenañ* (Gl. *agglutination*), *ezglenañ* (Gl. *déglutination*), *kammdroc’h* (Gl. *fausse coupure*).

12. Ya, Br. *kateteriñ*, Gl. *cathétériser, cathétérisme*

13. Ya, *karezer ar me*.

14. Gourel ’m eus graet *kenk*; sl. *démarche* e GEVEZ-3 475. Kb. *rhygyng* zo roet *b. g.* gant GPC... Da zibab oa! Spi ’m eus ne vin ket karezet gant an emsav benevelour!

15. Aze e touchez ouzh kudenn vouktraezhus an amprestoù: deverañ diwar an amprest pe amprestañ ar ger allyezh war un dro gant e zeveladoù. Betek henn e reomp un tammig evel ma santomp hep klask re vuan sevel ur reolenn.

Ent personel, e 'm bez diegi peurliesañ da vrezhonekaat kedrannoù er gerioù amprestet ; e GEVEZ-1 67 e 'm boa graet gant Br. *diaminadur* a-dal da Gl. *désamination*, ha ranket 'm eus dereizhañ e Br. *dezaminadur*, rak kavout a reer anvadoù molekul a zo enno Et. *-diamin-* ha se en holl yezhoù. Dibab a rafen ivez : *mono-kotiledon*, *dikotiledon*, *akotiledon*, *polikotiledon*, h.a.

16. Ya, Br. *klann*, *klannek*, *klannel*, *klannegezh*, h.a.

17. Evel ma welez e GEGO hag e GEVEZ e ran gant Br. *sugenn* a-dal da Gl. *chyle* ha gant Br. *youstenn* a-dal da Gl. *chyme*, dibaboù nad int ket tidekoc'h eget *chyle* (Gr. *khulos*, "liñvenn bezant e korf ar bevion pe borc'het ganto, sug, seim, siros, tizan, saour", h.a.) ha *chyme* (Gr. *khumos*, "dourenn, sug, saour, boued saourek") — abegoù sonel oa da hepkoriñ an amprestañ : **kil(enn)*, **kim(enn)*.

III – YBAN da MME 25 09 09

responst d'ar goulennnoù 5, 7 & 11

AGROLOGIE

5.

{ <http://en.wikipedia.org/wiki/Agrology>
 { agrologie: Science qui a pour objet la connaissance des terrains dans leur
 { rapport avec l'agriculture.

Gl. *édaphologie* (eus Gr. >'edafos) zo un heñvelster da *agrologie*.

War a hañval e c'haller lakaat un diforc'h etre an agrologiezh hag an edafologiezh. An A. zo studi ar priadoù a-geñver gant ar gounezerezh hag an eostoù. An E. zo studi ar priadoù a-geñver gant ar struzh o kreskiñ enno, en o zouez ar c'hoadeier, ar pradeier naturel da skouer, eleze ez eo ledanoc'h e erdalva eget hini an A. Evit lod ez eo heñvelster an daou dermen.

Neuze : *atilouriezh* a hañval din bezañ mat evit *agrologie (pratique)*, e-kichen *atiloniezh* Gl. *agrologie (théorique)*.

{ <http://www.univ-st-etienne.fr/crenam/donnee/cours/cubi/cub1ann5.html>
 { *La vie végétale et animale s'appuie sur un support physique solide. La science*
 { *qui s'intéresse à l'ensemble des conditions physiques et chimiques réunies au*
 { *niveau de cette phase solide du milieu de vie s'appelle l'édaphologie. On parle*
 { *de conditions édaphiques.*

E La-09 162-163 e kinnig GE ober gant *priel* evit Gl. *édaphique* “betek kavout bastusoc’h”. Mar greer gant *priad* (Gl. *sol*), *prioniezh* (Gl. *pédologie*) avat, e hañval din diaes ober gant an un pennrann evit an holl hag ar parzh: *soil science* = *pedology* + *edaphology* (*agrology* + *environmental soil science*).

An edafologiezh a studi an donenn. Marteze e ve tu da arverañ an adliester BrE. *tonad* da sevel anv an diskiblezh o plediñ gant an tonennoù? A se e teufe Br. *tonadoniezh* = *edafologiezh*. Evel reizh ivez: *tonadouriezh* evit an tuadur pleustrek.

Ali GE pa venegan e anv?

PROTUBÉRANCE

7. An termennoù *diflipañ*, *diflistrañ*, *diflukañ*, *difoupañ*, *difourkañ*, *difukañ* a anavezen. Kentañ gwech din gwelout *difuc’hañ*. Mechal ha degemeradus eo, rak un diforc’h zo etre ur *protubérance* hag ur *projection*. Un heñvelster saoznek: *prominence*. A-wechoù e c’hell ur *protubérance* dont da vezañ ur *projection* en amveziadoù ’zo. Ur c’hoefvadur eo kentoc’h ar *protubérance*, e stumm ur wareg. Kv. an anv Gl. *arche solaire* ivez.

Sl. *protubérance* war ar Gwe.

Moarvat e c’haller ober gant *gwareg heolel* ivez. Anavezout a ran *éclipse annulaire* er steredoniezh, pa na van eus an Heol nemet ar gurunenn anezhañ, pa vez mouget gant kant al Loar. Netra da welout gant ar *pont*, Gl. *protubérance annulaire* er Gorfadurezh. Anv zo ivez a *torgenn gilpenn diavaez* hag a *torgenn gilpenn diabarzh* evit *protubérance occipitale externe* ha *protubérance occipitale interne*.

Kement-se lavaret, ha degemeradus e ve ivez *torgenn heolel*, *torgenn oberiat*, *torgenn hezat*, *torgenn didarzh*? Evit *éruptif* sellout La-15 p. 243, rak, da ’m meno, *fuc’h* a ra dave d’ur flistr reoliek ha n’eo ket d’un anadenn durmudek, didarzhadennek. Goulenn: ha tu zo d’ober gant *torgenn* er gorfadurezh, en douarstummadurezh, er steredoniezh? Quid a-zivout *run*, *roz*, *tosenn*, *tuchenn*, *torosenn*, *turumell*? Marteze e c’haller soñjal ivez en hBr. GNOB “enflure, bosse” (DGVB 177), rak evit bosoù eeun n’int ket? Ha neuze *nov*, *eznov*, *ernov*, *novenn*, *dinov*, *darnov*, *tarnov*?

A-benn ar fin e c’haller desellout gorre an Heol evel un doare kroc’hen, warnañ tosennoù, krugenoù, burbuenoù, tagosoù, ozvennoù, novennoù... O chom war dachen ar gorfadurezh ez eo an *dorgenn* ur stummadur stabil, *nov* a vez arveret er rizehelloniezh ha ne welan nemet an termen *tosenn* a ve korvodus, dezhañ ur ster ledan ha liesdiskiblezhel.

Neuze: *tosenn heolel, tosenn oberiat, tosenn hezat, tosenn didarzhad?* Ali GE a ve deuet mat, pa ran dave d'e labour war ar gorfadurezh.

BOBINE DE RÉACTION

10. N'eo ket tre an hevelep tra.

- Ur *veni dazgwerediñ* zo ur *veni gilwerediñ* arveret er skinbakerioù evit gwellaat ar gizidigezh hag an diuzusted anezho. An dazgwerediñ a dalvez da gevassav kolloù gremm an amred luskellat dre gas en enank un darn eus gremm an ec'hank.
- Ur *bobine de réactance* (Sz. *reactance coil*) zo ur *veni dezhi* un harzded R vihan hag un dereogi L vras – ha da heul un adharzded dereneel $L\omega$ bras ivez –, stalet en un amred tredan pebeilat da dagañ pe da vougañ ar red, pe da gemmañ ar c'houlz φ anezhañ. Da skouer ez arverer seurt dereell da sevel periad galloudezh ur staladur tredan doueneel, evit kaout war ar rouedad un diskoulz mannel pe dost etre ar barr hag ar red tredan, eleze $\cos\varphi = 1$.

Evezhiadenn: mard eo dereneel ar staladur tredan ez ouzhpennner dougelloù evit kreskiñ ar periad galloudezh.

Neuze: *beni adharzded pe adharzell, evel Sz. reactor?* Diazezañ a ran war an despizadur saoznek amerikanek da heul evit *reactor*:

{ <http://www.answers.com/topic/reactor-electricity>
 reactor – Definition: (*electricity*) A device that introduces either inductive or capacitive reactance into a circuit, such as a coil or capacitor. Also known as electric reactor.

Diouzh ret e ve tu da spizañ: *adharzell dereneel pe adharzell doueneel*. E galleg e lavarer ivez a-wechoù *réactance* evit *bobine de réactance*.

IV – GE da MME & YBAN 02 10 09

E 'm respont da Martial eus an 29 09, mellad 3, e kinnigen Br. *gouhaen(ad)* adal da Et. *substrat* er yezhoniezh. Goude arnodiñ ar ger, daveiñ ivez da luniadoù brezhonek all ha kembraek, e kavan mat kinnig un daskemmad skrivadur. Ent sonel, e kavan amjestr un disterig ar furm *gouhaen-*, ouzhpenn ma n'eo ket fraezh ar gevenepted etrezi ha *gourhaen-*. Hevelep skoilhig a voe moarvat unan eus an arbennoù a viras ar predeneg ***uo-** a dreñ ingal e Br. *gou-* hag e Kb. *go-* — pa gaver Br. *gwele, gwarded, gwasked, gwehin, gwehenniñ, gwehent*, h.a., Kb. *gwahan, gwahardd, gwehilion*, h.a. Kinnig a rafent enta kentoc'h ar furm Br. *gwehaen-* (evel ma kinnigas Goulven luniañ *gwehin* kentoc'h eget *gouhin*). E se, e rafed anv eus ar *wehaen(ad)* c'halianek hag eus ar *c'hourhaen(ad)* amerikanek e galleg...

I – MME da GE 23 10 09

Goulennoù

1. Gl. *consonne constrictive* (& *constriction*). Hag udb. a ginnige GP?
2. Ne gavan ket Gl. *décapsulation* e GEVEZ, termen dispredet?
3. E GEVEZ e rez gant Br. *gougammañ*, Gl. *déflexion* (a gaver ivez e GEFIZ & GEVER). Pet. Rob. a ro ur ster bredelfennel d'ar ger ivez. Netra ne welan e GBLF. Hag an hevelep termen a c'heller arverañ?
4. Gl. *déméchage* (“d'une plaie, d'une dent”), cf. Pet. Rob. Br. *diboulc'hañ*?
5. Gl. *dénitrifier*, Br. *dinitrogenañ*?
6. En ul lizher din (ne gav ket din e ve bet embannet e Lavar – ul lizher hor boa graet anv ennañ eus ur paotr yaouank Malo Morvan hag eus ar verb gallek *bistourner*). El lizher-se e raes anv eus an *dilettanti*. Dres, petra ober anezho e brezhoneg? Derc'hel an anv orin (pe stumm dezhañ: *diletanti -ed*?) ha neuze *diletantiezh*? Pe sevel ur ger du-mañ, udb. fentus evel *balafenner*, pe c'hoazh *amateur*?
7. Graet en doa Turiaw gant Br. *karded* (danvez geriadur an Doueoniezh). Ha talvezout e c'hellfe a-dal da Gl. *dilection*? Netra na gaver er geriadurioù all, estreget GBAV a ginnig ober gant Br. *karantelezh*. E krBr. e kaver *dileksion*.

8. Koll a ran va latin, trapikellat er yod-kerc'h pe kamblian er c'haol-go, n'ouzon mui! Ar boelloniezh ned eo ket va flanedenn. En em veskañ a ran etre Br. *disglenat*, *ezkaelat*, ha. Penaos treiñ Gl. *alternative disjonctive* & *alternative exclusive*, gouloù mar plij! Br. *dazeilad disglenat* & *dazeilad ezkaelat*!

9. Gl. *proctologue*, -ogie, Br. *fraezhour*, *fraezhouriezh*?

10. Gl. -*chromie* (e: *bichromie*, *trichromie*, *quadrichromie*, *monochromie*, *polychromie*) termenoù a arverer kalz er moulerezh; er geriadurioù e kaver gerioù e -*livegezh* -*liverezh*. Ober gant -*liverezh* kentoc'h?

11. Gl. *causalisme*, Br. *arbennoniezh*?

12. E Lavar 09 p. 390 e rez gant Br. *distuziadur*; ha klotañ a ra gant Gl. *déculturation*? Neuze Gl. *déculturer*, Br. *distuziañ*?

13. N'emañ ket Gl. *demi-entier* e GEFIZ. Cf. Pet. Rob. *demi-entier* “adj. phys. Se dit d'un nombre égal à la moitié d'un nombre impair”. *Valeur demi-entière du spin d'une particule quantique*. N. m. *Des demi-entiers*.

14. Heñvel gant Gl. *demi-espace*. Cf. Pet. Rob. *demi-espace* n. m. math. “Partie d'un espace divisée en deux”. *Les demi-espaces d'un plan affine sont des demi-plans*.

15. Ha Br. *azdalc'h*, Gl. *rétenion* a c'hall bezañ arveret en douaroniezh? cf. Gl. *rétenion glaciaire*, *nivale*?

II – GE da MME 29 10 09

1. Hervez an aozerion e vez arveret lies hanc'herieg da envel ar c'hensonennoù. Evit reoù ez eo kenster Gl. *constrictive* ha *fricative*, evit Martinet ez eo *constrictive* (k. ganet dre ur strishaat eus naoz an aer) anv ur genad ennañ daou spesad: *fricative* (strishadur muiek) ha *spirante* (strishadur leiek); da ouzhpennañ Gl. *affriquée* (Grammont), seurtad Gl. *occlusive* heuliet diouzhtu gant ur Gl. *bruit fricatif* (ha c'hoazh, ne hañval ket an holl aozerion kaout un despizadur unvan eus ar sten klevet!). GP a ginnigas termenoù brezhonek hep klask sevel un hentenn yezhouriezh arbennik: kemer a rae ar c'hevatalioù boutin d'ar verboù gallek a zo a-dreñv anvadoù ar c'hensonennoù hag en o lostgerie dre -*enn*: Gl. *spirante* & *fricative*: Br. *c'hwezhenn*; Gl. *aspirée*: Br. *analenn*; Gl. *affriquée*: Br. *rimienn*, h.a.

Anat eo e rank al labour brezhonek war ar c'hensonennoù bezañ renet en-dro a-zevri; da gentañ, adwelout reizhiad ar c'hensonennoù enni he unan dre studiañ ar stad ma 'z eo degouezhet an aozerion en o dibaboù; d'an eil ha dreist holl, savelañ un hentenn yezhouriel wirion evit ar brezhoneg. Dav e vo dimp gortoz donedigezh an den (pe an dud) barrek en ur ser war ar yezhoniezh ha war ar yezhouriezh vrezhonek...

2. Gl. *décapsulation* a hañval bezañ bet dilezet er galleg mezegel abaoe ur pemont vloaz. E gwir, Gl. *capsule* zo gantañ re a gemeradurioù. En e lec'h e reer gant termennoù evel *capsulectomie*, *décortication* (ha c'hoazh ez eo hemañ gwall lieskemeradek evel ma welez e GEVEZ).

3. Graet 'c'h eus an aters-se c'hoazh. Sl. La-18 96.

4. Br. *diboulc'hennañ* kentoc'h.

5. Domani Yann-Baol.

6. Bepred kudennoù an amprestañ. N'ouzon ket perak e 'm boa klozet gant un -i- It. *dilettante*. Daou zoare da amprestañ, pe derc'hel ar furm allyezh: *dilettante*, pe brezhonekaat ar skrivadur: *diletante* (kentoc'h eget *diletant*, a-benn derc'hel an taol mouezh war an *a*, pezh na virfe ket a zeverañ *diletantegezh*). An amprest-se ne virfe ket a sevel termennoù brezhonek damgenster: plijus eo Br. *balafenner*. E La-13 21-22 e voe pledet gant Gl. *amateur*...

7. Moarvat eo Favereau barrekoc'h egedomp war an deologiezh. E gwir, ne bleustran ket a-walc'h al lizheradur latin ha gallek a speredelezh evit anaout skalfad ar c'hemeradurioù a zo d'an termennoù o tennañ d'ar garantez. Turiaw moarvat a vije bet evit reiñ dimp ar respont. E ginnig *karded* zo solietoc'h moarvat eget an diskoulm tennet eus e relijiusted personel gant Favereau.

8. Ya, nemet e kavfe Yann-Baol da abegiñ diouzh savboent ar jedoniezh.

9. An diaester gant ur ger mezegel *fraezhouriezh* eo bezañs ur *fraezh* all, nebeut deveret dioutañ e brezhoneg evit c'hoazh, a ve korvoadus avat evel ma vez korvoet Kb. *ffraeth* (hemañ a orin keltiek, > **srak-to-*, a gerentiezh indezeuropek gant Sz. *speak*, Al. *Sprache*, tra ma teu ar *fraezh* korfadurel eus La. *fractus*). Ouzhpenn se, dre ma 'z eo Et. *proktolog*- a-geñver gant ar *fraezh* hag ar *youlc'h*, n'eus harz ebet ouzh korvoiñ Br. *youlc'h* en degouezh hag ober gant *youlc'houriezh*...

10. Hervez ar ster: *pevarliverezh* evit ar c'halvezerezh, *pevarlivegezh*, *pevarliv* evit an disoc'h, h.a. Arabat dimp bezañ kabestret gant enkted an deveradur ar galleg.

11. Gl. *causalisme* zo un emzalc'h pe un doazhadur (Meyerson) a venn so-liañ war an arbennoù gwirion ha n'eo ket hepken war ar rakveziadoù arstalek. Br. *arbennelouriezh*.

12. Gant Gl. *déculturation*, *acculturation* en o ster kentañ, kevredadourel, ez eus anv a *stuzegezh* eleze eus *culture* er ster amerikan. E galleg avat ez eo aet dispis ster an termen *culture* pa dalvez war un dro *stuzegezh*, *sevenadur*, *stuziadur*, en ur ger kement a ra danvez an “identité nationale”. Michel Deguy, a oa er mare-se lennour e ti Gallimard, en doa kinniget dornskrid va levr *Maen ar Ya* da vezañ embannet, en doa tapet digant al lennourion all an abegadenn: “Personne n’est acculturé dans cette langue”. Daoust d’ar mennoz-se, a zo hini kefredourion organek Frañs, e kav din ez eo gwell chom gant an termen *stuzegezh* (= doareoù bevañ, soñjal ha realañ ur genel) ha komz eus *distuzekaat*, *destuzekaat*. Evit ar ster gallek, e rafen gant *digulturañ*, *degulturañ*. Br. *distuziadur* = ezvezañs pe koll ar stuziadur.

13. & 14. Evit Yann-Baol.

15. Evit Gab ha/pe Yann-Baol.

III – YBAN da MME 23 10 09

Respontoù d’ar goulennoù 5, 8, 13, 14 & 15

DÉNITRIFIER

5.

denitrify

1. to remove nitrogen or its compounds from
2. to reduce (nitro groups, nitrates, or nitrites) to compounds of lower oxidation

denitration (chemistry): Removal of nitrates or nitrogen. Also known as denitrification.

Tu zo da arverañ *dinitrogenañ* gant an erdal brasañ, eleze tennañ an nitrogen dindan e holl stummoù eus ur metoù bennak hag ivez *dinitratañ*, pa venner pouezañ war an argerzh tennañ an nitratoù eus ur metoù.

ALTERNATIVE DISJUNCTIVE & ALTERNATIVE EXCLUSIVE

8. (Sl. JEDO I, p. 129). Br. *disglenadur* zo kevatal da Gl. *disjonction*, da skouer *disglenadur enkaelat* = *kembodadur mezoniel* = *sammadur mezoniel*, Gl. *disjonction inclusive*, *somme logique*, *réunion logique*, niñvader erganadel (kevaoter) **PE** (eleze: pe an eil erganad, pe egile, pe an daou war un dro) ha *disglenadur ezkaelat* = *ezkaeladur* = *dazeilad*, Gl. *disjonction exclusive* = *alternative*, niñvader erganadel (kevaoter) **NO** (eleze: pe an eil erganad, pe egile, n'eo ket an daou war un dro avat. Dibenn pred *no* keuz, ha n'eo ket an daou war un dro!).

Evit a sell ar geriennoù *alternative disjonctive* & *alternative exclusive* e kav din e talvezont an hevelep tra, evel lavaret amañ diaraok.

DEMI-ENTIER

13. Teskad an niveroù $Z + 1/2$, eleze an niveroù par da $n + 1/2$, ma 'z eo n ur c'hevan daveel (elfenn an teskad Z): ..., $-5/2$, $-3/2$, $-1/2$, $+1/2$, $+3/2$, $+5/2$, ... N'eus ket atav un hanter gevan eus un elfenn eus $Z + 1/2$. E gwir ez eo seurt niver an hanter eus ur c'hevan ampar. E galleg e c'haller skrivañ ur frazenn evel: *la moitié d'un entier n'est pas toujours un demi-entier. Par exemple, la moitié d'un entier pair est un entier mais pas un demi-entier*, e brezhoneg avat n'eus nemet *hanter*. Daoust ma ne gil ket ar saozneg evit skrivañ: *a half of an integer is not always a half-integer: half of an even integer is an integer but not a half-integer*. Moarvat n'eo ket diaesoc'h skrivañ ivez e brezhoneg un dra bennak evel: *an hanter eus ur c'hevan ned eo ket atav un hantergevan: an hanter eus ur c'hevan hebar zo ur c'hevan ha n'eo ket un hantergevan*, rak an kez niver ne c'hell ket bezañ an hanter eus un niver hebar a ve ur c'hevan ha neuze un *hantergevan* ne c'hell bezañ nemet an hanter eus un niver ampar.

Neuze: Gl. *demi-entier* Br. *hantergevan* aa. & g. *-ion*.

« Les **fermions** présentent un spin demi-entier alors que les **bosons** ont un spin entier. » (E Gl. e lavarar ivez *semi-entier* a-wechoù.)

« Während bosonische Atome aus einer geraden *Zahl* von Materiebausteinen (Protonen, Neutronen und Elektronen) bestehen und einen ganzzahligen Spin (0, 1,...) haben, enthalten fermionische Atome eine ungerade *Zahl* von Bausteinen und ihr Spin ist halbzahlig ($1/2$, $3/2$,...). »

DEMI-ESPACE

14. Evel *ledeeunenn*, *ledplaennenn*, *ledspinenn* e c'haller kinnig ivez *ledegor* kevatal da Gl. *demi-espace*.

RÉTENTION GLACIAIRE

15. A gav din.

I – YBAN da GE 22 10 09

E La-18 277 e pledez gant ar rakger PALI(N)-. GM a c'houlenñ ouzhin ur c'hevatal brezhonek evit Sz. *palimpsest*, Gl. *palimpseste*. Da 'm meno e ve tu en degouezh da amprestañ hag ober gant *palimpsest* e brezhoneg ivez. Met o studiañ un tammig an argraf e verzhan ez eo un devoud un tammig hollekoc'h eget skrabañ ur skor da skrivañ un eil gwech. Pegañ a ran amañ dindan un nebeud bommoù dizave

1. Le **palimpseste** (du grec ancien pal'imy'hstos, « gratté de nouveau ») est un manuscrit écrit sur un parchemin préalablement utilisé, et dont on a fait disparaître les inscriptions pour y écrire de nouveau. Cette méthode fut utilisée au Moyen Âge surtout entre le VIIe siècle et le XIIe siècle, par des copistes qui, le parchemin coûtant cher, réutilisaient d'anciens manuscrits pour y copier de nouveaux textes. Pour cela, les vieux manuscrits étaient préalablement désencrés ou effacés grâce à de la pierre ponce.

Par extension, on parle parfois de palimpseste pour un objet qui se construit par destruction et reconstruction successives, tout en gardant l'historique des traces anciennes.

- *Palimpseste* vient du latin *palimpsestus*, lui-même tiré d'un mot grec signifiant « qu'on gratte pour écrire de nouveau ». Au Moyen-Âge, les palimpsestes étaient des parchemins qu'on avait lavés et dont on avait gratté l'encre afin de les réutiliser.

– L’histoire des palimpsestes ne s’arrête pas avec les débuts de l’imprimerie. On a continué à laver des feuilles bien après car le papier coûtait toujours cher. Le recyclage a été permanent. On peut aussi voir l’écriture scolaire, administrative ou personnelle sous l’angle des techniques de grattage : la gomme qui déchire le papier, le stylo-effaceur qui laisse une trace un peu comme pour les manuscrits lavés, le blanc liquide que l’on peut gratter ensuite, la bande autocollante qui peut se détacher. Ce n’est pas près de disparaître sauf si le stylo électronique et le cahier électronique se répandent : il existe toute une masse d’écrits ordinaires non informatisés.

– Manuscrit sur parchemin d’auteurs anciens que les copistes du Moyen Âge ont effacé pour le recouvrir d’un second texte. *P.anal.* Support sur lequel on écrit, susceptible d’être effacé après usage.

2. Mécanisme psychologique tel que les faits nouvellement mémorisés se substituent à ceux qui leur préexistaient dans la mémoire.

Kement ha ken bihan ma c’haller klask un termen evit “adeiladiñ un ergorenn dre lankadoù sevel-disevel lerc’h ouzh lerc’h, o virout roud al lankadoù tremen”. Soñjal a ran en ur rakger kemplezh : *dar-* + *ad-* pe *am-*, evel en *amsaviñ*. *dar-* evit reiñ kel eus an “taol nerzh”, *am-* evit diskouez an amsaviñ, an amloañ. Chom a ra ar stirann. *-sod-* marteze ? *-lo-* ? Neuze : *daramsod* ?

II – GE da YBAN

Deurus e kavan da ginnig sevel ar rakger *daram-*. Pe stirann dibab avat en degouezh ? Unan a erdal ledan a-walc’h, evit ma teuy an termen da anvad hollek, da vezañ arveret ivez e degouezhioù nes ma ’z eus keal a enskrivañ, engravañ, lerc’hwezañ. Soñjal a c’hallfed e *-tres-*, *-louc’h-*, *-ol-*, *-reg-*. Mechal ha ned eo ket *-sod-*, *-dod-*, *-lo-* un disterig re hollek ? Ha *-gwez-* bezant e *lerc’hwezañ* ? *daramwez(-)*, pe *-louc’h-* : *daramlouc’h* ? Pe kontañ war ur gwered sonel ha kinnig *amraskl* - ? (aon ’m eus e ve re bonner *daramraskl(-)* evel ma ve *daramskriv(-)*).

Setu un nebeut mennozioù *daramwezet* prim war va skramm... diwar zisipañ diouzh Pevare kentel Yad hag al luziatez ez eo arverioù ar bongevor margediel...

III – YBAN da GE

Br. *daramwezañ* a glotfe madik a-walc’h evel termen hollek, na pa ve evit ouzhpennañ mennoz ar “mirout roud al lankadoù tremen” dre an nested gant gerioù evel *lerc’hwezañ*.

A se :

- Ur *skrid daramwezadel* a ve un *daramskrivad* = un *daramskrid*,
- Ur *gounaenn daramwezadel* a ve un *daramgounad*,
- Ur *gêr daramwezadel* a ve un *daramgêr*...

Pa soñjan ez eus ivez *darampibek* a zerva a-walc’h dibab ar rakger *daramparet daram-*! Neuze, ouzhpennomp ivez *daramparañ* evit dec’heriañ “amparañ un ergorenn dre lankadoù sevel-disevel lerc’h ouzh lerc’h, o virout roud al lankadoù tremen”. Va lakaat a ra da soñjal en hildarzh hag en undarzh, pa adkaver e dedroadur ar rizhell istor a-bezh an hildarzh.

IV – YBAN da GM

Neuze e c’hellez ober gant *daramwezad*, *daramskrid*, *daramskrivad*, *daramparch*, *parch daramwezad* zoken.

I – YBAN da GM 16 09 09

Petra a sonjez :

1. Sz. Gl. *mastering* :

Talvezout a ra pengenniñ ar *master*, eleze ar gantenn a dalvezo da sevel eiladoù. Neuze a-dal d'an eiladoù e c'haller lakaat ar rezhenn gentañ, pennañ, lev.

An danvez diskoulmoù a welan : *levrezhañ, pennrezhañ*. Hemañ diwezhañ a ginnigfen. A se an deveradoù : *pennrezh, pennrezhienn, pennrezhad, pennrezhadur...*

Un tu all : *levaozañ* = aozañ ar gantenn lev.

GE a respont da 'm goulenn : *Pennrezhañ* eo a gavan gwell, ivez, diwar ar sell kentañ.

2. *conception graphique* : *ergraf(-añ, -ad, -adur)* *kevregat, ermeg(ad, -adur)* *kevregat, ergrafañ kevregoù, ergraf(-adur) ar c'hevregoù (an tresadennoù)*.

KIS-997

I – MA da GE 26 10 09

Spi 'm eus ez a mat an traoù ganit. Kudennoù yezh 'm eus a 'm dizarbenn e 'm labourioù. Troiennoù o tennañ d'ar sell zo anezho. Ha va skoazellañ a c'hallfes ober?

1. plonger son regard dans celui de qqn
2. croiser le regard de qqn

II – GE da MA 28 10 06

Setu penaos intent ar c'hudennoù a savez :

– troiennoù idiomatek eo “plonger son regard...”, “croiser le regard...”

– kentañ kammed : ober tro an troiennoù idiomatek brezhonek war glask d'ar re a ve tost d'an troiennoù gallek

(da ren an imbourc'h-se e rankez kaout e 'z kerz geriadurioù : Vallée, Geriadur istorel, Geriadur an Here, h.a.) ;

– marteze e kavez un droienn vrezhonek nes a-walc'h d'an droienn c'hallek ; dav e vo diwall diouzh ar gredenn ez eo kevatal rik an droienn vrezhonek hag an droienn c'hallek ; e grediñ e ve an azon e soñjez gallek e brezhoneg, a zo an trap

hon eus holl da ziwall dioutañ ; forzh pe ziskoulm a gavimp, e chomo bepred ur foz etre troienn vrezhonek ha troienn c'hallek ; petra fell dit e vo dic'hallus dimp bepred beuziñ en “identité nationale française” ar paour-kaezh Sarkozy !

– eil kammed : ma ne gavez troienn vrezhonek bastus, e ranki lavarout e brezhoneg ar pezh a gomprened dre an troiennoù gallek, gant gerioù all : mont d'an traoù o unan en tu all d'ar gerioù ; kement-se a ampleg soñjal brezhonek e brezhoneg, pazenn houmañ a dizher dre ober kalz gant ar yezh, ha da gentañ dre lenn ha lenn skridoù an aozerion a soñje e brezhoneg o unan : Vallée, Abeozen, Langleiz da skouer (Roparz Hemon ivez, daoust d'an tech en doa da eeunaat e yezh evit aesaat o hent d'an nevezvrezhonegerion).

En degouezh, ne gavan evidon troienn idiomatek brezhonek nes a-walc'h da Gl. *plonger le regard dans celui de qqn* (n'eo ket lavarout n'eus hini ebet). Marteze ez eus tu da loc'hañ diouzh “parañ ar selloù war”, “parañ an daoulagad war” (= teurel fest, taer ur sell ouzh) ; pe “sellout a-bann ouzh” (= sellout pizh, hep fiñval). Ober gant “X o parañ e selloù war daoulagad Y”. Mar kavez gwan an diskoulm-se, klask un dra all, dre grouiñ un droienn idiomatek vrezhonek, un dra bennak evel “(sell) X o kerc'hat selloù Y”.

A-dal da Gl. *croiser le regard* : “kejañ ouzh sell ub.”, “diarbenn sell ub.” (VALL.SUP. a ro : “(Nul ne pouvait entrer) sans rencontrer les regards de l'un ou de l'autre hep ma vije diarbennet gant lagad an eil pe egile (lennet war ar gelaouenn Breiz, 30 Mae 1937)”)

III – MA da GE 30 10 09

Trugarez vras evit da ginnigoù. Evit a sell ouzh *plonger le regard dans celui de qqn*, divizet 'm eus sevel un droienn idiomatek rak n'on ket gwall blijet gant “parañ” na gant “kerc'hat”. Dre ma ve dic'hallus kinnig “splujañ” (gant ar vezh !), e kinnigfen a-walc'h “stagañ sell ub. ouzh hini ub.” Petra soñjez ?

IV – GE da MA 31 10 09

Deurus hon eskemm, rak hon rediañ a ra da zespizañ petra a c'hoarvez pa reomp pezh a lavarar e galleg “plonger les yeux, le regard dans les yeux de qqn”, ha da gentañ, hon lakaat da brederiañ war diwanadur an troiennoù idiomatek

en ur yezh. Bez' ez eus anezho dareuladoù, leterc'hadoù o deus graet berzh ha, dre se, a zo aet da wiad boutin ar yezh, a zo war an hent da baouez a vezañ leterc'hadoù evit mont da droiennoù ordinal. Lavarout "troad an daol" a voe da gentañ ul leterc'had, gentañ ur ster diarneuz, a intenter hiziv en ur ster kewer. An droienn idiomatek zo hanter hent etre al leterc'had difluket gant un den hag an anvad boutin arveret gant an holl. Mar fizian war Petit Robert, e tiflukas al leterc'had dindan bluenn Balzac : "Plonger ses yeux, son regard dans qqch. : regarder au fond de". « Il plongeait son regard clair dans les yeux de sa femme » (pe, ma n'eo ket gant Balzac, e voe gant un hinienn all). Geriadurioù all a ginnig arverioù nes eus Gl. *plonger*: "Plonger son regard sur quelqu'un ou sur quelque chose les fixer profondément pour les examiner" (Lexis). Gant an droienn-mañ omp tost da Br. *parañ* an daoulagad war ub pe udb. Gant Gl. *plonger dans les yeux* avat ez eus un amveziad ouzhpenn : n'eo ket un den ken a zo e penn kont, ur gouzrec'h dirak ergorennoù, gourzhdrec'hioù, met daou c'houzrec'h tal ouzh tal, ha meur a geñver a c'haller empentiñ etrezo : karantez, ematers a-berzh an daou ("met petra a c'hoarvez ganimp? "), aters a-berzh an eil ouzh egile (pe eben) ("petra a guzhez ouzhin"), klask mestroniañ, h.a. N'eo ket endalc'het ar brezhoneger avat da heuliañ ar galleg ha da arverañ an hevelep termennoù evit pep hini eus ar c'heñverioù-se. Ar verb a ginnigez, *stagañ*, a zerefe marteze ouzh ar c'heñverioù a aters pe a ematers. Va c'hinnigadenn, *kerc'hañ*, a livfe kentoc'h ar c'heñver a nerzh, ar goudreiñ, an teogiñ (na ankouaomp ket ar c'hemeradurioù boutin etre brezhoneg *kerc'hañ* ha Kb. *cyrchu*: "arsailhañ, aloubiñ"). Evit ar c'heñverioù tener pe vrizhtener avat, ne 'm eus evit an ampoent awen ebet ; dit te da c'hoari, eus da oad eo goude holl !

I – MME da GE 18 11 09

Oc’h adlenn hon eskemmoù deroù ar bloaz en em gavan gant va goulenn diwar-benn Gl. *bisser*, *trisser*, ma emc’houlennes penaos e ra an arvestourien da azgervel ur c’haner war al leurenn. Ne oa ket deuet da soñj din da neuze, met bremañ e teu soñj din bezañ klevet Paganiz, goude bezañ dañset o dañs-ront, o c’houlenn digant ar ganerien: “Un allig, un allig, un allig! / Un allig, un allig c’hoazh!” ha kement-se en ur ganañ. Klotañ a ra brav neuze gant ar verb az poa kinniget: *c’hoazhiñ*!

Goulennoù

1. E GSTL e rez gwezh gant *sifrennel* gwezh gant *niverel*. Perak daou dermen?
2. Gl. *chlorure*, Br. *kloridenn*. Hag ar verb deveret? Gl. *chlorurer*, Br. *kloridenniñ*? (cf. ivez *nitrure* / *nitrurer*, etc.)
3. Gl. *dibasique*? (kimiezh)
4. Gl. *monoparental* (famille)?
5. Gl. *monoplan*, *biplan*, *triplan* (nijerezh)?
6. Gl. *leucocytes mononucléaires*, Br. *leukokit underc’han*?
7. Reiñ a ra VALL Br. *meveliezh* a-dal da Gl. *domesticité*, o komz diwar-benn tud. Ar ger gallek a dalvez evit al loened doñv, ar stad anezho; ha tu zo da ginnig Br. *doñviezh*? (n’oa ket sur e ve arveret al lostger *-iezh* stag ouzh un adanv).

8. Gl. *don* (d'organe, du sang, etc.), Br. *road*, *roadenn*?

9. Gl. *monarchie* a droer gant Br. *unpenniezh*, neuze e kinnigan treiñ Gl. *dyarchie* gant Br. *daoubenniezh*. Met NDBF & GIBR a ro *daoubenniezh* a-dal da Gl. *dualité*! Evit hemañ diwezhañ e ro GEAK *daouelezh*, setu e kredan e c'hall dereout *daoubenniezh* evit *dyarchie*, petra soñjez?

10. E GEGO e rez gant Br. *klom*, *gwerblenn limfel* hag e GEVEZ-3 336 gant *nozelennoù limfatek*. Peseurt kemm zo etre *limfel* & *limfatek*? Kredet em boa kompren e oa *limfel* un termen korfadurel ha *limfatek* un termen mezekniel. Ha tu zo da zeverañ Br. *limfategezh*, Gl. *lymphatisme* (o lakaat e ve c'hoazh en arver).

11. Gl. *isotron*. N'emañ ket e GEFIZ; kinnig a ran Br. *izotron* (da heul *kiklotron*).

12. Gl. *isotonie*? (e GEFIZ e lennan Br. *kengrennek* hag e GEVEZ *keittantel*, Gl. *isotonique*).

13. Reun An Hir a reas gant Br. *emglozadouriezh*, Gl. *isolationnisme* DCFB a ginnig *diamenouriezh*. Gwell eo ganin termen RAH. Ha termenou all zo bet kinniget pe arveret, dit da c'houzout?

14. GEJED a ro Br. *atroat*, *atroadur*, *atreiñ*, Gl. *involutif*, *involution*. Ha talvezout a reont ivez er vezekniezh? (hag el louzawouriezh?)

15. Gl. *intuitionnisme*, Br. *nadelouriezh*?

16. Gl. *introspection*, *introspectif*? DCFB a ro *emsell*; un tamm eo berr 'm eus aon...

17. Gl. *notionnel*, Br. *kealel*?

II – GE da MME 19 11 09

Setu va notennoù da heul da atersoù :

1. Br. *sifrennel* (Gl. *numérique*, Sz. *numeric*) “a-zivout ar sifrennoù”; Br. *niverel* (Gl. *numérique*, Sz. *digital*) ‘1) a-zivout an niveroù’, 2) ster arbennik er Stlenneg, sl. GSTL § 2867.

2., 3. Domani Yann-Baol.

4. Deverañ disoursi diwar *kar*: *unkar*, *unkarel*, *unkarat*, *unkarek*, h.a.: ar *familhoù unkarel* pe, marteze gwell, *unkar*, an *tuadur unkarek* gant merc'hed 'zo, h.a.

5. Ali Yann-Baol p'en deus pledet c'hoazh gant an nijerezh (La-12 13 hh.).

6. Skritelloù n'eus ken eus anvadoù an ac'hadoù leukokit ha n'eus ket da glask o zreiñ. Da skouer, *mononuklear*, *monokit*, *polinuklear* zo an holl anezho kelligoù gant ur graoñell hepken; ar *polinuklear* o doa tapet an anvad-se en askont da neuz torosennek o c'hraoñell (*granulokit* a reer anezho ivez).

7. Perak ne ve ket staget *-(i)ezh* ouzh un adanv? Hag al lostgerioù *-elezh*, *-egezh*, *-adezh*, h.a. neuze? Ar gudenn a-fet deverañ diwar *doñv* a ve sonel avat: *doñviezh* e 2 pe e 3 leñvenn? Ha ne ve ket hesonoc'h *doñvelezh*, *doñvegezh* (gant ar splot da brientiñ arver an adanvioù *doñvel*, *doñvek* na ve ket diezhomm o c'haout en hon c'herz e degouezhioù 'zo: *doñvegezh* Breizhiz ouzh ar galloud Stad, da skouer...)

8. Ya, ober a ran gant *roer*, *roadour*; *ur road gwad*, *roadur ar gwad*, h.a.

9. Br. *daoubenniezh* e-kichen *unpenniezh*, ne welan kudenn ebet.

10. E 'm mennoz e tenn *limfel* d'al limf, *limfatek* d'an organoù o deus d'ober gant al limf. An arver a ziskouezo hag ezhomm 'zo eus an daou dermen. Dilezet eo an termen Gl. *ganglion lymphatique*; hiziv e reer gant *nœud lymphatique*, (Br. *klom limfel* pe *gwerblenn*). Al *limfategezh* zo un "temz", ur "genezh" deskrivet gant ar vezekniezh kozh, miret gant ar vezekniezh bremañ betek gouzout.

11. Evit Yann-Baol.

12. An un termen eo Gl. *isotonique*, gant daou ster kevarall avat. Er Fizik e talvez "gant grennoù par", er Vevdouriezh "hep na argemmf e an tant".

13. Ken *emglozadouriezh*, ken *diamenouriezh* ne gavan kevazas dre ma leterc'h-ont dre ul lamm re vras. Treiñ a rafent kentoc'h ouzh un termen a voe savet gant kedrannoù brezhonek diwar skouer ar c'hembraek: Br. *gwehan(-)* (Kb. *gwahan*), sl. La-14 374. Arveret eo bet gant Yann-Baol er Jedoniezh. Ha dres, e kaver Kb. *arwahanrwydd* (Sz. *isolationism*). Br. *arwehan-*, *arwehaniñ*, *arwehanour*, *arwehanek*, h.a. Moarvat en devo Yann-Baol e c'her da lavarout?

14. A-z Br. *atreiñ*, sl. La-08 302, a ginnigan evel termen a Vezekniezh. Un termen hollek eo avat hag e arverañ a c'haller ivez e diskiblezhioù all.

15. Gl. *intuitionisme*, anvad an doazhadurioù o reiñ d'an *nadiñ* (anaout war eeun, hep hanterad) ul lec'h diazez d'an anaout, kevenep d'an doazhadurioù a ro al lec'h kentañ d'an *treren* (Gl. *inférence*, anaout soliet war un anaout all). Gwell *nadadouriezh* (pa saver anvad un doazhadur diwar ur verb, gwell ober gant al lostger *-adouriezh*). An doazhadurioù kevenep (Gl. *illationisme*) a rafed anezho *trereadouriezh*.

16. Kinnigoù Vallée (*ensell-spered, engwel-spered, imbroud-spered*) ha Hemon (*emsellerezh*) n'int ket gwall vastus, re Vallée, da gentañ pa 'z int kenstrolladoù laosk, hini Hemon ha re Vallée a ra gant *sellout, gwelout*, verboù nad int nemet un heklev da La. *spicere*, “sellout”; *emsellout* a reer kenkoulz all en ur melezour. An termen nesañ a ve *imbroud*, nemet ez eo lieskemeradek betek re. En Anadennoniezh, e 'm eus kinniget ober gant *edrec'h* da envel oberoù eus an emouezañ n'o deus ket avat da welout gant an *introspection* (termen hemañ na vez ket arveret kalz ken, dres dre ma tigoras an Anadennoniezh ha dreist holl ar Bredelfennerezh hentoù all da anaout an emouezañ hag ar bred). Da 'm meno, hon eus da zibab etre *holc'hiñ* ha *c'hwiliañ* evit envel an ober renet en *introspection*. A-gostez e lezfen *holc'hiñ* a arveromp endeo er Ouiziadoniezh. Ha dres, e kembraeg e kaver *hunanymc'hwil* evel kevatal da *introspection*. Er ger kembraek, ne vez ket arveret bepred *ym-* evel rakger emodel: Kb. *ymchwil, ymchwilio* zo kevatal da Br. *imbourc'h*, alese an ezhomm a zo bet da ouzhpennañ ar rakger *hunan-*. Ken ma ve a-walc'h gant Br. *emc'hwiliañ*. Ur c'hembraeg all a vez arveret evel kevatal da *introspection* eo *ymholiad*, deveret diwar ur verb *holi* “to inquire, ask (about)” na gaver ket e geveleb e brezhoneg (tra da welout war a hañval gant Br. *holc'hiñ*). Alese, e kinnigfen *emc'hwiliañ*.

17. Ya, gant *keale* e rafen ivez (daoust ma roan d'ar ger ar c'hevatal Gl. *conceptuel* e La-12 — siwazh an dave d'ur bajenn 399 a 'n arver zo faziek; met Gl. *conceptuel* er Yezhoniezh n'en deus ket ar ster en deus ar ger er Brederouriezh).

III – YBAN da MME 18 11 09

Respont d'ar goulennoù 2, 3, 5 & 11

CHLORURER

2.

Chlorurer⁸: *Imprégner de chlorure ou de chlore. Il faut chlorurer ce mélange.*

Chlorurer⁹: *Combiner avec le chlore; transformer en chlorure.*

Evezhiadenn: a-wechoù kenster da *chloler*.

Chloridize¹⁰ | Def: chloridize - 1 dictionary result

to convert (the metal of an ore) into a chloride by treating with chlorine or hydrochloric acid.

⁸ <http://littre.reverso.net/dictionnaire-francais/definition/chlorurer/12910>

⁹ <http://www.larousse.fr/encyclopedie/nom-commun-autre/chlorurer/33540>

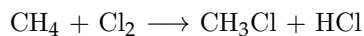
¹⁰ <http://dictionary.reference.com/browse/chloridize>

chloridize¹¹: *to convert into chloride; applied to the roasting of silver ores with salt, preparatory to amalgamation.*

Evezhiadenn: skrivet ivez *chloridise*. A-wechoù kenster da *chloridate*.

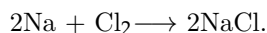
- E brezhoneg e vo graet an disparti etre

a) kediañ gant klor = *klorañ*, da skouer *klorañ* ar metan:

ha

b) kediañ gant klor *da gaout ur gloridenn* = *kloridañ*, da skouer *kloridañ* an natriom:

Anat ez eo ar c'hloridañ ur c'hlorañ dibarek.

Kv. *oksidañ ur metal da gaout un oksidenn* ha *kloridañ ur metal da gaout ur gloridenn*.

- Evit Gl. *nitrurer* a dalvez “danzen ur metal gant an amoniak (pe gant an nitrogen) evit e galetaat”. War c’horre an houarn (da skouer) e furmer ur gwiskad moan kenan a nitridenn houarn (Gl. *azoture* pe *nitrure de fer*).

Neuze e vo graet heñvel: br. *nitridañ an houarn* = Gl. *nitrurer le fer*.

DIBASIQUE

3. Evel GEFIZ *divdrenkenn*, Gl. *diacide* e vo graet gant *divvazenn*, Gl. *dibase* hag alese an adanv *divvazek*, Gl. *dibasique*. Ent hollek e reer anv a *liestrenkenn*, Gl. *polyacide* ha *liesbazenn*, Gl. *polybase*.

MONOPLAN

5. E Sz. e reer gant *monoplane*, *biplane*, *triplane* hag en Al. gant *Eindecker*, *Zweidecker* (*Doppeldecker*), *Dreidecker*.

Vallée a ginnig:

BIPLAN adj. *daoublênek*; (aéroplane) *pederaskellek*; subs. *pederaskell(eg)* pl. *ou*.

MONOPLAN *unplênek*, *diouaskellek*, subs. *unplêneg*, *diouaskelleg* m. pl. *ou*.

¹¹ <http://www.webref.org/geology/c/chloridize.htm>

TRIPLAN *triflên, c'houec'haskelleg*, adj. *-ek*.

E NDBF e kaver *unplaeneg* m. *-où* hepken.

- Kentañ goulenn: perak *daou-* ha *tri-* pa'z eus kel a *plaenenn*? Nemet e rafe Vallée dave da *plaen* g.? Pe e ve ur c'hurzhadur diwar udb. evel *daou live plaen*? Hep menegiñ levezon ar galleg pe ar saozneg... Pe c'hoazh e ve graet gant *daou-*, *tri-* ha *pevar-* evit un adanv: *daoustabil*, *daouhanter*, *daoublaen*...? Hag un doare reolenn a ve da sevel aze?

Ne gemer ket an termen *daoublaen* e lec'h er steudad *daoubleg-*, *daoudort-*, *daougromm-*, *daouhanter*, *daourann-*, pa glever *pleget*, *tortet*, *krommet*, *hanteret*, *rannet e daou* (sl. ivez La-14, p. 52). Stiañ a ran an evezh ivez war *divblezh-*, *divrann-* arveret e GSTL a hañval bezañ e dislavar gant pezh a zo e La-14.

- Eil goulenn: ha tu zo da ober gant al lostger *-eg* evit envel ur benveg? E 'm spered ne zeu war an tach nemet *rodaoueg* ha *gwareg*, benel o daou, daoust ma'z eo gourel *gwar* (Gl. *courbure*). Perak neuze e ra Vallée ha Roparz Hemon gant *unplaeneg* gourel? Peogwir ez eo ur c'hurzhadur diwar *karr-nij unplaenek*? Quid avat eus *nijerez unplaenek*? Merzhomp ivez ez eo gourel ur ger evel *unkelligeg* e NDBF.

Kinnig a ran ivez ober gant deveradoù *-plaen-*, pa 'z eus anv a “plaennenou kemporzh” ha lezel niver an askelloù a-gostez, evel ar saozneg a du 'rall, daoust d'an despizadur: *biplane: aeroplane having two sets of wings*.

E dibenn dezrann ez afen da heul Vallée ha Hemon: *unplaeneg*, *daoublaeneg*, *triflaeneg* gourel o zri. Gortoz a ran ali GE war an divoud, pa ran dave d'e labour.

ISOTRON

2. A du gant *izotron*.

IV – GE da YBAN 24 11 09

Niverelloù; un droienn eus ar Bibl

A-du krenn ganit evit a sell hon emzalc'h e-keñver an *teenagers* en o labour. Moarvat en o oad ne vez ket boas ken an dud da ren ur vuhez oadour ha da luskañ embregerezhioù. Dav anzav evelkent e tiskouez hon c'heneiled intrudu o sevel ur gelaouenn. Frealzus eo pa n'emañ ket echu ar c'hleuz e Kornog goude tonn 68 nag e Breizh goude freuz an hunvreoù kaer a ziskoueze an trec'h en amen an emsaverion. Dezhio da vont pelloc'h egedomp e pep keñver. N'eo ket dimp da zistreiñ war-du enno ha da c'hoari hon skolaerion. Ober a ran eveldout:

pa welan an hevelep fazi yezh o tistreiñ ganto re alies (evel “n’eus ket tu mont”) ez enlakaan un notenn rust pe rustoc’h e ’m respont.

Evit a sell danvez o skridoù, e verzhan e tistro dizehan dodenn ar marv. Ne spontan ket, dodenn voas ar grennardiezh eo, dodenn ar yaouankiz romantel e voe ivez goude toenn vor dibenn an 18^t kantved ivez... Mall ganin evelkent gwelout o selloù o treiñ etrezek dodennoù yac’hoc’h.

Evit a sell an niverelloù 2, 3, 4 o tont da gedrann en adanvioù, e kave din e oa sklaer an traoù: kemer a reont reizh ar pennanv a spizont: *divatomenn*der (< div atomenn), *divamsavus* (a c’hell amsaviñ div atomenn hidrogen), h.a. Mar gra Vallée gant daoublaeneg eo moarvat peogwir ez intent “daou blaen”, nann? Anzav a ran, ma ne welan ket diaester gant “divrann”, e chom amjestr din luniadur “divblezh” (petra eo ar *plezhioù* e kaoz? Aet eo pell diouzhin ar Stlenneg!)

Un dra all. Emaon oc’h echuiñ eiladeiladiñ kentel 5 ar c’hramadeg (arverioù eo, zo, h.a.). Menegiñ a ran en un notenn un droienn eus ar Bibl a zo un torr penn evit an droerion, en Ermaeziadeg (Exodus) 3 14: Hb. *ehiê asher ehiê* bet troet La. *ego sum qui sum*, Sz. *I am that I am*, Al. *ich bin der ich bin*, Gl. *je suis qui je suis*, *je suis qui je serai*, *je serai qui je serai* (hervez an droerion), Br. *me zo an hini a zo* (gant an holl droerion, pezh a zo ur c’hammster anat). Karout a rafen kaout an droidigezh kembraek. N’ouzon ket pelec’h he c’havout. Ha te a ve evit he c’haout?

V – GE da YBAN 25 11 09

Ego sum qui sum

Setu, Gab en deus kaset din an arroud kembraek a glasken. Skort eo va anaoudegezh eus arver ar verboù kembraek. War a hañval, ned eo ket ken spis hag e brezhoneg ar c’hemm etre bongevor (spis)kediel ha bongevor leel...

EXODUS 3, 13-16

13 Yna dywedodd Moses wrth Dduw, "Os af at feibion Israel a dweud wrthynt, 'Y mae Duw eich tadau wedi fy anfon atoch', beth a ddywedaf wrthynt os gofynnant am ei enw? " 14 Dywedodd Duw wrth Moses, "Ydwyf yr hyn ydwyf. Dywed hyn wrth feibion Israel, 'Ydwyf sydd wedi fy anfon atoch'".

15 Dywedodd Duw eto wrth Moses, "Dywed hyn wrth feibion Israel, 'Yr ARGLWYDD, Duw eich tadau, Duw Abraham, Duw Isaac a Duw Jacob sydd wedi fy anfon atoch.' Dyma fydd fy enw am byth, ac fel hyn y cofir amdanaf gan bob cenhedlaeth. 16

VI – YBAN da GE 26 11 09

Yr wyf yr hwn ydwyf

Sed ul liamm da gaout an Ermaeziadeg e kembraeg :

http://kimkat.org/amryw/1_testunau/sion_prys_003_beibl_exodus_02_1489ke.htm

E kembraeg e lakaer a-raok *bod* rannigoù verb o spisaat modelezh ar frazenn : diogeliñ, nac'hañ, goulenn, nac'hañ-goulenn. Evit *bod* ez eus ivez ur rannig spesadek dirak ar vogalennoù en diogeliñ : *yr*, da skouer *yr wyf/yr ydwyf* (me zo), *yr oeddw* (me oa). Setu perak e vez lavaret bremañ er bibl kembraek *Y Beibl Cymraeg Newydd* : *yr wyf yr hwn ydwyf* (me gav din eo faziak an arroud kaset gant Gab : *yr hwn* ha n'eo ket *yr hyn*). An doare *Ydwyf yr hwn ydwyf* zo hini an droidigezh kentañ (ar 15^t kantved, ma ne fazian ket), hag *yd* (*ydwyf*) zo ur rannig kozh kempeget (evel er brezhoneg a vremañ *edon*, ha lies furm e brezhoneg krenn). Moarvat ez eo un aspadenn an doare da gregiñ ur frazenn gant *ydwyf*, evel da skouer ar pezh a gaver er skridoù kefridiel :

“Fi, perchennog yr hawlfraint, ydwyf yn cyhoeddi'r gwaith hwn o dan y drwydded ganlynol” (<http://cy.wikipedia.org/wiki/Nodyn:Datganiad>)

Dav merzhout e c'haller ivez kregiñ gant ar rannig verb e brezhoneg dirak furmoù 'zo eus bout, mont, dont...

E kembraeg e c'houlenn Doue bezañ anvet *ydwyf*, eleze kBr. *edon*, hag e Br. a vremañ? *emaon* pe *ez on*? Evit ar stumm reol *bezan*, ne oufen ket lavarout ha kevazas e ve avat.

Ur breud gramadeg war an divoud¹³ :

“Rhaid i fi edrych yn y llyfrau pan ga i funud ond dw i'n meddwl y byddai "... y ferch yw/ydi hi heddiw" yn fwy cywir tebyg i'r patrwm yn "Ydwyf yr hwn ydwyf" Patrwm annaturiol ac anghymreig i mi, drwg 'da fi ddweud. Geiriau Duw o lyfr Exodus sydd yma, sef ymgais i gyfieithu o'r Hebraeg i'r Gymraeg, ac mae olion patrwm yr Hebraeg i'w gweld yn glir i mi. "Rwyf i fel rwyf i" sydd yn fwy naturiol i mi yn Gymraeg. Posibl 'mod i'n hollol anghywir wrth gwrs, a finnau newydd feiddio anghytuno efo William Morgan.”

Trevnad brezhonek an orioù spiskediell, perzhenel ha leel zo spisoc'h eget e kembraeg. Sell levr Guehenne¹⁴. Ar bongeavor kediel *wyf/ydwyf*, *wyt/ydwyt*,

¹³<http://maes-e.com/viewtopic.php?f=38&t=22165&start=0&st=0&sk=t&sd=a>

¹⁴Yvan GUEHENNEC, *Kembraeg evit ar Vrezhoneg*, Preder, 1997.

yw/ ydyw... a dalvez da ereenn (Br. *on, out, eo...*) hag ivez da lec'hiañ (Br. *emaon, emaout, —, emaomp, emaoc'h, —*). Ar c'hedelloù da ziskouez ez eus div furm leel e Kb. *(y) mae, (y) maent*, evit an trede gour unan ha lies. Evel a ouzout ar furmoù brezhonek estreget *emañ* hag *emaint* zo nevez ha tostoc'h e oa an trevnad brezhonek kozh da hini ar c'hembraeg.

Bevennet eo ar pezh a ouzon avat ha tud evel GP pe TAM a ra diouer dimp.

I – MME da GE 01 12 09

Ur c'heloù mat am eus bet en deiz all e saloñs al levrioù e Gwenrann o welout e oa ur rollenn nevez da vezañ embannet gant tud yaouank, Nidiad he anv. Ul lec'h eztaoliñ ouzhpenn evit ur brezhoneg diorreet... Un tamm brudañ a rin dezho e pajennoù OF.

Marteze ec'h eus gouezet ez eus deuet ur geriadur er-maez gant Andrev Ar Merse? Truezusat labour! Gwelout a ran ez int deuet a-benn da gaout arc'hant digant ar CNL; sed hag a zo koufoniñ gwenneien! E niverenn diwezhañ Brud Nevez ez embannont sklaer ez eo evit kaout ur geriadur ha ne vefe ket skrivet e peurunvan!

Setu c'hoazh koulz lavarout deuet ur bloavezh ouzhpenn ganimp. Na buan! ha ne zivergn ket kalz ar berniad labour!

Goulennoù

1. Gl. *électrothérapie*, Br. *tredangurañ*?

2. GEFIZ ha GEVER a ro Br. *eztourzhañ*, Gl. *extrusion*. Ne hañval ket bezañ arveret lec'h all, pe da vihanañ n'en kavan ket e renabl GP / GC... A-belec'h e teu an elfenn *-tourzh-*? Ha sevel a c'heller diwarnañ Br. **entourzhañ*, Gl. *intrusion*, e domani an douarouriezh? Neuze hor befe ivez Br. *eztourzhat* / *entourzhat*, Gl. *extrusif* / *intrusif*. Pledañ a rejout gant Gl. *intrus* (& *intrusion*) e Lavar 17 pp. 369, 370 hep stekiñ avat ouzh an domani-mañ.

3. Eus pelec'h e teu Br. *loaz*?

4. Gl. *Résolution d'un triangle, d'une équation*, Br. *diskoulmadur un tric'horn, un atalad?*

5. Gl. *Méthode des résidus*, Br. *hentenn an dilerc'hioù?* (poelloniezh)

6. Gl. *Lois de reproduction* (cf. Pet. Rob.: *schéma décrivant la répétition continue du cycle de production capitaliste. Reproduction simple: reconstitution à l'identique du capital, l'intégralité de la plus-value étant dépensée de façon improductive. Reproduction élargie: accroissement du capital résultant du processus d'accumulation de la plus value*).

7. Ha Br. *enkil a zerefe ivez er steredoniezh?* (cf. *récession des galaxies, des nébuleuses: leur éloignement progressif* – Pet. Rob.).

8. Gl. *sortie spatiale* (dont er-maez eus an egorlestr a-benn ratreañ pe staliañ udb.), Br. *egoradenn?*

9. Gl. *réceptacle*, e-touez an nebeud kinnigoù a welan a-zehou hag a-gleiz, ne welan termen dereat ebet.

10. Gl. *chimiosynthèse*, Br. *kimigendod?*

11. Gl. *réalisateur* (Petit Robert *Personne qui réalise, rend réel, effectif*), Br. *gwerc'helour?* Nemet e ve gwell deverañ diwar *gwerc'heg?*

12. Gl. *réactionnel* (kimiezh), Br. *dazgweredel?* ; (bredelfennerezh) *psychose réactionnelle, psikoz erwezhiael?* (na gavan ket e GBLF ; enebet ouzh *psychose constitutionnelle*, eme Pet. Rob.).

13. Gl. *productivisme*, Br. *kenderc'helouriezh?*

14. Gl. *rayon divergent, convergent*, Br. *skin kenforc'hus, kengerc'hus?*

15. Gl. *psychotechnique*, Br. *breddkalvezerezh?*

16. Gl. *psychédélique – délisme?* Et. *psikedelek, –elegezh*, pe gerioù du-mañ?

17. E GEFIZ e lennan : *dehaezat, incident (rayon Éc.)* hag izeloc'h an hevelep tra gant *entreuat...* daou adanv heñvelster?

II – GE da MME 02 12 09

Trugarez ivez a-berzh tud yaouank *Nidiad*. Ur studienn Yezhkevredadouriezh a ve da sevel diwar o fenn. Kevret pezh a skriven da Yann-Baol war o divoud ha da

unan anezho a sav barzhonegoù. Hentoù o donedigezh d'ar brezhoneg zo disheñvel a-walc'h diouzh ar re a voe hon re. Un darn vat anezho zo ezliseidi Diwan. Merzhet o deus n'emañ Diwan e hil istor ebet (anv ebet n'o doa klevet eus Vallée, ar Sketla, Gwalarn...) ha n'o doa dremmwel istorel ebet lakaet er-maez dremmwel dall an istor gall. Diouto o unan o deus merzhet e oa dizeskiñ brezhoneg Diwan an trevell kentañ o doa d'ober. Dizoloet o deus Preder bennozh da Marie-Paule Gourret he doa lakaet Lavar e levraoueg Diwan Karaez (abaoe he deus ur gelenner eus o Lise goulennet diganin dont d'ober un displegadenn war ar brederouriezh dirak ar c'hlasoù dibenn studi — nac'het 'm eus, echu ganin va frantad a varzh kantreer! — met he aliet 'm eus da bediñ kentoc'h unan eus he ezskolidi a labour bremañ ganimp: war a hañval en deus ar paotr asantet mont d'ober ur gentel brederouriezh un pe div wech ar miz — studier war ar brederouriezh eo bremañ e Brest.

Bepred ken aheurtet eo Merzer, siwazh. Va c'helenner brezhoneg kentañ e voe e dibenn ar bloavezhioù 40. Lakaet e oan bet e darempred gantañ gant Le Diuzet (dre hanterezh va mignon Roland de Koadgourden eus Sant-Brieg — a oa o paouez kuitaat Kamp Langaeg ma oa bet bac'het evel emrenelour). Koumanantet e voe Merzer da *Emsav* ha meur a wech e skrivas din er bloavezhioù 60 evit va aliañ da zilezel ar “skritur droch-se”. Ne flachis ket, betek an deiz ma voen aet skuizh hag e skrivas dezhañ ne 'm boa graet nemet kenderc'hel gant ar skrivadur en doa desket din — abaoe lizher ebet digantañ. Nemet e klevan e vourr diskleriañ e voe va c'helenner kentañ...

Eomp da draoù siriusoc'h:

1. Ya, *tredangurañ* arveret evel heñvelster da Br. *galvanigurañ* (Gl. *galvano-thérapie*).

2. Ar stirann *-tourzh-* 'm boa kinniget luniañ a-dreuz d'ur pingpong brezhoneg-kembraeg (sl. La-11 358) ha diwarnañ sevel *ztourzhañ*, kevatal da Gl. *extruder* (“bountañ a-nerzh un danvez a-dreuz d'un tremen strizh”, araezad greantel). Evel just, *intrusion* en e ster kedvuhezel, evitañ da vezañ kenorin e galleg, zo un dra all.

3. Br. *loaz* a zeu eus hBr. *loedetic*, a-geñver gant Kb. *llwydd*, *llwyddedig* pe marteze, eme Fleuriot, gant krKb. *anlloed*, *anlloeth*, termenoù holl o tennañ d'ar c'healioù “pinvidigezh, berzh”.

4. Domani Yann-Baol.

5. Ya, Br. *hentenn an dilerc'hioù* a zle dereout; ar Pevare destl (fourth canon) eo eus prederouriezh naturel Stuart Mill: en imbourn'h arnodel, mont d'ar pezh

a chom eus doareoù un anadenn ur wech dilamet ar pezh a c'haller displegañ anezhi dre ar saveleñoù anavezet.

6. Tro 'm eus bet da studiañ kemeradurioù Gl. *reproduction* e La-09 355 hh. Gwel gant Yann-Baol hag an termenoù *askenderc'h*-a ginnigan evit ar Gevredadouriezh (*ibid.* 359) a c'haller arverañ ivez e domani ar c'hevala.

7. Ali Yann-Baol.

8. N'ouzon ket ha dereout a ra Br. *egoradenn*; ha ne ve ket re ledan e ster? A-douez termenoù a arverer da aroueziñ ar mont er-maez: *ermaez*-, *ezkerzh*-, h.a., e c'hallfed dibab unan, kuites d'e spizañ dre un destier, evel e galleg: *ezkerzhad egorel*? Pe arverañ ur gedrann all o talvout "mont": *ec'hel*(-), *ec'hank*(-), hemañ en arver endeo er Stlenneg? Pe c'hoazh, diouzh patrom ar Verdeadurezh a ra gant *dilestr*-, sevel an askenad *ezlestr*-, pezh a lakafe diezhomm ar spizer: *ezlestrañ*, *ezlestrad* a ve a-walc'h hep ma ve ret ouzhpennañ *egorel*... Mennoz Yann-Baol?

9. Tro 'm eus bet da blediñ gant an termen-se en e ster kentañ, eleze lec'h m'emañ dastumet traezoù a bep seurt hep netra boutin etrezo lakaet er-maez bezañ degouezhet eno. E La-13 113 e 'm eus graet gant Br. *daskenvod*. Evit kemeradur al Louzawouriezh ne hañval ket dereout an termen-mañ.

10. Morvat eo *-enaozañ* a zere amañ: *kimienaozañ* a rumm gant doareoù all an enaozañ: *bevenaozañ*, *luc'henaozañ*, h.a.

11. Gl. *réaliser* a gavez ur bern kevatalioù dezhañ e DGYA A-4 (en unan eus sterioù kentañ Gl. *réalisateur*: Br. *gwerc'helaer* — *gwerc'helour* zo kevatal da Gl. *réaliste* en unan eus e gemeradurioù). E ster ar mediaoù e 'm eus kinniget *kenwerc'her*.

12. Arveret e vez *réactionnel* er Vredvezekniezh da verkañ ur c'hleñved, ur real, un azon, h.a. o tont evel respont (evel *erwezhiad*) kleñvedel a-berzh ar gouzrec'h ouzh un darvoud, ur blegenn; komz a reer a *real erwezhiat*, *gouvid erwezhiat*, *psikoz erwezhiat*. An termen Gl. *psychose constitutionnelle* krouet e 1903 (a ve Br. *psikoz genezhel*) oc'h envel psikozioù a c'houlakaed o arbenn er *genezh* (Gl. *constitution*) ne vez ket ket arveret ken. An termen *réactionnel* e unan a vez arveret dreist holl er c'herienn *dépression réactionnelle*.

13. Ya

14. Ya moarvat.

15. Ya ivez.

16. Ar gerioù Gl. *psychédélique*, *psychédéisme*, amprestet diouzh an amerikaneg ha bet diouzh ar c'hiz ur 40 vloaz 'zo ne hañvalont ket bezañ arveret kalz. Ne welan kevatal ebet dezho e-maez *psikedelek*, *psikedelegez*. Er Vezekniezh hiziv e reer gant Gl. *psychodysleptique*, Br. *bredvireer*.

17. Br. *entreuat* ha *dehaezat* zo heñvelster. Yann-Baol a lavarfe ha heñvelarver int.

III – YBAN da MME 01 12 09

Respontoù d'ar goulennoù 4, 6, 7, 8, 10, 12 & 17

RÉSOLUTION D'UN TRIANGLE, D'UNE ÉQUATION

4. E Sz. e lavarer *to solve a triangle* ivez. Neuze *diskoulmañ un tric'horn*. Kudenn ebet evit *diskoulmañ un atalad*.

LOIS DE REPRODUCTION

6. *Manifesto ar strollad komunour* a lavar “*Ur c'henderc'had kevredigezhel eo ar c'hevala*”. Marx a ziforc'h daou zoare a genderc'hadur kevala : 1. an hini eeun (Al. *einfache Reproduktion*, Sz. *simple reproduction*) na grou hontwerzhad ebet hag a zo neuze ur c'henderc'h kevala hep ken all ; ha 2. an hini a gresk ar c'hevala (Al. *erweiterte Reproduktion*, Sz. *expanded (enlarged) reproduction*), o krouiñ un hontwerzhad. Komz a reer ivez a zaspugnadur eus ar c'hevala.

Da 'm meno e tere neuze *askenderc'h ar c'hevala*. Evit doareañ *askenderc'h ar c'hevala* e lavarfen *askenderc'h(-añ, -adur) eeun hag askenderc'h(-añ, -adur) war gresk*.

RÉCESSION DES GALAXIES

7. Un termen hollek eo *enkil* ha n'eus abeg ebet d'e gantañ en armerzh. Neuze : *enkil ar galaksioù, enkil an nivlennoù*.

SORTIE SPATIALE

8. A-du gant Gwion : *ermaeziad(enn) egorel = ezlestrañ (-ad, -adenn)*.

CHIMIOSYNTÈSE

10. Ya evit *kimienaozañ*.

RÉACTIONNEL

12. Arveret e vez an adanv *réactionnel* er gimiezh e geriennoù evel: *dynamique réactionnelle, vitesse réactionnelle, mécanisme réactionnel...* a ra dave d'an dazgwered kimiek. Neuze e tere *dazgwered* -: *luskoniezh dazgweredel = luskoniezh an dazgweredoù, buanez dazgwered(el), gwikiere dazgweredel...*

INCIDENT

17. Damheñvelster ez int ha gwell spisaat moarvat: Gl. *entrant* $\neq$ *sortant*, Br. *entreuat* $\neq$ *eztreuat* ha Gl. *incident*, Br. *dehaezat*.

KIS-1000

I – GE da YBAN 06 12 09

Kensonennoù dibenn ar pennanvioù hag adanvioù

Unvanerion 1905 ne ouient ket an diaesterioù a brientent pa zivizjont disheñvelaat kensonennoù dibenn ar pennanvioù hag adanvioù. Evel just, n'omp ket evit distrujañ o labour. Merkomp evelkent, eo Roparz Hemon a-douez o warlerc'hiaded a barraas ar gwellañ ouzh an trapoù a lakae amatourion 'zo da zigeriñ, pa zivizas da skouer skrivañ *bepred*, *nebeut* ha *pep*. (Mezh war va barv pa blegis ur wechig bennak da skrivañ *nebeud* — evit ur wech ma 'z aen war enep da 'm neuzid ha ma klasken moarvat na zisplijout da 'm c'henskriver!) Degemer a ran ar boazioù degemeret er yezh unvan evit skrivadur an dibennoù adanvioù ha pennanvioù, en ur c'houzout ervat n'eus eno reolenn strizh ebet, kendivizadoù kentoc'h.

Heusat soubenn, a-walc'h ganti!

II – YBAN da GE 06 12 09

Kensonennoù dibenn ar pennanvioù hag adanvioù

E'z malad hiziv e skrivez :

« Evit *nebeut* / *nebeud*, n'eus bet kinniget diskoulm sklaer ebet. Er c'heñver-se, sell geriadur An Here : *un nebeud avaloù*, *nebeut amzer*... Ha solius eo an elfennadur gramadegel a wel ur pennanv en eil degouezh, ur raganv en egile? Perak neuze na ober ivez gant an daouad *kals* / *kalz*? Kinniget 'm eus ober

rouezelloù eus seurt neuziadoù (sl. La-16 253-254), pezh a gevaraez hepkoriñ kudenn ar gensonenn dibenn. Roparz Hemon en deus kinniget un diskoulm eeun e GIBR : “*nebeud*, voir *nebeut*”. Anzav a ran e ’m eus gwechoù ’zo skrivet *nebeud*, gant diegi.»

Hag en ur valad all :

« Da ’m meno, ar pep eeunañ e ve skrivañ bepred *nebeut* ha *pep* : un nebeut tud, an nebeut a ’m eus, nebeut a dra, reiñ re nebeut, pep den, ar pep all, h.a.»

Perak *bras/braz*, *louet/loued*, ha *ruz* hepken ? Hañvalout a ra diaes tennañ ur reolenn alese. E gwir n’eus ket kalz a gemm etre un adanv hag ur pennanv. Da ’m meno, e degouezh an daouadoù eus ar seurt *bras/braz*, *louet/loued* ez eo an adanv an diazez ha pennanvaat an adanv a zegas ur meni diruzadur, ur rikladur ster, ur solweadur. Etre *un den bras* hag *ar braz eus ar boblañs*, e tremener eus doareadur ment un den – *bras* – d’ur solwez – *ar braz* – (a zo ivez ul leterc’hadur a-benn ar fin) o vont pelloc’h eget doare ur vent. Heñvel dra e tremener eus *louet* (o toareañ liv ar c’houmoul da skouer) da *loued* = *liv louet* (liveoù al louedoù, da skouer) ha da *loued* = *louedenn*. Neuze, an hevelep rikladur a ve eus *nebeut* da *nebeud*, eus *mat* da *mad*...

Skoemp skouerioù an Here, a-du ganit. O tedalvezout an tun a ginnigan :

– *un nebeud avaloù* = un nebeudad avaloù = un niver bihan a avaloù
 —> Hañvalout a ra bezañ kanteizh.

– *dindan nebeut amzer* = dindan berr amzer. Tu zo da lavarout :
 dindan nebeutoc’h (a) amzer —> Hañvalout a ra bezañ kanteizh
 ivez.

Met ne ’m eus ket tremenet an holl skouerioù er viñserez !

Pell a vezañ diluziet eo ar gudenn, rak “Perak neuze na ober ivez gant an daouad *kals/kalz?* ”, lizh dit. Gwell mirout ar stad ’zo, rak ne ’m eus c’hoant ebet da lakaat muioc’h a vesk gant kudennoùigoù evel-se. An neb a welo un doare a skrivo *an nebeut a ’m eus* = *ar bihan a ’m eus*, an neb a c’housanto ur solwez a skrivo *an nebeud a ’m eus* = *ar c’hementad bihan a draoù a ’m eus*. Ha ne stader ket ur wech ouzhpenn pegen hebleg eo ar brezhoneg ha pegen broudus eo d’an dezevout ?

I – MME da GE 22 12 09

Emaon o vont da dizhout 40 000 enmoned em danvez geriadur. Ò C'hoazh ur bloavezhiañ labour d'an hirañ hag e klozin an afer. Labour adlenn a vo goude !

Goulennoù

1. Gl. *plan de profil* (mentoniez), Br. *plaenenn a-letu*?
2. Pet. Rob. mellad *jugement* (poelloniezh) a ro : *jugement analytique, synthétique, hypothétique*. E Lavar 11 (gerva) e roez Br. *barnad tebadek*, Gl. *jugement hypothétique*. Petra a vez graet eus an daou all?
3. Gl. *intranucléaire*, Br. (bevoniezh) *enkraoñnellel*, (fizik) *enderc'hanel*?
4. Gl. *acellulaire*, Br. *ankelligel*?
5. Gl. *ambipolaire*?
6. Gl. *innéité*, Br. *enganeted* (cf. Lavar 18 mellad *factice*) ; Gl. *innéisme, -iste*, Br. ?
7. Gl. *insaturé*, Br. *amvec'h*. Kinnig a ran da heul Br. *amvec'hiadur, amvec'hiañ*, Gl. *insaturation, insaturer*.
8. E Lavar 09 p. 160 e lennan Br. *tradeziat*, Gl. *circadien*, hag e GEVEZ (mellad : *chronologie*) Br. *dreistdeziat*, Gl. *circadien* ivez. Heñvelsterioù rik? Evit Gl. *circannien*, ez poa graet un dibab disheñvel ivez : *blez e-lec'h bloaz*.

9. Gl. *langues casuelles*? Br. *yezhoù troadel*? (cf. Vallée, *troad*: cas).
10. Gl. *centilage* (jedoniezh)?
11. Gl. *loi de concaténation* (jedoniezh)?
12. Br. *erzont*, Gl. *comparaître*; kinnig a ran Br. *erzeuat* aa. & pa. *erzeuad* g. -ed, Gl. *comparant*.
13. Gl. *fusionnel* (passion, &c.)
14. Gl. *grandeurs conjuguées*, Br. *brasterioù?* *mentennoù keveilet*? (degas a ran da soñj an dizesk ma'z on war a denn d'ar jedoniezh; setu ne c'hallan ober nemet gant ar pezh a gavan e GEJED, nemet pa gavan daou dermen e choman bout!), Gl. *hyperbole conjuguée*, Br. *hiperbolenn geveilet*? Gl. *axe conjugué*, Br. *ahel keveilet*?
15. Bepred Gl. *conjugué*. En TLF e lennan: *nerfs conjugués*: “nerfs qui ont la même fonction”. Petra a rez anezho e Br.?
16. Gl. *convecteur*, Br. *kendouger*? (cf. GEFIZ *kendoug*)
17. Gl. *cosécante*, Br. *kenskejenn*?
18. Br. *kreriegezh*, Gl. *crédibilité* zo bet arveret meur a wech. Ne welan ket e ve bet arveret deveradoù all eus *krer*-. Kinnig a ran sevel Br. *kreriek*, *kreriekaat*, *digreriekaat*, Gl. *crédible*, *crédibiliser*, *décrédibiliser*.
19. Gl. *rayons interférents*, Br. *skinoù daremougus*?
20. Gl. *asocial*, *asociabilité*, *asocialité*?
21. E GBLF p. 23 (107, 108) e rez gant Br. *strollataouriezh*, Gl. *associationisme*. Ha talvezout a c'hall ivez e domani an armerzhouriezh, pe gwell e vefe Br. *uniadouriezh*?
22. Gl. *paralangage*, Br. *ledlavar*?
23. Gl. *paralittérature*, Br. *ledlennegzh* a zlefe ober an treuz, a gav din. Evit Gl. *paralittéraire* avat, e vefe ezhomm eus daou dermen marteze (cf. Pet. Rob. 1. Qui concerne des activités ou des travaux annexes de la littérature. 2. Qui concerne la paralittérature). Nemet ha Br. *ledlennegel* a c'hallfe bastañ evit an daou ster?
24. Gl. *les instances du discours*, Br. *ensavioù ar prezeg*?

25. Gl. *homomorphe*, Br. *heñveldeh*? (cf. *homomorphisme*: *heñveldehñ*, Lavar 10 p. 319).

O labourat war Gl. *conglomérat* e kavan em urzhiataer restadoù eus notennoù savet e-ser sevel GBAH; en o zouez an destennig-mañ a oa bet kavet gant unan ac'hanomp (Iwan?). Ha gouzout a rez-te e pelec'h ez poa embannet an eskemm-mañ en e bezh?

La-07, KIS-186 GE da YBLN – 23 06 1977 (p. 72)

Evit a sell *conglomérat*, ez eo diaes, evel ma verkez, sevel termenoù pa na ouzer ket ar ster resis a venner reiñ dezho. En degouezh-mañ e hañval bezañ ur reizhiad termenoù evit arouezñ ur skeuliad furmoù mein diwar vent ar parzhioù fizikel a ya d'ober anezho.

Pezh a vank dimp da c'houzout eo 1) an dezverk(où) kemeret da sevel ar skeuliad: ar vent hepken, pe ar vent ha natur vaenoniezhel ar parzhioù, e natur fizikel, kimiek, maenoniezhel, h.a.; 2) teskad a-bezh an termenoù a zo er skeuliad (e'z follenn e roez an tri zermen gallek *agregat*, *agglomérat*, *conglomérat*; hag ez eus termenoù all?)

Gant ar pezh a ouzomp, ez eus tu evelkent d'ober un nebeut kammedoù a-raok. An anadenn voutin d'ar skeuliad furmoù mein-se eo "liammañ rannoù meinel da zisoc'hañ gant ur rizh karregenn". Gant an anadenn voutin-se ez eus un termen hollek o klotañ, ar ger torpez. Diwar ar bennrann-se e c'hellomp deverañ bepred: *torpezañ* "liammañ rannoù da zisoc'hañ gant un dolzenn"; *torpezad* "disoc'h an *torpezañ*".

Ha komz a reer bepred eus *glandes conglomerées*?

II – GE da MME 27 12 09

Setu va evezhiadennoù da heul da roll atersoù:

1. Domani Yann-Baol.

2. Barn er Boelloniezh zo dodañ un davead etre daou pe lies termen. KANT a lavar *dezrannek* (*analytisch*) an davead etre daou dermen pa vez an eil endalc'het gant egile (sk.: “bezañ maouez” ha “bezañ den”), ha *kendodek* (*synthetisch*) an davead etre daou dermen o devez da welout an eil gant egile hep bezañ endalc'het an eil gant egile (sk.: “bezañ maouez” ha “beajiñ”). Prederourion deuet da heul

KANT (HEGEL, HAMELIN, h.a.) o deus arveret ar gerioù-se gant kemeradurioù arbennikoc'h. Koulskoude e kav din e c'haller arverañ ivez *dezrannek* ha *kendodek* er sterioù a roont da c'herioù KANT. Diouzh ret, evel just, e c'hallfed bepred amprestañ ar gerioù kanteke ha lavarout *analitek*, *sintetek*.

3. Evit a sell ar Vevoniezh, ya : *enkraoñllet*. Evit ar Fizik, Yann-Baol a lavaro.

4. Ya, *ankelligel*, *ankellig*, *ankelligek* hervez ar c'hemeradur.

5. & 7. Evit Yann-Baol

6. Br. *enganedour*, *enganedouriezh*

8. Ya, en un degouezh evel hemañ e verzher krizded an diouer a c'heriadur hollek ! War ur poent avat e lennez a-dreuz : e La-09 173, e lenner “*tradeziat* aa. sl. *circadien*”. E La-09 hag e GEVEZ-3 e lakaen Gl. *circadien* evel kevatal da Br. *trozeziat*. An disklot zo etre La-09 : *-blez-*, *tra-* ha GEVEZ-3 *-bloaz-*, *dreist-*. Gwelout a rin pe zivankadenn lakaat en Errata GEVEZ-4.

9. GP a alie da zerc'hel Br. *tro* a-dal da La. *casus* el live neuziadurel (La-13 75). Br. *troel* a ve enta kevatal Gl. *casuel*.

10. & 11. Ali Yann-Baol.

12. Arveret hon eus deveradoù (-) *dont* 1) diwar ar bennrann (-) *deu-* (*arzeuat*) er c'hemeradur goubarel : *anaez ganedigél pe arzeuat* ; 2) diwar ar bennrann (-) *doned-* e domani ar gedvuhez : *arzonedad* / *arvonedad*. Moarvat e ve gwell deverañ amañ diwar *erzoned-* : *erzoneder* (-er evel *keiner*, *klemmer*, h.a.) Ali Yann-Baol ?

13. Gl. *fusionnel* a leterc'h an darempred etre daou zen aet ken tost ent kantaezel ma paouez ganto gouzrec'h hag ergerc'henn a vezañ buhez et evel diforc'h (n'ouzon ket pegoulz e voe arveret an adanv-se evit ar wech kentañ — marteze a-walc'h emañ e orin en atomouriezh ma keveneber *skiriañ* (Gl. *fission*) hag *uniañ* (Gl. *fusion*). Bezet pe vezet, e kav din e tere amañ ivez deverañ diwar *uniañ* : *un angerzh aruniat*, *ur saviad aruniadel*, h.a. (brallet 'm eus un nebeut munutennoù etre *arun-* ha *darun-* ; hemañ diwezhañ 'm eus lezet a-benn ar fin, rak dec'heriañ a rafe un oberiadegzh na gaver ket e seurt darempredoù, a vez gouzañvadek, an daou c'houzrec'h o vezañ kaset daoust dezho trema un trezerc'hañ kantaezel ma koll pep hini meiz eus e anunded).

14., 16., 17., 18., 19., 21., 25. a gouezh e domanioù Yann-Baol.

15. Ne anavezan skouer ebet a arver eus ar c'herienn Gl. *nerfs conjugués*. Moarvat ez eo bet arveret da verkañ an nervennoù o tec'han *fiñvoù kevreet an daoulagad* (sl. GEVEZ-2 195 +4). Graet e ve anezho *kigennoù kevreet* neuze.

20. Un termen kealiadek eo Gl. Sz. *asocial* : “o tinac'h kendivizadoù ar ged-

vuhez en ur gevredigezh lavaret", astennet eo bet ster ar ger d'ar Vredvezekniezh (ma komzer eus *sociopathie*) ha da yezh ar pemdez dre ar c'hazetenneriezh (ma klevet ivez an damheñvelster *antisocial*). Ober a rafent gant un termen neptu: Br. *diskevredat*, un *diskevredad*, an *diskevredadezh*. Gl. *antisocial* a yafe e brezhoneg da *enepkevredat*.

Vallée a ginnig termenoù dirak Gl. *sociable*: Br. *emgevredus*, *kenvezus*, *emhentus*, *darempredus*, *amgraus*; ne ve ket fall ouzhpennañ *kevredus*, *kehentus*; hag ivez *hegevredat* (evel kontrol da *diskevredat*), a zo e gevatal ezvezant e galleg. Dav an zav e vez alies idiomatek an arver eus deveradoù Gl. *soci-*. Meur a wech e Lavar hon eus strivet da reiñ kevatalioù dezho e brezhoneg hep berzh bras bep taol.

22. Gl. *paralangage*. Daou rakger zo hiziv, *led-* ha *lez-*, na ouzer ket betek pe boent eo boutin o gerdarzh (sl. GPC, DGVB), a zo fraezh avat o arver: *ledenez* (*led-* = hanter: *enez* diouzh un tu hepken), *lezvamm* (*lez-* = o tennañ da, e-kichen, *mamm* en erlec'h). Er yezh kempred: *ledreüs* (*reüs* diouzh un tu hepken), *lezvezegel* (o tennañ d'ar vezekniezh, e-kichen ar vezekniezh). En termen a venegez: Gl. *paralangage* (o tennañ d'al lavar, e-kichen al lavar er ster strizh), Br. *lezlavar*.

23. Gl. Sz. *paralittérature* zo un termen kealiadek ivez, bet goveliet gant "begenn" ar skrivagnerion evit merkañ o dismegañs ouzh an oberoù "poblek" — mar bije c'hoazh eus ar gomunouriezh, e lavarjed: "termen renkadek" [Pa voe embannet troidigezh c'hallek *Mari Vorgan* e voe skritellet al levr er c'hazetennoù lennegel: "littérature régionaliste" gant an hevelep dismegañs]. A-du ganit, ez eo ar c'hevatal brezhonek *ledlennegezh* (*lennegezh* diouzh un tu hepken, *lennegezh* da welout, *hanterlennegezh*), met ivez moarvat, hervez derez an dispriz ouzh ar seurt oberoù: *damlennegezh*, *goulennegezh*, *brizhlennegezh*, *gaoulennegezh*, h.a. Merkomp ar c'hemm a lakaomp, kuit a nep dispriz, etre *lennegezh* (oberoù arz) ha *lizheradur* (kement testenn 'zo, da skouer: *lizheradur mezegezh*).

A-dal da Gl. *paralittéraire* er ster "a-zivout al labourioù renet en dro d'al lennegezh", e tere Br. *lezlennegezh*.

24. Gl. *instances du discours*, termen Semiotik o verkañ al "lec'hioù" ma emaoomp e kement ma prezegomp ("eus pelec'h e komzomp"): hon c'horf, hon emouez, hon diemouez, hon angerzhioù, h.a. Ya, an termen a ginnigez, *ensavioù ar prezeg*, a rafent gantañ ivez.

Respontoù d'ar goulennoù 1, 3, 5, 7, 10, 11, 12, 14, 16, 17, 18, 19 & 21

PLAN DE PROFIL

1. Me a gav din ez eus anv a *steuñv* er ventoniezh. Sl. GEJED ha JEDO6 p. 218 *gwel a letu (a gostez)*. Neuze *steuñv a letu* ivez.

INTRANUCLÉAIRE

3. OK evit *enderc'hanel* er fizik : *nerzhoù enderc'hanel lav ha kreñv* , Gl. *forces intranucléaires faible et forte*.

AMBIPOLAIRE

5. Bez' ez eus *transistorioù unvleïn* (a zo transistorioù gwered maez FET), *transistorioù daouvleïn* (ma c'hoari an daou rizh dougerioù, eleze an elektron leiel hag an toulloù muiel, nemet ar red tredan zo krouet gant an dougerioù muia-niverek : an elektron leiel en transistor NPN hag an toulloù muiel en transistor PNP) ha *transistorioù uevleïn* (ma'z eo krouet ar red tredan gant an daou rizh dougerioù war un dro. An transistorioù-se zo nevez a-walc'h : OLET Sz.*Organic Light Emitting Transistor*).

Evit amstrewidigezh ion muiel hag ion leiel e rafen gant *amstrewiñ uevleïn*, Gl. *diffusion ambipolaire*.

INSATURÉ

7. Ya *amvec'hiañ* ha deveradoù.

CENTILAGE

10. Bez' ez eus Gl. *quantilage*, Br. *pementrannañ* (ha deveradoù) ; Gl. *quartilage*, Br. *perrannañ* (rannañ ar boblañs e peder rann hegement), Gl. *décilage*, Br. *dekrannañ* (rannañ ar boblañs e dek rann hegement) ; Gl. *centilage*, Br. *kant-rannañ* (rannañ ar boblañs e kant rann hegement)...

LOI DE CONCATÉNATION

11. GSTL *concaténation*, Br. *arrevellañ*. Neuze Br. *dezv arrevellañ*, Gl. *loi de concaténation*.

COMPARANT

12. A-du gant Gwion, sellout ivez GEAK pp. 43-45 *comportement, conduite*. Neuze : *erzoneder*.

GRANDEURS CONJUGUÉES

14. Evit a sell ar *brasterioù* hag ar *mentennoù*, sellout La -08 pp. 274-281. Evit berraat : an termen *braster* zo dezhañ ar ster hollekañ ha bez' ez eus *brasterioù astennadel* ha *brasterioù andennadel*. Ar re gentañ zo *mentennoù muzuliadus* hag an eil re zo *mentennoù merkadus*. Damheñvelster eo *braster* ha *mentenn*, un afer a gendestenn eo a-benn ar fin. Nemet, evidon me a gav gwell ober gant *mentenn* evit ar *braster astennadel*, pa'z eus tu d'e ventañ (muzuliañ) da gaout ur ventad. Rak ar *braster andennadel* n'eus mentad ebet dezhañ, atalad mentawouriel ebet naket.

Evit Gl. *grandeurs conjuguées* e c'haller ober gant Br. *brasterioù keveilet* pe *mentennoù keveilet*.

CONVECTEUR

16. Ya.

COSÉCANTE

17. $\sec(\hat{a}) = 1/\cos(\hat{a})$ ha $\operatorname{cosec}(\hat{a}) = 1/\sin(\hat{a})$. A se *sekant* ha *kosekant*, evel ma lavarer *sinuz* ha *kosinuz*, *tangent* ha *kotangent*.

CRÉDIBILITÉ

18. Ya.

RAYONS INFÉRENTS

19. Gwell *skinoù daremougat*, eleze *skinoù o taremouezh*.

ASSOCIATIONNISME

21. E domani an armerzhouriezh ne gav ket din e tere *strollataouriezh*. E GEAK ha war *Emsav* (passim) e kaver *gwir kevrediñ* (Gl. *droit d'association*) ha *frankiz kevrediñ* (Gl. *liberté d'association*). E GEAK e lenner ivez Br. *kevredour* Gl. *sociétaire (d'une société)*. O vezañ ma'z eus anv eus un doazhadur e kav din e tere *kevredelour*, *kevredelouriezh*.

HOMOMORPHE

25. Ya.

MENEGVAOÙ

Pemp menegva a gaver e LAVAR 19: brezhonek, gallek, saoznek, alamanek, kembraek.

Dave a ra ar menegvaoù war un dro d'an termenoù studiet en notennoù ha da dermenoù 'zo arveret en testennoù.

Evel e levrennoù kent ar steudad ez eo bet miret skrivadur pep termen dik evel m'en kaver er skridoù. Kichen ha kichen e kaver, hep gouzav arbennik, furmoù nevez- koulz ha krenn- pe henyezhel hag, evit a sell ar brezhoneg, stummoù teod- ha rannyezhel, nevezc'herioù ha gerioù nevezsteriet, furmoù imbourn'h ha goveliadennoù diskuliet da faziek pe ankevazas.

Menegva Brezhonek Lavar 19

A

- abeg anemouez, 270
- abeg soliet, 36
- abeg sonn, 262
- abegadenn, 297
- abegadus, 138
- abegoù sonel, 120
- ac'h, 231
- ac'had, 308
- ac'hañ, 231
- ac'hañ ameeun, 231
- ac'hañ eeun, 231
- a-c'haoliad, 40, 44
- a-c'harloc'henn, 241
- a-c'henezh, 102
- a-c'hin, 133
- a-c'hinfeur, 278, 282
- a-c'hourzañv, 132
- adalf, 214
- adanor, 50, 51, 226
- adanor pennanvaet, 115
- adanv, 29, 142, 321
- adanvaat, 214
- adanvenn, 185
- adaozadur, 246
- adebarzhiñ, 157
- adeilader, 78
- adeiladiñ, 185, 300
- adembann, 36
- aden, 205, 208, 209
- adensinkladenn, 275
- adfeilh, 56
- adharzded derenel, 293
- adharzell, 293
- adharzell derenel, 293
- adharzell douenel, 293
- adkelligour, 187
- adloañ, 226
- adou, 79
- adouriezh, 308
- adporeañ, 56
- adreizh, 40
- adreizhad, 40
- adsavelañ, 277
- adunvanidigezh, 194
- adur, 79
- adus, 77, 79
- advellekaat, 289
- adverb, 113
- adverbenn lec'hiañ, 185
- advervenn debiñ, 184
- advevaat, 12
- aerchaket, 125
- aergelc'h, 148, 170
- aergelc'hel, 70
- aernnerzhoniezh, 279
- aeronomiezh, 171
- aerrenel, 138
- aersonnadur, 139
- aersonnadurel, 149
- aersonnus, 138, 141, 147, 150
- aerwezhel, 279
- aesaat, 220
- aezhenn garbonek, 136
- aezhennañ, 251
- a-fonn, 271
- a-genfeur, 278, 282
- a-getep, 107
- a-gevandod, 40
- a-gevenep, 101, 276
- a-gevenep da, 20
- a-gevreizh, 282
- agrologiezh, 291
- ahel, 80
- ahel keveilet, 324
- akademek, 254
- aked, 79
- aketilañ, 163
- aketilkolin, 163
- akotiledon, 291
- akta, 253
- alc'houez, 176, 177
- alc'hwez, 176
- alf, 263, 266
- alfeg, 263, 268
- a-livenn, 278
- alkan, 80
- alkan reol, 80
- alken, 80
- alkool nitrogenek, 163
- allig, 306
- allyezh, 15, 43, 134, 158, 191, 260, 270, 278, 290, 296
- allyezher, 268
- alumetezenn, 237
- alumin, 149
- aluminat kalkiom, 149
- aluminat kalkiom-houarn, 149
- aluminium, 149
- alvez-, 170
- alvez, 70, 169, 186
- alvezel, 128, 186, 289
- alvezoniezh, 186
- amaezhel, 100, 246
- amaezherezh unvan, 246
- amaezhiadureh, 24

- amaezhiadurel, 117
 amaezhiadurezh, 246
 amaezhierreh, 24
 amaezhierreh unel, 247
 ambellenn, 213
 ambellennek, 213
 amberzañ, 166
 amboaz, 50
 ambredad, 20
 ambredadurel, 15, 54, 113, 226
 ambredañ, 20, 63, 115, 189, 232, 289
 ambredañ ambredadurel, 15
 ambren, 29
 ambren errizhek, 231
 amc'heriad, 40
 amc'hwelad, 207
 amdoniañ, 207, 209
 amdreñ, 207, 209
 amdrevnañ, 153
 amdroadur, 207, 209
 ameeun, 39
 amen: en -, 311
 amestez, 283
 amestez gindu, 272
 amestez kendu, 272
 amestezañ, 283
 amezegiezh, 289
 amfraezh, 68, 137
 amgemer, 206, 208
 amgerc'hell, 272
 amgerc'hellaat, 283
 amgraus, 327
 amguzh, 275
 amhouarne, 165
 aminalkool, 164, 166
 amindrenkenn, 129, 164
 amino, 145
 amjestr, 8, 312
 amloañ, 300
 amniverad, 230
 amolc'hiñ, 107
 amoniak, 310
 ampar, 298
 ampar amzerel, 267
 amparadur, 192
 amparañ, 16
 ampervezh, 20
 amplegad, 149, 235
 amplegañ, 54, 239
 ampleriñ, 89
 amprest, 14, 290
 amprest glez, 145
 amprestañ, 158, 200, 206, 278, 289-291, 296, 299, 326
 amprestañ glez, 145
 amprevan, 286
 amprouenn dre skrid, 220
 amraskl, 300
 amred, 2, 71
 amred luskellat, 293
 amred pebeilat, 293
 amroudad, 85
 amsav, 144
 amsavat, 206, 208
 amsaviñ, 208, 300
 amsavus, 144
 amskar-, 207
 amskarad, 205, 207
 amsklaer, 219
 amsklaered, 182
 amsklerijennadur, 11, 13
 amsklerijennegezh, 13
 amsklerijennelouriezh, 13
 amspis, 130
 amsplann, 255
 amstouad, 274
 amstouadus, 274
 amstrewidigezh, 328
 amstrewiñ uevleñ, 328
 amvec'h, 323
 amvec'hiadur, 323
 amvec'hiañ, 323, 328
 amved, 13
 amveziad, 111, 113, 160, 261, 292, 305
 amveziadoù fosilaus, 113
 amwiskad, 201
 amzerc'had, 207
 anadad, 188
 anadenn, 71, 78, 85, 91, 108, 161, 171, 189, 200, 227, 231, 267, 272, 277, 292, 309, 318, 325
 anadenn dien, 85
 anadenn gleñvedel, 161
 anadenn steradurel, 267
 anadennoniel, 231
 anadennoniezh, 20, 227, 309
 anaez, 102
 anaez arzeuat, 326
 anaez ganedig, 326
 anaf, 160, 200, 206, 278
 anaf kankrel, 201
 anaf navel, 69
 anaf poreel, 201
 analenn, 295
 analitek, 326
 anamstouadus, 274
 anaoudel, 153
 anaout ergerc'hel, 13
 anaout ergorel, 13
 anaout gouezoniel, 67
 anaout gouiziel, 67
 anaout skiantel, 235
 anarskarek, 245
 anc'havaelañ, 83

- andag, 100, 102
 andageg, 100
 andagegezh, 100
 andagek, 100, 102
 andagel, 102
 andalañ, 107
 andar, 30
 andaskoun diabellet, 271
 andaskoun dianasat, 271
 andazgweredus, 279
 andec'her, 268
 andennadel, 329
 andesavelet, 192
 andeziled, 119
 andiended, 63
 andiledadus, 280
 andireadus, 70
 andistrec'hadus, 268
 andon, 70
 androgen, 32
 anec'haoz, 148
 anemouez, 270
 anerouez, 63
 anfeuls, 60
 anforc'hellegezh, 107
 anfreuzadus, 280
 angediañ, 144
 angediet, 144
 angemer, 39, 40
 angerc'h, 266
 angerc'hañ, 263
 angeriañ, 144
 angeriet, 144
 angerzh, 327
 angevezh, 117, 124
 anglud-, 78
 angolvant, 62
 angoullo, 245
 angour, 250
 angourek, 249, 250
 angovl, 22
 angreizh, 199, 201
 angreizh diek, 192
 angreizh fagedenek, 201
 angreizhek, 201
 angreizhel, 201
 angreizhus, 201
 angreizhañ, 201
 angwrester, 230
 anharzus, 277
 anharzusted, 275, 277, 279
 anheboell, 144
 anhidridenn, 114
 anhidridenn drenkenn, 114
 anhidridenn fosforek, 114
 anhidridenn garbonek, 114
 anhidridenn sulfurek, 114
 anhidridenn sulfurur, 114
 anhidrit, 114
 anhoskus, 133
 anhun, 244
 an-ionaet, 135
 ankavezadel, 57
 anked, 56
 ankediédik, 274, 279
 ankellig, 326
 ankelligek, 326
 ankelligel, 323, 326
 ankorek, 284
 ankoun, 271
 ankoun diabellat, 269
 ankoun dianasat, 269
 ankoun hanbarus, 69
 anlaedam, 12
 anlaezañ, 10
 anlaeziñ, 12
 anle, 38
 anleek, 38
 anloueradel, 63
 anlouerañ, 134
 anneptuadus, 235
 annezourezh, 119
 annoad, 212
 annoazh, 187
 annoet, 212
 anpistri, 135
 anrakweladus, 270
 anreizh, 37
 anrev, 76
 anrevék, 76
 anrevel, 76
 ansez-, 78, 91
 ansezat, 90, 91
 anstabil, 241, 244
 anstabiled derc'hanel, 244
 antigen rezuz, 270
 antikorf gwadveiz, 213
 antikorf rezuz, 269, 270
 antrazeat, 199, 283
 antreuzstaeladus, 119
 anunded, 326
 anvad, 16, 43, 69, 151, 295
 anvadur, 104
 anven-, 121
 anvenadur, 121
 anvenn, 23
 anvesk, 2
 anvevenn, 12, 244
 anvevennad, 79
 anvevennegezh, 10, 12
 anvonerell, 266
 anvonerezh elektronek, 266
 anvouezh, 266
 anvouezhel, 266
 anvout, 226
 aostralopiteg, 119
 aostralopitek, 121

- aototomiezh, 286
 aotrouniezh, 16
 aotrouniezh unvan, 246
 aozad, 107
 aozad disoc'h, 148
 aozad kloret, 163
 aozadur, 78
 Aozadur Bed ar Yec'hed, 55
 aozer, 20, 30, 35, 45, 143
 aplud, 196
 apotikel, 117
 araez, 63, 192
 araez : en – da, 71, 135
 araezad, 20
 araezad greantel, 317
 araeziñ, 189
 arallyezh, 257
 araogenn, 51, 124, 178, 183, 224
 araokaet, 102
 arbenn, 87
 arbennadenn, 123, 143
 arbennelouriezh, 296
 arbenniat, 2, 3
 arbennigour, 12, 74
 arbennikaat, 10
 arbenniñ ur gwir, 233
 arbennonniezh, 295
 arboell, 207
 arbouezañ, 98, 235
 arbrad, 8, 9, 46, 137, 138
 arbred, 128, 129
 arc'hwel, 71
 arc'hwel houarna, 166
 arc'hwelek, 40
 arc'hwelel, 120, 207
 ardaolad, 54
 ardead, 202
 ardeadezh, 153
 ardeñ, 202
 ardoerezh, 202
 ardrelosk, 284
 aregañ, 160
 argammed, 281
 argammed dihell, 274
 argammed sou, 274
 argammedadur, 281
 argammedek, 161, 208
 argel, 201
 argeladurezh, 201
 argelel, 201
 argement, 149
 argemm, 199
 argemm deodyezhel, 174
 argemmad, 199
 argemmadur, 199
 argemmañ, 282
 argemmer, 199
 argemmluc'h, 198
 argemmus, 281
 argenañ, 250
 argenñver, 1, 2, 4
 argerzh aruniat, 326
 argerzhad, 243
 argila, 105, 137, 145, 147, 149
 argizañ, 155
 argouezh, 20
 argraf, 130, 299
 argrafell, 184
 argrafiñ, 184
 argreskiñ, 159, 161, 205
 argreskus, 206
 argrezad dasstrizhek, 102
 argrezañ, 200
 argrid, 82
 argridañ, 82
 argrider, 82
 argriderez, 82
 argron, 205, 208, 209
 argu, 41
 argu-, 43
 arguz, 41
 arguz-, 43
 arguzenn, 36, 143
 arguzenn skarus, 108
 arhent, 216
 aristotelek, 186
 arkitomiezh, 243
 arlakadenn, 85
 arlezat, 101
 arloañ, 117, 191
 arloezañ, 229
 arluzerrizhañ, 231
 arluzerrizhegezh, 231
 arm derc'hanel, 244
 armerzh, 153, 324
 armerzh al loadoù, 16
 armerzhegezh, 262
 armerzhouriezh, 329
 arnodel, 317
 arouestaat, 115
 arouestad, 115
 arouestañ, 115
 arouez, 15
 arouez astaliñ, 133
 arouez vouezhoniel, 229
 aroueziañ, 46
 aroueziñ, 15, 19, 29, 160, 267
 arreadegezh, 73
 arreadur, 229
 arrevellañ, 328
 arroud, 7, 36
 arstalek, 282
 arstalenn, 1218, 282
 arstalenn Planck, 128
 arster, 28, 82, 226
 arsteud : en –, 76, 79

- arvennout, 143
 arver, 24, 34
 arver armerzhel, 9
 arver mezezel, 154
 arveradus, 9
 arveriad, 32
 arverkoù, 24
 arvest, 276
 arvez, 16
 arvez liñvel, 107
 arvez sonnel, 107
 arvoustrañ, 69
 arwehan-, 308
 arwehaniñ, 308
 arwenn, 148
 arz, 63, 161
 arzaeladur, 7
 arzaeladus, 46, 127
 arzaelañ, 7
 arzaelek, 12
 arzeuat, 326
 arzhelidigezh, 19
 arzonedad, 326
 arzoniezh, 160
 arzoù delvel, 41
 arzoù neuziañ, 41
 arzu, 68
 asik, 187
 a-skej, 204
 askell, 311
 askenderc'h-, 318
 askenderc'h eeun, 319
 askenderc'h kevala, 319
 askenderc'h war gresk, 319
 askenderc'hañ, 319
 askorad, 1
 askorn, 260
 askorn kaezour, 97
 askornatelveñ, 42
 asoup, 69
 aspadenn, 45, 121, 277, 313
 a-spin, 204
 assav, 277
 astennadel, 329
 a-steud, 76, 79
 astma, 187
 astreluc'hañ, 31
 astrologiezh, 171
 astron, 272
 astroniñ, 272
 astroniñ ur sten, 269
 ataerell nac'hañ, 221
 ataeriñ, 226
 atalad, 86, 316, 319
 atalad kimiek, 148
 atalad mentawouriel, 161, 329
 atan, 208
 atelv-, 42
 atelverezh, 42
 atelviñ, 42
 atelvour, 42
 atelvouriezh, 42
 atil, 9
 atiloniezh, 291
 atilouriezh, 286, 291
 atom, 46
 atomenn, 62
 atomennder, 62
 atomouriezh, 326
 atoriñ, 19
 atreiñ, 307, 308
 atroadur, 307
 atroa, 307
 avel ar goañv, 111
 avel c'hoañv, 111
 avelenn, 193
 a-vihanik, 223
 a-viskoazh, 211
 a-vlein, 215
 avu, 166
 awenet, 8
 azas, 141
 azasadur al luc'hsae, 1, 3
 a-zave da, 12
 azdalc'h, 295
 azdalc'hiñ, 2
 a-zerc'h, 111
 azgrenaat, 277
 azgwelout, 35, 51, 255
 azgwerzh, 277
 azgwerzh eilvedek, 277
 azgwerzh kentaek, 277
 azidenn natriom, 93
 azidenn nitrogen, 93
 a-ziuz, 128
 azlamm, 276
 aznerzhañ, 277
 azon, 64, 191, 318
 azon nerval, 161
 azoniad, 32, 191
 azoniad pikernennek, 278
 azoniad raog tal, 230
 azoniad raogtalel, 230
 azoniad rizennek, 97
 azot, 94
 azotet, 164
 a-zremm, 33, 69, 289
 azveradur, 277

B

- babelach, 289
 babelek, 286, 289
 babelel, 286

- babeliri, 289
 bac'hañ, 317
 bac'het, 200
 bagolded, 268
 bakteri, 129
 bakteri kevaraezet, 192
 bakteri koulzataer, 192
 bakteriofag, 129
 balafennañ, 179
 balafenner, 294, 296
 balafennerezh, 179
 balir, 289
 balirek, 290
 balzam, 117
 bann, 252
 bann drafet, 252
 bannlec'hed, 252
 barnad tebadek, 323
 barokelezh, 241, 243
 barokiezh, 241, 243
 barr, 161
 barr ernez, 29
 barr tredan, 293
 barrad, 118
 barrad tetaniezh, 192
 barregezh, 60
 barzh-, 250
 barzh, 276
 barzh kantreer, 317
 barzhek, 250, 251
 barzhel, 251
 barzhelezh, 250
 barzhiñ, 251
 barzhoniek, 251
 barzhoniel, 251
 barzhoniezh, 250, 276
 barzhonius, 251
 barzhus, 251
 bastard lakane, 63
 bastrouilher, 218
 bastus, 37
 bazek, 149
 bazhell, 191
 becher, 128
 bec'h, 1, 2, 48, 149
 bec'h an alkool, 81
 bec'h karbon, 59
 bec'hiegañ, 30
 bec'hiet, 123
 bed kempred, 143
 begek, 224, 225
 begenn, 327
 behingerc'h, 163
 beli, 246
 bellerezh, 153
 belloniezh, 153
 bellouriezh, 153
 belo, 89
 benev, 30
 benevel, 120
 benevelour, 290
 beni adharzded, 293
 beni dazgwerediñ, 293
 beni gilwerediñ, 293
 bennozh, 157
 benvegad mouezhparañ, 276
 benvegskeul, 255
 benzen, 127
 beradur, 279
 beriberi peluzus, 68
 berlobiañ, 11
 berraat, 144, 220, 329
 berus, 209
 berusted, 185, 209
 beruzenn, 209
 bervidanted, 230
 bervverk, 81
 bervverker, 81
 bervverkerezh, 81
 besmorvezhen, 122
 betadilc'her, 187
 betain, 163
 betoñs, 107
 bev benevel, 120
 bev *g* -ion, 120
 bev revek, 120
 bev unkellig, 230, 241
 bevargant, 135
 bevdoz, 283
 bevdrolosk, 283
 beved, 19, 120
 bevedeg, 2, 55, 135, 160, 161, 192
 bevedourel, 30, 101, 186
 bevedouriezh, 231, 308
 bevenaozañ, 318
 bevennat, 127
 bevennet, 314
 bevgimiour, 46
 bevoniezh, 95, 120, 122, 123, 193, 228, 326
 bevoniezh loenel, 243
 bevonour, 272
 bevus, 13
 bevverker, 193
 bezañs, 78
 bezant, 19, 60
 bezh-, 212
 bezhel, 211
 bezhelezh, 212
 beziad, 132
 beziat, 63
 bezoud, 7
 bezoud daveat, 7
 bezoud dizave, 7
 bezout, 132
 bideviañ, 11

- biell, 242
 biken, 212
 binviañ, 11
 bionik, 119
 birvidik, 222
 birviken, 211, 212
 bizh, 211
 bizhvev, 212
 bizhwerc'hez, 212
 biziata, 18
 blastomer, 129
 blein, 63, 86, 102, 118
 blein ar yen, 86
 bleinad, 119
 bleniad, 244
 bleupad, 218
 blev oadour, 97
 blevegezh, 32
 blez, 323
 bloavezh kantvet, 73
 bloaz, 323
 bloaz dibenn-kantved, 73
 bloaziek, 73, 120
 bloc'heilad, 214
 bloc'heiladezh, 213, 214
 bloc'heiladur, 214
 bloc'hel, 54, 153
 blosk-, 92
 bloue, 54, 73
 boat, 55
 boaziañ, 45
 boc'hbidik, 156
 boest komz, 266
 boest komzer, 266
 boest vouezh(el), 266
 bomm, 20, 86
 bomm idiomatek, 19, 126
 bomm kaozeek, 200
 bomm resisaat, 111
 bonad, 252
 bonan, 19, 69, 97
 bonel, 161
 bongevor kediel, 314
 bongevor leel, 312
 bongevor margediel, 300
 bongevor (spis)kediel, 312
 bonragor, 183
 bonreizhel, 243
 bor, 93, 94
 borc'hañ, 63, 291
 boron, 93, 94
 bos, 287, 289, 292
 bosigern, 289
 boudaegezh, 211
 boued skoueriekaet, 1
 bouktraezhus, 290
 boull, 148
 bout, 7, 226
 bouzarmuderezh, 207
 bouzelloù, 207
 brac'hitell, 200
 brac'hitell droukfellvanek, 200
 braket, 278
 braskevatalder, 54
 braslenn, 25
 braster, 3, 4, 112, 324, 329
 braster andennadel, 329
 braster astennadel, 329
 braster gremmoniel, 3
 braster luc'hventouriel, 3
 brasterioù keveilet, 324, 329
 brazezdéd, 13
 bre, 19
 bred, 20, 160, 309
 bredadur, 101
 bredelfennel, 294
 bredelfenner, 220
 bredelfennerezh, 11, 24, 36, 64, 67, 90, 160, 229, 231, 309, 316
 bredkalvezerezh, 316
 bredkleñvedouriezh, 229, 231
 bredoniel, 186
 bredoniezh, 11, 12, 160
 bredoniour, 13, 19
 bredvezeg, 31, 65, 69, 222
 bredvezekniezh, 92, 318, 327
 bredvireer, 319
 breinadur, 45
 breizhat, 111
 breizhveurat, 247
 bremañ bev, 143
 bremanelaat, 165
 breskted, 40
 breud gramadegél, 313
 breuriezh, 100
 brevek, 187
 brevus, 127
 brezhoneg diorreet, 315
 brezhoneg kempred, 177
 brezhoneg klasel, 51
 brezhoneg lennegel, 35
 brezhoneg unvan, 235
 brezhonegach, 217
 brezhoneger, 40, 289
 brezhonegerez, 206
 brezhonekaat, 76, 90, 145, 296
 briant, 230
 brientad, 116, 117, 124
 brizhellet, 206
 brizhkredenn, 134
 brizhlennegzh, 327
 brizhsturyezhouriezh, 219
 brizhtener, 305
 brizhtermen, 131
 brizhunvanaat, 214

broad, 123
 broadel, 18, 41
 broadelezh henvroat, 122
 broadelouriezh, 79
 broat, 53, 123
 brogarour, 78
 bromañ, 165
 bromet, 165
 bronkez, 102
 bronkezandag, 102
 bronneg, 29, 288
 broreuziat, 98
 brosezat, 53
 broudalf, 214
 broudedigezh, 222
 broudus, 322
 brumenn, 257
 brusk, 286
 bruskenn, 128
 buanez, 149
 buanez dazgweredel, 320
 bugeliezh, 174
 buhez kempred, 234
 buhezad, 125, 126, 271, 277
 buhezañ, 326
 buhezek, 220
 buhezer, 126
 buheziad, 78
 buheziadur, 268
 buheziañ, 268
 buhezier, 268
 buheziour, 268
 buhezskrivadur, 268
 bukañ, 20, 63
 burbuenn, 292
 buzad, 101

C

cadoan, 207
 caz, 36
 CDlennadur, 270
 chalk-, 142
 chalkadenn, 146
 chalkiñ, 138, 141
 chañs, 67
 charabañ, 41
 cheuc'h, 122, 143, 230
 chintoad, 92
 chintoat, 92
 chintoegezh, 78, 90, 92
 chintoek, 90, 92
 chintoelezh, 92
 chintoour, 90, 92
 chintoouriezh, 90
 c'hoari, 153
 c'hoazhiñ, 200
 c'houec'haskelleg, 311
 c'hwel, 233
 c'hwelad, 207
 c'hwelañ, 215
 c'hwenenn, 43
 c'hwezhenn, 295
 c'hweziñ, 30
 c'hwiliañ, 309

D

dafar hilel, 129
 dafar meinell, 108
 dalbezh, 212
 dalc'h, 9
 dalc'hiad, 12
 dalc'hour, 207
 dalc'hus, 51
 dale kaezouregzh, 97

dalton, 46
 dambredañ, 115, 206
 damgalet, 61
 damguñv, 61
 damheñvelster, 12, 13, 63
 damkanek, 106
 damkanel, 71
 damkanenn, 50
 damkaniezh, 20, 169
 damlenneg, 143
 damlennegzh, 327
 damouelec'hiek, 118, 120
 damzezerc'hiek, 120
 damzezerzhiek, 118
 danevelladur, 267
 dangor, 134
 dangorel, 12
 danhaen(ad), 121
 dantour, 67, 287
 danvez bevel, 272
 danvez geriadurel, 143
 danvez razek, 147
 danvez sonnañ, 138
 danvezenn, 135
 danvezenn arboell, 207
 danveziñ, 2, 4, 117
 danzoug, 92
 daouad, 12, 13, 56, 123, 155, 214, 222, 224, 322
 daouankoù, 133
 daouat, 13
 daoubarzh, 241
 daoubenniezh, 307, 308
 daoubik, 133
 daoublaen, 311
 daoublaeneg, 311, 312
 daoubleg-, 311
 daoubleneg, 310
 daouboent, 86

- daoudant, 62
 daoudort-, 311
 daoudroadegzh, 119
 daoudroadek, 119, 121
 daoudroadel, 121
 daoudroadiezh, 119
 daouelezh, 307
 daouforc'hek, 198
 daougotiledon, 288
 daougromm-, 311
 daouhanter, 311
 daouhanteriñ, 231, 243
 daoulagad, 13
 daourann-, 311
 daouseizi, 54, 68, 74
 daouskilfoù, 133
 daoust ma, 44
 daoustabil, 241, 244, 311
 daouvac'had, 244
 daouveg, 199
 daouviz, 199
 daouvizek, 199
 daouviziek, 199
 daouvlein, 328
 daouvleinegezh, 223
 daouvleinek, 223
 daouzant, 131
 dar, 30
 daradfiñv, 229
 daraez, 160, 192
 daraezel, 87
 daram-, 300
 daramgêr, 301
 daramgounad, 301
 daramlouc'h, 300
 daramparañ, 301
 daramparch, 301
 darampibek, 301
 daramraskl, 300
 daramskrid, 301
 daramskriv, 300
 daramskrivad, 301
 daramsod, 300
 daramwez, 300
 daramwezañ, 301
 darbar, 147, 148
 darbenn, 32, 48
 darc'houl, 63
 darc'houlus, 39, 62, 63
 dardennañ, 206
 dareilañ, 229
 daremougat, 329
 daremougus, 324
 darempred, 16
 darempred arc'hwelel, 207
 darempredel, 173
 darempredoù, 327
 dareulad, 101, 189, 204, 305
 dareulad kellidel, 189
 dareulañ, 101
 dareuler, 208
 dareulerezh, 16, 48, 161, 206, 208
 dargan, 169
 dargan-, 55, 167
 darganadel, 55
 darganat, 55, 167
 dargor, 30
 dargrezad, 191
 dargrezad pad, 191
 darlizhenn, 187
 darnel, 58
 darneuzier, 92
 darnov, 292
 darnveradel, 20
 darnverat, 20
 darnverataat, 20
 darreuziat, 98
 darvan, 90
 darvennus, 39
 darvezadur, 270
 darvoud, 13, 160
 darvoud karr, 160
 darwrezadur, 141, 147
 darwreziñ, 138, 141, 147
 daskemmad, 293
 daskenvod, 318
 daskor, 25
 dasparzh, 2, 40, 71
 dasparzhañ, 2
 daspugnadur kevala, 319
 dasselliñ, 134
 dasson, 127, 272
 dassoz, 128
 dasstrizhek, 102
 dastum, 71
 dave, 8, 13, 17, 134
 davead, 325
 daveadur, 239
 daveat, 7
 daveel, 239
 daveenn, 134, 256
 daveiñ da, 54, 126, 184
 davezh, 30
 daz-, 108
 dazad, 148
 dazañ, 108
 dazeilad, 298
 dazeilad disglenat, 295
 dazeilad ezkaelat, 295
 dazglenañ, 287
 dazglud-, 290
 dazgludad, 290
 dazgludañ, 287
 dazgouezañ, 155
 dazgwered, 128, 148, 149

- dazgwered kimiek, 165, 320
 dazgweredel, 316
 dazgwerediñ, 287
 dazlammat, 101
 daznavezadur, 39
 dazrezad, 247
 dazrezh, 128
 dazvellekaat, 267, 268
 dazverzh, 159
 dazverzh-, 161
 debaradenn, 39
 debaradur, 39, 40
 debarañ, 39, 40
 debaridigezh, 39
 debarzh, 188, 221, 275, 289
 deberzh, 54, 63, 270
 dec'halv, 277
 dec'halv d'an urzh, 275
 dec'han, 136, 149, 326
 dec'haniñ, 1, 3
 dec'heriad, 129
 dec'heriañ, 49, 54, 69, 71, 74, 84, 123, 161, 230, 270
 dec'hmeg, 6
 dec'hmegañ, 5, 6
 dec'horiñ, 29, 32
 dedalvezadur, 71
 dedaolad, 128
 dediledet, 280
 dedreiñ, 101
 dedro istorel, 63
 dedroadur, 40, 160, 301
 defroù, 214
 degemennus, 55
 degouezh, 197
 degouezhva, 197
 degulturañ, 297
 dehaezat, 316, 319, 320
 deharzañ, 56
 deharzus, 56
 deiziad ezkreriañ, 18
 dekrannañ, 328
 dekved, 73
 dekvedenn, 71
 dekvloaz, 73
 deleeka, 38, 39
 delienenn, 42
 delienn, 42
 deloc'h, 196
 deloc'hva, 196
 delun, 127, 252
 deluzañ, 30, 174
 delv, 233
 delvaozour, 42
 delvarzour, 42
 delvour, 41, 42
 delwenn, 31
 demer-, 11
 den, 31
 denekaat, 29, 31
 denekadur, 29
 denel, 31
 denoniez, 70
 denotadur, 226
 dentalenn, 43
 dentenn, 43
 dentennder, 62, 131
 dentour, 289
 dentouriezh, 289
 deouezus, 112, 155, 256
 deraouad, 115, 143
 deraoz, 39
 deraozad, 39
 deraozañ, 39
 deraozer, 39
 derc'h, 20, 132, 186
 derc'han, 244
 derc'hañ, 7, 22, 161
 derc'han anstabil, 244
 derc'hañ mac'hennek, 64
 derc'hanel, 12, 244
 derc'hanelour, 10, 12
 derc'hanelouriezh, 10
 derc'hek, 74
 derc'hel, 20
 derc'helouriezh, 20
 derc'hennadur kevregat, 33
 derc'hennañ, 256, 258
 derc'hoù kengovl, 22
 dere kevatalder, 86
 dereadegezh, 156
 dereadur, 22
 dereell, 293
 dereizhañ, 291
 deren, 185
 deren war-du, 22
 derenel, 293
 derenlanvad, 161
 derenvaez, 159, 161
 dereogi, 293
 derez alaman, 48
 derez amerikan, 48
 derez garvder, 48
 derez genadel, 109, 112
 derez hidrotimetrek, 48
 derez ledred, 111
 derez oksidadur, 164
 derez spesadel, 112
 derezad, 247
 derezadoù ur c'helc'hva, 247
 derezata, 247
 dereziataet, 247
 deriunus, 63
 dervant-, 54
 desellout, 269
 deskad, 115
 deskadurezh, 153, 220

- deskrivadurel, 87, 225
 deskrivus, 95
 despizadur, 2, 53, 54, 270, 280
 despizadur unvan, 295
 despizañ, 7, 20, 36, 74, 170, 267
 destiañ, 144
 destied, 144
 destier, 144, 318
 destl, 317
 destladur, 4, 241
 destlel, 220
 destlenn, 16
 destrummañ, 271
 destrummuzenn, 271
 destuzekaat, 297
 deuriet, 37
 deurus, 36, 63, 220
 deuteriom, 81
 devarn hep engalv, 275
 devedañ, 241
 devedañ dezvoù, 240, 243
 deverad, 8, 13, 14, 22, 29, 40, 42, 43, 48, 52, 66, 68, 70, 78, 92, 95-97, 101-123, 140, 328
 deveradus, 264
 deverañ, 9, 31, 42, 62-68, 85, 86, 92-103, 119-123, 138, 142, 14, 170, 191, 326
 devoud, 15, 35, 55
 devoud bevedel, 267
 devoud gouiziel, 67
 devoud kevredadel, 19
 devoud skiantel, 67
 devoudañ, 60, 147, 187
 devredad, 63, 240
 devredad andiled(adus), 280
 devredad daveidigezh, 240, 243
 devredañ, 40, 79, 240, 241, 243
 dewerzhadur, 33
 dewerzhañ, 1, 4, 74, 149
 dezalc'hidik, 148
 dezaminadur, 291
 dezerc'hel *bn* dezalc'h-, 148
 dezerzh, 38, 236
 dezev, 34
 dezevadus, 18
 dezevoudel, 35
 dezevout, 7, 20, 31, 36, 45, 67, 70, 79, 160, 177, 220, 322
 dezevout gallek, 31
 dezevout gouezoniel, 67
 dezevout gouiziel, 67
 dezevout gramadegel, 7
 dezevout meizek, 160
 dezevout nadek, 160
 dezevout skiantel, 67
 dezilediñ, 119, 280
 deznaou gwadveizel, 230
 deznaouiñ, 13, 50
 dezneuziadur, 157
 dezneuziañ, 55, 78, 101, 113, 123, 275
 dezougen, 84
 dezougerezh, 84
 dezrann, 145
 dezrann gramadegel, 11
 dezrann skiantel, 32
 dezrannañ, 78
 dezrannek, 325
 dezreadur, 101
 dezren, 78
 dezv, 240
 dezv arrevellañ, 328
 dezvarn, 6, 178
 dezveg, 122
 dezveg an henvroadelezh, 122
 dezventañ, 193
 dezventerezh, 48
 dezverk, 325
 dezvonnañ, 252
 dfeharz, 56
 di-, 145
 diabellat, 269
 diabert c'hwek, 166
 diadreñv, 272
 diaezhennadur, 84
 diaezhennañ, 30
 diaezhenniñ, 148
 dialuskel, 225
 diamenouriezh, 307, 308
 diamestezañ, 283
 diamgerc'hellaat, 283
 diamig, 50
 diamin, 145
 diaminadur, 145, 291
 diaminadur an alkenoù, 145
 diampell, 129
 dianaout, 35
 diandarvezh, 30
 dianderc'hadenn, 24
 dianasat, 269
 diansavelañ, 24
 dianwerc'h, 276
 diaraoger, 77, 195
 diaraok, 272
 diarbenn sell ub., 304
 diarlenn, 84
 diarneuz, 305
 diarsell, 54, 78, 201, 235, 251, 267
 diarsell frammadurel, 15
 diarsell steradurel, 15
 diarsellouriezh, 251
 diarvenn, 207, 289
 diarzoug, 111, 289

- diasouz, 272
 diastok, 42
 diawel-, 54
 diaweladouriezh, 249
 diawelat, 249
 diazas, 224
 diazez, 7, 11, 20, 69, 70, 77, 78, 143, 160, 180, 243, 257, 266, 308, 322
 diazezañ, 35
 diazezoù arnevez, 11
 dibab, 34
 dibarañ, 17
 dibarek, 27
 dibarekaat, 17
 dibarzh, 221
 dibavezer, 78
 dibenn, 11, 27, 35, 36, 52, 57, 71, 73, 77, 79
 dibenn dezrann, 71
 diberc'hennañ, 275
 dibeurvoud, 245
 diboulc'hañ, 294
 diboulc'hennañ, 296
 dic'halv, 275
 dic'harvad, 48
 dic'harvadur, 47
 dic'harvañ, 47, 48
 dic'harver, 47
 dic'hlann, 67
 dic'hlann dregantel, 67
 dic'hlannañ, 112
 dic'hlannus, 112
 dic'hounez, 154
 dic'hour, 249, 250
 dic'houzvez, 63
 didalvoud, 78
 didarzh, 91
 didarzh heol, 91
 didarzhadennek, 292
 didenner, 269
 didentez, 175
 didorradus, 275
 diek, 175, 192
 diemouez, 69, 277, 327
 dien, 85, 189
 dierouez, 48
 diferañ, 16
 difezh, 154
 diflipañ, 292
 diflistrañ, 292
 diflosk-, 191
 diflukañ, 292
 diforc'h, 18, 230
 diforc'hekaat, 133
 diforc'hekadenn, 111
 diforc'hellegezh, 270
 diforc'hellek, 8
 difourkañ, 292
 difrae, 222
 difrailh-, 191
 difronkek, 228, 230
 difronkvaneke, 230
 difuc'h-, 92
 difuc'hadur, 287
 difuc'hadur didarzhel, 287
 difuc'hadur gweredek, 287
 difuc'hadur heol, 287
 difuc'hadur stabil, 287
 difuc'hañ, 287, 292
 difukañ, 292
 digabestratur, 63
 digalc'hekaat, 136
 digalkarekaat, 136
 digaouledusaat, 78
 diged, 40, 56
 digediañ, 56
 digehent, 200
 digej, 44
 digemm, 12
 digemmañ, 73
 digemmed, 12
 digemmesk, 53
 digenaoz, 137
 digenaozañ, 271
 digenglot, 160
 digenstur, 206, 209
 digent, 158
 digerniañ, 81
 diglañvdiaat, 47
 digonat, 18, 20
 digonus, 20
 digoradur, 241
 digorell, 63, 133
 -digorvell, 98
 digorvell, 98
 digorvell polipeptidek, 129
 digorvellek, 284
 digredadus, 19
 digreriekaat, 324
 digulturañ, 297
 digunvez, 238
 dihal, 58
 dihedreuz, 235
 diheged, 274, 279
 dihelenn, 17, 258
 dihell, 272, 278
 dihidrogen, 145
 dihun, 244
 dihuner tasmantou, 125
 diklor, 145
 dikotiledob, 291
 dikotiledon, 288
 dikted, 33
 dilañs, 140
 dilañsed, 140
 dilatinekaat, 158

- dilav raz, 148
 dilavadur, 43
 dilec'hiañ, 279
 diledañ, 280
 dileizhañ, 60
 dileizhed, 1, 3
 dileizhenn, 1, 3, 148
 dileizher, 2, 82
 dileizhidigezh, 60
 dileksion, 294
 dilemel, 318
 dilenn, 125
 dilennet, 246
 dilerc'h savder-pouez, 112
 diles, 121, 217
 dilesa, 119, 121
 dilesañ, 119, 121
 dilestr-, 318
 diletant, 296
 diletante, 296
 diletantegezh, 296
 diletanti, 294
 diletantiezh, 294
 diletante, 296
 dilez, 275
 dilezidigezh, 177
 diliver, 252
 dimezell, 251
 dinac'h, 193
 dinac'h brazezed, 191
 dindan gwizad, 86
 dindanad, 109, 118, 121, 289
 dinerzhañ, 270
 dinitratañ, 297
 dinitrogenañ, 294, 297
 dinodiñ, 179
 dinoiñ, 193
 dinov, 292
 diodañ, 225
 diogeliñ, 313
 dioksidenn, 145
 dioksidenn galkiom, 148
 dioksidenn garbon, 60, 136, 148
 dioksigen, 145
 diorreadur, 13
 diorreidigezh, 77
 diorzhereh, 102
 diouaskelleg, 310
 diougan, 169
 diounit, 43
 dir, 49, 59
 dir damgalet, 61
 dir damguñv, 61
 dir DIK, 61
 dir dreistkalet, 61
 dir dreistkuñv, 61
 dir DUK, 61
 dir IK, 61
 dir kalet, 59, 61
 dir KK, 61
 dir kuñv, 61
 dir UK, 61
 direizhañ, 214
 diren, 133, 191, 193
 diren un torr, 191
 dirigezh, 30
 dirik, 30
 diront, 274
 diroudennañ, 238
 diruzadur, 322
 diruzoniezh, 85
 disallañ, 48
 disglenadur, 297
 disglenadur enkaelat, 297
 disglenadur ezkazlat, 298
 disglenañ, 287, 290
 disglenat, 295
 disgorren, 158
 disgouennañ, 112
 disgwalc'hiñ, 107
 dishadennaat, 213, 214
 dishadennañ, 213, 214
 dishadennded, 213, 214
 disheñvelaat, 321
 dishill, 84
 disipañ, 300
 diskeladeg, 195
 diskelañ, 195
 diskelat, 101
 diskerzh, 269
 diskerzhañ, 271
 diskevredad, 327
 diskevredadezh, 327
 diskiblezh, 13, 32, 33, 36, 55, 70, 105, 125, 128, 134, 171, 186, 187, 201, 233, 243, 251, 260, 289, 292, 308
 diskleriañ, 11
 disklot, 143, 210
 disklotadur, 210
 diskografiezh, 270
 diskoulmadur un atalad, 316
 diskoulmadur un tric'horn, 316
 diskoulmañ un atalad, 319
 diskoulmañ un tric'horn, 319
 diskoulz, 293
 diskregiñ, 283
 diskrog, 283
 dislavarus, 125
 disleberidigezh, 178
 disleberiñ, 45
 dislinennañ, 66
 disliñviñ, 106
 dismegañs, 327
 disodek, 145
 dispac'h, 122

- dispajennañ, 66
 dispakadur, 266
 disparti, 196
 dispenn, 138, 272
 displegadenn, 34
 displegadur, 7, 78, 169, 176, 208
 dispredet, 86, 164
 dispriz, 122
 disprizus, 77
 dispurañ, 71
 distabil, 244
 distabilaat, 244
 distabilded derc'hanel, 244
 distagadur, 13, 35, 51
 distanañ, 149
 distaol, 34
 distaviñ, 252
 distrempañ, 9, 106
 distrig, 246
 distro : en -, 200
 distummañ, 45
 distuz, 154
 distuzekaat, 297
 distuziadur, 295, 297
 distuziañ, 295
 disvannañ, 66, 68
 disvellad, 193
 disvellet, 193
 diswalc'hiñ, 106
 ditour, 16, 24, 33, 54
 ditourenn doursonnañ, 149
 ditouriñ, 219
 diuntu, 70
 diuz, 219, 221
 diuzañ, 154
 diuzusted, 293
 div-, teir-, pederamsavus, 144
 divailhadur, 206
 divamsavus, 142, 312
 divankadenn, 168
 divankadur, 12, 17, 91, 111, 259
 divanker, 152
 divarrañ, 81
 divatomennder, 312
 divatomennek, 145
 divblezh, 198, 199, 312
 divblezh-, 311
 divc'hen, 68
 divdrenkenn, 310
 divellek, 267
 divellekaat, 268
 diveradur, 70, 84
 diverrad, 43
 diveskañ, 106, 153
 divetal, 56
 divevenn, 244
 divezel, 12, 13, 68
 divforc'hek, 198
 divgevranned, 121
 diviz dizistro, 275
 divoud, 16, 54, 90, 106, 130, 140, 143, 168, 108, 205, 267, 311, 313, 316
 divouezh, 229
 divrann-, 311
 divrann, 312
 divrazadenn, 288
 divskouarn, 13
 divvazek, 310
 divvazenn, 310
 divvrec'h, 13
 diwanadur an troiennoù idiomatek, 305
 diwirheñvel, 35
 dizaminadur, 145
 dizank, 36
 dizarempred, 200
 dizave, 7, 239, 299
 dizehan, 160
 dizesk, 45
 dizeziledadus, 280
 diziberc'hennadus, 275
 diziledadus, 275, 280
 dizileizh, 149
 dizilezadus, 275
 dizistro, 275
 dizizorniadus, 280
 dizolc'hiñ, 107
 dizorniadus, 280
 dizorniañ, 280
 dizourus, 38
 dizunvan, 43, 51, 144
 dizurzh teoyezhel, 51
 dleour, 83
 dlidek, 244
 doare skrivañ, 37, 223
 doareadel, 70
 doareenn, 229
 doareoù ordinal, 56
 doazhadenn, 195
 doazhadur, 12, 18, 85, 102, 160, 192, 296, 308, 329
 dodad, 160, 192
 dodenn, 190, 192, 201
 dodenn ar marv, 312
 dodennañ, 192
 dodennegezh, 192
 dodennek, 192
 dodiñ, 192, 325
 dodiñ un atalad, 86
 doen, 43
 doenad arzalc'h, 277
 doenad assav, 277
 doenad azgrenaat, 277
 doenad trezalc'h, 277
 doenouriezh, 43

- dolomit, 148
 dolomitek, 148
 domani, 18
 donedigezh, 196, 296, 317
 doñvegezh, 308
 doñvek, 308
 doñvel, 308
 doñvelezh, 308
 doñviezh, 306, 308
 dornskrid, 297
 dornwezhour, 151
 douar, 8
 douar priek, 9
 douaregor, 111, 121
 douarel, 70
 douaroniezh, 85, 109, 169, 173
 douarouriezh, 75, 91, 120, 209, 233, 315
 douarstummadurezh, 292
 doueedoniezh, 201
 doueek, 212
 doueel, 16
 douenel, 293
 douenlanvad, 161
 douenvaez, 161
 doueoniezh, 294
 doug, 220
 doug spered, 13
 dougell, 293
 douger muianiverek, 328
 douchenniñ, 2
 dour dihal, 58
 dour garv, 48
 dour kloret, 163
 dour ponner, 81
 dour raz, 148
 dourchalket, 125
 dourebrouiezh, 70
 doureier kondon, 70
 dourenouriezh, 71
 douriaouriezh, 67, 71
 dourioù skarzh, 71
 dourloc'honiezh, 70
 douroniezh, 67, 70
 dourrannañ, 271
 dourredenn, 70
 dourrenel, 104, 138
 doursonnadur, 139, 149
 doursonnañ, 139, 149
 doursonnus, 138, 141, 147, 149
 doursonnus: raz –, 139
 doursonnus: raz – meurbet, 139
 doursonnus: raz nebeut –, 139
 doursonnus meurbet, 149
 doursonnusted, 138, 149
 doursonnuster, 138
 dourwaskerell, 71
 dourzileizhenn, 82
 dourzouarouriezh, 71
 dozviñ vierezhel, 242
 draf, 252
 drafet, 252
 drama, 158
 dramaek, 158
 dre gomz, 219
 drec'h, 7
 drec'heilañ, 229
 drec'hel, 5, 6
 dregant-, 67
 dregantad, 4, 67, 149
 dregantel, 71, 74
 dreisrdeiziat, 323
 dreisruhelgarbonvec'h, 61
 dreistbevadur, 143
 dreistdoug, 92
 dreisthaen(ad), 121
 dreistizelgarbon, 61
 dreistizelgarbonvec'h, 61
 dreistkalet, 61
 dreistkarbon, 60
 dreistkarbonvec'h, 60
 dreistkreñvaer, 113
 dreistkuñv, 61
 dreistlañs armerzhel, 289
 dreistporeañ, 55
 dreistrez, 110, 113
 dreistuhelgarbon, 61
 dremmegañ, 31
 dremmour, 31
 dremmwel istorel, 317
 drevilel, 67, 71
 drezegel, 67, 71
 droue, 181
 droukfellek, 223
 droukfellvanek, 200
 druzenn, 190
 duaat, 14
 duad, 14
 duad—duâd, 14
 duadur, 14
 duañ—duaat, 14
 durc'haat, 73, 79, 272
 durc'hadur, 16, 31, 76, 80, 94, 111
 durc'hadur spered, 144
 durc'hadur ster, 73, 225, 267
 DVDlennadur, 270

E

- ebarzhañ, 137
 ebarzhiñ, 141, 226
 ebr, 170

- ebrenn, 217
 ebrgleñvedouriezh, 170, 171
 ebroniezh, 217, 218
 ebrouriezh, 38, 91, 217, 218, 260, 261
 ebuliometr, 81
 ec'haezhañ, 48
 ec'halañ, 48, 58
 ec'hanadenn, 15
 ec'hanalañ, 12
 ec'hank, 293, 318
 ec'haoz, 147
 ec'haozañ, 85, 272
 ec'hazas, 156
 ec'hegor, 170
 ec'hel-, 318
 ec'hodiñ, 30, 225, 276
 ec'honad, 148, 149
 ec'honenn, 284
 ec'huzat, 82
 ec'huzek, 82
 ec'huzel, 82
 ec'huziñ, 82
 edafologiezh, 291, 292
 edoñ, 313
 edrec'h, 309
 eeunaat, 220, 304
 eeunenn, 79, 80, 204, 253
 eeunenn dec'h, 253
 eeunenn durc'haet, 80
 efedusted, 1
 efedusted proteek, 1
 effedi un testamant, 83
 eginek, 260
 egor, 170, 272
 egor loadoniel, 244
 egor teirment, 256
 egoradenn, 316, 318
 egorgleñvedouriezh, 171
 egorlestr, 283, 316
 e-harz, 148, 149
 eilad, 35, 302
 eiladeiladiñ, 312
 eilamoug, 102
 eilañ, 117
 eilator, 183
 eilazgwerç'hek, 277
 eilpennadur kealiadurezh, 123
 eilragor, 183, 187
 eilskrivañ, 156
 eilvedeg, 277
 eilvedegezh, 277
 eilvedek, 277
 eilvedel, 169
 eilvediñ, 198, 200
 eksomorfek, 233
 elektron, 128
 elektronik, 71, 119
 elfenn skinoberiek, 244
 elfennadur gramadegel, 321
 elfennañ, 15, 54
 elfennañ ambredadurel, 226
 elfennañ kefloadurel, 16
 elfennañ steradurel, 227
 elfenner, 24
 elfennerezh skalfadel, 280
 elipsoid c'hwelañ, 215
 emambidañ, 286
 emaon, 313
 ematers, 305
 embannadenn, 39, 40, 171
 embannadur, 9, 96, 134, 144, 156, 160, 174, 175, 180, 274
 embannenn, 40
 embrederiañ, 86
 embregadenn, 153
 embregerezh, 24, 151, 311
 embregeriezh, 28, 30
 emc'houdreiñ, 113
 emc'houdro, 110
 emc'hwiliañ, 309
 emdennañ, 18
 emdouell, 258
 emdreiñ, 31
 emframm, 161, 226
 emframm brezhonek, 145
 emframmegezh, 161
 emframmek, 161
 emgannañ, 143, 146
 emgefreak, 111
 emgevredus, 327
 Emglev peurunvaniñ, 26
 emglozadouriezh, 308
 emglozaduriezh, 307
 emgrouiñ, 235
 emhentus, 327
 emlazhañ, 222
 emlevezonañ, 113
 emneveziñ, 235
 emodel, 309
 emouestlañ, 13
 emouez, 51, 327
 emouezañ, 20, 309
 emouiziek, 63
 empenn, 278
 empest, 9, 148
 emrannañ, 230
 emrannañ ameeun, 230
 emrannañ eeun, 230
 emrenelour, 317
 emsav, 290
 emsaver, 311
 emsell, 307
 emsellerezh, 309
 emsellout, 309
 emsoñjal, 34

- emvataat eus, 126
 emvatiñ, 143, 146
 emvlisaat, 43
 emvredañ war, ouzh, 89
 emvuheziadur, 268
 emvuturniañ, 286
 emzalc'h, 13, 18, 152, 296
 emzastum, 89
 emzilugañ, 125
 emzrevezañ, 229
 enanalañ, 10, 12
 enank, 293
 -enaozañ, 318
 enaozañ, 318
 enborc'hadel, 167
 endalc'het d'ar gwizad, 86
 endalc'hus, 39
 endelvadur, 229
 enderc'hanel, 323, 328
 endomorfek, 233
 enebadreizhad, 40
 enebadur, 13
 enebadus, 229, 233
 enebat, 224, 226
 enebet, 224
 enebiñ ur gwir, 233
 -enenn, 43
 enep-, 39
 enepdisivoud, 39
 enep-disivoud, 40
 enepdispac'her, 119, 122
 enepkevredad, 327
 enepster, 287
 enfroù, 214
 engalv, 125
 enganedour, 326
 enganedouriezh, 326
 enganeted, 323
 engentiñ, 13
 engen-, 123
 engeniad, 123
 engeniadezh, 123
 engeniat, 123
 engenidik, 55, 123
 enger, 20
 engeriañ, 183
 engeriet, 183
 englenañ, 290
 englenat, 290
 engravañ, 300
 engwel-spered, 309
 engwezhiadur, 174
 engwezhiañ, 170
 enien, 85
 enkadenn ar gaezouregzh, 97
 enkadenn darempredel, 173
 enkalonel, 168
 enkalonenn, 168
 enkalonennel, 168
 enkamm, 201
 enkelat, 101, 186, 188
 enkemmad, 100
 enkerzh, 84
 enkil an nivlennoù, 319
 enkil ar galaksioù, 319
 enklozet, 284
 enkorzenañ, 11
 enkraoñnellel, 323, 326
 enkted, 296
 enkus, 160
 enlenat, 31, 216
 enmanus, 132
 enmoned, 61, 120, 130, 131, 142, 145, 203, 277, 323
 ennegadur, 39
 ennegañ, 39
 -ennenn, 43
 enpibañ, 13
 enporzh, 160
 enporzhiañ, 158
 ensavadur, 246
 ensavioù ar prezeg, 324, 327
 ensiladur, 166
 ensinkladenn assav, 277
 enskrivañ, 300
 ent ambredadurel, 113
 ent deskivadurel, 87
 ent dibarekoc'h, 16
 ent ergorel, 132
 ent eulel, 101
 ent furmel, 132
 ent greantel, 148
 ent kantaezel, 326
 ent (kemmaadurioù), 208
 ent kevadegel, 220
 ent klasel, 19, 153
 ent luniadurel, 68
 ent neuziadurel, 113
 ent personel, 291
 ent pleustrek, 48
 ent skiantel, 55
 ent treadegel, 220
 ental, 22, 277, 278, 288
 entourzhañ, 315
 entourzhat, 315
 entremar, 14, 63, 142, 219, 246, 259, 261
 entreuat, 316, 319, 320
 eñvoriñ, 24
 eostoù, 291
 eraezadenn, 161
 eraezus, 186
 erbar, 77, 125, 187, 192
 erbedadenn, 26
 erc'hwiliañ, 124, 126
 erdal, 193, 267, 277, 278, 297, 300

- erdalva, 8, 266, 291
 erdaoliñ, 208
 erdeb-, 54
 erdenner, 269
 erdouellañ, 92
 erdrevnad kempouezañ, 153
 erdrevnañ, 153
 ere dierouez, 48
 ere gourzestenn, 264
 ereadur, 51
 ereant, 62
 ereenn, 314
 erganad, 298
 erganadel, 298
 ergeñverenn, 27
 erger, 41
 ergerc'h, 12
 ergerc'hadel, 13
 ergerc'hañ, 12
 ergerc'hel, 10, 12
 ergerc'henn, 12, 326
 ergerc'hennek, 10, 12
 ergerc'hennel, 10, 12
 ergor, 134
 ergorad, 20
 ergorañ, 20
 ergoregezh, 261
 ergorek, 260
 ergorel, 12, 13, 260
 ergorelezh, 12, 235
 ergorenn, 27, 133, 192, 235, 300, 305
 ergorenn jedoniel, 245
 ergraf, 62, 226, 302
 ergrafad, 302
 ergrafadur, 302
 ergrafañ, 57, 302
 ergu, 41
 ergu-, 43
 erlec'h, 327
 erlec'hiañ, 94, 105, 122, 208
 erlec'hiañ (udb ouzh udb), 140
 erlec'hiat, 206
 erlev, 26
 ermaez-, 318
 ermaeziadeg, 312, 313
 ermaeziadenn egorel, 319
 ernov, 292
 eror, 277
 erouez, 63, 192
 errizh, 231
 errizhañ ambreek, 231
 errizhegezh, 231
 errizhek, 231
 ersav, 152, 188
 ersaviñ, 136
 erskrivañ, 55
 ervdrelosk, 284
 erv(enn), 206
 erveziat, 39
 erwez, 256
 erwezhiad kleñvedel, 318
 erwezhiadel, 316
 erzerc'h, 188
 erzerc'had, 230
 erzerc'hadezh, 230
 erzerc'hañ, 229
 erzerc'hat, 186, 188, 189
 erzerc'husted, 230
 erzeuad, 324
 erzeuat, 324
 erzonedad, 326
 erzoneder, 326, 328
 erzont, 324
 esaou anhoskus, 133
 esaouiñ, 133
 eskadenn, 85
 eskadenner, 85
 eskadenniñ, 85
 eskemm, 116
 eskenenn, 42
 eskenn, 42
 eskernel, 67
 eskoridigezh, 125
 eskoriñ, 63
 esorc'h, 73, 74
 esorc'h derc'hek, 74
 esorc'h jedoniel, 74
 esorc'h kantvloaziek, 74
 esorc'hus, 112
 estrended, 235
 etanolamin, 163
 etredarvezh, 30
 etrehiliusted, 112
 etresperius, 110
 etresperiusted, 110
 estretrujus, 110
 estretrujusted, 110
 etrevroadel, 55
 etrewered, 71, 98
 etrewezhiadelezh, 98
 etrewezhiañ, 98
 etrewezhierezh, 98
 eufl, 287
 eul, 101
 europat, 111
 eurvad, 157
 euskaregour, 250
 euvriñ, 1
 evadus, 71
 evezhiadenn, 35
 evodiñ, 224, 225
 ez on, 313
 ezel, 101
 ezeliezh, 101
 ezgeniat, 123

ezgenidik, 55, 123
 ezgeriañ, 125, 126
 ezglenañ, 290
 ezgwrez, 189
 ezkaeladur, 298
 ezkaelat, 295
 ezkamm, 201
 ezkef, 285
 ezkerzh-, 318
 ezkerzh, 84
 ezkerzhad egorel, 318
 ezkorzenañ, 11
 ezkounañ, 69
 ezkrer, 18
 ezkriteriañ, 18, 20
 ezlestr-, 318
 ezlestrad, 318, 319
 ezlestradenn, 319
 ezlestrañ, 318, 319
 ezlisead, 317
 eznov, 292
 ezpibañ, 13
 ezplekaat, 192
 ezporzh, 160, 285
 eztaol, 285
 eztaoliñ, 158, 315
 eztennañ, 147
 eztennet, 9
 ezteurel, 235
 eztourzhañ, 315
 eztourzhat, 315
 eztreuat, 320
 ezvevennadus, 135
 ezvevennañ, 2, 22, 47
 ezvezañs, 258
 ezvoulc'hadur, 193
 ezvoulc'hañ, 193

ezvoulc'hat, 193

F

faezhadenn, 268
 fagedenek, 201
 falc'huneg, 14, 177
 fallokrat, 31
 faltaziañ, 7
 familh unkarel, 307
 fank, 8, 9
 faoutet, 31
 farderezh, 29
 farezhour, 295
 fatidigezh, 238
 fazi, 11
 faziek, 34, 35, 309
 fenotip, 229
 ferenn, 161
 ferenn bellennek, 216
 ferennoù diastok, 42
 ferennoù stok, 41
 fest, 12, 304
 fil, 102, 103
 filenn, 103
 filmadurezh, 264, 268, 270
 filmalfeg, 265
 filmleadur, 265
 filmlennad(urezh), 265
 filmlennadut, 268
 filmlizhadur, 265
 filmloazad, 266
 filmografiezh, 270
 filmolad(ur), 265
 filoksera, 169
 filozof-, 28
 filozofer, 30

finchañ, 92
 fincher, 92
 fiñv, 232
 fiñverezh, 232
 fiñverezh dibaouez, 232
 finvez, 63
 fiñvoniezh, 232
 fiñvus, 16
 firiñ, 128
 fizik, 70, 112, 308
 fizik derc'hanel, 12
 fizikel, 186
 flapach skiantel, 47
 flav, 206
 flaviadenn, 206
 flavrizenn, 206
 flemm, 29
 flemmad, 29
 flistr, 71, 292
 flistrañ, 85
 fluidik, 71
 fluorañ, 165
 foenneg, 8
 follezh kelc'htroek, 223
 follezh spanaennek, 223
 follezh trovezheik, 223
 forc'hek, 199
 forc'hellegezh, 69, 107, 226
 forc'hellek, 31, 123
 forn raz, 147
 fosfat dihidrogenek kaliom, 145
 fosfat divgalkiom, 145
 fosfat divhidrogen kaliom, 145
 fosfat teirc'halkiom, 145
 fosfat unkalkiom, 145
 fosforet, 164
 fosil, 110, 113
 fosilaat, 110, 113
 fosiladur, 110, 113
 fosiladus, 113

fosilaer, 113
 fosilaet, 113
 fosilaus, 113
 fosilded, 113
 fosileg, 113
 fosilegezh, 110
 fosilek, 110, 111, 113
 fosilekaat, 110
 fosilekadus, 110
 fosilekaer, 111
 fosilekaus, 111
 fosilenn, 110, 113
 fosilus, 111, 113
 fraezh, 296
 fraezhel, 220
 fraezhouriezh, 295, 296
 framm-, 96
 framm ar galloud, 247
 framm degemer, 151
 frammad, 16
 frammadurel, 15, 16
 frammidigezh, 226
 frankiz, 36, 125, 126, 329
 fraouâd, 262
 fraouadoù, 262
 fraouadur, 262
 fraouadus, 186
 fraouaer kalon, 213, 214
 freù, 214
 frèu, 214
 freudek, 276
 frev, 214
 fric'haergadenn, 241
 fripañ, 84
 fromadur, 276
 frond, 116
 frondek, 117
 froud, 70

frouezh, 19, 230
 frouezhigñ, 120
 frouezhus, 112, 118
 froum tredan, 216
 fuadur, 84
 fuc'h, 292
 fuc'hañ, 85
 fuc'hell, 85
 fulenn, 287
 furm, 44
 furm allyezh, 296
 furm distag, 44
 furm glasel, 15
 furm rannyezhezh, 224
 furm sonel, 115
 furm unvan, 224
 furm verbel, 13
 fust ar gitar, 256

G

gagouilh, 161
 galaoueg, 12
 gallaoueg, 141, 174, 175, 177, 290
 galloud, 246
 galloudel, 39, 40
 galloudezh, 3
 galvanigurañ, 317
 galvanwanañ, 51
 gamet, 120
 -gand-, 53
 -gane-, 53
 gant ma, 44
 gaolek, 199
 gaoulennegezh, 327
 garchennadur, 201

garenn, 78
 gargadenn, 42, 241
 gargadenn grenn, 241
 gargadennenn, 42, 43
 garloc'henn, 43
 garloc'hennc'hargadenn, 241
 garloc'hen(n)enn, 43
 garv, 47
 garvaus, 47
 garvder, 47, 48
 garvev, 192
 gavalet, 252
 gen, 123, 229
 genad, 267, 295
 genadel, 107, 109
 genaouc'hargadenn, 241
 genaouel, 220
 genawouriezh, 208
 genel, 123, 163
 genenn, 229
 genezh, 318
 genidik, 53, 57, 174, 290
 genotip, 230
 geografiezh, 173
 ger allyezh, 270
 gerdarzh, 9, 12, 19, 35, 50, 51, 63, 97, 176, 207, 327
 geriad, 40, 47
 geriad, 49, 63
 geriadurezh, 180, 223, 224, 259
 geriadurour, 33, 260
 geriaoueg, 9, 28, 43, 125, 224
 geriaoueg hiniennel, 125
 geriaouegel, 152
 geriaouiñ, 56
 gerienn, 25, 113, 122, 130, 160, 298
 gerluniad, 263
 gerluniañ, 13, 155
 gerluniañ allyezh, 278
 gerlunieriezh, 91

- gerva, 36, 263
 gerva prederel, 36
 geto, 200
 getoek, 226
 gevelladezh, 202
 gewazell, 51
 ginad, 71, 282
 gindu, 272
 ginfeur, 282
 ginfeuriek, 278
 gingresk, 282
 gitar, 254
 gitarour, 255
 glad, 174, 253, 260
 glannadel, 277
 glannadelezh, 277
 glannadezh, 275
 glaourgen, 68
 glaourgenn, 201
 glaveier, 70
 glebiadur, 11
 glec'hiañ, 107
 glec'hiñ, 106
 gleiz, 105
 glener, 107, 149
 glennadur, 33
 glennadurezh, 33
 glennadurour, 33
 glennañ, 33
 glenner, 33
 glennerezh, 33
 glizenn, 68
 glizenn blomet, 68
 gloaz-, 159, 160
 gloazad, 160
 glotalenn, 43
 gludegezh, 209
 gom kloret, 163
 gopred, 101
 gorre an dent, 287
 gorre dent, 289
 gorread, 95, 118
 gorreenn, 32, 33, 284
 gorren, 121
 gouarnamant lec'hel, 246
 gouarner, 194
 Goubant, 111
 goubar, 275, 277
 goubarel, 235, 326
 goubarzhék, 18
 goubarzhel, 18
 goubarzhelañ, 17
 goubarzhelour, 18
 goubarzhelouriezh, 17, 19
 goubenn, 238
 goubet, 50
 goudeganedel, 10
 goudegwerç'h, 276
 gouderzhgiennek, 109
 gouderzhiennek, 112
 goudreiñ, 305
 goudrevn, 169
 goudrovan, 111
 goudrovanat, 109, 111
 goudrovanel, 109, 111
 goueler, 85
 gouelezenn, 75, 78
 gouelezennañ, 210
 gouelienn, 43
 gouennad, 12, 112
 gouennañ, 19, 120, 231
 gouennañ revel, 76, 79
 gouennus, 112, 120
 gouer, 70
 gouestad, 115
 gouez, 154
 gouezelenn razek, 60
 gouezoniezh, 70
 gougamañ, 83, 294
 gougleuz, 239
 gouglevad, 32
 gouglevout, 101
 gougorfenn, 230
 gougrid, 200
 gouhaen, 289
 gouhaen-, 293
 gouhaen(ad), 121, 293
 gouhaenad, 289
 gouhin, 293
 gouinatelviñ, 55
 gouinatelvouriezh, 53
 gouiz-, 70
 gouiziadoniel, 170
 gouiziadoniezh, 309
 gouiziegezh, 20, 96
 gouiziek, 79, 223
 gouiziel, 67
 gouizielour, 67
 gouizielouriezh, 70
 goul, 40, 63
 goul-, 63
 goulakaat, 35, 282
 goulakadenn, 35
 goulemm, 112
 goulenn, 63
 goulennegezh, 327
 goulï diek, 192
 goulïez, 199, 201
 goulïezañ, 201
 goulïezek, 201
 goulïezel, 201
 goulïezus, 201
 goulus, 39
 gounezerezh, 291
 gounezkalvezadel, 284
 gouneztrelosk, 284, 285
 gounit, 154

- gounit korvo gant, 126
 gourberus, 209
 gourberusted, 209
 gourberuzenn, 209
 gourblevegezh, 32
 gourblevegezh lec'hiek, 32
 gourdoenad, 242
 gourdourañ, 237, 238
 gourdourek, 238
 gourdourrenel, 104
 gourek, 250
 gourev, 112
 gourevegezh blevel, 32
 gourevel, 120
 gourfenn, 238
 gourgleuz, 239
 gourhaen, 289
 gourhaen-, 293
 gourhaen(ad), 121
 gourhaenad, 289
 gourhaen(ad) amerikanek, 293
 gourheverded, 209
 gourheverenn, 209
 gourin, 252
 gourleizhat, 214
 gourleizhus, 258
 gourmouezhiad, 238
 gourskej, 133
 gourzadon, 238
 gourzeurel, 238
 gourzh-, 119
 gourzhdispac'her, 122
 gourzhdodek, 159, 160
 gourzhdodel, 160
 gourzhdodiñ, 192
 gourzhdrec'h, 305
 gourzhtevezvod, 122
 gouseizi, 112
 gouskoueriegad, 215
 gouskoueriegenn, 215
 gouspinad, 215
 gouspinenn, 215
 goustav, 204
 goustenner, 215
 gouvid erwezhiat, 318
 gouzañvadek, 326
 gouzañvadus, 45
 gouzañvat, 79
 gouzed, 75
 gouzediñ, 75, 78
 gouziaviad, 102, 160, 230, 267
 gouzizadur, 119
 gouzizañ, 121
 gouzonielouriezh, 70
 gouzourañ, 237, 238
 gouzourek, 237
 gouzouret, 237
 gouzout, 115
 gouzrec'h, 24, 305, 318, 326
 gramadeg, 7, 36, 91, 208
 Gramadeg ar Verb, 15
 gramadeg kempred, 44
 gramadeg klasel, 54
 gramadegel, 7, 11, 54
 gramadegour, 7, 15, 54
 granulokit, 308
 greantel, 71, 192
 gremm, 12, 99, 100, 186, 232
 gremm derc'hanel, 12
 gremmc'hounezerezh, 284
 gremmgas, 3
 gremmoniel, 3
 gremmsked, 1, 3
 gresianeger, 7
 gresianek, 157
 grevusted, 78
 gronnañ, 40
 grouan, 107, 137
 guerg, 155
 guerg enez, 155
 guezenn, 49
 gwadisvec'h kalkiom, 191
 gwadlestegzh, 78
 gwadusvec'h kalkiom, 135
 gwadveiz, 213
 gwadveizel, 214, 230
 gwadveiznac'hek, 230
 gwadveizyaek, 230
 gwaflez, 171
 gwagrenn ar soav, 213
 gwallfeukañ, 69
 gwallskoueriañ, 69
 gwan, 11
 gwanaat, 36
 gwarañ, 11, 13
 gwareg, 292, 311
 gwareg heolel, 292
 gwarellvaez, 161
 gwariañ, 11, 13, 83
 gwariañ skinoù luc'h, 83
 gwarzh, 66, 69
 gwarzhañ, 69
 gwastad, 115
 gwastad ar skin, 69
 gwastet, 84
 gwazad, 266
 gwazadur, 151
 gwazerezh, 247
 gwazh, 70
 gwazhiennfo, 251
 gwazour, 24
 gwe, 58, 125, 209, 218, 255, 292
 gweadur(ezh), 265
 gwealfeg, 265
 gweañ, 265

- gwedeiñ, 258
 gwehaen-, 293
 gwehaen(ad), 121
 gwehaen(ad) c'halianeg, 293
 gwehant-, 308
 gwehin, 252, 293
 gwel a letu, 328
 gweld, 155
 gweld enez, 155
 gwelead, 122
 gweleadezh, 210
 gweleadur, 210
 gwelead(ur), 265
 gweleadur digenstur, 206
 gweleadur kenstur, 206
 gweledigezh, 161
 gwelennadur, 268
 gwelizhad(ur), 265
 gwellvez, 125
 gwelsked, 1, 3
 gwenedeg, 175, 223
 gwenedeger, 223
 gwenedek, 175
 gwengel, 157, 158, 201
 gwengel Babel, 288
 gwengeladurezh, 201
 gwengelek, 157
 gwengelel, 123, 157
 gwengelouriezh, 157, 199, 201
 gwenva, 157
 gwenved, 157
 gwenvidik, 157
 gweolad(ur), 265
 gweot, 155
 gweotaat, 155
 gwerblenn, 98, 308
 gwerblenn limfel, 307
 gwerç'h, 53, 155, 242, 276, 277
 gwerç'heg-, 316
 gwerç'hel, 20, 27, 80, 127
 gwerç'helaer, 318
 gwerç'helezh, 20, 132, 160, 288
 gwerç'helion, 27, 244
 gwerç'helour, 316, 318
 gwerç'helouriezh, 20
 gwered, 162
 gwered alvezel, 289
 gwered klañvdi, 47, 91
 gwerediñ, 186
 gwereenn, 54
 gwerenn, 128
 gwerennoù argammedek, 161, 208
 gwerzenn, 276
 gwerzhad, 3
 gweud, 251
 gweüs, 49
 gweva, 268
 gwevn, 49, 61
 gwevnded, 59
 gwez, 19
 gwezeladel, 117
 gwezher, 160
 gwezher fosilaat, 113
 gwezhiader, 1-4, 281
 gwezhiader efedusted luc'hel, 1, 3
 gwezhiader hedreuzded, 2, 3
 gwezhiader kenfeuriegezh, 281
 gwezhiader luc'hefedusted, 1, 3
 gwezhiader mougañ, 1, 3
 gwezhiader mougañ molel, 1
 gwezhiader rimiañ, 2, 3
 gwiad, 120, 192
 gwiadell, 190
 gwiadezh, 190
 gwiadezh kreudel, 190
 gwienn gaher rizennek, 97
 gwienn nerval, 97
 gwikefre, 30
 gwikefre dazgweredel, 320
 gwilioud, 13, 19
 gwilioud bonan, 19
 gwilioudadez, 19
 gwilioudat, 19
 gwilioudiñ, 13
 gwint daoustabil, 241, 244
 gwint mannstabil, 244
 gwint tristabil, 244
 gwint unstabil, 241, 244
 gwir amaezhel, 100
 gwir bonreizhel, 243
 gwir denel, 249
 gwir doueel, 16
 gwir enebadus, 233
 gwir kemedel, 83
 gwir keodedel, 100
 gwir kevredin, 100
 gwir kevrediñ, 329
 gwir trael, 249
 gwirded nebant, 202
 gwiriel, 100
 gwiriadus, 77
 gwiridikaat, 124
 gwiskad, 122, 210
 gwizad, 86
 gwizad deverañ, 86
 gwizad diver, 86
 gwrester, 230
 gwrez enkelat, 189
 gwrez naou, 189
 gwrez verkadus, 189
 gwrez verzhadus, 189
 gwreziñ, 147

gwrezkaletaus, 138
 gwrezrannañ, 272
 gwreztaolus, 148
 gwrezverk, 148, 186, 188
 gwrezverker, 188
 gwrezwarell-, 192
 gwrezwarellec'h, 190
 gwrezwarellouriezh, 190
 gwri, 207
 gwrizenienn, 69, 270

H

haddelienn, 288
 haddeliennec'h, 288
 hadenn, 55, 56, 171
 hael an arar, 183
 haen, 121
 -haen-, 289
 haenad, 120, 122
 haerñ, 54, 158, 177
 haezadus, 188
 haezel, 186, 188
 haezelion, 188
 haeziñ, 188
 haezus, 186
 hal, 48, 93
 haluzenn, 105, 165
 haluzennadur, 165
 halvent-, 48
 halventañ, 48
 hanbarus, 69
 hanblanedenn, 171
 hanc'her, 9, 20, 47, 51, 112, 124, 138, 181, 193
 hanc'her kalvezel, 139

hanc'herieg, 11, 43, 47, 63, 91, 200, 243, 295
 hanc'herieg ar raz, 104
 handelv, 57
 handelv c'henidik, 57
 hanezenn, 248
 hangae, 56, 277
 hangaeoniez, 104, 105
 hangaeüs, 56, 261
 hanlospesadel, 128, 129
 hanloziuzel, 128, 129
 hansod, 239
 hantergevan, 298
 hanterhent, 260
 hanterlennegezh, 327
 harzanal, 68
 harzanal peluzel, 68
 harzded, 293
 harzder, 112
 harzusted, 55, 56
 haza, 192
 heael, 277, 279
 hebar, 298
 heblaended, 33
 hebleg, 49, 322
 hed, 33
 hed, led, sav, 33
 -hedadel, 98
 hedreuzded, 2, 3
 hefil, 100, 102
 hefilaat, 100
 hefilded, 100
 hegement, 328
 hegerz, 5
 hegevredat, 327
 hegoazh, 97
 hegoazhel, 97
 hegoazher, 97

heloc'h, 71
 hemoglobin, 166
 hemokromatoz, 135, 166
 hemolc'h, 24
 henad, 77, 79
 henamzer, 123
 henaour, 79
 henc'hresian, 157
 henc'hresianeg, 7
 henc'hresianec'h, 11
 henek, 68, 102
 hengeltiekaat, 94
 hengembraek, 45
 hengounel, 111
 henizil, 79
 henizilded, 77
 henn, 176
 hennad, 8, 16, 55, 132, 176
 hennad kleñvedourel, 32
 hennadiñ, 176, 179
 hennañ, 176
 Henoadvezh ar Maen, 50
 henstumm, 123
 henstuzegezh, 156
 hentenn, 143
 hentenn an dilerc'hioù, 316, 317
 hentenn diasur, 144
 hentenn yezhouriel, 296
 hentenn yezhouriezh, 295
 Henvarevezh ar Maen, 50
 heñveldelv, 325
 heñveldelviñ, 325
 heñvelson, 155
 heñvelster, 10-11, 28, 42-52, 67-73, 79, 91, 109, 122-159, 190-214, 240-242, 274-292, 323
 henvoazel, 104
 henvrezhoneg, 45, 180, 223
 henvroad, 123
 henvroadelezh, 119
 henvroadezh, 119

- henvroat, 123
 henyezh, 123
 hepkoriñ, 47, 107, 322
 herpetek, 275
 herpez, 275
 herpezek, 275
 heson, 206, 254
 hesonded, 270
 heudiñ, 10, 12
 heudus, 10
 heuliad, 102, 160
 heuliad mentoniel, 281
 heuliad niveroniel, 281
 heulier, 92
 heulierezh, 92
 heuliour, 91
 heuliouriezh, 91
 heuz, 321
 hevelebour, 19
 hevelepted nidiadel, 260
 hever, 209
 hevereg, 71
 heverenn, 70, 71, 209, 279
 heverouriezh, 71
 hevoueshaat, 229
 hezileizh, 135
 hidrat, 149
 hidridenn, 114
 hidridenn natriom, 114
 hidro-, 70
 hidrogen, 145
 hidrogeologiezh, 71
 hidrolík, 70
 hidrologiezh, 67, 70
 hidrologiezh kêrel, 71
 hidrometeorologiezh, 70
 hil istor, 317
 hildarzh, 301
 hilia , 120
 hiliadur, 118
 hiliadus, 118
 hiliadusted, 118
 hiliañ, 112, 118, 120
 hiliaus, 118
 hilier, 118
 hilius, 112, 118
 hiliusted, 118, 120
 hiloniel, 54
 hin, 218, 252
 hinad, 218
 hinadoniezh, 217
 hinadouriezh, 217, 218
 hingleñvedouriezh, 170, 171
 hinienn, 229
 hiniennel, 18
 hinoiniezh, 217
 hinouriezh, 217
 hiperbolenn geveilet, 324
 hiraekhus, 195
 hirbad, 211
 hiron, 15
 hirsutegezh, 32
 hodiñ, 225
 hoiernin, 165
 holc'hiñ, 309
 hollarsav, 229
 hollbad, 211
 hollek, 12
 hollekaat, 19, 80
 hollsent, 217
 hollveziadel, 180
 hominian, 53, 55
 hominideg, 53, 55
 hominineg, 55
 hominoid, 53, 55
 hont-, 128, 129
 hontalpat*, 128
 hontkenderc'hañ, 128
 hontren, 128
 hontwerzhad, 319
 hontyezh, 128
 hordenn, 97, 278
 hordenn bikernennek, 97
 hormon androgen, 32
 houarn, 48, 56, 149
 houarn gwevn, 58
 houarn kediet, 58
 houarna, 166
 houarnaer, 166
 houarnaus, 166
 houarnek, 165
 houarnel, 166
 houarnet, 165
 houarnin, 165, 166
 houarnus, 165
 hueek, 148
 -hun-, 43
 hunadus, 77
 hunoniour, 43
 hunouriezh, 43
 hunvreek, 231
 hunvreel, 231
 hunvreoniezh, 231
 hunvreoniour, 231
 hunvreoù kaer, 311

I

- ideologiezh, 123
 idiolekt, 231
 idiom, 177, 231
 idiomatek, 19, 51, 83, 88, 89,
 126, 303-305, 327
 -ien, 26, 175, 224
 ijin, 102, 103
 ijinek, 102

ijinenn, 221
 ijinouriezh, 71
 ilderc'hvel, 286
 ildraoñ, 286
 ilempenn, 286
 ilgostezañ, 286
 ilgrec'h, 286
 ilgreiz, 286
 ilpenn, 286
 ilvrusk, 286
 ilwerc'hañ, 155
 imbourc'h, 1, 106, 125, 152, 309
 imbourc'h arnodel, 317
 imbourc'hiñ, 70
 imbroud, 309
 imbroud-spered, 309
 indezeuropeg, 54, 157
 indezeuropegour, 7
 indezeuropek, 296
 inhodein, 225
 intentadusted, 220
 intenterezh, 157
 iod, 94
 iodañ, 165
 iodon, 94
 ion, 48
 ionaus, 271
 iongelc'h, 171
 isael, 277, 279
 isaeladur, 277, 279
 isaelegezh, 277, 279
 isaelek, 277
 isalpat, 109
 isderez, 112
 isegor, 215
 isenkemmad, 100, 102, 103
 isgoulev, 215

ishaen(ad), 121
 iskoun kozhiadel, 79
 islavarenn argrafiñ, 184
 islavarenn atersiñ, 184
 islavarenn debiñ, 184
 islinkañ, 91
 isnoa, 222
 isnoaek, 222
 isperzhegezh, 100
 isperzhek, 100, 102, 103
 ispoblañs, 215
 isroudennad, 215
 isrummenn, 113
 isskoueriegenn, 213
 isstroll, 215
 isteñv, 206
 isteñv rizennek, 206
 isteskad, 215, 244
 istor, 36
 istorel, 30, 201
 istorour, 91
 istrevnad, 215
 isurzhiañ, 215
 isurzhiet, 247
 isvellad, 98
 iswezenn, 215
 iwerzhonek, 157
 izelc'hargadenn, 241
 izelgarbon, 60, 61
 izelgarbonvec'h, 61
 izotron, 307, 311
 jamezegenn, 13
 jedoniekkaat, 7
 jedoniekadur, 7
 jedoniel, 70
 jedoniel-fizikel, 239
 jedoniez, 12, 27, 70
 jedoniour, 12

jilgammerezh, 248
 jinjebr, 116

K

kabac'h, 77
 kabac'hded, 77
 kablusted, 122
 kabouilhat, 141
 kadarnaat, 115
 kadav, 207
 kadavad, 207
 kaderezh, 153
 kadoan, 207
 kadoniez, 153
 kadouriezh, 153
 kae an deloc'h, 196
 kae degouezhout, 197
 kae deloc'hañ, 196
 kaeet, 204
 kaezour, 97
 kaezoureg, 97
 kaezouregzh, 95, 120
 kaezouregzhel, 97
 kaezouregzh, 97
 kaezourek, 97, 118
 kaezourel, 95, 97
 kaezourest, 97
 kaher, 102, 191
 kalavriñ, 84
 kalc'h, 136
 kalc'harelvouriezh, 53
 kalc'hatelviñ, 55
 kalc'hatelvouriezh, 55
 kalc'hek, 136
 kalc'hekaat, 136
 kalc'hmaen*, 137
 kalc'hveliour, 31
 kalet, 49, 61
 kaletaat, 141

- kaleter, 59
 kalk-, 143
 kalkar*, 136, 137, 141, 142
 kalkar, 104
 kalkarek*, 136
 kalkarek, 141, 142
 kalkiom, 48, 149
 kalkmaen*, 137
 kalkmaen, 141
 kalkuzenn, 105
 kalonour, 187
 kalonustead, 202
 kalotenn voull, 284
 kals, 322
 kalvezadel, 191
 kalvezder, 5, 266
 kalvezder blein, 102
 kalvezel, 63, 71, 105, 138
 kalvezerezh, 33, 296
 kalz, 322
 kambliat, 295
 kammarverañ, 122
 kammdroc'h, 290
 kammneuziad, 32
 kammster, 312
 kammzistagañ, 161, 262
 kanab, 107, 137, 141, 148
 kangrenn, 98
 kanienn, 71
 kankr, 50
 kankrel, 201
 kantaenzañ, 276
 kantaezel, 288, 326
 kantalc'h, 275, 277
 kanteke, 326
 kantenn, 302
 kantennalfeg, 265
 kantennleadur, 265
 kantennlennad(urezh), 265
 kantennlizhadur, 265
 kantennloazad, 266
 kantennolad(ur), 265
 kantrannañ, 328
 kantrat, 153, 171, 224
 kanteizhadur, 218
 kanteizhadus, 189
 kanteizhañ, 128, 143, 235
 kanteizhus, 209
 kantved, 73
 kantvedek, 73
 kantvloaz, 73
 kantvloaziat, 73
 kantvloaziegezh, 73
 kantvloaziek, 67, 73
 kaol-go, 295
 kaozeeg, 19, 69, 207, 221
 kaozeek, 43, 45, 220
 karantelezh, 294
 karantez, 296
 karbonat kalkiom, 136, 142, 147
 karbonat magnezium, 147
 karbonatadur, 141, 149
 karbonatañ, 149
 karbonek, 114
 karbonvec'h, 59-61
 karded, 294, 296
 karezer ar me, 287, 290
 kariokinez, 231
 karregad, 233
 karregad eksomorfek, 233
 karregad endomorfek, 233
 karregad metamorfek, 233
 karregenn, 325
 karregoniezh, 233
 karrekaat, 110
 karrekaenn, 110, 113
 karrekaus, 110
 karrez, 244
 karrezioù parfet, 245
 karr-nij unplaenek, 311
 karusted, 13
 kas, 70
 kaset, 36
 kastilhaneger, 289
 kastizel, 243
 kataloneger, 289
 kateter, 287
 kateteriñ, 287, 290
 kation, 135
 kationenn, 62
 Katolig, 40
 kavlec'h, 267
 kazetennek, 65
 kazetenner, 168, 251
 kazetennerezh, 327
 kazh, 36
 kazout, 36
 keal, 1, 20, 65, 123, 157, 317
 keal alvezoniel, 186
 keal an destlenn, 16
 keal an ditour, 16
 keal an divoud, 16
 keal an hennad, 16
 keal ar bezoud, 7
 keal hollek, 19
 kealel, 307, 309
 kealiadek, 326, 327
 kealiadur, 18, 226
 kealiadurezh, 123
 kedaozad linennek, 127
 kedaozenn, 149
 kedell, 314
 kediad, 40, 93, 163-165
 kediadur, 56
 kediañ, 11, 144, 149, 165, 279, 310

kediat, 40, 56	keitdonenn, 85	kembraekheñvel, 122
kediedik, 279	keitekorn, 85	kemedel, 83
kediet, 144	keitpell, 284	kemeded, 83
kediuzeñ, 128	keittantel, 307	kemedoniour, 83
kedrann, 40, 121, 123, 144, 163, 170, 206, 267, 270, 290, 312	kejadenn, 11	kemedour, 83
kedvuhez, 63, 140, 161, 169, 192, 226, 326, 327	kel, 157	kemennadenn, 168
kedvuhezel, 289, 317	kelaouenn, 39	kemennadur, 241
kef kangrennoù, 98	kelaouenn lennegel, 6	kemennadur daveidigezh, 240, 243
kefarz, 132	kelat, 131, 135	kementad, 282
-kefel, 98	kelatadur, 131	kementad diounezet, 43
keflinenn, 95	kelatañ, 131, 134, 135	kementadel, 70
kefloadur, 16	kelater, 131, 135	kemeradur, 12, 24, 33, 43, 49, 54, 63, 70, 79, 96, 98, 251, 270, 296, 305, 318, 326
kefloadurel, 15, 16, 54	kelatuzenn, 131, 135	kemeradur dibarek, 31
keflusker, 232	kelc'h, 245	kemeradur hollek, 31
kefraouat, 214	kelc'h ezkaet, 204	kemeradur mezege, 66
kefredour organek, 297	kelc'h kaeet, 204	kemez, 63, 272
kefridi, 194	kelc'hiek, 216	kemm, 13
kefridiel, 313	kelc'hlizher, 187	kemm ambredadurel, 16
kefroù, 214, 222, 232	kelc'hnoa, 222	kemm bec'h, 2, 3
keginerezh, 126	kelc'hnoaek, 222	kemm stad, 188
keginouriezh, 124, 256	kelc'hnoael, 223	kemmadenn, 34, 45
keharpus, 231	kelc'htroek, 223	kemmadur, 40, 144
keharz, 231	kelc'hva, 247	kemmus, 144
kehederat, 109	kelenner, 251	kemoarzhded, 197
kehent, 200	keletrop, 131	kempazhek, 74, 222
kehenterell, 266	kelion, 27, 51	kempeg, 230
kehentiñ, 50	kellig, 120	kempennad, 177
kehentus, 327	kellig ruz, 78	kempennadur, 15
keidamroud(ad), 85	kelligoù pikernennek, 278	kempenner, 177
keidamroudenn, 85	keloù, 157	kemperzh, 81, 110, 111
keidañ, 81	keltieg, 123, 137	kemplegañ, 176
keiner, 326	keltiegour, 7, 179	kemplezh, 7, 13, 62, 102, 130, 131, 135, 166, 225, 230, 246, 270, 271, 272, 277, 300
keita, 81	keltiegouriezh, 180	kemporz, 283
keitdon, 85	keltiek, 29, 30, 156, 157, 223, 296	kempouez, 60
keitdonad, 85	kemalañ, 129	kempred, 44
keitdonadenn, 85	kembodadur mezoniel, 297	kenaoz, 147
	kembraeg, 223	kenaoz kimiek, 233

- kenarroud, 132
 kendalc'h bloaziek, 188
 kendalc'hus, 232
 kende'heriañ, 8, 9, 90, 127, 207
 kenderc'h, 71
 kenderc'h kevala, 319
 kenderc'had kevredigezhel, 319
 kenderc'hadur, 319
 kenderc'hañ, 147
 kenderc'helouriezh, 316
 kendestenn, 151, 201
 kendeuz, 79
 kendeuziñ, 246
 kendivizad, 321, 326
 kendivizet, 111
 kendodek, 325, 326
 kendodiñ, 192
 kendoug, 324
 kendouger, 324
 kendu, 272
 kenel, 123, 297
 kenemglev, 134
 kenepted, 293
 kenfeur, 4, 149
 kenfeuriegezh, 281
 kenfeuriek, 278, 282
 kenforc'hus, 316
 kengerc'hus, 316
 kenglenañ, 108
 kenglot, 101, 210
 kenglotadur, 210
 kenglotañ, 36
 kengovl, 22
 kengovlañ, 62, 193
 kengovlant, 62
 kengrennek, 307
 kengresk, 282
 kenk, 290
 kenlabour, 16
 kenlabourer, 51, 116
 kenn, 206
 kennenn, 2, 3, 120
 kennenn bad, 2
 kennevidañ, 2
 kennevin, 24
 kennotadur, 30, 84, 111, 122, 226
 kennotadur disprizus, 77
 kennotañ, 225
 kennotus, 289
 kenorin, 76, 317
 kenouestl mezegel, 102
 kenseurtiezh, 100
 kenskejenn, 324
 kenskoazell, 64
 kenskrivadenn, 178
 kenson, 127
 kensonenn, 14, 43, 229, 295
 kensonenn dibenn, 321
 kensonenn gemmus, 144
 kenster, 55, 68, 70, 97, 100, 107, 154, 158, 160, 191, 212, 214, 220, 260, 261, 295, 309, 310
 kenstok, 22
 kenstrollad, 40, 267, 309
 kenstrollad a-gevandod, 40
 kenstrollad a-geveldod, 40
 kenstrollad laosk, 90, 309
 kenstrollad strizh, 90
 kenstur, 79, 206, 209
 kent-, 56
 kentaeg, 277
 kentaeggezh, 275, 277
 kentaek, 277
 kentael, 166, 169
 kentaelezh, 279
 kentamoug, 102
 kentaoad, 117
 kentazgwer'hek, 277
 kentgan-, 123
 kentgenid-, 123
 kentidik, 201
 kentoderezh, 187
 kentrad, 53
 kentradeg, 53
 kentradek, 53
 kentradiñ, 55
 kentrat, 53, 55
 kentskrid, 34, 241
 kentvezant, 55
 kenurzhiad, 131
 kenurzhiadur, 131
 kenurzhiñ, 131
 kenurzhiet, 102
 kenurzhvod, 131
 kenvellañ, 69
 keñver, 2, 3, 282
 keñver eeun daou gementad, 282
 keñver gin an daou gementad, 282
 keñverel, 55, 113
 kenvezus, 327
 kenwerc'her, 318
 kenwerzh, 151, 153
 kenwerzhelañ, 117, 124
 keodedel, 243
 keodedour, 31, 195
 keodedouriezh vrezhonek, 34
 kêr daramwezadel, 301
 kerbon, 58
 kerbonvec'h, 59
 kerc'hadenn, 195
 kerc'hañ, 305
 kerc'hus da, 198
 kêrel, 231

- kerentiad, 123
kerentiezh, 35, 115, 296
kern ur wagen, 81
kerneveg, 223
kerteri, 128
kerumen, 214
kerz, 29, 237, 259, 308
kerzhed istorek, 77
ket ha netra: evit –, 78
ketal, 171
keuziad, 160
keuziadus, 77
kev, 62
kevadegel, 220
kevala, 318, 319
kevan ampar, 298
kevan daveel, 298
kevan hebar, 298
kevanaozel, 165
kevandirel, 112
kevandod, 40, 244
kevandodad, 40
kevanien, 245
kevanion, 245
kevaoter, 298
kevaraezañ, 322
kevarall, 3, 308
kevarzh, 86, 101
kevarzhe, 100
kevarzhead, 101
kevarzheadiezh, 101
kevarzhell, 44, 178, 184, 290
kevarzhiezh, 100
kevassav, 293
kevastenn, 113
kevatal, *passim*
kevatalat, 152
kevatalded, 69
kevazas, 4, 13, 19, 71, 103, 155, 283, 313
keveilet, 324
kevelc'heriad, 243
kevelc'heriadenn, 243
kevelc'heriañ, 241, 243
keveldodad, 40
keveleb, 25, 155
keveler, 101
kevellenn, 23, 157, 180
kevellstrollad, 107
kevelour, 101
kevelverzh, 159
kevelverzh-, 161
kevelverzhout, 162
kevenebadur, 129, 153
kevenebiñ, 13, 79, 220, 289, 326
kevenep, 226, 308
keveneped, 186
kevant, 62
kevneuziad, 189
kevneuziañ, 189
kevodus, 40
kevreadelouriezh, 134
kevreadur, 16, 180
kevreadurel, 15, 20, 54, 290
kevreadurezh, 16
kevreañ, 326
kevredad, 100
kevredadel, 18, 19, 158, 201
kevredadourel, 297
kevredadouriezh, 17, 70, 121, 318
kevredadurel, 297
kevredelour, 329
kevredelouriezh, 329
kevredour, 101, 329
kevredus, 327
kevreg, 302
kevregad, 259
kevregat, 33
kevreizhenn, 80
kevreizhenn sigma, 80
kevreizhenn sigmoid(el), 80
kewazell, 44, 183
kewazell debiñ, 44, 184
kewazhell, 185
kewazhell kevneuziat, 185
kewer, 305
keweria, 71
kez: an –, 32
ki doñv, 31
kigenn bevarfennek, 200
kigenn didenner, 269
kigenn drifennek, 200
kigenn erdenner, 269
kigenn rizennek, 207
kigennoù kevreet, 326
kiklotron, 307
kile, 26
kileion, 27
kilezel, 27
kilezenn, 27
kilezour, 101
kilwerediñ, 293
kimiad, 196
kimienaozañ, 318, 319
kimiendod, 316
kimiezh, 17, 48, 52, 54, 62, 70, 71, 75, 76, 85, 114, 127-130, 138, 164, 166, 168, 205, 207-209, 251, 284, 288, 306, 316
kimiour-fizikour, 272
kirroz livegennus, 166
kirroz staenek, 166
kirroz usteñvus, 166
kistron, 129
kiz-, 127

- kiz-hont, 129
 kiziata, 18, 20
 kizidigezh, 293
 kizidikaat, 124, 126
 kiz-tra, 129
 kiz-treuz, 129
 klakiom, 135
 klann, 288, 291
 klannegezh, 288, 291
 klannek, 288, 291
 klannel, 291
 klañvour, 43, 68, 102
 klaouier, 119, 121
 klaouistre, 78, 270
 klaviañ, 11, 189
 klavier, 119, 121
 klaziant, 62
 klemmer, 326
 kleñved, 318
 kleñved ar plom, 66
 kleñved bred, 222
 kleñved emzivat, 32
 kleñvedel, 161, 191
 kleñvedourel, 32
 kleñvedouriezh, 171, 192, 231
 kleñvedus, 192
 kletadurezh, 281
 kleuz, 287, 289
 kleuziant, 62
 klevmuderezh, 207
 klimatologiezh, 217
 klinikel, 97
 kloastret, 200
 klokaenn adverbél lec'hiañ, 185
 klom, 307
 klom limfel, 308
 klor, 145, 163, 310
 klor kediet, 164
 klorañ, 165, 310
 klorek, 163
 kloret, 163–165
 kloridañ, 310
 kloridenn, 306, 310
 kloridenniñ, 306
 klotidigezh, 122, 221
 klud-, 78
 koabrenenn, 42
 koabrenn, 42
 koagenn, 287, 289
 koagenniñ, 289
 koaven, 42
 koazez-, 78
 koazhadel, 2
 koazhadur, 84, 97
 kobalt, 135
 koc'henn, 120
 koc'hion, 27
 koefivadur, 292
 kokenn bellenn(ek), 284
 kokenn voull, 284
 kolamin, 163
 kolin, 163
 koll, 84
 koll gremm, 293
 komenadek, 98
 komenadel, 96, 98
 komenel, 96
 kompezañ, 81, 209
 komunouriezh, 327
 komz, 220
 komzer, 266
 komzerell, 266
 komzidigezh, 134
 komzus, 254
 koniri, 183
 konnar, 30
 kontelezh, 246
 kontelezh amaezhel, 246
 kor an dour, 70
 kor ganadel, 30
 korek, 284
 korf kediat, 56
 korf rizennek, 97
 korf war zileizh, 2
 korfadurel, 97, 109
 korfadurezh, 95, 97, 286, 292
 korfadurezh an amprevaned, 288
 koriandr, 116, 124, 126
 koriandrenn, 124, 126
 koriandrez, 116, 124, 126
 koroandrezenn, 124
 korrsurjianerezh, 159, 161
 korvezek, 200
 korvo, 78, 195
 korvoadus, 296
 korvoder, 253
 korzennad, 78
 kosekant, 329
 kosinuz, 329
 koskor, 24
 koskor an Heol, 271
 koskoriad, 271
 koskoriad an Heol, 269
 koskor(iad) an Heol, 271
 koskoriad ar stered, 269
 kosmek, 171
 kosmobiologiezh, 170
 kosmogleñvedouriezh, 171
 kosmopatologiezh, 170
 kosp, 18, 19
 kotangent, 329
 kotiledon, 288
 koublad, 13, 14
 kouc'h, 284
 kouevr, 135

koufoniñ, 315	krer, 20	kurzhadur, 70, 311
koulz, 293	kreriegezh, 324	kurzhañ, 148
koulzataer, 192	kreriek, 324	kuzhadur, 280
koumoulek, 143	kreriekaat, 324	Kuzul Ranndir, 144
koumoulenn, 257	kresk ar pouez korf, 1	Kuzuliadeg, 134
kounaenn daramwezadel, 301	kreskidigezh, 224	kuzulier, 188
kounañ, 6	kreskiñ, 208	
kourser, 89	kretadur, 73	
kousked, 42, 43	kreud, 101	
kouskedoniezh, 42	kreudadur, 100, 101	
kovl, 22	kreudel, 190	
kovl-, 22	kreudelaat, 100	
-kovl-, 62	kriptant, 62	
kovlad, 22	kriptat, 62	
kozhiad, 187	krom, 135	
kozhiadel, 79	krommañ, 83	
krafaelad, 207	krommenn, 85	
krafaelañ, 207	krommenn derc'hennañ, 80	
kraoñell, 120, 308	krommenn en S, 80	
kraoñellb ar gellig, 231	krommenn sigma, 76, 80	
krapusted, 13	krommenn sigmaheñvel, 80	
kravezel, 13, 17, 201	kromozom, 231	
kred: dreit -, 19	kroniad, 209	
kredapl, 19	krouadelezh, 32	
kreghil, 147	krouell, 13, 242	
kreirioù, 18	krouidigezh ar bed, 12	
kreiz, 284	krouiñ, 234, 235	
kreizañ, 88	krouiñ denel, 174	
Kreizenn ar Geriaouiñ, 56	krouus, 235, 260	
kreizvrusk, 286	krugenn, 292	
krennañ, 151	kudennek, 136-138	
krennard, 97	kudennou yezh, 44	
krennardiezh, 312	kudennus, 218	
krennc'hargadenn, 241	kumuniezhel, 18	
krenngarbon, 61	kumuniezhour, 19	
krenngarbonvec'h, 60, 61	kuñv, 60, 61	
krennvrezhoneg, 45, 180	kurwanañ, 51	
kreñvaer, 113	kurwanerezh, 50	

L

- labouradus, 9
- laerès, 36
- laerezh, 36, 84
- laez, 12
- laezaeroniezh, 171
- laezhenn raz, 148
- lagadosodour, 91, 92
- lakaat war wel, 16
- lakanek, 63
- lallaiñ, 159
- lalliñ, 161
- lambakegerzh, 161
- lamm, 68
- lamm amplegadek, 68
- lamm bann, 68
- lamm diamplegad, 68
- lankad, 149, 223, 300
- lantam, 144
- lantanom, 144
- lanvad, 161
- lanvenn, 225
- laoskidigezh, 148
- laringalenn, 43
- latar, 256, 257, 259
- lav, 222
- lavar, 15, 161
- lavar ergorel, 260
- lavarenn, 16, 54
- lazegouriezh, 251
- le-, 268
- lec'hanvadurezh, 9

lec'hanvenn, 9	lenant, 62, 131	levrennad, 99
lec'hed ar bann, 252	-lenn-, 268	levrezhañ, 302
lec'hel, 246	lennegezh, 6	levrleadur(ezh), 265
lec'hiadur, 166	lenner, 39	levrlennadur, 263, 264, 268, 270
lec'hiek, 160	lennerezh, 39	levrlennadur(ezh), 265
lec'hienn, 78	lenneriezh, 39	levrlizhadur(ezh), 265
lec'hiennig, 69	lennour, 297	levrloazad, 266
led, 33	leñvenn, 51	levrolad(ur), 265
ledanviñ, 121, 207, 276	leoneg, 175	levroniezh, 263
ledanviñ niverel, 199	lerc'h, 24	lezennel, 92
ledavidik, 122	lerc'hwezad, 235	leziañ, 121
ledeeunenn, 298	lerc'hwezañ, 270, 300	lezied, 121
ledegor, 298	lerian, 49	lezkazhadel, 220
ledenez, 327	lerien, 49	lezlavar, 327
ledlavar, 324	leriener, 49	lezlennegel, 327
ledlennegel, 324	lerieniñ, 58	lezvamm, 327
ledlennegzh, 324, 327	letaen, 289	lezvezegel, 327
ledplaenenn, 298	letaenad, 289	lia, 2, 43, 117, 128, 166, 187
ledreüs, 327	leterc'had, 69, 78, 192, 200, 290, 305	lia destrummus, 271
ledriñvañ, 199	leterc'hadek, 62, 193, 225	liaerezh, 126
ledseized, 66	leterc'hadel, 24	Liagorzhoniezh, 2
ledseizet, 66	leterc'hadenn, 207	liesad, 282
ledseizi, 54, 66, 68	leterc'hañ, 101, 161	liesamin, 145
ledsezi, 74	leti, 248	liesamsav, 135, 142, 250
ledspinenn, 298	letu, 328	liesamsavus, 142
ledtreuzseizi, 87	leukokit, 306, 308	liesarver, 44
leek, 38	leur rizennek, 97	liesdant, 62, 131
leel, 314	leurell, 183	liesdiskiblezhel, 292
lei, 221	leuren, 88	liesfroumer, 244
leiâd, 222	leurennoù dereziataet, 247	liesgeriad, 40
leiadur, 222	levaozañ, 302	lieskemeradek, 43, 111, 196, 296, 309
leiañ, 222	leviadurezh, 246	lieskemeradiez, 218
leiek, 222	levierezh lec'hel, 247	liesparzh, 241
leiel, 80, 222, 328	levradurezh, 269	liesster, 43
lekitin, 163	levralfeg, 265	liessteriek, 43, 226
lemel, 145	levraoueg, 37	liessteriezh, 13
lemm, 224, 225	levrenn, 23, 99, 223	liestal, 41, 43
lenañ, 62, 193		liestrenkenn, 310
		liesvazenn, 310

liketenn, 245	loadoniel, 244	lounezh, 135
limf, 308	loadur, 111	lourenn, 276
limfategezh, 307, 308	loadva, 263, 268	lourennañ, 276
limfatek, 307, 308	loañ, 97	lourennegezh, 276, 278
limfel, 307, 308	loaraour, 223	lourennegezhel, 278
linenn dec'h, 249, 253	loariadek, 223	lourennek, 275, 276
linennek, 127	loariaek, 222	lourennekted, 276
liñvadus, 110, 112	loariek, 223	lourennel, 275, 276, 278
liñvañ, 112	loarier, 223	lourennelezh, 275
liñvenn, 70, 107, 148	loarius, 223	lourenner, 276
liñvennañ, 251	loaz, 56, 264, 315, 317	louzañ, 9
liñvus, 112	loaz geriadell, 49, 63	louzaoua, 154
liorzhañ, 154	loaz rouez, 270	louzawour, 155, 193
lisead, 174	-loazad, 268	louzawouriezh, 53, 76, 78, 79, 91, 124, 155, 249, 288, 307, 318
listri kehent, 200	loc'h, 2, 3, 232, 239	louzeier fin, 116
live neuziadurel, 326	loc'h diadreñv, 272	louzoù, 43
liveañ, 81	loc'h diaraok, 272	louzou frond-c'houek, 116
livegenn, 29, 166	loc'h diasouez, 272	louzou-c'houezvat, 116
livegennek, 68	loc'h keñverel, 239	luc'h, 28
livegennus, 166	loc'h rageeun, 272	luc'h dave, 1
livegezh, 295	loc'h trebadus, 232	luc'h rannañ, 275
livenn gein, 235	loc'hañ diarvenn, 207	luc'h unliv, 1, 3
liverezh, 295	loc'honiezh, 232	luc'hach, 45, 236
livrizhenn, 71	loc'honiezh al liñvennoù, 70	luc'hdredanel, 28, 31
livrizher, 82	loc'honiezh an heverennoù, 279	luc'hdrevn, 31
livrizherez, 82	loc'honiezh an heverennoù liñvel, 70	luc'hefeduster, 3
livrizhuzenn, 82	lodek, 36	luc'heilad, 168
-lizh-, 268	loedetic, 317	luc'hek, 28
lizh da, 183	loenel, 31, 243	luc'hel, 1
lizhad, 43, 265	loenoniezh, 76, 78, 91	luc'henaosañ, 318
lizheradur, 226, 327	log, 255	luc'hgas, 3
lizherenneg, 34	logoz, 158	luc'hrannañ, 272, 279
lizhernotadur, 259	lostger, 13, 26, 72, 79, 101, 111, 112, 155, 163-167, 270, 306, 308, 311	luc'hsac, 1, 3, 69
loabr, 24	louer, 230, 275, 277	luc'hskeudenn, 168
loabr gaou, 24	louerek, 112	luc'hskeudenniñ, 205, 207, 208
load, 16, 56, 127, 258, 263		luc'htorr, 31
loadalfeg, 263		luc'htredanel, 28
loadlennadur, 263		luc'htrevn, 28

luc'hus, 28
 luc'hventouriel, 3
 lukan, 175
 lugenn, 257
 lugez, 1, 3, 159, 160
 lugrez, 159, 160
 lumen, 3
 lun-, 96
 luniad, 40, 293
 luniadel, 120
 luniadur, 127, 233
 luniañ, 53, 55, 97, 121, 157, 206, 214, 226, 255, 263, 264, 268, 278, 289, 290, 293, 317
 lunier, 22
 lusenn, 256, 257
 lusk, 77
 lusk krouiñ, 260
 luskad, 30
 lusked, 270
 luskelladur, 128
 luskellet, 293
 luskoniezh an dazgweredoù, 320
 luskoniezh dazgweredel, 320
 luv-, 154
 luvgurañ, 249, 251
 luziadell, 45
 luziadus, 77
 luziatez, 300

M

ma, 44, 45
 ma ne, 44, 51
 mabusvoll peluzheñvel, 68
 mac'had, 279
 mac'hañ, 64

mac'henn, 64
 mac'henn derc'hañ, 64
 mac'henn realañ, 64
 mac'hennnek, 64, 65
 mac'hennel, 64
 mac'her, 86
 mac'heriñ, 86
 mad dalc'het, 207
 maen raz, 138, 147
 maen-kalc'h*, 137
 maen-kalc'h, 104, 141
 maen-kalk*, 137
 maen-kalk, 104, 141
 maenkalkkek, 141
 maenoniezh, 9, 53, 233
 maenoniezhel, 325
 maen-raz, 105, 136, 142
 maerdi, 151
 maez, 161, 221, 222
 magneziom, 48
 magnezitek, 147, 148
 magnezit-kalkit, 148
 makromer, 129
 mal vouezhel, 266
 malad, 23, 36
 maladur, 7
 mall ruz, 17
 malos, 36
 mallozh, 36
 mal-v, 266
 mamm, 173, 327
 mamm gozh, 51, 173, 175
 mammenn c'hremm, 189
 mania, 222
 maniakel-gouvidel, 223
 mañjer, 143, 146
 mank, 17
 mannel, 293

mannstabil, 244
 mañsoner, 106
 mañsonerezh, 9, 107
 mantridigezh, 222
 maoglañv, 92
 mar, 44
 marc'hadourezh, 84
 marg, 149
 marksour, 157
 marmor, 137
 marmouzañ, 195
 marteze, 36
 marz buzad, 81
 matcho, 31
 matematik, 173
 matès, 36
 matezh, 36
 me, 133
 megaloman, 41
 megalomaniezh, 41
 mèh, 36
 meidel, 220
 meinad, 47
 meinel, 107, 108, 325
 meinin, 166
 meinoniezh, 146
 meizad, 6, 7, 19, 152, 194
 meizadur, 12
 meizadur sonnek, 10
 meizañ, 19
 meizek, 160
 meizel, 186
 mel, 87
 mel a-livenn, 97, 278
 mel skouarn, 214
 melankoliezh, 222
 melanoderma, 166
 mellad, 96
 melldroader, 153
 men, 45

- meneg, 35
menegadenn, 132
meneger, 85
menegva, 29, 34
mengleuz, 147
-menn-, 40
mennadur, 26
mennoh, 36
mennout, 35
mennoz, 34, 169
mennoz, 34, 37, 167
meno, 35, 168, 169
menoh, 36
menos, 35, 168
menoz / mennoz / mennoz, 35
menoz, 34, 168
ment, 3, 112
ment a-zerc'h, 112
mentad, 161, 329
mentañ, 329
mentawouriel, 329
mentawouriezh, 112
mentawourtiel, 161
mentenn, 215, 239, 328
mentenn verkadus, 329
mentenn vuzuliadus, 329
mentennoù keveilet, 324, 329
mentoniel, 232, 281
mentoniez, 33, 323
mentoniez plaen, 33
mentour, 33
merat, 141
merdead, 202
merdeadurezh, 318
merion, 51
merkadus, 329
merker, 193
merker dre liv, 208
merzhad, 18, 19, 277
merzhadenn, 124, 162
merzhadenn dañva, 126
merzhadennel, 189
merzhadus, 188
merzhedouriezh, 20
merzhelouriezh, 18
merzherezh, 161
merzhout, 7, 19, 20
mesk babelek ar yezhoù, 286
meskad, 40, 128, 164
meskañ, 106
mestroniañ, 305
mestroniezhel, 289
metal, 42, 49, 62
metal genidik, 57
metal ponner, 131, 135
metamorfek, 233
metan, 310
Metazoed, 120
metazoed, 243
meteorit, 275, 278
meteoritek, 275, 278
meteoritel, 275, 278
meteorologiezh, 217
metilañ, 163
metoù, 164, 297
metoù liñvel, 2, 3
meurvaen, 96
meurvaenouriezh, 96, 98
meurvread, 42
meurvreadek, 42
meurvreadel, 42
meurvreadezh, 42
meurvreat, 42
meus, 36
meuz, 36
meveliezh, 306
mèz, 36
mezañ, 141, 148
mezeg, 220
mezeg derc'hanour, 10, 12
mezegel, 19, 32
mezekniezh, 30, 36, 54, 91
mezekniezh ar c'housked, 42
mezekniezh darganadel, 55
mezekniezh darganat, 55, 167
mezekniezh derc'hanel, 10
mezekniezh lezennel, 92
mezell, 42, 138
mezellaozañ, 42
mezellour, 42
mezellouriezh, 41, 42
mezellwezhour, 42
mez, 36
mezomeriezh, 127, 129
mezoniell, 71
meztroc'h, 71
meztroc'hañ, 253
micherel, 106
migoazh, 97
migoazhek, 97
migoazhel, 97
migoun, 79
mikromer, 129
milendall, 104
milourel, 152
milved, 73
milvedel, 73
milvloaz, 73
milvloaziat, 73
milvloaziek, 73
mirdi peñseoù, 79
mis, 36
mitografour, 201
mitoz, 157, 231
miz, 36
mizanliñv, 55

- mod derc'hañ, 7
 mogedenn, 257
 mogidell, 257
 mojenn, 201
 mojenmouriezh, 199, 201
 molekul, 2, 3, 230
 molekulel, 98
 molekulenn, 144, 165
 molel, 1, 3
 monokit, 308
 monokotiledon, 288, 291
 mononuklear, 308
 montr, 89
 moraer, 259
 mordreizher, 26
 morenn, 257
 morlusenn, 257
 morter, 106, 107, 136, 137, 142, 148, 149
 morvannaoueg, 177
 morvezhen, 122
 morz, 190
 mouezh, 266
 mouezhded, 228, 229
 mouezheer, 31
 mouezhel, 266
 mouezhiad, 30
 mouezhiadoniezh, 30, 276
 mouezhiadur, 228
 mouezhiañ, 28, 30, 228
 mouezhienn, 228
 mouezhoniell, 229
 mouezhour, 28, 31
 mouezhparañ, 30, 276
 mouezhval, 266, 268
 mouezhvezeg, 31
 mougañ, 1, 3, 292
 mougasenn, 257
 mougenn, 257
 mouienn, 29
 moulerezh, 144, 295
 moz arwantel start, 185
 moz disveziadel, 187
 mui, 222
 muiaat, 186
 muiad, 120
 muianiverek, 328
 muiantañ, 245
 muiel, 80, 222, 272
 munsun, 68
 munud, 33
 muzuliadus, 188, 329
 muzuliañ, 32, 329
 nac'hañ, 44, 54, 184
 nac'hek, 78
 nac'hell, 183
 nadadouriezh, 160, 308
 nadegouriezh, 160
 nadek, 160
 nadelouriezh, 159, 160, 307
 nadiñ, 160, 308
 nadozwanañ, 51
 nadozwanerezh, 50
 namm, 13, 140
 nann-kombinet, 56
 naoudi, 193
 naoued, 140
 naouuster, 2, 3, 147
 naoz, 70
 natriom, 310
 naturel, 57
 nebant, 202
 nebantiz, 202
 nebeud, 322
 nebeut, 322
 negez, 166
 negez houarn, 166
 nemedenn, 27, 261
 nepenn, 241
 nepgour, 250
 neptu, 13, 226
 neptuiñ, 235
 neriñ, 43
 nerveg, 214
 nervel, 69
 nervenn drigevell, 202
 nervhanterad, 163
 nervouriezh, 200, 229
 nerzh, 232
 nerzh rimiañ, 2
 nerzh rimiañ arbenniat, 3
 nerzhoniezh, 279
 nerzhoù enderc'hanel, 328
 neuennadur, 70
 neuennus, 8, 100, 171
 neuennusted, 40
 neuron, 97
 neuroz mac'hennel, 64
 neurozel, 69
 neutron, 244
 neuziad, 322
 neuziadurel, 15, 20, 54, 113, 290
 neuzid, 222, 321
 neuzidouriezh, 277
 nevesaat, 235
 nevezc'her, 220, 261
 Nevezoadvezh ar Maen, 50
 nevezster, 261
 Nevezvarevezh ar Maen, 50
 nevezvrezhoneger, 262, 304
 nevezwerc'helouriezh, 20
 nevid, 117
 nijerez unplaenek, 311
 nijerezh, 283, 306, 308
 niñvader erganadel, 297, 298
 nit, 260

nitraezh, 94
 nitraezhenn, 94
 nitraozad, 164
 nitrat, 297
 nitridañ, 310
 nitridenn houarn, 310
 nitrogen, 2, 93, 164, 297, 310
 nitrogen azdalc'het, 2
 nitrogen euvret, 2
 nitrogenek, 163
 nitrogenet, 163, 164
 niver ampar, 298
 niver hep ment, 3
 niver kentaël, 279
 niver kenurzhiañ, 131
 niver kevan, 244
 niverel, 306, 307
 niverelaat, 5, 53
 nivereladur, 234
 niverell, 144, 311, 312
 niveroniel, 281
 niveroù gwerc'hel, 27
 niverus, 44
 nivlenn, 257
 no, 178, 298
 noa, 222
 noema, 20
 noesis, 20
 nou, 178
 nov, 292
 novenn, 292
 nozelennoù limfatek, 307
 nukleon, 244
 nukleonek, 10
 nukleonik, 10, 12

O

oabl, 171
 oablel, 171, 218
 oabgleñvedouriezh, 171, 218
 oablouriezh, 171
 oad, 43, 212
 oad kaezourek, 97
 oadour, 311
 ober meiz, 16, 40
 oberatadenn atelviñ, 42
 oberenn, 63, 223
 obererezh, 71
 oberiadegezh, 326
 oberiat, 79
 oberidigezh, 127
 oberier, 258
 oberour denel, 40
 obskurantegezh, 13
 obskurantek, 13
 obskurantour, 13
 od, 16
 ode, 201
 oksidañ, 163, 310
 oksidenn, 310
 oksidenn galkiom, 136
 oksider, 252
 oksigen, 145
 ol, 24
 -ol-, 268
 oleenad, 17
 oleenadel, 21
 oliad, 268
 oliata, 268
 ollun, 268
 optik, 13, 68
 or, 184
 organ, 2, 11, 13, 43, 78, 230
 organoù ar vouezh, 30
 organoù daouat, 13

orjalennaduster, 59
 osod, 42
 osod atelviñ, 42
 osteoporoz, 67
 ouzhpennañ, 36
 ovokitenn, 207, 242
 ozvenn, 292

P

pa na, 50, 51
 pabell, 247
 pad, 56, 73
 padelezh, 73, 212
 palatalenn, 43
 palimpsest, 299
 paludegezh, 56, 171
 palvsav-, 113
 palvsaver, 113
 palvstou-, 113
 palvstouer, 113
 paotadur, 244
 paoterek, 31, 187, 288
 paouez, 239
 paouez daveel, 239
 paouez dizave, 239
 paouez keñverel, 239
 paprika, 116
 par, 11
 parañ an daoulagad, 305
 parañ ar selloù, 304
 paranoiak, 12
 paratomiezh, 243
 parch daramwezat, 301
 parenn, 163, 171, 218, 220
 parenn rezuz, 269
 parfet, 245
 parzh, 128

- parzh diaraok, 230
 parzh kloz, 244
 pasiantiñ, 29
 patouilhat, 44
 patrom, 13
 patromoù klasel, 11
 pazenn, 13
 pazennadañ, 247
 pe, 298
 pebeilat, 293
 pebr, 116, 144
 pederamsavus, 142
 pederaskelleg, 310
 pederaskellek, 310
 pellenn, 245, 284
 pellennek, 216
 peluz, 67
 peluzel, 68
 peluzheñvel, 68
 peluzus, 68
 pementrannañ, 328
 pemproudenn, 255
 pengenniñ, 302
 pennadurezh, 78, 194
 pennaenn, 111, 132, 200, 270, 288
 pennaenn an dreuzvegenn, 43
 pennaenn an ergorelezh, 235
 pennahelat, 111, 284
 pennanor, 176, 243, 262, 266
 pennanor pennanvaet, 262
 pennanv, 26, 68, 76, 82, 111-115, 119, 142, 157, 176, 184, 188, 191, 201, 214, 243, 266, 278, 289, 290, 312, 321
 pennanv adanvaet, 214
 pennanvaat, 115, 220, 262, 290, 322, 332, 370
 pennanvenn, 185
 pennanvenn atersiñ, 184
 penngouc'h skorn, 284
 pennlizherenn, 151
 pennrann, 68, 123
 pennrezh, 302
 pennrezhad, 302
 pennrezhadur, 302
 pennrezhañ, 302
 pennrezhienn, 302
 perc'henn andiledadus, 280
 perc'henn diziledadus, 280
 perhal, 253
 periad, 3, 4
 periad galloudezh, 293
 periant, 249
 perkarbonat, 253
 permanganat, 253
 peroksid, 252
 peroksidenn, 253
 peroksitrenkenn, 252
 per(oksi)trenkenn, 253
 perrannañ, 328
 person, 31
 personaat, 31
 personekaat, 31
 personel, 31
 personelaat, 29, 31
 personeladur, 29
 personelañ, 29, 31
 pertrenkenn, 253
 pervezh, 20, 245
 perzh, 31
 perzh bevedourel, 101
 perzh bonel, 161
 perzh enlenat, 31, 216
 perzh piaouel, 51
 perzhek, 229
 perzhenel, 314
 perzhenell, 25, 51, 183, 185
 perzhenell saviadel, 45
 perzhiad, 187
 perzhiat, 290
 pès, 36
 peurbad, 211
 peurbadel, 211
 peurbadus, 211
 peurdrenkenn, 249
 peurintrañ, 238
 peurreizh, 36
 peurunvan, 315
 peurunvaner, 26
 peurunvaniñ, 26, 175
 peururzhiat, 245
 peurveradel, 20
 peurverat, 20
 peurvoud, 245
 peurvoull, 245
 peurwerzhañ, 5
 peus, 36
 peuz, 36
 pevarfennek, 200
 pevarliv, 296
 pevarlivegezh, 296
 pevarliverezh, 296
 pevarseizi, 66, 68, 74
 pevarzroadegezh, 119, 121
 pevarzroadek, 119
 pevarzroadiezh, 119, 121
 pez, 36
 pezh, 36
 pezh-c'hoari, 276
 piaouañ, 13
 piaouel, 16
 piaouer, 100
 pikaresk, 249
 pikernennegel, 97
 pikernennegennel, 97
 pikernennek, 97, 200, 278
 piloziz, 32

- pis, 36
 pistriadur, 68, 135
 piz, 36
 pizh, 36
 pizhezvorc'hat, 129
 pladennad(urezh), 265
 pladennadurezh, 269
 pladennalfeg, 265
 pladennleadur, 265
 pladennlennadur, 268–270
 pladennlizhadur, 265
 pladennloazad, 266
 pladennolad(ur), 265
 plaen-, 29
 plaen, 32, 311
 plaenenn, 33, 311
 plaenenn gemporz, 311
 plaenvent-, 48
 plaenventad, 33
 plaenventadur, 33
 plaenventer, 33
 plaenventoniezh, 33
 plaenventouriezh, 33
 plaket, 115
 planedenn, 171, 295
 planimetr, 32
 plant, 154
 plantenn, 154
 plasmaat, 250
 plasmañ, 251, 253
 plegañ, 49, 83
 plegenn, 69, 128, 277
 plegenn enkus, 160
 plegenn vernouillat, 73
 pleuskañ, 84
 pleustrel, 97
 pleustriñ, 36
 plijadurezh, 270
 plom, 68, 135
 plomegezh, 68
 pluennadur, 79
 pluennetrezh, 51
 pluskenn, 278
 pluskenn an empenn, 97
 pluskenn douar, 121
 poaz, 36
 poazh, 36, 138
 poazhañ, 138, 141, 147
 poazhañ (pri), 9
 poblañs, 122
 poblañsouriezh, 181
 poderezh, 8, 9, 105
 poell, 270
 poellelezh, 37
 poelloniel, 18, 54
 poelloniezh, 16, 54, 102, 295, 323, 325
 poellouriezh, 278
 poent daspugn, 244
 poent digenvez, 244
 poent Nagel un tric'horn, 204
 poent tec'h, 249, 253
 poentek, 38
 poliamin, 145
 polikotiledon, 291
 polinuklear, 308
 polipeptidek, 98, 129
 polis, 24
 polistiren, 107, 137
 politikel, 18, 158
 politiker, 195
 politikerezh, 153
 pollenañ, 120
 pomp, 71
 pont, 292
 porched, 41, 43
 pore, 191
 poread, 56
 poreadur, 56, 78
 poreañ, 55, 129
 poreel, 201
 poreüs, 261
 pornografek, 156
 pornografiezh, 156
 posupl, 19
 pouez, 148
 pouezus, 16
 poultkrennañ, 148
 prad, 8, 291
 prantad buhez, 69
 prantad renn, 81
 pred, 143
 prededouriezh, 18
 predenek, 45
 preder-, 28
 preder brezhonek, 125
 preder unvaniñ, 185
 prederel, 36
 prederiad, 102
 prederiadur, 13, 43, 102
 prederiadur houarnaus, 166
 prederiañ, 74, 135, 22
 prederour, 6, 12, 30, 325
 prederourel, 152, 201
 prederouriañ, 158
 prederouriezh, 7, 12
 prederouriezh naturel, 317
 prekambrian, 288
 prener, 84
 prezeg, 19, 324, 327
 prezegad, 54
 pri, 8, 9, 105, 137, 138, 146, 149
 pri arjil, 105
 pri poazh, 146
 pri prad, 105
 priad, 8, 9, 146, 291

priadonireh, 9
 priañ, 8
 prialkalieg, 146
 prialkaliek, 146
 priek, 9, 147
 priel, 292
 priennañ, 106
 prientad, 116, 124
 prientidigezh, 149
 prierezh, 8
 priminikted, 79
 prion, 228, 230, 243
 prionek, 228
 prioniezh, 8, 9, 146, 292
 pripoazhel, 146
 pri-prad, 137
 pri-raz, 137
 profusted, 13
 proleriezh, 39
 proleter, 39
 proteek, 1
 protein, 1
 protein bevezet, 1
 Protestant, 40
 protoplasm, 120
 prototoraks, 288
 Protozoed, 120
 prouad, 129
 psikedelegezh, 316
 psikedelek, 316, 319
 psikeledegezh, 319
 psikoz, 69
 psikoz daouvinek, 223
 psikoz erwezhiadel, 316
 psikoz erwezhiat, 318
 psikoz genezhel, 318
 psikoz kelc'hnoael, 223
 psikoz maniakel-gouvidel, 223

puilh, 226, 231, 242
 pukadenn, 290
 pukañ, 290
 pulluc'hadur, 136
 pulluc'hañ, 138, 141
 purju, 156

Q — R

quehezl, 157
 radiolennadur, 268
 raganv, 25, 45, 176, 321
 rageeun, 272
 ragistor, 50
 ragod, 85
 ragodi, 84
 rak-, 56
 rakbriantel, 230
 rakdarvezh, 30
 rakganedel, 10, 53
 rakger, 40
 rakger emodel, 309
 rakgougorfenn, 230
 rakgwalarneg, 180
 rakkambrian, 288
 rakkoulz-, 55
 rakkoulzad, 55
 rakkoulzadezh, 55
 rakkoulzat, 55
 rakkozhiad, 187
 raklen, 189
 raknevezvrezhoneg, 51
 rakprener, 168
 raktalel, 228
 raktresañ, 153
 rakverb, 20
 rakvezant, 52, 55

rakveziad, 296
 rakveziadoù arstalek, 296
 rakvrusk, 286
 rakwel-, 54
 Ramz trimilvloaziek, 73
 randonenn, 178
 ranellder, 258
 rannad, 1, 2
 rannadur ar molekul, 272
 rannbarzh, 97, 111, 288
 rannalc'her, 100, 101
 rannalc'heriezh, 101
 Ranndir, 144
 ranner, 244
 rannig, 2
 rannig argrafiñ, 184
 rannig verb, 313
 rannvro, 194
 rannvroel, 18
 rannvrogarour, 195
 rannyezh, 176, 223
 rannyezhel, 35
 raog an dolbezenn, 230
 raog tal, 230
 raog toad, 230
 raogtalel, 230
 raosklenn, 19
 ratozh, 35
 ratozhiegezh, 289
 ratreañ, 316
 raval, 84
 raz, 9, 104, 136, 142
 raz aer, 147
 raz aerrenel, 138
 raz aersonnus, 147
 raz bev, 147–149
 raz distan(et), 148
 raz dour, 138, 147
 raz dourrenel, 138
 raz druz, 139, 150
 raz etre, 150

- raz kloret, 163
 raz kriz, 136, 148
 raz treut, 139, 150
 razbvaen, 142
 razeg, 105
 Razeg Mezon, 105
 razegenn, 142
 razek, 105, 142
 razekaat, 142
 razekaenn, 142
 razek-karbonek, 60
 razel, 105
 razvaen, 105, 139, 147
 real, 318
 real diarvenn, 289
 real erwezhiar, 318
 real mac'hennek, 65
 realañ, 65, 297
 realañ mac'hennek, 64
 realezh, 15
 red dour, 71
 red tredan, 191, 293, 328
 redadeg, 221
 redenn dour, 70
 reder, 248
 regad, 1, 215
 regenn, 215
 regenn serr, 244
 regentrat, 53, 55
 regeziñ, 141
 reizh, 34, 35
 reizhadenn, 36, 74
 reizhiad heolel, 271
 reizhiad planedennel, 271
 reizhiad steredel, 271
 reizhistorek, 45
 rekizañ, 150
 rekizus, 39, 40
 relijiusted, 296
 remziad, 105, 126, 187, 220
 ren prederiadurioù, 13
 ren un imbourc'h, 1
 renabl, 35, 267
 renabliñ, 36
 renad tsarek, 98
 rener, 54
 renkadek, 327
 renkadur, 277
 renn, 81, 120
 reñverek, 32, 60, 148
 reñviañ, 11
 reol, 80
 reolenn, 13, 16, 28, 51, 78, 97, 105, 111, 121, 158, 184, 198, 261, 262, 268, 278, 290, 311, 322
 reolenn ar c'hoari, 78
 reolenn c'herluniañ, 13
 reoliek, 292
 reoliekaat, 209
 reoliñ, 148
 reollun, 147
 resisadenn, 74
 restr, 52, 176
 reüs, 327
 rev, 43
 revek, 76, 120
 revel, 76
 revelour, 79
 revelouriezh, 79
 revezadur, 71
 reveziadenn, 36, 43, 77, 96, 276, 289
 revezout, 178
 revoud, 102
 rez d'ar reiz, 88
 rezh, 86, 96, 123
 rezhienn, 302
 rezhienn gentañ, 302
 rezhienn lev, 302
 rezhienn pennañ, 302
 rezi, 256, 259, 261
 rezïad, 259, 261
 rezïad, 262
 rezïadur, 259, 261
 rezïadurezh, 259, 261
 rezïañ, 259
 rezid, 36
 rezioù, 261
 rezïoù, 261
 rezonañs, 128
 rezuz, 269, 271
 riez derc'hanel, 244
 riezadelezh, 277
 rik, 88, 249, 260, 261, 278, 303
 rikladell, 86
 rikladur ster, 49, 267
 riktet devezvout, 79
 rimiañ, 2
 rimienn, 295
 rin, 104
 rinek, 105
 riñvenn, 86
 riolenn, 70
 riskladur ster, 322
 ristenn, 84
 ristenn ar c'harbonoù, 80
 rizenn, 206
 rizenn dardennañ, 206
 rizennek, 95, 97, 206, 207
 rizh, 138, 232
 rizh karregenn, 325
 rizhell, 242, 301
 rizhelloniezh, 288, 292
 road, 307
 road gwad, 308
 roadenn, 307

roadour, 308
roadur ar gwad, 308
rodaoueg, 311
roer, 308
roidigezh, 39
roll, 264
roll blein, 63
roll nac'hek, 78
rollenn, 39, 315
romaneger, 289
rontet, 274, 276
roud, 76, 79
roudenn, 206
rouedad, 293
rouezell, 322
rousin, 117
roz, 292
rud, 29
rumm, 40
rummata, 149
rummenn, 7, 113, 208
rummenn ankemmañ, 144
run, 292

S

sabr, 180, 236
sador-, 66
safran, 116, 124
safron, 116, 124, 126
sailhañ ur vuoc'h, 30
saladenenn, 42
sammadel, 245
sammadur mezoniel, 297
sammus, 116
santadus, 188
santelezh, 157

santidikaat, 124
saour, 116, 291
saourek, 291
saprofitek, 192
sardoniñ, 272
satir, 66, 68
satiregezh, 66
satirek, 66
satiriazeg, 68
satiriazek, 68
satiriaziz, 68
saturnegezh, 68
sav, 33, 70, 112
sava dur gourek, 250
savad, 112
savadur angourek, 250
savboent, 40
savder, 112, 120
savderel, 112, 118
savelañ, 15, 20, 54, 80, 149, 184, 296
saveleñ, 3, 15, 318
saviad, 78, 153, 251, 253, 260, 261, 326
saviad aruniadel, 326
savlec'hiañ, 217
savvent-, 48
savventouriezh, 33
scarat, 69
sebom, 213, 214
sebomek, 213
seim, 291
seized, 68
seizi, 52, 68
seizi darnel, 74
seizi kemparzhek, 74
seiziel, 68
seiziheñvel, 68
seizus, 68
sekant, 329
selakian, 76, 78
selaouer, 154
selasian, 76
sell frammadurel, 16
selled, 270
sellout a-bann, 304
semantik, 15
semiotik, 15, 327
semiotikel, 98
semiotikour, 201
senkl, 277
septisemiezh, 76
seulad, 109, 112, 289
seulad kevandirel, 112
seurtad, 19
sevel Stad, 77
sevel tiez, 9
sevel un atalad, 86
sevel-disevel, 300
sevenadur, 260, 297
-sez-, 78
sezivanek, 68
sferoid, 215
sferoid hir, 215
sferoid plat, 215
sferoidek, 215
sferoidel, 215
sfingomielin, 163
sicuti un dleour, 83
sicuti un testamant, 83
sifrennel, 306, 307
sigma, 80
sigma aljebr, 181
sigmaheñvel, 80
sigmoid, 80
sikell, 133
sikutiñ un dleour, 83
sil tremen-izel, 252
sil tremen-uhel, 252

- silika, 145, 149
 silikat kalkiom, 149
 simant, 8, 107, 137
 sintetek, 326
 sinuz, 329
 sinuzoidel, 80, 215, 216
 sioc'haniñ, 19
 sipañ, 89
 siperezh, 105
 siros, 291
 sizhuniek, 154
 skalfad, 162, 270, 280
 skalfadel, 280
 skalfadoniezh, 280
 skalfadventerezh, 280
 skandinaviat, 23
 skantenn, 254, 256
 skar-, 66, 69
 skarañ, 66
 skarat, 97, 186
 skarr-, 66
 skarrañ, 66
 skarus, 108
 skedus, 29
 skeudenn velezhour, 7
 skeul venveg, 255
 skeuliad, 325
 skevent, 50, 207
 skiant, 27, 70
 skiant-, 70
 skiant faltazi, 266
 skiant varn, 143
 skiantel, 63, 67, 105, 138
 skiantelour, 67
 skiantelouriezh, 67, 70
 skiantenn, 186
 skiantoù alvezel, 128, 226
 skiantoù amguzh, 275
 skiantoù an den, 70
 skiantour, 43
 skignek, 98
 skignusted, 2, 3
 skin kenforc'hus, 316
 skin kengerc'hus, 316
 skinad ionaus, 271
 skinadoù derc'hanel, 12
 skinalfeg, 265
 skinatadur, 272
 skinbaker, 293
 skinelfenn, 244
 skingomzadur(ezh), 265
 skingomzalfeg, 265
 skingomzleadur, 265
 skingomzlizhadur, 265
 skingomzloazad, 266
 skingomzoladur, 265
 skinloazad, 266
 skinloezadur, 272
 skinloezañ, 269, 271, 275
 skinnukleid, 274
 skinoladur, 265
 skinoù katodek, 171
 skinoù kosmek, 171
 skinoù luc'h, 11
 skinoù oablel, 218
 skinrannadur, 272
 skinrannañ, 269, 271, 272, 275
 skinva, 105
 skinverdeiñ, 269, 271
 skinweladur(ezh), 265
 skinwelalfeg, 265
 skinwelleadur, 265
 skinwellizhadur, 265
 skinweloladur, 265
 skiriañ, 326
 skizogamiezh, 243
 skizogenezh, 243
 sklaeraat, 110
 sklaerius, 180
 sklaverezh, 91
 skoaziadenn, 144
 skoeviñ, 186
 skoilhañ, 10, 12
 skol sonerezh, 254
 skol vrezhonek, 125
 kolaer, 50, 312
 skolastik, 54
 skoliad, 50, 174
 skol-veur c'hoañv, 125
 skol-veur hañv, 125
 skorañ, 158
 skorell, 25, 183
 skorell liesarver, 44
 skorell nac'h, 51
 skort, 31, 255
 skorted, 20, 107
 skorter, 11
 skorverb, 51
 skotom, 69
 skotomiñ, 69
 skouerenn, 134, 168
 skoueriegad, 215
 skoueriegenn, 215
 skoueriekaat, 290
 skoueriekadur, 45, 50
 skourjezad, 206
 skrabereg, 256
 skramm, 272
 skrid, 220
 skrid daramwezadel, 301
 skridaoz, 89
 skridaozañ, 152, 226
 skridaozer, 7, 11
 skritell, 40
 skritur, 11
 skrivad, 35, 36, 51, 168, 176

- skrivad kentael, 279
 skrivadur, 293
 soav, 213, 214
 soavek, 213
 soavred, 214
 soavredel, 214
 soaz, 78
 sofegezh, 100, 101
 sofegour, 100
 sofist, 101
 sofistik, 101, 102
 sofour, 101
 sofrologiezh, 100, 101
 sofrologour, 101
 sol, 16
 sol istorek, 185
 soliadek, 180
 soliañ, 45, 55, 63, 70, 113, 296, 308
 soliañ war, 126
 soliet, 11, 296
 soliñ, 260
 solius, 180, 321
 solut, 11
 solwez, 112, 322
 solwezadur, 322
 solwezegezh, 112
 solwezelezh, 110, 112
 son, 30
 sonaozour, 255
 sonel, 63
 sonenn, 261, 276
 sonerezh, 254, 258
 soniad, 30, 31, 276
 soniad perzh, 30
 soniadoniezh, 30, 287
 soniadour, 43
 soniadurezh, 51
 soniañ, 28, 30
 sonn, 12, 262
 sonnadur, 138, 148, 149
 sonnañ, 138, 143, 148, 149, 235
 sonnded, 10, 12
 sonnek, 10
 sonnenn, 107, 148
 sonnennañ, 251
 sorbienn, 201
 sou, 269, 278
 souadur, 269, 272
 souzañ, 248
 spam, 55
 spanaennek, 223
 spasmofiliezh, 102
 spektrologiezh, 275
 spekulom, 213, 214
 spered, 20
 spered sonnet, 12
 spered strukturelour, 288
 speredelezh, 296
 speriadur, 120
 speriadus, 120
 speriañ, 120
 speriañ kalvezadel, 121
 speriañ naturel, 121
 sperius, 112, 118
 spesad, 3, 112, 230, 295
 spesadek, 313
 spesadel, 107
 spesata, 95
 speur, 207, 235
 speur ar c'hof, 250
 speurenn gof, 249
 spinad, 215
 spinañ, 204
 spinenn, 215
 spirus, 142
 spis, 36, 116
 spisc'heriañ, 155
 spiskediel, 314
 spizañ, 161, 164, 312
 splu, 148
 spluius, 218
 spor, 95, 96
 sporañ, 95, 96
 sporouennañ, 95, 96
 sport, 153
 stabil, 45, 148
 stabilded, 244
 stadadenn, 36
 stadañ, 24
 stadegel, 181
 stadegouriezh, 181
 staelad, 218
 staenek, 166
 stagañ e sell, 304
 stagell isurzhañ, 50
 stagell vartezeañ, 44
 stal, 151
 staladur derenel, 293
 staladur tredan douenel, 293
 staliadur, 151
 staliañ, 316
 stambouc'hek, 65
 standilhon stadegel, 181
 staonelaat, 14
 stavnnenn, 43
 stegnadell, 167
 sten, 30, 31, 269, 272
 stenlun, 228
 stenluner, 228, 229
 stennadell, 167
 stennadur, 169
 stenner, 169
 ster bevedourel, 186
 ster desellet, 269
 ster diarneuz, 305

ster enkelat, 101
 ster fizikel, 188
 ster gouiziel, 138
 ster kedvuhezel, 317
 ster kerc'het, 268
 ster kewer, 305
 ster mezege, 223
 ster prederourel, 186, 188
 ster skolastikel, 188
 steradur, 15
 steradurel, 15, 29
 steradurezh, 13
 steredoniezh, 91, 269, 272, 287, 292, 316
 steregor, 170
 stergann, 239
 steriegezh, 25, 31, 115, 123, 141, 160, 268
 stern dent, 67, 69
 stern devezout, 20
 sterva, 107, 276
 steudad an alkanoù, 80
 steudad an alkenoù, 80
 steudad soazel, 76, 78
 steudad soazel kevelep, 80
 steudañ, 74
 steuñv, 328
 steuñv a letu, 328
 steuñviñ, 153
 stiañ, 311
 stiañ war, 89
 stignad en arsteud, 76
 stir, 206
 stirad pikernennek, 200, 278
 stirann, 115, 155, 214, 233, 300, 317
 stirdanavenn, 206
 stirgennad, 206
 stirrizenn, 206

stlenn, 51
 stlennad, 71
 stlenneg, 36, 71, 168, 193, 249, 318
 stlennegel, 231
 stlennegour, 43
 stokell esaouiñ, 133
 stomok, 95
 strabouilh, 141
 strafuilh, 97
 strafuiler enborc'hadel, 169
 strafuilh, 43, 65, 102, 187, 222
 strafuilh daougleinek, 223
 strafuilher enborc'hadel, 167
 strakata, 85
 strammus, 120
 strebotus, 69
 strimpadenn, 148
 strishadur leiek, 295
 strishadur muiek, 295
 strivadeg, 51
 stroll amin, 145
 stroll kantamsavat, 245
 stroll peroksi, 252
 stroll peroksid, 252
 stroll pervezh, 245
 stroll sammadel, 245
 strollad politikel, 243
 strollañ, 77
 strollataouriezh, 324, 329
 strollder, 230
 strujus, 112, 118
 struktur-, 96
 strukturelour, 15, 98, 226, 288
 strumm, 271
 struzh, 19, 120, 193, 291
 struzhel, 107, 117

struzhenn, 251
 struzhouriezh, 169
 studi anadennoniel, 231
 studi ar ster, 15
 studi vezegel, 43
 stumm disleberet, 45
 stumm kaozeek, 45
 stumm lec'hel, 45
 stumm reol, 313
 stummadur, 125, 226
 stummadur kendalc'hus, 232
 stummerezh, 126
 sturiadell, 86
 stuzegezh, 31, 122, 297
 stuziadur, 297
 stuziañ, 154
 sug, 291
 sugenn, 288, 291
 suj (d'ur saveleñn), 1
 sulfat anhidr kalkiom, 114
 sulfat divnatriom, 144
 sulfidenn, 56
 sulfurek, 114
 sulfuret, 164
 sulfurus, 114
 sulpikian, 110, 113
 sulpisian, 110
 surjianerezh, 167, 191
 surjianerezh atelviñ, 42

T

tachenn, 33, 218
 tagos, 292
 tagus, 60
 tagusted, 60
 takenn, 257
 tal , 3
 tal ur gennenn, 2

talañv, 170
talañvgleñved, 171
talañvgleñvedouriezh, 170
talbenn, 69
talbenn kenvelañ, 69
talm, 73, 128, 252
talm troc’hañ, 252
talvoudek, 24
talvoudoù, 16
tanavenn, 206
tangent, 329
tant, 308
tañva, 124, 126
taol mouezh, 36
taolennadur, 258, 259
tarnov, 292
tarwreziñ, 148
tarzhata, 85
tarzhegenn, 43
tarzhenn, 43
teat, 202
tebegezh, 54, 71, 73, 74
tebell, 184
tebiñ, 44, 184
tec’henn, 249, 253
teiramsavus, 144
teirbebr*, 144
teirfebr*, 144
teirgalkiom, 145
teirgloret, 144
teirleñvennek, 112
teirpebr*, 144
telennou(ez), 258
tell, 249
tell denel, 249, 253
tell drael, 249, 253
temz-boued, 124
tendinit, 24

tener, 305
tennañ kentel eus, 126
tennder war-raok, 153
tenngof, 206
tennrizenn, 206
teñvalaat, 29
teodel, 220
teodyezh, 26, 35, 43, 45, 51, 106, 143, 223, 236
teodyezhel, 51, 107, 174, 178, 238
teodyezher, 35
teodyezhoù bigoudenn, 143
teogiñ, 305
teologiezh, 212, 296
termen, 13, 55
termen du-mañ, 206
termen etrevroadel, 191
termen kealiadek, 326
termen piaouel, 31
termen renkadek, 327
termeneg, 51, 54, 226
terriñ an dilez, 275
terzhiennel, 228
teskad, 101, 102, 263
teskad niveroù, 298
teskad pervezh, 245
teskad poentoù, 284
teskanv, 12, 35, 65, 134
testenn, 111, 134, 152, 153, 161, 174, 179, 180, 187, 256-263, 266, 327
testet, 225
testiñ, 20
tetanek, 191
tetanekaath, 192
tetaniezh, 102, 190, 191
tetaniezhkek, 191
tetaniezhkel, 191

tetanoz, 191
tetanozek, 191
tetanozel, 191
tetanozvanek, 191
teul, 37
teuliata, 221
teuzverk, 58
tevet, 243
tidegezh, 185
tidek, 291
tiegezh, 24
tiern, 121
tilu, 24, 25
tilu an denelezh, 24
tilu denel, 25
tilu kristen, 25
tiñvadenn, 192
tioñv, 18
tioñviñ, 18
tisaverezh, 148, 151
titan, 144
titanium, 144
titl hidrotimetrek, 48
tizan, 291
tizh, 2, 71
tizh diskregiñ, 283
tizh gouzediñ, 78
tizhout, 36
tizout, 36
toazek, 148
toc'hen, 79
todilhon, 50, 51
todion, 50, 51
toe, toi, 202
toenn vor, 312
tolbezenn dal, 230
tolpegezh kêrel, 251
tolpek, 250, 251
tolz, 46, 149
tolz an eskern, 67, 69
tolz er paouez, 239

- tolz eskernel, 67, 69
 tolzad, 161
 tolzenn, 120, 325
 tonad, 292
 tonadoniezh, 292
 tonadouriezh, 292
 tonenn, 292
 ton(iezh), 208
 tonkad, 158, 217
 torgenn didarzhaz, 292
 torgenn gilpenn diabarzh, 292
 torgenn gilpenn diavaez, 292
 torgenn heolel, 292
 torgenn hezat, 292
 torgenn oberiat, 292
 torosenn, 292
 torosennek, 308
 torpez, 325
 torpezad, 325
 torpezañ, 325
 torraj, 84
 torzhellegezh, 56
 tosenn, 292
 tosenn didarzhaz, 293
 tosenn heolel, 293
 tosenn hezat, 293
 tosenn oberiat, 293
 toueziad, 107
 touilhenn, 257
 toull, 11
 toull muiel, 328
 tourtañ, 145
 tourzh, 315
 -tourzh-, 317
 tra- , 128, 129, 202, 326
 traalpat*, 128
 trabedel, 18, 69, 128
 trabedoniezh, 16, 212
 trabihan, 128
 tradeziat, 323, 326
 traezad, 84
 traezh, 9, 107
 trafad, 211
 trafell, 128
 tragek, 69
 tralavar, 128
 tralen, 113
 tralenel, 55
 tramor, 128
 tramorad, 271
 transistor daouglein, 328
 transistor gwered maez, 328
 transistor NPN, 328
 transistor PNP, 328
 transistor ueglein, 328
 transistor unglein, 328
 trapikellat, 295
 trastenel, 128
 trazeat, 199, 202, 283
 tre-, 128
 treadanvat, 14
 treaezhenniñ, 30
 treamzerel, 211
 trebadus, 232
 trebarzhusted, 228
 treborzh, 159, 160
 tredan, 293
 tredanfiñvel, 82
 tredanfiñvoniezh, 82
 tredanfraouaer, 214
 tredangurañ, 315, 317
 tredanouriezh, 161
 tredanrannañ, 272
 tredanvaez, 161
 tredanwanañ, 51
 tredanwarellouriezh, 161
 trede gour unan, 314
 trederenn, 53
 treeilañ, 229
 trefennañ, 20
 trefoed, 44
 tregenk, 287
 trehontel, 128
 treiñ, 208
 treiñ ouzh, 126
 treizhañ, 95
 treizhid, 159, 160
 treliñvenniñ, 30
 treloc'hel, 148
 trelusk, 283
 trelusker, 252
 tremenvan, 158
 trenkek, 149
 trenkenn azothidrek, 93
 trenkenn beraketek, 252
 trenkenn glorek, 163
 trenkenn hidronitrek, 93
 trenkenn triazok, 93
 trenkennoù peroksidisulfurek, 252
 trenkennoù peroksikarboksilek, 252
 trenkennoù peroksilek, 252
 trenkennoù peroksimonofosforek, 252
 trenkennoù peroksimonosulfurek, 252
 treñv troad, 230
 treorc'h-, 43
 treorc'had, 41
 trereadouriezh, 308
 treren, 308
 tresadenn, 302
 treslun, 250, 251
 treslunek, 250
 trestummadenn, 167

- trestummadur, 43, 171
 trestummañ, 41, 69, 107, 121, 226
 treug, 84, 196
 treug kenderc'hañ, 85
 treug steradurel, 29
 treug sterel, 39
 treugennad kenderc'hañ, 149
 treuz-, 127
 treuzalpat, 128
 treuz-brusk, 128
 treuzfurmadur, 138
 treuzseizi, 74
 treuzstadus, 186
 treuzstaeladus, 119
 treuzvegenn, 43
 treuzveizañ, 96
 treuzvevañ, 169
 treuzwered, 187
 treuzwiskañ, 158, 221
 treuzwrezverkus, 186
 trevadennerzh, 122
 trevellus, 256
 trevnad, 15, 71, 176, 177, 266-271, 314
 trevnad an odoù, 16
 trevnad an orioù, 288
 trevnad ar planedennoù, 271
 trevnad e, en, henn, 177
 trevnad eskemmañ, 266
 trevnad kehentiñ, 266
 trevnad planedennel, 271
 trevnad rezuz, 269
 trevnaozañ, 153
 trevoniezh, 123
 trewanañ, 169
 trewaner, 169
 trezerc'hañ, 161, 162
 trezerc'hañ kantaezel, 326
 tribeg, 199
 tribiz, 199
 tribiziek, 199
 tric'horn, 260
 tric'horn Nagel, 204
 trifennek, 200
 triflaeneg, 311
 triflên, 311
 trigevell, 202
 triklakek, 145
 trikloraketek, 145
 trikloret, 144
 trikloretilen, 145
 trikloridenn, 144, 145
 trimac'had, 244
 trimilvedel, 73
 triksidenn, 145
 trisodek, 145
 tristidik, 222
 trivediñ, 198, 200
 trizaleg, 272
 troad, 324
 troad potin enkamm, 201
 troad potin ezkamm, 201
 troadel, 324
 troadenn, 78
 troadur, 207
 troc'h dangor-ergor, 134
 troc'h daraezel, 87
 troc'h krenn, 78
 troel, 326
 troer, 312
 trohed, 1, 3
 troidell, 103
 troienn, *passim*
 troienn eus ar Bibl, 311, 312
 troienn c'hallek, 303, 304
 troienn galvezel, 224
 troienn idiomatek, 51, 303
 troienn stambouc'hek, 65
 troienn vrezhonek, 303, 304
 tromboz, 192
 trombozenn, 190
 trombuz, 190, 192
 trosell, 73, 169
 trovan, 111
 trovezh, 71
 trovezhiek, 223
 trozeul, 101
 trozeulañ, 101
 trozeulat, 101
 trozeuler, 101, 102
 trozeulerezh, 102
 trozeziat, 326
 troznaturel, 242
 trozreol, 242
 trozvredel, 242
 truezus, 315
 tsar-, 96
 tsaregezh, 98
 tsarek, 98
 tsarelezh, 98
 tsarelour, 98
 tsarelouriezh, 98
 tsarouriezh, 98
 tu, 76, 79
 tu muiel, 80
 tuadur, 160, 169, 181
 tuadur unkarek, 307
 tuchenn, 292
 tudad, 123
 tudenn, 45
 tudennañ, 31
 tued, 169
 tuedel, 167
 tuellenn, 71
 tuet, 169
 tuf, 137

tulipez, 154
 tuniek, 102
 tunodo, 236
 turmudek, 292
 turumell, 292
 TVlennadur, 270

U

uc'hhaen(ad), 121
 uezant, 62, 131
 uhelc'hargadenn, 241
 uhelder, 112
 uhelgarbon, 60, 61
 uhelgarbonvec'h, 60, 61
 uhelsavet, 121
 unanamsavus, 142
 unander, 230
 unanderenn, 43
 unanenn, 1-4, 46, 142, 144
 unanenn bad, 3
 unanenn c'horread, 2, 3
 unanenn dolz, 46
 unanenn regad, 3
 unanvidañ, 289
 unanyezh, 231
 unanyezhañ, 231
 unanyezhenn, 231
 undant, 131
 undarzh, 301
 unded, 189
 undedel, 246
 underc'han, 306
 undigorvell, 98
 unel, 246
 unelour, 246
 ungwilioudet, 202

uniadouriezh, 324
 uniañ, 326
 unkar, 307
 unkarat, 307
 unkarek, 307
 unkarel, 307
 unkellig, 230, 241
 unkelligeg, 311
 unkotiledon, 288
 unlavarenn atersañ, 184
 unliv, 1, 3
 unlive, 246
 unpenniezh, 307, 308
 unplaeneg, 311
 unplenêg, 310
 unplênek, 310
 unseizi, 87
 unstabil, 241, 244
 unsteriek, 46, 226
 untamm, 96
 untuek, 40
 unvan, 220
 unvanadur, 50
 unvanded, 175, 176, 236, 242
 unvanidigezh, 45, 51, 77, 174, 176, 223
 unvaniezh, 100
 unvaniñ, 11, 50, 77, 128, 174
 unvaniñ ar brezhoneg, 223
 unvaniñ ar yezh, 45
 unvez, 47
 unvez arc'hwelel, 129
 unvez diged, 40
 unvez kediat, 40
 unvez louer, 230
 unvez luniadel, 120
 unvez vev, 120
 unveziad, 288

unveziat, 31
 unvlein, 328
 urzh, 44, 73
 urzh ar gerioù, 16
 urzhel, 73
 urzhiataer, 121
 -us, 79
 usnoa, 222
 usnoaek, 222
 usrez, 110, 113, 222
 usteñvus, 166
 usvonnet, 245
 usvorc'h, 32
 uswask talmerel, 187

V

vaksin, 56
 vaksinadenn azgrenaat, 277
 vaksinañ, 56
 vaksinañ eneptetanoz, 192
 valsenn, 43
 vaodou, 92
 velarenn, 43
 verb a loc'hañ, 290
 verb a stad, 290
 verb a verzhout, 290
 verb amsavat, 206
 verb loc'hadel, 290
 verb luskel, 287
 verb merzhadel, 290
 verb merzhel, 287
 verb merzhout, 287
 verb oberel, 287, 290
 verb stadel, 287
 verb treadanvat, 14
 verv stadel, 290
 vi, 242
 vi gwercc'h, 242
 vi speriet, 242

viañ, 242
 videoadur(ezh), 265
 videoalfeg, 265
 videoleadur, 265
 videolennadur, 268
 videolizhadur, 265
 videoloazad, 266
 videoladur, 265
 viell, 242
 vielladur, 240
 viellañ, 240
 vierezh, 240
 viezvoulc'hañ, 242
 vigellig, 242
 vinil, 270
 vinillennadur, 270
 viroz, 205, 207
 viruz, 78, 230, 243
 vitamin, 163
 vitellus melen, 207
 vogalenn, 44
 volkanour, 91

war vartezeoù, 35
 war zehed, 200
 war zileizh, 2
 warlerc'hiad, 321
 watt, 3
 yac'hadouriezh, 135
 yael, 49
 yaiñ, 54, 184
 yaouankad, 77
 yaouankiz romantel, 312
 yec'hed, 151
 yezh, 16
 yezh amresis, 97
 yezh an devezvout, 220
 yezh dazgludadek, 290
 yezh destlel, 220
 yezh emouiziek, 184
 yezh kein, 270
 yezh kempred, 27, 226
 yezh klasel, 44
 yezh lennegel, 184
 yezh stabilaet, 45
 yezh troadel, 324
 yezh unvan, 51, 77, 177, 223
 yezh vev, 219, 221, 234
 yezh veziat, 63

yezh vicherel, 69
 yezhadur, 15
 yezhadurezh, 259, 270
 yezhadurour, 178, 226
 yezhadurtel, 152
 yezhañ, 220, 235, 236
 yezhañ destlel, 234, 235
 yezhañ kaozeek, 220, 234–236
 yezher, 16, 45, 220, 288
 yezhkevredadouriezh, 316
 yezhoniezh, 31, 35, 36, 54, 70, 169
 yezhoniour, 7, 35, 180, 220
 yezhoù dazglenus, 287
 yezhour, 36, 107, 143, 270
 yezhouriañ, 70
 yezhouriezh, 35, 116, 169, 255, 260
 yidich, 78
 yoc'henn, 78
 yodenniñ, 253
 youl, 63
 youlc'h, 296
 youlc'houriezh, 296
 youstenn, 291
 zink, 56

W – Y – Z

Menegva Gallek Lavar 19

A

- abattement, 84
- abdominal, 250
- aborigène, 122
- absolu, 86, 110, 113
- absorbance, 159
- accentué, 83
- acception, 83
- accouchement, 19
- accouchement normal, 19
- accouage, 29
- accouper, 29
- accroissement du capital, 316
- acculturation, 297
- acculturé, 297
- accumulation, 316
- acellulaire, 323
- acheteur, 83
- acide azothydrique, 93
- acide hydrazoïque, 93
- acide sulfhydrique, 164
- acier bas carbone, 61
- acier demi-doux, 61
- acier demi-dur, 61
- acier doux, 49, 61
- acier dur, 49, 61
- acier extra doux, 61
- acier extra dur, 61
- acier haut carbone, 61
- acier médium carbone, 61
- acier très haut carbone, 61
- acné sébacé, 213
- acotylédon, 288
- acquisition, 71
- actif, 287
- action, 83
- action compulsionnelle, 64
- action impulsive, 64
- action nocive, 170
- action obsessionnelle, 64
- activité motrice, 232
- acyclique, 284
- adduit, 22
- administration locale, 246
- adoucir l'eau, 47
- adoucissement, 47
- adoucisseur, 47, 48
- adresse, 264
- adresser, 39
- adstrat, 286, 289
- advenir, 250
- adverbe superlatif, 110
- adverbale, 185
- aérodynamique, 277
- aérodynamique (profil), 279
- aérodynamisme, 279
- aérodynamysme, 275
- aéroplane, 310
- affixe, 40
- affriquée, 295
- agame, 76, 79
- âge, 212
- agent chélateur, 131
- agent de change, 83
- agent émulsificateur, 82
- agent fossilisateur, 113
- agglomérat, 325
- agglomérer, 108
- agglutinant, 290
- agglutination, 290
- agglutiner, 287
- agitation, 222
- agrégat, 107, 137, 141, 325
- agréger, 108
- agression, 160
- agressivité, 60
- agriculture, 291
- agriculture biologique, 283
- agrocarburant, 284
- agrologie, 286, 291
- agrologie (pratique), 291
- agrologie (théorique), 291
- agro-technique, 284
- aimable, 113
- aire, 32
- aire géographique, 53
- aire plane, 32, 33
- aire striée, 95, 97
- ajuster : s'–, 22
- albumine sérique, 213
- alcalino-terreux (métal), 146
- alcène, 145
- alcool aminé, 164
- alcool azoté, 163
- algérien, 122
- aliment, 272
- alimentaire, 109, 165
- alimentation, 124
- aliphatique, 284
- allochtone, 55, 123
- allongé, 215
- allonger, 107
- allure paralytique, 68
- alphabétisation, 38, 39
- altération, 84
- alternative, 298

- alternative disjonctive, 295, 297
 alternative exclusive, 295, 297
 altimétrie, 33
 altitude, 33
 amas, 96
 amateur, 296
 ambident(ate), 62, 131
 ambigu, 54
 ambipolaire, 323, 328
 amendement, 100, 103
 amino, 145
 amino-alcool, 164
 aminoalcool, 164
 amnésie antérograde, 269, 271
 amnésie élective, 69
 amnésie rétrograde, 271
 amnésie rétrograde, 269
 amovible, 119
 amplifiant, 128
 amplificateur, 252
 an : tous les cent -s, 71
 analphabète, 38
 analyse, 72
 analyse spectrale, 280
 analytique, 323
 anatomique, 109
 ancêtre, 109
 anémie ferriprive, 165
 anhydre, 114
 anhydride, 114
 anhydride carbonique, 114
 anhydride d'acide, 114
 anhydride phosphorique, 114
 anhydride sulfureux, 114
 anhydrite, 114
 anhydrure, 114
 anhyride sulfurique, 114
 annal, 71
 annonce, 157
 annuel, 72, 120
 annulaire, 292
 ancestrus, 30
 antéhypophyse, 230
 anténatal, 10, 13, 53, 56
 anticorps rhésus, 269
 anticorps sérique, 213
 antisocial, 327
 antitétanique, 192
 antithèse, 192
 antithétique, 159
 aplati, 215
 apnée paralytique, 68
 appareil, 48
 appareil dentaire, 67
 appel, 125, 126
 appliqué, 32
 appliquer, 27, 32, 48, 218
 approximation, 96
 apyrexie, 230
 arche solaire, 292
 architecture, 98
 argent, 56
 argile, 8, 46, 105, 136–139, 141–146
 argileux, 9
 aromatique, 116, 117
 arrière pied, 230
 arrivée, 196
 art de la fable, 201
 art mégalithique, 98
 artiste plasticien, 42
 arts plastiques, 41
 asexué, 76
 asociabilité, 324
 asocial, 324, 326
 asocialité, 324
 aspect, 20
 assemblage, 96
 association, 100, 329
 Association Française de Topographie, 33
 associationnisme, 324, 329
 assurance décennale, 73
 astre, 21
 atmosphère, 83
 atteint, 68
 attention, 192
 attribuer, 40
 attribut, 54
 au fil du temps, 154
 auscultation, 89, 99, 140
 australopithèque, 119
 authentifier, 119
 autobiographie, 268
 autochtone, 122, 123
 automatique, 111
 autorisation de mise sur le marché, 117
 autosuggestion, 110, 113
 autotomie, 286
 auydimutité, 207
 avant-pied, 230
 aviateur, 200
 avoir lieu, 71
 axe conjugué, 324
 azide de sodium, 93
 azoté, 163, 164
 azote, 94
 azoteux, 164
 azotique, 164
 azoture, 310

azoture de sodium, 93

B

babélesque, 288
 babélien, 286, 288
 babélique, 286, 288
 bac, 220
 baccalauréat, 220
 bactéries opportunistes, 192
 baisse (de prix), 84
 bande passante, 252
 baroque, 241
 barrage, 73
 bas-breton, 134
 bascule bistable, 241
 bascule monostable, bistable, 244
 bascule monostable, 241
 base (lexème), 40
 beaume, 117
 bécher, 128, 129
 bérubéri paralytique, 68
 bibliographie, 263, 264, 267, 268, 270
 bibliographie électronique, 264
 bibliographie Web, 264
 bidentate, 62, 131
 bidente, 62, 131
 bidenté, 62, 131
 bien, 71
 bifide, 199
 biobibliographie, 268
 biocarburant, 283
 biogéographique, 118
 biographie, 267, 268
 biologie, 267

biologique, 62
 biomarqueur, 193
 biomasse, 283
 bipède, 119
 bipédie, 119
 biplan, 306, 310
 bipoint, 86
 bipolarité, 222
 bisannuel, 72
 bisser, 198, 306
 bistourner, 294
 blanc, 105
 blastomère, 129
 blessure, 160
 blessure narcissique, 160
 bloquer, 12
 bobine de réactance, 287, 293
 bobine de réaction, 287, 293
 boîte vocale, 266, 268
 borréliose, 98
 boson, 298
 bosse, 289
 botaniser (se -), 154
 bourse, 82
 boursier, 83
 breton populaire, 238
 brillance visuelle, 3
 brillant, 105
 briser, 84
 brochospasme, 102
 brouillard, 256, 257, 259
 brouillard épais, 257
 bruit, 31
 bruit fricatif, 295
 bruler, 239
 brume, 257
 brut, 56

but plastique, 42

C

cadavres exquis, 177
 calcaire, 104, 105, 136, 138, 139, 141, 142, 146
 calcination, 136
 calciner, 138, 141
 calcium, 48, 136
 calotte glaciaire polaire, 284
 calotte sphérique, 284
 capital, 316
 capitaliste, 316
 capsule, 296
 capsulectomie, 296
 captatif, 13
 captativité, 13
 caractère, 222
 caractère commun, 96
 carbonatation, 141
 carbonate de calcium, 136
 carbone, 61
 carbonique, 136
 carburant da la biomasse, 283
 carburant végétal, 284
 carburant vert, 284
 carburoculture, 284
 carence alimentaire, 165
 carré, cube parfait, 244
 carré parfait, 241
 carrosserie, 289
 carte, 33
 caryocinèse, 231
 case, 255
 casuel, 326
 caténaire, 96, 98
 cathéter, 287
 cathétériser, 290
 cathétérisme, 287, 290

- catholique, 39
 cation polyvalent, 142
 causalisme, 295, 296
 cause de la dureté, 48
 cause, 105
 cavité nasopharyngienne, 241
 cavum, 241
 cellule, 62, 120
 cellule pyramidale, 278
 cellulose, 277
 cengtilage, 328
 censeur du moi, 287
 centenaire, 73
 centennal, 67, 70-74
 centilage, 324, 328
 centre d'automatisme, 214
 cerveau, 228
 chaîne, 98, 140, 248
 chaîne de ganglions, 98
 chaîne moléculaire, 98
 chalcie, 143
 chalcogène, 105
 chaleur, 189
 chaleur latente, 186, 188
 chaleur sensible, 186, 188
 champ électrique, 161
 champ inducteur, 159
 champ magnétique, 161
 chance: une – sur cent, 72
 chapiteau, 247
 charge de compression, 2
 chaussée, 143
 chaux, 48, 136, 143
 chaux aérienne, 138, 141
 chaux chlorée, 164
 chaux éminement hydraulique, 139
 chaux faiblement hydraulique, 139
 chaux grasse, 139
 chaux hydraulique, 138, 139
 chaux maigre, 139
 chaux vive, 136
 chélatant, 131
 chélate, 131, 135
 chélateur, 131, 135
 chélation, 131
 chélétrope, 131
 chercher, 54
 chimie de coordination, 61, 62
 chimiosynthèse, 316, 319
 chirurgie plastique, 41, 42
 chirurgie réparatrice du pé-nis, 55
 chirurgien plastique, 42
 chloré, 163, 164
 chlorer, 309
 chlorure, 306, 309
 chlorurer, 306, 309
 choisir une option, 221
 choline, 163
 chromie: mono-, bi-, tri-, quadri-, poly-, 295
 chronique, 102
 chronologie, 323
 chyle, 291
 chyme, 291
 ciment, 9, 144
 cinématique, 232
 cinquantenaire, 71
 circadien, 323, 326
 circannien, 323
 circonstancielle, 185
 cirrrose bronzée, 166
 cis-, 127
 cistron, 129
 clan, 288
 clanique, 288
 clanisme, 288
 climat, 218
 climat particulier, 218
 climato-, 170
 climatologie, 170, 217, 218
 climatologie appliquée, 218
 climatologie théorique, 218
 climatopathologie, 170, 217
 clonus, 200
 coaguler, 143
 coaptation, 22
 code de l'indigénat algérien, 122
 coefficient de friction, 2, 3
 coefficient de frottement, 2
 coefficient de partage, 2, 4
 coefficient de perméabilité, 2, 3
 coefficient de proportionnalité, 281
 coefficient d'efficacité lumineuse, 1, 3
 coefficient d'efficacité protéique, 1, 4
 coefficient d'extinction, 1, 3
 coefficient d'extraction, 2, 4
 coefficient d'utilisation digestive des protéines, 2, 4
 coelacanthé, 110
 cohorte, 181
 collection de liens, 264
 colon, 123
 colonne, 66
 colpoplastie, 55
 combinaison, 56
 combiner avec le chlore, 309
 Comédie Française, 101
 communautarisme, 19
 communicant, 198
 comparaître, 324

- comparant, 324, 328
 comparatif, 113
 compensation, 153
 complément d'objet, 83
 compléter, 33
 complétive, 185
 complexe, 131
 comportement, 328
 composé, 40
 composé étranger, 273
 composé large, 90
 composé libre, 90
 composé nitrogéné, 164
 composé soudé, 90
 composé strict, 90
 compression, 2
 compulsif, 64
 compulsion, 64
 compulsif, 64
 concaténation, 328
 concentrer (se -), 88
 concentration urbaine, 251
 concept, 18, 19
 conception, 10, 12
 conception graphique, 302
 conceptuel, 309
 concerner, 33
 concret, 33
 conditionnel, 66, 182
 conditions édaphiques, 291
 conditions fossilisatrices, 113
 conditions biogéographiques, 118
 conditions physiques, 291
 conduire, 33
 conduite, 328
 confirmé, 114, 115
 confirmer, 115
 confusion babélique des langues, 286
 conglomérat, 325
 conjuguer (verbes), 250
 connaissance des terrains, 291
 connaissance scientifique, 67
 consacré, 151
 consonne constrictive, 294
 consonne sonore, 228
 consonne voisée, 228
 constant, 281, 282
 constitution, 101, 192, 318
 constitutionnel, 316
 constrictif, 294
 constriction, 294
 constrictive, 295
 construction impersonnelle, 250
 contact, 41
 contact glissant, 2
 contenir, 48
 continent, 85
 contrainte, 109
 contrainte locomotrice, 109
 contrainte staurale, 109
 contre-réforme, 39, 40
 contre-révolutionnaire, 119
 contrôle, 33
 convecteur, 324, 329
 convergent, 316
 convers, 119
 conversationnel, 96
 coordonné, 61, 131
 coordination, 61, 62, 131
 coordinence, 131
 coordonner, 131
 copiste, 299
 corde, 254
 coriandre, 116, 124
 corps, 2
 corps strié, 97
 corrélation, 228
 corrélativement, 54
 correspondant, 102
 cortège des planètes, 271
 cosécante, 324
 cosésante, 329
 cosmétologique, 117
 cosmique, 170
 cosmo-, 170
 cosmobiologie, 171
 cosmopathologie, 170, 218
 cosmos, 170
 cotylédon, 288
 couche, 122
 coulage, 84
 coupure : fausse -, 290
 courbe, 83
 courbe sigmoïde, 76
 courber, 83
 courbes isogones, 85
 courbure, 311
 couvrir la femelle, 143
 cratère météoritique, 275
 crédibiliser, 324
 crédibilité, 324, 329
 crédible, 324
 créer, 54
 crépiter, 85
 crête d'une onde, 81
 crise pubertaire, 95
 crise tétanique, 192
 croiser le regard de qqn, 303
 croissance, 120
 crue, 67, 72-74
 crue centennale, 67, 71, 72, 74
 crue de récurrence centennale, 71

crue décennale, 67
 crue millénaire, 67
 crue séculaire, 72
 cryptate, 62
 cryptogame, 79
 cryptologique, 156
 cube parfait, 241
 cuivre, 56
 cuivre natif, 53, 55
 cultivé, 154
 culture, 297
 culture cellulaire, 192
 culture de tissu, 190, 192
 culture tissulaire, 190, 192
 cuti, 207
 cycle de cent ans, 72
 cycle de production capital-
 iste, 316
 cycle œstral, 29
 cyclique, 284
 cyclothymique, 222
 cytologie, 120
 cytoplasmique, 62

D

date de péremption, 18
 débarasser des sels, 48
 débiteur, 82
 décalcification, 136
 décalcifier, 136
 décalcifier (se -), 136
 décapsulation, 294, 296
 décennal, 67, 71, 73
 déchet, 84
 décilage, 328
 décision irrévocable, 275, 280

déclinable, 274
 déclinaison, 274
 déclinaison magnétique, 85
 décortication, 296
 décrédibiliser, 324
 décrochage, 283
 décrocher, 283
 déculturation, 295, 297
 déculturer, 295
 définir, 2
 défléchi, 83
 déflexion, 83, 294
 déglutination, 287, 290
 degré générique, 109
 degré hydrotimétrique, 48
 degré spécifique, 109
 déhiscence, 191
 déhiscent, 193
 délayer, 106, 107
 délire des grandeurs, 42
 délire onirique, 231
 démarche, 290
 déméchage, 294
 demi-doux, 59, 61
 demi-dur, 59, 61
 demi-entier, 295, 298
 demi-espace, 295, 298
 demi-ivre, 239
 déminéralisation, 58
 déminéralisé, 58
 demi-plan, 295
 déni de grossesse, 191
 dénitrifier, 294, 297
 dentaire, 67
 dentale, 43
 dentacité, 62, 131
 départ, 196
 dépendre, 54

dépérir, 84
 dépistage, 191
 déplétion, 248
 dépression, 222
 dépression réactionnelle, 318
 dérivé, 40
 dérive des continents, 85
 dériver (de), 225
 desalination, 48
 désamination, 145, 291
 désatelliser, 283
 désencrer, 299
 désert, 118
 désespérément, 54
 désigner, 33
 dessallement, 48
 détail, 33
 détenteur de parts, 100
 détermination, 33
 déterminer, 33
 détremper, 107
 détruire, 54
 dette, 83
 développer (se -), 225
 dévier, 83
 dextrorsum, 272
 diacide, 310
 diagnostic anténatal *ou* pé-
 natal, 13
 diamination, 145
 diamine, 145
 diapédèse, 287
 diathèse, 169
 dibase, 310
 dibasique, 306, 310
 dicalcique, 145
 dichlore, 145
 dicotylédone, 288
 dictionnaire, 47
 dieu de la guerre, 165
 difficulté, 48

diffusion ambipolaire, 328
 digestif, 2, 4
 diglossie, 174
 digresser, 271
 digression, 269
 digression : faire une –, 271
 dihydrogène, 145
 dihydrogénique, 145
 dilection, 294
 dilettanti, 294
 diluer, 107
 dimension, 33
 diminuer, 48
 dioestrus, 30
 dioxygène, 145
 diplégie, 74
 direct, 272, 274
 direction, 76, 79, 83
 discographie, 263, 270
 disjonctif, 295
 disjonction, 297
 disjonction inclusive, 297
 disjonction exclusive, 298
 disodique, 145
 disparition, 54
 dissiper, 84
 dissoudre, 107
 distance, 33
 divergent, 316
 documenter (se –), 219, 221
 domesticité, 306
 don (d'organe, du sang), 307
 donné, 53
 doux, 59
 droit, 71, 72, 82, 83, 232, 272, 329
 droit civil, 71
 droit d'association, 329

droit de propriété, 232
 droit du commerce, 83
 droit réel, 71
 dualité, 307
 ductibilité, 59
 duplex, 198
 dur, 47, 59
 durable, 33
 dureté, 48
 dureté (eau), 47
 dyarchie, 307
 dynamique réactionnelle, 320
 dyspepsie, 97
 dyspeptique, 97

E

eau, 48
 eau chlorée, 163
 eau de gâchage, 106
 eau déminéralisée, 58
 eau dure, 47
 eau lourde, 81
 eau minérale ferrugineuse, 165
 eau pluviale, 86
 eaux usées, 86
 ébulliomètre, 81
 ébulliométrie, 81
 écarter, 83
 échapper (s'–), 84
 échelle, 33
 éclectique, 76
 éclipse annulaire, 292
 écrêtement, 81
 écrêter, 81
 écrit, 220

écriture primaire, 279
 édaphique, 291, 292
 édaphologie, 291
 effacer, 299
 effectif, 316
 effectuer, 141
 efficacité lumineuse, 1, 3
 efficacité protéique, 1, 4
 efflorescence, 82
 également, 33
 égaliser, 81
 égrenage, 84
 égrener, 84
 électif, 69
 électrique, 161
 électrocinétique, 82
 électropuncture, 51
 électrothérapie, 315
 élément, 33, 54, 81
 élément phonique, 31
 élève, 124
 éloignement progressif, 316
 éluer, 107
 émaner, 225
 éminement, 132
 éminemment hydraulique, 104, 105, 139
 empêcher, 12
 empiéter, 232
 employé, 47
 émulseur, 82
 émulsifiant, 82
 émulsificateur, 82
 émulsification, 82
 émulsifier, 82
 émulsifieur, 82
 émulsionneur, 82
 énallage, 208
 encyclopédie, 33
 endémique, 53, 98
 endocardiaque, 168

endocardique, 168
 endocrinien, 167
 endomorphe, 229
 endomorphique, 229
 endomorphisme, 229, 233
 endurcir, 125, 143
 énergie, 100
 énergiaculture, 284
 enfantement, 19
 enfouissement, 290
 engrenage, 22
 engrènement, 22
 enlever, 47
 énoncé, 54
 ensemble, 33
 ensemble parfait, 241, 244
 entier, 298
 entité, 132
 entraîner, 136
 entrant, 320
 entrepreneuriat, 28
 entreprise, 151
 environnement, 47
 épice, 116
 épileptoïde, 200
 épipharynx, 241
 époque, 212
 époque néolithique, 98
 épreuve orale, 220
 équation, 86
 érotique, 156
 éruptif, 287, 292
 éruption bitumeuse, 91
 éruption effusive, 91
 éruption explosive, 91
 éruption fissurale, 91
 éruption solaire, 91
 éruption stellaire, 91

éruption volcanique, 91
 escalier, 247
 espace extraterrestre, 170
 établi : bien –, 115
 étager en gradins, en degrés, 247
 état confuso-onirique, 231
 état fébrile, 228, 230
 état natif, 56
 état naturel, 53
 état spontané, 53
 étendre, 107
 éternel, 211
 étoile variable, 198
 étranger, 123
 être, 132
 être issu de, 225
 être soi-même, 224
 étudier, 33
 eupepsie, 97
 eupeptique, 97
 évader (s'–), 84
 évolué, 154
 examen oral, 219
 excellent, 245
 exciteur, 82
 excitation, 222
 excitatrice, 82
 exclusif, 295
 excréter, 213
 exécuter, 83
 exécuter qqn en bourse, 82
 exécuter un débiteur, 82
 exécution, 33
 exécution forcée, 83
 exemple, 2
 exhalaison, 257
 exigeant, 39, 40, 63

existant, 33
 existence, 76
 exister, 132
 exobiologie, 171
 exomorphisme, 233
 expiration, 12
 expliciter, 192
 exploitation, 33
 explorer, 124
 exposant, 86
 expression, 86
 expression érotique, 156
 expression génique, 230
 expressivité, 230
 exprimer, 48, 125
 extemporané, 128, 129
 extinction, 1, 3
 extinction molaire, 1
 extra doux, 59
 extra dur, 59
 extraction, 2, 4
 extraterrestre, 170
 extruder, 317
 extrusion, 315
 extuber, 11, 13

F

fable, 201
 fabrication, 84
 fac, 220
 façon, 132
 facteur cosmique, 170
 facteur rhésus, 269
 faire appel, 125, 126
 faire du mortier, 141
 faire mousser une eau, 48
 faisceau de particules, 83
 faisceau pyramidal, 278
 fait scientifique, 67

- falloir, 250
 famille, 123
 fausse piste, 24
 fébrile, 228
 fébrilité, 229, 230
 fécond, 112, 118, 120
 fécondabilité, 118
 fécondable, 118, 120
 fécondant, 118
 fécondateur, 118
 fécondation, 118, 120
 féconder, 118, 120
 fécondité, 118, 120
 fédéralisme, 134
 femelle, 143
 fer, 165
 fer doux, 58
 fermion, 298
 ferreux, 165
 ferrique, 165
 ferrugineux, 165
 fibre musculaire, 97
 fièvre, 230
 fièvre tellurique, 171
 figuration graphique, 255
 filmographie, 267
 filtre passe-bande, 249, 252
 filtre passe-bas, 249, 252
 filtre passe-haut, 249, 252
 financier, 83
 finitude, 12
 fiscaliste, 83
 fisiparité, 241
 fission, 326
 fissiparité, 230
 fixe, 33
 fixer, 305
 fixer (se –), 62
 fixisme, 10, 12
 fixiste, 10, 12
 fixité, 10
 fléchir, 13, 83
 fléchir les rayons lumineux, 11
 flexible, 49
 fluage, 127–129
 fluide, 209
 fluidité, 209
 fluiditique, 71
 flux d'induction électrostatique, 161
 flux d'induction magnétique, 161
 foie, 165
 folie à double phase, 222
 folie circulaire, 222
 folie intermittente, 222
 folie périodique, 222
 fonction, 324
 fonction chimique, 62
 fonction martiale, 165
 fonctionnel, 76, 80
 fond, 83
 forcé, 83
 force de friction, 2
 forces intranucléaires faible et forte, 328
 forêt primaire, 167
 forêt secondaire, 167
 formation, 136
 formation permanente, 232
 forme, 33
 forme animale, 110
 forme métallique, 56
 formellement, 132
 former (se –), 225
 fort, 113
 fort à rompre, 49
 fossilisation, 110
 fossé, 239
 fossilateur, 111
 fossilation par pétrification, 110
 fossile, 110, 111
 fossile vivant, 110
 fossilifère, 111, 113
 fossilisable, 110
 fossilisateur, 111, 113
 fossiliser, 110
 fossilité, 110
 fouler aux pieds, 143
 fracture, 191
 fragmenter (se –), 96
 fraindre, freindre, 84
 français, 2, 33, 73, 84, 101, 220, 264, 304, 385
 frappé de servitude, 86
 freinte, 83, 84
 freinte de route, 84
 fréquence, 252
 fréquence centennale, 72
 fréquence de coupure, 252
 fricative, 295
 friction, 2, 3
 frottement, 2
 fuser, 85
 fusion, 326
 fusionnel, 326
 fusionnel (passion), 324
 futur hypothétique, 39
 fuyante, 249

G

- gâchage, 106
 gâcher, 106, 107, 140, 141
 gain statural annuel, 118, 120

galvanopuncture, 51
galvanothérapie, 317
ganglion, 98
ganglion lymphatique, 308
gaspillage, 84
gaz carbonique, 136
géant de la route, 248
général, 18
généralement, 2
générique, 109, 110, 146
génique, 230
genou, 109
genre, 110
géographie, 267
géographique, 53
géométrie, 32, 33
géométrie plane, 33
gésine, 19
gestuel, 220
gicler, 287
gingembre, 116
glaise, 8, 105, 137
glandes congglomérées, 325
glandes sébacées, 213
glissant, 2, 86
glisseur, 86
glossaire, 156
glottale, 43
gorger d'eau, 238
gradin, 247
graduation, 247
grammaire, 7, 11, 54
grand fossé, 239
grandeur, 281
grandeur photométrique, 3
grandeurs conjuguées, 324, 328, 329
granulat, 137

graphie, 267
-graphie, 267
graphique, 33
gras (chaux), 139
gratter, 299
gris, 239
groupe nominal, 91
groupe parfait, 244
gustatif, 124

H

hagiographie, 267
hallucination, 161
hallucination simple, 161
halogénéation, 165
handicap, 140
handicapé, 140
hauteur, 33
hauteur des objets, 33
hémiparaplégie, 87
hémiplégie, 52, 66, 74, 87
hémiplégie bilatérale, 74
hémoglobine, 165
herboriser, 154
herpès, 275
herpétique, 275
hirsutisme, 29, 32
historique, 299
hominés, 55
hominien, 53
hominoïde, 53
homme, 18
homologue, 80
homomorphe, 325, 329
homophobie, 267
homosexuel, 267

horizon indéterminé, 192
horizontal, 33
hormone polypeptidique
monocaténaire, 98
humeur, 222
humeur sébacée, 213
humide, 238
humide : être –, 238
humidité, 257
hydrau-, 71
hydraulicité, 138
hydraulique, 71, 104
hydraulique : éminement –, 139
hydraulique : faiblement –, 139
hydro-, 71
hydrogène phosphoré, 164
hydrogène sulfuré, 164
hydrotimétrique, 48
hydrure de sodium, 114
hyperbole conjuguée, 324
hyperpilosité, 32
hyperthymique, 222
hypertrichose, 32
hypnologie, 42, 43
hypochlorite de calcium, 164
hypopharynx, 241
hypoténuse, 215
hypothèse, 184
hypothétique, 39, 323
hypothymique, 222

I – J – K

idéalisme, 20
idée, 132
idée obsessionnelle, 64
idées s'ajustant l'une à l'autre, 22
identificateur, 193

- identification, 33
- identifier, 193
- identitaire, 19
- identité nationale, 297
- idiolectal, 229
- idiolecte, 229, 231
- illationisme, 308
- imaginaire, 6, 7
- imagination, 6
- imaginé, 6
- imbibé d'eau, 237
- imbiber d'eau, 237
- immensément, 113
- immigrant, 123
- immigré, 123
- immunité, 55, 56
- immunité de surinfection, 55
- immunité d'infection, 55
- immunité non stérilisante, 55
- immunité partielle, 55
- immunité relative, 55
- immunité tolérance, 55
- imparfait, 20
- imperfectif, 18, 20
- impersonnel, 249
- implication converse, 119
- impôt, 83
- impôt personnel, 249, 253
- impôt réel, 249
- imprégner : s'– d'eau, 238
- imprégner de chlore, 309
- imprimerie, 300
- improvis-, 39
- improvisateur, 39
- improvisation, 39
- impulsif, 64
- inactif, 279
- inamovible, 119
- inattaquable, 279
- inaugurer (une pratique), 55
- incident, 316, 320
- incident (rayon), 316
- inconditionnel, 66
- indéclinable, 274
- indéterminé, 192
- indicateur, 193
- indigénat, 119, 122
- indigène, 122
- inducteur, 159
- induction amplifiante, 128
- induction électostatique, 161
- induction magnétique, 159, 161
- induire, 62
- industriel, 71
- inerte, 274, 278, 279
- infectieux, 98
- infection, 55
- inférence, 308
- infini, 128
- infinité, 12
- infinitude, 10, 12
- infirme, 140
- infléchir, 13, 83
- infléchire, 11
- infléchissement, 11
- infuser, 107
- inhalateur, 10
- inhalation, 10, 12
- inhaler, 10
- inhiber, 10, 12
- inhibitif, 10
- initier, 10
- injection de rappel, 275, 277
- innéisme, 323
- innéiste, 323
- innéité, 323
- inondable, 110
- inondation, 110
- inondation d'ordre séculaire et millénaire, 72
- insaturation, 323
- insaturé, 323, 328
- insaturer, 323
- inscription, 299
- insémination (naturelle, artificielle), 121
- insérer, 42
- inspiration, 12
- instabilité nucléaire, 244
- instances du discours, 324, 327
- instrument, 32, 213, 254, 255
- instrument à cordes, 254
- interactif, 98
- interaction, 98
- interactivité, 96
- interfécond, 110
- interfécondité, 110
- interférent, 324
- internet, 41
- interoestrus, 30
- interrogation indirecte, 184
- interrogative indirecte, 184
- intervention plastique, 42
- intranucléaire, 323, 328
- introduction, 240, 241
- introspectif, 307
- introspection, 307, 309
- intrus, 315
- intrusif, 315
- intrusion, 315, 317
- intuber, 11, 13
- intuitionnisme, 307
- intuitionnisme, 159, 160, 308
- intuitivisme, 159, 160
- inversement proportionnel, 278

invisible, 193
 involutif, 307
 involution, 307
 iodé, 164
 iodeux, 164
 iodique, 164
 ionisation des aliments, 272
 irrévocable, 275, 280
 isobathe, 85
 isogone, 85
 isolationnisme, 307
 isotonique, 307, 308
 isotron, 307, 311
 jaillir, 287
 jugement analytique, synthétique, hypothétique, 323
 junior, 77
 kyste sébacé, 213

L

lâche, 276
 laisser, 125
 lallation, 159, 161
 lalliment, 161
 lambdacisme, 161
 langage, 54
 langue, 2, 72, 73, 128, 175, 219, 220, 286, 287, 290, 297, 324
 langue agglutinante, 287, 290
 langue casuelle, 324
 langue vivante, 219
 lanthane, 144
 large, 90
 laryngopharynx, 241
 latent, 188
 lectorat, 39

légende, 201
 légiférer, 240
 légiférer par ordonnances, 243
 lentille de contact, 41, 42
 lentille sphérique, 216
 leucocyte mononucléaire, 306
 levé, 33
 levé des plans, 33
 lexème, 40
 lexicalisé, 91
 lexique, 33
 liberté, 36
 liberté d'association, 329
 lier (se-), 62
 lieu, 33, 53
 ligand, 61-63, 131
 ligand ambident, 62
 ligand bidentate, 62
 ligand polydente, 62
 ligand polydenté, 62
 ligne, 66
 ligne fuyantes, 249
 limoger, 119, 280
 liseré de Burton, 68
 liseré plombique, 68
 liseré saturnin, 68
 liste de liens, 264
 liste de sites, 264
 littérature régionaliste, 327
 liusse, 205
 local, 246
 locomotion bipède, 119
 logique, 298
 loi de concaténation, 324, 328
 loi de reproduction, 316
 lois de reproduction, 319
 lourd, 130

luminescence, 28, 31
 lumineux, 1, 11
 lunatique, 222, 223
 lune, 170
 lymphatique, 98, 308
 lymphatisme, 307
 lyrique, 275

M

macromère, 129
 magasin, 151
 magnésie, 48
 magnésium, 48
 magnétique, 161
 maigre (chaux), 139
 mal des aviateurs, 200
 malade, 68
 maladie, 191
 maladie à prions, 228
 maladie infectieuse endémique, 98
 maladie infectieuse sporadique, 98
 maladies orphelines, 29
 management, 153
 manie, 222
 manuel alphabétique de psychiatrie, 68
 manuscrit, 299
 marchandise, 84
 marché, 117
 marcher, 119
 marqueur, 193
 marqueur biologique, 193
 Mars, 165
 martial, 165, 166
 masse au repos, 239
 masse osseuse, 67
 mastering, 302

- matériel, 249
- matière sébacée, 213
- matière vivante, 96
- mécanique, 71, 232
- mécanisme réactionnel, 320
- mécatronique, 71
- médecin correspondant, 102
- médecin nucléaire, 10
- médecin traitant, 100, 102
- médecine nucléaire, 10
- médecine prédictive, 52, 54, 167
- médiateur, 254
- mégalithique, 98
- mégalithisme, 96, 98
- mégalomane, 42
- mégalomaniaque, 42
- mégalo manie, 42
- mélancolie, 222
- mélange, 116
- membranaire, 62
- même : le –, 226
- mérocine, 129
- mésomérie, 127
- mésothorax, 286
- messagerie vocale, 266
- mesure, 32, 48
- mesure des aires, 32
- mesure des aires planes, 33
- métal, 56, 62
- métal lourd, 130
- métal plurivalent, 142
- métalangage, 128
- métamorphiser, 233
- métamorphisme endomorphe (endomorphisme), 233
- métamorphisme exomorphe (exomorphisme), 233
- métaphore, 161
- métaphysique, 128
- métapsychique, 242
- métapsychologique, 242
- métathorax, 286
- métazoaires, 120
- météo-, 170
- météorite, 275
- météorologie, 171, 217, 218
- météoropathologie, 170, 217
- méthode des résidus, 316
- métœstrus, 30
- mètre, 260
- mettre en exposant, 86
- microchirurgie, 159
- micromère, 129
- milieu réfringent, 83
- millénaire, 72, 73
- millennal, 67
- millennal, 71, 72
- minéral, 47
- minéralisé, 56
- minéralogie, 56, 146
- minutier, 85
- mise au jour, 119
- mise en œuvre, 141
- mitose, 231
- mobilisme, 85
- mode de division indirect, 231
- mode de reproduction par segmentation, 230
- mode indirect de reproduction, 231
- moitié, 298
- molaire, 1, 3
- molécule, 62
- moment donné, 33
- monarchie, 307
- monocaténaire, 98
- monocotylédone, 288
- monodente, 62, 131
- monodenté, 62, 131
- mononucléaire, 306
- monoparental, 306
- monoplan, 306, 310
- monoplégie, 87
- montage en série, 76
- mortier, 9, 137, 139, 142, 143, 238
- mot, 91, 176
- mot complexe, 91
- moteur perpétuel, 232
- moteur perpétuel de première, de deuxième espèce, 228
- mouillé, 238
- mouillé : légèrement –, 238
- mouiller : se – un peu, 238
- Mouvement breton, 177
- mouvement direct, 272
- mouvement perpétuel, 232
- mouvement rétrograde des planètes, 269
- mouvement relatif, 239
- mouvement rétrograde, 272
- mouvement volontaire, 207
- moyenne, 81
- multidentate, 62, 131
- multivalent, 142
- multivibrateur, 244
- muscle protracteur, 269
- muscle rétracteur, 269
- muscle strié, 95, 207
- muscle tenseur, 169
- muscle volontaire, 205, 207
- musculaire, 97
- mydriase d'allure paralytique, 68
- mythe, 157, 201
- mythographie, 199, 200

mythologie, 199, 201
mythologie grecque, 165

N

naissance, 123
n-alcane, 80
narcissique, 160
nasopharynx, 241
natif, 53, 55, 56, 123
nationalité indigène, 122
naturel, 123
naturellement, 53
négatif, 272
néologisme, 72
néoréalisme, 20
nerf trijumeau, 202
nerfs conjugués, 324, 326
nerveux, 98
neurotrope, 31
nitré, 163, 164
nitreux, 164
nitrique, 164
nitrique (azotique), 163
nitrogéné, 164
nitrogène, 94
nitrure de fer, 310
nitrurer, 306, 310
nitrurer le fer, 310
nivellement, 33
nocif, 170
noème, 20
nœud lymphatique, 308
nom, 91
nom composé, 91
nom composé soudé, 91
nom expansé, 91

nom juxtaposé, 91
nombre d'atomes, 62
nombre de coordination, 131
nombre impair, 295
nombre primaire, 279
non-lieu, 240
normal, 80
normale, 215
notionnel, 307
nouvelle, 157
novlangue française, 220
nucléarisme, 10
nucléariste, 10
nucléonique, 10
numérique, 307
numéro, 151

O

objectal, 10
objectivement, 132
objet, 33, 192
objet intentionnel, 20
oblate, 215
oblatif, 11, 13
oblation, 13
oblativité, 13
obscurantisme, 11
obscurantiste, 11, 13
observation, 33
obsession, 64
obsession compulsive, 64
obsession impulsion, 64
obsessionnel, 64
obtenir, 33
occlusive, 295
oculariste, 91

œstral, 30
œstrus, 29
œuf, 242
œuf fécondé, 242
œuf vierge, 242
œuvre, 141
œuvre exigeante, 39
Office de la langue française, 2, 2
oléohydraulique, 71
oléolique, 71
omnibus, 229
onirique, 229, 231
onirisme, 229, 231
onirologie, 229, 231
onirologue, 231
oogonie, 242
opération plastique, 42
opportuniste, 190, 192
opposabilité, 231
opposable, 229, 231, 233
opposé, 76, 79, 224
opposer (s'–), 39
option, 219, 221
or, 56
or brut, 56
or natif, 53
oral, 220, 235
oral (examen), 219
orbite directe, 272
orbite rétrograde, 272
ordonnance, 240, 243
organes pairs, 11, 13
organiser (s'–), 54
organisme, 170
orienter, 79
originaire, 53
oropharynx, 240, 241
orphelin, 29
orthophoniste, 31
os, 260

oser, 125
 osseux, 67
 ostéoplastie, 42
 outre-mer, 128
 ovarique, 242
 overdose, 240, 242
 ovocyte, 242
 ovogenèse, 242
 ovogonie, 242
 ovulation, 240, 242
 ovule, 242
 oxyde de calcium, 136

P

pacemaker, 214
 page, 66
 paiement, 83
 palatale, 43
 palimpseste, 299, 300
 paralangage, 324, 327
 paralittéraire, 324, 327
 paralittérature, 324, 327
 parallactique, 21
 parallaxe, 21
 paralysé, 68
 paralytique, 68
 paranormal, 240, 242
 paraphe, 18
 parapher, 18
 paraphrase, 241, 243
 paraphraser, 241, 243
 paraplégie, 52, 66, 74
 parapsychique, 242
 parchemin, 299
 parentéral, 220
 parésie, 112

parfait, 20, 241, 245
 parcipe passé, 164
 parika, 116
 parler, 134
 paroi abdiominale, 250
 paroi abdominale, 249
 partage, 2
 partenaire, 101
 particulariser, 17
 particularisme, 19
 particule, 83
 particule quantique, 295
 particulier, 18
 partie, 33
 partiel, 55
 parturiente, 18, 19
 parturition, 18, 19
 pas, point, mie, 221
 passant, 252
 patte, 119
 pédicure, 18, 19
 pédologie, 8, 146, 286, 292
 pédologue, 19
 pencher légèrement, 286
 pénétrance, 228, 229
 pénis, 55
 pensable, 18
 pensable : ce n'est pas –, 19
 pensée sauvage, 63
 pensée scientifique, 67
 pente douce en descendant,
 en montant, 286
 peracide, 249, 252
 percept, 18–20
 perception gustative, 124
 perceptionnisme, 18, 20
 percussion, 18
 péremption, 18

perfectif, 18, 20
 performant, 18, 20
 perfuser, 18, 20
 perfusion, 18, 20
 périanthe, 249
 période de cent ans, 71
 période de pointe, 81
 périodicité, 73
 permanent, 232
 perméabilité, 2, 3
 permettant, 32
 peroxyde, 252
 perpétuel, 232
 persel, 253
 persévération, 228, 229
 personnaliser, 29, 31
 personnification, 31
 personnifier, 29, 31
 perspectivisme, 249
 perspectiviste, 249
 perspiration, 28, 30
 perte de poids, 84
 perte de volume, 84
 pertinent, 31
 perturbateur endocrinien,
 167, 169
 petit fossé, 239
 petit : infiniment –, 128
 pétrir, 141
 phallocrate, 29, 31
 phalloplastie, 53
 phase agame, 76
 phénomène, 72, 240
 phlébite, 249, 251
 phonation, 28, 30
 phonème, 30, 31
 phonétique, 30
 phoniatre, 28, 31
 phonologie, 30
 phosphate dihydrogénique de
 potassium, 145

- phosphoré, 164
 phosphorescence, 28, 31
 phosphoreux, 164
 phosphorique, 164
 phosphure d'hydrogène, 164
 photolyse, 279
 photométrie, 3
 phototrope, 29
 phototropique, 29, 31
 phototropisme, 31
 phrase, 54
 phraséologie boursière, 83
 physiologie, 101, 111
 physique, 56, 111
 phytothérapie, 249, 251
 pic de croissance, 118
 pic de croissance pubertaire, 120
 picaresque, 249, 251
 pictogramme, 250
 pictographie, 250
 pictographique, 250
 pied bot valgus, 201
 pied bot varus, 201
 pied bot varus équin, 201
 pierre ponce, 299
 piétiner, 143
 pigment, 29
 pigment ferrugineux, 165
 pilaire, 32
 pilosisme, 29, 32
 piste, 24
 plaie torpide, 192
 plan, 32, 33
 plan affine, 295
 plan de profil, 323, 328
 plan de référence, 33
 plan horizontal, 33
 plan topographique, 33
 planète, 269
 planimètre, 29, 32
 planimétrie, 29, 32, 33, 38
 planimétrique, 33
 plante, 53
 plante aromatique, 116
 plante évoluée, 154
 plante phototrope, 29
 plaque, 122
 plasmifier, 250, 253
 plasticien, 41, 42
 plastie, 42
 plastique, 41
 plasturgie, 41, 42
 plasturgiste, 41
 plateau tibial, 67, 69
 plectre, 254, 256
 -plégie, 52, 87, 90
 pleuvoir, 250
 ploger dans les yeux, 305
 plombique, 68
 plonger son regard, 303
 plurivalent, 142, 250, 251
 plurivoque, 41, 43
 plus-que-parfait, 183
 plus-value, 316
 pluye, 125
 podologue, 18
 poésie, 251
 poétique, 251
 poids, 2
 poiein, 128
 point, 33
 point de fuite, 249, 253
 point de Nagel d'un triangle, 203
 point de suture, 205, 207
 point de vue, 62
 pointe, 81
 poivre, 116
 polaire, 215
 pôle du froid, 86
 polyacide, 310
 polybase, 310
 polycotylédon, 288
 polydente, 62, 131
 polydenté, 62, 131
 polysémique, 43
 polytrichie, 32
 polytrichose, 32
 polyvalent, 142, 144, 145, 251
 pont ovarique, 242
 population, 109
 pornographie, 156
 pornographique, 156
 portail internet, 41
 portée, 254–256
 poser une équation, 86
 positif, 272, 281
 position, 33
 posologie, 42, 43
 possession prolongée, 71
 postœstrus, 30
 potassium, 145
 potentiel, 39, 40
 pousser, 53
 pratique, 55
 précédent, 2
 précipiter, 48
 précoce, 55
 prédateur opportuniste, 191
 prédicat, 52, 54
 prédictif, 54, 167
 préexistant, 52
 préexistence, 52
 préexister, 52
 préférence, 125
 préfixe, 40

préfixe superlatif, 110
 préfrontal, 228, 230
 préhistoire, 98
 préhypophyse, 230
 prématuration, 53
 prématuré, 53, 55
 prémonitoire, 53, 55
 prémunisation, 56
 prémunition, 53, 55, 56
 prénatal, 11, 13, 53, 56
 prendre, 141
 prendre (ciment), 144
 preœstrus, 30
 préparation, 117, 126
 prescription, 71
 présent à l'état spontané, 53
 presse hydraulique, 71
 presser, 143
 pressurer, 143
 prétérit, 183
 prétrachéal, 230
 primaire, 169, 277
 primalité, 275, 279
 primarité, 275, 276, 279
 prime, 275
 primitif, 123
 principe, 132, 198
 prion, 228
 prise, 141
 prise aérienne, 139
 prise (mortier), 138
 prisme, 83
 prix, 81
 probabilité, 72
 proctologue, 295
 prodrome, 55
 productivisme, 316
 produire des spores, 95

produire (se-), 71
 produit chloré, 163
 profil, 328
 profil aérodynamique, 279
 profil idéal, 279
 profilé, 277
 progressif, 159, 208
 progression, 281
 projection, 33, 292
 prolate, 215
 prompt, 55
 promptement, 55
 pronation, 110, 113
 pronom relatif, 185
 proportion inverse, 282
 proportionnel, 278
 propriétaire irrévocable, 275
 prosopopée, 31
 protéine, 2, 4
 protéique, 1
 prothèse, 42
 prothèse dentaire, 67
 prothorax, 286
 protocolaire, 96, 98
 protothorax, 286
 protozoaires, 120
 protracteur, 269
 protubérance, 287, 292
 protubérance active, 287
 protubérance éruptive, 287
 protubérance occipitale externe, 292
 protubérance quiescente, 287
 protubérance solaire, 287
 provenir, 225
 psychédélique, 316, 319
 psychédélisme, 319
 psychiatre, 31

psychiatrie, 68
 psychodysleptique, 319
 psychose bipolaire, 222
 psychose constitutionnelle, 316, 318
 psychose cyclothymique, 222
 psychose
 mlaniaco-dépressive, 222
 psychose réactionnelle, 316
 psychotechnique, 316
 pubalgie, 97
 pubère, 97
 pubertaire, 95, 97, 118, 120
 puberté, 118, 120
 publication, 39, 40, 157
 pyramidal, 97, 278
 pyrexie, 230

Q – R

quadruplégie, 74
 quadrupède, 119
 qualificatif, 71
 quantifié, 2
 quantilage, 328
 quantité, 281
 quarantenaire, 71
 quartilage, 328
 quiescent, 287
 quinquagennal, 73
 rabais, 84
 race, 110, 123
 radiation, 3
 radiolyse, 269, 272, 273, 275, 279
 radionavigation, 269, 271
 radionucléide, 274
 radionucléide, 279
 raison, 281
 raison de la suite, 281

- raison directe, 274, 278, 281, 282
- raison d'une progression, 281
- raison inverse, 274, 278, 281, 282
- rappel, 275, 277
- rappel à l'ordre, 275
- rapport, 54, 281
- rapports juridiques, 231
- rayon, 11
- rayon lumineux, 83
- rayons cosmiques, 170
- rayons divergents, convergents, 316
- rayons inférents, 329
- rayons interférents, 324
- réactance, 287, 293
- réaction, 287, 293
- réaction chélotrope, 131
- réactionnel, 316, 318, 319
- réalisateur, 316, 318
- réaliser, 316, 318
- réalisme, 20
- réalité, 132
- réceptacle, 316
- récepteur cytoplasmique, 62
- récepteur membranaire, 62
- récepteur nucléaire d'une cellule, 62
- récession des galaxies, 316, 319
- récession des nébuleuses, 316
- receveur des impôts, 83
- reconnaissance, 39
- reconnaître, 39, 40
- reconnu : être –, 39
- reconstitution, 24
- reconstruction, 23, 24
- rectal, 220
- récurrence centennale, 71
- recyclage, 300
- réduire une fracture, 191
- réel, 316
- référentiel, 239
- réforme, 39
- réfringent, 83
- région, 53
- régiosélectif, 128
- régiospécifique, 128
- relatif, 21, 33, 239
- relation, 2, 231
- relative, 185
- relief, 33
- remettre, 40
- remise d'un prix, 39, 40
- rendre effectif, réel, 316
- renseignement, 157
- réparateur, 55
- repli identitaire, 19
- répondeur téléphonique, 266
- repos absolu, 239
- repos relatif, 239
- représentation, 33
- représentation graphique, 33
- représentation obsessionnelle, 64
- représenter, 132
- reproduction, 230, 231, 316, 318
- reproduction élargie, 316
- reproduction sexuée, 76
- reproduction simple, 316
- reproduire : se – par spores, 95
- reproduire (se –), 120
- réseau de rivières et de ruisseaux, 72
- réseaugraphie, 264
- réserve, 165
- résistance au vent, 279
- résolution d'un triangle, 316, 319
- résolution d'une équation, 316, 319
- résonance, 127
- résulter, 225
- retard de croissance, 109
- retard pubertaire, 95
- retard staturopondéral, 112
- rétenction glaciaire, 298
- rétenction glaciaire, nivale, 295
- retentissement, 276, 277
- rétracteur, 269
- rétrograde, 269, 272, 274
- réunion logique, 297
- réverbération d'un son, 269
- réverbérer un son, 269, 272
- revirement, 207
- révocable, 280
- révoquer, 280
- révoquer une donation, 275
- revue (publication), 39
- révulsion, 271
- rhésus, 269
- rhinopharynx, 241
- richissime, 113
- riveraineté, 275, 277
- roche métamorphique, 233
- rompre, 49
- roseau pensant, 18
- rougeole, 67
- rouille, 165
- route maçonnée, 143
- ruse, 102

S

- sable de mer, 238
 sac percé, 84
 safran, 116, 126
 saisir, 83
 salaire, 81
 satelliser, 283
 saturnin, 68
 saturnisme, 66, 68
 satire, 66, 68
 satyriasique, 68
 satyrisiaque, 68
 satyrisme, 66, 68
 satyromane, 68
 satyromanie, 68
 saut conditionnel, 66, 68
 saut de colonne, 66
 saut de ligne, 66, 68
 saut de page, 66, 68
 saut de section, 68
 saut inconditionnel, 66
 saveur forte, 116
 savon, 48
 scandale, 69
 scandaliser, 66, 69
 scarlatine, 67
 scatologique, 156
 science, 33, 70
 science exacte, 56
 scientifique, 67
 scientisme, 67, 70
 scientiste, 67
 scinder, 66
 scissiparité, 229
 scissipare, 229
 scissiparité, 230, 241
 scissiparité binaire, multiple, 241
 scotome, 69
 scotomisation, 67, 69
 scotomiser, 67, 69
 sébacé, 213
 sébum, 213
 secondaire, 169, 277
 secondarité, 276
 secret défense, 225
 séculaire, 73
 sédiment, 75
 sédimenter, 75
 segmentation, 230
 sel de calcium, 48
 sel de chaux, 48
 sel de magnésium, 48
 sélacien, 76
 select-, 76
 sempiternel, 211
 senestrorsum, 272
 sénile, 77
 sénilité, 77
 senior, 77
 sens, 79, 176
 sens opoosés, 79
 sens opposé, 76
 sensation, 3
 sensibiliser, 124
 sensible, 186, 188, 189
 septicémie, 76
 septicémique, 76
 série fonctionnelle, 76, 80
 sérique, 213, 214
 sérodiagnostic, 230
 séronégatif, 228
 séropositif, 228
 servitude, 86
 servitude d'égout, 86
 sessile, 76, 78, 90
 seuil, 110
 seulement, 54
 sexisme, 76
 sexiste, 76
 sexué, 76
 sexuel, 76
 shintoïsme, 76
 shintoïsme, 78
 shintoïste, 76
 shintoïste, 90
 siècle, 73
 sigmoïde, 76, 80
 simulat-, 90
 simulateur, 92
 simulation, 92
 singulteux, 230
 singultueux, 228
 sinusoïdal, 215
 sioux, 102
 site, 113
 site Web, 264
 sitographie, 263
 sitologie, 264
 skieur, 2
 sociable, 327
 sociétaire, 100, 101
 sociétaire (d'une société), 329
 sociétariat, 100, 101
 société, 100
 sociopathie, 327
 sol, 8, 9, 33, 146
 solaire, 271
 solécisme, 100, 101
 soleil, 170
 solidarité, 140
 solide, 115
 somatiser, 100
 somme logique, 297
 somnologie, 42, 43
 son, 30
 son musical, 255
 sonagramme, 228

- sonagraphe, 228
- sonore, 228
- sonorisation, 228
- sonoriser (une consonne sourde), 228
- sonorité, 228
- sophisme, 100, 101
- sophiste, 100, 101
- sophistication, 100
- sophistiqué, 100, 102
- sophrologie, 100
- sortant, 320
- sortie spatiale, 316, 319
- souple, 49
- sous-amendement, 100
- sous-endocardique, 168
- sous-espèce, 110
- sous-normale, 213, 215
- sous-qualification, 100
- sous-qualifié, 100, 103
- sous)tangente, 215
- spasme, 100
- spasmodique, 100, 102
- spasmophile, 100
- spasmophilie, 100, 102
- spatial, 316
- spécial, 151
- spécier, 95
- spécier (se –), 96
- spécifique, 109
- spectral, 280
- spectrologie, 275
- spectrologie médicale, 279
- spectrométrie, 280
- spéculateur défaillant, 83
- spéculum, 213, 214
- sphère imparfaite, 245
- sphère parfaite, 245
- sphérique, 216
- sphéroïde, 213–215
- sphistiquer, 100
- spin, 295
- spin demi-entier, 298
- spin entier, 298
- spirante, 295
- spontané, 53
- sporadique, 95, 98
- spore, 95
- squelette, 119
- stade du miroir, 7
- statistiquement, 96
- statural, 118, 120
- stature, 112
- staturoponéral, 112
- stauro-pondéral, 109
- stérélisant, 55
- stéréilité, 214
- stéréotypie, 213, 214
- stérilité (des instruments chirurgicaux), 213
- stimulateur cardiaque, 213, 214
- stimulateur électrique, 214
- stomachique, 95, 97
- stomato-, 206
- strat, 121
- strate, 120, 122
- strate arbustive, 120
- strate herbacée, 120
- stratégie, 152, 153
- stratégies de compensation, 153
- stratification, 210
- stratification concordante, 206, 209
- stratification discordante, 206
- strict, 90
- strié, 97, 207
- structuer, 98
- structure, 96, 98
- styriasis, 68
- subaigu, 112
- subandin, 109
- subdésertique, 118
- subduction, 91, 92
- subfébrile, 109
- subjonctif, 182
- subjonctif imparfait, 183
- subjonctif présent, 183
- submersible, 110
- subsidence, 119, 121
- substance, 56
- substantialité, 110, 112
- substrat, 118, 121, 289
- substrat(um), 112
- substratum, 121
- subtropical, 109
- suffixe, 40
- suint, 238
- suite arithmétique, 281
- suite géométrique, 281
- suiveur, 92
- suivisme, 91, 92
- suiviste, 91, 92
- sujet, 54
- sujet aux inondations, 110
- sulfuré, 164
- sulfureux, 164
- sulfurique, 164
- sulpicien, 110
- superfluide, 206, 209
- superfluidité, 206, 209
- supérieur, 81
- superlatif, 110, 113
- superlatif absolu, 110, 113
- superlatif de comparaison, 113
- supersonique, 128

superstition, 134
 superstrat, 118, 121, 289
 supination, 110, 113
 suppléant, 206
 supporté, 2
 supprimer, 81
 surdimutité, 205, 207
 surface, 33, 59, 118, 239
 surface du sol, 33
 surface plane, 33
 surinfection, 55
 surrection, 119, 121
 survenir, 71
 susceptible, 62, 72, 300
 suture, 205, 207
 suturer, 207
 syllepse, 206, 208
 symbole, 201
 symbolique, 201
 symbolique d'un domaine, 201
 syndrome préfrontal, 230
 syndrome pyramidal, 97, 278
 syndrome strié, 97
 synesthésie, 159, 161
 syntagme, 91
 syntagme lexicalisé, 91
 synthèse, 192
 synthétique, 323
 systématiquement, 54
 système cométaire, 269
 système solaire, 269, 271
 système stellaire, 269

T

tablature, 254, 255, 258, 259

table dentaire, 287, 289
 tableau ordonné, 256
 tactique, 152
 tangente, 215
 technique, 33, 56
 telluropathologie, 170
 télégraphie, 268
 tempérament, 101
 temps, 175
 temps qu'il fait, 218
 tems, 175
 ténacité, 59
 tendance, 169
 tendanciel, 167, 169
 tendu, 274, 276
 teneur, 48
 teneur en carbone, 61
 tenir compte, 33
 tenir (se –), 71
 tenseur, 167, 169
 tension, 169
 térébrant, 167
 térébration, 167
 terme, 33, 54
 terme générique, 146
 terme positif constant, 281
 terme technique, 54
 terminologie juridique, 82
 termolyse, 273
 terrain, 33, 110, 169
 terrain (médecine), 167
 terre, 8, 56, 146
 terre à potier, 146
 terre argileuse, 9
 terre cuite, 146
 terre lourde, 9
 tétanie, 190, 191

tétanie chronique constitu-
 tionnelle, 102
 tétaniforme, 191
 tétanique, 190, 191
 tétanisation, 190, 191
 tétaniser, 190, 191
 tétraplégie, 52, 66
 texture charnelle, 190
 texturer, 190
 texturiser, 190
 thématiser, 192
 thématisme, 190, 192
 thème, 221
 thermomagnétisme, 190
 thèse, 192
 thorax, 288
 thrombus, 190
 thymie, 222
 tibial, 67
 tire-au-cul, 92
 tire-au-flanc, 92
 tissulaire, 190
 titane, 144
 titre, 83
 titre hydrotimétrique, 48
 TOC, 65
 toile, 268
 tolérance, 55
 topographe, 33
 topographie, 33
 topographique, 33
 torpide, 190, 192
 tocolis spasmodique, 102
 trace, 299
 traceur, 191, 193
 traitant, 102
 traitement, 165
 traitement martial, 166
 trans-, 127
 transalpin, 128
 transcendantal, 128
 transcrire, 128

transformation, 128
 transir, 128
 transitif direct, 83
 transport, 84, 128
 transthoracique, 128
 tranverse, 128
 trauma, 160
 traumatisme, 160
 travail, 19
 trembler, 239
 trempé, 237
 tremper, 238
 trentenaire, 71
 trépidation, 198, 200
 triangle, 203, 260
 triangle de Gergonne, 204
 triangle de Nagel, 203
 tribu, 181
 trichauxis, 32
 trichloré, 144
 trifide, 198, 199
 trigémellaire, 199, 202
 trigéminé, 199, 202
 trijumeau, 202
 triplan, 306, 311
 trisodique, 145
 trisser, 198, 306
 tropisme, 198
 trouble bipolaire, 222
 troubles obsessionnels compulsi-
 pulsifs, 65
 truisme, 199
 tsarisme, 96
 tsariste, 96
 type de relation, 231

U – V – W – Z

uent, 125
 ulcératif, 199
 ulcération, 199, 201
 ulcéré, 199

ulcère, 201
 ulcère torpide, 192
 ulcérer, 199
 ulcéreux, 199
 ullipersonnel, 250
 ultralangue*, 128
 unité, 47
 utilisation, 4
 utilisation digestive, 2
 utilitarisme, 251
 vacarme, 84
 vaccin de rappel, 275
 vaccination antitétanique,
 192
 vaginoplastie, 53
 valence, 142
 valeur, 83, 295
 vapeur, 257
 vapeur épaisse, 257
 variateur, 199
 variation, 33
 variation de la masse, 199
 varicelle, 67
 variété, 154
 varus, 199
 vase clos, 198, 200
 vase de mer, 238
 vases communicants :
 principe des –, 198
 vaudouisme, 91
 vaudouiste, 91
 vecteur glissant, 86
 vécu, 125, 126
 végétal, 284
 végétation, 250
 véhiculaire, 174
 vélaire, 43
 vendeur, 83
 verbe, 91
 verbe d'action, 287, 290
 verbe de mouvement, 287,
 290
 verbe de perception, 287
 verbe d'état, 287

verbe impersonnel, 250
 verbe suppléant, 206
 verdict irrévocable, 275
 vergeture, 205, 206
 vernaculaire, 174
 verre progressif, 159
 verres progressifs, 205
 vers, 76
 version, 221
 vétéran, 77
 vicennal, 71
 vie, 212
 vie animale, 291
 vie dévote, 240
 vie végétale, 291
 virage, 205, 207, 208
 virage de la cuti, 207
 virilisme pilaire, 32
 virose, 205
 visible, 193
 vite, 55
 vitellus, 205, 207
 vitesse de décrochage, 283
 vitesse de sédimentation, 75
 vitesse réactionnelle, 320
 vivre, 53
 vocabulaire économique, 83
 volant, 205, 209
 volontaire, 205, 207
 volonté, 205
 voyelle lâche, 276
 voyelle tendue, 274, 276
 vulgarisation, 176
 webliographie, 264
 webographie, 264
 zéro absolu, 86
 zone préfrontale du cerveau,
 228
 zoologue, 110

Menegva Saoznek Lavar 19

A

acidic, 93
agrology, 292
alloy, 59
amalgamation, 310
apparition, 279
atrophia striata et maculata, 206
authority, 246, 247
automotive component, 59
axle, 59
azote, 94
azotic compound, 164

B

balance, 59
balsam, 117
band, 207
beaker, 128
bibliography, 264, 265
binding-board of book, 209
biofuel, 283
biplane, 310
bodyguard, 24
bone, 260
boolean algebra, 181
breton opportunity, 195
bronchospasm, 102

C

calcium, 58
capacitive reactance, 293
capacitor, 293
carbon content, 59
carbonate hardness, 58
carburizing, 59
cell, 120
centralized system, 267
chelate, 135
chelating agent, 135
chemistry, 297
chloridate, 310
chloride, 309
chloridise, 310
chloridize, 309
chlorine, 309
choline, 163
circuit, 293
clay, 8, 105
closed under complementation, 181
coefficient of extinction, 1, 3
coefficient of friction, 2
coefficient of molar extinction, 1, 3
coil, 293
colpoplasty, 55
comitatus, 24
comline, 266
commutator subgroup, 244
complementation, 181
component, 59
compound, 297
conjunction, 45
content, 59
convert, 310

cosmopathology, 218
countable, 181
countably infinite operations, 181
cryptand, 62
cut-off frequency, 252

D

delicious, 245
demineralisation, 58
denitration, 297
denitrification, 297
derived subgroup, 244
desalination, 48
device, 293
diamination, 145
diamine, 145
difficulty, 195
discography, 264, 266
distribution ratio, 2, 4
doubt, 45
dream, 195
ductibility, 59

E

edaphology, 292
egg, 242
electric reactor, 293
electricity, 293
emulsifier, 82
encore, 200
endocardiac, 168
endocardial, 168

entourage, 24
 enumerative list, 264
 environmental, 292
 equal: to $\sim$, 244
 extraction ratio, 4
 excellent, 23, 245
 extouch triangle, 203
 extraction ratio, 2

F

family, 24
 fecund, 112
 feigning, 92
 field of sets, 181
 filmography, 264, 266
 fincher, 92
 flock, 207
 flood: 100-year $-$, 74
 forging, 59
 fourth canon, 317
 freedom, 36
 french difficulty, 195
 friction coefficient, 2, 3
 friction factor, 2
 fruitful, 112
 future use, 207

G – H

ghost, 279
 glen, 112
 group, 244
 half-integer, 298
 hard, 58
 hard steel, 59

hardness, 59
 herd, 207
 herpes, 277
 high alloy carbon steel, 59
 high-pass (filter), 252
 high-strenth wire, 59
 hirsutism, 32
 hollow, 112
 household, 24
 household troops, 24
 hydrochloric acid, 309
 hydronic acid, 93
 hypertext link, 264
 hypertrichiasis, 32

I – K

include, 181
 inductive reactance, 293
 injury, 160
 integer, 298
 introspection, 309
 iodine, 94
 ion, 58
 kind, 232
 knife, 59

L

lalling, 161
 lamdacism, 161
 law of thermodynamics, 232
 lead poisoning, 68
 leakage, 84
 lesion, 160
 liberty, 36

ligand, 61
 lime, 139
 limestone, 139
 link collection, 264
 link of resource, 264
 list of Web links, 264
 local government, 246, 247
 locklaw, 191
 loss, 84
 low tensile strength, 59
 low-pass (filter), 252
 luminous efficiency coefficient, 1, 3
 lunatic, 223

M

machine, 232
 magnesium, 58
 malinger, 92
 malleable, 59
 marketing authorisation application, 117
 mastering, 302
 mathematics, 181
 meaningless, 130
 measurable space, 181
 medium carbon steel, 59
 member, 181
 mesomerism, 127
 message, 267
 messagebank, 267
 metal, 309
 mild (low carbon) steel, 59
 mineral, 58
 monoplane, 310
 mortar, 9
 music, 258
 myth, 200
 mythography, 200

mythology, 200

N

nation, 24
 native, 57
 net protein utilisation, 2, 4
 nitrate, 297
 nitrite, 297
 nitro group, 297
 nitrogen, 94, 297
 nitrogenated derivative, 164
 nitrogenic substance, 164
 non-industrial-purpose, 59
 nonempty collection, 181
 numeric, 307

O – P

oestrus, 30
 old, 225, 226
 operation, 181
 opinion, 45
 ordinary loss in weight or
 quantity, 84
 ore, 309
 organic light emitting tran-
 sistor, 328
 ovigenesis, 242
 ovocyte, 242
 ovogenesis, 242
 ovogonium, 332
 ovulation, 242
 ovule, 242
 ovulum, 242
 ovum, 242

oxidation, 297
 oöcyte, 242
 oögenesis, 242
 oögonium, 242
 pacemaker, 214
 pair, 181
 palimpsest, 299
 papal, 24
 partial, 58
 pedology, 292
 percept, 19
 permeability coefficient, 2, 3
 perpetual motion, 232
 perpetual motion machine,
 232
 perseveration, 229
 phantom, 279
 phone, 267
 pick, 254
 pigmentary cirrhosis, 166
 pilosis, 32
 powder metallurgy, 59
 premonitory, 55
 prenatal diagnosis, 13
 preparatory, 310
 prolific, 112
 prominence, 292
 protein efficiency ratio, 1, 4
 punche, 59
 pyramidal syndrome, 97

Q – R

quantity, 84
 radiography, 264, 266
 ratio, 4
 reactance coil, 293

reactor, 293
 reconstruction, 23
 removal, 297
 remove, 58
 resonance, 127
 retainers, 24
 retinue of attendants, 24
 royal retinue, 24

S

s-algebra, 181
 s-field, 181
 saintly, 45
 salt, 58, 310
 saturnism, 68
 science, 70
 set, 181
 shareholder, 100
 shingles, 277
 sigma-algebra, 181
 siver ore, 310
 small, 112
 sodium azide, 93
 sodium hydride, 114
 soft steel, 59
 soil, 8
 soil science, 292
 space, 181
 speak, 296
 special purpose, 59
 spectrology, 279
 spectrum analysis, 279
 spring, 59
 stature, 112
 steel, 59
 stength, 59
 stitch, 207
 strategy, 152
 striatal syndrome, 97

striate body, 97
strong, 59
study, 200
subgroup, 244
subset, 181
surface hardness, 59
syndrome, 97

T – U

tablature, 258
tactic, 152
temper, 59
term, 130
tetanic, 191
tetanization, 191
tetanus, 191
thermodynamics, 232

tibial plateau, 69
track, 24
trail, 24
transistor, 328
trepidation, 200
triangle, 203, 260
triazotic acid, 93
tribe, 24, 181
triplane, 310
troop, 207
types of carbon steel, 59
ultra-hard steel, 59
ultra-high carbon steel, 59
union, 181
unitary authority, 246

V – W – Y

vale, 112
valley, 112
vibices, 206
videography, 264, 266
vmail, 267
voice-mail, 267
voicemail, 266, 267
war-band, 24
water: hard –, 58
weakly acidic, 93
wear resistance, 59
Web directory, 264
Web resource, 264
webliography, 264, 266
webography, 264, 266
weight, 84
wing, 311
wire, 59
wound, 160

Menegva Alamanek Lavar 19

A – B

Aminoalkohole, 164
anrühren, 141
Auffrischungsimpfung, 277
azotische Derivate, 164
Becher, 128
Biobenzin, 283
Bor, 94

D – E

Dasein, 158
Dauerdosis, 277
direkt proportional zu, 278
Doppeldecker, 310
Dreidecker, 310
Dreieck, 260
Ei, 242
Eibildung, 242
Eichen, 242
Eientwicklung, 242
Eilösung, 242
Eimutterzelle, 242
Eindecker, 310
einfach, 319
Eizelle, 242
Erhaltungsdose, 277
erweitert, 319
extraction ratio, 4

F – G

Follikelsprung, 242
fruchtbar, 112
Frühzeitigkeit, 55
Größenwahn(sinn), 42
Größenwahnsinnig, 42

H – I

Hirsutismus, 32
Hypertrichosis, 32
Imaginäre, 7
in direktem Verhältnis mit, 278
in direkter Proportion zu, 278
in indirektem Verhältnis mit, 278
in indirekter Proportion zu, 278
indirekt proportional zu, 278

J – K

Jahrhundert-Hochwasser, 74
Kalk, 142
kalk(halt)ig, 142
Kalkstein, 104
Knochen, 260
Konstruktion, 24

L – M

Laut, 30

Leckage, 84
Ligand, 61
Linkliste, 264
Linksammlung: (Internet) –, 264
Mesomerie, 127
Mythographie, 200

N – O

Nachträglichkeit, 276
Nachwirkung, 276, 277
Naht, 207
Natriumazid, 93
net protein utilisation, 4
nitrische Gifte, 164
Östrus, 30
Ovogenese, 242
Ovonium, 242
Ovulation, 242
Ovulum, 242

P

perfekt, 245
Phon, 30
Phoneme, 30
pikaresker Roman, 251
Pilosis, 32
Polytrichie, 32
Primordiale, 242
protein efficiency ratio, 4
prädikat, 54

pränatal, 56

R – S

Reproduktion, 319
skotomisieren, 69
Spannung, 169
Sprache, 296
Starrkrampf, 191
Stich, 207

ständige Bewegung, 232
synthetisch, 325

T – U

Teilhaaber, 100
Tetanus, 191
Thesis, 192
Umschlag, 207
Umschwung, 207

W – Z

Wendung, 207
Zwang, 64
zwanghaft, 64
Zweidecker, 310
zwingen, 64
zwingend, 64
Zyklothymie, 222

Menegva Kembraek Lavar 19

A – B

ach, 231
adain, 209
anghymreig, 314
anghytuno, 314
anghywir, 314
aelodaeth, 101
amlwg, 258
amysgar, 207
anfon, 312
anfonog, 121
anlloed, 317
anlloeth, 317
annaturiol, 314
arglwydd, 313
ar gyfer, 258
arwahanrwydd, 308
beiddio, 314
bicer, 128
bryd, 89
bychan, 112
byseddu, 258
byth, 212, 313

C

cadwan, 207
caitoir, 97
calch, 104
caledwch, 48
canlynol, 313
canoloesol, 258

cenhedlaeth, 313
cerddoriaeth, 258
cilydd, 27
cilyddol, 27
claddgell, 62
clir, 314
cofio, 313
corff, 258
croniad, 209
cychwedl, 157
cyfieithu, 314
cyhoeddu, 313
Cymraeg, 314
cynamserol, 55
cynddared, 30
cynhenid, 123
cynnhâl, 277
cyrchu, 305
cywir, 314
chwedl, 157

D – E

daear, 8
dangos, 258
darogan, 169
diwygiad, 40
dodi, 192
drwg, 314
Duw, 312, 313, 314
dweud, 312, 313, 314
dyffryn, 112
edrych, 314
enw, 312, 313

erthyl, 19
eryr, 277

Ff – G

ffraeth, 296
gair, 314
geirfa, 263
gitâr, 258
glyn, 112
go-, 293
gobant, 112
gofeddw, 239
gofynn, 312
goglawdd, 239
gorchrynu, 239
gorfeddw, 239
gorgrynu, 239
gorlosgi, 239
grym, 100
gwahan, 308
gwaith, 313
gwawd, 252
gweld, 314
gweryd, 8
gwyllt, 155
gwyn, 157
gwynfa, 157
gwynfyd, 157
gwyudn, 49

H

haen, 121, 289
hawd, 225
hawlfraint, 313

Hebraeg, 314
 heddiw, 314
 hilio, 112
 hiliog, 112
 hod, 225
 holi, 309
 hwn, 313
 hyn, 313

Ll – M

llawysgrif, 258
 llerw, 49
 llwydd, 317
 llyfrgell, 258
 llwyddedig, 317
 llyfr, 314
 mab, 312
 (y) mae, 314
 (y) maent, 314
 marl, 8
 meddwl, 314
 merch, 314
 minnau, 314

morter, 9
 mynag, 35, 168
 mynnu, 35, 168
 mynnyd, 35, 168

N – O

naws, 258
 neu, 178
 newydd, 314
 nodiant, 258
 ôd, 225
 odi, 225
 oeddwn, 313
 ol, 314

P – R

pant, 112
 patrwm, 314
 perchennog, 313
 pridd, 8
 prydeinig, 258

rhaid, 314
 rhygyng, 290

T – Y

tablun, 258
 tad, 312
 tebyg, 314
 telyn, 258
 terig, 30
 tir, 8
 trywanu, 169
 ychanegu, 258
 ydwyf, 312-314
 ymchwil, 309
 ymchwilio, 309
 ymgais, 314
 ymholiad, 309
 yna, 312
 ysgaru, 69
 ysgrifennu, 258

TAOLENN

TAOLENN

Kentskrid	vii
Roll an dud meneget dre deskanvioù e LAVAR 19	ix
Berradurioù yezhel	x
Teskanvioù an oberoù	x
NOTENNOÙ LABOUR	1
Menegvaoù Lavar 19	541
Menegva brezhonek	543
Menegva gallek	597
Taolenn	415

PREDER

EMBANNADURIOÙ A BREDEROURIEZH, YEZHOURIEZH HA
LENNEGEZH

Prientet d'an embann gant skipailh Preder

Sezva : PREDER
19 Park Maen Meur
F-29700 PLOVEILH

Pg. : (00 33) 02 98 55 10 75
Mal-e : preder.coic@wanadoo.fr Load : www.preder.net

ISBN : 978-2-901383-83-3

Diskleriet hervez lezenn, eil trimiziad 2016
Lakaet er waskerell evit Embannadurioù PREDER
gant Jouve, Mayenne, France